Latin American

International Conference on Social Sciences and Humanities-II Colombia, Bogotá

Universidad Nacional Abierta y a Distancia
April 5-7, 2022

PROCEEDING BOOK

EDITORS
Dr. Francisca Silva Hernández
Dr. Germán Martínez Prats
Dr. Lily Lara Romero
Dr. Felipa Sánchez Pérez
Dr. Isi Verónica Lara Andrade

ISBN: 978-625-8377-39-2

www.iksadamerica.org

LATIN AMERICAN INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES-II

PROCEEDING BOOK

April 5-7, 2022
Colombia, Bogotá

EDITORS
Dra. Francisca Silva Hernández
Dra. Lily Lara Romero
Dr. Germán Martínez Prats
Dr. Felipa Sánchez Pérez
Dr. Isi Verónica Lara Andrade

ISBN: 978-625-8377-39-2

CONFERENCE ID

LATIN AMERICAN INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES

DATE - PLACE

April 5-7, 2022
Universidad Abierta y a Distancia UNAD, Colombia

İKSAD- www.iksad.org.tr PARTICIPANT ORGANIZATIONS

Universidad Abierta y a Distancia UNAD, ColombiaUniversidad Juárez Autónoma de Tabasco, México
Institute of Economic Development And Social Research
Violence and Abuse Studies Platform

LANGUAGES

English, Spanish, Turkish

EVALUATION PROCESS

All applications have undergone a double-blind peer review process

TOTAL NUMBER OF PAPER: 122

The number of paper from Turkey: 10

Other Countries: 112

PARTICIPANT COUNTRIES:

Turkey, Mexico, Ukraine, USA, Azerbaijan, Colombia, South Africa, Romania, Nigeria, Pakistan, India, Australia, Iran, Poland, Kosovo, Vietnam

ORGANIZING AND SCIENTIFIC COMMITTEES

Dra. Felipa Sánchez Pérez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México
Chairman of the conference

Dra. Francisca Silva Hernández
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México

Dr. Germán Martínez Prats
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México

Dr. Jose Alberto Del Rivero Del Rivero
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México

Dr. Rafael Ricardo Renteria Ramos
Universidad Abierta y a Distancia UNAD, Colombia

Dr. Ragif Huseynov
Managing Director of Khazar Educational Center, Azerbaijan

Dr. Raiba Jafarova
Associate Professor of Azerbaijan State Agricultural University, Azerbaijan

Dr. Resmiyye Abdullayeva
Associate Professor of Institute of Economics, Azerbaijan

Dr. Maral Jamalova
Assistant Professor of Azerbaijan State University of Economics, Azerbaijan

Bunyamin Seyidov
PhD student of Institute of Philosophy and Sociology, Azerbaijan

SOCIAL SCIENCES, HUMANITIES AND ARTS BOARD MEMBERS LIST

Prof. Ms. Guilherme Alves Grubertt
Doutorando em Educação Física - UEL (Universidade Estadual de Londrina)

Assoc. Prof. Hatice BURÇİN ŞOLT
Zonguldak Bülent Ecevit Ünversity

Dr. Güray ALPAR
General, Institute of Strategic Thinking, Ankara

Dr. Charu DUREJA
Rayat College of Law, Panjab University

PhD. PJosé G. Vargas-Hernández
University of Guadalajara

Assoc. Prof. Ivaylo Staykov
New Bulgarian University, Sofia

Assoc. Prof. Dr. Cynthia Correa
University of São Paulo

Dr. Anju Lis KURIAN
Mahatma Gandhi University

Prof. Selden Harris
Norfolk State University

Monika Thakur
Amity University Noida,U.P.India

Mr. Desmond Bala Bisandu
Artificial Intelligence, Cranfield University, UK)

Seda Y. HADZIBULIC
Northeastern Illinois University

Assoc.Prof. Dr. F. Gül KOÇSOY
Fırat University, Turkey

PHOTO

DE COLOMBIA

UNAD

Universidad Abierta y
Nacional a Distancia
UNAD

UNAD

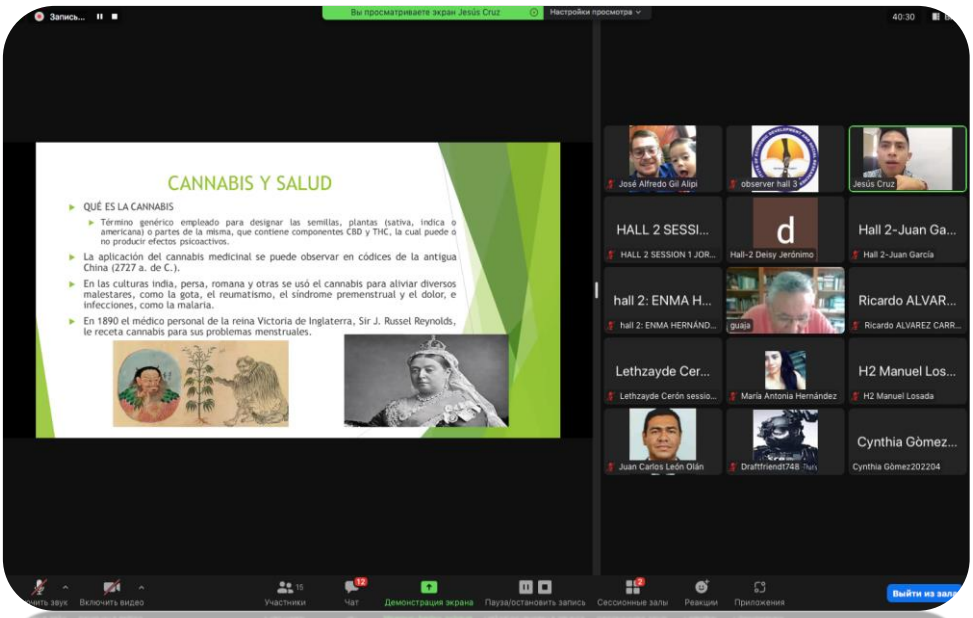
Вы просматриваете экран Jesús Cruz
Настройки просмотра
40:30
CANNABIS Y SALUD
QUÉ ES LA CANNABIS
Término genérico empleado para designar las semillas, plantas (sativa, indica o americana) o partes de la misma, que contiene componentes CBD y THC, la cual puede o no producir efectos psicoactivos.
La aplicación del cannabis medicinal se puede observar en códices de la antigua China (2727 a. de C.).
En las culturas india, persa, romana y otras se usó el cannabis para aliviar diversos malestares, como la gota, el reumatismo, el síndrome premenstrual y el dolor, e infecciones, como la malaria.
En 1890 el médico personal de la reina Victoria de Inglaterra, Sir J. Russel Reynolds, le receta cannabis para sus problemas menstruales.
José Alfredo Gil Alipi
observer hall 3
Jesús Cruz
HALL 2 SESSI...
HALL 2 SESSION 1 JOR...
Hall-2 Deisy Jerónimo
Hall 2-Juan Ga...
Hall 2-Juan García
hall 2: ENMA H...
hall 2: ENMA HERNÁND...
guaja
Ricardo ALVAR...
Ricardo ALVAREZ CARR...
Lethzayde Cer...
Lethzayde Cerón sessio...
María Antonia Hernández
H2 Manuel Los...
H2 Manuel Losada
Juan Carlos León Olán
Draftfriendt748
Cynthia Gòmez...
Cynthia Gòmez202204
Выйти из зал

Вы просматриваете экран hall 2: ENMA HERN...
Настройки просмотра
18:26
La actividad notarial
Como el derecho humano de acceso al servicio notarial.
Proteger , respetar los derechos humanos.
Protección, seguridad y certeza jurídica
Esperan protección y respeto.
Particulares que la solicitan
José Alfredo Gil Alipi
observer hall 3
Jesús Cruz
HALL 2 SESS...
HALL 2 SESSION 1 J...
Ricardo ALVAREZ CA...
Hall 2-Juan...
Hall 2-Juan García
hall 2: ENMA...
hall 2: ENMA HERNÁND...
Выйти из зал

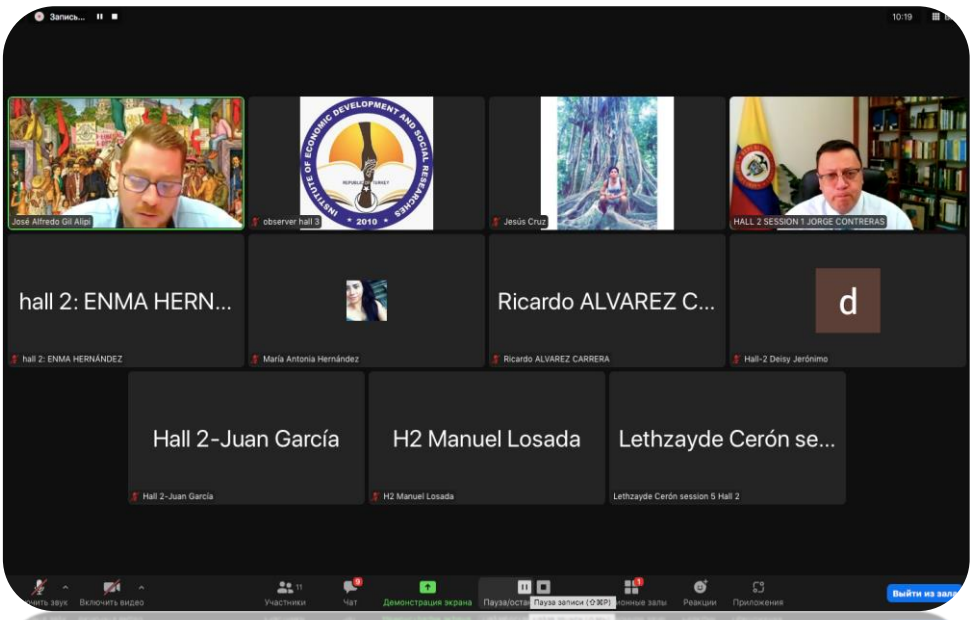
José Alfredo Gil Alipi
observer hall 3
Jesús Cruz
HALL 2 SESSION 1 JORGE CONTRERAS
hall 2: ENMA HERN...
hall 2: ENMA HERNÁNDEZ
María Antonia Hernández
Ricardo ALVAREZ C...
Ricardo ALVAREZ CARRERA
d
Hall-2 Deisy Jerónimo
Hall 2-Juan García
Hall 2-Juan García
H2 Manuel Losada
H2 Manuel Losada
Lethzayde Cerón se...
Lethzayde Cerón session 5 Hall 2

Hall 3, Juan Antonio Petriz Robles
observer hall 3
Hall 3 moderator: Jose Raul Reyes Santiago
Hall-3 Luis Javier Torres Ponce
Hall 3-Liliana Guadalupe Raymundo Lopez
Участники (5)
Hall 3 moderator: Jose Raul...
Hall 3, Juan Antonio Petriz R...
Hall 3-Liliana Guadalupe Ray...
Hall-3 Luis Javier Torres Pon...
Dashboard

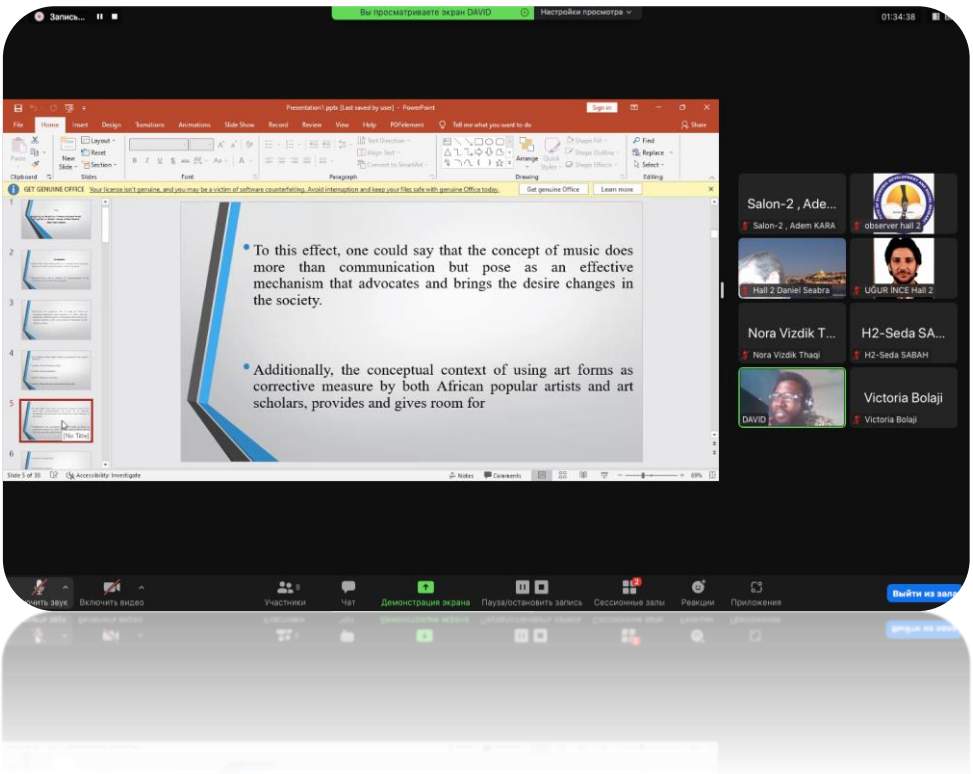
Вы просматриваете экран DAVID
Настройки просмотра
01:34:38
To this effect, one could say that the concept of music does more than communication but pose as an effective mechanism that advocates and brings the desire changes in the society.
Additionally, the conceptual context of using art forms as corrective measure by both African popular artists and art scholars, provides and gives room for
Salon-2 , Ade...
Salon-2 , Adem KARA
observer hall 2
Hall 2 Daniel Seabra
UĞUR İNCE Hall 2
Nora Vizdik T...
Nora Vizdik Thaqi
H2-Seda SA...
H2-Seda SABAH
DAVID
Victoria Bolaji
Victoria Bolaji
Включить видео
Участники
Чат
Демонстрация экрана
Пауза/остановить запись
Сессионные залы
Реакции
Приложения

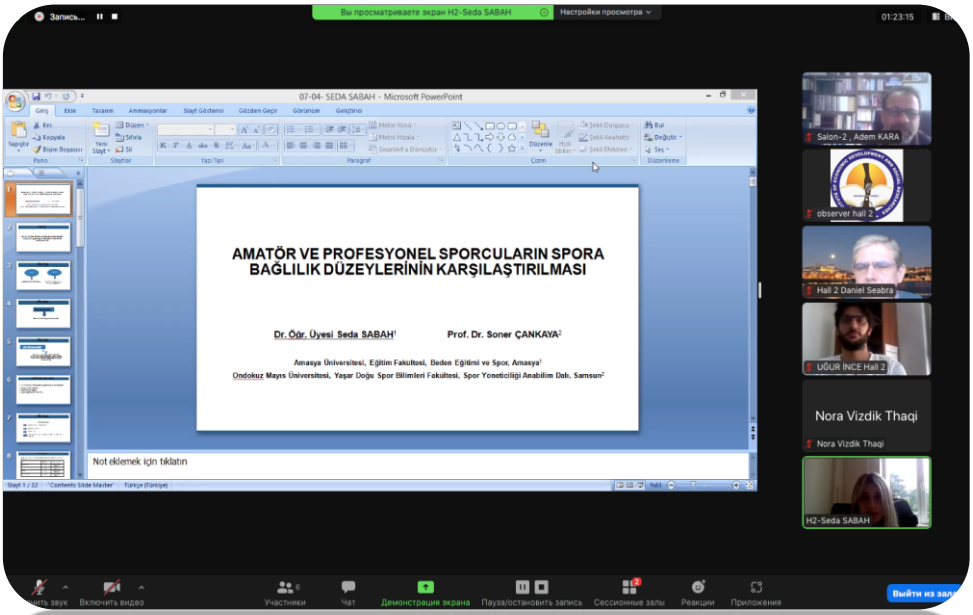
Вы просматриваете экран H2-Seda SABAH
Настройки просмотра
01:23:15
07-04- SEDA SABAH - Microsoft PowerPoint
AMATÖR VE PROFESYONEL SPORCULARIN SPORA BAĞLILIK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI
Dr. Öğr. Üyesi Seda SABAH¹
Prof. Dr. Soner ÇANKAYA²
Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor, Amasya¹
Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Samsun²
Not eklemek için tıklatın
Salon-2 , Adem KARA
observer hall 2
Hall 2 Daniel Seabra
UĞUR İNCE Hall 2
Nora Vizdik Thaqi
Nora Vizdik Thaqi
H2-Seda SABAH
Включить видео
Участники
Чат
Демонстрация экрана
Пауза/остановить запись
Сессионные залы
Реакции
Приложения

Запись...
48:55
Вид
Участники (6)
obse... (Соорганизатор, я)
Nora Vizdik Thaqi
H2-Seda SABAH
Hall 2 Daniel Seabra
Salon-2 , Adem KARA
UĞUR İNCE Hall 2
Salon-2 , Adem KARA
observer hall 2
Hall 2 Daniel Seabra
UĞUR İNCE Hall 2
Nora Vizdik Thaqi
H2-Seda SABAH
INSTITUTE OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND SOCIAL RESEARCHES
2010
Выйти из зала
Выключить звук для всех
Подробнее

Запись...
33:45
Вид
Участники (6)
obse... (Соорганизатор, я)
Nora Vizdik Thaqi
H2-Seda SABAH
Hall 2 Daniel Seabra
Salon-2 , Adem KARA
UĞUR İNCE Hall 2
Salon-2 , Adem KARA
observer hall 2
Hall 2 Daniel Seabra
H2-Seda SABAH
UĞUR İNCE Hall 2
Nora Vizdik Thaqi
INSTITUTE OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND SOCIAL RESEARCHES
2010
Выйти из зала
Выключить звук для всех
Подробнее

Salon-2 , Adem KARA
observer hall 2
Hall 2 Daniel Seabra
H2-Seda SABAH
UĞUR İNCE Hall 2
Участники (5)
obse... (Соорганизатор, я)
Salon-2 , Adem KARA
H2-Seda SABAH
Hall 2 Daniel Seabra
UĞUR İNCE Hall 2
Выйти из зала
Выключить звук для всех
Подробнее

Salon-2 , Adem KARA
observer hall 2
Hall 2 Daniel Seabra
H2-Seda SABAH
Участники (4)
obse... (Соорганизатор, я)
Salon-2 , Adem KARA
H2-Seda SABAH
Hall 2 Daniel Seabra
Включить видео
Участники
Чат
Демонстрация экрана
Пауза/остановить запись
Реакции
Приложения
Подробнее
Выйти из зала
Выключить звук для всех
Подробнее

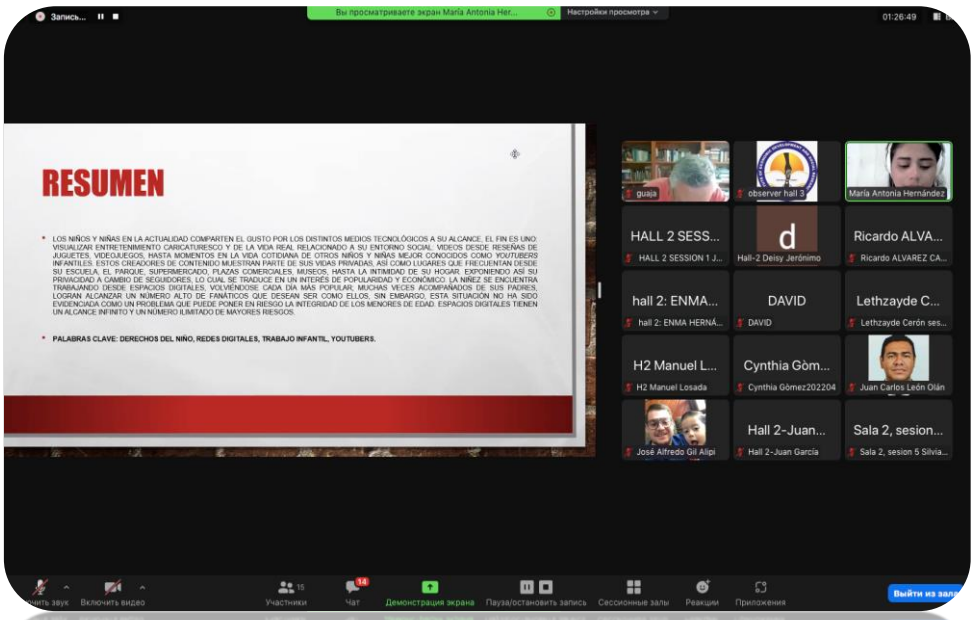
Запись...
Вы просматриваете экран María Antonia Her...
Настройки просмотра
01:26:49
RESUMEN
LOS NIÑOS Y NIÑAS EN LA ACTUALIDAD COMPARTEN EL GUSTO POR LOS DISTINTOS MEDIOS TECNOLÓGICOS A SU ALCANCE. EL FIN ES UNO: VISUALIZAR ENTRETENIMIENTO CARICATURESCO Y DE LA VIDA REAL RELACIONADO A SU ENTORNO SOCIAL. VIDEOS DESDE RESEÑAS DE JUGUETES, VIDEOJUEGOS, HASTA MOMENTOS EN LA VIDA COTIDIANA DE OTROS NIÑOS Y NIÑAS MEJOR CONOCIDOS COMO YOUTUBERS INFANTILES. ESTOS CREADORES DE CONTENIDO MUESTRAN PARTE DE SUS VIDAS PRIVADAS, ASÍ COMO LUGARES QUE FRECUENTAN DESDE SU ESCUELA, EL PARQUE, SUPERMERCADO, PLAZAS COMERCIALES, MUSEOS, HASTA LA INTIMIDAD DE SU HOGAR, EXPONIENDO ASÍ SU PRIVACIDAD A CAMBIO DE SEGUIDORES, LO CUAL SE TRADUCE EN UN INTERÉS DE POPULARIDAD Y ECONÓMICO. LA NIÑEZ SE ENCUENTRA TRABAJANDO DESDE ESPACIOS DIGITALES, VOLVIÉNDOSE CADA DÍA MÁS POPULAR, MUCHAS VECES ACOMPAÑADOS DE SUS PADRES, LOGRAN ALCANZAR UN NÚMERO ALTO DE FANÁTICOS QUE DESEAN SER COMO ELLOS, SIN EMBARGO, ESTA SITUACIÓN NO HA SIDO EVIDENCIADA COMO UN PROBLEMA QUE PUEDE PONER EN RIESGO LA INTEGRIDAD DE LOS MENORES DE EDAD. ESPACIOS DIGITALES TIENEN UN ALCANCE INFINITO Y UN NÚMERO ILIMITADO DE MAYORES RIESGOS.
PALABRAS CLAVE: DERECHOS DEL NIÑO, REDES DIGITALES, TRABAJO INFANTIL, YOUTUBERS.
guaja
observer hall 3
María Antonia Hernández
HALL 2 SESS...
HALL 2 SESSION 1 J...
Hall-2 Deisy Jerónimo
Ricardo ALVA...
Ricardo ALVAREZ CA...
hall 2: ENMA...
hall 2: ENMA HERNÁ...
DAVID
DAVID
Lethzayde C...
Lethzayde Cerón ses...
H2 Manuel L...
H2 Manuel Losada
Cynthia Gòm...
Cynthia Gòmez202204
Juan Carlos León Olán
José Alfredo Gil Alipi
Hall 2-Juan...
Hall 2-Juan García
Sala 2, sesion...
Sala 2, sesion 5 Silvia...
Включить видео
Участники
Чат
Демонстрация экрана
Пауза/остановить запись
Сессионные залы
Реакции
Приложения

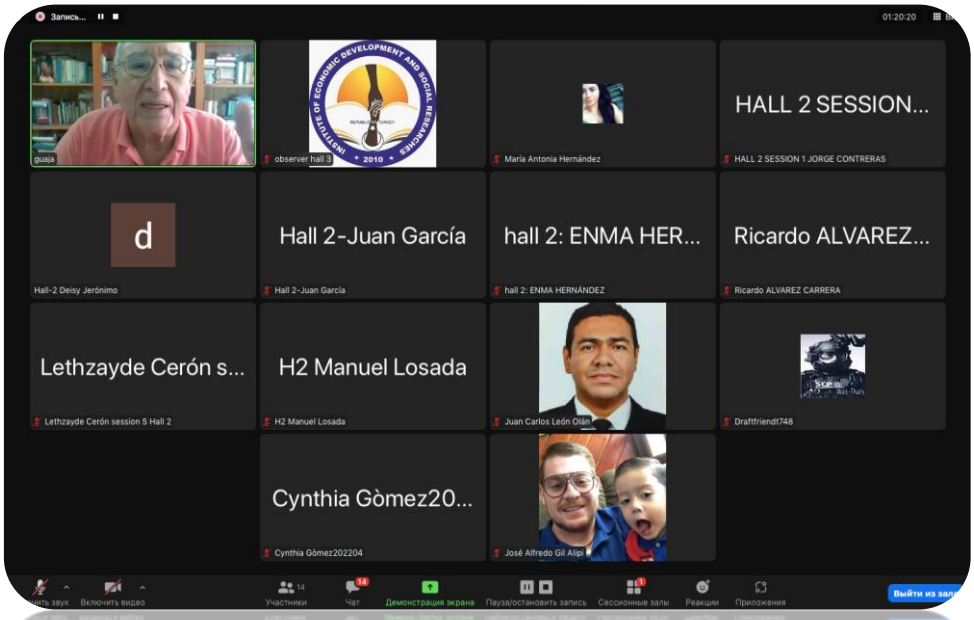
Запись...
01:20:20
guaja
observer hall 3
María Antonia Hernández
HALL 2 SESSION...
HALL 2 SESSION 1 JORGE CONTRERAS
Hall-2 Deisy Jerónimo
Hall 2-Juan García
Hall 2-Juan García
hall 2: ENMA HER...
hall 2: ENMA HERNÁNDEZ
Ricardo ALVAREZ...
Ricardo ALVAREZ CARRERA
Lethzayde Cerón s...
Lethzayde Cerón session 5 Hall 2
H2 Manuel Losada
H2 Manuel Losada
Juan Carlos León Olán
Draftfriendt748
Cynthia Gòmez20...
Cynthia Gòmez202204
José Alfredo Gil Alipi
Включить видео
Участники
Чат
Демонстрация экрана
Пауза/остановить запись
Сессионные залы
Реакции
Приложения

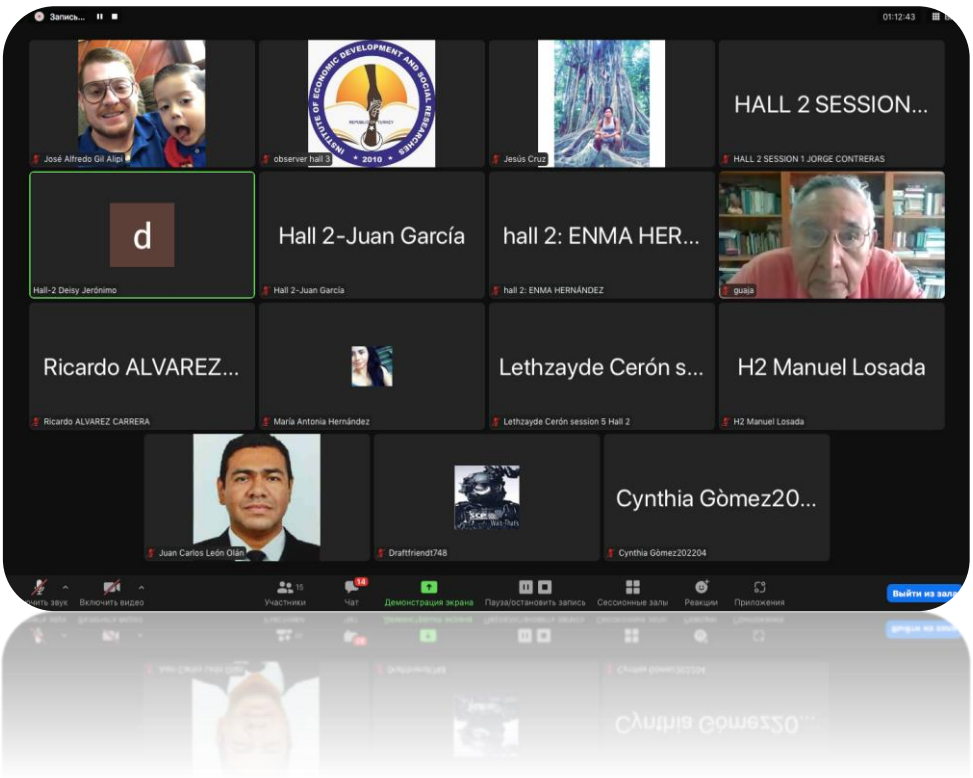
José Alfredo Gil Alipi
observer hall 3
Jesús Cruz
HALL 2 SESSION...
HALL 2 SESSION 1 JORGE CONTRERAS
d
Hall-2 Deisy Jerónimo
Hall 2-Juan García
Hall 2-Juan García
hall 2: ENMA HER...
hall 2: ENMA HERNÁNDEZ
guaja
Ricardo ALVAREZ...
Ricardo ALVAREZ CARRERA
María Antonia Hernández
Lethzayde Cerón s...
Lethzayde Cerón session 5 Hall 2
H2 Manuel Losada
H2 Manuel Losada
Juan Carlos León Olan
Draftfriendt748
Cynthia Gòmez20...
Cynthia Gòmez202204

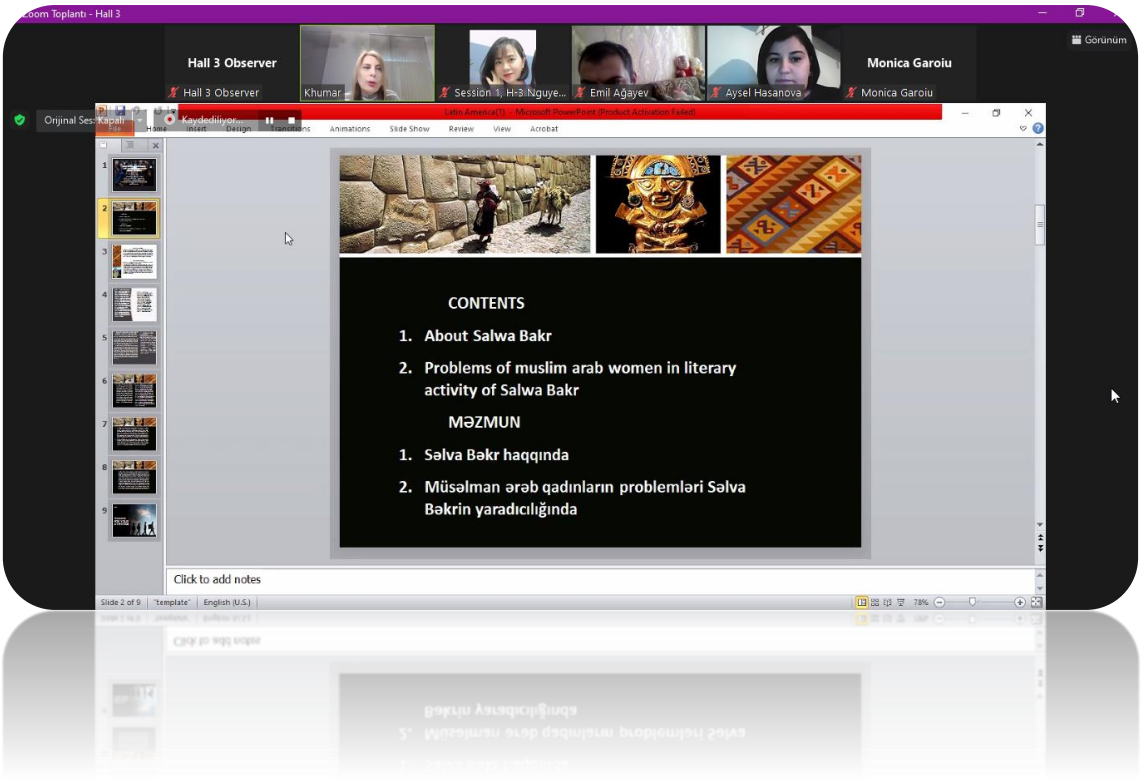
Hall 3 Observer
Hall 3 Observer
Khumar
Session 1, H-3 Nguye...
Emil Ağayev
Aysel Hasanova
Monica Garoiu
Monica Garoiu
CONTENTS
1. About Salwa Bakr
2. Problems of muslim arab women in literary activity of Salwa Bakr
MƏZMUN
1. Səlva Bəkr haqqında
2. Müsəlman ərəb qadınların problemləri Səlva Bəkrin yaradıcılığında
Click to add notes

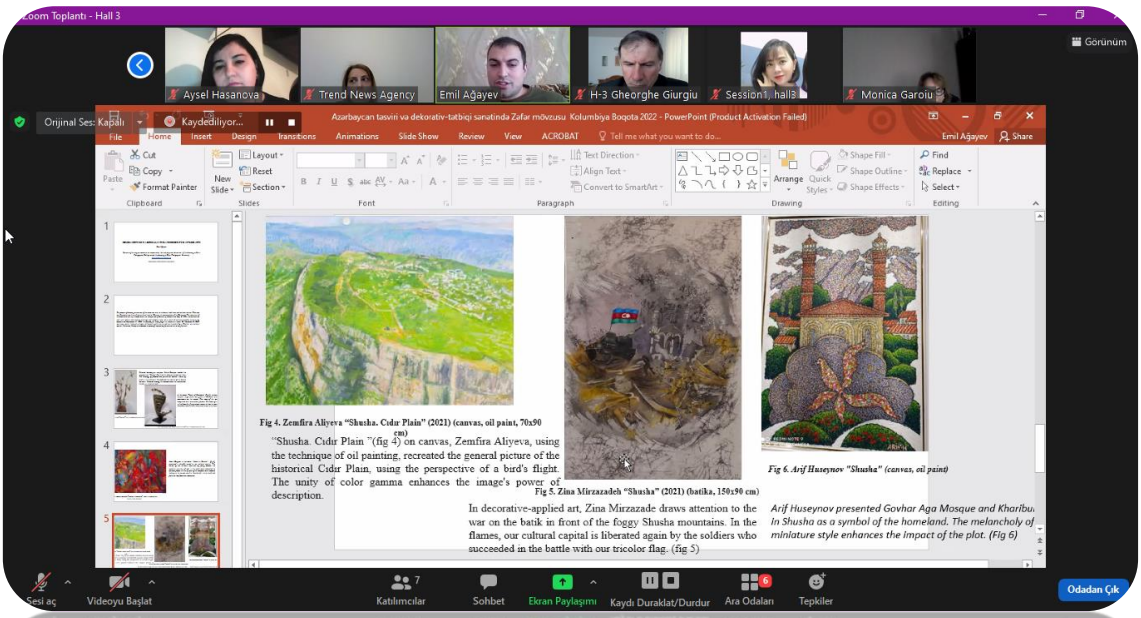
Zoom Toplantı - Hall 3
Görünüm
Aysel Hasanova
Trend News Agency
Emil Ağayev
H-3 Gheorghe Giurgiu
Session 1, hall3
Monica Garoiu
Orijinal Ses: Kapalı
Kaydediliyor...
Azarbaycan tasviri va dekorativ-tatbiqi sanatinda Zafar mövzusu Kolumbiya Boqota 2022 - PowerPoint (Product Activation Failed)
Emil Ağayev
Share
Fig 4. Zemfira Aliyeva "Shusha. Cıdır Plain" (2021) (canvas, oil paint, 70x90 cm)
"Shusha. Cıdır Plain "(fig 4) on canvas, Zemfira Aliyeva, using the technique of oil painting, recreated the general picture of the historical Cıdır Plain, using the perspective of a bird's flight. The unity of color gamma enhances the image's power of description.
Fig 5. Zina Mirzazadeh "Shusha" (2021) (batika, 150x90 cm)
In decorative-applied art, Zina Mirzazade draws attention to the war on the batik in front of the foggy Shusha mountains. In the flames, our cultural capital is liberated again by the soldiers who succeeded in the battle with our tricolor flag. (fig 5)
Fig 6. Arif Huseynov "Shusha" (canvas, oil paint)
Arif Huseynov presented Govhar Aga Mosque and Kharibu
In Shusha as a symbol of the homeland. The melancholy of
miniature style enhances the impact of the plot. (Fig 6)
Sesi aç
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık

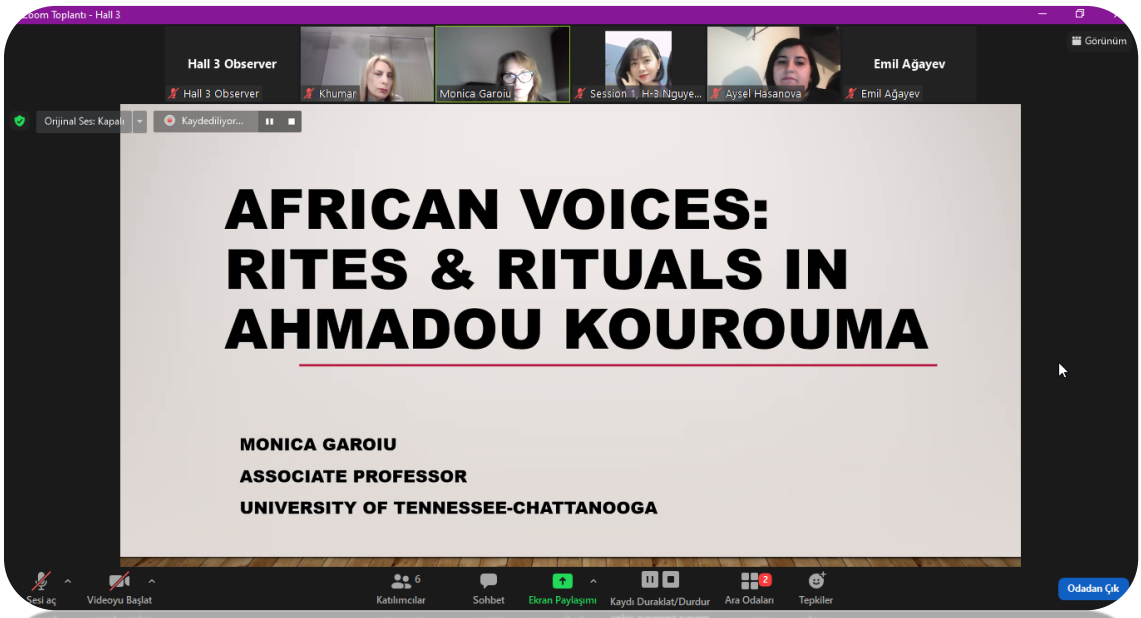
Zoom Toplantı - Hall 3
Görünüm
Hall 3 Observer
Khumar
Monica Garoiu
Session 1, H-3 Nguye...
Aysel Hasanova
Emil Ağayev
Orijinal Ses: Kapalı
Kaydediliyor...
AFRICAN VOICES:
RITES & RITUALS IN
AHMADOU KOUROUMA
MONICA GAROIU
ASSOCIATE PROFESSOR
UNIVERSITY OF TENNESSEE-CHATTANOOGA
Sesi aç
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık

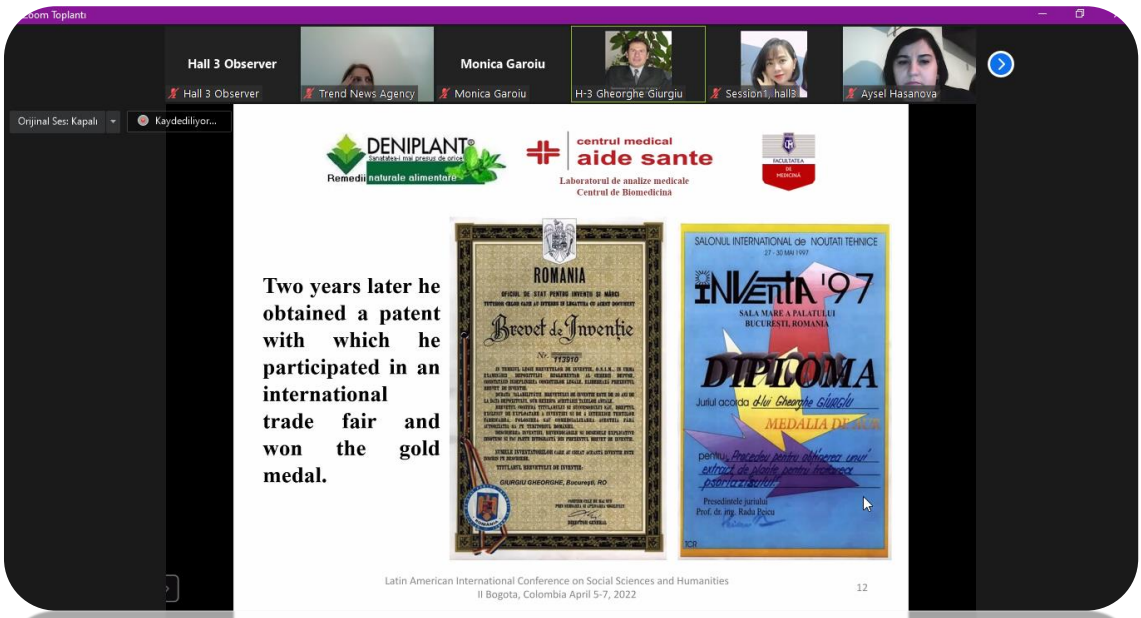
Hall 3 Observer
Trend News Agency
Monica Garoiu
H-3 Gheorghe Giurgiu
Session1, hall3
Aysel Hasanova
Orijinal Ses: Kapalı
Kaydediliyor...
DENIPLANT
Remedii naturale alimentare
centrul medical
aide sante
Laboratorul de analize medicale
Centrul de Biomedicina
Two years later he obtained a patent with which he participated in an international trade fair and won the gold medal.
ROMANIA
Brevet de Invenție
GIURGIU GHEORGHE, București, RO
SALONUL INTERNATIONAL de NOUTATI TEHNICE
INVENTA '97
SALA MARE A PALATULUI
BUCUREȘTI, ROMANIA
DIPLOMA
Juriul acorda Lui Gheorghe Giurgiu
MEDALIA DE AUR
Președintele juriului
Prof. dr. ing. Radu Bercu
Latin American International Conference on Social Sciences and Humanities
II Bogota, Colombia April 5-7, 2022
12

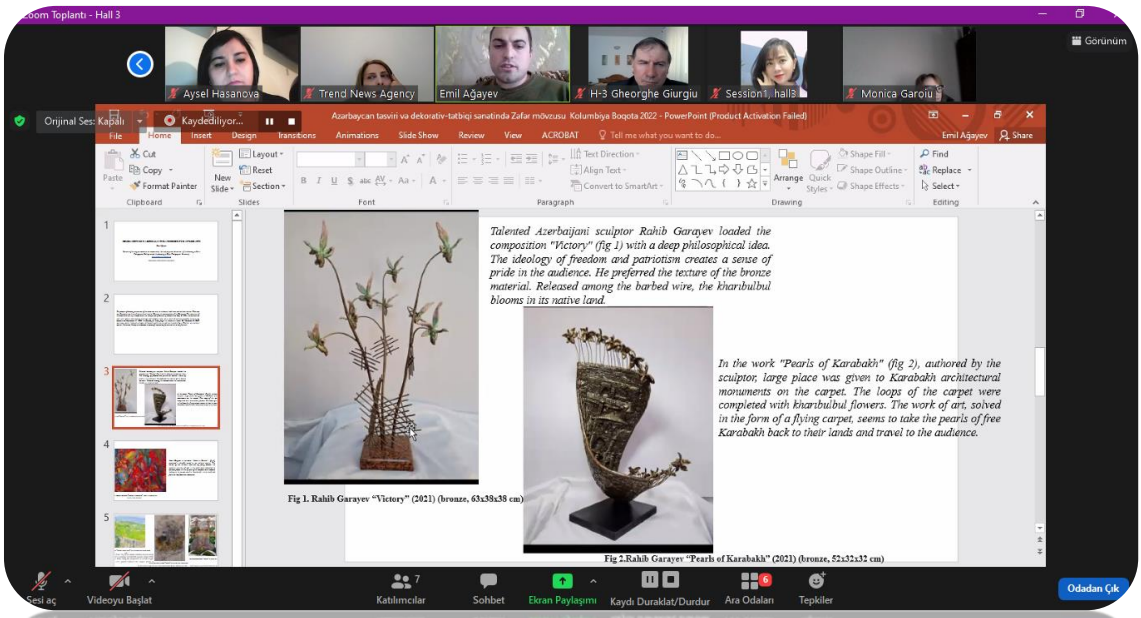
Zoom Toplantı - Hall 3
Görünüm
Aysel Hasanova
Trend News Agency
Emil Ağayev
H-3 Gheorghe Giurgiu
Session1, hall3
Monica Garoiu
Orijinal Ses: Kapalı
Kaydediliyor...
Azarbaycan tasviri va dekorativ-tatbiqi sanatinda Zafar mövzusu Kolumbya Boqota 2022 - PowerPoint (Product Activation Failed)
Talented Azerbaijani sculptor Rahib Garayev loaded the composition "Victory" (fig 1) with a deep philosophical idea. The ideology of freedom and patriotism creates a sense of pride in the audience. He preferred the texture of the bronze material. Released among the barbed wire, the kharibulbul blooms in its native land.
Fig 1. Rahib Garayev "Victory" (2021) (bronze, 63x38x38 cm)
In the work "Pearls of Karabakh" (fig 2), authored by the sculptor, large place was given to Karabakh architectural monuments on the carpet. The loops of the carpet were completed with kharibulbul flowers. The work of art, solved in the form of a flying carpet, seems to take the pearls of free Karabakh back to their lands and travel to the audience.
Fig 2.Rahib Garayev "Pearls of Karabakh" (2021) (bronze, 52x32x32 cm)
Sesi aç
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık

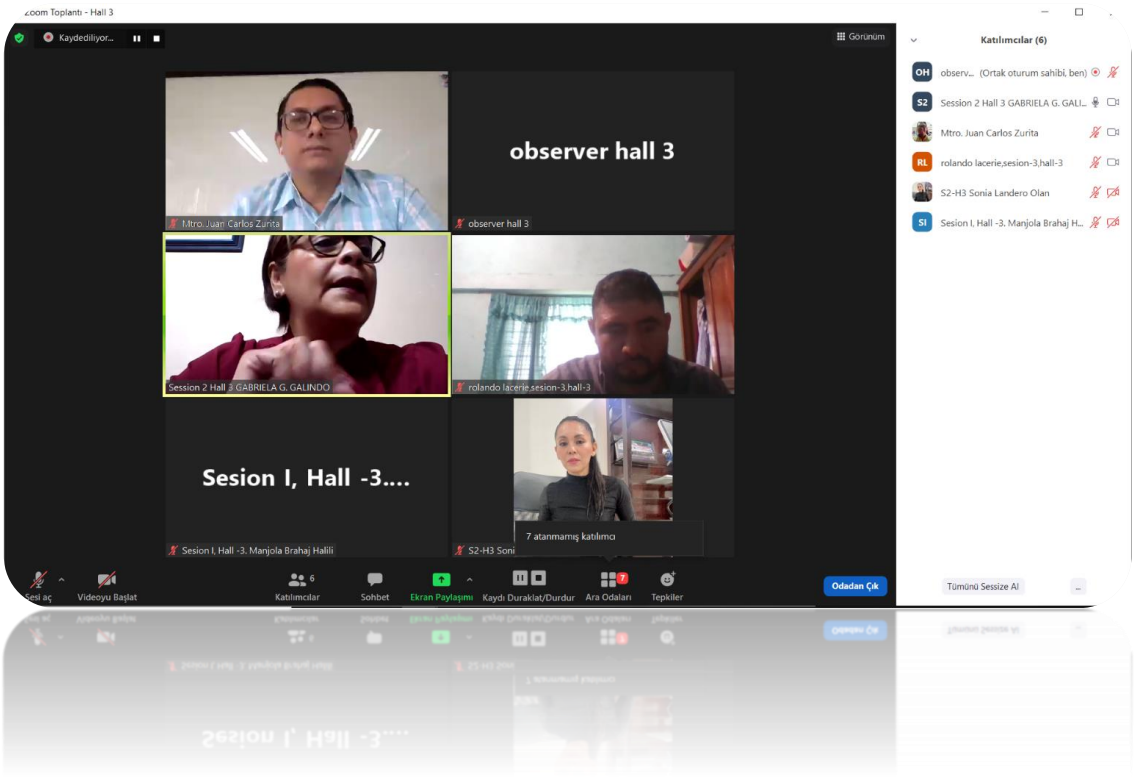
Zoom Toplantı - Hall 3
Kaydediliyor...
Görünüm
observer hall 3
Mtro. Juan Carlos Zurita
observer hall 3
Session 2 Hall 3 GABRIELA G. GALINDO
rolando lacerie,sesion-3,hall-3
Sesion I, Hall -3....
Sesion I, Hall -3. Manjola Brahaj Halili
S2-H3 Soni
7 atanmamış katılımcı
Katılımcılar (6)
observ... (Ortak oturum sahibi, ben)
Session 2 Hall 3 GABRIELA G. GALI...
Mtro. Juan Carlos Zurita
rolando lacerie,sesion-3,hall-3
S2-H3 Sonia Landero Olan
Sesion I, Hall -3. Manjola Brahaj H...
Ses aç
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık
Tümünü Sessize Al

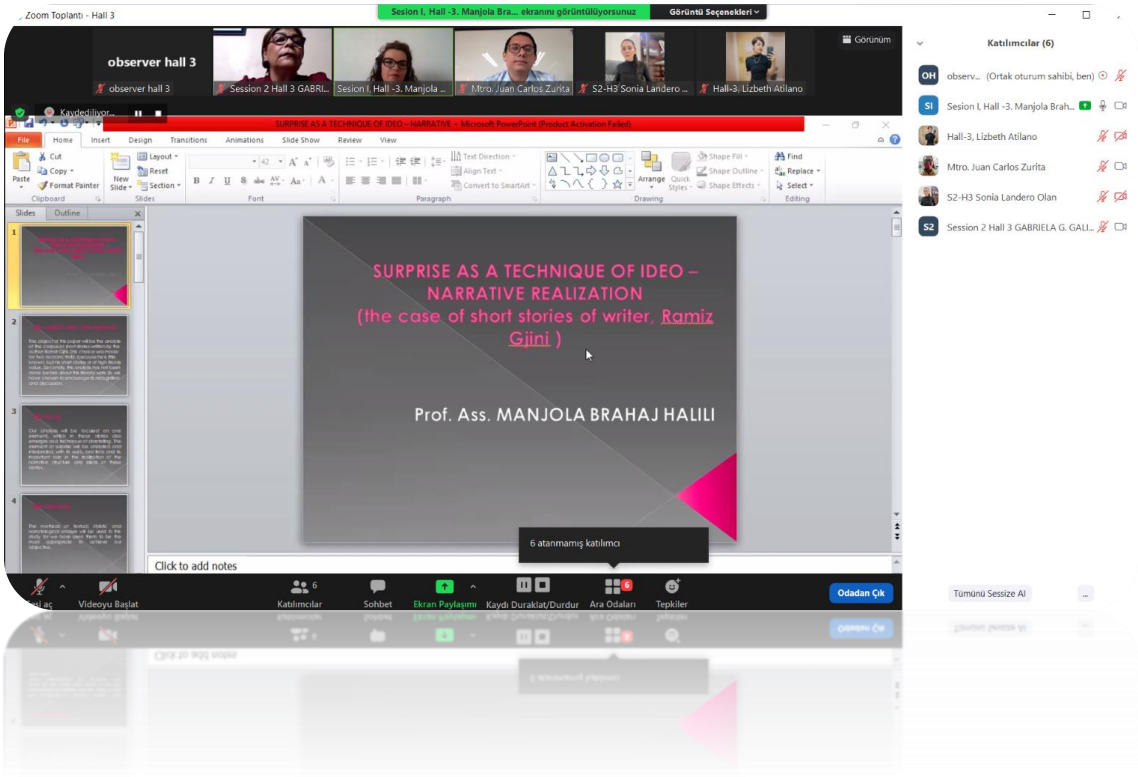
Zoom Toplantı - Hall 3
Sesion I, Hall -3. Manjola Bra... ekranını görüntülüyorsunuz
Görüntü Seçenekleri
observer hall 3
Session 2 Hall 3 GABRI...
Sesion I, Hall -3. Manjola ...
Mtro. Juan Carlos Zurita
S2-H3 Sonia Landero ...
Hall-3, Lizbeth Atilano
SURPRISE AS A TECHNIQUE OF IDEO – NARRATIVE REALIZATION
(the case of short stories of writer, Ramiz Gjini)
Prof. Ass. MANJOLA BRAHAJ HALILI
6 atanmamış katılımcı
Click to add notes
Katılımcılar (6)
observ... (Ortak oturum sahibi, ben)
Sesion I, Hall -3. Manjola Brah...
Hall-3, Lizbeth Atilano
Mtro. Juan Carlos Zurita
S2-H3 Sonia Landero Olan
Session 2 Hall 3 GABRIELA G. GALI...
Odadan Çık
Tümünü Sessize Al

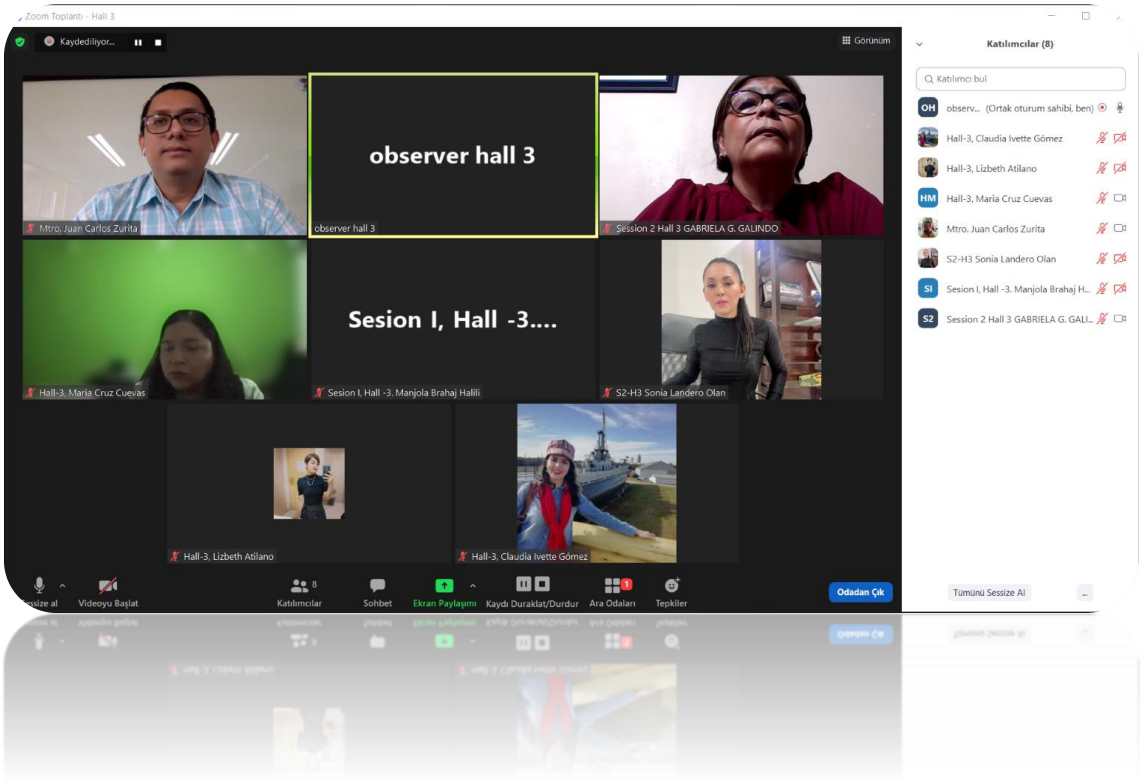
Zoom Toplantı - Hall 3
Kaydediliyor...
Görünüm
observer hall 3
observer hall 3
Mtro. Juan Carlos Zurita
Session 2 Hall 3 GABRIELA G. GALINDO
Sesion I, Hall -3....
Hall-3, Maria Cruz Cuevas
Sesion I, Hall -3. Manjola Brahaj Halili
S2-H3 Sonia Landero Olan
Hall-3, Lizbeth Atilano
Hall-3, Claudia Ivette Gómez
Katılımcılar (8)
Katılımcı bul
observ... (Ortak oturum sahibi, ben)
Hall-3, Claudia Ivette Gómez
Hall-3, Lizbeth Atilano
Hall-3, Maria Cruz Cuevas
Mtro. Juan Carlos Zurita
S2-H3 Sonia Landero Olan
Sesion I, Hall -3. Manjola Brahaj H...
Session 2 Hall 3 GABRIELA G. GALI...
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık
Tümünü Sessize Al

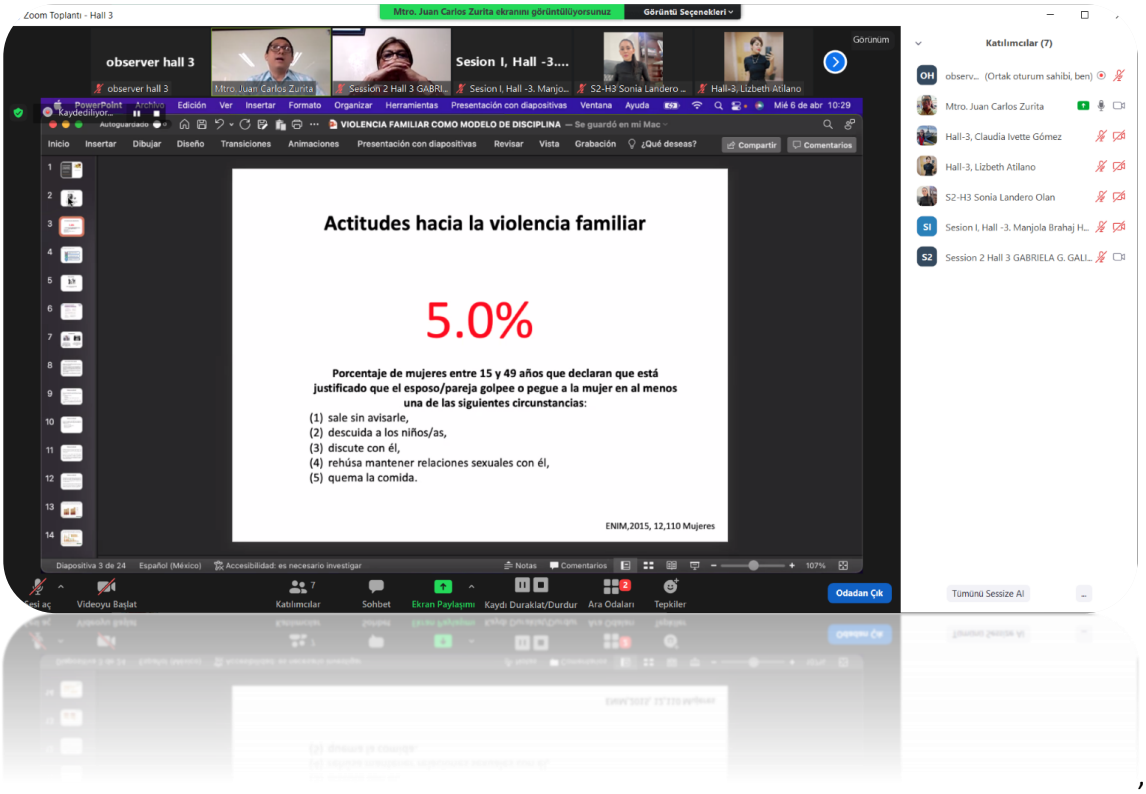
Zoom Toplantı - Hall 3
Mtro. Juan Carlos Zurita ekranını görüntülüyorsunuz
Görüntü Seçenekleri
Görünüm
observer hall 3
Sesion I, Hall -3....
Katılımcılar (7)
observ... (Ortak oturum sahibi, ben)
Mtro. Juan Carlos Zurita
Hall-3, Claudia Ivette Gómez
Hall-3, Lizbeth Atilano
S2-H3 Sonia Landero Olan
Sesion I, Hall -3. Manjola Brahaj H...
Session 2 Hall 3 GABRIELA G. GALI...
VIOLENCIA FAMILIAR COMO MODELO DE DISCIPLINA
Actitudes hacia la violencia familiar
5.0%
Porcentaje de mujeres entre 15 y 49 años que declaran que está justificado que el esposo/pareja golpee o pegue a la mujer en al menos una de las siguientes circunstancias:
(1) sale sin avisarle,
(2) descuida a los niños/as,
(3) discute con él,
(4) rehúsa mantener relaciones sexuales con él,
(5) quema la comida.
ENIM,2015, 12,110 Mujeres
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık
Tümünü Sessize Al

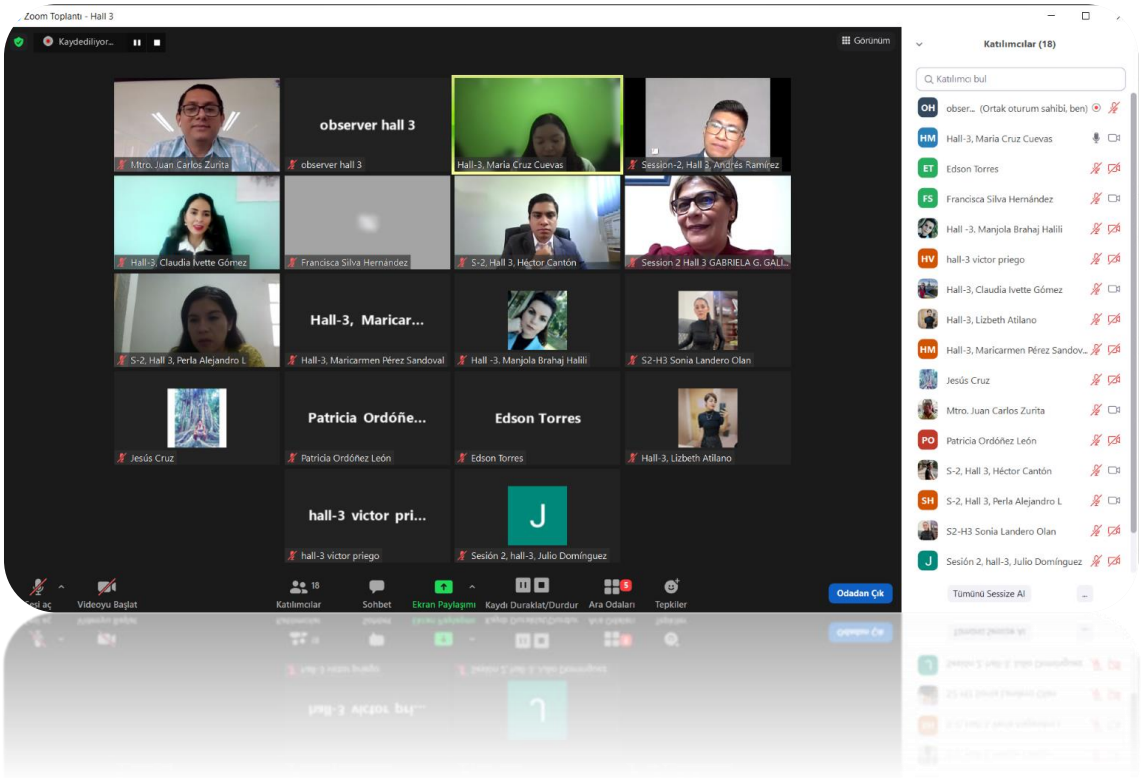
Zoom Toplantı - Hall 3
Kaydediliyor...
Görünüm
observer hall 3
Mtro. Juan Carlos Zurita
observer hall 3
Hall-3, Maria Cruz Cuevas
Session-2, Hall 3, Andrés Ramírez
Hall-3, Claudia Ivette Gómez
Francisca Silva Hernández
S-2, Hall 3, Héctor Cantón
Session 2 Hall 3 GABRIELA G. GALI...
S-2, Hall 3, Perla Alejandro L
Hall-3, Maricar...
Hall-3, Maricarmen Pérez Sandoval
Hall -3, Manjola Brahaj Halili
S2-H3 Sonia Landero Olan
Jesús Cruz
Patricia Ordóñe...
Patricia Ordóñez León
Edson Torres
Edson Torres
Hall-3, Lizbeth Atilano
hall-3 victor pri...
hall-3 victor priego
J
Sesión 2, hall-3, Julio Domínguez
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık
Katılımcılar (18)
Katılımcı bul
obser... (Ortak oturum sahibi, ben)
Hall-3, Maria Cruz Cuevas
Edson Torres
Francisca Silva Hernández
Hall -3, Manjola Brahaj Halili
hall-3 victor priego
Hall-3, Claudia Ivette Gómez
Hall-3, Lizbeth Atilano
Hall-3, Maricarmen Pérez Sandov...
Jesús Cruz
Mtro. Juan Carlos Zurita
Patricia Ordóñez León
S-2, Hall 3, Héctor Cantón
S-2, Hall 3, Perla Alejandro L
S2-H3 Sonia Landero Olan
Sesión 2, hall-3, Julio Domínguez
Tümünü Sessize Al

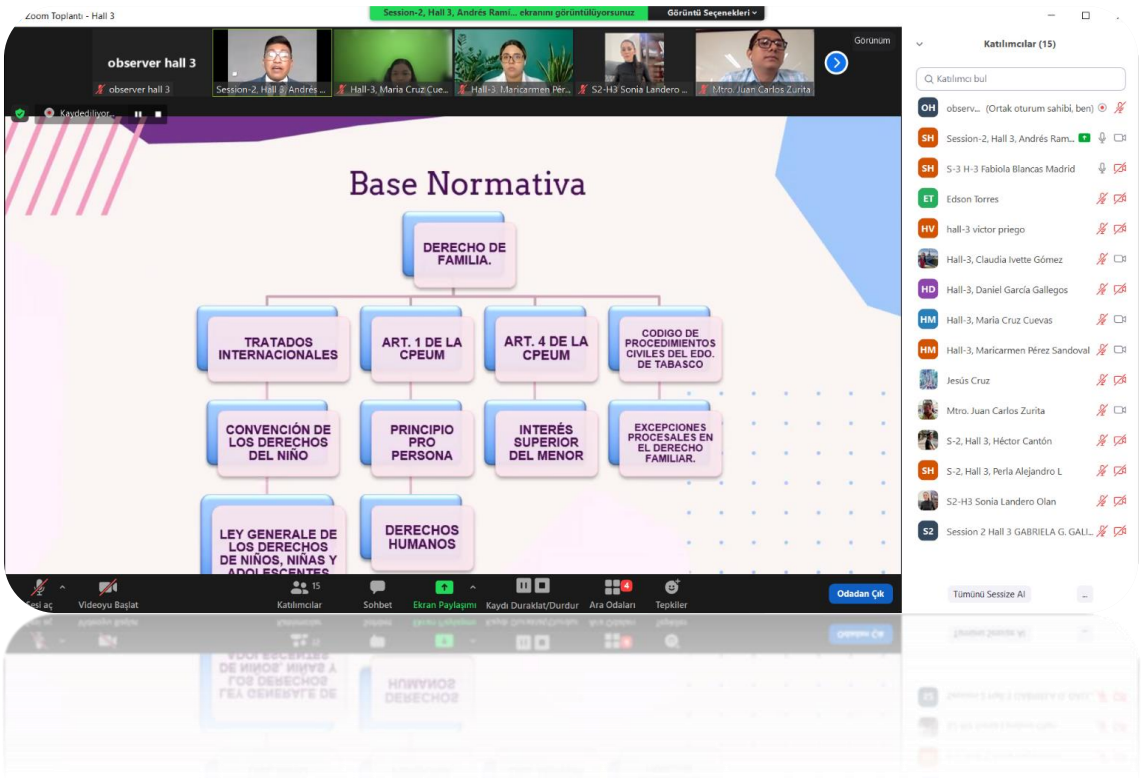
Zoom Toplantı - Hall 3
Session-2, Hall 3, Andrés Rami... ekranını görüntülüyorsunuz
Görüntü Seçenekleri
Görünüm
observer hall 3
Kaydediliyor...
Base Normativa
DERECHO DE FAMILIA.
TRATADOS INTERNACIONALES
ART. 1 DE LA CPEUM
ART. 4 DE LA CPEUM
CODIGO DE PROCEDIMIENTOS CIVILES DEL EDO. DE TABASCO
CONVENCIÓN DE LOS DERECHOS DEL NIÑO
PRINCIPIO PRO PERSONA
INTERÉS SUPERIOR DEL MENOR
EXCEPCIONES PROCESALES EN EL DERECHO FAMILIAR.
LEY GENERALE DE LOS DERECHOS DE NIÑOS, NIÑAS Y
DERECHOS HUMANOS
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık
Katılımcılar (15)
Katılımcı bul
observ... (Ortak oturum sahibi, ben)
Session-2, Hall 3, Andrés Ram...
S-3 H-3 Fabiola Blancas Madrid
Edson Torres
hall-3 victor priego
Hall-3, Claudia Ivette Gómez
Hall-3, Daniel García Gallegos
Hall-3, Maria Cruz Cuevas
Hall-3, Maricarmen Pérez Sandoval
Jesús Cruz
Mtro. Juan Carlos Zurita
S-2, Hall 3, Héctor Cantón
S-2, Hall 3, Perla Alejandro L
S2-H3 Sonia Landero Olan
Session 2 Hall 3 GABRIELA G. GALI...
Tümünü Sessize Al

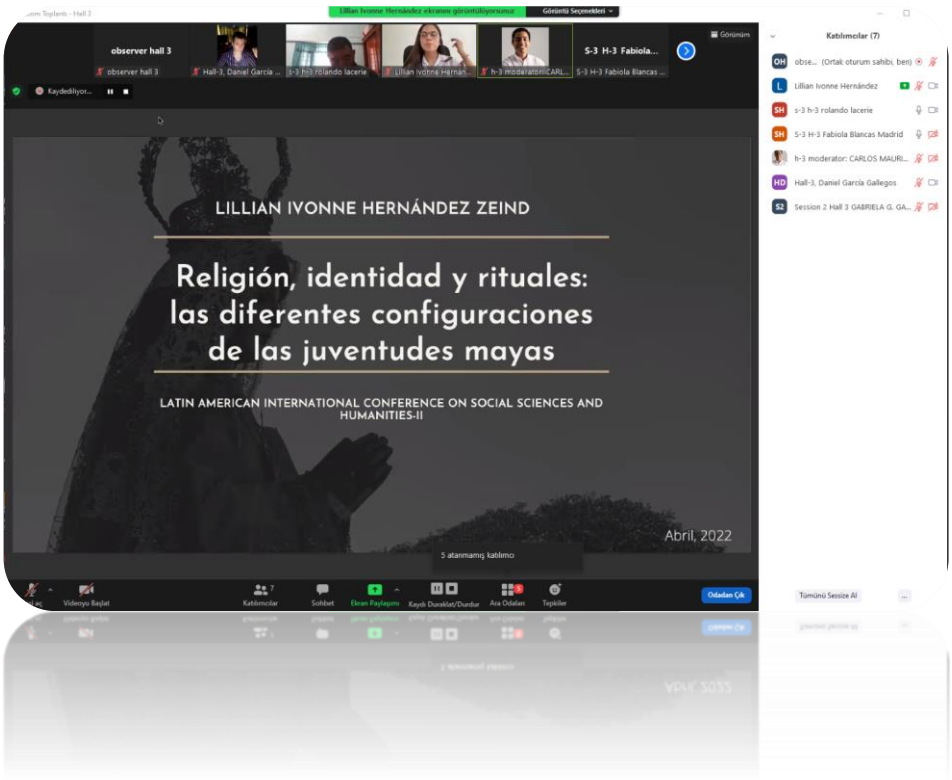
LILLIAN IVONNE HERNÁNDEZ ZEIND
Religión, identidad y rituales: las diferentes configuraciones de las juventudes mayas
LATIN AMERICAN INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES-II
Abril, 2022

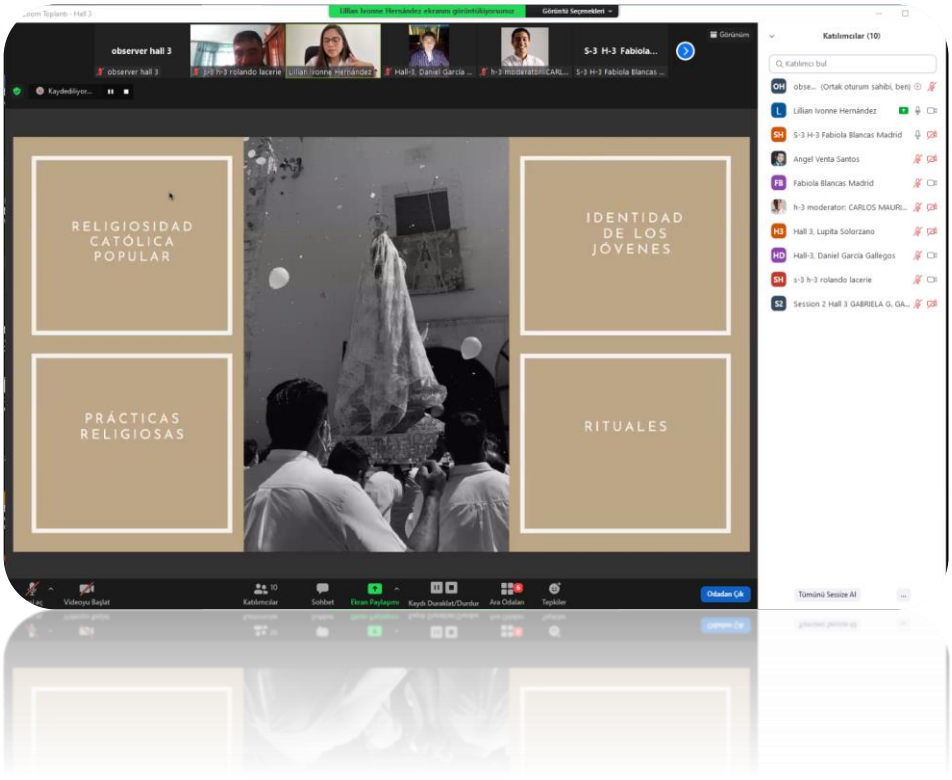
RELIGIOSIDAD CATÓLICA POPULAR
IDENTIDAD DE LOS JÓVENES
PRÁCTICAS RELIGIOSAS
RITUALES

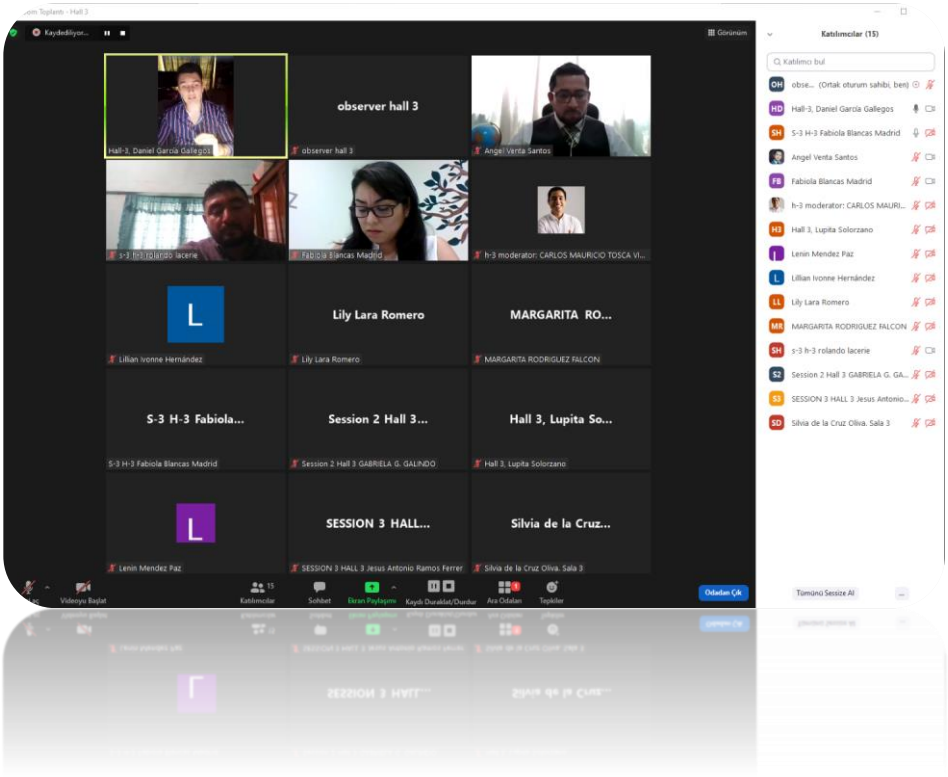
observer hall 3
Lily Lara Romero
MARGARITA RO...
S-3 H-3 Fabiola...
Session 2 Hall 3...
Hall 3, Lupita So...
SESSION 3 HALL...
Silvia de la Cruz...
Katılımcılar (15)

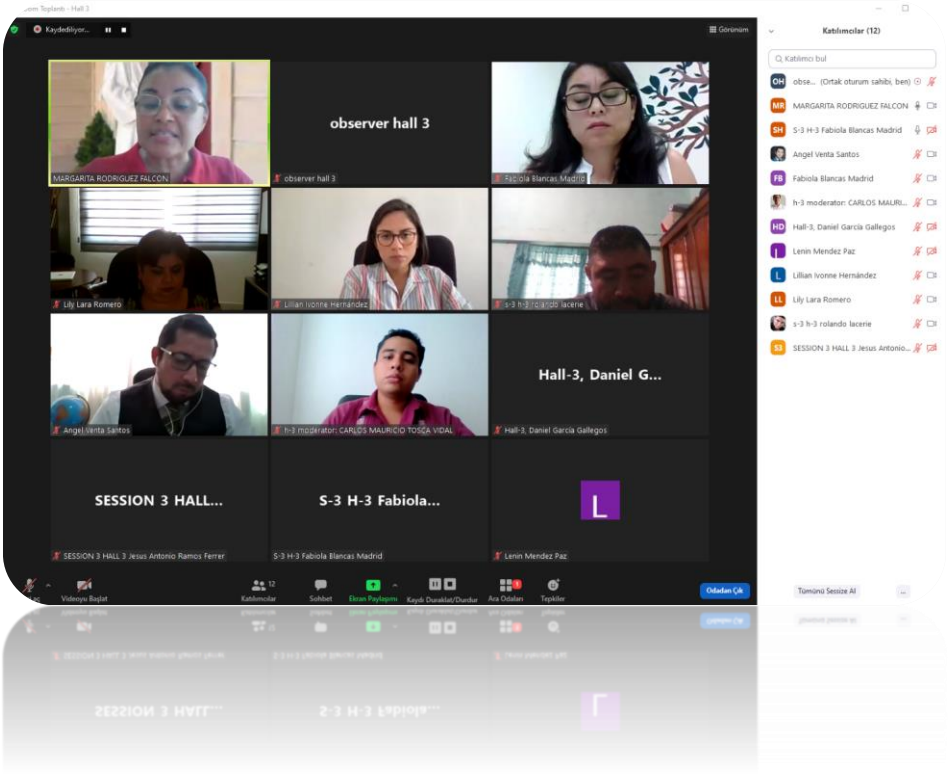
observer hall 3
Hall-3, Daniel G...
SESSION 3 HALL...
S-3 H-3 Fabiola...
Katılımcılar (12)

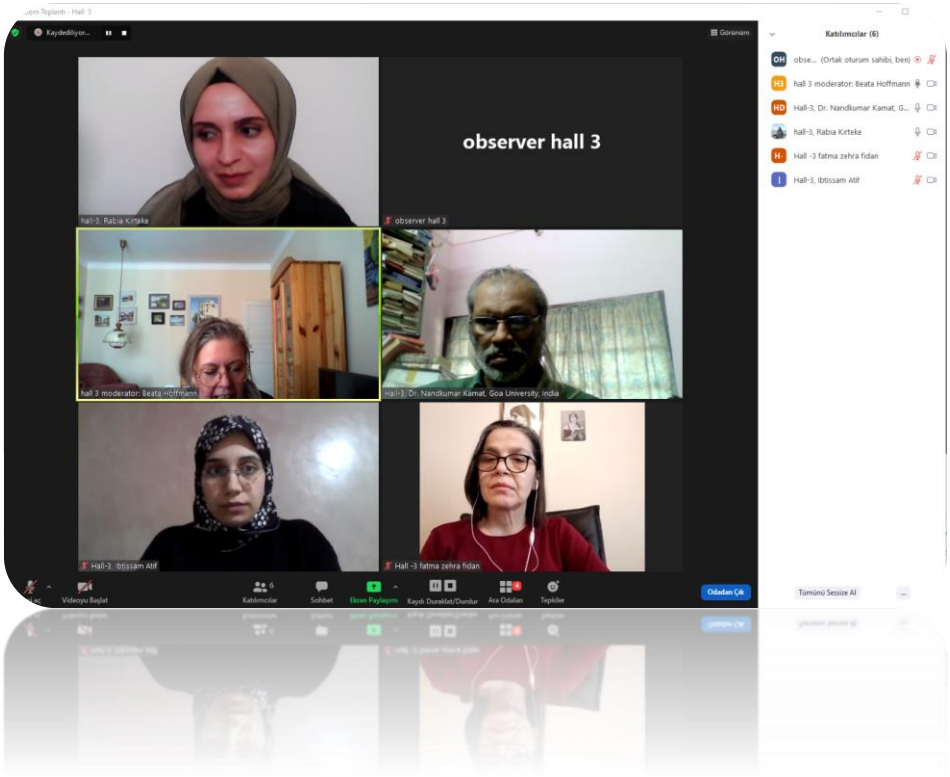
observer hall 3
hall-3, Rabia Kirteke
observer hall 3
hall 3 moderator: Beata Hoffmann
Hall-3, Dr. Nandkumar Kamat, Goa University, India
Hall-3, Ibtissam Atif
Hall -3 fatma zehra fidan
Katılımcılar (6)
obse... (Ortak oturum sahibi, ben)
hall 3 moderator: Beata Hoffmann
Hall-3, Dr. Nandkumar Kamat, G...
hall-3, Rabia Kirteke
Hall -3 fatma zehra fidan
Hall-3, Ibtissam Atif
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Durdur/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık
Tümünü Sessize Al

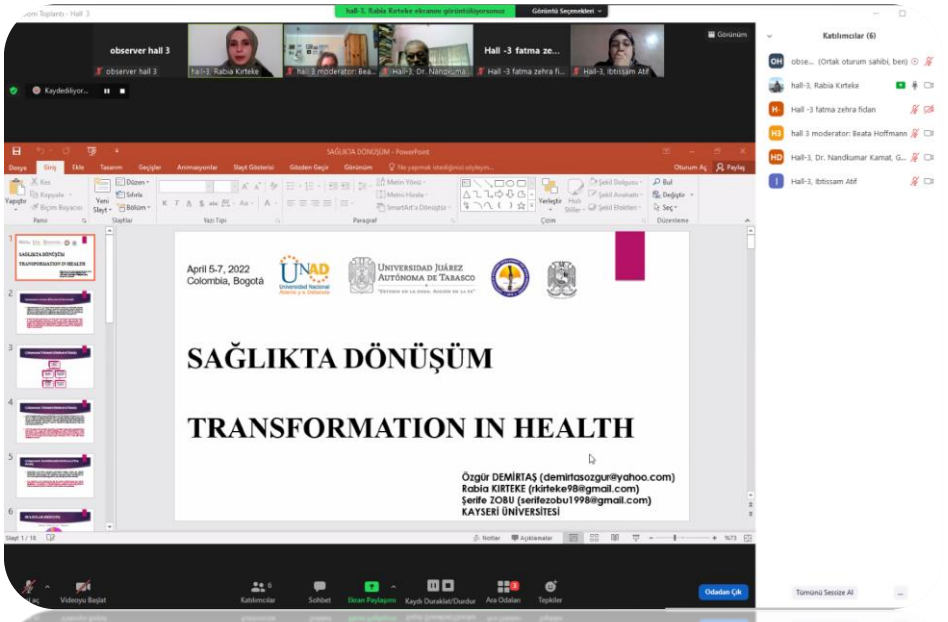
observer hall 3
Hall -3 fatma ze...
Katılımcılar (6)
April 5-7, 2022
Colombia, Bogotá
SAĞLIKTA DÖNÜŞÜM
TRANSFORMATION IN HEALTH
Özgür DEMİRTAŞ (demirtasozgur@yahoo.com)
Rabia KIRTEKE (rkirteke98@gmail.com)
Şerife ZOBU (serifezobu1998@gmail.com)
KAYSERİ ÜNİVERSİTESİ
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Durdur/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık
Tümünü Sessize Al

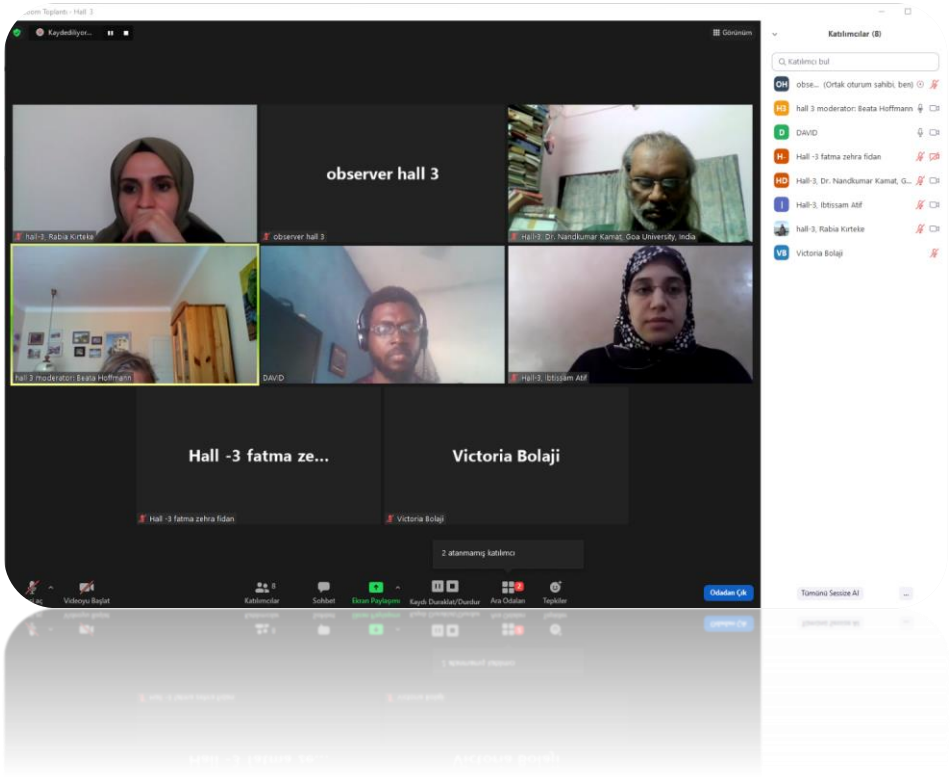
observer hall 3
Hall -3 fatma ze...
Victoria Bolaji
Katılımcılar (8)
2 atanmamış katılımcı
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Durdur/Duraklat
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık
Tümünü Sessize Al

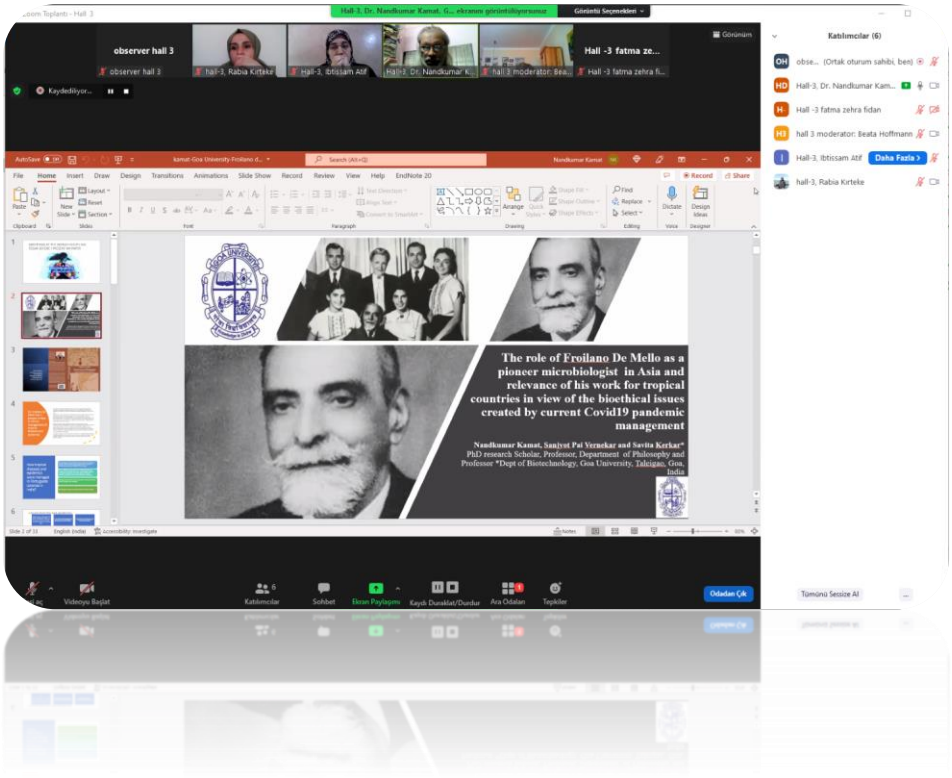
observer hall 3
Hall -3 fatma ze...
Katılımcılar (6)
The role of Froilano De Mello as a pioneer microbiologist in Asia and relevance of his work for tropical countries in view of the bioethical issues created by current Covid19 pandemic management
Nandkumar Kamat, Sanjyot Pai Verneker and Savita Kerkar*
PhD research Scholar, Professor, Department of Philosophy and Professor *Dept of Biotechnology, Goa University, Taleigao, Goa, India
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Durdur/Duraklat
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık
Tümünü Sessize Al

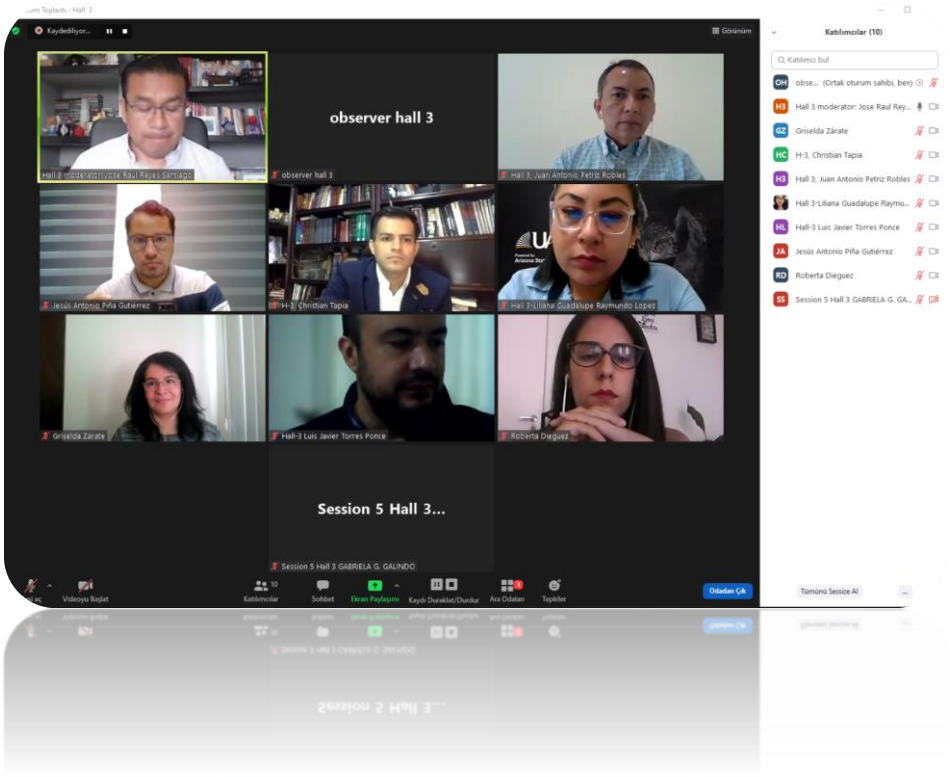
Kaydediliyor...
Görünüm
observer hall 3
Session 5 Hall 3...
Katılımcılar (10)
Katılımcı bul
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık
Tümünü Sessize Al

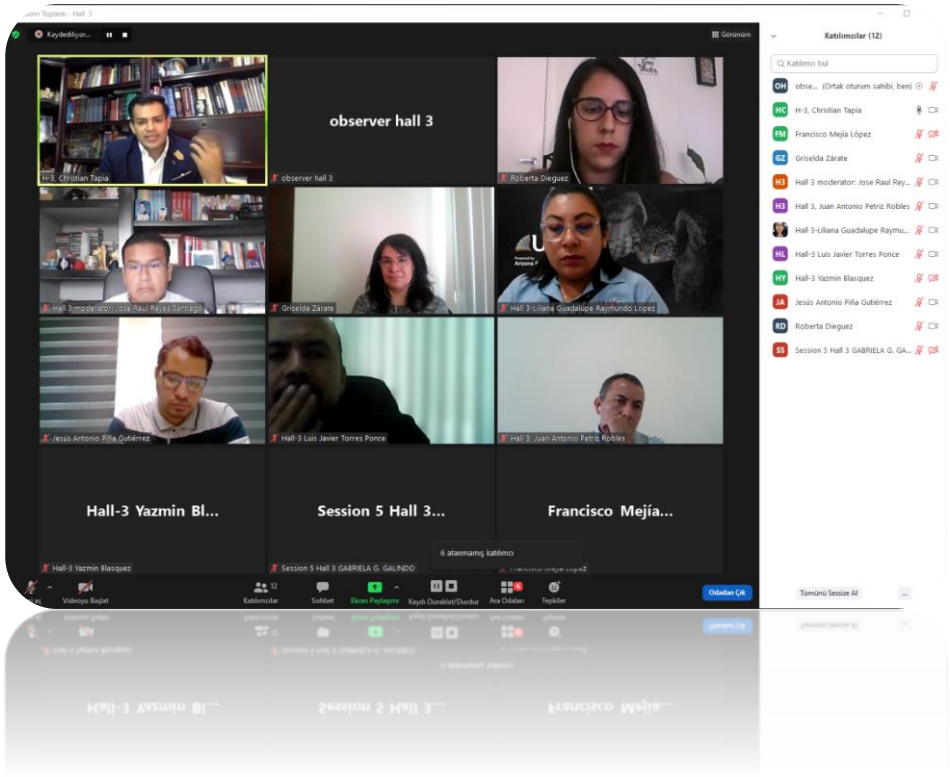
Kaydediliyor...
Görünüm
observer hall 3
Hall-3 Yazmin Bl...
Session 5 Hall 3...
Francisco Mejía...
6 atanmamış katılımcı
Katılımcılar (12)
Katılımcı bul
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık
Tümünü Sessize Al

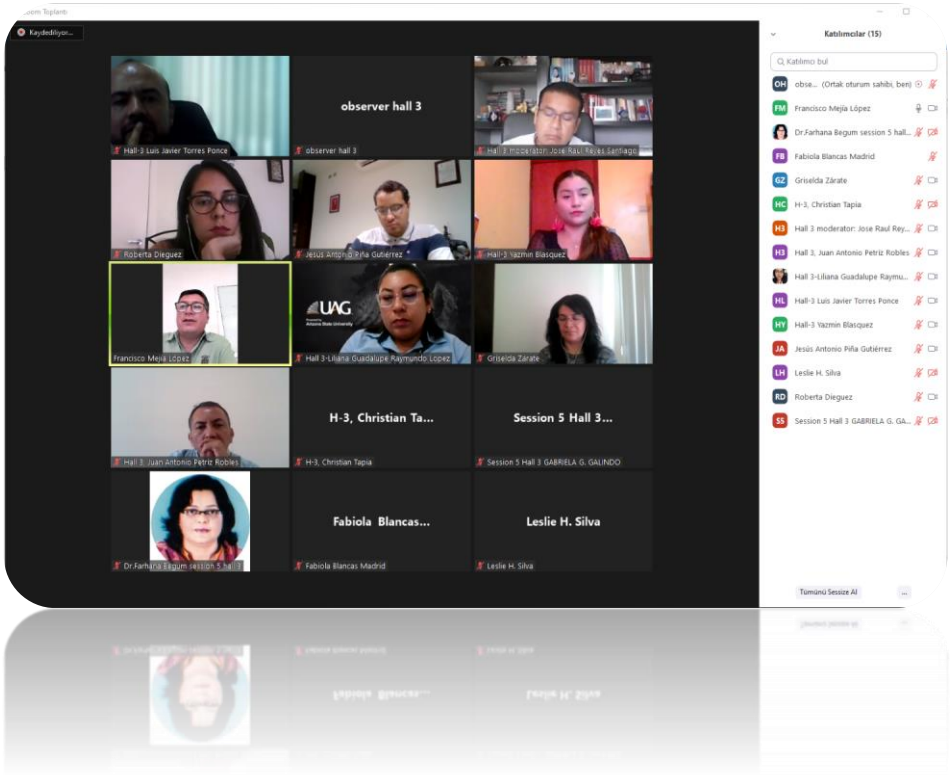
observer hall 3
Hall-3 Luis Javier Torres Ponce
observer hall 3
Hall 3 moderator: Jose Raul Reyes Santiago
Roberta Dieguez
Jesús Antonio Piña Gutiérrez
Hall-3 Yazmin Blasquez
Francisco Mejía López
Hall 3-Liliana Guadalupe Raymundo Lopez
Griselda Zárate
Hall 3, Juan Antonio Petriz Robles
H-3, Christian Ta...
H-3, Christian Tapia
Session 5 Hall 3...
Session 5 Hall 3 GABRIELA G. GALINDO
Dr.Farhana Begum session 5 hall...
Fabiola Blancas...
Fabiola Blancas Madrid
Leslie H. Silva
Leslie H. Silva
Katılımcılar (15)
Katılımcı bul
Tümünü Sessize Al

observer hall 3
Leslie H. Silva
Griselda Zárate
Roberta Dieguez
Opinión Consultiva 23/17 de la Comisión Interamericana
Las obligaciones de los Estados ante el derecho humano al medio ambiente
Katılımcılar (12)
Katılımcı bul
Tümünü Sessize Al
Odadan Çık

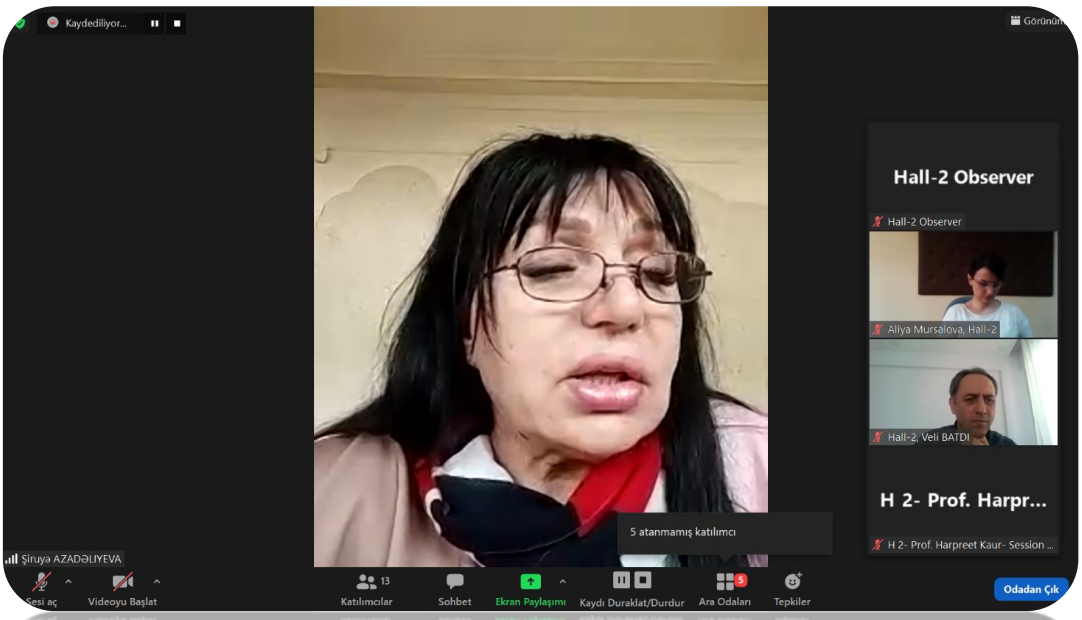
Kaydediliyor...
Görünüm
Hall-2 Observer
Hall-2 Observer
Aliya Mursalova, Hall-2
Hall-2, Veli BATDI
H 2- Prof. Harpr...
H 2- Prof. Harpreet Kaur- Session ...
5 atanmamış katılımcı
Şiruyə AZADƏLIYEVA
Sesi aç
Videoyu Başlat
Katılımcılar
13
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
5
Tepkiler
Odadan Çık

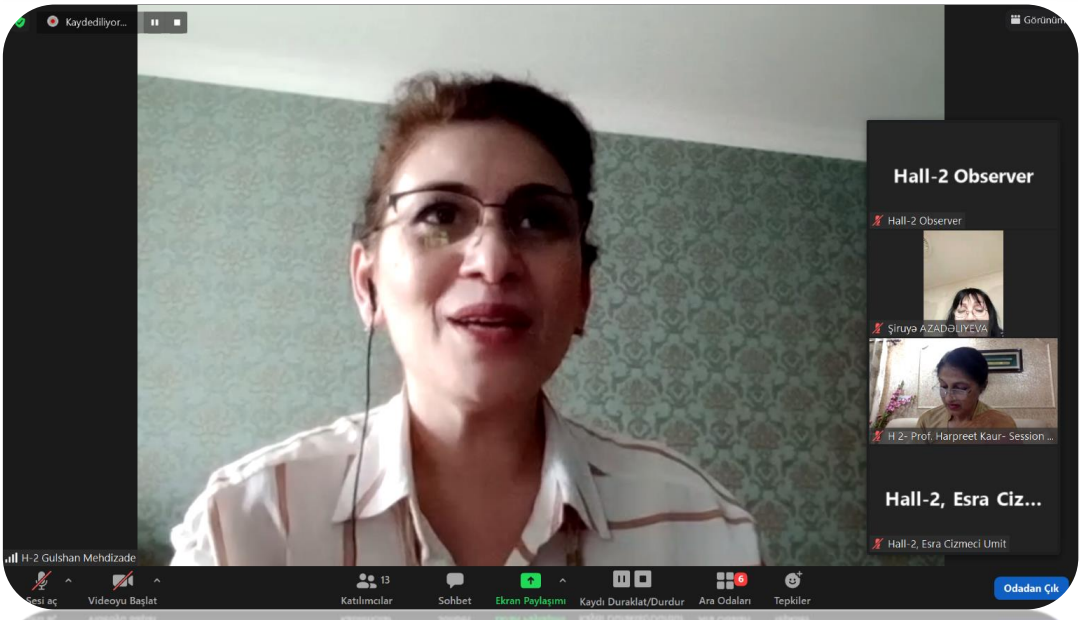
Kaydediliyor...
Görünüm
Hall-2 Observer
Hall-2 Observer
Şiruyə AZADƏLIYEVA
H 2- Prof. Harpreet Kaur- Session ...
Hall-2, Esra Ciz...
Hall-2, Esra Cizmeci Umit
H-2 Gulshan Mehdizade
Sesi aç
Videoyu Başlat
Katılımcılar
13
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
6
Tepkiler
Odadan Çık

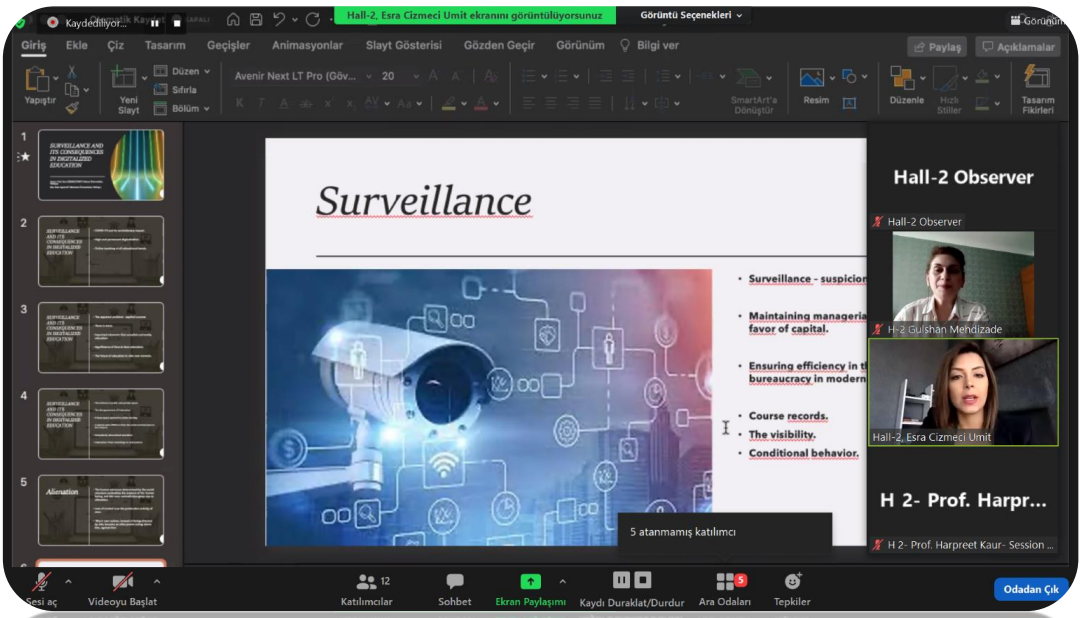
Kaydediliyor...
Hall-2, Esra Cizmeci Umit ekranını görüntülüyorsunuz
Görüntü Seçenekleri
Giriş
Ekle
Çiz
Tasarım
Geçişler
Animasyonlar
Slayt Gösterisi
Gözden Geçir
Görünüm
Bilgi ver
Paylaş
Açıklamalar
Surveillance
Surveillance - suspicion
Maintaining manageria
favor of capital.
Ensuring efficiency in t
bureaucracy in modern
Course records.
The visibility.
Conditional behavior.
5 atanmamış katılımcı
Hall-2 Observer
Hall-2 Observer
H-2 Gulshan Mehdizade
Hall-2, Esra Cizmeci Umit
H 2- Prof. Harpr...
H 2- Prof. Harpreet Kaur- Session ...
Sesi aç
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık

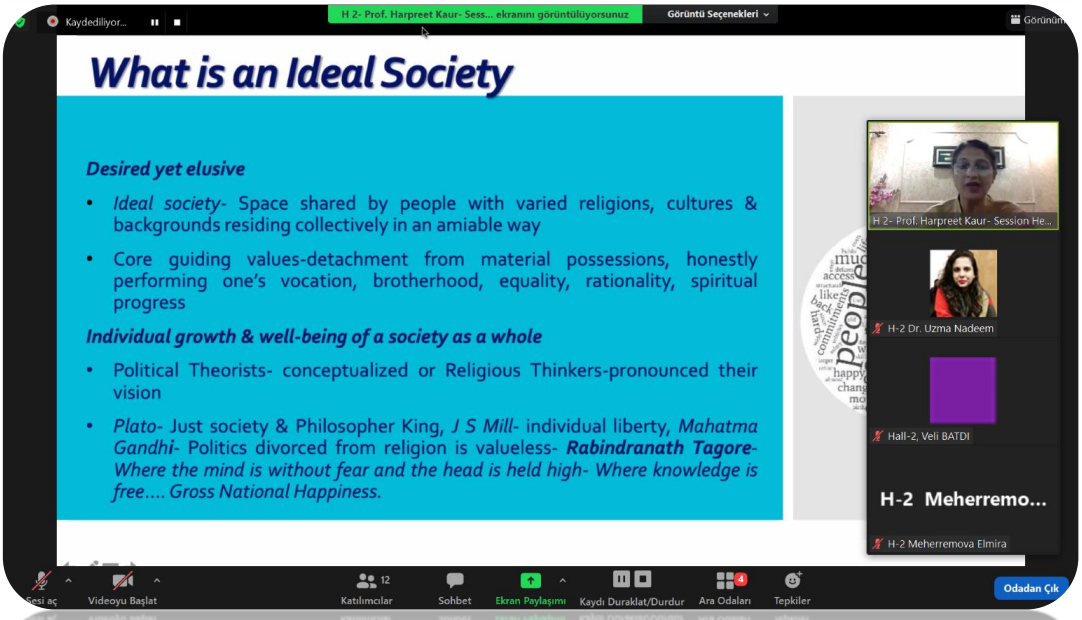
Kaydediliyor...
H 2- Prof. Harpreet Kaur- Sess... ekranını görüntülüyorsunuz
Görüntü Seçenekleri
What is an Ideal Society
Desired yet elusive
Ideal society- Space shared by people with varied religions, cultures & backgrounds residing collectively in an amiable way
Core guiding values-detachment from material possessions, honestly performing one's vocation, brotherhood, equality, rationality, spiritual progress
Individual growth & well-being of a society as a whole
Political Theorists- conceptualized or Religious Thinkers-pronounced their vision
Plato- Just society & Philosopher King, J S Mill- individual liberty, Mahatma Gandhi- Politics divorced from religion is valueless- Rabindranath Tagore- Where the mind is without fear and the head is held high- Where knowledge is free.... Gross National Happiness.
H 2- Prof. Harpreet Kaur- Session He...
H-2 Dr. Uzma Nadeem
Hall-2, Veli BATDI
H-2 Meherremo...
H-2 Meherremova Elmira
Sesi aç
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık

Kaydediliyor...
Dalila Vera ekranını görüntülüyorsunuz
Görüntü Seçenekleri
ponenciaAbri5 - PowerPoint
PROF. DALILA VERA HERNANDEZ
Archivo
Inicio
Insertar
Diseño
Transiciones
Animaciones
Presentación con diapositivas
Revisar
Vista
Ayuda
¿Qué desea hacer?
Compartir
Pegar
Nueva diapositiva
Portapapeles
Diapositivas
Fuente
Párrafo
Dibujo
Organizar
Buscar
Reemplazar
UNIVERSIDAD JUÁREZ AUTÓNOMA DE TABASCO
"ESTUDIO EN LA DUDA. ACCIÓN EN LA FE"
LATIN AMERICAN INTERNA
CONFERENCE ON SOCIAL SCI
HUMANITIES
EJERCICIOS DE LA ENSEÑANZA DE LOS DEREC
HUMANOS Y LA CULTURA DE PAZ EN LA LIC EN DE
Dalila Vera Hernández
Juan Carlos de León Pérez
Hall-2 Observer
Hall-2 Observer
Hall 2, Juan Antonio Petriz Robles
iPhone
Dalila Vera
Sesi aç
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık

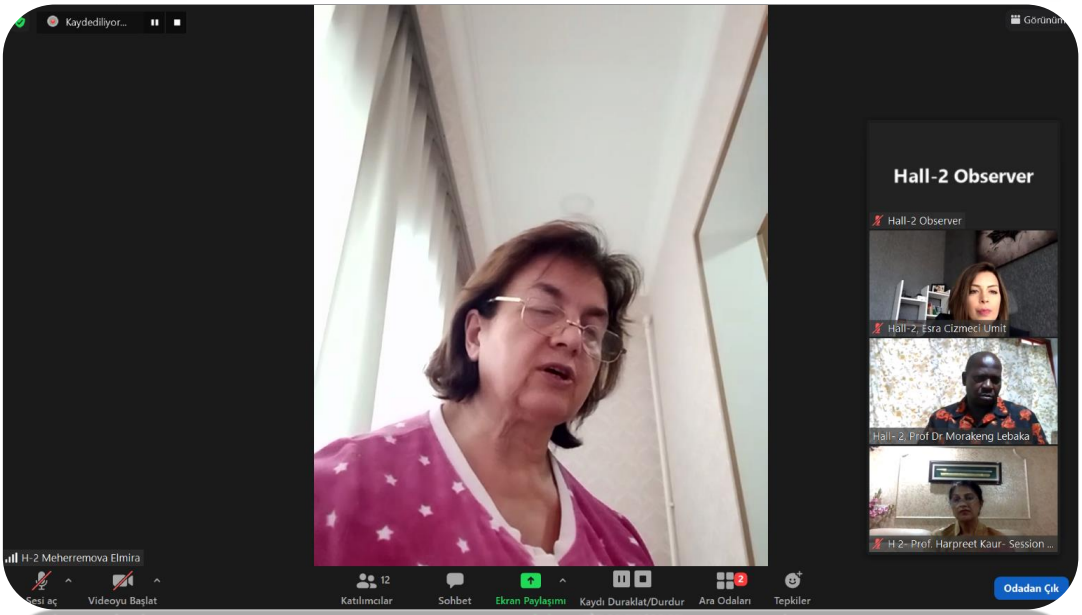
Kaydediliyor...
Görünüm
Hall-2 Observer
Hall-2 Observer
Hall-2, Esra Cizmeci Umit
Hall-2, Prof Dr Morakeng Lebaka
H-2- Prof. Harpreet Kaur- Session ...
H-2 Meherremova Elmira
Sesi aç
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık

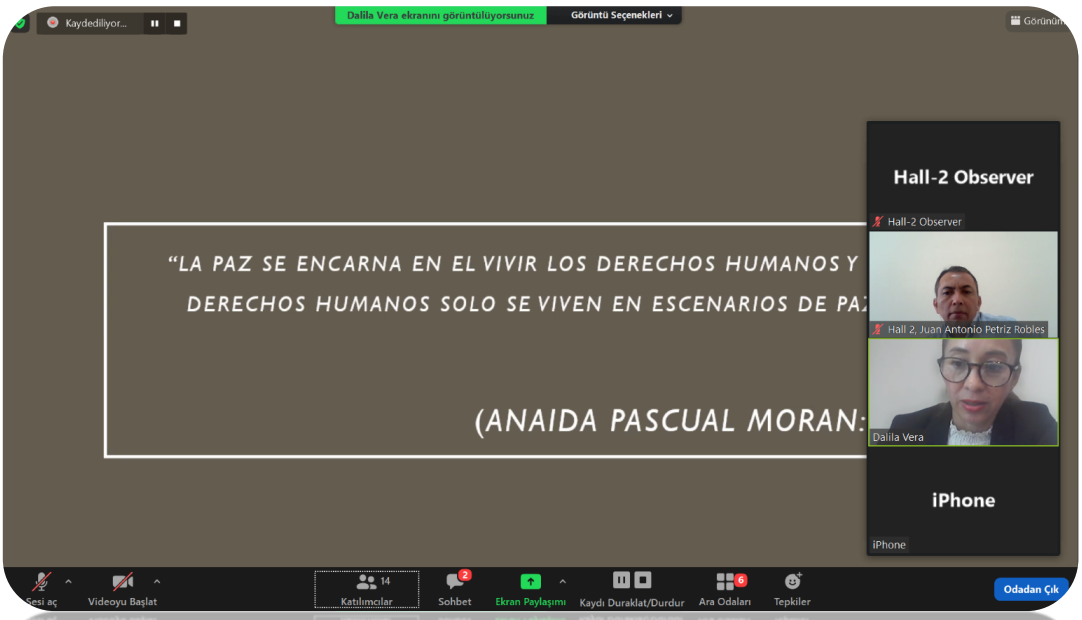
Kaydediliyor...
Dalila Vera ekranını görüntülüyorsunuz
Görüntü Seçenekleri
"LA PAZ SE ENCARNA EN EL VIVIR LOS DERECHOS HUMANOS Y
DERECHOS HUMANOS SOLO SE VIVEN EN ESCENARIOS DE PA
(ANAIDA PASCUAL MORAN:
Hall-2 Observer
Hall-2 Observer
Hall 2, Juan Antonio Petriz Robles
Dalila Vera
iPhone
iPhone
Sesi aç
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık

Kaydediliyor...
hall 2, Flor del Pilar Gonzale... ekranını görüntülüyorsunuz
Görüntü Seçenekleri
1. Síndrome de inestabilidad y caídas
Las caídas constituyen uno de los síndromes geriátricos más impor
por su alta incidencia y por la elevada morbimortalidad.
Con el envejecimiento, el deterioro de la marcha comienza a se
progresivo y definitivo, agravado en la mayoría de los casos
presencia de diferentes enfermedades que van haciendo ac
presencia conforme el individuo se hace mayor.
Hall-2 Observer
Hall-2 Observer
hall 2, Flor del Pilar Gonzalez Javier
Elizabeth Garcia Moreno
Dalila Vera
Dalila Vera
Sesi aç
Videoyu Başlat
Katılımcılar
Sohbet
Ekran Paylaşımı
Kaydı Duraklat/Durdur
Ara Odaları
Tepkiler
Odadan Çık

LATIN AMERICAN INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES

April 5-7, 2022
Colombia, Bogotá
Universidad Nacional Abierta y a Distancia UNAD

CONFERENCE PROGRAM

Online (with ZOOM Conference)

Zoom Meeting ID: 814 8601 1941
Zoom Passcode: 202204

LATIN AMERICAN INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES
April 5-7, 2022 Colombia, Bogotá

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- To be able to make a meeting online, login via **https://zoom.us/join** site, enter ID instead of "Meeting ID
- or Personal Link Name" and solidify the session.
- The presentation will have **15 minutes** (including questions and answers).
- The Zoom application is free and no need to create an account.
- The Zoom application can be used without registration.
- The application works on tablets, phones and PCs.
- Speakers must be connected to the session **10 minutes before** the presentation time.
- All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- During the session, your camera should be turned on at least %70 of session period
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

TECHNICAL INFORMATION

- Make sure your computer has a microphone and is working.
- You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

Before you login to Zoom please indicate your name surname and hall number,
exp. Hall-1, Shahla Tahirgizi

ÖNEMLİ, DİKKATLE OKUYUNUZ LÜTFEN

- Kongremizde Yazım Kurallarına uygun gönderilmiş ve bilim kurulundan geçen bildiriler için online (video konferans sistemi üzerinden) sunum imkanı sağlanmıştır.
- Sunumlar için **15 dakika** (soru ve cevaplar dahil) süre ayrılmıştır.
- Online sunum yapabilmek için **https://zoom.us/join** sitesi üzerinden giriş yaparak "Meeting ID or Personal Link Name" yerine ID numarasını girerek oturuma katılabilirsiniz.
- Zoom uygulaması ücretsizdir ve hesap oluşturmaya gerek yoktur.
- Zoom uygulaması kaydolmadan kullanılabilir.
- Uygulama tablet, telefon ve PC'lerde çalışıyor.
- Her oturumdaki sunucular, sunum saatinden **10 dk öncesinde** oturuma bağlanmış olmaları gerekmektedir.
- Tüm kongre katılımcıları canlı bağlanarak tüm oturumları dinleyebilir.
- Moderatör – oturumdaki sunum ve bilimsel tartışma (soru-cevap) kısmından sorumludur.

TEKNİK BİLGİLER

- Bilgisayarınızda mikrofon olduğuna ve çalıştığına emin olun.
- Zoom'da ekran paylaşma özelliğine kullanabilmelisiniz.
- Katılım belgeleri kongre sonunda tarafınıza pdf olarak gönderilecektir
- Kongre programında yer ve saat değişikliği gibi talepler dikkate alınmayacaktır

Zoom'a giriş yaparken önce lütfen adınızı, soyadınızı ve SALON numaranızı yazınız
Örnek: Salon-1, Shahla Tahirgizi

-Opening Ceremony-

06.04.2022

Bogota and México Local Time: 09^{30}-10^{00}
Ankara Local Time: 17^{30}-18^{00}

****

Dr. Mustafa Latif EMEK
President of IKSAD Institute

Dr. Rafael Renteria Ramos
Universidad Nacional Abierta y a Distancia, Colombia

Dra. Felipa Sánchez Pérez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México
CHAIRMAN OF THE CONFERENCE

Dra. Francisca Silva Hernandez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México

Dr. Germán Martínez Prats
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México

Dra. Lily Lara Romero
Director of CCYTET- Consejo de Ciencia y Tecnologia del Estado de Tabasco

****

06.04.2022	Session-1, Hall-2
Bogotá Time: 06^{30}-09^{00}	Ankara Time: 14^{30}-17^{00}

HEAD OF SESSION: Prof. Harpreet Kaur

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
QUESTIONING THE CURRENT EXPERIENCES AND PRACTICES OF TEACHING SOCIAL RESPONSIBILITY IN THE CONTEXT OF ENGLISH LANGUAGE TEACHING IN OMAN	Anfal Al-Wahaibi Victoria Tuzlukova	Sultan Qaboos University, Sultanate of Oman
THE ROLE OF TEACHER COMPETENCIES ON STUDENT'S ACADEMIC PERFORMANCE IN AN INCLUSIVE CLASSROOM SETTINGS	Baiju Thomas	Ramakrishna Mission Vivekananda Educational and Research Institute
TEACHER'S VIEWS ON THE USE OF DIGITAL GAMES IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING	Veli Batdı Tarık Talan	Gaziantep University, Turkey
WOMEN'S POLICY IN RELIGION AND EDUCATION IN AZERBAIJAN IN THE 19TH-20TH CENTURIES	Aliya Mursalova	Azerbaijan Institute of Theology,
REASONS FOR THE NEED TO DIVERSIFY HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION IN AZERBAIJAN IN THE 60S AND 70S OF THE 20TH CENTURY	Şiruyə AZADƏLIYEVA	ADPU, Azerbaijan
NEW APPROACHES TO EDUCATION	Mehdizadeh Gulshan Kamal gizi	ADPU, Azerbaijan
SURVEILLANCE AND ITS CONSEQUENCES IN DIGITALIZED EDUCATION	Esra Cizmeci Ümit Aysel Ay	Yalova University, Marmara University, Turkey
THE PRINCIPLE OF HUMANISM IN EDUCATION	Maharramova Elmira	ADPU, Azerbaijan
GURU NANAK'S VISION FOR AN IDEAL SOCIETY	Harpreet Kaur	Mata Sundri College for Women, University of Delhi, India
ADAPTING INDIGENOUS MUSIC WITHIN BAPEDI CULTURAL CONTEXT WITH THE DESIRE OF SPREADING PHILOSOPHICAL TEACHINGS, VALUES AND CULTURE THAT HAVE WISDOM IN THE LOCAL KNOWLEDGE SYSTEM	Morakeng Edward Kenneth Lebaka	University of Zululand, South Africa.
ARISTOTLE'S VIEW OF VIRTUE AND THE STUDY OF WHY SPIRIT IN ETHICS HOW TO STUDY HIS DOING AND SPIRIT	Farida Tagiyeva	National Academy of Science of Azerbaijan

06.04.2022	Session-1, Hall-3
Bogotá Time: 06^{30}-09^{00}	Ankara Time: 14^{30}-17^{00}

HEAD OF SESSION: Muntazar Mehdi

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
WRITER SALWA BAKR, THE VOICE OF MUSLIM ARAB WOMEN	Alakbarova Khumar Elqam	Institute of Oriental Studies of ANAS, Azerbaijan
READING LITERATURE AS A SOCIAL PRACTICE	Cristina Mirela Nicolaescu	Yozgat-Bozok Üniversitesi, Turkey
9-11, ISLAMOPHOBIA AND HUMAN RIGHTS: REPRESENTATION OF THE WESTERN WORLD IN THE 'NATIVE BELIEVER' BY ALI ETERAZ	Muntazar Mehdi Afia Mehdi Iqra Naz	NUML, Islamabad, Pakistan.
SURPRISE AS A TECHNIQUE OF IDEO – NARRATIVE REALIZATION (THE CASE OF SHORT STORIES OF WRITER, RAMIZ GJINI)	Manjola Brahaj Halili	UBT College - Higher Education Institution, Prishtinë, Kosovë
AFRICAN VOICES: RITES AND RITUALS IN AHMADOU KOUROUMA	Monica Garoiu, PhD	University of Tennessee-Chattanooga, USA
PECULIARITIES OF THE TRANSLATION OF UKRAINIAN CHESS LITERATURE INTO FOREIGN LANGUAGES	Vasyl Puzanov	La Universidad Nacional de Zaporizhzhia, Ucrania
ABOUT SOME STRUCTURAL AND SEMANTIC TEXT UNITS	Dr. Parvin Azizova	Azerbaijan Medical University, Bakü, Azerbaycan
INVENTOR VIDEO ESSAY	Gheorghe Giurgiu Manole Cojocaru	Deniplant-Aide Sante Bucharest, Romania; Titu Maiorescu University, Bucharest, Romania
ASSERTIVE SPEECH ACTS OF PERSUASION IN ENGLISH PRESIDENTIAL ELECTION SPEECHES	Nguyen Thi Thanh Thanh	The University of Danang Vietnam
PERSUASIVE STRATEGIES IN PRESIDENTIAL ELECTION SPEECHES	Nguyen Thi Thanh Thanh	University of Foreign Language Studies, The University of Danang Vietnam
METHODS OF LIBRARY AND INFORMATON SERVICE TO CIVIL SERVANT – SELECTED DISSEMINATION OF INFORMATION	Aysel Vaqif kyzy Hasanova	Baku State University, Azerbaijan
SHUSHA MOTIVES IN AZERBAIJANI FINE AND DECORATIVE APPLIED ARTS	Emil Aghayev	Azerbaijan State Pedagogical University

06.04.2022	Session-1, Hall-4
Bogotá Time: 06^{30}-09^{00}	Ankara Time: 14^{30}-17^{00}

HEAD OF SESSION: Cernat Maria

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
PUTIN'S ATTACK ANALYSIS TO UKRAINE IN THE FRAMEWORK OF REALISM THEORY OF INTERNATIONAL RELATIONS	Vorya Shabrandi	Knowledge of Master of International Relations University of Guilan Iran
THE POSITION OF INHERITANCE OF ADOPTED CHILDREN ACCORDING TO INDONESIAN CUSTOMARY INHERITANCE LAW	Elfrida Ratnawati, Esti Royani, Syukron Abdul Kadir	Faculty of Law, Universitas Trisakti, Jakarta; Faculty of Law, Universitas 17 Agustus 1945 Samarinda; Universitas Widya Mataram Yogyakarta
PRE-TAX SUBSIDY AND INFLATIONARY GROWTH IN DEVELOPING COUNTRIES	Usman A. Usman	Ibrahim Badamasi Babangida University lapai, Niger State. Nigeria
PLATONIC LOVE MODEL AND ITS SYMBOLS IN ENGLISH RENAISSANCE LITERATURE: "SIREN TEARS"	Ətrabə Gül	Bakı Mühəndislik Universiteti
US BLACK SEA COUNTRY GEORGIA POLICY	Vahid Omarov Allahverdi oğlu	Azerbaijan National Academy of Sciences Caucasian Studies Institute Head of Georgia Studies Department
AFGHANISTAN FEMINISM AND BOMBS – A SHORT ANALYSIS OF THE MEDIA NARRATIVE REGARDING THE U.S. WITHDRAWAL FROM AFGHANISTAN	Cernat Maria	National School of Political Science and Public Administration,
CHANGING WORK PRACTICES DRIVING INNOVATION IN PERFORMANCE MANAGEMENT; STUDY OF IT INDUSTRY IN INDIA	S. Poorani, L.R.K. Krishnan,	Research Scholar, VIT Business School, Chennai, India
DETERMINING THE FACTORS AFFECTING THE CONSUMER IN THE COVID-19 VACCINE	Aykut EKİYOR Gülhan GÖK Mumine Elif BAĞCI	Ankara Hacı Bayram Üniversitesi Amasya Üniversitesi, Turkey
DETERMINING THE OPINIONS OF PEOPLE WITH UNIVERSITY EDUCATION ON TELE-MEDICINE	Aykut EKİYOR Gülhan GÖK Mumine Elif BAĞCI	Ankara Hacı Bayram Üniversitesi Amasya Üniversitesi, Turkey

06.04.2022	Session-2, Hall-2
Bogotá Time: 10^{00}-12^{30}	Ankara Time: 18^{00}-20^{30}

HEAD OF SESSION: Elizabeth García Moreno and Francisca Silva Hernández

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
MUJERES TRANS Y DERECHO AL TRABAJO: BINOMIO DE MARGINACIÓN Y DISCRIMINACIÓN	José Rogelio Naranjo García, María Esther Baeza Flores, Carlos Arturo Olarte Ramos	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
DERECHOS HUMANOS INDIVIDUALES Y COLECTIVOS DE PUEBLOS INDÍGENAS	Isi Verónica Lara Andrade	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
EJERCICIOS DE LA ENSEÑANZA DE LOS DERECHOS HUMANOS Y LA CULTURA DE PAZ EN LA LIC EN DERECHO	Dalila Vera Hernández, Juan Carlos de León Pérez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
EL PRINCIPIO PRO PERSONA Y EL SISTEMA NACIONAL DE LOS DERECHOS HUMANOS	Juan Antonio Petriz Robles	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
EL TREN MAYA: LAS POLÉMICAS SOCIALES EN EL SURESTE MEXICANO	Orlando Miguel Arias Cruz	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
CAÍDAS EN EL ADULTO MAYOR, DESDE EL ASPECTO DE LA SALUD, EMOCIONAL Y SOCIAL	Flor del Pilar González Javier	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
APUNTES EN TORNO A LA RESILIENCIA SOCIAL-COMUNITARIA Y VULNERABILIDADES EN TABASCO: APROXIMACIONES TEÓRICO-CONCEPTUALES	Guillermo Ramírez Armas	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LOS MEDIOS ALTERNATIVOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS COMO ETAPA PREVIA EN LA APLICACIÓN DE LA TEORÍA DE LA IMPREVISIÓN EN LOS CONTRATOS DE TRACTO SUCESIVO EN MÉXICO	Janett Carrillo Cerino, Enma Estela Hernández Domínguez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
JUSTICIERAS ANTE EL ACOSO Y HOSTIGAMIENTO: TENDEDEROS VIRTUALES CONVOCADOS POR FEMINISTAS EN MÉXICO	Carlos Mario Estrada Álvarez, Sarilin Ronzón Alamilla, Viviana Castellanos Suárez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
PROTECCIÓN DE MENORES, ¿GARANTIZAMOS EL CUMPLIMIENTO DE TODOS SUS DERECHOS?	Angel De Jesus Murillo Campos Ronaldo Castillo Santiago	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LA IMPORTANCIA DE FORTALECER EL SISTEMA DE EDUCACIÓN DE LA UJAT A TRAVÉS DE LA CREACIÓN DE UN CAMPUS VIRTUAL INSTITUCIONALIZADO PARA TODOS	José Alberto del Rivero del Rivero	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.

06.04.2022	Session-2, Hall-3
Bogotá Time: 11^{00}-12^{30}	**Ankara Time: 19^{00}-20^{30}**

HEAD OF SESSION: Marco Pérez Mendoza and Isi Verónica Lara Andrade

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
INTERNATIONALIZATION OF THE CURRICULUM THROUGH CASE STUDIES	María Cruz Cuevas Álvarez Marcos Pérez Mendoza	DACEA-UJAT, MEXICO
ALTERNATIVE MECHANISMS FOR CONFLICT RESOLUTION IN HEALTH	Gabriela G. Galindo	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
EL AUTOCONOCIMIENTO, LA BASE DE TODA MEDIACIÓN Y UNA JUSTICIA EFmontalvECTIVA	Claudia Ivette Gómez Esquivel	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LA VIOLENCIA FAMILIAR COMO UNA MEDIDA DE IMPARTICIÓN DE DISCIPLINA EN EL HOGAR	Juan Carlos Zurita Gutiérrez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LA PRISIÓN PREVENTIVA Y LOS DERECHOS HUMANOS EN EL SISTEMA JURÍDICO MEXICANO	Edson Armando Torres Hernández	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LAS POLÍTICAS PÚBLICAS EN MÉXICO COMO UN FACTOR AMBIENTAL PARA EL EMPRENDIMIENTO DE LAS MIPYMES	Perla Guadalupe Alejandro López	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
DE DONDE PROVIENE EL ARTE	Allison Paulina Ramírez García	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
EL DERECHO A LA VERDAD Y LOS ARCHIVOS HISTÓRICOS	Patricia Ordoñez León, Lugarda del Carmen Uribe Rodríguez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
RECURSO HÍDRICO. PERSPECTIVA TRANSVERSAL	Francisca Silva Hernández, Germán Martínez Prats	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
DERECHOS DE LAS PERSONAS CON DISCAPACIDAD. EL MODELO SOCIAL COMO UN NUEVO PARADIGMA	Lizbeth del Carmen Atilano Martínez, Enma Estela Hernández Domínguez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
REVISIÓN SISTEMÁTICA DEL APOYO DIRECTIVO Y SU RELACIÓN CON EL INTERÉS DE LAS ESTUDIANTES DE BACHILLERATO EN LA ELECCIÓN DE CARRERAS STEM	Sonia Landero Olán, Deneb Elí Magaña Medina, Norma Aguilar Morales	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
EXCEPCIONES PROCESALES EN EL DERECHO DE FAMILIA; CASOS PRÁCTICOS SOBRE EL INTERÉS SUPERIOR DEL MENOR	Andrés Ramírez Silvan	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
EL DERECHO AL OLVIDO, PERSPECTIVA DESDE EL DERECHO MEXICANO	Maricarmen Pérez Sandoval, Enma Estela Hernández Domínguez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LAS NUEVAS PERSPECTIVAS DEL DERECHO FAMILIAR EN SU CONTEXT CONSTITUCIONAL	Héctor Jesús Cantón Solís	Universidad Autónoma de Guadalajara, Campus Tabasco
APROXIMACIÓN JURISPRUDENCIAL SOBRE LA TORTURA Y EL DAÑO PSICOLÓGICO	José Raciel Montejo Moreno	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.

06.04.2022	Session-3, Hall-2
Bogotá Time: 13^{00}-15^{30}	**Ankara Time: 21^{00}-23^{30}**

HEAD OF SESSION: María Cruz Cuevas Álvarez and Yazmin Isolda Álvarez García

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
MANDATOS DE GÉNERO MASCULINO Y CONFIGURACIÓN DE MASCULINIDAD DE JÓVENES NORMALISTAS	Lily Lara Romero, Viviana Castellano Suárez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
MECANISMOS ALTERNATIVOS DE SOLUCIÓN DE CONTROVERSIAS	Francisca Silva Hernández, Germán Martínez Prats	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
MERCADO LABORAL PARA PERSONAS CON DISCAPACIDAD	Claudia Edith Gamas Castellanos, Yasmín Isolda Alvarez García	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
MIGRACIÓN ESTUDIANTIL, OPORTUNIDAD PARA LA INTERNACIONALIZACIÓN DE LA EDUCACIÓN SUPERIOR	Román Jiménez Vera, Ana Laura Luna Jiménez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
MIGRANTS: INEQUALITIES IN THE LABOR MARKET; CASES IN TENOSIQUE, TABASCO	Héctor Manuel Lázaro Hernández, Rolando Castillo Santiago	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
PANORAMA JURÍDICO DEL RECONOCIMIENTO DE LA IDENTIDAD DE GÉNERO EN EL MÉXICO DEL 2021	Manuel Lezcano Morales	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
PERFILES CRIMINALES DEL ASESINO SERIAL EN MÉXICO Y SU MODUS OPERANDI	Juan Carlos de León Pérez, Dalila Vera Hernández	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LAS POLÍTICAS PÚBLICAS DEL SEXENIO 2018-2024 EN MÉXICO COMO MODELO DE UN ESTADO DE BIENESTAR	Ángel Morales Velueta, Williams Alejandro Abdo Arias, Rodolfo Campos Montejo, Adriana Esmeralda del Carmen Acosta Toraya	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
ESCASEZ DE AGUA POTABLE EN UNO DE LOS ESTADOS CON MAYOR CAPACIDAD HÍDRICA; LA PARADOJA DE CENTRO, TABASCO	Ana Ruth Citlaly Batris de la Cruz	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LOS TRABAJADORES INFORMALES Y EL ACCESO A LA VIVIENDA	Ángel Sebastián Rodríguez Tosca	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
PROTECCIÓN JURÍDICA A LA EXPRESIÓN CULTURAL INDÍGENA	Victor Manuel Priego Méndez, Yazmin Isolda Álvarez García	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LOS MASC COMO SOLUCIÓN A LAS CONTROVERSIAS EN MATERIA DE PROPIEDAD INTELECTUAL	Yazmín Isolda Álvarez García, Cinthia Odet López Hernández	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.

06.04.2022	Session-3, Hall-3
Bogotá Time: 13^{00}-15^{30}	**Ankara Time: 21^{00}-23^{30}**

HEAD OF SESSION: Carlos Mauricio Tosca Vidal and German Martinez Prats

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
RELIGIÓN, IDENTIDAD Y RITUALES: LAS DIFERENTES CONFIGURACIONES DE LAS JUVENTUDES MAYAS	Lillian Ivonne Hernández Zeind	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
GESTIÓN DE LA IDENTIDAD EN LA PREVENCIÓN DE MEDIOS DE VIGILANCIA SOCIAL	Daniel García Gallegos	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
DESIGUALDAD EDUCATIVA EN COMUNIDADES RURALES: CASO TELESECUNDARIAS DEL MUNICIPIO DE TENOSIQUE, TABASCO	Lily Lara Romero, Silvia de la Cruz Oliva	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
IMPACTO EN EL EMPLEO DE LAS GENERACIONES DE EGRESADOS 2019 Y 2020 DEL ITSC	Julio Cesar Cabrales de la Cruz	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
OBSERVANCIA DEL DERECHO A LA EDUCACIÓN BÁSICA A NIÑOS MIGRANTES IRREGULARES EN LA FRONTERA SUR	Jesús Antonio Ramos Ferrer, Ana Laura Luna Jiménez, Derenisse Magdalena Cetina Romero, Hilda Guadalupe Alperte Rodríguez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
JUSTICIA COMPLETA	Rolando Lacerie Hernández, José Alonso Rodríguez de la Cruz	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
MUJERES: CIEN AÑOS MAS PARA ALCANZAR LA CÚSPIDE DE LA IGUALDAD	Margarita Rodriguez Falcon	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
ANÁLISIS TRANSDISCIPLINARIO DE LA DECADENCIA DEL MATRIMONIO COMO CONTRATO EN EL SIGLO XXI, CASO PUEBLA	Ángel Venta Santos	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
ADOLESCENTES EN CONFLICTO CON LA LEY	Fabiola Blancas Madrid	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
AMBIENTE LABORAL SANO COMO DERECHO HUMANO: UNA PROPUESTA DE COMBATE A LA VIOLENCIA LABORAL	Lenin Méndez Paz, Virginia Pérez de la Cruz	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
FACTORES DETERMINANTES EN LA CALIDAD EDUCATIVA DE NIVEL SUPERIOR	Beatriz Llamas-Aréchiga Angélica María Rascón Larios Víctor Alfonso Ramírez Jiménez	Universidad de Sonora, México Instituto Tecnológico de Sonora, México
PROTECCIÓN DE MENORES, ¿GARANTIZAMOS EL CUMPLIMIENTO DE TODOS SUS DERECHOS?	Angel De Jesus Murillo Campos	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

07.04.2022	Session-4, Hall-2
Bogotá Time: 06^{30}-09^{00}	Ankara Time: 14^{30}-17^{00}

HEAD OF SESSION: Robert James STOVE

TOPIC TITLE	TOPIC TITLE	TOPIC TITLE
TURKISH FOLKS	Adem KARA	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
CONTRARY MIGRATIONS IN THE OTTOMAN STATE	Adem KARA	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
ARMENIANS ARE DESTROYING HISTORICAL MONUMENTS BELONGING TO AZERBAIJAN	Kamal Salayev	Institute of Caucasus Studies of ANAS Chief Specialist of the Department of Armenian Studies
HISTORICAL AND CULTURAL TOURISM IN KOSOVO	Nora Vizdik Thaqi, Agim Thaqi	University St.Kliment Ohridski-Bitolla,Republic of North Macedonia; University of Applied Sciences in Ferizaj, Kosovo
BETWEEN ALTAR AND TOWN HALL: CHARLES VILLIERS STANFORD AND THE CHANGING FUNCTIONS OF ORGANISTS	Robert James STOVE	PhD (Sydney) Victoria, Australia
EXPLORING THE CREATIVITY IN MODERN MUSICAL ART FORMS IN NIGERIAN ART MUSIC: A STUDY OF TOTAL THEATRE, MEKI NZEWI OPERA	David Bolaji	Department of Music, University of Port Harcourt, Rivers State, Nigeria
THE EMULATION OF ULTRA GROUPS THAT SUPPORT THE MAIN FOOTBALL CLUBS OF THIS CITY	Daniel Seabra	Fernando Pessoa University
THE EFFECT OF PERSONALITY TRAITS AND LIFE SKILLS OF SPORTS EDUCATION STUDENTS ON PRE-PROFESSIONAL TEACHER IDENTITY	Uğur İNCE, Zeki COŞKUNER	Harran University, Fırat University
COMMITMENT LEVELS OF AMATEUR AND PROFESSIONAL ATHLETES TO SPORTS	Seda Sabah, Soner Çankaya	Amasya Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi

07.04.2022	Session-4, Hall-3
Bogotá Time: 06^{30}-09^{00}	Ankara Time: 14^{30}-17^{00}

HEAD OF SESSION: Beata Hoffmann

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
TRANSFORMATION IN HEALTH	Özgür DEMİRTAŞ Rabia KIRTEKE Şerife ZOBU	Kayseri Üniversitesi
NEUROTICISM, REASONS FOR RELAPSE AND MENTAL HEALTH PROBLEMS IN MALE DRUG ADDICTS	Ayesha Jabeen Hira Farhan Zahid Mahmood	University of Management and Technology,, Lahore, Pakistan
THE EFFECT OF TRAUMATIC EXPERIENCES ON THE CONSTRUCTION OF MOTHERHOOD	Fatma Zehra Fidan	Manisa Celal Bayar University
THE ROLE OF FROILANO DE MELLO AS A PIONEER MICROBIOLOGIST IN ASIA AND RELEVANCE OF HIS WORK FOR TROPICAL COUNTRIES IN VIEW OF THE BIOETHICAL ISSUES CREATED BY CURRENT COVID19 PANDEMIC MANAGEMENT	Nandkumar Kamat Sanjyot Pai Vernekar Savita Kerkar	Goa University, Taleigao, Goa, India
EATING DISORDERS IN A HISTORICAL PERSPECTIVE	Beata Hoffmann	Institute of Applied Social Sciences University of Warsaw Poland
ASSESSMENT OF THE EFFECT OF LOCKDOWN ON E-LEARNING AMONG STUDENTS OF THE HIGHER INSTITUTE OF HEALTH SCIENCES, UNIVERSITY HASSAN FIRST IN SETTAT MOROCCO	Ibtissam ATIF, Nabila ELAMRI, Abdellah GANTARE	Hassan First University

07.04.2022	Session-5, Hall-2
Bogotá Time: 10^{00}-12^{30}	Ankara Time: 18^{00}-20^{30}

HEAD OF SESSION: Deisy María Jerónimo Jiménez and Lily Lara Romero

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
NOTARIAL ACTIVITY AS A HUMAN RIGHT: A NEW CONSTITUTIONAL PARADIGM IN MÉXICO	Enma Estela Hernández Domínguez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
BIOETHICS IN THE DISCOURSE OF ACCESS TO DECENT HEALTH THROUGH PHARMACOLOGICAL PRODUCTS DERIVED FROM CANNABIS	Jesús Tonatiuh Cruz Suárez, Enma Esthela Hernández Dominguez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LA IMPORTANCIA DE LA TEORÍA POLÍTICA DE PLATÓN Y ARISTÓTELES SOBRE LA CIUDAD-ESTADO GRIEGA Y SU RELEVANCIA EN LA ACTUALIDAD	Ricardo Antonio Álvarez Carrera	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LA MORAL PÚBLICA COMO LIMITANTE DE LA LIBERTAD DE EXPRESIÓN: ARTÍCULO 6 CONSTITUCIONAL	Juan Alberto García García	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LA NECESIDAD DE OTORGAR COMPETENCIA A LOS JUECES DEL FUERO COMÚN EN LAS ACCIONES COLECTIVAS EN MATERIA. AMBIENTAL	Carlos Rafael Guajardo Gómez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LA NIÑEZ YOUTUBER Y EL RIESGO EN LAS PLATAFORMAS DE ENTRETENIMIENTO DIGITAL	María Antonia Hernández-Hernández, Cynthia del Carmen Gómez Gallardo	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LA RESPONSABILIDAD CIVIL AMBIENTAL COMO RAMA AUTÓNOMA DE LA RESPONSABILIDAD CIVIL	Carlos Rafael Guajardo Gómez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LA RESPOSNSABILIDAD SOCIAL UNA VISIÓN DESDE LAS UNIVERSIDADES	Martha Isabel Moreno Gaspar, Gloria Castillo Osorio, Areanna Hernández Jiménez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
CAUSAS DE LA REVOLUCIÓN RUSA SIGLO XX	Angel Omar Camacho Hernández	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LOS MEDIOS DE COMUNICACIÓN COMO ACTORES POLÍTICOS DENTRO LOS PROCESOS ELECTORALES. ESTUDIO DE CASO SOBRE LAS ELECCIONES PRESIDENCIALES DE 2006 Y 2018 EN MÉXICO.	Juan Carlos León Olán, Hugo Angulo Fuentes	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
EL SENTIDO DE PERTENENCIA EN EL CONTEXTO ACTUAL: EL RETO DE APRENDER A CONVIVIR EN LA EDUCACIÓN SUPERIOR	Lethzayde Cerón-Medina, Gladys Hernández Romero	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
CRISIS DE TRANSPARENCIA EN MÉXICO	José Alfredo Gil Alipi	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México
LA ÉTICA DE TERCERA GENERACIÓN EN EL CONTEXTO DE POSCONFLICTO: NUEVOS RETOS PARA LAS FUERZAS MILITARES DE COLOMBIA	Manuel Losada-Sierra, Jorge Orlando Contreras Sarmiento	Universidad Militar Nueva Granada

07.04.2022	Session-5, Hall-3
Bogotá Time: 10^{00}-12^{30}	Ankara Time: 18^{00}-20^{30}

HEAD OF SESSION: José Raúl Reyes Santiago and Viviana Castellanos Suárez

TOPIC TITLE	AUTHORS	AFFILIATION
CONSTITUCIÓN Y DERECHOS HUMANOS A UNA DÉCADA DE LA REFORMA DE 2011	Jesús Antonio Piña Gutiérrez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LA OPINIÓN CONSULTIVA DE LA COMISIÓN INTERAMERICANA DE DERECHOS HUMANOS SOBRE LAS OBLIGACIONES DE LOS ESTADOS PARA CON EL MEDIO AMBIENTE	Leslie Hiran Silva de los Santos	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
EL ARBITRAJE DE INVERSIÓN EN EL RÉGIMEN DE HIDROCARBUROS EN MÉXICO	Julio Alberto Domínguez Vázquez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
PERSPECTIVAS SOBRE EL USO DE LOS MECANISMOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS EN EL ÁMBITO DE LA SEGURIDAD CIUDADANA	José Raúl Reyes Santiago	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LA MEDIACIÓN FAMILIAR EN LA RESOLUCIÓN DE CONFLICTOS EN MATERIA DE GUARDA Y CUSTODIA	Yazmin Aimee Blasquez Hernández	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
PROTECCIÓN JURÍDICA DEL PASAJERO EN EL TRANSPORTE AÉREO ¿EVOLUCIÓN O INVOLUCIÓN?	José Esteban Ramón Galicia Pérez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LOS MECANISMOS ALTERNATIVOS DE SOLUCIÓN DE CONTROVERSIAS COMO ACCESO A LA JUSTICIA	Christian Miguel Tapia Chávez	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
PROBLEMÁTICA QUE ENFRENTA LA AUTORIDAD FISCAL PARA DETERMINAR SIMULACIÓN DE ACTOS SIN LACERAR DERECHOS DE LOS CONTRIBUYENTES	Luis Javier Torres Ponce	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
PROPIEDAD PRIVADA. UN DERECHO HUMANO	Petriz Robles, Juan Antonio	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
PSICOPATOLOGÍA DE LA COTIDIANIDAD	Francisco Mejía López	Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
LA ALIENACIÓN PARENTAL, DE LA DISCUSIÓN CIENTÍFICA A LA REGULACIÓN NORMATIVA	Liliana Guadalupe Raymundo López	Universidad Autónoma de Guadalajara, Campus Tabasco Instituto Universitario de Yucatán
TOWARDS FIRST AND SECOND CLASS MEXICAN SNI RESEARCHERS: AN ARGUMENTATIVE AND SEMIOTIC READING	Griselda Zárate	Universidad de Monterrey
ADDRESSING THE SO-CALLED "PERIOD POVERTY" IN BRAZIL: A DEBATE BETWEEN TWO PSYCHOLOGISTS AND A GROUP OF MEDICAL STUDENTS	Roberta Siqueira Mocaiber Dieguez, Gabriela Cabral Paletta	University of São Paulo, Federal University of Rio de Janeiro

CONTENT

CONGRESS ID	I
SCIENTIFIC COMMITTEE	II
PHOTO GALLERY	III
PROGRAM	IV
CONTENT	V

TITLE	AUTORS	NO
QUESTIONING THE CURRENT EXPERIENCES AND PRACTICES OF TEACHING SOCIAL RESPONSIBILITY IN THE CONTEXT OF ENGLISH LANGUAGE TEACHING IN OMAN	Anfal Al-Wahaibi Victoria Tuzlukova	1-2
THE ROLE OF TEACHER COMPETENCIES ON STUDENT'S ACADEMIC PERFORMANCE IN AN INCLUSIVE CLASSROOM SETTINGS	Baiju Thomas	3-13
TEACHER'S VIEWS ON THE USE OF DIGITAL GAMES IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING	Veli Batdı Tarık Talan	14-24
WOMEN'S POLICY IN RELIGION AND EDUCATION IN AZERBAIJAN IN THE 19TH-20TH CENTURIES	Aliya Mursalova	25-30
REASONS FOR THE NEED TO DIVERSIFY HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION IN AZERBAIJAN IN THE 60S AND 70S OF THE 20TH CENTURY	Şiruyə AZADƏLIYEVA	31-35
NEW APPROACHES TO EDUCATION	Mehdizadeh Gulshan Kamal gizi	36-40
SURVEILLANCE AND ITS CONSEQUENCES IN DIGITALIZED EDUCATION	Esra Cizmeci Ümit Aysel Ay	41
THE PRINCIPLE OF HUMANISM IN EDUCATION	Maharramova Elmira	42-52
GURU NANAK'S VISION FOR AN IDEAL SOCIETY	Harpreet Kaur	53
ADAPTING INDIGENOUS MUSIC WITHIN BAPEDI CULTURAL CONTEXT WITH THE DESIRE OF SPREADING PHILOSOPHICAL TEACHINGS, VALUES AND CULTURE THAT HAVE WISDOM IN THE LOCAL KNOWLEDGE SYSTEM	Morakeng Edward Kenneth Lebaka	54
ARISTOTLE'S VIEW OF VIRTUE AND THE STUDY OF WHY SPIRIT IN ETHICS HOW TO STUDY HIS DOING AND SPIRIT	Farida Tagiyeva	55-60
WRITER SALWA BAKR, THE VOICE OF MUSLIM ARAB WOMEN	Alakbarova Khumar Elqam	61-62
READING LITERATURE AS A SOCIAL PRACTICE	Cristina Mirela Nicolaescu	63
9-11, ISLAMOPHOBIA AND HUMAN	Muntazar Mehdi	64

RIGHTS: REPRESENTATION OF THE WESTERN WORLD IN THE 'NATIVE BELIEVER' BY ALI ETERAZ	Afia Mehdi Iqra Naz	
SURPRISE AS A TECHNIQUE OF IDEO – NARRATIVE REALIZATION (THE CASE OF SHORT STORIES OF WRITER, RAMIZ GJINI)	Manjola Brahaj Halili	65
AFRICAN VOICES: RITES AND RITUALS IN AHMADOU KOUROUMA	Monica Garoiu, PhD	66
PECULIARITIES OF THE TRANSLATION OF UKRAINIAN CHESS LITERATURE INTO FOREIGN LANGUAGES	Vasyl Puzanov	67-69
ABOUT SOME STRUCTURAL AND SEMANTIC TEXT UNITS	Dr. Parvin Azizova	70-71
INVENTOR VIDEO ESSAY	Gheorghe Giurgiu Manole Cojocaru	72
ASSERTIVE SPEECH ACTS OF PERSUASION IN ENGLISH PRESIDENTIAL ELECTION SPEECHES	Nguyen Thi Thanh Thanh	73
PERSUASIVE STRATEGIES IN PRESIDENTIAL ELECTION SPEECHES	Nguyen Thi Thanh Thanh	74
METHODS OF LIBRARY AND INFORMATON SERVICE TO CIVIL SERVANT – SELECTED DISSEMINATION OF INFORMATION	Aysel Vaqif kyzy Hasanova	75-80
SHUSHA MOTIVES IN AZERBAIJANI FINE AND DECORATIVE APPLIED ARTS	Emil Aghayev	81-85
PUTIN'S ATTACK ANALYSIS TO UKRAINE IN THE FRAMEWORK OF REALISM THEORY OF INTERNATIONAL RELATIONS	Vorya Shabrandi	86-87
THE POSITION OF INHERITANCE OF ADOPTED CHILDREN ACCORDING TO INDONESIAN CUSTOMARY INHERITANCE LAW	Elfrida Ratnawati, Esti Royani, Syukron Abdul Kadir	88-98
PRE-TAX SUBSIDY AND INFLATIONARY GROWTH IN DEVELOPING COUNTRIES	Usman A. Usman	99
PLATONIC LOVE MODEL AND ITS SYMBOLS IN ENGLISH RENAISSANCE LITERATURE: "SIREN TEARS"	Ətrabə Gül	100-105
US BLACK SEA COUNTRY GEORGIA POLICY	Vahid Omarov Allahverdi oğlu	106-107
AFGHANISTAN FEMINISM AND BOMBS – A SHORT ANALYSIS OF THE MEDIA NARRATIVE REGARDING THE U.S. WITHDRAWAL FROM AFGHANISTAN	Cernat Maria	108-119
CHANGING WORK PRACTICES DRIVING INNOVATION IN PERFORMANCE MANAGEMENT; STUDY OF IT INDUSTRY IN INDIA	S. Poorani, L.R.K. Krishnan,	120
DETERMINING THE FACTORS AFFECTING THE CONSUMER IN THE	Aykut EKİYOR Gülhan GÖK	121-132

COVID-19 VACCINE	Mumine Elif BAĞCI	
DETERMINING THE OPINIONS OF PEOPLE WITH UNIVERSITY EDUCATION ON TELE-MEDICINE	Aykut EKİYOR Gülhan GÖK Mumine Elif BAĞCI	133-149
TURKISH FOLKS	Adem KARA	150-159
CONTRARY MIGRATIONS IN THE OTTOMAN STATE	Adem KARA	160-183
ARMENIANS ARE DESTROYING HISTORICAL MONUMENTS BELONGING TO AZERBAIJAN	Kamal Salayev	184-186
HISTORICAL AND CULTURAL TOURISM IN KOSOVO	Nora Vizdik Thaqi, Agim Thaqi	187-194
BETWEEN ALTAR AND TOWN HALL: CHARLES VILLIERS STANFORD AND THE CHANGING FUNCTIONS OF ORGANISTS	Robert James STOVE	195-196
EXPLORING THE CREATIVITY IN MODERN MUSICAL ART FORMS IN NIGERIAN ART MUSIC: A STUDY OF TOTAL THEATRE, MEKI NZEWI OPERA	David Bolaji	197-206
THE EMULATION OF ULTRA GROUPS THAT SUPPORT THE MAIN FOOTBALL CLUBS OF THIS CITY	Daniel Seabra	207-209
THE EFFECT OF PERSONALITY TRAITS AND LIFE SKILLS OF SPORTS EDUCATION STUDENTS ON PRE-PROFESSIONAL TEACHER IDENTITY	Uğur İNCE, Zeki COŞKUNER	210-211
COMMITMENT LEVELS OF AMATEUR AND PROFESSIONAL ATHLETES TO SPORTS	Seda Sabah, Soner Çankaya	212-220
TRANSFORMATION IN HEALTH	Özgür DEMİRTAŞ Rabia KIRTEKE Şerife ZOBU	221-225
NEUROTICISM, REASONS FOR RELAPSE AND MENTAL HEALTH PROBLEMS IN MALE DRUG ADDICTS	Ayesha Jabeen Hira Farhan Zahid Mahmood	226
THE EFFECT OF TRAUMATIC EXPERIENCES ON THE CONSTRUCTION OF MOTHERHOOD	Fatma Zehra Fidan	227-243
THE ROLE OF FROILANO DE MELLO AS A PIONEER MICROBIOLOGIST IN ASIA AND RELEVANCE OF HIS WORK FOR TROPICAL COUNTRIES IN VIEW OF THE BIOETHICAL ISSUES CREATED BY CURRENT COVID19 PANDEMIC MANAGEMENT	Nandkumar Kamat Sanjyot Pai Vernekar Savita Kerkar	244-249
EATING DISORDERS IN A HISTORICAL PERSPECTIVE	Beata Hoffmann	250
ASSESSMENT OF THE EFFECT OF	Ibtissam ATIF, Nabila ELAMRI, Abdellah GANTARE	251

LOCKDOWN ON E-LEARNING AMONG STUDENTS OF THE HIGHER INSTITUTE OF HEALTH SCIENCES, UNIVERSITY HASSAN FIRST IN SETTAT MOROCCO		
ALTERNATIVE MECHANISMS FOR CONFLICT RESOLUTION IN HEALTH	Gabriela G. Galindo	252
EL AUTOCONOCIMIENTO, LA BASE DE TODA MEDIACIÓN Y UNA JUSTICIA EFmontalvECTIVA	Claudia Ivette Gómez Esquivel	253
LA VIOLENCIA FAMILIAR COMO UNA MEDIDA DE IMPARTICIÓN DE DISCIPLINA EN EL HOGAR	Juan Carlos Zurita Gutiérrez	254
LA PRISIÓN PREVENTIVA Y LOS DERECHOS HUMANOS EN EL SISTEMA JURÍDICO MEXICANO	Edson Armando Torres Hernández	255
LAS POLÍTICAS PÚBLICAS EN MÉXICO COMO UN FACTOR AMBIENTAL PARA EL EMPRENDIMIENTO DE LAS MIPYMES	Perla Guadalupe Alejandro López	256
DE DONDE PROVIENE EL ARTE	Allison Paulina Ramírez García	257
EL DERECHO A LA VERDAD Y LOS ARCHIVOS HISTÓRICOS	Patricia Ordoñez León, Lugarda del Carmen Uribe Rodríguez	258
RECURSO HÍDRICO. PERSPECTIVA TRANSVERSAL	Francisca Silva Hernández, Germán Martínez Prats	259-260
MUJERES TRANS Y DERECHO AL TRABAJO: BINOMIO DE MARGINACIÓN Y DISCRIMINACIÓN	José Rogelio Naranjo García, María Esther Baeza Flores, Carlos Arturo Olarte Ramos	261
DERECHOS HUMANOS INDIVIDUALES Y COLECTIVOS DE PUEBLOS INDÍGENAS	Isi Verónica Lara Andrade	262
EJERCICIOS DE LA ENSEÑANZA DE LOS DERECHOS HUMANOS Y LA CULTURA DE PAZ EN LA LIC EN DERECHO	Dalila Vera Hernández, Juan Carlos de León Pérez	263
EL PRINCIPIO PRO PERSONA Y EL SISTEMA NACIONAL DE LOS DERECHOS HUMANOS	Juan Antonio Petriz Robles	264
EL TREN MAYA: LAS POLÉMICAS SOCIALES EN EL SURESTE MEXICANO	Orlando Miguel Arias Cruz	265
CAÍDAS EN EL ADULTO MAYOR, DESDE EL ASPECTO DE LA SALUD, EMOCIONAL Y SOCIAL	Flor del Pilar González Javier	266-268
APUNTES EN TORNO A LA RESILIENCIA SOCIAL-COMUNITARIA Y VULNERABILIDADES EN TABASCO: APROXIMACIONES TEÓRICO-CONCEPTUALES	Guillermo Ramírez Armas	269
LOS MEDIOS ALTERNATIVOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS COMO ETAPA PREVIA EN LA APLICACIÓN DE LA TEORÍA DE LA IMPREVISIÓN EN LOS CONTRATOS DE TRACTO SUCESIVO EN MÉXICO	Janett Carrillo Cerino, Enma Estela Hernández Domínguez	270-271
NOTARIAL ACTIVITY AS A HUMAN RIGHT: A NEW CONSTITUTIONAL	Enma Estela Hernández Domínguez	272

PARADIGM IN MÉXICO		
BIOETHICS IN THE DISCOURSE OF ACCESS TO DECENT HEALTH THROUGH PHARMACOLOGICAL PRODUCTS DERIVED FROM CANNABIS	Jesús Tonatiuh Cruz Suárez, Enma Esthela Hernández Dominguez	273-274
JUSTICIERAS ANTE EL ACOSO Y HOSTIGAMIENTO: TENDEDEROS VIRTUALES CONVOCADOS POR FEMINISTAS EN MÉXICO	Carlos Mario Estrada Álvarez, Sarilin Ronzón Alamilla, Viviana Castellanos Suárez	275
LA IMPORTANCIA DE LA TEORÍA POLÍTICA DE PLATÓN Y ARISTÓTELES SOBRE LA CIUDAD-ESTADO GRIEGA Y SU RELEVANCIA EN LA ACTUALIDAD	Ricardo Antonio Álvarez Carrera	276
LA MORAL PÚBLICA COMO LIMITANTE DE LA LIBERTAD DE EXPRESIÓN: ARTÍCULO 6 CONSTITUCIONAL	Juan Alberto García García	277
LA NECESIDAD DE OTORGAR COMPETENCIA A LOS JUECES DEL FUERO COMÚN EN LAS ACCIONES COLECTIVAS EN MATERIA. AMBIENTAL	Carlos Rafael Guajardo Gómez	278
LA NIÑEZ YOUTUBER Y EL RIESGO EN LAS PLATAFORMAS DE ENTRETENIMIENTO DIGITAL	María Antonia Hernández-Hernández, Cynthia del Carmen Gómez Gallardo	279
LA RESPONSABILIDAD CIVIL AMBIENTAL COMO RAMA AUTÓNOMA DE LA RESPONSABILIDAD CIVIL	Carlos Rafael Guajardo Gómez	280
LA RESPOSNSABILIDAD SOCIAL UNA VISIÓN DESDE LAS UNIVERSIDADES	Martha Isabel Moreno Gaspar, Gloria Castillo Osorio, Areanna Hernández Jiménez	281-282
CAUSAS DE LA REVOLUCIÓN RUSA SIGLO XX	Angel Omar Camacho Hernández	283
LOS MEDIOS DE COMUNICACIÓN COMO ACTORES POLÍTICOS DENTRO LOS PROCESOS ELECTORALES. ESTUDIO DE CASO SOBRE LAS ELECCIONES PRESIDENCIALES DE 2006 Y 2018 EN MÉXICO.	Juan Carlos León Olán, Hugo Angulo Fuentes	284
MANDATOS DE GÉNERO MASCULINO Y CONFIGURACIÓN DE MASCULINIDAD DE JÓVENES NORMALISTAS	Lily Lara Romero, Viviana Castellano Suárez	285
MECANISMOS ALTERNATIVOS DE SOLUCIÓN DE CONTROVERSIAS	Francisca Silva Hernández, Germán Martínez Prats	286-287
MERCADO LABORAL PARA PERSONAS CON DISCAPACIDAD	Claudia Edith Gamas Castellanos, Yasmín Isolda Alvarez García	288-289
MIGRACIÓN ESTUDIANTIL, OPORTUNIDAD PARA LA INTERNACIONALIZACIÓN DE LA EDUCACIÓN SUPERIOR	Román Jiménez Vera, Ana Laura Luna Jiménez	290
MIGRANTS: INEQUALITIES IN THE LABOR MARKET; CASES IN TENOSIQUE, TABASCO	Héctor Manuel Lázaro Hernández, Rolando Castillo Santiago	291-292
PANORAMA JURÍDICO DEL RECONOCIMIENTO DE LA IDENTIDAD	Manuel Lezcano Morales	293

DE GÉNERO EN EL MÉXICO DEL 2021		
PERFILES CRIMINALES DEL ASESINO SERIAL EN MÉXICO Y SU MODUS OPERANDI	Juan Carlos de León Pérez, Dalila Vera Hernández	294
LAS POLÍTICAS PÚBLICAS DEL SEXENIO 2018-2024 EN MÉXICO COMO MODELO DE UN ESTADO DE BIENESTAR	Ángel Morales Velueta, Williams Alejandro Abdo Arias, Rodolfo Campos Montejo, Adriana Esmeralda del Carmen Acosta Toraya	295
ESCASEZ DE AGUA POTABLE EN UNO DE LOS ESTADOS CON MAYOR CAPACIDAD HÍDRICA; LA PARADOJA DE CENTRO, TABASCO	Ana Ruth Citlaly Batris de la Cruz	296
LOS TRABAJADORES INFORMALES Y EL ACCESO A LA VIVIENDA	Ángel Sebastián Rodríguez Tosca	297
PROBLEMÁTICA QUE ENFRENTA LA AUTORIDAD FISCAL PARA DETERMINAR SIMULACIÓN DE ACTOS SIN LACERAR DERECHOS DE LOS CONTRIBUYENTES	Luis Javier Torres Ponce	298-299
PSICOPATOLOGÍA DE LA COTIDIANIDAD	Francisco Mejía López	300
RELIGIÓN, IDENTIDAD Y RITUALES: LAS DIFERENTES CONFIGURACIONES DE LAS JUVENTUDES MAYAS	Lillian Ivonne Hernández Zeind	301-302
PROTECCIÓN DE MENORES, ¿GARANTIZAMOS EL CUMPLIMIENTO DE TODOS SUS DERECHOS?	Angel De Jesus Murillo Campos Ronaldo Castillo Santiago	303
LA IMPORTANCIA DE FORTALECER EL SISTEMA DE EDUCACIÓN DE LA UJAT A TRAVÉS DE LA CREACIÓN DE UN CAMPUS VIRTUAL INSTITUCIONALIZADO PARA TODOS	José Alberto del Rivero del Rivero	304
INTERNATIONALIZATION OF THE CURRICULUM THROUGH CASE STUDIES	María Cruz Cuevas Álvarez Marcos Pérez Mendoza	305
AMBIENTE LABORAL SANO COMO DERECHO HUMANO: UNA PROPUESTA DE COMBATE A LA VIOLENCIA LABORAL	Lenin Méndez Paz, Virginia Pérez de la Cruz	306
DERECHOS DE LAS PERSONAS CON DISCAPACIDAD. EL MODELO SOCIAL COMO UN NUEVO PARADIGMA	Lizbeth del Carmen Atilano Martínez, Enma Estela Hernández Domínguez	307
PROTECCIÓN JURÍDICA A LA EXPRESIÓN CULTURAL INDÍGENA	Victor Manuel Priego Méndez, Yazmin Isolda Álvarez García	308
EL DERECHO AL OLVIDO, PERSPECTIVA DESDE EL DERECHO MEXICANO	Maricarmen Pérez Sandoval, Enma Estela Hernández Domínguez	309
REVISIÓN SISTEMÁTICA DEL APOYO DIRECTIVO Y SU RELACIÓN CON EL INTERÉS DE LAS ESTUDIANTES DE BACHILLERATO EN LA ELECCIÓN DE CARRERAS STEM	Sonia Landero Olán, Deneb Elí Magaña Medina, Norma Aguilar Morales	310-311
EXCEPCIONES PROCESALES EN EL DERECHO DE FAMILIA; CASOS PRÁCTICOS SOBRE EL INTERÉS	Andrés Ramírez Silvan	312

SUPERIOR DEL MENOR		
LAS NUEVAS PERSPECTIVAS DEL DERECHO FAMILIAR EN SU CONTEXT CONSTITUCIONAL	Héctor Jesús Cantón Solís	313
LOS MASC COMO SOLUCIÓN A LAS CONTROVERSIAS EN MATERIA DE PROPIEDAD INTELECTUAL	Yazmín Isolda Álvarez García, Cinthia Odet López Hernández	314-321
GESTIÓN DE LA IDENTIDAD EN LA PREVENCIÓN DE MEDIOS DE VIGILANCIA SOCIAL	Daniel García Gallegos	322
DESIGUALDAD EDUCATIVA EN COMUNIDADES RURALES: CASO TELESECUNDARIAS DEL MUNICIPIO DE TENOSIQUE, TABASCO	Lily Lara Romero, Silvia de la Cruz Oliva	323
IMPACTO EN EL EMPLEO DE LAS GENERACIONES DE EGRESADOS 2019 Y 2020 DEL ITSC	Julio Cesar Cabrales de la Cruz	324
OBSERVANCIA DEL DERECHO A LA EDUCACIÓN BÁSICA A NIÑOS MIGRANTES IRREGULARES EN LA FRONTERA SUR	Jesús Antonio Ramos Ferrer, Ana Laura Luna Jiménez, Derenisse Magdalena Cetina Romero, Hilda Guadalupe Alperte Rodríguez	325
JUSTICIA COMPLETA	Rolando Lacerie Hernández, José Alonso Rodríguez de la Cruz	326
MUJERES: CIEN AÑOS MAS PARA ALCANZAR LA CÚSPIDE DE LA IGUALDAD	Margarita Rodriguez Falcon	327
ANÁLISIS TRANSDISCIPLINARIO DE LA DECADENCIA DEL MATRIMONIO COMO CONTRATO EN EL SIGLO XXI, CASO PUEBLA	Ángel Venta Santos	328
ADOLESCENTES EN CONFLICTO CON LA LEY	Fabiola Blancas Madrid	329
EL SENTIDO DE PERTENENCIA EN EL CONTEXTO ACTUAL: EL RETO DE APRENDER A CONVIVIR EN LA EDUCACIÓN SUPERIOR	Lethzayde Cerón-Medina, Gladys Hernández Romero	330-339
CRISIS DE TRANSPARENCIA EN MÉXICO	José Alfredo Gil Alipi	340-341
LA ÉTICA DE TERCERA GENERACIÓN EN EL CONTEXTO DE POSCONFLICTO: NUEVOS RETOS PARA LAS FUERZAS MILITARES DE COLOMBIA	Manuel Losada-Sierra, Jorge Orlando Contreras Sarmiento	342-351
CONSTITUCIÓN Y DERECHOS HUMANOS A UNA DÉCADA DE LA REFORMA DE 2011	Jesús Antonio Piña Gutiérrez	352
LA OPINIÓN CONSULTIVA DE LA COMISIÓN INTERAMERICANA DE DERECHOS HUMANOS SOBRE LAS OBLIGACIONES DE LOS ESTADOS PARA CON EL MEDIO AMBIENTE	Leslie Hiran Silva de los Santos	353
EL ARBITRAJE DE INVERSIÓN EN EL RÉGIMEN DE HIDROCARBUROS EN MÉXICO	Julio Alberto Domínguez Vázquez	354
PERSPECTIVAS SOBRE EL USO DE LOS	José Raúl Reyes Santiago	355

MECANISMOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS EN EL ÁMBITO DE LA SEGURIDAD CIUDADANA		
LA MEDIACIÓN FAMILIAR EN LA RESOLUCIÓN DE CONFLICTOS EN MATERIA DE GUARDA Y CUSTODIA	Yazmin Aimee Blasquez Hernández	356
PROTECCIÓN JURÍDICA DEL PASAJERO EN EL TRANSPORTE AÉREO ¿EVOLUCIÓN O INVOLUCIÓN?	José Esteban Ramón Galicia Pérez	357
LOS MECANISMOS ALTERNATIVOS DE SOLUCIÓN DE CONTROVERSIAS COMO ACCESO A LA JUSTICIA	Christian Miguel Tapia Chávez	358
PROPIEDAD PRIVADA. UN DERECHO HUMANO	Petriz Robles, Juan Antonio	359
LA ALIENACIÓN PARENTAL, DE LA DISCUSIÓN CIENTÍFICA A LA REGULACIÓN NORMATIVA	Liliana Guadalupe Raymundo López	360
TOWARDS FIRST AND SECOND CLASS MEXICAN SNI RESEARCHERS: AN ARGUMENTATIVE AND SEMIOTIC READING	Griselda Zárate	361
ADDRESSING THE SO-CALLED ''PERIOD POVERTY'' IN BRAZIL: A DEBATE BETWEEN TWO PSYCHOLOGISTS AND A GROUP OF MEDICAL STUDENTS	Roberta Siqueira Mocaiber Dieguez, Gabriela Cabral Paletta	362

QUESTIONING THE CURRENT EXPERIENCES AND PRACTICES OF TEACHING SOCIAL RESPONSIBILITY IN THE CONTEXT OF ENGLISH LANGUAGE TEACHING IN OMAN

Anfal Al-Wahaibi and Victoria Tuzlukova
Sultan Qaboos University, Sultanate of Oman

ABSTRACT

In the GCC countries, the COVID environment has drastically changed the dynamics of teaching and learning scenarios at HEIs while providing a stimulus to research initiatives that question experiences and practices currently in place in order to adapt them to potential disruptions, keep pace with profound social, economic and technological changes, ensure quality education, and continue playing an important role in "shaping the more sophisticated forms of human capital and generating the societal wealth of knowledge and advanced capabilities" (Fergany, 2000, p.4).

One of such initiatives follows the emerging trend in the global and local socio-culturally and linguistically diverse English language teaching and learning contexts described as the expansion of the English language teaching framework (Sun, 2014). This major trend, as explained by Sun (2014), involves changes in the goals and dimensions of the English language teaching related to global community recognition of the growing importance of encouraging a sense of social responsibility in students and fostering their social conscience development in addition to maturing competent language use.

Social responsibility broadly defined as "taking responsibility to behave ethically and with sensitivity toward social, cultural, civic, and environmental issues" (Yarbro, & Ventura, 2019, p.4) is being given increased emphasis in all aspects of society, and the context of higher education is no exception. Acknowledging the importance of turning students into constructive agents of social change (Crystal, 2004; Sun, 2014), this paper attempts to make a case for socially responsible English language teaching and pedagogy as the method and practice of teaching that can have positive impact on the enhancement of the quality of education and the development of students' knowledge and skills. In more detail, it explores teachers' beliefs on social responsibility and the ways it is integrated into the English language classrooms in Oman. Particular attention is given to teacher provided considerations of socially responsible pedagogy illustrated by projects-related strategies and methods, including collaborative, constructive, and self-directed learning, that motivate and further develop students' aptitudes and competencies, respond to their needs, improve their ethical and sensitive behavior, and contribute to their social responsibility.

The authors believe that bringing into discussion the diverse experiences and perspectives of social responsibility teaching and learning, sharing their views and understanding, they will contribute to the search for the solutions of the HEIs to adapt to potential situational demands and meet the needs of higher education in all the GCC states during these difficult times.

Key words: Social responsibility, Teaching, Pedagogy

References

Crystal, D. (2004). *The language revolution*. Malden, MA: Polity Press.

Fergany, N. (2000). *Arab Higher Education and development. An overview.* Retrieved April 4, 2021, from www.almishkat.org.

Sun, Y. (2014). 8 major trends in the global ELT field. Retrieved January 12, 2022, from http://blog.tesol.org/8-major-trends-in-the-global-elt-field/.
Yarbro, J., & Ventura, M. (2019). *Skills for Today: What We Know about Teaching and Assessing Social Responsibility*. London: Pearson.

THE ROLE OF TEACHER COMPETENCIES ON STUDENT'S ACADEMIC PERFORMANCE IN AN INCLUSIVE CLASSROOM SETTINGS

Fr. Baiju Thomas
Research Scholar, Ramakrishna Mission Vivekananda Educational and Research Institute,
Faculty of Disability Management and Special Education,
Vidyalaya Campus, SRKV Post, Coimbatore

ABSTRACT

The present study aims to determine and establish a broad teacher competencies framework. Teachers are thought to be able to teach because of their academic credentials. Teachers with increasing highly efficient competencies are challenged and adopt the active teaching method in an inclusive classroom. The paradigm for educational competencies included pragmatic competencies, daily academic activity, curriculum competencies, lifelong learning competencies, core skill creation, and moral support. Teachers' competencies impact their values, behavior, communications, objectives, classroom management, career development, and curriculum planning. As an outcome, it's essential to explain how teachers might enhance the teaching-learning process in inclusive classroom settings. Teachers' competencies and teaching-learning process skills have a noticeable effect on academic credentials and subject-matter knowledge. Teaching is a unique and significant social activity that requires a person's so about teacher cognitive activities. Teacher skills must be assessed and enhanced in light of human life and education's evolution. Teachers control educational systems; thus, they are well in this field. The success of instructional strategies is intimately linked to the quality of education. Teacher competencies are essential in establishing any education strategy at the grassroots level for students' academic progress in inclusive classroom settings. To provide equal opportunity to all students, the school and current class consider student academic performance incorporated. More teacher competencies, responsibilities, and obligations are included in this area, such as incorporating activities for students in formal, non-formal, and informal contexts. This study aims to explore how these key teaching competencies can enhance students' academic achievement in an inclusive classroom. The authors identify essential teacher competencies for enhancing learning excellence and solving students' challenges in academic achievement in an inclusive classroom setting.

Keywords: Teacher Competency, Students, Academic Performance, and Inclusive Classroom

Introduction

A successful teacher must have a wide range of abilities and encounters. A teacher's teaching methods have a specific competence in learning their students. A teacher's ability to instruct and motivate their students depends on various considerations. A teacher's effectiveness can be gauged by looking at how well they maintain an inclusive classroom, truly teach and use formative evaluation. When predicting student success in language and math, teachers' preparedness and certified measures were the most critical factors (Kunter et al., 2013). Teaching expertise positively affects student achievement, as should be expected (Darling-Hammond, 2000). Future teachers must be prepared to work with students with disabilities to succeed in inclusive education. If they

are to be held accountable for the quality of their work in an inclusive environment, they must acknowledge the importance of their work for students with disabilities. Teachers who work with disabled children have the most effective methods for teaching them because they rely on competence-based inclusive classroom methods.

In addition to knowledge and skills, a teacher's competence includes their beliefs about how to activate due, how to consciously, and how to encourage students to learn. The ability of a teacher to effectively manage a situation is influenced by a variety of factors, including the teacher's professional competence, beliefs, and inspiration. According to Bandura (1990), competence includes putting one's knowledge and skills to use in unexpected and stressful situations. As per this study, teachers who are confident in their ability to influence student learning are more likely to see their students succeed (Tschannen-Moran, Hoy, & Hoy, 1998). Managing a classroom effectively requires taking into account students' different learning styles and abilities when devising lesson plans, delegating tasks, and fostering student participation. Local awareness will rise due to more competent and confident teachers in an inclusive education system; allowing disabled children more straightforward access to education will hopefully increase employment opportunities for disabled adults and help shape society's overall structure as we know it. As a teacher, you must recognize your students' specific needs. To ensure a smooth transition from traditional public schools to inclusive ones, teachers must adapt their roles in an ever-changing environment. In the event of resistance or a lack of self-confidence in making the change, it will not be put in place. As an outcome, teachers must think about how they can better prepare for the changes that are currently taking place in their field of expertise. When the times change, teachers' beliefs and habits can shift in an inclusive classroom setting.

Role of Teacher Competencies in Education

We must first define competency before assessing what it takes to be a competent teacher. Because it is used by a wide range of people in various contexts, the term "competence" can be defined in a variety of ways. This term can be found in multiple contexts, including teacher education and goal attainment. Competencies are the knowledge, skills, and ideas that a teacher-in-training must learn to complete a "competency-based" training program (Houstan, 1987). Because competencies are observable, they can be tested. A teacher's competence can be employed to check a student's ability. Some teaching methods will expect the same amount of knowledge, skill, and attitude as the others, while some may not. Some competencies are concerned with skills or performance, while others focus on understanding rather than ability or attitudes.

Teachers' awareness of their abilities directly influences student learning. Competence-based education is built on educational initiatives that aim to improve students' capabilities in the classroom. Classroom and competencies have an enormous impact on student learning outcomes, especially for teachers. Teachers' comprehension of the objectives, content, activities, and methods they use is critical when teaching core knowledge. Compatibility is defined as features that contribute to successful professional achievement by a dictionary (Gonczi et al., 1990). The role of the teacher has changed over time and is now even more critical in our current society. Today's educators must nurture students' aspirations and needs by helping them develop and acknowledge

their aspirations. It's easy to see how the obligations of a school teacher have grown since the role of a teacher in higher education has expanded. It is now feasible for learners in the classroom to define and communicate their instructional goals in the most current educational frameworks, which highlight the importance of competency. To enhance, expand, and review their teaching methods, teachers must broaden their understanding and skills. Several studies on teacher abilities emphasize their occupation as teaching assistants more than their abilities. Efforts to define and implement intellectual meaning have been made numerous times. To improve, grow, and study their teaching methods, teachers must expand their understanding and skills. Numerous studies on teacher skills focus on their role as teachers rather than their own abilities in an inclusive classroom setting.

Professional Knowledge

Teachers' "professional knowledge" is supposed to guide their behavior (Borko & Putman 1995). Teachers must use their "professional knowledge" to impact their pupils' performance (Borko & Putman 1995). As per Handal and Lauvas (1987), "every instructor has a "genuine notion" of teaching, which is "objectively the most important feature of her learning program." As an outcome, concerns about the origin of operating concepts arise. Clandinin and Connelly (1995) discovered a vast and varied discourse of 'professional knowledge,' with a varied pool of not usually related or accepted assets. Teachers' professional knowledge and experience (Shulman & Sykes 1986) and, more especially, teachers' knowledge of classroom practice are the two most important elements in this issue (Braugner & Lewis 1998, Shanahan & Neuman 1997). They came up with a "professional knowledge framework" when looking for a means to characterize their professional knowledge since "knowledge of how to educate is sensitive and intuitive," making it hard to convey or describe. They believed that the breadth of a panoramic (Clandinin & Connelly 1995) adequately reflected the "notion of professional knowledge as a combination of heterogeneous aspects influenced by a vast wide range of people, places, and things." Since "knowledge for teaching is localized, and embodiment," teaching is learned through a learning context in classrooms in this situation; yet, although experienced teachers can be learned from, "engagement in the real teaching process is essential" (Tatto and Hordern, 2017). To portray the dynamic teaching-learning process, various frameworks might be employed. Learning is described as a change in a learner's experience or knowledge as an outcome of a change in the learner's environment, as per particular concepts. Some approaches emphasize the teacher's role in the teaching-learning process, whereas others incorporate student input. The notion of 'knowledge' produced by proper means has raised many issues. One common argument is that a knowledge foundation based on reflective thinking is overly liberal since all modes of knowledge formation are considered equally genuine and acceptable. In response, the function of accurate knowledge is offered as a "solution." The status of teaching as a profession has always been debated. As per detractors, education creates a shared body of knowledge that governs behavior. This research paves the way for a more in-depth examination of teaching as a knowledge-based profession. Teaching should be viewed as a multifaceted profession focused on academic knowledge in inclusive classroom settings.

2.2 Effective Classroom Management

Classroom management for inclusive education includes managing materials, creating a pleasant classroom environment, and providing aids and social programs. Teachers encounter several management issues because of the diversity in the classroom. Teachers may have unique challenges teaching children with varied capacities, such as emotional and behavioral disorders or autism spectrum disorders. Effective classroom management has a more substantial impact on student learning than classroom instruction, curriculum design, student demographics, family support, or school rules, according to Wang, Haertal, and Walberg (1993). This can be a challenging task for teachers because they want their students to learn, but they need to employ various methods to cope with challenging students. Classroom management processes must play a role in forming, and leading classes focused on achieving students' specific goals (Martin, J., 2019). In the classroom, teachers can assist students in achieving their learning objectives by adopting this strategy. The following features make for successful classrooms: a secure place, fruitful discussion, clear goals, and a sense of community (Zhang, X. and Zhao P. 2010). As per (Jones, VF, and LS Jones (2012), the classroom must be calm and structured for teaching and learning. As per a previous classroom management study on students' sense of belonging in educational environments, favorable outcomes such as helping a great deal, feeling effective, likeability in school, and interpersonal well-being can be connected to a sense of belonging (Goodenow, 1993; Wentzel, 2003). Classroom management skills are essential for teachers who want to succeed in their careers. Every day in the classroom, teachers face several challenges, including dealing with disruptive students, figuring out the best teaching methods, selecting appropriate components, and discovering ways to engage and improve their motivation (Emmer and Gerwel, 2005, Jones and Jones, 2004). Young people's negative behavior has increased as their physical, social, and emotional needs and characteristics change (Piowowar et al., 2013). As a result, maintaining discipline in the classroom is crucial for students' academic and personal growth (Wentzel, 1999). Teachers' ability to maintain classroom order was examined, which examined various factors in inclusive classroom settings.

2.3 Teacher Collaboration

As per studies, student academic performance improves when teachers collaborate (Lee and Smith, 1996; Louis et al., 2010; Dumay et al., 2013). Student achievement and educational performance have been linked strongly with collaborative efforts between teachers in the classroom (Cook and Friends, 1993; Eaker, 2004; Howden & Kopiec, 2002; Maguire). The entire school benefits when teachers collaborate as a team. As per DuFour et al. (2005), learning and teaching societies offer "immense, unparalleled hope" to teachers and schools. A teacher's ability to operate well with others, especially in a team environment, is becoming crucial in education. This shift can be attributed partly to modern society's added focus on interrelatedness. It is becoming more illegal for organizations to have an open work environment (Decuyper, Dochy, & Van den Bossche, 2010; Edmondson, 2013). Teaching students how to work in teams should be a significant part of their education.

When it comes to developing the interpersonal that will be necessary for the workplace of tomorrow, classroom teachers serve as role models and mentors (Coke, 2005). Seeing teachers "do

what they preach" is the only way students can learn to work in groups (Coke, 2005). It is up to teachers to ensure that innovative, student-centered, and collaborative teaching methods are incorporated into their classrooms (Dochy, Segers, Van den Bossche, & Gijbels 2003, Meirink 2007 Shipley 2009, Slavit Kennedy Lean Nelson & Deuel 2011). Collaboration has been identified as an essential factor in the inherent challenges educators face in inclusive classrooms and general and special education teachers (Gebhardt et al., 2015). However, several studies have found that teachers who collaborate enhanced student outcomes are happier in their jobs and reduce teacher turnover. A different educational method focuses on the professional growth and evaluation of educators. Teachers, administrators, and school boards have difficulty appreciating the importance of working together. Studying teachers' collaboration is challenging for a variety of reasons. Both collaboration and cooperation are required if we are to effect positive change. On the other hand, Cooperative Procedures are available in a wide variety of varieties and forms. Collaboration in school systems, localities, and even within individual departments is difficult to measure because there are so many forms of collaboration in inclusive classroom setting.

2. 4 Assessment and Evaluation

For students to learn, it is necessary to assess and evaluate both teaching objectives and classroom learning activities. It is possible to use these tools for a wide range of purposes. It's possible to use this data to make informed choices about curriculum, teaching approaches, and classroom dynamics. In addition to administering tests at various levels and trying to implement a structured record-keeping system, teachers can also develop and adjust an evaluation strategy and conduct evaluations and assessment procedures in a variety of ways. When assessing students with disabilities, regular schoolteachers, according to McLaughlin and Lewis (200l), must demonstrate assessment proficiency. To implement an inclusive education program, a typical school teacher must be able to use testing and other formal and informal evaluation methods. To continue working with special needs students, educators must use both foundational and specialized skills, such as the ability to select, administrate, score framework, and interpret helps in assessing. The two ideas have very different aims and objectives. Let us look at their names before we get into the details. When a product or service is evaluated, it is possible to offer either a good or a bad rating. Use these methods to assess the quality of classroom instruction and students' comprehension in schools frequently. We can look forward to a better understanding of how to enhance student outcomes. The spirit of assessment and evaluation must change if education continues to improve. Assayed and evaluated are often used as interchangeable terms in the same sentence. An evaluation's primary goal is to compare two or more products or services. Having a passion for helping students succeed is essential for teachers who are willing to put in the extra effort. A person's actions or output can significantly impact how data is used. A discussion of the evaluation's description and methods is the starting point. Afterward, there is a focus on evaluation and the various parts that make it up. This curriculum will examine the differences between the assessment and assessment in inclusive classroom settings.

2.5 Instructional Techniques

A teacher's ability to work with a wide range of students is critical to their success in the classroom. Teaching special education students necessitates using one's strengths in school. Special Education and activity-based tutoring, hands-on learning, and team spirit with peers are just some of the teaching methods used by classroom teachers. They have been put through the wringer and have come out on top in the real world. Students with special needs have put all response cards, guided notes, error detection, and time trials to the test. Concepts can be put into action, and instructional techniques can achieve desired outcomes. An ongoing debate in academic circles is the best way to accomplish differing ideas of classroom learning (Miller and Veatch, 2010). With the teacher's guidelines and guidelines, students can then apply what they've learned about teaching to various subjects. It's essential to employ instructional strategies to achieve the desired learning outcomes. When teaching students, regulations, divisional course of study, school mission, and grade-level goals must all be adhered to. As an outcome, teachers in today's classrooms must employ various teaching techniques methods to meet the differing learning styles and interests of their students. When it comes to helping students develop active learning experiences in perceptual, emotional, and resonance domains, teachers should use various instructional techniques (Williams 2004). The purpose of these teaching techniques is to assist students in connecting among information items (Friedrich & Mandl 2006, 4). Teachers in today's sophisticated and multifaceted academic facilities must be able to provide students from different economic classes with a variety of instructional techniques. Teaching in a classroom with only one teaching medium is now a waste of time and effort. An effective teacher selects a wide range of teaching methods to ensure that their students benefit academically and practically from their educational experiences (Marzano 2003; Lim 2002). Instead of passively receiving information, students in today's educational systems actively engage in discovering new knowledge by exploring a wide range of educational assets. To improve their understanding, students must be able to organize and manage their experimental evidence. In education and training, these methods are referred to as "teaching and learning techniques in inclusive classroom settings.

2.6 Comparative Learning

People, especially when exploring new locations, have a solid drive to compare what they observe around them. This could be linked to man's need to understand the relationship between or among the things being compared. When given a choice between two possibilities, a person may choose this type of schooling. The idea of comparison is not confined to individuals working in the educational field. Children establish comparisons between their parents and caregivers or elsewhere because one parent is more caring than the other is. When their lecturers are not around, students make parallels among themselves. In this new conceivable educational design, learning is extended outside the wall at home. Education systems are founded on learning as a constant process, not a one-time event. Combining provides several benefits over using a single learning communication link (Singh, 2003). Comparative education is a type of social science research that investigates and contrasts educational systems, such as those found in other nations. Professionals in this field are dedicated to developing descriptive terminology and learning standards, improving education

systems, and creating an environment where initiatives may be evaluated for implementation in a range of countries (Bray, M, 1995). Formerly, teachers employed ability grouping in the classroom to manage student skill levels. Gamoran (I992) concluded after examining the study on academic achievement that this method of instruction maintained poor academic performance and increased the educational gap between students. People may have similar levels of familiarity with shared content. Educational models must be analyzed and examined because of their content and contextual relevance. Together with any limitations discovered, the outcome must be made publicly available so that they can be repeated. This is also a systematic and comparative education strategy for establishing student-friendly, school facility and environment-friendly, and teacher-friendly teaching approaches that are locally appropriate. It is critical to identify the content and setting of school instruction and assess the restrictions of traditional learning models' usefulness in an academic context in inclusive classroom settings.

2.7 Individualized and Adaptive Instruction

Individual traits, achievement, personal growth, and adaptable adjusting are essential aspects of individualized adaptive learning, as can be deduced by combining the critical principles of diversified teaching and adaptive learning. The first three correspond to three stages of individualized adaptive learning. The fourth suggests an adaptive modifying teaching technique for accomplishing these three levels of individualization. This method, like adaptive learning, is strongly intertwined with digital empowerment. Individualized adaptive learning is a technology-enabled successful pedagogical that may alter teaching strategies based on real-time observation of learners' unique qualities, individual achievements, and self-development. Individualized and adaptive teaching are techniques of instruction that take into account the unique characteristics of each student. Variations should be acknowledged and anticipated based on the student's theory has been supported, styles of learning, motivation, and self-interests. One of the defining aspects of inclusive education is the creation of an individualized educational curriculum that is tailored to the needs of a competent child. From curriculum invention, development, and execution to educational approaches and methods, the student comes to the fore in all aspects of education. His genetic make-up, social standing, general health, and academic experience all influence and, in some cases, determine what a teaching system is or should be. As an outcome, he contributes significantly to the teaching-learning process. Adaptive teaching means achieving the same academic objectives with students of varied temperaments, such as education and experiences, potential, or cognitive styles. Adaptive teaching, as per Borich (2011), is defined as "applying diverse teaching methods to diverse learners such that true classroom variety does not prevent any child from doing tasks." It is essential to untangle the misunderstanding and uncertainty that can occur when language like instructional strategies and individualized education, which appears to be comparable to adaptive teaching, is created and employed. As previously said, adaptable instruction is a method of accomplishing common academic goals with students who have different abilities or styles of learning. It looks at the entire class or learners from all around the world in the same school who may have different learning styles in inclusive education settings.

2.8 Assistive Technology

Teachers and other partners have made significant contributions to educational advancements to adapt instruction and ensure academic success for all children, irrespective of their talents, disabilities, race, gender, or age. Teachers must be educated about and accept assistive technologies (AT) as the number of students with hearing loss increases (Isteni & Starcic, 2010). AT for people with disabilities started, and its application is fast rising in academic, vocational, and recreational settings. Professionals are introducing a variety of ATs and solutions to special needs pupils based on a thorough study of individual needs and technologies that enable persons with impairments (Crandall, 2010). The administration is steadily pushing the use of AT in diverse, inclusive schools with the help of sponsor nations, providing special education teachers to such sites to help students with disabilities study more successfully. There is also ongoing support in the form of AT devices appropriate for the student's ability.

Furthermore, broken AT machines must be fixed regularly for students to study correctly (Grönlund, Lim, 2010; MoEVT, 2014). Students with special needs would not be able to complete academic goals in the same amount of time or with the same level of quality if they did not have access to AT. Teachers are unwilling to accept and use AT, as per various research, and have a negative attitude regarding it (Williamson-Henriques, 2013). Furthermore, the usage of AT aids students with disabilities in their learning. Additionally, the study enabled other techniques to conduct more in-depth studies on the use of AT to enhance the role of teacher competencies on the academic performance of children with disabilities in inclusive classroom settings.

Conclusions

Teachers have a lot of authority to educate students to become better adults. Their combined powers serve as a powerful force in achieving the instructional system's values and aims. As an outcome, teacher competence must be targeted to accomplish such goals. In other words, establishing educational fairness and inclusion for these students entails more than merely enrolling them in typical schools or classes. It suggests that the physical and mental walls that once separated these children from the rest of the course have now crumbled. These pupils are more likely to be dismissed by traditional teachers as incompetent, demanding, or in need of inclusive education. These children anticipate emotional and social acceptance at home and in the classroom. Teachers from the vital population will be given the knowledge and skills to teach in an inclusive environment. The teachers have focused on developing skills in the appropriate use of inclusive education words and abilities in the creative use of specific processes and strategies to identify students with special needs. The ability to adapt the curriculum to each child's requirements and talents and those focused on developing a tailored product based on the type of deficit is crucial in the inclusive classroom. These competencies were learned during the class, as evidenced by the learners' comments. Adapted curricula, barrier-free classrooms or schools, adaptable assessment and systems and processes, adaptive teaching tools, and, most importantly, a loving teacher are necessary. Teachers must take on the responsibility of equipping the interest in learning of all students in their classes. Teachers must develop abilities that integrate information and talents to educate and encourage all children to learn appropriately. Teachers must also be able to seek out

and use the services of those who can help with inclusive education, including support staff, parents, communities, school officials, and others. Inclusive education is a technique that can provide opportunities for education in a variety of ways. Recognizing human diversity, the notion that all students have talents and potential, the importance of individualized instruction, and strategies for achieving true educational inclusion.

References

[1]. Bandura, A. (1990). Perceived self-efficacy in the exercise of personal agency. Journal of applied sport psychology, 2(2), 128-163.

[2]. Borko, H., & Putman, R. A. (1995). Cognitive psychological perspective on professional development. u: Guskey TR, Huberman TM [ur.] Professional development in education: New Paradigms and Practices.

[3]. Bray, M., & Thomas, R. M. (1995). Levels of comparison in educational studies: Different insights from different literatures and the value of multilevel analyses. Harvard educational review, 65(3), 472-491.

[4]. . Burton, I., Huq, S., Lim, B., Pilifosova, O., & Schipper, E. L. (2002). From impacts assessment to adaptation priorities: the shaping of adaptation policy. Climate policy, 2(2-3), 145-159.

[5]. Cook, P. J., & Moore, M. J. (1993). Economic perspectives on reducing alcohol-related violence. Alcohol and interpersonal violence: Fostering multidisciplinary perspectives, 24(1), 193-211.

[6]. Coke, P. K. (2005). Practicing what we preach: An argument for cooperative learning opportunities for elementary and secondary educators. Education, 126(2).

[7]. . Connelly, F. M., & Clandinin, D. J. (1995). Narrative and education. Teachers and teaching, 1(1), 73-85.

[8]. Crandall, A. S., & Cook, D. J. (2010, July). Using a hidden markov model for resident identification. In 2010 Sixth International Conference on Intelligent Environments (pp. 74-79). IEEE.

[9]. . Darling-Hammond, L. (2000). How teacher education matters. Journal of teacher education, 51(3), 166-173.

[10]. . Decuyper, S., Dochy, F., & Van den Bossche, P. (2010). Grasping the dynamic complexity of team learning: An integrative model for effective team learning in organisations. Educational Research Review, 5(2), 111-133.

[11]. . Dochy, F., Segers, M., Van den Bossche, P., & Gijbels, D. (2003). Effects of problem-based learning: A meta-analysis. Learning and instruction, 13(5), 533-568.

[12]. DuFour, R., DuFour, R. B., Eaker, R. E., & Karhanek, G. (2004). Whatever it takes: How professional learning communities respond when kids don't learn.

[13]. Dumay, J. (2013). The third stage of IC: towards a new IC future and beyond. Journal of Intellectual Capital.

[14]. Emmer, E. T., & Gerwels, M. C. (2005). Establishing Classroom Management for Cooperative Learning: Three Cases. Online Submission.

[15]. Funk, S. C., & Houston, B. K. (1987). A critical analysis of the Hardiness Scale's validity and utility. Journal of Personality and Social Psychology, 53(3), 572.
[16]. . Gamoran, A., & Nystrand, M. (1992). Taking students seriously. Student engagement and achievement in American secondary schools, 40-61.
[17]. Goodenow, C. (1993). Classroom belonging among early adolescent students: Relationships to motivation and achievement. The Journal of early adolescence, 13(1), 21-43.
[18]. . Gonczi, A., Hager, P., & Oliver, L. (1990). Establishing competency-based standards in the professions. Canberra: Australian Government Publishing Service.
[19]. Grönlund, Å., Lim, N., & Larsson, H. (2010). Effective use of assistive technologies for inclusive education in developing countries: Issues and challenges from two case studies. International Journal of Education and Development using ICT, 6(4), 5-26.
[20]. Handal, G., & Lauvas, P. (1987). Promoting reflective teaching: Supervision in practice. SRHE.
[21]. . Howden, J., & Kopiec, M. (2002). Cultiver la collaboration: un outil pour les leaders pédagogiques.
[22]. Jones, V. F., & Jones, L. S. (2004). Comprehensive classroom management: Creating communities of support and solving problems. Boston: Pearson/Allyn and Bacon.
[23]. Kimberley, T. J., Borich, M. R., Schmidt, R. L., Carey, J. R., & Gillick, B. (2015). Focal hand dystonia: individualized intervention with repeated application of repetitive transcranial magnetic stimulation. Archives of physical medicine and rehabilitation, 96(4), S122-S128.
[24]. Kunter, M., Klusmann, U., Baumert, J., Richter, D., Voss, T., & Hachfeld, A. (2013). Professional competence of teachers: effects on instructional quality and student development. Journal of educational psychology, 105(3), 805.
[25]. . Ma, Y. S., Cai, X. Y., Zhao, P. R., Luo, Y., & Zhang, X. F. (2010). Distribution and further exploration of the large-medium sized gas fields in Sichuan Basin. Acta Petrolei Sinica, 31(3), 347-354.
[26]. Mandal, S., Sivaprasad, P. V., Venugopal, S., & Murthy, K. P. N. (2006). Constitutive flow behaviour of austenitic stainless steels under hot deformation: artificial neural network modelling to understand, evaluate and predict. Modelling and Simulation in Materials Science and Engineering, 14(6), 1053.
[27]. . Murano, D., Way, J. D., Martin, J. E., Walton, K. E., Anguiano-Carrasco, C., & Burrus, J. (2019). The need for high-quality pre-service and inservice teacher training in social and emotional learning. Journal of Research in Innovative Teaching & Learning.
[28]. Pillai, R., & Williams, E. A. (2004). Transformational leadership, self-efficacy, group cohesiveness, commitment, and performance. Journal of organizational change management.
[29]. Pinzon, J. L., Jones, V. F., Blythe, M. J., Adelman, W. P., Breuner, C. C., Levine, D. A., ... & Schulte, E. E. (2012). Care of adolescent parents and their children. Pediatrics, 130(6), e1743-e1756.
[30]. . Piwowar, H. A., & Vision, T. J. (2013). Data reuse and the open data citation advantage. PeerJ, 1, e175.

[31]. . Rahimi, A. R., Marzano III, P. M., & Richard, C. M. (2003). Evaluation of lactate and C-reactive protein in the assessment of acute myocardial infarction. Southern medical journal, 96(11), 1107-1113.
[32]. Schwab, S., Holzinger, A., Krammer, M., Gebhardt, M., & Hessels, M. G. (2015). Teaching Practices and Beliefs about Inclusion of General and Special Needs Teachers in Austria. Learning disabilities: A contemporary journal, 13(2), 237-254.
[33]. Seashore Louis, K., Dretzke, B., & Wahlstrom, K. (2010). How does leadership affect student achievement? Results from a national US survey. School effectiveness and school improvement, 21(3), 315-336.
[34]. . Shanahan, T., & Neuman, S. B. (1997). Literacy research that makes a difference. Reading Research Quarterly, 32(2), 202-210.
[35]. . Singh, S. P., Littman, M. L., Jong, N. K., Pardoe, D., & Stone, P. (2003). Learning predictive state representations. In Proceedings of the 20th International Conference on Machine Learning (ICML-03) (pp. 712-719).
[36]. Slavit, D., Kennedy, A., Lean, Z., Nelson, T. H., & Deuel, A. (2011). Support for professional collaboration in middle school mathematics: A complex web. Teacher Education Quarterly, 38(3), 113-131.
[37]. Smith, L. A., Wang, X., Peixoto, A. A., Neumann, E. K., Hall, L. M., & Hall, J. C. (1996). A Drosophila calcium channel α1 subunit gene maps to a genetic locus associated with behavioral and visual defects. Journal of Neuroscience, 16(24), 7868-7879.
[38]. Starcic, A. I. (2010). Educational technology for the inclusive classroom. Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET, 9(3), 26-37
[39]. . Tatto, M. T., & Hordern, J. (2017). The configuration of teacher education as a professional field of practice: a comparative study of mathematics education. Knowledge and the study of education: An international exploration, 255-274.
[40]. . Tschannen-Moran, M., Hoy, A. W., & Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. Review of educational research, 68(2), 202-248.
[41]. Wang, M. C., Haertel, G. D., & Walberg, H. J. (1993). Toward a knowledge base for school learning. Review of educational research, 63(3), 249-294.
[42]. . Wentzel, K. R. (2003). Motivating students to behave in socially competent ways. Theory into practice, 42(4), 319-326.
[43]. Wentzel, K. R. (1999). Social-motivational processes and interpersonal relationships: Implications for understanding motivation at school. Journal of educational psychology, 91(1), 76.
{44}. Williamson-Henriques, K. M. (2013). Secondary teachers' perceptions of assistive technology use for students with learning disabilities. The University of North Carolina at Greensboro

TEACHER'S VIEWS ON THE USE OF DIGITAL GAMES IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Veli BATDI
Gaziantep Education Faculty Department of Curriculum and Instruction, Gaziantep University, Gaziantep, Turkey. ORCID ID: 0000-0002-7402-3251

Tarık TALAN
Gaziantep Islam Science and Technology University, Gaziantep, Turkey.
ORCID ID: 0000-0002-5371-4520

ABSTRACT

The main purpose of this study is to determine teachers' views on the use of digital games in foreign language classrooms. This research was designed qualitatively. Qualitative research can be expressed as a research process that uses qualitative data collection methods such as document analysis, observation and interview, and which deals with perceptions or events in a natural environment in a realistic and holistic way [30]. The case study pattern was adopted in the research. Case studies are a qualitative research design in which the researcher examines a current phenomenon, action or process in detail and in depth with its real-life context [9].

The research was carried out in the fall semester of the 2021-2022 academic year. The study group of the research consists of 10 teachers working in three different public schools affiliated to the Ministry of National Education in Turkey. Within the scope of the research, a semi-structured interview form created by the researchers was used to determine the experiences and opinions of the teachers on the related subject. While creating the interview form, the relevant literature was scanned and four questions related to the research problem were included in the form. The interviews were conducted face-to-face for an average of 10-25 minutes. Content analysis was used in the analysis of the data obtained from the interviews. The main purpose of content analysis is to reach the concepts and relationships that will explain the collected data [30]. Open coding was used in the analysis of the data. The raw data obtained after the interview was read several times and then the coding process was started. The coding process was carried out by two independent and expert researchers (coders). Afterwards, it was tried to reach a consensus on the codes and themes. During the data analysis process, the opinions of experts in the field were consulted on whether the codes form a meaningful whole with the categories. Data were analyzed using the MAXQDA-11 program. In order to calculate the reliability of the research, the reliability formula (coefficient of consistency) suggested by Miles and Huberman (1994) was used [34].

The results of the research showed that teachers define digital educational games as playing with technological aids that are appropriate to the nature and age of the students, evoke some learning enjoyment in them, and motivate them in all respects. Moreover, it was seen in the results that that teachers have a significantly positive opinion about digital educational games. Considering teachers' opinions on this issue, it was concluded that digital games enable learners to learn willingly and enjoyably reduce factors such as anxiety, stress, and fear, and enable a positive relationship between game, motivation and language learning. On the other hand, the matters such as digital learning games causing technology and screen addiction, prolonging the time devoted to the game, causing

some health problems, and not enabling the achievement of the targeted digital games are mentioned as negative aspects of digital games. In addition, the lack of physical materials, the disappearance of the teacher's influence and the encounter with discipline problems are some of the problems encountered in the use of digital games in education. For the effective use of digital games in education and language teaching, it is recommended to eliminate such problems. For example, teachers should determine whether the content of the game is suitable for certain age groups and whether the games comply with the standards-based accountability movement. Also, in order for digital games to be applied effectively in the classroom, games that are suitable for the curriculum, that facilitate solving complex problems, and that appeal to the development of more than one skill can be preferred. It is thought that digital game choices that will be made by considering features such as educational content, age group, student level and usefulness can create desired, expected, enjoyable and productive results in the learning process.

Keywords: Foreign Language Teaching, Digital Game, Teacher's Views, Digital Educational Game, Digital Game-Based Learning.

GİRİŞ

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, eğitimcilere eğitim ortamlarını geliştirmeleri için pek çok yeni kaynak sağlamıştır. Bunlar arasında öğrenme ortamlarında kullanımı giderek artmakta olan dijital oyunlar da yer almaktadır. Özellikle son yıllarda eğitimcilerin ve araştırmacıların ilgisini çeken dijital oyunlar, günümüz dünyasında sosyal ve kültürel çevremizin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir [19]. Geleneksel oyunlardan daha çok tercih edilen [5] dijital oyunlar bilgisayar, konsol ve mobil cihazlar gibi teknolojik araçlarla oynanabilen, kuralları ve amaçları olan sistemler bütünü olarak tanımlanabilir [1]. Dijital oyun tabanlı öğrenme ise, dijital oyunların eğlendirici gücünün eğitsel bir amaca hizmet etmesi için kullanılmasıdır [20]. Bu öğrenme yaklaşımında eğlence ve eğitim bileşenleri birlikte kullanıldığından hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin oldukça dikkatini çekmektedir [4]. Dolayısıyla dijital oyun tabanlı öğrenme eğitim hedefleri ile ölçme/değerlendirmeyi içeren dijital ve eğlenceli bir aktiviteyi ifade etmektedir [13]. Bu kavramı kısaca öğrenme içeriğini iletmek için oyunu kullanmak olarak tanımlayabiliriz [7] [32].

Teknolojiyi yaşamlarının bir parçası haline getiren dijital çağın öğrencileri geleneksel eğitim yöntemlerine tam anlamıyla ilgi duymamaktadır. Bu nedenle daha ilginç, eğlenceli, motive edici ve ilgi çekici öğrenme deneyimleri aramaktadırlar [3]. Oyunlar ise genellikle öğrenciler, öğretmenler ve araştırmacılar tarafından ilgi çekme ve motivasyon sağlamada etkili bir araç olarak kabul edilmektedir [33]. Oyunlaştırma terimi, öğrenmeyi çekici hale getirmek amacıyla eğitimde bilginin öğrencilere aktarılmasında oyunun öğelerini uygulama süreci olarak tanımlanmaktadır [18]. Alanyazında oyun temelli öğrenmenin, öğrenme motivasyonunu artırmada, aktif katılımı sağlamada, öğrenciler arasında konsantrasyonu sağlamada, problemleri anlama ve çözme becerilerini geliştirmede genellikle geleneksel öğretim yöntemlerinden daha etkili olduğu belirtilmiştir [17] [24]. Diğer taraftan dijital oyunlar ilgi çekici deneyimler, etkileşimli öğrenme ortamları ve işbirlikçi öğrenme etkinlikleri sağladığından son yıllarda popülaritesi büyük ölçüde artmıştır [3]. Dijital oyunların artan popülaritesi ise eğitim ortamlarında yaygın olarak

kullanılmasına ve uygulanmasına yol açmıştır. Karmaşık ve anlaşılması zor olan problemlerde bile eğlence faktörlerinin kullanılması ve öğrencinin dikkatini uzun süre canlı tutması dijital oyun tabanlı öğrenmenin bu kadar önem kazanmasının temel nedeni olarak belirtilebilir [8]. Ayrıca dijital oyun tabanlı öğrenme öğrencilerin kaygı, düşük motivasyon, anlama güçlükleri, düşük katılım ve etkileşim eksikliği gibi olası engellerin üstesinden gelmelerine yardımcı olmayı ve böylece eğitimsel faydalar sağlamayı amaçlamaktadır [28] [31] [27]. Sonuç olarak, eğitsel dijital oyunların, öğrencilerin öğrenme performanslarını ve öğrenme motivasyonlarını geliştirmelerine yardımcı olmak için büyük bir potansiyele sahip olduğu söylenebilir [15].

Son zamanlarda alanyazında dijital oyun tabanlı öğrenmenin etkinliğine yönelik araştırmaların arttığı gözlenmektedir. Konuya ilişkin araştırmalar incelendiğinde dijital oyunların fen bilimleri, matematik, mühendislik, sağlık eğitimi, sosyal bilimler gibi farklı disiplinlerde ve derslerde uygulandığı ve bu konuda birçok araştırmanın yapıldığı tespit edilmiştir [13] [14] [15] [27]. Dijital oyunların kullanıldığı uygulama alanlarından biri de yabancı dil öğrenimi ve öğretimidir. Bilgisayar destekli yabancı dil öğreniminin bir alt dalı olan dijital oyunlarla dil öğrenimi 2000'li yıllardan sonra ortaya çıkmıştır [2]. Özellikle teknolojinin ilerlemesi ile birlikte günümüzde dil öğreniminde dijital oyunların önemli bir yere sahip olduğu ifade edilebilir.

Oyunlar genellikle dilin iletişimsel ve işlevsel yönlerine odaklanır. Görsel-işitsel araçlarla desteklenen dijital oyunlar ise, öğrencilerin temel dil becerilerini (okuma, yazma, konuşma vb.) gerçek hayat senaryolarına benzer durumlarda gerçekleştirmelerini sağlar [31]. Son on yılda konuyla ilgili yapılan çalışmaların bazıları farklı sonuçlar vermesine rağmen, birçok çalışmada dijital oyun tabanlı öğrenmenin kelime bilgisi, dilbilgisi, yabancı dilde yazma ve konuşma alanlarında etkili olduğu gözlemlenmiştir [27]. Bunun yanı sıra farklı yaş gruplarına hitap eden dijital oyun tabanlı öğrenmenin kelime öğrenmeyi daha basit hale getirdiği de söylenebilir [35]. Dolayısıyla, genel olarak dil öğrenme konusunda avantaj sağlayan dijital oyun kullanımının etkililiğinin bu araştırma ile irdelenmesi ve sonuçların paylaşılması hedeflenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Alanyazında dijital oyunlarla dil öğretiminin öğretmen boyutuna yönelik az sayıda bilimsel yayın olduğu söylenebilir [2]. Ayrıca alanyazında farklı çalışma sonuçlarına ulaşılan bu konunun özellikle dil öğretimine sağladığı etkileri öğretmen görüşleri açısından inceleyerek sonuçları araştırma alanına sunmak bu araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu kapsamda mevcut araştırmanın temel amacı, yabancı dil öğretiminde dijital oyun kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırma sonuçlarının teknoloji çağında öğrenci merkezli eğitim anlayışına yönelik çalışmalara katkı sağlayacağı beklenmektedir.

YÖNTEM

Bu bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı ve veri analizi alt başlıklarına değinilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırma, nitel olarak tasarlanmıştır. Nitel araştırmalar doküman analizi, gözlem ve görüşme

gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algı veya olayları doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ele alan bir araştırma süreci olarak ifade edilebilir [30]. Araştırmada durum çalışması deseni benimsenmiştir. Durum çalışmaları araştırmacının güncel bir olguyu, eylemi veya süreci gerçek hayattaki bağlamıyla ayrıntılı ve derinlemesine incelediği nitel bir araştırma desenidir [9].

Çalışma Grubu

Araştırma, 2021-2022 eğitim-öğretim yılı güz döneminde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığına bağlı üç farklı devlet okulunda görev yapan 10 öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcılar araştırmaya gönüllü olarak katılan, eğitsel oyunları derslerinde kullanan, farklı kıdem, cinsiyet ve yaştaki öğretmenlerdir. Araştırma etiği bağlamında öğretmenlerin isimleri gizlenerek kodlanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırma kapsamında öğretmenlerin konuya ilişkin deneyimlerini ve görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu oluşturulurken ilgili literatür taranmış ve formda araştırma problemi ile ilgili dört soruya yer verilmiştir. Oluşturulan sorular için konu alanı uzmanlarının görüşleri alınarak görüşme formu yeniden yapılandırılmıştır. Görüşmeler ortalama 10-25 dakika yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşme formundaki sorular aşağıdaki gibidir:

1. Eğitsel oyun kavramını açıklar mısınız?
2. Yabancı dil öğretiminde dijital oyun kullanımına ilişkin olumlu gördüğünüz yönler nelerdir?
3. Yabancı dil öğretiminde dijital oyunun kullanılmasında karşılaşılabilecek olumsuz yönleri açıklar mısınız?

Verilerin Analizi

Görüşmelerden elde edilen verilerin analizinde içerik analizden yararlanılmıştır. İçerik analizinin temel amacı toplanan verileri açıklayacak kavram ve ilişkilere ulaşmaktır [30]. Verilerin analizinde açık kodlama kullanılmıştır. Görüşme sonrası ulaşılan ham veriler birkaç kez okunmuş ve sonrasında kodlama sürecine geçilmiştir. Ardından kodlar arasındaki ilişkiler incelenerek alt kategoriler oluşturulmuştur. Sonrasında ise tüm kategoriler tespit edilerek temalar altında özetlenmiş ve açıklanmıştır. Ayrıca katılımcıların görüşlerini yansıtmak amacıyla bulguların sunumunda kodlara yönelik doğrudan alıntılara da yer verilerek araştırma güvenirliğine katkı sağlanmaya çalışılmıştır. Kodlama süreci, uzman ve birbirinden bağımsız iki araştırmacı (kodlayıcı) tarafından yapılmıştır. Ardından kod ve temalar üzerinde görüş birliğine varılmaya çalışılmıştır. Verilerin analizi sürecinde, kodların temalarla anlamlı bir bütün oluşturup oluşturmadığı konusunda alanda uzman kişilerin görüşlerine başvurulmuştur. Veriler, MAXQDA-11 programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırmanın güvenilirliğini hesaplamak amacıyla Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen güvenirlik formülü (uyumluluk katsayısı) kullanılmıştır [34]. Analiz sonucunda güvenirlik (uzlaşma) oranının ~%91 olduğu görülmüştür. Alıntıların aktarımında öğretmenlere Ö1, Ö2, Ö3

(öğretmen 3)… şeklinde kodlar verilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde yabancı dil eğitiminde dijital oyun kullanımına ilişkin öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Görüşmelerde öğretmenlerin eğitsel dijital oyun kavramına ilişkin tanımları (Şekil 1), eğitimde dijital oyun kullanımına ilişkin olumlu (Şekil 2) ve olumsuz (Şekil 3) görüşleri irdelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen nitel verilerin içerik analizi sonucunda temalar ve bu temalara ilişkin kodlar oluşturulmuştur.

Eğitsel Dijital Oyun Kavramına İlişkin Tanımlar

Verilerin analizinden elde edilen kodlamalar dikkate alınarak "eğitsel dijital oyun kavramına ilişkin tanımlar" adı altında bir ana tema oluşturulmuştur. Oluşan tema ve kodların bir araya gelmesiyle ortaya çıkan model Şekil 1'de verilmiştir.

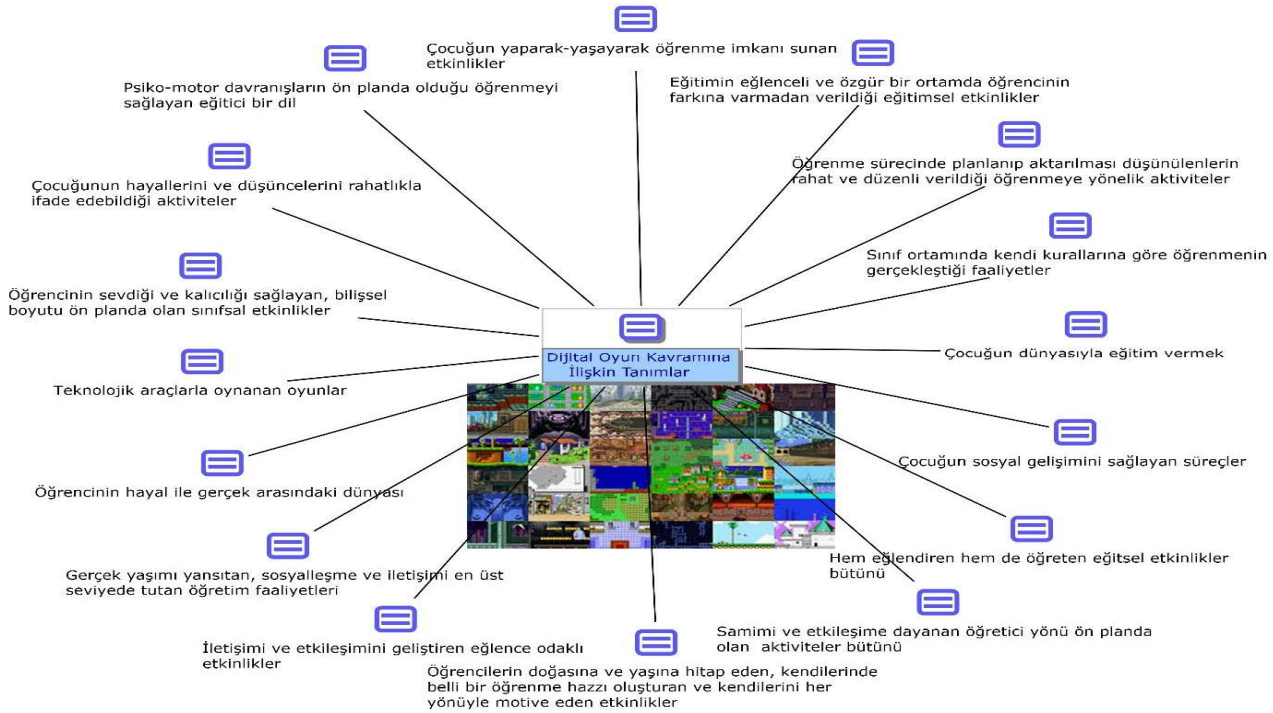

Şekil 1. Eğitsel Dijital Oyun Kavramına İlişkin Tanımlar

Şekil 1 incelendiğinde, birçok kodun oluştuğu görülmektedir. Bu kodların bazıları; "öğrencinin hayal ile gerçek arasındaki dünyası", "iletişimi ve etkileşimini geliştiren eğlence odaklı etkinlikler", "çocuğun dünyasıyla eğitim vermek" ve "çocuğun sosyal gelişimini sağlayan süreçler" olarak isimlendirilmiştir. Bu tema bağlamında bir öğretmen "*Dijital oyunlar, öğrencilerin doğasına ve yaşına hitap eden, kendilerinde belli bir öğrenme hazzı oluşturan ve kendilerini her yönüyle motive eden etkinlikler şeklinde tanımlayabilirim*" (Ö3) biçiminde görüşünü dile getirmiştir. Bununla birlikte bir başka öğretmen "*Dijital oyun kavramına ilişkin farklı tanımlar yapılabileceği gibi öğrenme sürecinde planlanıp aktarılması düşünülenlerin rahat ve düzenli verildiği öğrenmeye yönelik aktiviteler" şeklinde tanımlayabilirim*" (Ö7) diyerek konu hakkında görüşünü belirtmiştir.

Bir diğer öğretmen ise "*Dijital oyunlar çoğu zaman sevilir ve bu kavramı çocuğunun hayallerini ve düşüncelerini rahatlıkla ifade edebildiği aktiviteler bütünü olarak tanımlarım*" (Ö4) şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Bu görüşler ve ilgili kodlar dijital oyunların tanımında genelde eğlenceli, öğretici, etkileşimli, çocuğa göre gibi olumlu düşüncelerin yer aldığını göstermektedir.

Eğitsel Dijital Oyun Kullanımına İlişkin Olumlu Görüşler

Analiz sonucunda ayrıca, "eğitsel dijital oyun kullanımına ilişkin olumlu görüşler" teması oluştuğu görülmüştür. Buna ilişkin model ise Şekil 2'de sunulmuştur.

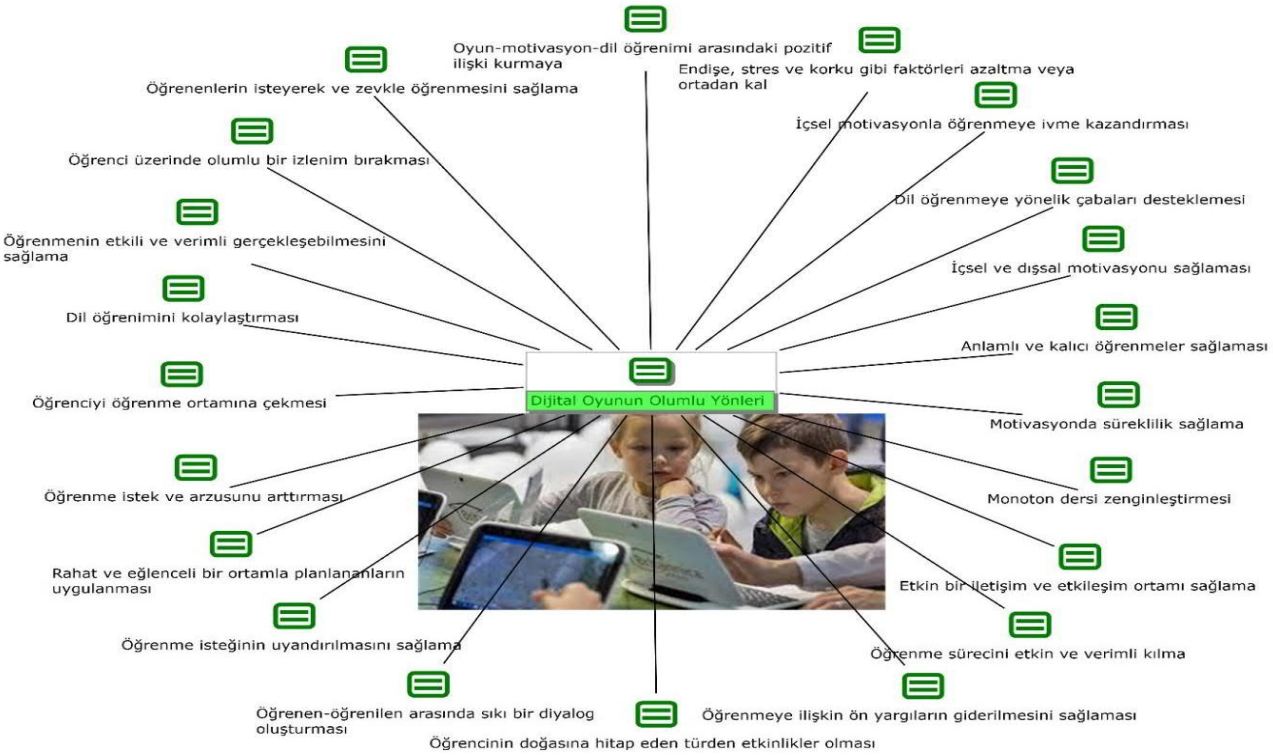

Şekil 2. Eğitsel Dijital Oyun Kullanımına İlişkin Olumlu Görüşler

Bu modele ilişkin kodlardan bazılarının "motivasyonda süreklilik sağlama", "öğrenenlerin isteyerek ve zevkle öğrenmesini sağlama", "etkin bir iletişim ve etkileşim ortamı sağlama", "endişe, stres ve korku gibi faktörleri azaltma veya ortadan kaldırması", "dil öğrenmeye yönelik çabaları desteklemesi", "dil öğrenimini kolaylaştırması" ve "monoton dersi zenginleştirmesi" şeklinde olduğu gözlemlenmiştir. Bu duruma ilişkin olarak bir öğretmen, "*Dijital oyunlar, öğrencilerin ders esnasında motivasyonlarını artırıcı etkinlikler olduğunu düşünüyorum. Hem eğlenceli hem de ilgi çekici olabiliyorlar*" (Ö8) biçiminde görüşünü dile getirmiştir. Bir başka öğretmen ise "*Bu tür oyunlar, hedeflere uygun olarak seçildiği takdirde faydalı etkinliklerdir. Dersin etkili ve verimli olmasını sağlayabiliyorlar. Ancak dikkatli seçmek gerekiyor*" (Ö6) diyerek düşüncesini belirtmiştir. Bu temaya uygun örneklerden bir diğeri ise "*Dijital oyunlar çoğu zaman dil öğrenmeye yönelik bir öğretmenin çabasından daha fazlasını yapabiliyor. Öğrencinin ilgisini canlı tutarak dil öğrenmeye yönelik çabasını sağlayabiliyor*" (Ö2) şeklindedir. Başka bir öğretmen ise "*Dijital oyunlar, bazen dersleri zenginleştirebiliyorlar. Monoton giden sürece canlılık katabiliyorlar. Öğrenciler de çoğu*

zaman bu tür farklı teknolojik alternatiflere ilgi duymaktadırlar" (Ö3) şeklinde konuya ilişkin düşüncesini dile getirmiştir. Öğretmen görüşleri doğrultusunda ulaşılan kodlar, dijital oyunların eğlenceli ve etkileşimli öğrenme ortamları oluşturduğunu, endişe ve stres gibi olumsuz faktörleri azalttığını veya ortadan kaldırdığını ortaya koymuştur.

Eğitsel Dijital Oyun Kullanımına İlişkin Olumsuz Görüşler

Öğretmen görüşlerinin analizi sonucunda "eğitsel dijital oyun kullanımına ilişkin olumsuz görüşleri" başlıklı bir ana tema oluştuğu gözlenmiştir. Buna ilişkin kodlar ise Şekil 3'te sunulmuştur.

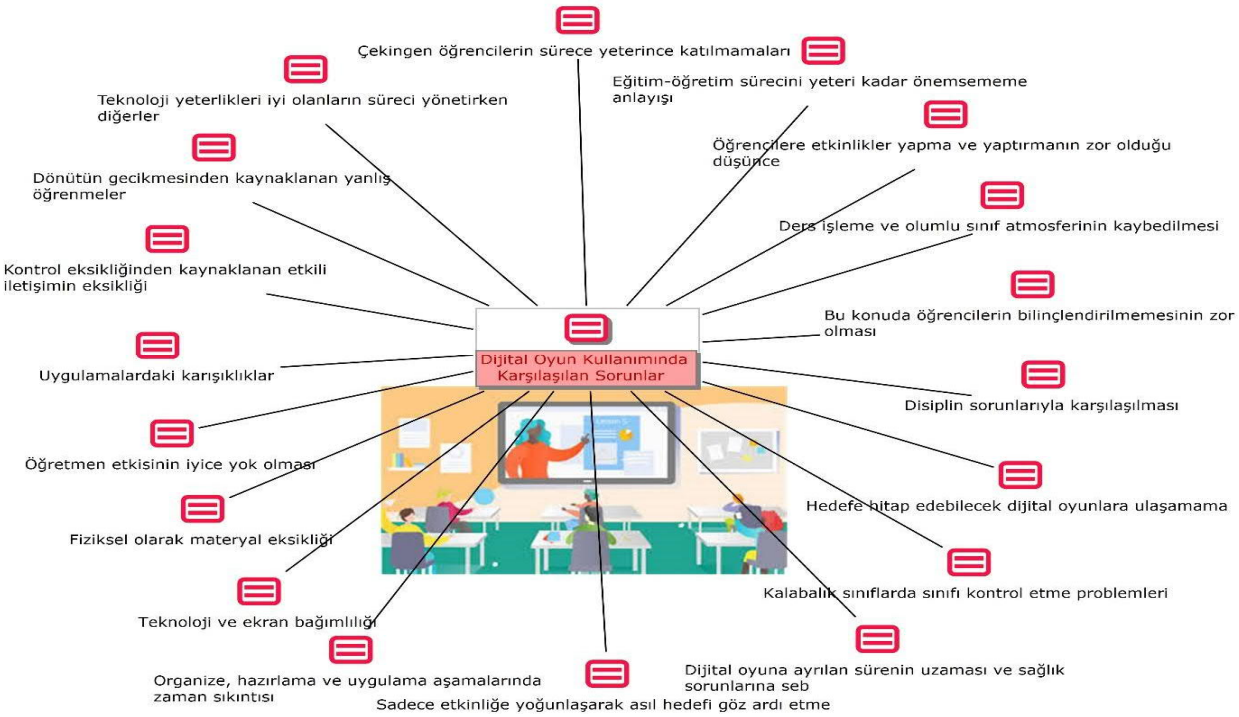

Şekil 3. Eğitsel Dijital Oyun Kullanımına İlişkin Olumsuz Görüşler

Şekil 3'te bu temaya ilişkin olarak kodlar görülmektedir. Kodlardan bazıları "kalabalık sınıflarda sınıfı kontrol etme problemleri", "öğrencilere etkinlikler yapma ve yaptırmanın zor olduğu düşüncesi", "fiziksel olarak materyal eksikliği", "teknoloji yeterlikleri iyi olanların süreci yönetirken diğerlerinin seyirci kalması", "disiplin sorunlarıyla karşılaşılması" ve "teknoloji ve ekran bağımlılığı" şeklindedir. Bu temaya ilişkin bir öğretmen "*Okuldaki laboratuarda yeterli sayıda bilgisayar olmaması kalabalık sınıflarda bu etkinliğin verimini düşürmektedir. Her öğrencinin kendisine ait bir cihazın olmaması büyük yetersizlik. Bu nedenle bazı öğrenciler, dijital oyun içeriğine etkili şekilde katılım sağlarken bazıları ise ders dışı uğraşlarla zamanını geçiriyor. Olumsuz bir yön bu.*" (Ö10) şeklinde görüş belirterek dijital oyunun olumsuz yönünü belirtmiştir. Bu konuya ilişkin bir görüş de, "*…ayrıca öğrencilerin birebir kontrol edilme gerekliliği, işimizi bazen zorlaştırabilmektedir. Çünkü amacından sapan öğrenciler olabiliyor. Oyunun yönergelerini takip etmeden sadece eğlenmek amacıyla tuşlara rastgele basan öğrenciler, yazma ve konuşma etkinliğini önemsemeden sadece o anda oyunu kazanma hırsı asıl hedeften öğrenciyi*

uzaklaştırabilmektedir." (Ö7) şeklindedir. Bir başka öğretmen de "*Dijital içeriklerin teknolojik becerileri gerekli kılması, bazı öğrencileri dezavantajlı hale getirebilmektedir. Bazı öğrencilerin teknolojiyi kullanma becerileri iyi olmadığı için diğer öğrencilerden geride kalabilmekte ve kendilerini eksik ve yetersiz hissedebiliyorlar.*" (Ö3) şeklinde düşüncesini dile getirmiştir. Başka bir öğretmen ise "*Ders esnasında online veya sınıfta, her öğrencinin takip edilmesi zor olabilmektedir. Gürültü ve konuşma fazla olabilmektedir.*" (Ö9) şeklinde görüş belirtmiştir. Bu görüş ve kodlardan anlaşılmaktadır ki dijital oyunların bazı olumsuz yönleri olabilmektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışmada, yabancı dil öğretiminde dijital oyun kullanımına ilişkin öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda Türkiye'deki üç devlet okulunda görev yapan toplam 10 öğretmenden konuya ilişkin görüş alınmıştır. Öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda elde edilen sonuçlar üç farklı tema altında toplanmıştır. Bu temalar, "eğitsel dijital oyun kavramına ilişkin tanımlar", "dijital oyun kullanımında karşılaşılan sorunlar/olumsuz yönler" ve "dijital oyunun olumlu yönleri" şeklindedir.

Çalışmada öğretmenlerin dijital oyun kavramına ilişkin farklı tanımlar yaptığı gözlemlenmiştir. Buna ilişkin bazı öğretmen görüşleri incelendiğinde, dijital oyunların teknolojik araçlarla oynanan oyunlar, hem eğlendiren hem de öğreten eğitsel etkinlikler ve öğrencinin yaparak-yaşayarak öğrenme imkânı sunan etkinlikler olarak ifade edildiği tespit edilmiştir. Chang ve Hwang (2019) ise, dijital oyun tabanlı öğrenmeyi, eğitim içeriği veya öğrenme tasarımlarını dijital oyunlara dâhil eden öğrenme yaklaşımı olarak ifade etmiştir [6]. Yapılandırmacı eğitim anlayışının etkili olduğu dijital oyun tabanlı öğrenme, öğrencilerin ilgisini çekmek amacıyla eğitim içeriğini veya öğrenme ilkelerini bilgisayar ve video oyunlarına dâhil eden bir öğretim yöntemi olarak da tanımlanabilir [7]. Benzer şekilde Prensky (2001) dijital oyun tabanlı öğrenmeyi, bilgisayar oyunlarının eğitim amaçlı geliştirilmesi ve kullanılması olarak tanımlamıştır [20]. Araştırmada yapılan tanımlamaların alanyazındaki tanımlamalarla benzerlik gösterdiği anlaşılmıştır.

Yapılan görüşmelerde öğretmenlerin yabancı dil eğitiminde dijital oyun kullanımına ilişkin çok sayıda olumlu görüş belirttikleri de anlaşılmıştır. Öğretmenler dijital oyunların dil öğrenimini kolaylaştırdığını, anlamlı ve kalıcı öğrenmeler sağladığını, dolayısıyla öğrenme sürecini etkin ve verimli kıldığını vurgulamıştır. Ayrıca öğretmenler dijital oyunların oyun-motivasyon-dil öğrenimi arasında pozitif ilişki kurmaya olanak sağladığını ve öğrencilerin dil öğrenmeye yönelik çabalarını desteklediğini ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra oyunlar monoton dersi zenginleştirmekte ve motivasyonda süreklilik sağlayarak öğrencileri öğrenme ortamına çekmektedir. Deubel (2006) bu noktada, kelime becerilerinin geliştirilmesinde ve zihinsel çabukluğun artmasında oyun temelli öğrenmenin işlevine dikkat çekmiştir [10]. Ayrıca alanyazında dijital oyunların öğrencilerin eğlenerek öğrenmelerini sağladığı için derslere yönelik tutum ve motivasyonu artırdığı, problem çözme ve karar verme gibi becerilerinin gelişimi üzerinde de olumlu etkiye sahip olduğu belirlenmiştir [16] [23] [26]. Yine dijital oyunların öğrencilerin okul başarısını olumlu etkilediği belirtilmiştir [11] [21]. Bu nedenle, dijital eğitsel içerikteki oyunların öğrenme süreçlerinde etkili kullanımının verimli öğrenme sonuçları oluşturabileceği belirtilebilir.

Çalışmanın sonuçlarına göre eğitimde dijital oyun kullanımında karşılaşılan sorunlar da mevcuttur.

Buna ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde, dijital oyuna ayrılan sürenin uzaması ve sağlık sorunlarına sebep olması, hedefe hitap edebilecek dijital oyunlara ulaşamama, teknoloji ve ekran bağımlılığı unsurlarının ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Ayrıca fiziksel olarak materyal eksikliği, öğretmen etkisinin iyice yok olması ve disiplin sorunlarıyla karşılaşılması eğitimde dijital oyun kullanımında karşılaşılan sorunlardan bazılarıdır. Bu çalışmanın bulgularına benzer şekilde bazı araştırmalarda da olumsuz durumlardan söz edilmiştir. İlgili alanyazında dijital oyunların teknoloji ve ekran bağımlılığına neden olabildiği, oyunlara ayrılan zamanın uzamasının çocukların yaşıtlarıyla yüz yüze iletişimlerinin azalmasına ve birçok olumsuz fizyolojik sorunlara yol açtığı ifade edilmiştir [22] [25] [29]. Ayrıca yapılan araştırmalar özellikle şiddet içeren oyunların uzun vadede bireyleri şiddete meyilli hale getirdiğini göstermektedir [12]. Buna ek olarak dijital oyunlar bireylerin beslenme alışkanlıklarını bozmakta ve onları hareketsiz yaşama iterek bazı sağlık sorunlarına neden olmaktadır [5]. Coffey (2009) ise oyunların tipik bir öğrenme aracından daha dikkat dağıtıcı olabileceğini ve oyunların hedefleri her zaman sınıfın öğrenme hedefleriyle uyumlu olmayabileceğini ifade etmiştir [7]. Ayrıca dijital oyun tabanlı bir öğrenme programını destekleyecek yeterli teknoloji yoksa bazı öğrenciler bu tür eğitim araçlarına eşit erişime sahip olmayabilir. Dijital oyunların eğitimde etkin kullanımı için bu tür sorunların ortadan kaldırılması gerekmektedir. Örneğin, öğretmenler, oyunun içeriğinin belirli yaş gruplarına uygun olup olmadığını ve oyunların standartlara dayalı hesap verebilirlik hareketine uygun olup olmadığını belirlemelidir. Dijital oyunların sınıfta etkili bir şekilde uygulanabilmesi için öncelikle müfredata uygun olan, karmaşık problemleri çözmeyi kolaylaştıran, birden fazla becerinin geliştirilmesine hitap eden oyunlar tercih edilebilir. Eğitici içerik, yaş grubu, öğrenci düzeyi, yararlılık gibi özellikler dikkate alınarak yapılacak dijital oyun tercihlerinin öğrenme sürecinde istenen, eğlenceli, verimli sonuçlar oluşturabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

[44]. All, A., Castellar, E. P. N., & Van Looy, J. (2016). Assessing the effectiveness of digital game-based learning: Best practices. *Computers & Education*, 92, 90-103. DOI: 10.1016/j.compedu.2015.10.007.

[45]. Alyaz, Y., & Akyıldız, Y. (2018). Yabancı dil öğretimi için 3B dijital oyunlar ve oyunlaştırılmış uygulamalar geliştirme . *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, 6(1), 131-158.

[46]. Anastasiadis, T., Lampropoulos, G., & Siakas, K. (2018). Digital game-based learning and serious games in education. International *Journal of Advances in Scientific Research and Engineering (ijasre)*, 4(12), 139-144. DOI: 10.31695/IJASRE.2018.33016.

[47]. Bellotti, F., Kapralos, B., Lee, K., Moreno-Ger, P., & Berta, R. (2013). Assessment in and of serious games: An overview. *Advances in Human-Computer Interaction*, 2013, 1-11. DOI: 10.1155/2013/136864.

[48]. Bozkurt, T. M., & Tamer, K. (2020). Dijital oyun oynama motivasyonu ile beden kitle indeksi ilişkisi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 105-120. DOI: 10.31680/gaunjss.730904.

[49]. Chang, C. Y., & Hwang, G. J. (2019). Trends in digital game-based learning in the mobile era: a systematic review of journal publications from 2007 to 2016. *International Journal of Mobile Learning and Organisation*, 13(1), 68-90.
[50]. Coffey, H. (2009). *Digital game-based learning*. Retrieved from http://www.learnnc.org/lp/pages/4970.
[51]. Coştu, S., Aydın, S., & Filiz, M. (2009). Students' conceptions about browser-game-based learning in mathematics education: TTNetvitamin case. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1, 1848–1852. DOI: 10.1016/j.sbspro.2009.01.326.
[52]. Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. 3rd Ed., USA: Sage publications Inc.
[53]. Deubel, P. (2006). 'Game on!'. *The Journal Technological Horizons in Education*, 33(6), 30-35.
[54]. Green, C., & Bavelier, D. (2003). Action video game modifies visual selective attention. *Nature* 423, 534–537. DOI: 10.1038/nature01647.
[55]. Hazar, Z., Tekkurşun, D. G., & Dalkıran, H. (2017). Ortaokul öğrencilerinin geleneksel oyun ve dijital oyun algılarının incelenmesi: Karşılaştırmalı metafor çalışması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 15(4), 179-190. DOI: 10.1501/Sporm_0000000334.
[56]. Hung, H. T., Yang, J. C., Hwang, G. J., Chu, H. C., & Wang, C. C. (2018). A scoping review of research on digital game-based language learning. *Computers & Education*, 126, 89-104. DOI: 10.1016/j.compedu.2018.07.001.
[57]. Hung, H., Chang, J., & Yeh, H. (2016). A review of trends in digital game-based language learning research. *2016 IEEE 16th International Conference on Advanced Learning Technologies (ICALT)*, pp. 508-512. DOI: 10.1109/ICALT.2016.9.
[58]. Hwang, G. J., & Wu, P. H. (2012). Advancements and trends in digital game-based learning research: a review of publications in selected journals from 2001 to 2010. *British Journal of Educational Technology*, 43(1), E6-E10. DOI: 10.1111/j.1467-8535.2011.01242.x.
[59]. Kim, Y., & Smith, D. (2017). Pedagogical and technological augmentation of mobile learning for young children interactive learning environments, *Interactive Learning Environments*, 25(1), 4-16. DOI: 10.1080/10494820.2015.1087411.
[60]. Kirikkaya, E. B., Iseri, S., & Vurkaya, G. (2010). A board game about space and solar system for primary school students. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 9(2), 1-13.
[61]. Masrop, N. A. M., Ishak, H., Zainuddin, G., Ramlan, S. R., Sahrir, M. S., & Hashim, H. (2019). Digital Games Based Language Learning for Arabic Literacy Remedial. *Creative Education*, 10, 3213-3222. DOI: 10.4236/ce.2019.1012245.
[62]. Oblinger, D. G. (2004). The next generation of educational engagement. *Journal of Interactive Media in Education*, 2004(1), 1-18. DOI: 10.5334/2004-8-oblinger.
[63]. Prensky, M. (2003). Digital game-based learning. *Computers in Entertainment (CIE)*, 1(1), 1-4. DOI: 10.1145/950566.950596.

[64]. Prot, S., Anderson, C. A., Gentile, D. A., Brown, S. C., & Swing, E. L. (2014). The positive and negative effects of video game play. In A. Jordan & D. Romer (Eds.), *Children and media* (pp. 109-128). New York: Oxford University Press.
[65]. Rosen, L. D., Lim, A. F., Felt, J., Carrier, L. M., Cheever, N. A., Lara-Ruiz, J. M., Mendoza, J.S., & Rokkum, J. (2014). Media and technology use predicts ill-being among children, preteens and teenagers independent of the negative health impacts of exercise and eating habits. *Computers in Human Behavior*, 35, 364-375. DOI: 10.1016/j.chb.2014.01.036.
[66]. Sabırlı, Z. E. (2018). *Dijital eğitsel oyunların eğitimde kullanımının farklı değişkenler açısından incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Türkiye.
[67]. Siew, P. H. (2018). Pedagogical change in mathematics learning: Harnessing the power of digital game-based learning. *Educational Technology & Society*, 21 (4), 259–276.
[68]. Toran, M., Ulusoy, Z., Aydın, B., Deveci, T., & Akbulut, A. (2016). Çocukların dijital oyun kullanımına ilişkin annelerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2263-2278.
[69]. Turan Güntepe, E. T., & Dönmez Usta, N. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarının perspektifinden eğitsel bilgisayar oyunları. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 1095-1116.
[70]. Xu, Z., Chen, Z., Eutsler, L., Geng, Z., & Koyut, A. (2020). A scoping review of digital game-based technology on English language learning. *Education Tech Research Dev* 68, 877–904. DOI: 10.1007/s11423-019-09702-2.
[71]. Yang, J. C., Quadir, B., Chen, N. S., & Miao, Q. (2016). Effects of online presence on learning performance in a blog-based online course. *The Internet and Higher Education*, 30, 11–20. DOI: 10.1016/j.iheduc.2016.04.002.
[72]. Yavuzer, H. (2003). *Doğal harika bir tedavi oyun: evde ve okulda mutlu çocuk yetiştirmenin temelleri.* (4. Baskı). İstanbul: Çocuk ve aile kitapları.
[73]. Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. baskı). Seçkin Yayıncılık.
[74]. Yükseltürk, E., Altiok, S., & Baser, Z. (2018). Using game-based learning with kinect technology in foreign language education course. *Educational Technology & Society*, 21(3), 159–173.
[75]. Zin, N. A., & Yue, W. S. (2009). History educational games design. *2009 International Conference on Electrical Engineering and Informatics, 2009*, pp. 269-275, Selangor, Malaysia: National University of Malaysia. DOI: 10.1109/ICEEI.2009.5254775.
[76]. Zou, D., Huang, Y., & Xie, H. (2021). Digital game-based vocabulary learning: Where are we and where are we going?, *Computer Assisted Language Learning*, 34, 5-6, 751-777, DOI: 10.1080/09588221.2019.1640745.
[77]. Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
[78]. Ceylaner, S., & Yanpar Yelken, T. (2017). Ortaöğretim öğrencilerinin, dijital oyunların İngilizce kelime öğrenimine katkısına yönelik görüşleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 346-364. DOI: 10.14686/buefad.294983

WOMAN'S POLICY IN RELIGION AND EDUCATION IN AZERBAIJAN IN THE 19th-20th CENTURIES

Aliya Mursalova
Azerbaijan Institute of Theology, ORCID ID: 0000-0001-7806-8353

ABSTRACT

Throughout history, society has witnessed the failure of educated women instead of taking advantage of their power. Therefore, the society tried to get rid of this obstacle and educate women as men. Islam equates men and women in education and addresses both equally. The role of Muslim women in the spread, teaching and propagation of Islam, which attaches great importance to women's education, is great. Unfortunately, over time, the crisis that has shaken the Islamic world, has damaged to moral and social values, and the actions that religion has banned have been developed in the name of religion.

Summarizing her views on women and education, it can be said that the solution to the spiritual, material and political progress of Muslims is first and foremost the ability of women to receive education. Mother is the most important educator in the family. If the mother by herself is well educated, she can give the best first knowledge to her children. It should not be forgotten that the family is the first institution that provides education to the child. The most effective educator of the family is a woman, a mother. As in many Muslim countries, the establishment of religious education and religious training institutions in Azerbaijan dates back to the early days of the spread of Islam here, which is an indication of the importance that Islam attaches to science and knowledge. The first secular schools began operating in the 1930s in Azerbaijan, and the bulk of the workload was in Islamic subjects. In addition, astrology, mathematics, literature, logic, philosophy, history and geography were taught. After Tsarist Russia invaded northern Azerbaijan in the first half of the 19th century, religious education was difficult because the Tsarist administration was not interested in educating Azerbaijanians.

When the Soviet government was established in Azerbaijan, all subjects related to religion were removed from the program, and religious figures were repressed. The great enlighteners H.Zardabi, F.Kocharli, M.Shahtakhtli, M.T.Sidgi, J.Mammadguluzade, E.Sultanov were distinguished by their initiatives and practical activities in promoting the idea of secular women's education. M.A. Rasulzadeh considered the education of Muslim women to be the most important thing, and thought that an educated woman could know her rights and bring up her children normally. The political, economic and cultural processes taking place in Azerbaijan since that century have given a strong impetus to the enlightenment of women and their more active participation in public life. The establishment of a secular theater, a democratic press, mother language schools, girls' schools and women's gymnasiums have opened new horizons for the comprehensive development of Azerbaijani women.

In 1889, Nigar Shikhlinskaya became the first Azerbaijani woman to receive higher education. The Alexandra Imperial Russian-Muslim Girl's School - the first secular girl's school, as well as the first school in the Russian Empire and the Muslim East, was opened in 1901 on the initiative and support of Haji Zeynalabdin Tagiyev. In 1908, philanthropist Hamida Mammadguluzadeh founded the first school where boys and girls studied together. Also, in 2007, Manzar Ismayilova became the first Azerbaijani female priestess (clergywoman).

The difficult struggle of the Azerbaijani press for women's freedom in the early twentieth century

was not in vain. It is no coincidence that in 1917, was proposed the participation of Muslim women in the district elections. Women would also participate in the elections and that 50 women were needed to work in the mosques. The establishment of the Azerbaijan Democratic Republic in 1918 created ample opportunities for Azerbaijani women to become active members of a democratic society. It is estimated that 11,000 women voted in four Muslim polling stations. This was the debut of our women's participation in the political life of the Azerbaijan Democratic Republic, and they won the right to participate in the elections for the first time in the Muslim East. The Azerbaijan Democratic Republic, along with being the first democratic republic in the Muslim East, was the first Muslim country to recognize the right of women to be elected and to ensure equality between men and women. Although the Azerbaijan Democratic Republic collapsed in 1920, when Azerbaijan regained its independence in 1991, women's right to vote and stand for election was restored. Despite the fact that Azerbaijani women living in isolation from public and political life as a result of illiteracy and fanatical traditions during the Russian Empire were deprived of many rights such as education, politics and elections, thanks to the efforts of educated, enlightened intellectuals and clergy, Azerbaijan finally gained independence in 1918 this issue has been resolved. 1921 entered the history of Azerbaijan as the year of the first women's congress. During the short period since the congress, great work has been done to educate Azerbaijani women and increase their social activity. In World War II, women replaced men in many areas. Women have been participating alongside men in the complex processes that have been going on in the country since 1988, especially since Azerbaijani women have been on the path to independence. Women were among the victims of the bloody tragedy committed by Soviet troops in Baku and other cities and regions of the republic on January 19-20, 1990. The number of women is high among the one million Azerbaijani citizens displaced from their homes as a result of the occupation of 20% of Azerbaijan's territory by Armenian invaders.

After Azerbaijan regained its independence, women set new goals and objectives. The formation of a market economy, reforms in various areas of the country, the work done to increase the activity of citizens in the formation of civil society require an increase in the role of women in society. Also in the organization of teaching and learning of Religion Studies. If we compare with European countries, we can see that in those days, Azerbaijan did not lag behind in the education of girls, the fact that there were one or separate girls and boys' schools. Although the first European girls' schools were established in the 16th and 17th centuries, they did not teach religious or secular education, but taught their daughters to be good mothers and wives in the future. In the 19th century, despite the fact that secular classes were taught to girls, we saw that these subjects were less common than boys. This, in turn, prevented women from becoming professionals and restricted them from working in high-paying positions. All the above facts show that our country attaches special importance to religious education and religious enlightenment.

Keywords: religious study, education, woman, society, enlightening

"Will those who know and those who do not know be one?" [1, Zumer, 9]

Throughout history, society has witnessed the failure of educated women instead of taking advantage of their power. Therefore, the society tried to get rid of this obstacle and educate women as men. Islam equates men and women in education and addresses both equally. The first command is "Read!" [1, Alak, 1] appeals to both women and men [3, 7]. If we consider that the woman who answered "Yes" after that command was the wife of our Prophet, Khadija, we will emphasize the

historical fact that Islam has made a fundamental revolution in the field of women's education. All 750 verses in the Holy Qur'an [7, 4] that encourage science address both men and women without sexual discrimination. The role of Muslim women in the spread, teaching and propagation of Islam, which attaches great importance to women's education, is great. Unfortunately, over time, the crisis that has shaken the Islamic world, has damaged to moral and social values, and the actions that religion has banned have been developed in the name of religion.

As in many Muslim countries, the establishment of religious education and religious training institutions in Azerbaijan dates back to the early days of the spread of Islam here, which is an indication of the importance that Islam attaches to science and knowledge.

The first secular schools began operating in the 1930s in Azerbaijan, and the bulk of the workload was in Islamic subjects. In addition, astrology, mathematics, literature, logic, philosophy, history and geography were taught.

After Tsarist Russia invaded northern Azerbaijan in the first half of the 19th century, religious education was difficult because the Tsarist administration was not interested in educating Azerbaijanians. During this period, 715 clergymen and teachers taught 7306 students in 713 schools and madrasas. Unlike boys, girls were deprived of madrassa education. However, only the daughters of wealthy families could receive special education at home.

Al-Bakuvi set his daughter to a school opened by H.Z. Tagiyev. However, he advocates for girls to receive not only religious but also secular education [4, II, 288]. Also, the first Russian-Tatar school was opened at the initiative of Akhund Haji Mirza Abu Turab Akhundzade (1815-1908). Sharia, history, geography and natural sciences were taught here. Even a girls' mollakhana was opened in Amirjan village by him. It is impossible not to mention the name of Ahmad bey Agaoglu (1863-1939). Summarizing her views on women and education, it can be said that the solution to the spiritual, material and political progress of Muslims is first and foremost the ability of women to receive education. His daughter (Sureyya, 1903-1989) was the first woman lawyer in Turkey.

When the Soviet government was established in Azerbaijan, all subjects related to religion were removed from the program, and religious figures were repressed.

Mother is the most important educator in the family. If the mother by herself is well educated, she can give the best first knowledge (upbringing) to her children. It should not be forgotten that the family is the first institution that provides education to the child. The most effective educator of the family is a woman, a mother. The great enlighteners H.Zardabi, F.Kocharli, M.Shahtakhtli, M.T.Sidgi, J.Mammadguluzade, E.Sultanov were distinguished by their initiatives and practical activities in promoting the idea of secular women's education. For example, in 1896, the number of students at Nehram School (Nakhchivan) was increased from 20 to 40. It is the same school where J. Mammadguluzadeh teached 8 girls, including his sister. Another example is Nazli Tahirova-Najafova who after graduating from Tagiyev's Russian-Muslim girls' school in Baku in 1908, began teaching at H. Narimanbekov's school in Yerevan organized a girls' school here.

M.A. Rasulzadeh considered the education of Muslim women to be the most important thing, and thought that an educated woman could know her rights and bring up her children normally. Therefore, depriving women of science means blinding the nation [5, II, 49]. Azerbaijani women have played an exceptional role in the life of our society, in the formation of the system of national and moral values of our people with their management and courage, purity and loyalty. The 19th century is characterized by women's activism and great creative achievements in the life of Azerbaijan. The political, economic and cultural processes taking place in Azerbaijan since that century have given a strong impetus to the enlightenment of women and their more active

participation in public life. The establishment of a secular theater, a democratic press, mother language schools, girls' schools and women's gymnasiums have opened new horizons for the comprehensive development of Azerbaijani women. During this period, along with enlightenment, charity also played an important role in society. The charitable societies created by Govhar Gajar, Hamida Javanshir, Nigar Shikhlinskaya, Masma Talishinskaya, Saltanat Ahmadova and others did a great job. The Taza-Pir Mosque, a magnificent monument of that time, was also built by Nabat Ashurbeyli-Rzayeva as one of those charitable events. As a logical result of all this work in our history, women have been given the right to be elected.

In 1889, Nigar Shikhlinskaya became the first Azerbaijani woman to receive higher education. The Alexandra Imperial Russian-Muslim Girl's School - the first secular girl's school, as well as the first school in the Russian Empire and the Muslim East, was opened in 1901 on the initiative and support of Haji Zeynalabdin Tagiyev [2, 44]. On the day of the grand opening of the school - October 7, 1901, "Kaspi" published the blessing of the South Caucasus Sheikh-ul-Islam Akhundzade. He emphasized the words of the Prophet Muhammad, "Learning science is important for both Muslim men and Muslim women," and gave examples and quotations from the history of Islam and the lives of Muslim women who became famous as doctors and scholars, nor does Sharia restrict women's rights in the field of education and upbringing. If that were the case, there would not be so many famous Muslim women in Islam. If girls have not been educated in the Caucasus so far, it is not only the lack of schools, but also the harmful habits that have taken root."

At the beginning of the 20th century, the issue of the freedom of Azerbaijani women was first raised in the "Sharq-Rus" newspaper, which was published on March 30, 1903 in Tbilissi (Georgia). Its founder, a prominent representative of the Azerbaijani enlightenment, M. Shahtakhtli, wrote and published articles on women's freedom in the Muslim world.

Dozens of Azerbaijani clerics and religious scholars, such as Caucasian Sheikh-ul-Islam Akhund Ahmad Huseynzadeh, Caucasian Mufti Mirza Huseyn Efendi Gayibov, prominent Azerbaijani enlightener Mirza Abdurrahim Talibzadeh, Mir Muhammad Karim Mirjafarzadeh, Mirza Abu Turab Akhundzadeh, who lived in the late 19th and early 20th centuries struggled with.

Nabat Narimanova was worked in teaching in Baku and Sheki girls' schools. Native language teachers at the Yelizavetpol Russian-Muslim girls' school were Asya Akhundzade, Khuraman Rahimbeyova, Sona Akhundova, and Maral Nabizade.

In 1908, philanthropist Hamida Mammadguluzadeh founded the first school where boys and girls studied together. In 2007, Manzar Ismayilova became the first Azerbaijani female priestess (clergywoman).

The difficult struggle of the Azerbaijani press for women's freedom in the early twentieth century was not in vain. It is no coincidence that in 1917, Behbud Shahtakhtinski, who addressed an application to the Executive Committee of Baku Muslim Public Organizations, proposed the participation of Muslim women in the district elections. According to the "Kaspi" newspaper, at a meeting of the Baku Women's Muslim Charity Society chaired by Shafiqa Efendizade on May 19, 1917, Pari Topchubashova informed that women would also participate in the elections and that 50 women were needed to work in the mosques. The establishment of the Azerbaijan Democratic Republic in 1918 created ample opportunities for Azerbaijani women to become active members of a democratic society. It is estimated that 11,000 women voted in four Muslim polling stations. This was the debut of our women's participation in the political life of the Azerbaijan Democratic Republic, and they won the right to participate in the elections for the first time in the Muslim East. Historical literature mentions New Zealand as the first country in the world to give women the right

to vote. In 1893, the country recognized the right of women to vote. However, this did not apply to women from all walks of life, and women were restricted from running for office. Among the countries in Europe that recognize women's suffrage are Norway, Finland and Iceland. In the United States, women have been demanding the right to vote since 1848, but only 72 years later. France recognized women's suffrage in 1944, 24 years after Azerbaijan. In Switzerland, women had to fight for suffrage from 1909 to 1971. In addition, in 1919 in Austria, Germany, the Netherlands, Poland, Sweden, Luxembourg, in 1918 in England only for married women (in full in 1928), in 1931 in Spain and Portugal and so on. Although this was achieved in 1971, women's participation in elections took place only in 1989. The Azerbaijan Democratic Republic, along with being the first democratic republic in the Muslim East, was the first Muslim country to recognize the right of women to be elected and to ensure equality between men and women. Although the Azerbaijan Democratic Republic collapsed in 1920, when Azerbaijan regained its independence in 1991, women's right to vote and stand for election was restored.

Despite the fact that Azerbaijani women living in isolation from public and political life as a result of illiteracy and fanatical traditions during the Russian Empire were deprived of many rights such as education, politics and elections, thanks to the efforts of educated, enlightened intellectuals and clergy, Azerbaijan finally gained independence in 1918 this issue has been resolved.

1921 entered the history of Azerbaijan as the year of the first women's congress. During the short period since the congress, great work has been done to educate Azerbaijani women and increase their social activity. Examples of this are the transformation of the Institute of Preschool Education for Girls into the Higher Women's Pedagogical Institute a year later, the establishment of the first women's club on the initiative of Jeyran Bayramova, and the publication of the “Oriental Woman” (“Sherg Gadyny”) magazine in 1923.

In World War II, women replaced men in many areas. At that time, pilots such as Leyla Mammadbeyova, Zuleykha Seyidmammadova, Sona Nuriyeva, and female ship captains such as Shovkat Salimova were trained. Women have been participating alongside men in the complex processes that have been going on in the country since 1988, especially since Azerbaijani women have been on the path to independence. Women were among the victims of the bloody tragedy committed by Soviet troops in Baku and other cities and regions of the republic on January 19-20, 1990. Azerbaijani national heroes - journalist Salatin Askerova and doctor Gultekin Asgarova, who died on the Karabakh front, became a new symbol of the old days, and Aresta Bakhishova - a new symbol of self-sacrifice of the Second Karabakh War (2020 44-day Patriotic War). The number of women is high among the one million Azerbaijani citizens displaced from their homes as a result of the occupation of 20% of Azerbaijan's territory by Armenian invaders.

After Azerbaijan regained its independence, women set new goals and objectives. The formation of a market economy, reforms in various areas of the country, the work done to increase the activity of citizens in the formation of civil society require an increase in the role of women in society. Also in the organization of teaching and learning of Religion Studies. Baku Islamic University was established in 1991 on the basis of Baku Islamic Madrasa till 2018 year. Although, in terms of structure, it is based on the example of Bukhara Madrasa, the curriculum is as close as possible to the confessional status of Azerbaijan. During its existence, 3380 students studied at the BIU. Since 1992, from the first year of the Baku State University's Faculty of Theology, has created equal conditions for girls and boys to study together by the Gouverment. This tradition was continued from 2018 in the Azerbaijan Institute of Theology, established by the order of the President. In the first academic year (1992-1993) the number of first students admitted to the faculty was 61 people.

So far, more than 870 students have been admitted to the faculty. In 2022, the AİT will graduate for the first time. Besides, there are seven Islamic colleges (Bibiheybat, Ganja, Haydar, Guba, Lankaran, Nardaran and Zagatala) registered in Azerbaijan. At the same time, Aliabad, Sheki and Shabnam girls' madrassas are currently operating in Azerbaijan. As for religious communities, the head of 12 religious communities and 1 religious-oriented secondary school in Azerbaijan is a woman. Six of these religious communities are Islamic and as many are non-Islamic.

If we compare with European countries, we can see that in those days, Azerbaijan did not lag behind in the education of girls, the fact that there were one or separate girls and boys' schools. Although the first European girls' schools were established in the 16th and 17th centuries, they did not teach religious or secular education, but taught their daughters to be good mothers and wives in the future. In the 19th century, despite the fact that secular classes were taught to girls, we saw that these subjects were less common than boys. This, in turn, prevented women from becoming professionals and restricted them from working in high-paying positions. In Germany, for example, girls' schools were opened only in the 18th century, girls and boys were allowed to study together only in the 19th century [6]. In France, secondary schools for girls were opened in the 17th century, and secular schools in the 18th century. However, girls studying in these schools could not enter universities. In England, the involvement of girls in education was in the hands of clergy and charities in the 19th century. Beginning in 1870, a policy was introduced in which girls could study alongside boys.

All the above facts show that our country attaches special importance to religious education and religious enlightenment.

REFERENCES

[1] Bünyadov Z.M., Məmmədəliyev V.M., *Qurani-Kərim məali*. Bakı: Qismət, 2006

[2] Əhmədov H., *XIX əsr Azərbaycan məktəb.* Bakı: *Maarif nəşriyyatı*, 1985

[3] Məmmədəliyev V.M., *Quran və elm*. Bakı: Qismət, 2005

[4] Mir Məhəmməd Kərim Mircəfər əl-Bakuvi. *Kəşfül-Həqayiq*. Tiflis: Kaspi, 1322, 23 c.

[5] Rəsulzadə M.Ə. *Əsərləri (1909-1914)*. Bakı: Şirvannəşr, 2001, 2 c.

[6] http://anna-warvick.livejournal.com/112959.html?thread=1297215

[7]1991 يوسف القرضاوي، *الرسول و العلم*، مؤسسة الرسالة، بيروت،

XX ƏSRIN 60-70-CI İLLƏRİNDƏ AZƏRBAYCANDA ALİ PEDAQOJİ TƏHSİL MÜƏSSİSƏLƏRİNİN DİVERSİFİKASIYASINI ZƏRURİ EDƏN SƏBƏBLƏR

Şiruyə AZADƏLIYEVA
ADPU-nun Ümumi pedaqogika kafedrasının dosenti, pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru

XÜLASƏ
XX əsrin 60-cı illərinin əvvəllərində Azərbaycanda ali pedaqoji təhsilin inkişafında Sov.İKP MK və SSRİ Nazirlər Sovetinin 31 avqust 1961-ci il "Ümumtəhsil məktəblərinin müəllim kadrları ilə təmin edilməsi haqqında" qərarı mühüm rol oynadı. 70-ci illərdə bu tendensiya davam etdirildi. 1973-cü ildə M.F.Axundov adına Azərbaycan Pedaqoji Xarici Dillər İnstitutunun xarici dillər fakültələri əsasında Azərbaycan Pedaqoji Xarici Dillər İnstitutu təşkil edildi. 1967/68-ci tədris ilində APİ-nin Naxçıvan filialı, 1968/69-cu tədris ilində isə Xankəndi filialı yaradıldı. Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin 12 iyul 1972-ci il tarixli qərarına əsasən APİ-nin bazası əsasında Naxçıvan Dövlət Pedaqoji İnstitutu, 28 noyabr 1973-cü il tarixli qərarına əsasən Xankəndi Dövlət Pedaqoji İnstitutu yaradıldı. Bu da müəllim kadrlarının yeni nəslinin hazırlanmasına güclü təsir etdi. Ümumiyyətlə, XX əsrin 60-70-ci illərində Azərbaycanda pedaqoji kadr hazırlığında qazanılan uğurda ali pedaqoji təhsilin diversifikasıyası (rayonlaşdırılması) mühüm rol oynadı.
Məqalədə həmin illərdə pedaqoji kadr hazırlığının vəziyyətindən, ali təhsil müəssisələrinin diversifikasiyasının əhəmiyyətindən bəhs olunur.

Açar sözlər: Azərbaycan, ali təhsil, müəllim, məktəb, pedaqoji təhsil

REASONS FOR THE NEED TO DIVERSIFY HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION IN AZERBAIJAN IN THE 60S AND 70S OF THE 20TH CENTURY

ABSTRACT
The Decree of the Central Committee of the CPSU and the Council of Ministers of the USSR dated August 31, 1961 "On providing secondary schools with teachers" played an important role in the development of higher pedagogical education in Azerbaijan. in the early 60s of the twentieth century. This trend continued into the 1970s. In 1973, on the basis of the faculties of foreign languages of the Azerbaijan Pedagogical Institute of Foreign Languages named after M.F. Akhundov, the Azerbaijan Pedagogical Institute of Foreign Languages was established. In the 1967/68 academic year, the Nakhchivan branch of the API was established, and in the 1968/69 academic year, the Khankendi branch. By the decision of the Council of Ministers of the Azerbaijan SSR dated July 12, 1972, the Nakhchivan State Pedagogical Institute was established on the basis of the API, and by the decision dated November 28, 1973, the Khankend State Pedagogical Institute was established. This has had a profound effect on the training of a new generation of teachers. In general, the diversification (regionalization) of higher pedagogical education played an important role in the successes achieved in the training of pedagogical personnel in Azerbaijan in the 60-70s of the 20th century.
The article examines the trends in the development of teacher education in Azerbaijan in the 60s and 70s.

Keywords: Azerbaijan, higher education, teacher, school, pedagogical education

60-cı illərin əvvəllərində Azərbaycanda ali pedaqoji təhsil ləng də olsa inkişaf edirdi. 1961-1965-ci illərdə Azərbaycan ümumtəhsil məktəblərinin kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri inkişafa meyillənmişdi. Ümumtəhsil məktəblərində təhsil alan şagirdlərin sayı məktəbin bütün dərəcələri üzrə artmışdır. Belə ki, təkcə Maarif Nazirliyinə tabe olan ümumtəhsil məktəblərinin artımı 1961/62-ci dərs ilinə nisbətən 1965/66-cı dərs ilində 310 və ya 7,4%, şagirdlərin ümumi artımı isə 325.538 və ya 31,6% olmuşdur. Bu artım respublikada müəllim kadrlarına olan ehtiyacı daha da artırdı. 60-cı illərin əvvəllərində respublikamızın məktəblərində 45 min müəllim işləsə də, məktəblərin bir çoxunda, xüsusilə kənd yerlərində, müəllim çatışmazlığı hiss olunurdu. Kənd rayonlarında vəziyyət daha ağır idi. Orta təhsilliləri və yaşlı müəllimləri əvəz edəcək ali təhsilli gənclər ucqar dağ kəndlərində işləmək istəmirdilər. Səkkizillik və orta ümumi təhsilə keçilməsi, şagirdlərin sayının sürətlə artması (bu artım hər il 70-80 min uşaq demək idi) əlavə problemlər yaradırdı.

Məktəblərin pedaqoji kadrlarla təminatında yaranan vəziyyəti nəzərə alaraq Sov.İKP MK-si və SSRİ Nazirlər Soveti 31 avqust 1961-ci ildə "Ümumtəhsil məktəblərinin müəllim kadrları ilə təmin edilməsi haqqında" (1, s. 432) qərar qəbul etdi.

Respublikanın bütün ali məktəbləri kimi pedaqoji institutlarda da maddi-texniki baza elə qurulmalı idi ki, müəllimlərin yaradıcı işləməsi, tələbələrin elmlərin əsaslarına dərindən və hərtərəfli yiyələnməsi üçün əlverişli şərait yaratmış olsun. 60-cı illərin əvvəllərində pedaqoji ali məktəblərin əksəriyyətində məşğələlər üçün lazımi tədris sahəsinin olmadığına görə, binalar başqa təşkilatlardan icarəyə götürülürdü. Amma bu binalar təlim-tərbiyə işini lazımi səviyyədə təşkilində böyük çətinliklər yaradırdı. Respublikanın aparıcı tədris müəssisəsi olan Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun tədris korpusları əsas tədris korpusundan xeyli aralı, pərakəndə şəkildə yerləşmişdir. H.Zərdabi adına Kirovabad Dövlət Pedaqoji İnstitutunda məşğələ otaqlarının azlığı, tədris binasının darısqallığı, fakültələrin pərakəndə şəkildə yerləşməsi ciddi çətinliklər yaradırdı.

Kənd yerlərində gənc mütəxəssislərə qayğı və diqqətin aşağı səviyyədə olması bir ildə 300 nəfərdən artıq gənc müəllim rayon məktəblərində (xüsusilə kənd) işləməkdən boyun qaçırması ilə nəticələnmişdi.

Məzunların böyük bir dəstəsi hələ bölgü zamanı bu və ya digər səbəb üzündən təyinatdan azad olurdu. Belələrinin sayı hər il orta hesabla 1200-1300 nəfərə çatırdı.

Sov.İKP MK və SSRİ Nazirlər Soveti 29 iyun 1979-cu ildə "Ali məktəbi daha da inkişaf etdirmək və mütəxəssislər hazırlanmasının keyfiyyətini yüksəltmək tədbirləri haqqında" qərar qəbul etdi. Burada ali məktəblərin tədris və elmi fəaliyyətində yol verilən nöqsanlar var idi (2, s. 331).

70-ci illər respublikada xarici dil müəllimlərinin hazırlanmasında yeni bir mərhələ idi. Xarici dil müəllimlərinə olan tələbatı ödəmək məqsədilə 1973-cü ildə M.F.Axundov adına Azərbaycan Pedaqoji Xarici Dillər İnstitutunun xarici dillər fakültələri əsasında Azərbaycan Pedaqoji Xarici Dillər İnstitutu təşkil edildi.

Azərbaycanın digər bölgələrində: Naxçıvan Muxtar Respublikasının və Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin məktəblərində müəllim kadrları çatışmazlığını nəzərə alaraq 1967/68-ci tədris ilində APİ-nin Naxçıvan filialı, 1968/69-cu tədris ilində isə Xankəndi filialı yaradıldı. Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin 12 iyul 1972-ci il tarixli qərarına əsasən APİ-nin bazası əsasında Naxçıvan Dövlət Pedaqoji İnstitutu, 28 noyabr 1973-cü il tarixli qərarına əsasən Xankəndi Dövlət Pedaqoji İnstitutu yaradıldı (3,s.171). Bütün ali təhsil müəssisələri üçün APİ həqiqətən elmi-metodik baza

oldu, onların gələcək inkişafında bu ins¬titutun müsbət ənənələri tarixi rol oynadı.
Ali pedaqoji məktəblərin maddi bazasının inkişafının artırılmasına təsir edən hökumətin sonrakı mühüm sənədi 1971-ci ilin oktyabrında qəbul etdiyi "Ali məktəb tələbələri və orta ixtisas məktəbləri şagirdlərinin maddi və yaşayış-məişət şəraitinin daha da yaxşılaşdırılması vəzifələri haqqında" qərarı oldu. Ali məktəblərin, o cümlədən, pedaqoji institutların maddi bazasının artırılması və daha da möhkəmləndirilməsi məsələləri hökumətin himayəsi əsasında həyata keçirilirdi. Bu, Azərbaycanın ali pedaqoji məktəblərinin inkişafında, xüsusilə ali məktəb tikintisində özünü aydın göstərirdi.
1970-ci ildə respublikanın ali pedaqoji məktəblərinə tələbə qəbulu 5,9 min nəfər (buraxılış 4,5 min nəfər) olduğu halda, 1980-ci ildə müvafiq olaraq tələbə qəbulu 6,5 min nəfərə (buraxılış 5,9 min nəfər) çatmışdır. 1980-ci ildə 6 pedaqoji institutda 26,2 min tələbə təhsil alırdı.
1972-ci ildə APİ-də təşkil edilən texniki fakültə respublikanın ümumtəhsil və peşə məktəbləri üçün əmək təlimi müəllimlərin hazırlanmasında mühüm rol oynadı. Bu fakültə sonrakı illərdə H.Zərdabi adına KDPİ-də və Y.Məmmədəliyev adına NDPİ-də təşkil edildi. Respublikamızda ilk dəfə "musiqi və nəğmə" ixtisası üzrə müəllim kadrları hazırlığına 1980-1981-ci ildə başlandı. Bu məqsədlə APİ-də peşəni yaxşı öyrənmək üçün müasir təchizatla təmin olunmuş 10 laboratoriya yaradıldı.
1971-ci ildən etibarən bu təhsil ocağında ilk dəfə olaraq ali təhsilli rəsm müəllimləri hazırlanmağa başlandı. "Rəsm, rəsmxətt və əmək" şöbəsi 1971-1981-ci illərdə ümumi texniki fənlər fakültəsinin nəzdində fəaliyyət göstərdi. 1981-ci ildə müstəqil bədii qrafika fakültəsi yaradıldı. Yüksək ixtisaslı rəsm, rəsmxət müəllimləri respublikanın ümumtəhsil məktəblərində müvəffəqiyyətlə işləməyə başladılar (3, s. 207). Bu fakültələrin genişləndirilməsində əsas məqsəd musiqi, nəğmə, rəsm, rəsmxət, bədən tərbiyəsi və əmək müəllimlərinin 66,9 faizinin ali təhsili almamasından irəli gəlirdi. Bədən Tərbiyəsi İnstitutunda 1980-ci ilə qədər hazırlanan 6387 mütəxəssis də respublika məktəblərini tam təmin edə bilmirdi (4, s. 130).
Qeyd olunanların Azərbaycan Respublikasının ali pedaqoji məktəblərinin 60-70-ci illərdə tədris-maddi bazasının inkişafı və möhkəmləndirilməsi işinin nə qədər mühüm rol oynadığını əyani surətdə göstərir. Əldə olunan irəliləyişlər də ali məktəb rəhbərlərinin əməyi xüsusi qeyd olunmalıdı. Tədqiqatın gedişi göstərdi ki, ali təhsil ocaqlarının uzun müddət rektor və prorektorlarının heç biri pedaqoji elmlər üzrə mütəxəssis olmasalar da respublikanın ümumtəhsil məktəblərinin ixtisası pedaqoji kadrların təchizinə səy göstərmişlər (5, s. 28).
Bununla yanaşı, araşdırmalar göstərir ki, ali pedaqoji məktəblərin tədris-maddi bazasının inkişaf problemləri müəyyən qədər həll edilməmiş qalırdı. Yeni tədris korpuslarının, yataqxanaların tikintisi əksər hallarda yubadılır, mərkəzi və yerli təsərrüfat orqanları plan tapşırıqlarının öhdəsindən həmişə gələ bilmirdilər.
Ölkəmizdə ali pedaqoji təhsilin inkişaf problemləri üzrə sənədlər göstərir ki, ali pedaqoji məktəblərə gənclərin seçilməsi məsələləri 70-ci illərdə də xüsusi əhəmiyyət kəsb etmişdir. Bu, 1) müəllim kadrları hazırlığındakı çətinliklər, müəllim peşəsinin nüfuzunun aşağı düşməsi; 2) gənclərin bir hissəsinin qabiliyyəti olmadan ali pedaqoji məktəblərə daxil olması, sonradan məktəbdə işləmək həvəsinin olmaması; 3) ali pedaqoji məktəblərə tələbə qəbulunun təşkilində kənd məktəbləri üçün ixtisaslı kadrların formalaşması probleminin kəskinləşməsi; 4) müəllim kollektivlərinin feminizasiyası ilə əlaqədar olaraq pedaqoji məktəbə seçmə və qəbul işində oğlanların xüsusi çəkisini artırılması səbəblərlə bağlı idi.
Tədiqqat materialları göstərir ki, 60-70-ci illərdə orta məktəb məzunlarının əksəriyyəti pedaqoji institutlara meyil etmişlər. Faktlara müraciət edək. 1977-ci tədris ilində H.Zərdabi adına KDPİ-nin əyani şöbəsinə qəbul planı 525 yerinə 3564 nəfər ərizə verib, 632 nəfər müvəffəq qiymət alıb, 431

nəfər qəbul olub. Tələbələrdən 94 nəfər hazırlıqdan gəlib. Göründüyü kimi 431 yerə qarşı 3564 abituriyent mübarizə aparıb. Bu o deməkdir ki, 2932 nəfər abituriyent qeyri-kafi qiymət almışdır. Bu ümumtəhsil məktəbinin fəaliyyətinin keyfiyyət göstəricilərinin aşağı olmasına dəlalət edirdi. 1980/81-ci tədirs ilində M.F.Axundov adına APRDƏİ-yə qəbul planı 1000 nəfər təşkil edirdi (o cümlədən 750 yer gündüz, 250 yer qiyabi şöbəyə). Bu 1978-ci ildəkindən 175 nəfər çox idi. Qəbul üçün 3000 ərizə, o cümlədən 2356 ərizə gündüz şöbəsinə verilmiş, qiyabi şöbəyə 250 yer üçün 415 abituriyent mübarizə aparmışdır. Verilən ərazilərin sayının dəfələrlə artıq olması, bu institutlara abituriyentlərin yüksək meylliyini göstərirdi (5 s. 31).

Müəlllim kadrları hazırlığında peşəyönümü mühüm rol oynayırdı. Pedaqoji peşəyönümü işi yuxarı siniflərdə yekunlaşdırılır, həmin siniflərdə əsas diqqət peşə marağının dərinləşməsinə və şagirdlərin peşə hazırlığının başa çatdırılmasına yönəldilirdi. APİ-nin "Şagirdlərin peşəyönümü" problem laboratoriyasında bu sahədə mühüm işlər görürdü. Görülən bütün işlərə baxmayaraq ildən-ilə pedaqoji institutların tələbə auditoriyalarında oğlanların sayı azalırdı. 70-ci illərdə bu fakt sosi-oloqların, psixoloqların, pedaqoqların və b. diqqətini cəlb etmiş və onlar tərəfindən müxtəlif aspektlərdə təhlil olunmuşdur. Mütəxəssislərin fikrincə, məktəbdə kişi müəllimlərin sayının azalması şagirdlərin, xüsusilə ilə oğlanların tərbiyəsinə mənfi təsir göstərir. Kişi müəllimlərin dərs dediyi siniflərdə əksər hallarda təlim-tərbiyə, nizam-intizam daha yüksək olur. Digər tərəfdən, məktəbdə təlim-tərbiyə prosesi getdikcə mürəkkəbləşir. Onun müsbət həlli müəllimdən daha çox məşğul olmaq, öz üzərində müntəzəm çalışmağı tələb edir. Ailə həyatı qurduqdan sonra qadın müəllimlərin bir çoxunun boş vaxtı az olur, onların həyatında istər-istəməz vəzifə borcu, bir növ ikinci plana keçir. Bu vəziyyət məktəbin artan tələbatına cavab vermir, təlim-tərbiyə prosesinə mənfi təsir edir.

Pedaqoji institutlara gənclərin seçilməsi və qəbulu işinin təkmilləşdirilməsinə yönəldilən bütün tədbirlər tələbələrin sosial strukturunu yaxşılaşdırmağa imkan verdi. Ali pedaqoji məktəblərə gəncləri cəlb etmək məqsədilə təşkil edilən kurslarda dərslər istehsalatdan ayrılmadan aparılırdı. Sumqayıtda, Mingəçevirdə, Gəncədə Naxçıvanda, Əli-Bayramlıda və başqa yerlərdə hazırlıq kursları xüsusilə yaxşı təşkil olunmuşdur. H.Zərdabi adına KDPİ-də 1975/76-cı tədris ilində 271 müdavimdən 65 nəfəri, 1976/77-ci tədris ilində 260 müdavimdən 72 nəfəri qəbul imtahanlarında yüksək bilik nümayiş etdirərək tələbələr cərgəsinə daxil olmuşdur (6, s. 94).

Respublikanın pedaqoji ali məktəblərində təhsil alan tələbələrin də sosial tər¬kibi tədqiqat dövrü ərzində yüksəlmişdir. H.Zərdabi adına KDPİ-də 1970-ci ildə fəhlələr və kolxozçular, onların uşaqları qəbul edilənlərin 52%-ni təşkil edirsə, 1975-ci ildə qəbul olunanların 69%-ni təşkil etmişdir Akademik Y.Məmmədəliyev adına NDPİ-də 1976/77-ci tədris ilində fəhlə və fəhlə uşaqları 51%, kolxozçu və kolxozçu uşaqları 11,2%, qulluqçu və qulluqçu uşaqları 37% təşkil edirdisə, 1980-ci ildə müvafiq olaraq fəhlələr 57,9%, kolxozçular 13%, qulluqçular 29,1% təşkil etmişdilər (5, s. 37).

Tələbələrin seçdiyi ixtisas üzrə əməli iş stajına malik olanların sayına görə Azərbaycan SSR 1961-ci ildə SSRİ-nin orta göstəricisindən (60,9%) xeyli geri qalırdı (29,1%). Sonrakı illərdə iş stajı olan tələbələrin sayı getdikcə artırdı. 1962/63-cü tədris ilində gündüz şöbəsinin birinci kursuna qəbul olunanların əməli iş stajı universitetdə 55,4 %, M.F.Axundov adına APRDƏİ-də 38,2%, H.Zərdabi adına KDPİ-də 37,8 % təşkil edirdi. Belə bir vəziyyət həm də respublikanın sosial xüsusiyyətlərini əks etdirirdi. Bu zaman kənd yerlərində ümumtəhsil məktəblərinin sayı böyük üstünlük təşkil edirdi. Belə ki, 1961/62-ci dərs ilində şəhərdə cəmi 608 ümumtəhsil məktəbi fəaliyyət göstərdiyi halda, kənd yerlərində bu rəqəm təxminən 5 dəfədən artıq idi, yəni 3276 məktəb fəaliyyət göstərirdi. Şagirdlərin sayı da müvafiq dövrdə 384,431-dən artaraq 540,181-ə çatmışdır. 70-ci illərdə, xüsusilə də onuncu beşilliyin (1976-1980) ilk illərində ümumi orta təh¬silə keçidin, əsasən, başa

çatdırılmasını təmin etmişdir. 1965-ci ildə Azərbaycan SSR-də gündüz orta ümumtəhsil məktəblərinin sayı 765 olduğu halda, 1970-ci ildə 1287, 1975-ci ildə 1664, 1978-ci ildə isə 1872-yə çatmışdır.

Respublikanın pedaqoji institutları yalnız Azərbaycan üçün yox, həm də Gürcüstan, Ermənistan üçündə ali təhsilli pedaqoji kadr hazırlığında fəal iştirak etmişdir. Təkcə ADPİ 70-ci illərin əvvəllərində Gürcüstana 150, Ermənistana 60, 1976-1980-ci illərdə isə Gürcüstana 229, Ermənistana 192 ali təhsilli müəllim göndərmişdir (buraya kooperasiya yolu ilə hazırlananlar da daxildirlər) (6, s. 39).

Zaqafqaziya respublikalarındakı Azərbaycandilli orta ümumtəhsil məktəblərinin rus dili və ədəbiyyatı, xarici dil ixtisasları üzrə pedaqoji kadrlarla təmin olunması işində M.F.Axundov adına APRDƏİ və SSRİ-nin 50 illiyinin adına ADXDİ əhəmiyyətli iş görmüşlər. M.F.Axundov adına APRDƏİ 1976-1980-ci illərdə Gürcüstan respublikasına 34 nəfər, Ermənistan respublikasına isə 1978-1980-ci illərdə 42 nəfər gənc pedaqoq göndərmişdir (7, s. 40). Xarici Dillər İnstitutu isə 1975-1980-ci illərdə bu respublikalara müvafiq olaraq 53 və 48 nəfər müəllim göndərmişdir (kooperasiya yolu ilə hazırlananlar da bura daxildir).

XX əsrin 60-70-ci illərində Azərbaycanda pedaqoji kadr hazırlığında qazanılan uğurda ali pedaqoji təhsilin diversifikasıyası (rayonlaşdırılması) mühüm rol oynamışdır.

Ədəbiyyat siyahısı

1.КПСС о культуре, просвещении и науке. Сборник документов. Москва: Политиздат, 1963, 552 с.

2.Справочник партийного работника. Вып. 20. Москва: Политиздат, 1980, 560 с.

3.Rüstəmov F.Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin tarixi. I cild. Bakı: Elm və təhsil, 2021, 384 s.

4.Алиев К.Г. и др. Развитие высшей школы в Советском Азербайджане. К.Г.Алиев, А.М.Атакишиев, Т.Ш.Бахшалиев и др.) Под общей ред. Алиева К.Г. Баку: Маариф, 1984, 414 с.

5. Məhərrəmov A. Bakı Dövlət Universiteti. Bakı: “Göytürk”, 2000, 446 s.

6. Məhərrəmov Ə. Azərbaycanda ali pedaqoji təhsilin inkişaf tarixindən (1961-1981-ci illər), Bakı, ADPU, 1998, 127 s.

7.Azadəliyeva Ş. Azərbaycanda ali pedaqoji təhsilin təşəkkülü və inkişafı 1920-1991-ci illər. Bakı: Elm və təhsil, 2012. 367 s.

NEW APPROACHES TO EDUCATION

Mehdizadeh Gulshan Kamal gizi
Researcher of ADPU

The alpha and omega of our didactics are such ways
Whether it consists of searching and finding, thanks to which
Let those who teach teach less, and let those who learn learn more. Noise in schools, dizzines less useless labor, fun, joy and resilience good luck.

Y.A.Komenski

ABSTRACT

Education is a multifaceted concept. Many things are said in his name: education is culture, development, the basis of all progress, and so on. Many definitions of education are given in state documents, pedagogical books, and special researches. There are some that overlap and some that are different. The Law of the Republic of Azerbaijan “On Education” defines education as “the process of acquiring systematized knowledge, skills and habits and its consequences”. Without going into the definitions of academic pedagogy and psychology, let's look at the attitude of several scientists to it. German physicist Max Von Laue writes: "Education - all that is learned is remembered after being forgotten." The ancient Chinese thinker Confucius saw education as the unity and connection of thought with learning. He said: “Learning and not thinking is a futile exercise. To think, but not to learn, is harmful. ” Education is the key to understanding. As the quantity and quality of education increases, so does the level of understanding and comprehension. When this process takes place through a person's own search and activity, the level of understanding increases and this is when education manifests itself as a result. Confucius wrote: "When I hear, I forget, when I read, I remember, when I create, I understand" .

With the help of well-chosen and effective methods, "teachers will teach less, and learners will learn more." Finding these ways will also be "the alpha and omega of our didactics." Speaking about the methods of teaching, Prof. YS Karimov writes: "Teaching method" is one of the main concepts of didactics, methodology in general. Since the establishment of the school, attention has been paid to the interaction of teachers and learners in the learning process and it has been called a method. The teaching method is a system that organizes the practical and cognitive activity of the teacher and students, which consistently leads to the mastery of the content of teaching ”. In order to strengthen the opinion of the professor, referring to the opinion of the philosopher P. Bacon, he shows that the Bacon method resembled a torch, a beacon, illuminating the path of the traveler .

This quote proves once again how important teaching methods are.

Let's also pay attention to M.M.Mehdizadeh's definition of teaching methods: "Teaching method is a system of rules of interaction between teacher and students, which serves to solve didactic tasks in the learning process using various means" [3]. In general, many scientists, including M.M.Mehdizade, A.A. Agayev, N.M.Kazimov, B.A.Ahmedov, H.A.Alizade, F.A.Rustamov, L.N.Gasimova, M.A.Danilov, B.P.Yesipov, N.A.Sorokin, related to the concept of teaching method, M.N.Skatkin, P.I.Pidkasisti, N.V.Savin, S.P.Baranov, T.Ailina, I.P.Podlasy, I.O.F.Kharlamov, N.M.Verzilin, V.M.Korsunskaya and others' opinions are recalled and commented on. Prof. YS Karimov concludes that "The method of training is a rule of organizing the expected result for achieving the level of educational and cognitive activity, activity, teaching

activity and didactic goals of the student with predetermined tasks". The professor then concludes: "In order to use teaching methods correctly, the teacher must correctly understand the general laws of understanding the world around him".

New training methods are important in optimizing training.

Keywords: education, teaching method, knowledge, skills, habits

Introduction

Education is a multifaceted concept. Many things are said in his name: education is culture, development, the basis of all progress, and so on. Many definitions of education are given in state documents, pedagogical books, special researches. There are some that overlap and some that are different. The Law of the Republic of Azerbaijan “On Education” defines education as “the process of acquiring systematized knowledge, skills and habits and its consequences”. Without going into the definitions of academic pedagogy and psychology, let's look at the attitude of several scientists to it. German physicist Max Von Laue writes: "Education - all that is learned is remembered after being forgotten." The ancient Chinese thinker Confucius saw education as the unity and connection of thought with learning. He said: “Learning and not thinking is a futile exercise. To think, but not to learn, is harmful. ” Education is the key to understanding. As the quantity and quality of education increases, so does the level of understan-ding and comprehension. When this process takes place through a person's own search and activity, the level of understanding increases, and this is when education manifests itself as a result. Confucius wrote: "When I hear, I forget, when I read, I remember, when I create, I understand" [2].

Let's look at the approach and analysis of pedagogue Museyib Ilyasov:

"Teaching method" is one of the main concepts of didactics, in general, methodology. Since the establishment of the school, attention has been paid to the interaction of teachers and learners in the learning process and it has been called a method. The teaching method is a system that organizes the practical and cognitive activity of the teacher and students, which consistently leads to the mastery of the content of teaching ”[2, 31]. In order to strengthen the opinion of the professor, referring to the opinion of the philosopher P. Bacon, he shows that the Bacon method is like a torch, a beacon that illuminates the path of the traveler [3,31].

This quote proves once again how important teaching methods are.

Let's also pay attention to M.Mehdizadeh's definition of teaching methods: "Teaching method is a system of rules of interaction of teacher and students, which serves to solve didactic tasks in the learning process using various means" [4]. In general, many scientists, including M.Mehdizade, A.Agayev, N.Kazimov, B.Ahmadov, H.Alizade, F.Rustamov, L.Gasimova, M.Danilov, B.Yesipov, N.Sorokin, MN related to the concept of teaching method Skatkin, P.Pidkasisti, N.Savin, S.Baranov, T.Ailina, I. Podlasy, F.Kharlamov, N.Verzil, V.Korsunskaya and others are remembered and commented on. Prof. Y. Karimov concludes that "The method of training is a rule of organizing the expected result for achieving the level of educational and cognitive activity, activity, teaching activity and didactic goals of the student with predetermined tasks" [3, 33]. The professor then concludes: "In order to use teaching methods correctly, the teacher must correctly understand the general laws of understanding the world around him" [3, 37].

Conducting research

At present, we often come across the concepts of interactive methods, active learning methods, learning technologies. Foreign international organizations, national organizations, and seminars, lectures, and projects have been held for more than 10 years in connection with the dissemination of modern teaching methods and technologies among teachers. The new style, methods, means and approaches learned, along with the development of creativity and independence, help to develop the human personality, its relationship to people, nature, society, the spiritual world and so on. should develop and enrich [5,53].

The ability of the teacher to choose methods and tools in accordance with the purpose and content of the pedagogical process and to coordinate them with other components of the pedagogical process is one of the key points in the structure of his organizational activity. Therefore, special attention is required to take them into account in the pedagogical process. The organization of the educator covers both the teaching and learning process and the whole process of education. That is, the organization must be at all stages from the beginning to the end and perform the function of management. It is not right to limit it only to the organization of the class.

As a carrier of the functions of motivation, stimulation, motivation, it is a lively, emotional, high mood of the pedagogical process, self-confidence in students, teacher-student cooperation, etc. also ensures that it is held in the background. The organizational activity of a teacher is formed from the combination of his pedagogical activity with the psychological impact on students, and it is aimed at improving the efficiency and quality of the pedagogical process. Practically implemented activity has the function of psychological influence and ensures the completeness of the competency-based pedagogical process. However, the level of development of the opposite party, ie the class staff, interest in the subject, motives, attitudes towards the teacher, the level of individual students, intra-class relations, etc. Such factors should not be forgotten. Just as their positive impact on the effectiveness and quality of a teacher's organizational performance, their low level has a negative impact on this process. Therefore, organizational activity should not be limited to the teacher's "self-organizing" skills, but should cover all areas and stages of the pedagogical process as a whole. No "small" issues should be overlooked in the process of training or educational activities, and every opportunity that can have a positive impact on the effectiveness of the pedagogical process should be used competently. For example, consider the organization of the classroom. This work requires a high level of skill, competence and mastery from the teacher, covering all stages from the beginning to the end of the teaching process. Its effective organization not only directs all the activities of students throughout the lesson, but also ensures the implementation of functions such as cooperation with them, control over the pedagogical process. Modern teaching does not deny the tradition that has emerged over the decades and is still applied today with its positive aspects. However, modernity requires moving away from outdated methods and approaches that cannot keep up with today's requirements. The quality of teaching can be reflected in the fact that it is directly related to innovation, ie the understanding, evaluation and application of pedagogical innovations. Innovation in the pedagogical process is to innovate in various areas of this process, its methodology, goals and essence, forms and methods, between educators and students, in their joint activities, to bring innovation to it. An innovation cannot be called an innovation if it does not lead to certain qualitative changes. Innovation in education should not only innovate for the sake of innovation, but also to improve the quality of education. Professor A.Alizadeh spoke about the essence of these innovations and called them:

1) transition from informative lessons to lessons that allow thinking to work;

2) reliance on the philosophy of education and the sociology of education;
3) knowledge is an important asset and its revelation in the magic of the trinity "Knowledge - intellect - personality". Formation of the concept "Knowledge - intellect - personality";
4) emphasis on developmental, educative principles and strengthening the development and educational direction of training;
5) humanization, humanization, individualization of education and
official status of the principles of differentiation;
6) the formation of the student as a person is the main task of the education system;
7) learning through discovery, learning through imagination, interactive, etc. application of methods;
8) Promotion of education-development-upbringing (culture) criteria, etc. characterizes as [1].
It is necessary to take into account that several factors are at the heart of innovation, which can affect the quality of education. These are mainly:
1. Comprehensive study, analysis and generalization of innovative advanced pedagogical experience. This experience can and should be both domestic and developed foreign countries. There are opportunities to use modern information and communication technologies, study the factors that can lead to personal and social development, "teaching to learn" methodology, curriculum framework documents, curricula and programs, individual work experience, etc. such issues should be kept in focus.
2. Achieving the application of the results of pedagogical and psychological research in the teaching process. Here it is important to eliminate the polarization of theory and practice. It is no secret that today's research, although published in the form of many articles and monographs, is not applied in practice. This reduces the possibility of applying new scientific and pedagogical ideas in practice. From this point of view, it is necessary to create opportunities and conditions for the application of the latest achievements of pedagogical and psychological science in practice, so that progressive pedagogical ideas do not remain on paper, and there is a transition from thought to action.
3. Achieving an innovative environment in schools. Observations show that if such an environment does not exist or is not created, then teachers themselves will have no interest or initiative in this renewal.
In order to create an innovative environment in educational institutions, first of all, a set of organizational, methodological and psychological measures must be implemented. Particular attention should be paid to equipping the school with technological equipment, the innovative nature of teachers' work methods and the emergence of motivations and initiatives to innovate. Being innovative increases the motivation of teachers to achieve it and keeps them away from working with old methods. Attitudes change, learning motivations intensify. These have a strong impact on the growth and deepening of teachers' skills as a professional. However, these do not occur spontaneously and suddenly [5,53].
Modern teaching methods do not exclude interactive / active learning methods. The essence of these technologies is to achieve the activity of students at the expense of their internal, potential opportunities. This technology, which is different from traditional educational technologies and is an alternative to it, prefers training aimed at activating students. Here, with the help of interactive methods, students are confronted with situations and problems in which the university teacher acts as a facilitator. The solution to the problem lies in the activation and direct activity of students. If students' memory is at the forefront of traditional educational technologies, thinking is at the forefront of interactive learning, and learners are more active. Students join the search for a solution

to a problem in the educational process, and together with the teacher, lecturer or seminar teacher become an active subject of the pedagogical process.

Interactive learning technologies consist of a number of technologies as a group. This group includes games, project technology, "master class" technology, reflexive technology, self-awareness technology, self-presentation technology, etc. includes ”[6,40].

Research shows that in some pedagogical literature, interactive technologies include a number of technologies under the name of active learning methods, such as brainstorming, round table, seminar-dialogue, discussion, debate and others. But these are sometimes called techniques, sometimes methods, sometimes technologies. For example, Z.Veyisova, the author of a number of projects and materials on interactive teaching methods, in the methodical manual for trainers "Introduction course to active learning methods" [7] published them in 2007. means ”as methods [8]. In fact, the main reason for this is that the method and technology have a certain similarity. In fact, it should be considered more correct to accept them as modern educational technologies. Because the main innovation here is interactivity due to technology-related operations, which are more related to technology than methods.

The result

In the optimization and improvement of the learning process, in the management of the classroom and the student audience, the skillful use of teaching methods in the field gives effective results in the proper formation of mutual relations, teacher-student, student-student, teacher-student relations.

References

1. Alizade A.A., Alizade H.A. Pedagogical psychology. Baku, ADPU, 2010.
2. Ilyasov M. The problem of quality in education: from tradition to innovation. Educational strategy Azerbaijani school. 2019. №4
3. Karimov Y.Sh. Training methods. Baku: R.S. Polygraph ”LLC, 2009.

SURVEILLANCE AND ITS CONSEQUENCES IN DIGITALIZED EDUCATION

Doç. Dr. Esra CİZMECİ ÜMİT
Yalova University Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of New Media and Communication, ORCID: 0000-0003-1193-9112

Arş. Gör. Dr. Aysel AY
Marmara University Faculty of Communication, Department of Journalism,
ORCID: 0000-0003-2816-1634

ABSTRACT

The COVID-19 pandemic, which has been going on for more than two years, has made digital communication even more visible in all areas of life. In addition, the obligatory digitalization of education during the pandemic process, where digital society discussions are taking place, includes some radical changes regarding the future of education. When looking at digitalized education from the perspective of educators, firstly, the problem of surveillance, which is an inevitable aspect of digital communication technologies, is encountered. The aim of this study, which is based on higher education among all education levels that transitioned to digital environments under pandemic conditions, is to identify the problems caused by digitalization and surveillance in education in terms of academician experiences and to examine them in a conceptual framework. In this context, in this study, semi-structured qualitative interviews were conducted about the way academicians working in different regions of Turkey and both private and public universities experience the online education process in higher education. In the study, in which 16 academics participated, data on how professional experiences evolve in an environment of surveillance were obtained and these data were discussed within the framework of the concepts of rationalization, surveillance and alienation in education.

Keywords: Digitalization, Online Education, Surveillance, Pandemic

TƏHSİLDƏ HUMANİST PRİNSİPLƏR

Məhərrəmova Elmira Məhərrəm qızı
ADPU-nun əməkdaşı

Məlum olduğu kimi təhsil cəmiyyət və dövlətin inkişafının əsasını təşkil etməklə yanaşı, strateji əhəmiyyətə malik olan fəaliyyət sahəsidir. Müstəqil Azərbaycan Respublikasında təhsil sistemi milli zəminə,ümumbəşəri dəyərlərə söykənir və demokratik dəyərlərə əsaslanır. Hər bir inkişaf etmiş cəmiyyətdə insanların maraq dairəsində təhsil özünəməxsus yer tutmuş və hazırda da belədir. Ona görə ki, insan təhsil üçün deyil, təhsil insan üçündür.Yaşadığımız müasir dövrdə baş verən mürəkkəb problemlərdən baş çıxarmaq, qarşıya çıxan bütün çətinliklərin mahiyyətini dərk etmək üçün təhsilin inkişafı zəruridir. İnsanlar ətraf aləmdə baş verən qlobal hadisələrdən xəbərdar olmağa indi daha çox maraqlıdırlar. Ona görə ki,bütün bu yeniliklər təhsil sistemindən keçir və təhsillə qazanılır.

Mükəmməl təhsil sisteminə malik olmaq bu və ya digər bir dövlətin gələcəyinin təmin edilməsi və müstəqilliyinin əbədiliyi üçün mühüm şərtlərdən biridir. Bu səbəbdən də ölkəmizdə həyata keçirilən təhsil islahatının əsas məqsədi məhz təlim prosesinin səmərəliliyini təmin etməklə milli və ümumbəşəri dəyərlərə yiyələnən təlim-tədris prosesində yaradıcı müstəqil düşünməyi bacaran, fəal şəxsiyyət yetişdirməkdir. Ona görə də hər bir müəllim öz bacarıqlı, işgüzar fəaliyyəti ilə müəllim adına layiq olmağa çalışmalı, özünə və şagirdlərinə qarşı tələbkar olmalı,peşəsinə bağlı keyfiyyətləri özündə cəmləşdirməyi bacarmalıdır.

Bütün bunlar təlimdə keyfiyyətin əldə olunması üçün vacib şərtlərdir.Müəllim bütün hallarda, xüsusən,müəllim-şagird münasibətlərinin qurulmasında nəzakətli, etik, tələbləri gözləməli, şagirdlərin şərəf və ləyaqətinə hörmət bəsləməli, onlara münasibətdə ədəblə davranmalıdır. Bu, "pedaqoji takt" adlanır. Pedaqoji takt nədir? Pedaqoji takt xüsusi bacarıq növü olub, şagirdlərlə ünsiyyətdə müəyyən hədlərə riayət etmək deməkdir. Takt müəllimin ağlının, hisslərinin və ümumi mədəniyyətinin ümumiləşmiş ifadəsidir. Şagird şəxsiyyətinə hörmət etmək prdaqoji pedaqoji taktı səciyyələndirən əsas xüsusiyyətdir.

Müəllim ilk növbədə təlimin yeni texnologiyalarını mənimsəməli, yeni proqram və dərsliklərdən, fənn kurikulumunun tələblərindən irəli gələn dəyişillikləri tətbiq etməyi bacarmalıdır. Müasir dövrümüzdə müəllim yeni metodlardan istifadə etməklə şagirdlərin idraki fəallığına, müstəqil düşünmə qabiliyyətinin inkişafına daha tez nail ola bilər. İş prosesində müəllim-şagird münasibətlərinin düzgün qurulması şagirdlərin təhsilə marağının artmasında,tədris olunan fənlərin sevdirilməsində mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Müəllim və şagird arasında qarşılıqlı hörmət olmalıdır ki, şagird şagird müəlliminin tələblərini həvəslə yerinə yetirsin. Bunun üçün müəllim şagirdi bir şəxsiyyət kimi görməli, onun mənliyinə,şəxsiyyətinə toxunan söz və ya hərəkət sahibi olmamalıdır. Nə qədər sözə baxmayan,nadinc şagird olsa belə, müəllim özünün pedaqoji metodlarından istifadə edib xoş, isti münasibət yaratmalıdır. Düzgün qurulmuş müəllim-şagird münasibəti şagirdlərin təlim marağının artmasına mühüm təsir göstərir.Qarşılıqlı ünsiyyət şagirdlərin fəallığını artırır,kollektiv şəkildə işləməyə istiqamət verir.

Rus pedaqoqu K.Uşinski yazırdı: "Əgər müəllim bütün cəhətləri ilə nümunəvi olan insan yetişdirmək istəyirsə,əvvəlcə şagirdi bütün cəhətlərinə görə öyrənməlidir". Şagirdinin dünyagörüşünü, maraq dairəsini,təlim ehtiyaclarını,dərketmə imkanlarını dəqiq öyrənən müəllim təlimi onların maraqları baxımından səmərəli təşkil edir və məqsədə daha çox nail olur.

Təhsilimizdə baş verən yeniiklər və təhsilimizin dünya standatlarına uyğunlaşdırılması,xüsusilə ali pedaqoji təhsilin ardıcıl olaraq təkmilləşdirilməsi yüksək ixtisaslı müəllim kadrların hazırlığına, eləcə də məktəbdə təlim və tərbiyə işlərinin təşkilinə yeni qaydalarla yanaşmağı tələb edir. Bu gün ümumtəhsil məktəblərimiz qarşısında böyük vəzifələr durur.Bu, başlıca oıaraq gələcəyimiz etibar ediləcək bugünkü məktəblilərə Azərbaycan mənəviyyatı,metaliteti, dili və ədəbiyyatı,tarixi,coğrafiyası,incəsənəti, habelə zəngin maddi sərvətlərimiz barəsində dərin və hərtərəfli biliklər verməkdən,yetişən gənc nəsildə yüksək mədəniyyət,mənəviyyat formalaşdırmaqdan ibarətdir.

Müəllimin bacarıgı aşağıdakı amillərlə təyin olunur:

metodoloji (pedaqoji- psixoloji) bacariqlar ;

ümumi mədəni səviyyəni əks etdirən bacarıqlar;

fənyönümlü bacarıqlar

Müəllim yenilikçi yaradıcı düşüncəyə malik olmalıdır. Pedaqoji fəaliyyətin yaradıcı istiqamətlənməsi müəllimdən aşağıdakıları tələb edir:

Öz imkanlarını obyektiv qiymətləndirmək, öz sənəti üçün əhəmiyyətli olan zəif və güclü cəhətlərfini müəyyən edə bilmək,(özünüidarə, özünüqiymətləndirmə, emosionallıq, kommunikativ, didaktik qabiliyyətlər və s.) ;

Intellektual fəaliyyət (düşüncə, yaddaş, qavrama,təsvir, diqqət)mədəniyyətinə davranış mədəniyyətinə, ünsiyyət mədəniyyətinə, o cümlədən pedaqoji mədəniyyətə malik olmaq;

Inteqrasiya proseslərinə, dünya təhsil məkanının inkişaf texnologiyasına uygunlaşa bilmək ;

Müəllimlər yeni, mürəkkəb, müxtəlif və qeyri sosial-iqtisadi şəraitdə həyatın yeni bünövrəsinin qurulması sahəsində rolu olan insanlardır. Onlar yeni fərdilikləri və xüsusiyyətləri ,yeni texnologiyaları və sistemləri nəzərə almalı, öyrənənlərə yeni bilik və bacarıqların əldə edilməsində,yeni cəmiyyətin tələblərinə uyğunlaşmaqda və fasiləsiz təhsil almaqda kömək etməlidir.Müəllimlər təhsilin hamı üçün əlçatan olmasının təmin ediləsinə,həmçinin yaş, bacarıq, mədəni,dil cins, cografi və sosial iqtisadi fərqlər üzündən yarranmış məhdudiyyətlərin aradan qaldırılmasına çalışmalıdırlar. Müəllimlərin işi gündən günə cəmiyyətin fəaliyyəti ilə sıx şəkildə birləşir.Təhsilin müasirləşdirilməsi şəraitində müəllimin ənənəvi funksiyaları ilə (təlim, tərbiyə, inkişafa kömək, təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi, valideynlərlə iş və s)yanaşı həm məzmun cəhətdən, həm də prosesin təşkili baxımından təhsilin və sosial mədəni mühitin proqramlaşdırıması,layihələşdirilməsi və təşkili kimi peşə funksiyaları aktuallaşır.

Məktəbə, təhsilə,tərbiyəyə aid bütün çıxışlarında müəllim əməyini yüksək qiymətləndirərkən, onun işinə və şəxsiyyətinə xüsusi önəm verən Ulu Öndər, xalqımızın ümummilli İderi Heydər Əliyev müəllim haqqında demişdir: “Müəllim adı dünyada ən yüksək addır.Şəxsən mən yer üzərində müəllimdən yüksək ad tanımıram. Çünki hər birimizə təhsil,bilik verən, bu səviyyəyə çatdıran məktəbdir, məktəbdə təhsil verən müəllimdir”.

Milli mətbuatımızın banisi, ilk ali təhsilli azərbaycanlı müəllim H.Zərdabi müəllimlik peşəsinə çox yüksək qiymət vermiş və bu sənətdən iftixar hissi duyaraq demişdir: “Əgər məndən soruşsalar ki,ən şərəfli peşə hansıdır,mən o zaman iftixarla deyərdim:-Müəllimlik”.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrəə Dövlət Strategiyası ilə bağlı 2013 cü il oktyabrın 24-də imzaladığı sərəncamda müəllimlərin nüfuzunun artırılması ilə bağlı maraqlı məqamlar da yer alıb.

Təhsilin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması üçün təhsil idarəetmə sisteminin yenidən qurulması,bu sahədə insan resurslarının inişaf etdirilməsi və müəllim peşəsinin nüfuzunun artırılması zəruridir. Müəllim amili təhsilalanların öyrənməsi və inkişafı, nailiyyətlərin monitorinqi

prosesində həlledici rol oynayır. Təhsilalanların savadlı və səriştəli şəxs kimi formalaşmasına müəllimin təsiri müəllimin akademik bacarıqlarından və tədris təcrübəsindən və peşəkarlıq səviyyəsindən xeyli asılıdır. Müəllimin bu keyfiyyətləri ilə təhsilalanların nailiyyətləri arasında sıx korrelasiya mövcuddur.

Müəllimin sinfə girərkən uşaqların üzündəki təbəssümdən, onların öyrənmək, bilmək marağından zövq ala bilməsi onu daha yaxşı işləməyə, yaradıcı fəaliyyət göstərməyə sövq etməklə yanaşı, həm də peşəkarlıq və səriştəlilik meyarı kimi pedaqoji prosesin optimallığını artırır.

Müəllimin bugün qarşısında əyləşən məktəblilər sabahın sahibləridir.Bügünki şagirdlər sabah ölkənin müxtəlif yerlərində, müxtəlif sahələrdə fəaliyyət göstərəcəklər.Buna görə də müəllim heç vaxt unutmamalıdır ki, onların bu gün verdiyi təlim,təhsil və tərbiyə ilə cəmiyyətin cələcəyi düzmütənasibdir.

Müasir dövrdə təhsildə humanist meyllərin güclənməsii, insan amilinin önə çəkilməsi, şəxsiyyətyönümlü təhsil məsələsinə böyük diqqət verilməsi müəllim peşəsinin humanist istiqamətinə daha ciddi yanaşmalara səbəb olmuşdur. Müəllimin sinifdə şagirdləri fəal əməkdaşlığa cəlb edə bilməsi, şagirdi obyekt səviyyəsindən çıxararaq özünə tərəf – müqabil etməsi, fəaliyyətini "subyekt-subyekt" əsasında təşkil etməsi, təlim-tərbiyə işlərində şagird şəxsiyyətinə hörmətlə yanaşması kimi məsələlər müəllim fəaliyyətinin humanis istiqamətinə yeni çalarların daxil olunması zəruriliyini daha da artırmışdır.Məçhur psixoloq Ə.Əlizadə yazır: "Məktəbin humanistləşdirilməsi təlim prosesində yeni tipli müəllim-şagird münasibətlərinin bərqərar olmasını nəzərdə tutur. Şagirdin insan ləyaqətinə hörmət etmək etmək,ona etibar və inamla yanaşmaq, bir şəxsiyyət kimi onun, tələbatları və mənafeyi ilə hesablaşmaq, məhz bu kefiyyətlər müəllimlərin şagirdlərlə münasibətlərinə nurlu insani çalarlar bəxş edir."

Şagirdlərdə inam və cəsarət formalaşdırmaq lazımdır. Müəllim şagirdlərə inandığını, onları sevdiyini, hər şagirdə güvəndiyini,özünün sözü , hərəkət və davranışı ilə hiss etdirməli, bildirməlidir.Şagirdlərə elə münasibə göstərməlidir ki, onlar sadəcəı uşaq və şagird deyil, cəmiyyətin fəal və gərəkli bir üzvü olduqları inamına gəlsinlər.

Pedaqoji prosesdə humanizm heç də müəllim tələbkarlığını inkar etmir və hamıya , hər şeyə güzəşt edilməsi demək deyildir.Əksinə, burada hörmət və tələbkarlıq elə qurulmalıdır ki, şagird şəxsiyyətinin inkişafı üçün real imkanlar yaransın. Belə şəraitdə şagird öyrənməyə. Daha çox bilməyə həvəsli və maraqlı olur.Yaradılmış şərait, qarşılıqlı münasibət şagirdlərin gələcək inkişafına yeni-yeni impulslar verir, onlarda stimul yaradır.

Bilik və bacarıqlarını davamlı artıran müəllimlər təhsilalanların nailiyyətlərinə əlavə töhfə verirlər.Təhsil müəssisəsi səviyyəsində idarəetmənin qeyri-effektivliyi müəllim hazırlığı üzrə infrasturukturun zəif olması müəllim amilinə təsir edən amillər sırasındadır. Bu baxımdantəhsil islahatı aparılan ölkələrdə müəllim hazırlığının təkmilləşdirilməsinə xüsusi diqqət yetirilir.

Təhsilin inkişafında mühüm irəliləyişlərə nail olmuş ölkələrin təcrübəsi göstərir ki,informasiya-kommunikasiya texnologiyalarına əsaslanan , yaradıcı düşüncəni inkişaf etdirən və təhsilalanların fərdi xüsusiyyətlərini nəzərə alan müasir , fəal- interaktiv təlim metodları daha yüksək nəticələr verir. Həmin məqsədlə, davamlı olaraq müvəqqəti tədris metodlarının yaradılması və müəllimlərin səriştəsinin artırılması təhsil siyasətində mühüm yer tutur.

Təhsil sisteminin bütün pillələrində müəllimlərin bilik, bacarıq və peşəkarlıq qabliyyətləri müasir tələblərə uygun yüksəldilməlidir.Müvafiq stumullaşdırıcı mexanizmlər və səmərəli monitorinq sistemi vasitəsilə müəllim fəaliyyətinin keyfiyyəti artırılmalıdır.

Müəllimin işi onun fəaliyəti ilə şagirdlərinin əldə etdii naliyyətlərlə , daha konkrekt desək keçdiyi dərslə ölçülür .Müəllim keçdiyi dərsin səviyyəsinin yüksəldilməsi üçün bir çox mühüm və

vacib amilləri nəzərə almalıdır.Əgər müəllim sszün həqiqi mənasında peşəkardırsa, yənimüəllim əlində olan resursları düzgün dəyərləndirərək istifadə etməyi bacarırsa,çevik düşünərək düzgün qərar qəbul etmək qabiliyyətinə malikdirsə,qarşıya çıxanproblemi hiss edən zaman özünü itirmədən problemin həllini istiqamətləndirə bilərsə, yüksək impravizə etmə bacarığı varsa və s kimi kompetensiyalara malikdirsə onun istənilən dərsi nümunəvi ola bilər.

Təmkinlilik və səbirlilik qabiliyyəti müəllim-şagird münasibətlərinin özəyini təşkil edir. Ünsiyyət və münasibətlər zamanı müəllim səbir və təmkinlə şagirdinə qulaq asmalıdır. Münaqişə və narazılıq olarsa, yenə də müəllim səbir və təmkinlə şagirdi dinləməli və tələsmədən qərar və nəticələr çıxarmalıdır. Müəllim öz münasibətlərini şagirdə xeyirxah tərzdə qurmalıdır.

Müəllim fənnini tədris edərkən onda hansı peşəkar kompetensiyalar olmalı və dərsi keçərkən nələrə diqqət yetirməlidir?

İlk növbədə müəllim uşaqların dərketmə (Blum taksonomiyası, Qardner nəzəriyyəsi) səviyyələrini öyrənən , özünə inam ,özünü qiymətləndirməni ölçməyə imkan verən (Quttman şkalası), uşaqların ehtiyaclarını təsnifləşdirməyə (A. Maslonun ehtiyaclar nəzəriyyəsi) kömək edə biləcək nəzəriyyələrlə tanış olmalıdır.Bu nəzəriyyələrlə tanış olmayan sinifdə yalnız gözünə görünə bilən (uşaqların oturmasını , durmasını, cavab verməsini,fəallığını və s) prosesləri görə anlaya bilmir.

Müşahidələrim bunu deməyə əsas verir ki, dərsdə şagirdlərin idrak fəallığı onun verdiyi suallarla müəyyən etmək mümkündür.Əgər şagirdlər mövzuya aid sual vermirlərsə, belə nəticəyə gəlmək olar ki,onlar düşüncələrini mövzuya aid kökləməyiblər, ya da bu barədə düşünmədikləri üçün sual vermirlər.Zəif müəllim daim özü sual verən ,peşəkar müəllim isə öz istiqamətverici sualları ilə şagirdlərini mövzuya yönəldə bilən vəeyni zamanda onları suallar verməyə sövq edən və buna təşəbbüs göstərən müəllimdir. Dərs zamanı müəllim qarşılıqlı formada sualların verilməsini təmin etməklə şagirdlərin idrak fəallığını artırır,əldə olunacaq nəticəni yüksəltməyə nail olur.Dərs zamanı müəllimin şagirdlərə fərdi yanaşması ən güclı vasitələrdən biridir.Peşəkar müəllim sərbəst və müstəqil düşünə bilən uşaqlar üçün şərait yaradır,onların fikrinə hörmətlə yanaşır,təşəbbüslərini dəstəkləyir, onları sərbəst düşünməyə sövq edir.

Peşəkar müəllim dərs zamanı fikirlərinə görə sagirdi qınamır.Hər bir fikrə hörmətlə yanaşır,fikrə ehtiyatlı və etik normalar çərçivəsində münasibət bildirmək,bacarığını həm özündə, həm də şagirdlərdə formalaşdıra bilir.Peşəkar müəllim ilk növbədə özünü şagirdlərə sevdirməyi bacarmalıdır.Şagirdlərin çətin günlərində onlara dəstək olur,onları sevir və onlara həmişə dəyər verir.Şagirdlər bu cür müəllimləri həmişə sevir,onların hər bir fikrinə hörmətlə yanaşır və onların yanında hörmət qazanmaq üçün özünü nümunəvi göstərməyə çalışır.Müəllim şagirdlərinə humanist yanaşma prinsipini heç vaxt yaddan çıxarmamalıdır.

Müəllim həm istiqamət verən ,həm də sinfi idarə edəndir. Müəllim dərsə başlamazdan əvvəl sinifdəki hər bir şagirdin gücünü müəyyən edib,dərsi şagirdlərin imkanlarını nəzərə almaqla qurmalıdır.Zəif olan şagirdlərə zəif sualla,imkanları yüksək olan şagirdlərə cətin suallarla müraciət edir.Bu cür yanaşma dşrs zamanı şagirdlərin düzgün potensialının üzə çıxmasına səbəb olur.

Düzgün qurulmuş müəllim-şagird münasibətləri şagirdlərin təlim marağının artmasında mühüm vasitədir.Qarşılıqlı ünsiyyət şagirdlərin fəallığını artırır, kollektiv şəkildə öyrənməyə istiqamət verir. Məktəbdə şagird üçün elə demokratikşərait yaradılmalıdır ki,təlim əməyi və tərbiyəvi təsirlər şagird üçün cansıxıcı fəaliyyətə çevrilməsin.Şagird öz bacarığını, nəyə qadir olduğdnu nümayiş etdirə bilsin.Bunun üçün məktəbdə müəllim-şagird münasibətləri səmimiyyətə və qarşılıqlı etimada əsaslanmalıdır.Təcrübə göstərir ki,müəllim şəxsiyyətinin şagirdə təsirini heç nə ilə əvəz etmək mümkün deyil.Müəllimin sözü ilə əməli arasında fərq olmamalıdır.Hazırkı dövrün

müəllimi hərtərəfli biliyə,elmi-texniki nailiyyətləritətbiq edə bilmək bacarığına malik olmalıdır.Şagirdin də məhz bu tələblər səviyyəsində hazırlanması onun pedaqoji əməyinin əsas məqsədi olmalıdır.Bu məqsədə nail olmaq üçün müəllim dövri mətbuatı müntəzəm izləməli, qabaqcıl pedaqoqların iş təcrübəsini öyrənib işin tətbiq etməlidir.

Peşəkar müəllim şagirdlərə hər zaman öyrəndiklərinin vacibliyini və onların gələcəj həyatında qazandıqları bilik və bacariqlaın əhəmiyyətini izah etməyə çalışırvə real həyatda bunların faydalı olacagını izah edir.Peşəkar müəllim dərsə hazırlaşarkən daha çox əmək sərf edir.Nəticədə mükəmməl şəkildə dərs qurur.Şagirdlər tərəfindən dərs maraqsız və darıxdırıcı deyil, daha maraqlı qəbul edilir. Dərsdə şagirdlər 45 dəqiqənin necə keçdiyinin fərqində olmurlar.Çünki dərs bütün siniflə həyata keçirilir, nəticədə bütün şagirdlər dərsdə öyrənmə prosesinə cəlb edilir. Dərs şagirdlərin maraqlarına,eləcə də dövlətin qoyduğu tələblərə uyğun olaraq qurulur.Peşəkar müəllim dərsi qurarkən aşağıdakıları nəzərə almalıdır:

- Standartin duzgün seçilməsi;
-Məqsədin standarta uyğunluğu;
-Məqsədin reallaşdırılması üçün əlverişlı forma və üsulların seçilməsi;
- Fəndaxili və fənlərarası inteqrasiya;
-Resurslardan məqsədəuyğun istifadə;
-Tədqiqat sualının təlim məqsədinə uyğunluğu;
-Təlim tapşırığının problemin həllinə istiqamətləndirilməsi və şagirdlərin potensial imkanlarının uyğunluğu;
-Məlumat mübadiləsi mərhələsinin təşkili;
-Məlumatın müzakirəsinin təşkili
-Ümumiləşdirmə və nəticə
-Qiymətləndirmə meyarlarının düzgün müəyyən edilməsi
-Müəllimin nitqinin aydınlıgı

Peşəkar müəllimin dərs prosesində sərbəst ədəbi dildə danişması daha məqsədəuyğundur.Müəllim dərs prosesində fasilitator kimi malik olduğu bacarıqlardan itifadə etməlidid ki,şagirdlərin inam və etibarını qazansın.Müəllimin təlim fəaliyyətinin tərkib hissələrindən biri də istedadlı şagirdlərin aşkar edilməsindəki fəaliyyətidir.İstedadlı şagirdlərin aşkar edilməsində dərsin imkanlari böyükdür.Tədris prosesində “aktiv şagird” qruplarını yaratmaq mümkündür.Müəllim təlimin yeni texnologiyalarını bilməli,yeni proqram və dərsliklərdən istifadə etməli,ən başlıcası isə müəllim öz pedaqoji fəaliyyəti dövründə mütəmadi olaraq metodik və professional səviyyəsini yüksəltməli ,elmi-nəzəri biliklərini artırmalıdır.Peşəkar müəllim dərsi hansı sualla keçəcəyini mövzuya görə qurmalı və nəticəni əvvəlcədən görməyi bacarmalıdır.Testlərin hazırlanması,məsələlərin tərtibi qiymətləndirmə,əyani vəsaitlərin seçilməsi müəllim-şagird əməkdaşlıgının nəticəsi ola bilər.

Öz peşəkarlığı üzərində daima çalışan müəllim dəyişən və inkişaf edən cəmiyyətin tələbləri ilə ayaqlaşmalı,bütün fəaliyyətini şafirdlərinin bir vətəndaş kimi yetişməsinə həsr etməli və bu zaman düzgün müəllim-şagird münasibəti yaratmağa bacarmalıdır. “ Müəllim və şagird arasında müttəfiqliyin yaranması,bilik qazanmağın aşılanması və şagirdə düşünmək imkanının verilməsi-məhz bunlar müəllimlik məharəti deməkdir.

Müəllimin təlim fəaliyyətinə daxil olan şərtlərdən biri də yeni dərsi sinifdə mənimsətməkdir.Bu isə müəllimdə “öyrənməyi öyrətmək” qabliyyətinin olmasının göstəricisi ola bilər.Şagird yeni mövzunu sinifdə öyrənərsə,deməli,müəllimin təlim fəaliyyəti yüksək qiymətləndirilə bilər.Müəllim dərin biliyə,erudisiyaya malik olmalıdır.

Həzrəti Peyğəmbərimiz buyurmuşdu: “Cənnət bağlarından keçərkən ayaq saxlayın”.

Soruşdular: “Cənnət bağları haradır?”

Həzrət cavab verdi:” Cənnət bağları elm öyrənən məclislərdir”.

Müasir müəllim bu günkü sinif otaqlarını öyrədən və öyrənən üçün əsl cənnət məkanına çevirməyi və şagirdlərinin sevimlisi olmağı bacarmalıdır.

Ədəbiyyat:

1. Azərbaycan SSR Müəllimlərin 5-ci qurultayı Bakı 1980 Maarif nəşriyyatı,səh. 25
2. Azərbaycan Respublikasında Pedaqoyi təhsilin və Müəllim Hazırlığının Konsepsiya və Strategiyası Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2007-ci il 25 iyun 102 saylı qərarı.
3. Uşaq Hüquqları Konvensiyası.Maddə 2.
4. Ə.Ə.Əlizadə. “Müasir Azərbaycan məktəbinin psixoloji problemləri” .Bakı,2004
5. Ə.Ə.Əlizadə,H.Ə.Əlizadə “ Yeni pedaqoji təfəkkür: Psixopedaqogikaya giriş“.Bakı,2000

THE PRINCIPLE OF HUMANISM IN EDUCATION

.

Maharramova Elmira
Researcher of ADPU

As it is known, education is not only the basis for the development of society and the state, but also an area of strategic importance. The education system in the independent Republic of Azerbaijan is based on national, universal values and democratic values. In every developed society, education has a special place in the sphere of people's interest and still is. Because man is not for education, education is for man. The development of education is necessary to cope with the complex problems of our time, to understand the essence of all the difficulties that arise. People are now more interested in being aware of global events in the world around them. Because all these innovations go through the education system and are gained through education.

Having a perfect education system is one of the important conditions for ensuring the future of a state and the perpetuation of its independence. For this reason, the main goal of the education reform implemented in our country is to cultivate an active personality who is able to think creatively and independently in the educational process, acquiring national and universal values by ensuring the effectiveness of the learning process. Therefore, every teacher should try to be worthy of the title of teacher with his skillful, businesslike activity, be demanding of himself and his students, be able to combine the qualities of his profession.

Having a perfect education system is one of the important conditions for ensuring the future of a state and the perpetuation of its independence. For this reason, the main goal of the education reform implemented in our country is to cultivate an active personality who is able to think creatively and independently in the educational process, acquiring national and universal values by ensuring the effectiveness of the learning process. Therefore, every teacher should try to be worthy of the title of teacher with his skillful, businesslike activity, be demanding of himself and his students, be able to combine the qualities of his profession.

All these are important conditions for achieving quality in teaching. In all cases, especially in the establishment of teacher-student relations, the teacher must be polite, ethical, respectful of the requirements, respect the honor and dignity of students, treat them politely. This is called

"pedagogical tact". What is pedagogical tact? Pedagogical tact is a special type of skill that means following certain limits in communicating with students. Tact is a generalized expression of a teacher's mind, emotions, and general culture. Respect for the student's personality is a key feature of pedagogical practice.

First of all, the teacher must master new teaching technologies, be able to apply changes arising from new programs and textbooks, the requirements of the subject curriculum. In modern times, using new methods, a teacher can more quickly achieve students' cognitive activity and the development of independent thinking. Proper establishment of teacher-student relations in the work process is important in increasing students' interest in education and popularizing the subjects taught. There must be mutual respect between the teacher and the student, so that the student willingly fulfills the requirements of the teacher. To do this, the teacher must see the student as a person, not have words or actions that affect his ego, personality. No matter how disobedient or mischievous the student may be, the teacher must use his pedagogical methods to create a pleasant, warm relationship. A well-established teacher-student relationship has a significant impact on increasing students 'interest in learning. Interaction increases students' activity and directs them to work collectively.

Russian pedagogue K. Ushinsky wrote: "If a teacher wants to bring up an exemplary person in all respects, he must first learn the student in all respects." Teacher training that accurately studies the student's worldview, interests, learning needs, and comprehension opportunities is effective in terms of their interests and achieves the goal more.

The innovations in our education and the adaptation of our education to world standards, especially the consistent improvement of higher pedagogical education, require a new approach to the training of highly qualified teachers, as well as the organization of training and education at school. Today, our secondary schools have great tasks ahead of them. is to form morality.

A teacher's ability is determined by the following factors:

methodological (pedagogical-psychological) skills;

skills that reflect the general cultural level;

subject-oriented skills

The teacher must have innovative creative thinking. Creative orientation of pedagogical activity requires the teacher to:

To be able to objectively assess their capabilities, to identify the strengths and weaknesses that are important for their art (self-government, self-esteem, emotional, communicative, didactic abilities, etc.);

To have a culture of intellectual activity (thinking, memory, perception, description, attention), a culture of behavior, a culture of communication, including a pedagogical culture;

To be able to adapt to integration processes, development technology of the world educational space;

Teachers are people who have a role to play in building a new foundation for life in a new, complex, diverse and non-socio-economic environment. They must take into account new personalities and characteristics, new technologies and systems, and help learners acquire new knowledge and skills, adapt to the demands of a new society, and receive continuing education. , try to overcome the constraints created by geographical and socio-economic differences. The work of teachers is closely linked with the activities of society. In the context of modernization of education, along with the traditional functions of teachers (training, education, development assistance, assessment of learning outcomes, work with parents, etc.), both in terms of content and professional

functions such as programming, design and organization are becoming more While praising the work of teachers in all his speeches on school, education and upbringing, the Great Leader, who paid special attention to his work and personality, said about the national leader Heydar Aliyev: “The name of a teacher is the highest name in the world. Because it is the school that gives education and knowledge to each of us, brings it to this level, the teacher who teaches at the school. ”

The founder of our national press, H. Zardabi, the first Azerbaijani teacher with higher education, praised the teaching profession and said with pride: "If they asked me what is the most honorable profession, then I would proudly say: - Teaching."

President Ilham Aliyev's decree on the State Strategy for the Development of Education in the Republic of Azerbaijan, signed on October 24, 2013, also contains interesting points on i o improve the quality of education, it is necessary to restructure the education management system, develop human resources in this area and increase the prestige of the teaching profession. The teacher factor plays a crucial role in the process of learning and The students sitting in front of the teacher today are the owners of tomorrow. Today's students will work in different parts of the country tomorrow. Therefore, the teacher must never forget that the training, education and upbringing they give today is directly proportional to the future of society.

The strengthening of humanistic tendencies in education in modern times, the emphasis on the human factor, the great attention paid to the issue of personality-oriented education have led to more serious approaches to the humanistic direction of the teaching profession. Issues such as the teacher's ability to actively engage students in the classroom, to take the student out of the object level, to organize the activity on a "subject-subject" basis, to respect the student's personality in educational work further emphasize the need to introduce new shades of humanism. Well-known psychologist A.Alizadeh writes: “Humanization of the school implies the establishment of a new type of teacher-student relations in the learning process. Respecting the human dignity of the student, treating him with trust and confidence, taking into account his needs and interests as an individual, these are the qualities that give teachers a bright human tone in their relationship with students.development of students, monitoring of achievements. The teacher's influence on the formation of students as literate and competent people depends on the teacher's academic skills and teaching experience and level of professionalism. There is a close correlation between these qualities of a teacher and the achievements of students.

The teacher's ability to enjoy the smile on the children's faces as they enter the classroom, their interest in learning, not only encourages them to work better and be more creative, but also increases the optimality of the pedagogical process as a criterion of professionalism and competencencreasing the prestige of teachers.relevant. Students need to develop confidence and courage. The teacher must express to the students that he believes in them, loves them, trusts each student, and expresses them in his words, actions, and behavior.

In the pedagogical process, humanism does not deny the demands of the teacher, and does not mean concessions to everyone, everything. On the contrary, respect and demands must be established in such a way as to create real opportunities for the development of the student's personality. In such circumstances, the student learns. He is eager and curious to know more. The created conditions and interaction give new impulses to the future development of students, create stimuli in them.

Teachers who continuously improve their knowledge and skills make an additional contribution to the success of their students. Inefficiency of management at the educational level is

one of the factors influencing the teacher factor. In this regard, special attention is paid to i The experience of countries that have made significant progress in the development of education shows that modern, active-interactive teaching methods based on information and communication technologies, developing creative thinking and taking into account the individual characteristics of students give better results. To this end, the continuous establishment of temporary teaching methods and teacher training play an important role in education policy.

The knowledge, skills and professional abilities of teachers at all levels of the education system must be improved in accordance with modern requirements. The quality of teachers' activities must be improved through appropriate incentive mechanisms and an effective monitoring system.

A teacher's work is measured by the success of his or her students, or more specifically by the lesson they teach. A teacher must consider many important factors to improve the quality of his or her lesson. If he has the ability to think and make the right decision, to direct the solution of the problem without losing himself when he feels the problem, if he has a high ability to improvise, etc., any lesson can be exemplary.

The ability to exercise restraint and patience is at the heart of the teacher-student relationship. In communication, the teacher must listen patiently and discreetly to the student. In the event of conflict and dissatisfaction, the teacher should still listen to the student with patience and restraint and make hasty decisions and conclusions. The teacher must build his relationship with the student in a kind way.

What professional competencies should a teacher have when teaching a subject and what should he / she pay attention to during the lesson? mproving teacher training in countries with ed First of all, the teacher should be familiar with theories that study children's levels of perception (Blum's taxonomy, Gardner's theory), allow to measure self-confidence, self-esteem (Guttmann scale), can help classify children's needs (A. Maslon's theory of needs). can not understand only the processes that can be seen (children's sitting, standing, responding, activity, etc.).

My observations suggest that students' cognitive activity in the classroom can be determined by the questions he asks. If students do not ask questions about the topic, it can be concluded that they do not ask questions because they are not focused on the topic or do not think about it. A professional teacher who asks questions is a teacher who can direct his students to the topic with his guiding questions, and at the same time motivate them to ask questions and take the initiative. The teacher increases the cognitive activity of students by ensuring the interaction of questions during the lesson, achieves the desired result. The teacher's individual approach to students during the lesson is one of the strongest tools. A professional teacher creates conditions for children to think freely and independently, supports them, encourages them to think freely.

A professional teacher does not blame the student for his / her opinions during the lesson. He she respects each opinion, treats the opinion carefully and within ethical norms, and develops his her ability both in himself herself and in his / her students. loves them and always values them. Students always love such teachers, respect their every opinion and try to set an example to earn their respect. The teacher must never forget the principle of humanistic approach to students.

The teacher is both a guide and a class leader. Before starting the lesson, the teacher should determine the strength of each student in the class and build the lesson taking into account the Properly established teacher-student relations are an important tool in increasing students' interest in learning. The school should create such a democratic environment for the student that the learning process and educational influences do not become boring for the student. The student can

demonstrate their skills and abilities. There should be no difference between the teacher's words and deeds. The modern teacher must have comprehensive knowledge and the ability to apply scientific and technical achievements. The main goal of his pedagogical work should be to prepare the student at the level of these requirements. In order to become a teacher, a teacher must regularly follow the periodicals, learn from the work experience of leading educators and apply the work.

A professional teacher always tries to explain to students the importance of what they have learned and the importance of the knowledge and skills they have acquired in their future lives, and explains that they will be useful in real life. , is taken to be more interesting. Students do not realize how 45 minutes are spent in the classroom, because the lesson is carried out with the whole class, as a result, all students are involved in the learning process in the classroom. The lesson is organized in accordance with the interests of students, as well as the requirements of the state. A professional teacher should take into account the following when planning a lesson:

- Proper selection of the standard;
- Compliance of the purpose with the standard;
- Choice of suitable forms and methods for the realization of the goal;
- Interdisciplinary and interdisciplinary integration;

-Relevance of the research question to the learning objectives;

- Orientation of the training task to the solution of the problem and correspondence of students' potential opportunities;

-Organization of information exchange stage;

-Organization of discussion of information

-Generalization and results

-Correct determination of evaluation criteria

-Clarity of the teacher's speech

It is more expedient for a professional teacher to speak a free literary language during the teaching process. The teacher should use his / her skills as a facilitator in order to gain the trust and confidence of students. It is possible to create "active student" groups in the teaching process. The teacher must know new teaching technologies, use new programs and textbooks, and most importantly, the teacher must constantly improve their methodological and professional level, increase their scientific and theoretical knowledge during their pedagogical activity. Must be able to build on the topic and be able to anticipate the outcome.

A teacher who is constantly working on his / her professionalism must keep pace with the requirements of a changing and evolving society, devote all his / her activities to the development of his / her students as citizens, and be able to create the right teacher-student relationship. “Creating an alliance between a teacher and a student, instilling knowledge and giving the student the opportunity to think - these are the skills of teaching. -Expensive use ne of the conditions of a teacher's teaching activity is to master a new lesson in the classroom. This can be an indicator of a teacher's ability to "teach learning".

Our Prophet (pbuh) said: "Keep your feet while passing through the gardens of Paradise."

They asked, "Where are the gardens of Paradise?"

The Imam replied: "The gardens of Paradise are gatherings where people learn science."

The modern teacher must be able to turn today's classrooms into a real paradise for the teacher and the learner and to be a favorite of his students.

Literature

1. 5th Congress of Teachers of the Azerbaijan SSR Baku 1980 Maarif Publishing House, p. 25
2. Concept and Strategy of Pedagogical Education and Teacher Training in the Republic of Azerbaijan Resolution of the Cabinet of Ministers of the Republic of Azerbaijan No. 102 of June 25, 2007.
3. Convention on the Rights of the Child. Article 2.
4. A.A Alizade. "Psychological problems of the modern Azerbaijani school". Baku, 2004
5. A.A Alizade, HA Alizade "New pedagogical thinking: Introduction to psychopedagogy". Baku, 2000

GURU NANAK'S VISION FOR AN IDEAL SOCIETY

Prof. Harpreet Kaur
Principal, Mata Sundri College for Women, University of Delhi, Delhi- 110002, India

ABSTRACT

An ideal society is envisaged as a space where people belonging to varied religions, different cultures and diverse backgrounds reside collectively in an amiable way. Fraternity and brotherhood is the permeating factor in such a society. The core values that are guiding light of the society are democracy, freedom, equality, amiability and rationality. The foundation stone of such a society is the level of spiritual progress and detachment of excessive material possessions. Honestly performing one's vocation in life is another integral aspect of an ideal society. In short, it can be said that the idea of a good society is built around social setup which respects individuals and institutions, social values, fair deal to all, no discrimination, ensures justice, equality, liberty, respects human dignity, good governance, no discrimination on basis of gender, race, religion or caste and so on. Many theoretical concepts, both political and religious, emerged from this idea. The Founder of the Sikh faith, Guru Nanak's religious and socio-economic philosophy is a significant and vital landmark in the evolution of modern Indian society. The concept of an ideal society, according to Guru Nanak is of a just society that had space and tolerance for other religions. The society envisaged by Guru Nanak was inspired by values of morality and spirituality permeates around the idea of individual excellence and social emancipation and can serve as an elixir for inequalities and regressive tendencies that the modern societies are gripped with.

Keywords: Ideal society, Religion, Guru Nanak, individual emancipation, society

ADAPTING INDIGENOUS MUSIC WITHIN BAPEDI CULTURAL CONTEXT WITH THE DESIRE OF SPREADING PHILOSOPHICAL TEACHINGS, VALUES AND CULTURE THAT HAVE WISDOM IN THE LOCAL KNOWLEDGE SYSTEM

Prof. Dr. Morakeng Edward Kenneth Lebaka
University of Zululand – Kwa-Dlangezwa Campus; Faculty of Arts, Department of Creative Arts, South Africa, ORCID NO: 0000-0002-4652-9490

ABSTRACT

Bapedi local knowledge system is believed to have been practiced by Bapedi fore-bears who handed it down from one generation to another. It is a system founded on traditional religious and cultural practices, and inextricably interwoven with the culture of the people, expressed in beliefs and practices, pithy sayings and names, proverbs, rituals, liturgies, songs and dances, folktales and myths. The objective of this study therefore, is to critically assess how Bapedi people adapt indigenous music to spread their culture that has wisdom in the local knowledge system, as well as their philosophical teachings and values that sublime and obedient to the norms, socio-cultural values resulting from the decisions of their cultural heritage and identity. Although the focus is on Bapedi culture, relevant examples would be drawn from two or three cultures in the continent, for emphasis. Direct observations, video recordings and informal interviews were employed to collect data. The following research questions were therefore considered to address the objective of this study: 1) Does Indigenous Knowledge System within Bapedi people's cultural context facilitate communication and decision-making? 2) Is Indigenous Knowledge System in the Bapedi culture always used as the information base for Bapedi people? Closer investigation has revealed that through indigenous music, knowledge is imparted in youth and is stored in culture and religious beliefs, taboos, folklore or myths as much as in the individuals' practical experience. The analysis concludes by showing how oral tradition seems to be the most effective mode of communication, and continues to be a reservoir of inexhaustible wisdom whereby Bapedi people learn about their origin, history, culture and religion, as well as about the meaning and reality of life, about morals, norms and survival techniques.

Keywords: Indigenous music, Bapedi people, local knowledge system, heritage and identity, culture, socio-cultural values, philosophical teachings.

ARİSTOTELES`İN ERDEM GÖRÜŞÜNÜ VE ETİKTE NEDEN RUH İNCELEMESİ YAPTIĞINI VE RUHU NASIL İNCELEMESİ

Farida Tagiyeva
National Academy of Science of Azerbaijan

ÖZET

Aristoteles, Yunan felsefesinin son verimli günlerinde doğdu. Ölümünden yaklaşık 2000 yıl sonra onun gibi bir filozof ortaya çıkmamıştı. Russell'a göre Aristoteles'in bu dönemdeki yeri ve ikametgahı, şüphesiz Katolik Kilisesi'nin hegemonyası ve ikametgahı ile aynı düzeydedir. Bu nedenle Aristoteles'in bilimsel gelişme konusundaki fikirleri en büyük engellerden biri olarak kabul edilir. 17. yüzyılın başından itibaren, herhangi bir bilimsel atılım, yalnızca Aristoteles'in herhangi bir fikrine muhalefetle sonuçlandı.

Aristoteles'e göre erdem, ahlaki ve entelektüel olmak üzere ikiye ayrılır. Bunlar nefsin iki kısmına tekabül eder. Aklın erdemi öğrenmekle, ahlak erdemi ise alışkanlıkla (tekrarla) elde edilir. Yasal vergilendirmenin ana görevi, iyi alışkanlıkları yaymaktır. Bu konu iyi vatandaşlar yaratacaktır. Adaleti destekleyerek adil olacağız. Erdem adalet gibidir. Aristoteles'e göre insan, iyi işleri tekrar ederek yavaş yavaş zevk alır. Bu arada ortalarda hareket etme konusu çok önemli. Erdem ve erdem doğrudan aşırılıklar ile aşırılıklar arasında yer alır.

Ruhun akla sahip yanı, "biri asıl ve kendisi akıl sahibi olan, ötekisi ise babanın sözünü dinleyen [akıl alan] anlamda iki kısıma ayrılır. Bu bölümleme ayrıca, "biri, ilkeleri başka türlü olmayacak nesnelere, öteki de ilkeleri başka türlü olabilecek nesnelere baktığımız" kısım olaraq da geçer. Yine ruhun akla sahip yanının "bu parçalarından birine tartan ya ötekine bilimsel" kısım da denir. Ruhun akla sapib yanı, bilme ve akıl yürütme gücünü sahiptir ve yalnızca insanda bulunur.

Aristoteles'in Etik Görüşü ataklık değil eksiği olan korkaklık gibi görünür. Bunun ise iki nedeni vardır. İlki nesnenin kendisinden kaynaklanır: Bir uç ortaya daha yakın ve ona benzer görünür. İkincisi ise bizden kaynaklanır: Eğilimimiz olan eylemler çoğu kez ortaya karşıtmış gibi görünür.

Aristoteles`e göre Erdem, dönüp-dolaşıp sonunda insana varır, insanı hedefler. İnsan, tür olarak insan, belirli türden bir yapı taşır. İşte bu varlığın yapısına, neliğine dair bütün veriler, onun ruhunda barınır. Fakat bu, ne mistik anlayışta bir ruh betimidir ne de modern psikolojinin tasarladığı anlamda... Ruh, bütün canlılığı, bütün insani eylem, edim ve etkinlikleri barındıran bir tözdür.

Anahtar kelimler: Aristoteles, Erdem, Ruh, Ruh incelenmesi

ARISTOTLE'S VIEW OF VIRTUE AND THE STUDY OF WHY SPIRIT IN ETHICS HOW TO STUDY HIS DOING AND SPIRIT

ABSTRACT

Aristotle was born in the last fruitful days of Greek philosophy. Nearly 2,000 years after his death, there was no philosopher like him. According to Russell, Aristotle's place and residence in this period is undoubtedly on the same level as the hegemony and residence of the Catholic Church. This is why Aristotle's ideas on scientific development are considered one of the greatest obstacles. From the beginning of the 17th century, any scientific breakthrough resulted only in opposition to any of Aristotle's ideas. According to Aristotle, virtue is divided into moral and intellectual. These

correspond to the two parts of the soul. Virtue of reason is acquired by learning, moral virtue by habit (repetition). The main task of legal taxation is to spread good habits. This issue will create good citizens. We will be just by supporting justice. Virtue is like justice. According to Aristotle, man gradually takes pleasure in repeating good deeds. In the meantime, the issue of moving in the middle is very important. Virtue and virtue lie directly between extremes and extremes.
According to Aristotle, Virtue, in the end, ends up in the human, it aims at the human being. Man, man as a species, carries a certain kind of structure. Here, all the data about the structure and nature of this being resides in his soul. But this is neither a description of the soul in mystical understanding, nor in the sense conceived by modern psychology... The soul is a substance that contains all vitality, all human actions, actions and activities.
The wise side of the soul is divided into two parts, one being the original and the wise one, the other obedient to the father's word [receiving reason]. This division is also referred to as the part where we “look, one, at objects whose principles may not be otherwise, and on the other, at objects whose principles may be otherwise.” Again, the rational side of the soul is also called "the weighing one of these parts or the scientific part of the other". The rational side of the soul has the power of knowing and reasoning and is found only in man. Aristotle's Ethical View does not appear to be impulsiveness but rather cowardice which is lacking. There are two reasons for this. The first arises from the object itself: one end looks closer and more like the middle. The second originates from ourselves: the actions that we are inclined to do often seem counterintuitive.
According to Aristotle, virtue is man's avoidance of excesses and deficiencies, always seeking the middle, and choosing it. This middle, of course, is not a mathematically precise middle, but rather the middle "for us". Virtue is aiming at this middle ground.
According to us, Aristotle defines middle as "to act as necessary, when necessary, towards the necessary things, towards the necessary people", and accepts this as a manner of conduct peculiar to virtue.

Keywords: Aristotle, Virtue, Spirit, Study of Spirit

Giriş

Aristoteles, Yunan felsefesinin son verimli günlerinde doğdu. Ölümünden yaklaşık 2000 yıl sonra onun gibi bir filozof ortaya çıkmamıştı. Russell'a göre Aristoteles'in bu dönemdeki yeri ve ikametgahı, şüphesiz Katolik Kilisesi'nin hegemonyası ve ikametgahı ile aynı düzeydedir. Bu nedenle Aristoteles'in bilimsel gelişme konusundaki fikirleri en büyük engellerden biri olarak kabul edilir. 17. yüzyılın başından itibaren, herhangi bir bilimsel atılım, yalnızca Aristoteles'in herhangi bir fikrine muhalefetle sonuçlandı.

Aristoteles'in felsefesi, etik üzerine üç bağımsız çalışmayı içeriyordu. Bunlardan biri “Nicomas Etiği” broşürüdür. Aristoteles'in felsefesinde madde, imge, ruh, ruh ve erdem gibi terimlerin karmaşıklığı ve açıklanması, kuşkusuz onun felsefesinde ruh ve erdem çalışmalarının önemini artırmıştır. Bu temelde, ruhun ne olduğunu inceliyoruz. Aristoteles'in "manevi dünya" üzerine çalışması, psikoloji üzerine`de ilk monografi olarak kabul edilir. Ona göre zihin ve beden ayrımı imkansızdır. Aristoteles’e göre, ruhun bu üç kademesinin birbirleri ile olan ilişkisi, maddenin formla olan ilişkisi gibidir. Hayvani ruh bitkisel ruha, insani ruh ise hayvani ruha hakimdir. Fakat akla sahip olan insani ruh, aynı zamanda, bilen bir ruhtur. Ruhun bu en alt derecesi, kendisini izleyen diğer dereceler tarafından da içerilmektedir. Zaten Aristoteles için insanı hayvandan ayıran

başlıca fark, insanın bilen bir varlık olmasıdır. Çünkü insan etrafındaki olayları algılamakla kalmaz, onların sebeplerini de bilir. Aristoteles, insanın bilen bir ruh olduğu görüşünde Platon'la birleşmektedir. Gerek Platon, gerekse Aristoteles insanın algılamakla kalmadığını, daha ileri giderek düşünme ile kavramlar meydana getirdiğini kabul ederler. Fakat kavramların ortaya çıkışı meselesinde tekrar birbirleri ile fikir ayrılığına düşerler. Platon'a göre ruh doğmadan önce de vardı ve ölümden sonra da var olacaktır. Ruh, kavramları doğmadan önceki hayatında elde etmiş ve bu kavramları doğarken dünyaya beraber getirmiştir. Bundan dolayı Platon'a göre kavramlar doğuştandır. Aristoteles ise, Platon'un bu görüşlerini reddetmiştir. Ona göre, bütün kavramlar deney ve algıdan meydana gelir, zihinde algılanmayan hiçbir şey bulunmaz.

Ruhun Doğası Aristoteles, ruhun araştırılması ve bilinmesinin tüm gerçeğin incelenmesine ve özellikle doğa bilimine önemli bir katkıda bulunacağından dolayı çok önemli olduğunu vurgulamaktadır. Aristoteles'e göre ruh hakkında güvenli bir bilgi edinmek, tümüyle ve her anlamda en güç şeylerden biridir. Çünkü ruhun ne olduğu sorusunu çözecek genel bir yöntem yoktur. Aristoteles, ruh hakkındaki görüşlerine, kendisinden önce gelen düşünürlerin fikirlerine ilişkin bir tartışmayla başlamaktadır. O, kendisinden önceki filozofların ruh hakkındaki yapmış oldukları tartışmaların daha çok insan ruhu üzerinde yoğunlaşıp, insanın dışında diğer organizmalarda da var olan ruhun, insan ruhuyla aynı türden olup olmadığı hakkında yeterli bir bilgiye sahip olmadıklarını iddia etmektedir.

Araştırma və bulgular

Aristoteles`e göre her beden kendine özgü bir biçime ve şekle sahiptir ve ruhun başka bedene girmesi, aşağı yukarı flüt yapan marangozun sanatının flütlerden geldiğini söylemek gibidir. Bir örsle flüt sesi, bir flütle örs sesi çıkarılamayacağı gibi bir at bedeniyle de insan ruhuna sahip olunamaz. Her ruh kendi bedeni için özel olduğu gibi, her beden de kendi ruhu için özeldir (Aristoteles, 2001: 38). Aristoteles'e göre, ruh bedenin hareketlerini gerçekleştiren bir form, her türlü hareketin sebebi olmakla birlikte bedenden bedene dolaşan bir gezgin değildir. Aristoteles burada Platon'a ve Pythagorasçılar'a karşı çıkmaktadır. Platon, ruhların doğumdan önce var olduklarına, can verdikleri bedenlerin ölümünden sonra da hayatta kalmayı sürdürdüklerine ve başka bedenlere göç ettiklerine inanmıştı.

Ruhun akla sahip yanı, "biri asıl ve kendisi akıl sahibi olan, ötekisi ise babanın sözünü dinleyen [akıl alan] anlamda iki kısıma ayrılır. Bu bölümleme ayrıca, "biri, ilkeleri başka türlü olmayacak nesnelere, öteki de ilkeleri başka türlü olabilecek nesnelere baktığımız" kısım olaraq da geçer. Yine ruhun akla sahip yanının "bu parçalarından birine tartan ya ötekine bilimsel" kısım da denir. Ruhun akla sapib yanı, bilme ve akıl yürütme gücünü sahiptir ve yalnızca insanda bulunur.

Aristoteles'e göre ruhun dereceleri birbirinden aktiflik dereceleri ile ayrılırlar. Hiyerarşik bir yapıya sahip olan bu sıralamada aşağıdan yukarıya çıktıkça aktiflik de artar. Ruhun yetilerinden birisi de hayal gücüdür. Hayal gücü ruhun yetileri hiyerarşisinde duyumun hemen üstünde yer alır. Fakat duyuma sıkı sıkıya bağlıdır. Duyum olmazsa hayal gücünden söz edilemez. Aristoteles, hayal gücü yetisini duyum yetisi ile karşılaştırır. Duyumların her zaman gerçek olmasına karşın hayal sonucu meydana gelen şey her zaman gerçek olmayabilir. Çünkü gerçek olmayan bir şeyi de hayal etme imkanı vardır. Aristoteles ayrıca hafıza ile hayal gücü arasında bir ayrım yapar. Hafıza da hayal gücü gibi bir imgeye sahip olur. Ancak ondan farklı olarak imgesi olduğu şeyin kopyası olarak göz önüne alınan imgeye sahip olur. Ayrıca hafızada hayal gücünden farklı olarak geçmiş kavramı mevcuttur (Bolay, 1993: 90).

Aristoteles'in metafiziğindeki önemli konulardan biri madde ve görüntü arasındaki farktı. Orada, madde ve görüntü arasındaki ilişki, modern felsefede incelenen madde ve ruh arasındaki ilişkiden tamamen farklıdır kişinin ruhu tam olarak aktif olmasa da vardır ve zamanla (uyandığında) aktif hale gelebilir. Beden, ruhun özü ve gücüdür. Örneğin, uyuyan "Göz bir hayvan olsaydı, ruhu görme olurdu ve balta canlı bir şey olsaydı, kesme ruhu olurdu." Aristoteles'e göre, düşünen veya akıllı bir ruh nedir? Bilgiyi yaratan pasif zihin değil, Aktif Akıldır. Aktif zihin ışık gibidir, bu sayede pasif zihin aktive olur. Aristoteles, "yalnızca aktif zihin ölümsüz ve ebedidir" der. Aktif Zihnin ne olduğu hakkında çok tartışma olmuştur. Aristoteles, pratik zihnin arzudan, teorik zihnin düşünceden doğduğunu söyler. (Ruh haqqında, 407-415).

Aristoteles'e göre erdem, ahlaki ve entelektüel olmak üzere ikiye ayrılır. Bunlar nefsin iki kısmına tekabül eder. Aklın erdemi öğrenmekle, ahlak erdemi ise alışkanlıkla (tekrarla) elde edilir. Yasal vergilendirmenin ana görevi, iyi alışkanlıkları yaymaktır. Bu konu iyi vatandaşlar yaratacaktır. Adaleti destekleyerek adil olacağız. Erdem adalet gibidir. Aristoteles'e göre insan, iyi işleri tekrar ederek yavaş yavaş zevk alır. Bu arada ortalarda hareket etme konusu çok önemli. Erdem ve erdem doğrudan aşırılıklar ile aşırılıklar arasında yer alır.
Aşırılıkçılık ve ayrılıkçılık hor görüldü. Erdemler incelendiğinde, korkaklığın ve utanmazlığın ortasında cesaretin, kıskançlığın ortasında cömertliğin, bencilliğin ortasında görkemin, utancın ve utanmazlığın ortasında utancın olduğu görülür. Bütün bunlar bir erdem olarak kabul edilir. Bütün bunlara rağmen, Aristoteles'in ruh ve erdem hakkındaki fikirleri tamamen zamanın hegemonik fikirlerine dayanmaktadır.

Antik Yunan filozofu olan Aristoteles'e göre insan aklı olan bir varlıktır. İnsan türünü diğer canlılardan ayıran şey ise akla sahip olmasıdır. İnsan aklı sayesinde erdemli davranışlar gerçekleştirir. Aristoteles'e göre erdem, insanın orta yolu bulmaya çalışması, aşırılıklardan kaçınmasıdır. Aristoteles'in insani erdem olarak nitelendirdiği ve ona göre her insanda bulunması gereken bazı özellikler vardır. Söz konusu olan etik olduğundan Aristoteles erdem araştırmasında öncelikle karakter erdemlerinden 2 yola çıkar. O halde düşünce erdemleri daha çok eğitimle oluşan ve gelişen erdemlerken; karakter erdemleri adının da gösterdiği gibi alışkanlıkla (ethos) edinilir. Bundan apaçıktır ki karakter erdemlerinden hiç biri bizde doğa vergisi bulunmaz; çünkü doğal olarak bir özelliğe sahip hiçbir şey başka türlü bir alışkanlık edinemez.

Erdem nedir? Düşüncenin gücüne başvurmazsak ilerleyemeyiz. İlgilendiğimiz şey değerler ve erdemler, peki erdem ne ile ilgilidir; iyi ile, o zaman iyi nedir sorusunu sormamız gerekecek. Görüyoruz ki erdem nedir sorumuz, bizi iyi nedir sorusuna götürdü. Aristoteles iyi nedir sorusunu cevaplamaz isek erdem nedir sorusuna yanıt bulunamayacağını düşünmektedir. Aristotetles bizlere bütün bilimlerin, bütün sanatların aynı şekilde bütün eylem ve bütün tercihlerin bir iyiyi amaçladığı varsayılır diyecek, yani insan dünyasında yapılan her şey bir iyiyi amaç ediniyor. Peki neden dünya bu kadar kötü? Her şey bir iyiyi amaçlıyor ise ama yine de dünya da kötülük varsa o zaman amaçlarımızı yanlış tesbit ediyor olabiliriz. Aristoteles bir amacın iyi olup olmadığını belirlemede ölçüt olarak ; en yüksek iyi, kendinden iyi olan bir şey bulursam, buna bakarak bir belirleme yapabilirim diyecek

Her erdem aynı şeylerin yapılmasıyla hem oluşur hem de yok olur. Sözgelimi etkinlikte bulunularak adil ya da zalim olunur. Aynı şeylerin yapılması erdemlerin oluşmasını, artmasını ya da bozulmasını sağladığı gibi; erdemli olmak da bu etkinlikleri tekrarlamayı sağlar. Söz gelimi hazlardan uzak kalmakla ölçülü olunurken, ölçülü olunmakla hazlardan uzak kalınır. Dolayısıyla gerek erdem gerekse siyaset konusunda yapılan her araştırma haz (hedone) ya da acılarla (lupe)

ilgilidir; bunları iyi yönde kullanan iyi, kötü yönde kullanan ise kötü olacaktır Ancak erdemlerin yapa yapa edinilmesi bir soruna neden olur: Şöyle ki erdemli eylemlerde bulunan biri zaten erdemlidir. O halde erdemi meydana getiren eylemler ile erdemin meydana getirdiği eylemler arasında ayrım olduğu kabul edilmelidir. Erdemlere uygun yapılanlar kendileri belirli özellik taşımakla erdemli bir eylem olmazlar; erdemi gerçekleştirenin belirli özelliklere sahip olması ile bu eylemler erdemli olurlar. Erdem akla uygun etkinlik olduğundan ve akıl insan için tercih yapmayı sağladığından, erdemli kişi eylemini bilerek, tercih ederek (kendileri için tercih ederek), emin ve sarsılmaz bir biçimde yapmalıdır. Nikomakhos'a Etik boyunca Aristoteles karakter erdemi yerine erdem kavramını kullanır.

Bunlardan sonra Aristoteles erdemin cinsini (eidos) soruşturur. Erdem zorunlu olarak ruhta olan üç şeyden – etkilenimler (pathos), olanaklar (dynameis), huylar (heksis)- biri olmalıdır. Etkilenimler arzu, öfke, korku, yüreklilik, kıskançlık, sevinç, sevgi, kin, özlem, hırs ve acımanın, genel olarak da haz ya da acının izlediği şeylerdir. Bunlardan etkilenebilmemize sağlayanlar ise olanaklarken (etkilenim potansiyeli); etkilenimler ile ilgili iyi ve kötü durumlar da huylardır. Erdem bir etkilenim değildir, zira öfkelenmek ya da korkmak övülmez ya da yerilmez; belirli bir tarzda öfkelenmek ya da korkmak övülür ya da yerilir. Ayrıca kendi tercihimizle öfkelenmez ya da korkmayız; oysa erdemler bazı tercihlerdir. Yine erdem bir olanak da olamaz, nitekim erdeme yatkın olunabilir, oysa olanak harekete geçirilme potansiyeline işaret eder. Ayrıca olanaklar insanda doğal olarak vardır; oysa erdemler doğa vergisi değildir. Öyleyse erdemler etkilenim ya da olanak değilse geriye bir tek huy olmaları kalır. Böylece Aristoteles erdemin cinsinin huy olduğunu belirtir. Ancak erdemin bir huy olduğunu söylemek yetmez; onun nasıl bir huy olduğunun yani ayırıcı bilinmesi gerekir. Nasıl sürekli ve bölünebilir olan her nesnede bir aşırılık, bir eksiklik ve bir orta olma varsa ve her şey için orta olma en iyiyse, erdemin orta olma ile ilgisi olmalıdır. Ancak bu orta, şeyin matematiksel ortası değil; bize göre olan ortadır. Erdemli kişi gerektiği zaman, gereken şeylere, gereken kişilere karşı, gerektiği için, gerektiği gibi eyleyerek orta olanı ve en iyiyi yapandır. O halde erdem aşırılığı yanlış olan, eksikliği yerilen, ortası övülen ve isabetli olan etkilenimlerle ve eylemlerle ilgili olmak durumundadır. Erdem tercihlere ilişkin akıl tarafından ve aklı başında insanın belirleyebileceği, bizle ilgili orta olanda bulunma huyudur. Ancak erdem söz bakımından orta olmakla birlikte en iyi ile iyi bakımından en uçta olandır. Bununla birlikte adlandırıla bilir tüm etkilenim ve erdemler bir doğru ortayı kabul etmezler. Kendinden kötü olan eylemlerin (hırsızlık, kıskançlık, adam öldürme vb.) ortası yoktur. Genel olarak söylenirse ne aşırılığın ne de eksikliğin ortası, ne de ortanın eksikliği ya da aşırılığı vardır. İkisi aşırılık ile eksiklik şeklinde kötülük, biri de orta olma erdemi olan bu üç tutumun ilişkisi ise şöyledir: Aşırılık ve eksiklik hem orta olana hem de birbirlerine karşıttır, ortada olan ise bu ikisine karşıttır. Yine ortada olan aşırıya göre eksik, eksiğe göre aşırıdır. Fakat bazı durumlarda bazı eylemler erdeme göre daha karşıt gözükürler.

Aristoteles'in Etik Görüşü ataklık değil eksiği olan korkaklık gibi görünür. Bunun ise iki nedeni vardır. İlki nesnenin kendisinden kaynaklanır: Bir uç ortaya daha yakın ve ona benzer görünür. İkincisi ise bizden kaynaklanır: Eğilimimiz olan eylemler çoğu kez ortaya karşıtmış gibi görünür.

Sonuç

Aristoteles`e göre Erdem, dönüp-dolaşıp sonunda insana varır, insanı hedefler. İnsan, tür olarak insan, belirli türden bir yapı taşır. İşte bu varlığın yapısına, neliğine dair bütün veriler, onun ruhunda barınır. Fakat bu, ne mistik anlayışta bir ruh betimidir ne de modern psikolojinin tasarladığı

anlamda... Ruh, bütün canlılığı, bütün insani eylem, edim ve etkinlikleri barındıran bir tözdür.

Erdem için, herhangi bir eylem ya da etkinliğin erdemli olması için, aklın asıl belirleyici ya da etkin unsur olduğunu gösteren bir sonuç... bu vargı üç kavram üzerine kuruludur: huy, tercih akıl sayesinde, aklı başında insan tarafından yapılır. bu üç kavramın göndermede bulunduğu şeyler arasında ontik bakımından bir düzen vardır. Huy tercihe, tercih akla bağlıdır. Ama tercih olmasa huy olur, tercih olmazsa, orta olma olarak betimlenen bir huy olmaz. Erdeme işaret eden huy tercihi gerektirir. Tercih derin tefekküre, enine-boyuna düşünmeye bağlıdır. Akılsal bir edim olarak enine-boyuna düşünme, böylece, erdemi akla bağlar.

Erdemin temelinde, önemli olmakla birlikte tek başına bilginin mevcut olmadığı düşünülecek olursa erdemsizliğin temelinde de yalnızca bilgisizliğin bulunduğu söylenemez. Zira, erdemsizlikte belli bir irade ve tercih de söz konusudur. Bununla birlikte, erdemsizliklerin giderilmesinde bilginin önemi inkar edilemez. Düşünce erdemlerinin kazanılmasında bilginin payı büyüktür; zira bu erdemler eğitimle kazanılır. Asistoteles "erdeme göre eyleme" yetenek ve kapasitesi doğuştan mevcuttur. Erdemlilik, bu yetinin uygun biçimde işlenmesi yoluyla yine bu yetiden çıkan bir eğilimdir. İnsanlar erdemli iş yapa yapa erdemli, adil iş yapa yapa adil, ölçülü iş yapa yapa ölçülü olurlar (Nikomakhos'a Etik, 1105a).

Yani tüm erdemler, dayanaklarını insanın doğal bazı yeteneklerinde, kapasitelerinde bulurlar ama bunlar ancak akıl ve bilgelik tarafından idare edildiklerinde, insanda tabii bir eğilim haline getirildiklerinde gerçek birer erdem halini alırlar (Zeller, 2008: 265).

Aristoteles'e göre erdem, insanın aşırılıklardan ve eksiklikten kaçması, daima ortayı araması, onu tercih etmesidir. Bu orta, elbette matematik kesinlikte bir orta değil, "bize göre" orta olandır. Erdem, işte bu ortayı hedef edinmektir.

Aristoteles bize göre ortayı "gerektiği zaman, gereken şeylere, gereken kişilere karşı, gerektiği için gerektiği gibi davranmak" olarak tanımlar ve bunu erdeme özgü bir hal tarzı olarak kabul eder.

Kaynakça:

1. Yavuz Adugit Etikte Akıl ve Duygu Çatışması sayfa 135, 164
2. Ömer Yıldırım Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Felsefe Ders Kitabı
3. Bertrand Russell Batı felsefesi tarihi kitapı sayfa 145-146
4. Alper Tunga Ünal makale
5. Aristotels`in Etik Görüşü Melike Molacı Medeniyyet ve Toplum/ Bahar 2018 cild 2 sayı 1
6. Bertrand Russell Batı felsefesi tarihi kitapı sayfa 136, 139-140, 143-145
7. İslami Ansiklopedisi 3.cilt
8. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Ensitüsü Dergisi sayı 18, 2014, sayfa 91-98
9. Medeniyyet ve Toplum 2018 cilt 2 sayı 1

MÜSƏLMAN ƏRƏB QADINLARIN SƏSİNİ TƏMSİL EDƏN YAZIÇI SƏLVA BƏKR

Xumar Elham Ələkbərova
F.Ü.F.D., dosent AMEA Z.M.Bünyadov adına Şərqşünaslıq İnstitutu

ÖZƏT

Misirli yazıçı, tənqidçi Səlva Bəkr müasir ərəb ədəbiyyatı tarixinə adını yazmağa müvəffəq olmuş xanımlardandır.

Yazıçı bütün əsərlərində müsəlman ərəb qadınların səsini təmsil edir, onların ailədə, cəmiyyətdə üzləşdiyi problemləri, qarşılarına çəkilən süni sədləri, haqlarının tapdalanmasını, bəzilərinin isə çirkaba sürüklənmələrini təəssüflə işıqlandırır. S.Bəkr qadın qəhrəmanlarını nədəsə ittiham etmir, qınamır, onun hədəfi qadınları cinayətkar duruma salan cəmiyyətdir.

Bu baxımdan yazıçının "Qızıl araba" əsəri diqqəti cəlb edir. Əsərin süjet xətti macəra, nağıl, fantastikadan yoğrulmuş real həyatı ehtiva edir - qadın həbsxanasında məhbus Əzizə, istək və arzularını yaşaya biləcəyi cənnətə getmək üçün sehirli qızıl araba yaratmaq qərarına gəlir. Özü ilə bərabər başqa məhbus qadınları da aparmağı düşünür, amma seçim üçün onların həyat hekayələrini, bura necə düşmələrini danışmalarını istəyir. Beləcə, "Min bir gecə nağılları" deyil, "Min bir gecə dəhşətləri" adlı hekayətlər nəql olunur. Bu hekayələr Əzizənin hücrə yoldaşlarının dilindən söylənilir - qətl, oğurluq, narkotik alveri, qadına qarşı zorakılıq, qadın alveri və cəmiyyətin qaranlıq qatlarını ehtiva edən daha çox cinayətlər...

Yazıçı qəhrəmanlarının Misir cəmiyyətində hökm sürən haqsızlıq, riyakarlıq, yoxsulluq, işsizlik, dini özbaşınalıq və əxlaqsızlıqların qurbanı olduqlarını diqqətə çatdırmağa çalışır. Hekayələrdən görürük ki, qadınlar haram yola düşməmək üçün ətrafdakılara, onların yanlış münasibətlərinə qarşı çox dirənir, amma yaxşı həyata halal yolla, "əvəzini ödəmədən" nail ola bilmirlər. Bu üzdən S.Bəkr o qadınlarla bərabər cəmiyyəti islah etməyə çağırır. Əks təqdirdə, cəmiyyət islah olunmayacaqsa, bu qadınların həbsxana hücrəsi boş qalmayacaq. Yazıçı həmçinin "qızıl araba" xəyalı yaşayan qəhrəmanlarının mənən məhv olmadıqlarını, yaxşı, əxlaqlı, dürüst həyat arzuladıqlarını da qeyd edir.

S.Bəkrin kiçik həcmli roman və 13 hekayədən ibarət "İnsanların hiylələri və digər hekayələr" adlı kitabının əsas qəhrəmanları da yenə qahirəli qadınlardır. Onlara özlərini xoşbəxt hiss etmək üçün çox az şey lazımdır, amma cəmiyyətin yazılmayan qanunları, dinin yazılıb təhrif olunan qanunları və patriarxal ailələrin qadağaları, mühafizəkar adət-ənənələr bu xoşbəxtliyi onların əlindən alır.

Açar sözlər: Səlva Bəkr, Misir, ərəb ədəbiyyatı, qadın haqları

WRITER SALWA BAKR, THE VOICE OF MUSLIM ARAB WOMEN

Alakbarova Khumar Elqam
PhD in Philological Sciences, Assistant Professor, Institute of Oriental Studies of ANAS

ABSTRACT

Egyptian writer and critic Salwa Bakr is one of the women who went down in the history of modern Arabic literature.

In all her works, the author speaks for Muslim Arab women, highlighting with pain the problems they have in the family and society, the artificial barriers they face, the violation of their rights, and the fact that some of them are led astray. Salwa Bakr does not accuse or condemn her female characters, but the society that criminalizes women.

From this point of view, The Golden Chariot by the author is of great importance. The work is about the real life full of adventure, fairy tales, fiction. Prisoner Aziza decides to create a magical golden chariot to go to paradise, where her dreams would come true. She plans to take other women prisoners with her and in order to make a decision, she asks them to tell their life stories and how did they end up in jail. What they were telling were not Tales of a Thousand and One Nights but Horrors of a Thousand and One Nights. These stories were about murder, theft, drug trafficking, violence against women, women trafficking and other crimes reflecting the dark sides of society...

The writer points out that her characters are victims of injustice, hypocrisy, poverty, unemployment, religious tyranny and immorality that prevail in Egyptian society. We see from the stories that women are very resistant to those who treat them wrongly and try to lead them astray, but they still cannot achieve a good life without sacrifices. Therefore, Salwa Bakr calls on those women to reform the society. Otherwise, the prisons for women will always be full. The writer also notes that the characters dreaming of a golden chariot are not broken; they wish a good, honest life with high moral standards.

The main characters of Salwa Bakr's The Wiles of Men and Other Stories book, which is comprised of a short novel and 13 stories, are also Cairo women. They do not need much to feel happy, but the unwritten laws of society, the distorted laws of religion and the prohibitions of patriarchal families, the conservative traditions take this happiness away from them.

Keywords: Salwa Bakr, Egypt, Arabic literature, women's rights

READING LITERATURE AS A SOCIAL PRACTICE

Prof. Dr. Cristina Mirela Nicolaescu
Yozgat-Bozok Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, İngiliz Bölümü

ABSTRACT

Literature as the art of words re-creates the linguistic matter by undergoing a structural and functional change, depending on the cultural codes of a society. However, theory shows that the meaning of literary art has always been related to the conditions in which it has been produced. Reading is disseminated to broad social categories of people, as it is a socialized process where the personal codes, digital literacy and literary practices need to be related to the collective for a valid understanding and interpretation. This paper looks into reading as part of social life in the contemporary world in order to explore ways in which its impact can get increasingly beneficial to human intractions for intellectual pursuits based on the theories of Wolfgang Iser and Hans Robert Jauss concerning the social function performed by literature.

Keywords: reading, social practice, digital literacy

9-11, ISLAMOPHOBIA AND HUMAN RIGHTS: REPRESENTATION OF THE WESTERN WORLD IN THE 'NATIVE BELIEVER' BY ALI ETERAZ

Muntazar Mehdi
Assistant Professor, NUML, Islamabad, Pakistan.

Dr. Afia Mehdi
Lecturer, Islamic Studies, NUML, Pakistan

Iqra Naz
BS Scholar, NUML

ABSTRACT

The surge in Islamophobia occurred after September 11 attacks in New York, America. The image of America has changed in a negative way after this incident because it has associated the activities by small groups of terrorists with the whole Muslim community around the world. As a result, a phobia gradually developed. They have even started bombing the Muslim countries. They have started viewing all Muslims with the same lens of terrorism and it is more appalling. This sentiment of hatred towards Muslims is basically called Islamophobia. The research has been conducted using the theoretical framework of Islamophobia presented by the Runnymede Trust (1997). The researchers have applied four closed view features of Islamophobia which are inferior, enemy, separate, and Islamophobia. The researchers have obtained the aspects of Islamophobia from the *Native Believer* by Ali Eteraz. In the current study on the *Native Believer*, the researchers have tried to delineate the concept of Islamophobia which is very much dominant in the United States of America (USA). It represents and substantiates the aspects and features of Islamophobia besides the experiences and the situations of Muslims who live in the USA. The study has revealed that the Muslim minority of America is facing difficulties owing to the rapid increase of misconceived notions regarding Islamophobia in the country. It highlights how efforts are being made in order to subjugate the Muslim community and wipe their existence from the United States.

Keywords: Islamophobia, Hatred, Prejudice, Enemy, Violent, Sentiment

SURPRISE AS a TECHNIQUE OF IDEO – NARRATIVE REALIZATION
(The case of short stories of writer, Ramiz Gjini)

Manjola Brahaj Halili
UBT College - Higher Education Institution
Address: Lagja KALABRIA nR. 56., Prishtinë, Kosovë
ORCID: 0000-0002-3726-3352

ABSTRACT
The object of this paper will be the analysis of the of the surprise as a ideo – narrative technique and his importance in literary works. As example will be the corpus of short stories written by the author Ramiz Gjini (Albanian writer). This choice was made for one reason; because but his short stories or of high literary value and this kind analysis has not been done before about his literary work. So, we have chosen to to analyze and discussion about the surprise as a very interesting teqnichue, but also not much studied from the scholars in our Literary Studies.
Our analysis will be focused concretely also on other element, which in these stories also emerges as a technique of storytelling. The element of surprise will be analyzed and interpreted, with its uses, functions and its important role in the realization of the narrative structure and ideas of these stories.
The methods of textual, stylistic and narratological analysis will be used in this study for we have seen them to be the most appropriate to achieve our objective.

Keywords: story, structure, surprise, ideas, aesthetics, suspense, etc.

AFRICAN VOICES: RITES AND RITUALS IN AHMADOU KOUROUMA

Monica Garoiu, PhD
University of Tennessee-Chattanooga, USA

ABSTRACT

This paper questions the complex relationship between the sacred and the profane in the sub-Saharan African societies as reflected in Ahmadou Kourouma's first novel, *The Suns of Independence* (1968), one of the prominent texts of sub-Saharan Francophone literature.

My critical analysis draws on Mircea Eliade's theoretical reflections on myths and rites of passage in an attempt to explore, question, and deconstruct the African traditions, which, despite having acquired a mythical status, are challenged in the new postcolonial world.

Keywords: Ahmadou Kourouma, *The Suns of Independence*, Sub-Saharan African literature, myths, the sacred and the prophane.

PARTICULARIDADES DE LA TRADUCCIÓN DE LA LITERATURA DE AJEDREZ UCRANIANA A IDIOMAS EXTRANJEROS

Vasyl Puzanov
Doctor en Filosofía en Estudios de Comunicación
La Universidad Nacional de Zaporizhzhia, Ucrania

RESUMEN

Actualmente, Ruslan Ponomarev, el ex campeón mundial de ajedrez según la FIDE 2002-2004, vive en Ucrania, así como 8 grandes maestros ucranianos en la lista de los 100 mejores ajedrecistas del mundo. En total, hay 88 Grandes Maestros activos, 192 Maestros Internacionales y 186 Maestros FIDE en el país. Muchos de estos deportistas están entrenando y escribiendo nuevos libros sobre ajedrez. A pesar de un potencial educativo tan grande, la mayoría de los trabajos sobre ajedrez en Ucrania no están escritos en idiomas del mundo, sino en ucraniano o ruso.

La mayoría de los ajedrecistas autores no hablan idiomas extranjeros o no tienen el tiempo y la oportunidad de traducir sus obras a idiomas extranjeros. Bajo tales condiciones, el tema de la traducción de la literatura de ajedrez ucraniana moderna a los idiomas extranjeros del mundo se vuelve muy relevante.

Por lo general, la traducción de dicha literatura se lleva a cabo por el método del proyecto. La mayor parte del texto de ajedrez se puede traducir literalmente, ya que a menudo el vocabulario que describe un juego de ajedrez en cada idioma es típico. Sin embargo, también hay dificultades. El traductor principal del proyecto debe determinar la traducción a la que tiene sentido otros idiomas del mundo, además del inglés. Además, el traductor jefe del proyecto decide publicar varias ediciones en diferentes idiomas o hacer una edición multilingüe del libro. Por ejemplo, si se toma la decisión de traducir un libro de problemas de ajedrez a idiomas extranjeros, donde hay un mínimo de texto, entonces tiene sentido hacer inmediatamente una edición multilingüe.

Mucho más difícil es el tema de traducir memorias de ajedrez, análisis textuales de partidas, colecciones de ciertos torneos o monografías de apertura. Estas publicaciones pueden contener fragmentos complejos de texto que solo son comprensibles para los jugadores de ajedrez. En este caso, el proyecto tiene sentido involucrar a uno o más ajedrecistas que explicarán a los traductores cómo traducir correctamente uno u otro texto complejo. Estos expertos suelen ser los autores del texto traducido o ajedrecistas profesionales o semiprofesionales.

Una característica separada de la traducción de literatura de ajedrez a idiomas extranjeros en Ucrania es la traducción exitosa y comprensible del título y la anotación del libro para compradores extranjeros potenciales. Es por un título interesante y una anotación atractiva, pero veraz, que un lector moderno decide comprar un libro clásico o electrónico. Por lo tanto, dada la diferencia cultural en la mentalidad del autor y los posibles compradores de la traducción de su libro, el traductor principal del proyecto debe repensar creativamente el título y la anotación, si pueden resultar incomprensibles para un lector extranjero.

También es importante tener en cuenta la diferencia significativa entre la terminología de ajedrez soviética y postsoviética y la terminología de ajedrez mundial, que se basa principalmente en inglés. El traductor principal del proyecto debe necesariamente revisar el material para asegurarse de que el texto contenga solo términos internacionales y nombres de aperturas.

A veces, los traductores de literatura de ajedrez ucraniana también ven que a los lectores extranjeros les gustaría mucho comprar una traducción de algún libro clásico de ajedrez soviético. En este caso,

el traductor principal del proyecto debe revisar cuidadosamente el texto, no solo para reemplazar la terminología soviética y los nombres de las aperturas por modernos, sino también para eliminar fragmentos de propaganda innecesarios que no tienen nada que ver con el ajedrez.

Palabras clave: traducción, ajedrez, método del proyecto, Ucrania, terminología de ajedrez

PECULIARITIES OF THE TRANSLATION OF UKRAINIAN CHESS LITERATURE INTO FOREIGN LANGUAGES

ABSTRACT

At the moment, Ruslan Ponomarev, the ex world chess champion according to FIDE 2002-2004, lives in Ukraine, as well as 8 Ukrainian grand masters in the list of the 100 best chess players in the world. In total, there are 88 active Grandmasters, 192 International Masters and 186 FIDE Masters in the country. Many of these sportsmen are coaching and writing new books on chess. Despite such a great educational potential, most of the works on chess in Ukraine are written not in world languages, but in Ukrainian or Russian.

Most authors chess players either do not speak foreign languages, or do not have the time and opportunity to translate their works into foreign languages. Under such conditions, the issue of translating modern Ukrainian chess literature into world foreign languages becomes very relevant.

Usually the translation of such literature is carried out by the project method. Most of the chess text can be translated literally, since often the vocabulary that describes a chess game in each language is typical. However, there are also difficulties. The main translator of the project must determine the translation into which other world languages, besides English, makes sense. Also, the chief translator of the project decides to publish several editions in different languages or to make one, multilingual edition of the book. For example, if a decision is made to translate a chess problem book into foreign languages, where there is a minimum of text, then it makes sense to immediately make a multilingual edition.

Much more difficult is the issue of translating chess memoirs, textual analyzes of games, collections of certain tournaments or opening monographs. These publications may contain complex fragments of text that are understandable only to chess players. In this case, the project makes sense to involve one or more chess experts who will explain to translators how to correctly translate one or another complex piece of text. Such experts are usually the authors of the text, which is translated or professional or semi-professional chess players.

A separate feature of the translation of chess literature into foreign languages in Ukraine is the successful and understandable translation of the title and annotation of the book to potential foreign buyers. It is by an interesting title and an attractive, but truthful, annotation that a modern reader most often decides to buy a classic or e-book. Thus, given the cultural difference in the mentality of the author and potential buyers of the translation of his book, the main translator of the project must creatively rethink the title and annotation, if they may be incomprehensible to a foreign reader.

It is also important to note the significant difference between Soviet, post-Soviet chess terminology and world chess terminology, which is mostly based on English. The main translator of the project must necessarily review the material to ensure that the text contains only international terms and openings names.

Sometimes translators of Ukrainian chess literature also see that foreign readers would very much like to buy a translation of some classic Soviet chess book. In this case, the main translator of the

project must carefully review the text, not only to replace Soviet terminology and openings names with modern ones, but also to remove unnecessary propaganda fragments that have nothing to do with chess.

Keywords: translation, chess, project method, Ukraine, chess terminology

BAZI YAPISAL VE SEMANTİK METİN BİRİMLERİ HAKKINDA

Dr. Pervin Ezizova
Azerbaycan Tıp Üniversitesi, Bakü, Azerbaycan
ORCID: ID/0000-0003-2200-7767

ÖZET

Makale, metnin bölümlere, yapısal bölümlerine bölünmesiyle ilgilidir. Aynı zamanda, metinsel birimlerin tanımıyla ilgili çeşitli bilimsel konumlardan bazıları dikkate alınır. Paragrafın metinsel bir birim olarak benimsenmesi, metninin uzay-pragmatik bir birim olduğunu doğrular. Makale, dönem kavramını açıklar, dilbilimde kullanılan metnin parametrelerini ve kriterlerini tanımlar. Ayrıca, makale deyim birimlerini yorumlar. Anlambilim ve yazarın niyeti açısından, metin bazı bölümlere ayrılmıştır ve karmaşık bir sözdizimsel özün temel bir birimi olarak kabul edilir. Metnin minimal bir birimini oluşturan minimal semantik ve mikro temalar, bileşik bir sözdizimsel tamsayı olarak onaylanır.

Paragraf, hacim-pragmatik bölme birimidir. Bir bütün olarak sözdizimsel özdeşliği kendisini haklı çıkarmaz. Ancak, karmaşık sözdizimsel tamsayı bir paragrafta sona erdiğinden, bir paragraf ile karmaşık bir sözdizimsel tamsayı arasında bazı karşılıklar vardır. Diyaloglu konuşmanın paragrafları bir istisnadır; bu durumda paragraf sonları diyalogdaki katılımcı sayısını farklılaştırmak için tasarlanmıştır. Bir paragrafta iki veya daha fazla karmaşık sözdizimsel birimin birleştirilmesi de özel bir durumdur ve bu, mikro temalar arasındaki sınırların bulanıklaşmasının yanı sıra bir mikro tema fikrinin diğerinde yer almasından kaynaklanmaktadır.

"Dönem" kavramı metin dilbiliminde de kullanılır ve bu kavram bazen karmaşık bir sözdizimsel bütünle özdeşleştirilir. Nokta, ilk ve son bölümlerin çakıştığı veya karmaşık bir sözdizimsel tamsayı, aynı metin parçasının sağ ve sol taraflarında bir parçası ile birbirine bağlanan karmaşık bir sözdizimsel tamsayıdır. Yani dönem, metnin belirli bir öğesiyle başlar ve bu öğeyle biter.

Seçim olmadığında, sözdizimsel tamsayı bir nokta olur. Esasen, dönem adı verilen bir metin parçası üsluptur ve değişebilir. Bir dönem bir şarkı gibidir. Bir şarkı koro ile başlayıp koro ile bitebilir. Manzum eserlerin bu özelliği nesre de aktarılır. Yazar bilinenlerle başlar, sonra belirli mikro konuları tartışır, onları tamamlar ve bir önceki parçaya döner. Bir nesir eseri tek bir dönemde düzenlenebilir. Bu tür çalışmalar azdır. Hangi işte bir dönemin mümkün olduğunu, hangi dönemin olmadığını söylemek imkansızdır.

Karmaşık sözdizimsel tamsayılardaki farkı, sağda açık olmalarıyla açıklamak da tartışmalıdır. Sağda, periyot öğesi, karmaşık bir sözdizimsel bütün için bir örtü görevi görür. Aynı zamanda, bir periyoda farklı sayıda karmaşık sözdizimsel tamsayı yerleştirilebilir. Tabii ki tekrarlama kesinlikle önemli bir dönem oluşturma aracıdır. Ancak bu tekrarın yeri başlangıç ve bitiş konumları olmalıdır. Kelimenin tam anlamıyla başlangıç ve bitiş kimliği, aynı ifadeyle başlayıp biten, aynı iki ifadeyle başlayıp biten, içerik veya bilgilerin başında ve sonunda tekrarı vb. Bütün bunlar farklı durumlardır ve dönem değil dönemin incelenmesini gerektirir. kayıtlar. Bir veya iki dönem örnek aramak soruna çözüm değil. Bize göre dönem, yapısal ve anlamsal bir eklemlenme birimi olarak görülmemeli ve bu nedenle karmaşık bir sözdizimsel bütünle karşılaştırılmamalıdır.

Anahtar kelimeler: metin, karmaşık sözdizimsel tamsayı, paragraf, nokta, tümce birimi, mikro tema, makro tema

ABOUT SOME STRUCTURAL AND SEMANTIC TEXT UNITS

Dr. Parvin Azizova
Azerbaijan Medical University, Bakü, Azerbaycan
ORCID: ID/0000-0003-2200-7767

ABSTRACT

The article deals with the division of the text into sections, its structural segments. At the same time, some of the various scientific positions regarding the definition of textual units are considered. The adoption of the paragraph as a textual unit confirms that its text is a space-pragmatic unit. The article describes concept of period, defines the parameters and criteria of the text, used in linguistics. Besides, the article comments phrasal units. From the point of view of semantics and intention of the author, the text is divided into some parts, and is considered as an elementary unit of a complex syntactic essence. Minimal semantic and microthemes that generate a minimal unit of the text are confirmed as a composite syntactic integer.

A paragraph is a unit of volume-pragmatic division. Its syntactic identification as a whole does not justify itself. However, there is some correspondence between a paragraph and a complex syntactic integer, since the complex syntactic integer ends in one paragraph. An exception is paragraphs of dialogic speech, in which case paragraph breaks are designed to differentiate the number of participants in the dialogue. The combination of two or more complex syntactic units in a paragraph is also a special case, and this is due to the blurring of boundaries between micro-themes, as well as the location of the idea of one micro-theme in another.

The concept of "period" is also used in text linguistics, and this concept is sometimes identified with a complex syntactic whole. A period is a complex syntactic integer in which the initial and final parts coincide, or a complex syntactic integer is connected by a piece of the same text fragment on the right and left sides. That is, the period begins with a certain element of the text and ends with this element.

In the absence of selection, the syntactic integer becomes a period. Essentially, a piece of text called a period is stylistic and subject to change. A period is like a song. A song can start with a chorus and end with a chorus. This feature of poetic works is also transferred to prose. The writer starts with what is known, then discusses certain micro-topics, completes them, and returns to the previous fragment. A work of prose can be organized in a single period. There are few such works. It is impossible to say in which work a period is possible, in which period is not.

It is also controversial to explain the difference in complex syntactic integers by the fact that they are open on the right. On the right, the period element serves as a cover for a complex syntactic whole. At the same time, a different number of complex syntactic integers can be placed in a period. Of course, repetition is an absolutely important means of period formation. But the place of this repetition must be the start and end positions. Literally beginning and ending identity, beginning and ending with the same statement, beginning and ending with the same two statements, repetition of content or information at the beginning and end, etc. All these are different situations and require study of the period, not period records. Looking for an example of one or two periods is not a solution to the problem. In our opinion, the period should not be considered as a unit of structural and semantic articulation, and therefore it should not be compared with a complex syntactic whole.

Keywords: text, complex syntactic integer, paragraph, period, phrasal unit, microtheme, macrotheme

INVENTOR VIDEO ESSAY

Major Gheorghe Giurgiu
Deniplant-Aide Sante Medical Center, Biomedicine, Bucharest, Romania
https://orcid.org/0000-0002-5449-2712

Prof. Dr. Manole Cojocaru
Titu Maiorescu University, Faculty of Medicine, Bucharest, Romania
https://orcid.org/0000-0002-6871-577X

ABSTRACT

Background Due to the digitalization of film journalism, the format of the video essay is becoming more and more common, as an audiovisual version in which the subject presents a part of his biography or his achievements. Adopting video essays in the presentation of inventions or innovations has a much greater potential, because personal video essays are works of non-fiction, the voice and image of the author must be reliable.

Objectives Video essays being a form that is now developing, we consider it an optimal time to promote them.

Materials and methods In the first phase, it is worth studying the essay video speech. In the applied discussion of certain video essays, this paper focuses on those that suggest a successful transition between the written essay and the videographic one.

Results Video essays are informative, watching videos while the author talks about his achievements, manages to simplify their reception to a significant degree. Video essays allow authors to have already shortened video clips at their fingertips, which simplifies the illustration of an achievement.

Conclusion The video presents a biographical fragment of an inventor who, suffering from psoriasis, a disease that medicine classifies as incurable, does not accept reality and after some research discovers a treatment for this disease, a discovery that later helped dozens thousands of sick to be healed. Being a creative spirit, the inventor discovers other methods of treatment to cure paralysis in dogs. The inventor's dream is to create his own laboratory and his own clinic where, together with famous doctors, he can treat patients whom allopathic medicine could not help.

Keywords: video essay, inventor, natural remedies, herbal supplements, nutraceuticals

ASSERTIVE SPEECH ACTS OF PERSUASION IN ENGLISH PRESIDENTIAL ELECTION SPEECHES

Nguyen Thi Thanh Thanh
University of Foreign Language Studies, the University of Danang,
Hoa Cuong Nam Ward, Hai Chau District, Vietnam

ABSTRACT

Politics is a process of making decisions by the distribution of power and resources in order to put certain political, economic and social ideas into practice. For political messages to be delivered to the target community through political discourse, many speech acts have been employed to fulfill the purpose of persuading to the audience. The study investigates the assertive speech acts of persuasion utilized in Hillary Clinton and Donald Trump's 2016 presidential election speeches. Adopting the speech act theory by Searle (1980), the study aims to uncover the features of assertive speech acts used by the two politicians for persuasion. The data was analyzed using descriptive qualitative method basing on quantitative information. The findings showed that the process of manipulation of the two politicians was fostered by assertive speech acts highlighting the illocutionary forces of asserting, affirming, avowing, denying, asserting not, and propounding. Through the illocutionary forces, both Trump and Clinton would like to communicate their different political stands and ideologies to persuade the audience to advocate them. Donald Trump spread his persuasion with more dominating frequencies of assertive speech acts than Hillary Clinton. Besides, they also demonstrated distinctively different illocutionary acts addressing different issues to serve their political purposes.

Keywords: presidential election speeches, persuasive strategies, ideology, political discourse

PERSUASIVE STRATEGIES IN PRESIDENTIAL ELECTION SPEECHES

Nguyen Thi Thanh Thanh
University of Foreign Language Studies, the University of Danang,
Hoa Cuong Nam Ward, Hai Chau District, Vietnam

ABSTRACT

Politics is a process of making decisions by the distribution of power and resources to put certain political, economic, and social ideas into practice. For political messages to be delivered to the target community through political discourse, many strategies have been employed to fulfill the purpose of persuading the audience. The study investigates the persuasive strategies utilized in Hillary Clinton and Donald Trump's 2016 presidential election speeches. Adopting the persuasion theory by Aristotle (1984), the study aims to uncover the kinds of persuasive strategies used by the two politicians. The data was analyzed using a descriptive qualitative method based on quantitative information. The findings showed that the process of manipulation of the two politicians was fostered by multiple persuasive strategies; in which they reflected the different distribution of persuasive strategies to serve their political stands and ideologies. While Donald Trump spread his persuasion with the priority of pathos arousing the audience's fear and anger, Hillary Clinton was more inclined to make full use of ethos and logos in her presidential election speeches.

Keywords: presidential election speeches, persuasive strategies, ideology, political discourse

METHODS OF LIBRARY AND INFORMATON SERVICE TO CIVIL SERVANT: SELECTED DISSEMINATION OF INFORMATION

Aysel Vaqif kyzy Hasanova
Azerbaijan State University of Culture and Art, lecturer
Baku State University, phd student
ORCID ID:0000-0002-4984-0401

ABSTRACT

The article involved the Selected Dissemination of Information method, which is one of the methods of library and information service for civil servants. First of all, is studied the history of this method. It is shown here that the term selected information dissemination system first time was proposed by X.P. Lun in 1958 as an automated system. He was an employee of the American company IBM. According to the scientist, “Selected dissemination of information is a service that directs new information from any source to places where it is likely to be used for actual work or interest."

In DOST 7.73-96 it is described as "dissemination of re-emerging information in the information retrieval system in accordance with the continuous information requirements of information consumers."

Then is studied the technology of the method and it is shown that the main purpose of the selected dissemination of information is to help readers, including civil servants, to keep their scientific, socio-political and social knowledge at a modern level, taking into account the achievements of local and foreign science, technology and to create preconditions for setting political and social problems and their effective solution. At the same time, are investigated the requirements of the selected information dissemination system and grouped as follows:

• maximum completeness of bibliographic information delivered to users;
• annotation of the document;
• efficiency and legality of information delivery;
• availability of constant feedback from the information consumer;
• provide the user with the original documents or copies immediately after receiving the request.

Primary data sources and secondary data sources are considered to ensure the completeness of the selection during the selected dissemination of information.

The selected information dissemination system is a reliable, well-functioning system that allows to assess the effectiveness of bibliographic information, to assess the compliance of notifications on documents sent to civil servants with their requirements. Relevance and pertinence ratios determined by civil servants based on the analysis of assessments are used to determine the effectiveness of the SDİ system. At present, libraries have both non-automated (manual) and automated SDİ systems.

Key words: civil servants, library and information service, selected dissemination of information.

Introduction

Libraries, which are social institutions, are responsible for raising the awareness of civil servants, especially providing them with information. İnformation provision of civil servants depends on the level of library and information services for civil servants in libraries. In this case, should be

preferred. a comprehensive study of this phenomenon through the analysis of the civil service itself and its information provision. This implies the practical implementation, support and provision of certain conditions of highly effective and socially active behavior of any human activity, and allows civil servants to take a comprehensive approach to the work of library and information services. According to this approach, the library-information service can be characterized as a dynamic tool that organizes the management, a system of regulated processes, for the purpose of providing information to officials. All this allows to characterize the nature of information and the information flow of the civil service. From the point of view of social management, the provision of information to civil servants has its own internal structure.

The simplest and most widespread method in the daily practice of library and information services for civil servants is the method of selective dissemination of information.

Main information

The term selective information dissemination system was coined in 1958 as an automated system by X.P. Lun. According to the scientist, *"Selected dissemination of information is a service that directs new information from any source to places where it is likely to be used for actual work or interest.* "(Gilyarevsky, 2021, p. 61-62)

According to DOST 7.73-96 selected dissemination of information is described as "*dissemination of re-emerging information in the information retrieval system in accordance with the continuous information requirements of information consumers.*"

The selected dissemination of information in the "Librarian's Information Book" is characterized as follows: "*The individual service method consists of constantly informing specialists about the library and bibliographic sources.*" (Vaneev, p.154) Individual service is called selective dissemination of information in the following cases:

• carried out operatively at the agreed frequency;

• has two contours, firstly the reader is provided with bibliographic information and only then, at his request, the full text of the documents is provided;

• Provides analysis of feedback receipts as the subscriber's needs are clarified. (Vaneev, p.154)

Selected dissemination of information is a system of systematic information provision on documents received by the library in the current year in accordance with the constant request of the consumer, including civil servants. This system provides the customer with the relevant documents and their copies.

The main purpose of the selected dissemination of information is to help readers, including civil servants, to keep their scientific, socio-political and social knowledge at a modern level, to set new scientific and socio-political, social problems and their effective solution, taking into account the achievements of local and foreign science, technology is to create the preconditions for.

This system, which is one of the most advanced forms of operational library service, allows civil servants to minimize the loss of time to search for the necessary information and, of course, increase the efficiency of information retrieval.

The selected information dissemination system must meet the following requirements:

• maximum completeness of bibliographic information delivered to users;

• annotation of the document;

• efficiency and legality of information delivery;

• availability of constant feedback from the information consumer;

• provide the user with the original documents or copies immediately after receiving the request.

(Peregoedova, p.4)

The requirement of maximum completeness of bibliographic information is especially important when serving civil servants in the selected mode of information dissemination.

To ensure the completeness of the selection, the following is considered:

1) primary sources of information - the flow of documents on local and foreign literature;

2) secondary sources of information: reference journals of sectoral information bodies; bibliographic sources of signal publications; foreign and local databases. (Peregoedova, p.5)

The content of the document is revealed through an annotation, translation of the title from a foreign language, keywords. This not only allows us to assess the relevance of the content of the document, but also allows us to draw conclusions about the usefulness of the information provided.

The requirement for frequency and regularity of delivery of bibliographic information is due to the need for civil servants to be timely acquainted with innovations on the topic of interest. İrregular flow of information or delay of information makes the information useless or ineffective

A necessary requirement for the selected information dissemination system is a reliable, well-functioning system that allows to assess the effectiveness of bibliographic information, to assess the compliance of notifications on documents sent to civil servants with their requirements.

The organization of the system includes the following stages:

• determining the composition of the subscribers of the selected information dissemination system;

• Analysis of information potential. It is intended to pre-determine the information potential to be included in the system and approve it in accordance with the information needs.

• Identification and selection of information sources used by the information body, including libraries, to maintain the system;

• Selection or development of an information retrieval language designed to systematize documents and requirements entered into the system;

• application of feedback;

• creation of the technological scheme of the system and its connection with the organizational structure of the library.

The technological scheme of operation of the selected information dissemination system can be presented as follows. (Peregoedova, p.6)

At present, libraries have both non-automated (manual) and selective automated information dissemination systemsş Selected non-automated information dissemination systems should maintain at least two card indexes - system subscribers and topics relevant to their request. The information needs of subscribers and the content of the documents included in the selected information dissemination system are indicated by the system's information retrieval language and subject headings. As a rule, each topic title is given a conventional digital code, which facilitates the processing of documents when entering the selected information dissemination system, determines the required number of signal cards to be sent to subscribers, as well as analyzes the reviews. The same principle underlies selected computer-generated automated information systems: consumer requests are translated into the information retrieval language of the system (in most cases, descriptive) and entered into the computer's memory by forming a series of information search symbols. Bibliographic records entered into the system are indexed in the same language and form an array of search features of documents. The computer compares the array of information search marks with the array of information search marks and provides bibliographic information to subscribers in the form of a list of documents if they overlap.

İnformation services can be provided to individual and collective subscribers with selected

information dissemination systems. During the library-information service for civil servants, in the first case, there may be government agencies, ministries, ASAN Service, DOST centers, and in the second case, there may be individual civil servants.

The existence of selected information distribution systems that ensure the satisfaction of the information potential of collective information consumers does not in any way preclude the organization of selected information distribution systems that serve individual subscribers. Moreover, serving individual subscribers is the main task of the selected information dissemination system, because in this case, all the advantages of these systems can be reflected in the completeness and accuracy of bibliographic information.

The composition of the selected information dissemination system and the number of subscribers are determined by the importance of research and development projects. The composition of subscribers is adjusted annually depending on staff changes and the complexity of the work done. A report card is compiled for each subscriber of the selected information dissemination system, which includes information about the subscriber, the subject of the service and the information materials sent to him. It should be noted that the continuous requests of subscribers can be adjusted during the operation of the selected information dissemination system. This is most often the case when the subject or direction of work is changed, or when clarifying ongoing requests during an information service.

Alarm cards are sent to the selected information distribution system. Alarm cards are accompanied by a bibliographic description of the original sources, sometimes with annotations or comments. Copies of the signal cards are filled out by the subsequent selection of the main sources required by the subscribers, as well as the files required for use in other information services (eg, retro search, preparation of bibliographic publications, etc.).

The organization of feedback in the information dissemination system is carried out by evaluating the feedback receipts. The assessment is prepared taking into account the performance characteristics of the selected information dissemination systems and the characteristics of the organizations to which the systems are applied. Feedback receipts contain indicators to measure the quality of service. These indicators are determined on a 5-point scale (0, 1, 2, 3, 4, 5). Here 5 - valuable, will be used in the work; 4 - creates interest; 3 - known from other sources; 2 - does not arouse interest; 1 - does not correspond to the subject of the survey; 0 - original source (copy) required.

Based on the analysis of the feedback receipt, the effectiveness of the selected information dissemination system is assessed, and the requirements of subscribers, including civil servants, as well as the content of bibliographic information sent to them are adjusted. İn addition, the analysis of requests for feedback receipts allows you to make adjustments to the thematic plan of the library. This is important when information about documents that are not in the library fund is included in the selected information dissemination system. İf there are several references in one document, the library decides on the issuance of such documents to consumers, including civil servants (receipt, use, electronic delivery of documents).

Relevance and pertinence ratios determined by civil servants based on the analysis of assessments are used to determine the effectiveness of the selected information dissemination system.

Relevance coefficient (Qr) indicates the accuracy of information retrieval. The ratio is determined by calculating the ratio of information requests assessed in accordance with the request (assessment from "5" to "2") to the total number of requests sent to the subscriber, including civil

servants. (Vaneev, p.8) For example, 100 inquiries were sent to the reader, 65 of which received a grade of "5" and "2". This time

Qr = 65/100= 0,65 (1)

İt turns out that the value of Qr obtained means that 65 out of 100 requests sent to the subscriber correspond to the subject of the request, and 35 requests - to the "noise" of information.
The pertinence coefficient (Qn) indicates the degree to which the information sent to the subscriber meets the needs. The ratio is determined by calculating the ratio of the number of information requests rated "5" and "4" to all requests sent to the subscriber. (Vaneev, p.9) For example, 21 out of 100 inquiries sent to a subscriber receive a grade of "5" and "4". This time

Qn= 21/ 100= 0,21 (2)

It turns out that the value of Qn obtained means that 21 out of 100 messages sent to the subscriber are valuable to him and will be used in his work. The remaining 79 state that they did not come promptly and that the subscriber learned about them from other sources or was not interested in using them.

As the efficiency of the selected information dissemination system increases, the coefficients of pertinence and conformity in terms of numbers will converge.

Other (additional) coefficients can also be used to take into account the effectiveness of the selected information dissemination system:

• Copy ratio - is determined by the ratio of the number of duplicate references to the number of references compiled;

• Feedback ratio - is determined by the ratio of the number of feedback receipts received from the Subscriber to the number of signal cards sent to him.

Subscribers who do not return the feedback receipt within a certain period will be notified of the termination of service. Subscribers who do not systematically return the feedback receipt are removed from the service in the selected mode of information dissemination.

Quantitative indicators of the selected information dissemination system can be evaluated according to the following parameters: number of subscribers, number of topics served, number of subscribers' constant information requirements, number of signal cards sent to subscribers, returned feedback receipts and feedback indicator.

Auxiliary files are used when working in the selected mode of information dissemination:

1. Subscribers' card file (contains information about subscribers, each subscriber is given a number) is used to record the work and reports of the system;
2. Thematic card index, which contains information about the topic and the numbers of all subscribers interested in each topic, which allows to determine the circulation of the signal copy (a thematic rubric is compiled for each section with the number of subscribers);
3. The signal card file consists of signal cards, subscribers are evaluated by feedback receipts. It is used to obtain information about the literature required by the subscriber, as well as to determine the quality of information based on feedback receipts. Organized by survey dates;
4. Card index of the considered sources (in alphabetical order).

Results and scientific innovation

Selected information dissemination systems are a special type of library and information service and are widely used in all enterprises, including those providing library services to civil servants. This system not only provides readers with library and information services, but also allows to determine the quality of the service.

References

1. Gilyarevsky, R.S. (2021). *Fundamentals of informatics: a course of lectures*. Moscow: Exam Publisher

2. Vaneev, A.N., Minkin, V.A. (2004). *Reference book of the librarian*/ St. Petersburg: Profession Publisher

3. Peregoyedova, N.V. (1999). *Organization and methodology of bibliographic information P 26: Lecture notes*. Novosibirsk: State Public Scientific and Technical Library of the Siberian Branch of the Russian Academy of Sciences

SHUSHA MOTIVES IN AZERBAIJAN FINE AND DECORATIVE APPLIED ARTS

Emil Ağayev
Teacher of the subject combination commission "Art and physical education" of the Azerbaijan State Pedagogical College under the Azerbaijan State Pedagogical University
ORCID NO: 0000-0001-9354-0839

ABSTRACT
The cultural capital of the Azerbaijani people was occupied by Armenia on May 8, 1992. As a result of another ceasefire violation by Armenia on September 27, 2020, the Azerbaijani army fought to liberate its lands. On November 8, 2020, our army, which liberated villages, settlements and cities, raised the Azerbaijani flag in Shusha, our cultural capital. Historical Victory has become a source of inspiration for our artists in our fine arts. In this article, the works of Rahib Garayev "Victory", "Pearls of Karabakh", Konul Orujova "Henna in Shusha", Zemfira Aliyeva "Shusha. Cıdır plain", Zina Mirzazade "Shusha", Arif Huseynov "Shusha" were analyzed in the context of art criticism.

Keywords: Azerbaijan, Karabakh, Shusha, fine arts, decorative-applied arts

Introduction.

The people of Azerbaijan are one of the countries rich in historical traditions and cultural values. When we say Karabakh, we think of our cultural capital, Shusha, the conservatory of the Caucasus. The countries of the world did not say a word about the occupation of Shusha by Armenia on May 8, 1992, the destruction and insult of our architectural heritage and mosques there. As a result of another ceasefire violation by Armenia on September 27, 2020, the Azerbaijani army fought to liberate its lands. On November 8, 2020, our army, which liberated villages, settlements and cities, raised our tricolor flag in Shusha, our cultural capital. Historical Victory has become a source of inspiration for our artists in our fine arts.

The interpretation of the main material.

Talented Azerbaijani sculptor Rahib Garayev loaded the composition "Victory" (fig 1) with a deep philosophical idea. The ideology of freedom and patriotism creates a sense of pride in the audience. He preferred the texture of the bronze material. Released among the barbed wire, the kharıbulbul blooms in its native land.

Fig 1. Rahib Garayev “Victory” (2021) (bronze, 63x38x38 cm)

In the work "Pearls of Karabakh" (fig 2), authored by the sculptor, large place was given to Karabakh architectural monuments on the carpet. The loops of the carpet were completed with kharıbulbul flowers. The work of art, solved in the form of a flying carpet, seems to take the pearls of free Karabakh back to their lands and travel to the audience.

Fig 2.Rahib Garayev “Pearls of Karabakh” (2021) (bronze, 52x32x32 cm)

Konul Orujova in her work “Henna in Shusha", (fig 3) presented a cheerful mood in our cultural capital. The revival of our national traditions by young women, the symbolic solution of red in the

work were subjected to dynamic forms. In the left part of the composition, a woman looking in the mirror smells a kharıbulbul in her hand and feels her love from her homeland.

Fig 3. Konul Orujova "Henna in Shusha" (2021) (canvas, oil paint, 87x124 cm)

"Shusha. Cıdır Plain "(fig 4) on canvas, Zemfira Aliyeva, using the technique of oil painting, recreated the general picture of the historical Cıdır Plain, using the perspective of a bird's flight. The unity of color gamma enhances the image's power of description.

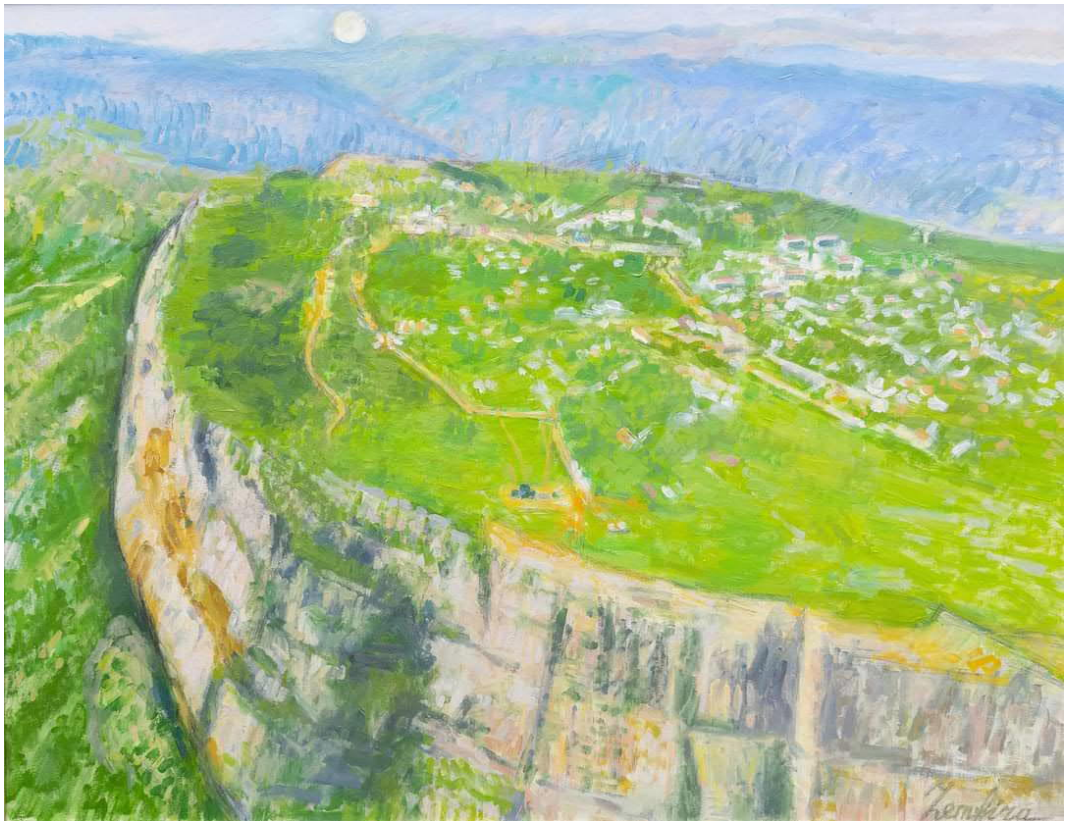

Fig 4. Zemfira Aliyeva “Shusha. Cıdır Plain” (2021) (canvas, oil paint, 70x90 cm)

In decorative-applied art, Zina Mirzazade draws attention to the war on the batik in front of the foggy Shusha mountains. In the flames, our cultural capital is liberated again by the soldiers who succeeded in the battle with our tricolor flag. (fig 5)

Fig 5. Zina Mirzazadeh “Shusha” (2021) (batika, 150x90 cm)

Arif Huseynov presented Govhar Aga Mosque and Kharibulbulu in Shusha as a symbol of the homeland. The melancholy of the miniature style enhances the impact of the plot. (Fig 6)

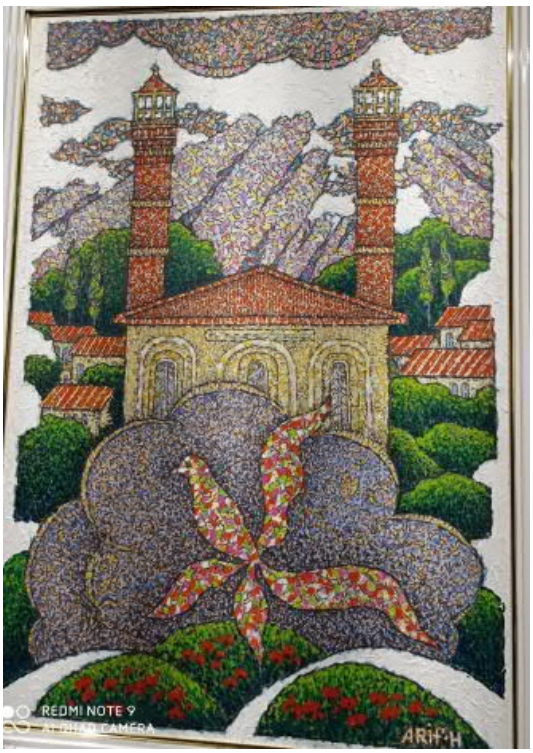

Fig 6. Arif Huseynov "Shusha" (canvas, oil paint)

Conclusion.

In the fine and decorative arts of Azerbaijan, our artists, who appealed to our cultural capital Shusha, bring a new breath to free Karabakh with their works. The description of Shusha, the idea of patriotism is the main means of figurative expression of the composition.

References

1.Ağayev E. “Azərbaycanlı rəssamların Şuşa sevgisi”, “4th international Nowruz conference on scientific research” 18-21 mart 2021, Azərbaycan, Qarabağ, s 44-50

2. https://az.wikipedia.org/wiki/%C5%9Eu%C5%9Fa

PUTIN'S ATTACK ANALYSIS TO UKRAINE IN THE FRAMEWORK OF REALISM THEORY OF INTERNATIONAL RELATIONS

Alarm is the largest crisis in Europe during recent decade (World War III)

Vorya Shabrandi
Knowledge of Master of International Relations University of Guilan Iran,
https://orcid.org/0000-0002-6013-2115

ABSTRACT

With the start of the collapse of the ***Soviet Union***, the Russian Federation lost control of 14 republics, but the loss of Ukraine has been bitter than others. Ukraine in August 1991, and about four months before the dissolution of the ***Soviet Union***, declared its independence from its independence, and its independence announcement was approved based on the results of a referendum that was positive with 90% of its votes. Many Russians also have a close relationship with the cultural, historical and religious, ***Ukrainians***, Ukraine as an independent, democratic, democratic and democratic state in Russia was threatened for the regime ruling the country, because it could be for other republics of the government the former Soviet Union and the Russian people are undesirable. Since the beginning of the second decade, the collapse of the Soviet Union in 1991 Russia was pushed by two streams from the West, one of the expansions of the European Union and the expansion of ***NATO***. In 2014, after the velvet revolution in Ukraine, the pro-Russian government subsided, and ***Zailinsky*** ruled the West, immediately the Russians annexed the Crimean peninsula, with the belief that residents of this Russian region are, by referring to Parliament and voting were formed in 2014 that the French president, Angela Merkel and the Ukrainian and Russian officials were present, and was given to the republics of ***Donetsk and Luhansak*** internal autonomy, the majority of the people of these regions are Russians. This was a matter that ***Zailinsky***, who had reached power in Ukraine, did not pay attention to the inhuman behaviors with residents, as a result, the people of these areas were repeatedly from Russia to join it. After the velvet revolution in Ukraine, which the West's pro-Western government had been defeated for Russia, Russia, and especially Putin, were planning to carry out mutual action, and now the same opportunity for Russia has been provided, the history of the war between Russia and Ukraine In fact, it returns to 2014 years. The theory of international relations, the theory of realism, can better analyze the recent events in Ukraine. In the framework of realist theory, we want to analyze Russia's action, it seems that Russia's behavior in attacking Ukraine in fully compliance with the recommendations and suggestions of fans This is the theory and leaders of the country, by force, are trying to neutralize security threats from ***Ukraine in NATO*** with military action. Realists believe that the forest law is dominant on the international system, and therefore, in their view, ethical principles and international laws and regulations do not play a role in soluble conflict. Power and balance of power is one of the basic concepts of supporters of this theory, and they believe that for the survival and removal of any threatening threat, the power of countries has increased, so that in order to balance different levels between countries. In terms of realists, the security of a country is the highest value and cannot be traded with anyone, and for this reason, they consider any kind of action, including military action and war. Referring to the principles and concepts of realism, Russian leaders assess the attack on Ukraine in the framework of national interests and confronting

the security threats in the country that shadowed Russian security over two decade.
According to the teachings of this theory, no power does not allow other countries in their geographical boundaries and threaten their security. For example, the United States never allow Russia or China in Latin America, which is one of the UNVA, and threaten US security by creating a military base. As a historical example, the action of the Soviet Union led by Khrushchev in 1962 to establish nuclear weapons in Kennedy, the president of the United States, and if the Soviet leaders did not retreat from its desire, maybe the world of foreign war. Experienced. In the Ukrainian crisis, the Russians have concluded that NATO's progressive policy to the east and the recruitment of republics from the former Soviet Union threatens the security of the country, but also in the event of a shortening of Russia and Ukraine's membership in NATO, other republics in the future. be. The fact is Putin to deal with this kind of threats is not present, and with the arrival of the war, it is unclear whether this action is neglected in the political, economic, military and security for Russia. will follow. Putin seemed to be a hard dilemma before attacking Ukraine, or he had to surrender, and he had to join Ukraine in NATO, which, of course, is opposed to the psychological realities of Putin, seeking to revive Russian power in global law. And does not match the security doctrine of the country, or by attacking Ukraine and resorting to Western countries and to other republics from Russia, it does not end the message that Russia has not tolerated the presence of NATO on its security borders and in this connection. Is willing to deal with the West at any level. Of course, this could not be distant that Western governments and the United States have designed a scenic scene like a scene, whose choice of any of the paths, such as the interests of Russia and the losing the country on both equations. The selection of the first route to the Russian political and military credentials, and the choice of the second route, which is practically operational by Putin, targeted the power and power of the country. It seems that Russia's entry into the military phase will result in heavy sanctions by Western governments against the country and put Russia in a situation where even some Russian-friendly countries, including China, cannot support these sanctions. . By applying heavy sanctions, Western governments are seeking to face a serious crisis without a military confrontation and even a bullet. On the other hand, Western governments will have the opportunity to create a global wave against Russia, and by mobbing the global public opinion in opposition to the war and the Russian military strike in Ukraine, they push the country in the global arena. Russia's leaders seem to avoid entering into these hard and complex conditions by choosing an interstitial pathway, and manage the crisis formed rationally before attacking Ukraine. Putin could transmit this message by abandoning the military option and through efficient diplomatic and economic tools to Ukraine, especially European countries that are heavily dependent on Russia, especially in the energy field, to prevent the formation of an international crisis in NATO to prevent the formation of an international crisis. It seems that the continuation of the military route that Putin has been taking, can fully caught the country in the western trap, and insisting on this wrong path, has led to a heavy damage to the Russian economy and most of its isolation in the international arena. Bless. The weakened Russia is part of an application to control the country, Western countries can go to the yellow dragon; Because China's inhibition is the most important priority of Western governments, including the United States, and they believe that if they cannot restrain China at this point, in the future, the country should lead to bow down in front of this country.

Keywords: Vladimir Putin, the Russian Federation, Ukraine, NATO, the theory of realism (realism) of international relations.

THE POSITION OF ADOPTED CHILDREN IS BASED ON INHERITANCE LAW IN INDONESIA

Elfrida Ratnawati
Faculty of Law, Universitas Trisakti, Jakarta

Esti Royani
Faculty of Law, Universitas 17 Agustus 1945, Samarinda

Syukron Abdul Kadir
Faculty of Law Universitas Widya Mataram, Yogyakarta
ORCID: 0000 0001 7424 3812

ABSTRACT
This paper discusses the position of adopted children in the inheritance law that applies in Indonesia. According to the inheritance law in Indonesia, does the adopted child get inheritance rights according to the inheritance law in force? This is the main issue that will be discussed. This paper uses secondary data supported by primary data, with a conceptual writing method will be described descriptively. The study results stated that based on Islamic law, adopted children do not carry legal consequences regarding blood ties, guardianship, and inheritance relationships with adoptive parents; children continue to inherit from biological parents. Inheritance based on customary law determines the inheritance of adopted children depending on the lineage of customary law in force in the area, namely Patrilineal, Matrilineal, and Bilateral. Based on the provisions of the Western Civil inheritance law as regulated in Staatblaad 1917 Number 129, the legal consequence of adopting a child is that the child legally obtains the name of the adoptive father, becomes a child born from the marriage of the adoptive parents and becomes the heir of the adoptive parents, meaning that the result With the appointment, all civil relations, which stem from descent due to birth, are between the biological parents and the child. Therefore, a child legally adopted through a court decision has the same position as a biological child. The person concerned has the right to inherit the inheritance of his parents.

Keywords: Inheritance, Adopted Child, Indonesia

A. Introduction

From the beginning, the adoption of children was carried out by the community in different ways and motivations, following the rule of law and law systems living in the area. Foreign customary law requires compensation as a subsidiary for the biological parents of adopted children in the form of sacred objects or considered to have magical powers (Wignjodipuro, 1973).

Adoption of children, commonly known as adoption, is a legal institution that has been known for a long time in Indonesian community culture. There are several reasons why people adopt children; one is a trigger for continued descent, as a factor of affection, and the other. The year 2002, which has been justified by Law 35 Tahun 2014 concerning Child Protection and Government Regulation number 54 of 2007 concerning the Implementation of Child Protection, and Minister of Social Affairs Regulation Number 110 of 2009 concerning requirements for child adoption (Meliala D. S., 1982).

In general, every child has rights and responsibilities as a child in a family, but children's rights are often due to family conditions that do not allow it. Based on this, it is one of the tasks of the government to take care of poor and neglected children. This was written in the 1945 Constitution. Article 34 paragraph (1) reads, "the State guards poor and neglected children." One of the efforts to create children's welfare is regulated in Article 12 paragraph (1) and (3) of Law No. 4 of 1979 concerning Child Welfare, namely through the adoption of children. Article 12 paragraph (1) of the law stipulates that the adoption of a child for the benefit of the child's welfare which is carried out outside of customs is carried out based on statutory regulations (Tambunan, 2013).

In the case of inheritance in general, if someone dies, the heirs are the husband or wife and their children. In other instances, the husband or wife and their children can inherit together with other members, namely the mother and father. It could also happen that those who become the heirs are their siblings because there are no children and descendants.

Adoption of Indonesian children has become a community need and is part of the family legal system because it involves individual interests in the family. If an adopted child must pay attention to the child's best interests and be carried out based on local customs and applicable laws and regulations, this has been regulated in Article 39 of the Child Protection Act. Generally, child adoption is divided into two types: the adoption of children between Indonesian citizens (domestic adoption) and Indonesian citizens by foreign nationals (intercountry adoption). The revival of Aniak hairus is carried out with the legal process, namely through the establishment or decision of the Constitutional Court.

Research on the position of the adopted child's inheritance has been widely carried out, including (Rihi, 2006) the role of the adopted child according to the Balinese Customary Inheritance Law (Case Study Sesetan Village, South Denpasar District, Denpasar City, and Denpasar District Court). The research results show that the development of the adopted children does not have to be diaries of the self-group. This is due to the reasons for raising children other than having offspring, which is also based on the human race and the unit for the child's welfare. If a child called anaik is female, his status is changed to Santana rajeg; he becomes a male child in hail, receiving Harita inheritance from his parents. The Traditional Seisetan community carries out raising children with the traditional ceremony, namely the extortion ceremony and the siair ceremony, followed by the creation of an official statement. In this case, the role of a public official, a noitarist, was replaced by the head of design, making a clerk's letter as written proof of evidence for the promotion of ainak for the local community. The position of an adopted child in the family of his adoptive parents is that of a biological child so that he functions as an extension of the lineage and has the position of an heir, with the stipulation of adopted children from their group, all treasure inherited from their adoptive parents, including treasure heirlooms. On the other hand, the children raised and not from their group only inherited the rich Harita Guinea (the livelihood) of their adoptive parents, precious treasure returned to the original status. The adopted child is not entitled to inherit the inheritance from his biological parents because his family relationship has been severed.

Research conducted by (Fadillah, 2017), The practice and system of Sundanese traditional inheritance in the Andamui Village community, Ciwaru District, Kuningan Regency. The conclusion of this research diary is based on the results of field research. The inheritance distribution practice in Anidamui village uses a bilateral system by drawing lineage from both sides, both from the father and the mother. In this system, the position of sons and daughters in the law of equal and equal inheritance. This means that both sons and daughters are heirs of the heritage of their parents. However, there are differences between girls and boys, and the difference lies in the

issue of the division of inheritance houses. If it is a daughter (usually, the inheritance house is given to a bunigsu daughter if there is more than one daughter), then the inheritance house is given to the daughter as a whole.

Research conducted by (Saifullah, 2007), Comparative Analysis of Sundanese Inheritance Law with Islamic Inheritance Law. After conducting research with studies from various sources, the author draws the following conclusions:

a. The law of inheritance of Sundanese custom and the direction of the heritage of Islam is the same in principle. The basic similarities and differences between the two legal systems lie in the understanding, the process of inheritance, sources, rules, conditions, causes, and barriers to heritage, and the principles of an estate.;

b. In practice in society, Islamic inheritance law and Sunda traditional inheritance are still preserved and used and even continue to this day. Every Muslim should adhere to the principles of Islamic inheritance law because it is a commitment for every follower of the Islamic religion that is based on the Qur'an and al-Hadith. As for the people of Sunda, who still use the provisions according to their custom in inheritance distribution, they are welcome. Considering the principle of paida dian, the similarity is not much different;

c. Regarding using the right of choice (choosing) in the distribution of inheritance, no rule requires a person to use which legal system to settle inheritance cases. In general, in Sundanese custom, the distribution of an estate is carried out peacefully and through deliberation, which results in a consensus between the heirs after all the responsibilities of the deceased person are completed, such as paying off the debts, the cost of burial, carrying out the will and so on.

Research conducted by (Esanra, 2008), Position of Adopted Children in Indigenous Peoples Lampung Pepadun Siwo Migo Buai Subing Study in Terbanggi Besar District, Central Lampung Regency, Lampung Province. The problem in writing this thesis is, what is the process of adopting an adopted child according to the tradition of Lampiung Peipadun Abiung Siwo Migo Buai Subing and what is the position of the adopted child according to the custom of Lampiung Piepadun Abiung Siwio Migo Buai Subbing in the Terbianggi Biesar District, Lampung Tengah. This study aims to describe the process of adopting adopted children in the Lampung Pepiadun Abung Siwo Miigio Buai Subing orthodox community and find out how adopted children's position in the indigenous people Lampung Peipadun Abung Siwo Migo Buai Subbing is placed. The results obtained from this study are expected to provide a comprehensive and systematic picture of the dynamic status of the population in the indigenous peoples of Lampung Pepaidun Abiung Abusing Siwio Miigo Buiai Subbing in Terbainggi Besar District, Central Lampung. Furthermore, suppose the adopted child is appointed to be upright. In that case, the adopted child should continue or act as a successor to the descendants of his adoptive parents and has the right to have the right to inherit all the wealth of his adoptive parents. The legal consequences resulting from the adoption of an adopted child are the creation of kinship and the emergence of family and legal relations, as well as the shifting of legal concerns in terms of the rights and obligations of the parents to adoptive parents and the child will be cut off from the biological or legal relationship with the original family he still has a relationship with his birth parents and siblings.

Research conducted by (Nugrahaeni, 2017), Grant of all assets to adopted children: a case study of the Djaelani family in Dusun Dakawu, Lebak Village, Grabag District, Magelang Regency. The authors found that the research results based on the provisions of the Compilation of Islamic Law Article 210 regarding the age limit and the approval of the inheritance experts were appropriate. Still, if we look at the provision for granting one-third of the assets, the practice of hibiah is not

applicable. Meanwhile, based on a review of Islamic law, the method of this grant is not following the provisions of fiqh because the limitation of hiibahi cannot exceed one-third of the property to protect the rights of the heirs to obtain the inheritance. Even Muhammad Ibinu Hasan believes that people who donate all their wealth are stupid people whose actions must be limited.

In Indonesia, there are 3 (three) applicable inheritance law systems, namely the inheritance of Islamic law, Western Civil and Customary Law, and this paper discusses the position of adopted children in terms of inheritance law that applies in Indonesia, namely according to Islam, Western Civil Code and Customs..

B. Discussions

1. Understanding Adopted Children

According to the Big Indonesian Dictionary or KBBI, the meaning of an adopted child is another person's child who is taken and considered his child. According to (Wignjodipoero, 1984), adopting a child takes other people's children into their own family, which can lead to a similar relationship, such as the relationship between parents and children.

Law Number 23 of 2002 concerning Child Protection does not formulate an understanding of adoption. However, only to develop the meaning of autism, namely Article 1 point 9 states that: "An adopted child is a child whose rights are transferred from the family environment of parents, legal guardians or other people who are responsible for the care, education, and raising of children, to the environment. adoptive parents' families based on decisions or court decisions" (Kamil & Fauzan, 2010); while the definition of child adoption is formulated in Government Regulation Number 54 of 2007 concerning Implementation of Child Adoption in Article 1 point 2, it is stated as: "Adoption of children i is a legal action that diverts children from the authority of their parents, legal guardians, or other people who are responsible for the care, education, and rearing of children, to the family environment of the adoptive parents." (Pandika, 2012).

2. The Inheritance System of Adopted Children in Indonesia

Adoption is carried out because a married man does not have any legitimate male offspring according to the male line, either because of blood ties or because of adoption. The adoption of children is carried out because, in a marriage, I do not get male offspring.

Law No. 23 of 2002 concerning child protection expressly states that the purpose of adoption and the motivation for adopting a child will only be carried out in the child's best interests and carried out based on local customs and the provisions of the applicable laws and regulations. This provision guarantees protection for children whose nature is very dependent on their parents.

The legal consequences of adopting a child based on court decisions are in the case of guardianship and inheritance, as follows:

a. Trustee

After the court issues the decision, the parents are appointed as the child's guardians. All rights and obligations of the birth parents are transferred to the adoptive parents, except for the adopted daughter of a Muslim; when she marries, the marriage guardian is a biological parent or blood relative. (Alam & Fauzan, 2008).

b. Inheritance

Indonesia adheres to three legal systems regarding inheritance, namely Islamic law, customary law, and national law, all of which have the same power in the eyes of the law, for the following description:

1) The inheritance of adopted children according to Islamic law

Before, the Islamic inheritance law was influenced by the social system followed by the community. People who do not know the patterns of tribal society have the habit of settling, fighting, and fighting for loot. Most of them make their living trading. This trait seems to have become a maipan culture or cultivation. For this reason, culture helps to form values, legal systems, and valuable social systems. Physical strength and become a standard measure in applying the legacy of the legal system (Khisni, 2017).

Under Islamic law, the adoption of a child does not carry legal consequences in terms of blood relations, guardianship relationships, and inheritance relationships with adoptive parents. He continues to be the heir to his biological parents, and the child continues to use the name of his biological father (Alam & Fauzan, 2008).

In the draft of the Criminal Code and the rules of Islamic law, which are usually used to explain the inheritance, it is stated that the adopted child is not included in the list of one's heirs. Based on Article 171 letter C of the Compilation of Islamic Law I (KHI), heirs are described as people who at the time of death have blood ties or marital relations with the deceased, are Muslim, and are not prevented by law from becoming heirs. The second article above emphasizes that heirs are those who have blood/incest relations with the heirs. This legal basis confirms that an adopted child cannot be said to be an heir.

If seen in the Compilation Huikum Islam Article 171 letter (h) I, it states that "adopted children are children who are in care for their daily life, education costs, and so on. original parents to their adoptive parents based on a court decision" (Mustofa, 2008).

Islam allows the adoption of children, but within certain limits as long as it does not carry legal consequences in blood relations, relationships with inheritance, and inheritance, where adopted children are biologically inheritors of their parents and children continue to use their name, biological father. The compilation of Islamic Law confirms that the adopted child does not have an inherited relationship with the adoptive parents. Still, as an acknowledgment of a good adoption from the child's institution, the relationship between the adopted child and the adoptive parents is confirmed by intermediaries from a warrant or mandatory.

Contents letter is one way to transfer assets from one person to another. This agreement system has been running since ancient times. There is only one religion that governs it, but every society understands the will, where the will system has no care in its implementation; all have their provisions for how good the choice is.

The compilation of Islamic law becomes a reference by the religious court. If the adopted child does not receive an order from his adoptive parents or his third child does not leave a letter of charge during his life, then the adopted child has the right to an obligatory will on the condition that it is not more than 1/3 (one-third) of total assets This has been explained in Article 209 paragraphs (1) and (2) of the Compilation of Islamic Law which states, if the adopted child or adoptive parent does not receive a will, the adopted child or adoptive parent is entitled to the mandatory choice of 1/3 (one third) of the inheritance.

Parents who are automatically adopted are deemed to have left a maximum of 1/3 (one third) of their remaining assets to their adopted children, or adopted children otherwise to adoptive parents, where the assets are in a distribution system before the distribution of the inheritance to his heirs, the mandate must be fulfilled first. So there must be a link between the adopted children and the adoptive parents to get a part of the inheritance.

2) Inheritance of Adopted Children According to Customary Law

Indonesian people follow various religions and beliefs with multiple forms of kinship with different hereditary systems. The adoption of children in customary law is not a strange institution. This institution is widely known almost all over Indonesia and is carried out in various ways and motives. For example, in Java, ainiak angikat are their nephews or nephews (Soimin, 2004).

This hereditary system has been in effect for a long time before the entry of Islam, Hinduism, and Christianity. Theoretically, the descending system can be divided into three types, namely as follows (Hadikusuma, 2015):

a) The patrilineal system, which is a system of descent, I drew according to the father's line, where the position of men is higher than the position of women in inheritance.

b) The matrilineal system, which is a system of descent that is drawn according to the mother's line, where the position of women is higher than the position of men in terms of inheritance.

c) System Parent or Bilateral, which is a system of descent drawn according to the line parents, or according to the line of the mother and father, where the position of male and female is not differentiated in inheritance.

In customary law, the inheritance decision for adopted children is up to established law. For a family whose parents are Javanese, adopting a child does not break the blood relationship between the child and their biological mother. Therefore, apart from the right of inheritance from his adoptive parents, the adopted child also remains until he inherits from his birth parents. Unlike in Bali, which adheres to a patrilineal system, adopting a child becomes a legal obligation that the child releases from their original family into their adoptive family. Child i is the biological child who is his adoptive person and is the successor of his adoptive father (Budiarto, 1991).

Whereas the Matrilineal kinship system in Minang Kabau is not known for adopting children in its customary law, it only invites children to care for and care for them as their children. However, the child in question usually still has a family relationship with the person who picked him up. The relationship between the adopted child is not disturbed by his biological parents, heirs to his biological parents, and the child is not the heir to his adoptive parents. (Djatikumoro, 2011).

3) Inheritance of adopted children in accordance with statutory regulations

In Staatblaad No. 129 1917, the legal consequence of adoption is that the child legally gets the adoptive father's name and becomes a child born from the adoptive parents' marriage and heir to the adoptive parents. Because of the appointment, all civil relations derived from heredity due to birth are broken between biological parents and children (Meliala, 1996).

According to the Staatblad of 1917, problems resulting from the adoption law are regulated in Articles 11, 12, 13, and 14. Article 11 states that the adoption of a child brings legal consequences that the person i is appointed, if he has another descendant name, a change in the name of the descendant of the person who nominated him instead of the name of the descendant of the person I who was adopted immediately became the biological child of the person who adopted him or his adopted mother, and automatically left the family relationship with the parents of Kanidiung, except (Meliala, 1996):

a) Regarding the prohibition of marriage based on kinship;

b) Regarding the regulation of civil law based on family ties;

c) Regarding the calculation of court fees before a judge and taking a hostage;

d) Those who bring witnesses) are witnesses from parties who are better than them (who bring evidence), namely:

e) (That is about) it (we will testify) about things that are now them up to that time

f) If the adoptive parents are married men, the adopted child is automatically considered a child

born of their marriage;
g) If the adoptive father is a married husband and the marriage has been broken up, then the adopted child i must be considered as the i child born to i of those who were divorced due to death;
h) If a widow adopts a child, then she is considered to be born from her marriage with a husband who has died, provided that she can be included as the heir to the inheritance of the person who has died, as long as there is no desire. As a result of severing the relationship between the adopted child's naisab and his biological parents and entering the adoptive parents' family, the adopted child is placed in a legal position with the biological child of his adoptive parents.
Since the enactment of Law Number 35 of 2014 i to Law Number 23 of 2002 concerning Child Protection, which also regulates child adoption based on i Azaz Lex Posteriori derogat lex priori; the provisions of the existing law then set aside the requirements of the existing law, so for the current legal scheme, the Act on Child Protection and its implementation.
Article 39 of the Law on Child Protection is summarized as follows:
a) The promotion of children can only be carried out in the interests of children and is based on local customs and the provisions of applicable laws and regulations;
b) Adoption of a child does not break the blood relationship between the adopted child and his biological parents;
c) Prospective adoptive parents must have the same religion as the adopted child's candidate;
d) pious children of foreign nationals can only be carried out as an effort to formulate Islamic Sharia;
e) If the origin of the child is unknown, the religion of the child is adjusted to the faith of the majority of the local population;
f) Adoptive parents must notify the birth and biological origins of the parents by taking into account the readiness of the child concerned.
The explanation of the article above clearly states that adopting a child is not allowed to break the relationship between the adopted child and his biological parents. This is explained in Article 40 Paragraph (1) of Law Number 23 of 2002 concerning Child Protection.
Thus it can be concluded that the adoption of a child based on a court decision does not result in a blood relationship between the adoptive parents and their adopted child, and the representatives, adopted children and adoptive parents do not inherit from each other; the primary condition of inheritance is not fulfilled, Article 832 of the Criminal Code states "those who have the right to be an heir, a blood relative, both legal and out of wedlock, the husband or wife who has lived the longest, all according to the oldest rules, all according to the rules listed below.
If there are no blood relatives and the longest-lived between husband or wife, all inheritance of the deceased belongs to the state, which is obliged to pay off all debts, only inherited assets are sufficient for that." While Article 852 of the Criminal Code states that the heirs are "children." Or all of their descendants, even if they were born of other marriages, were inherited from parents, grandparents, grandparents or all other blood relatives in a straight line, without distinction between male or female and no difference based on first birth".
Based on the explanation of the article above, it can be concluded that an heir is a person who is related by blood or blood to the heir who died; this is the legal basis that confirms that the adopted child has no inheritance rights or becomes the heir of the inheritance of his adoptive parents.
From the above provisions, it is clear that what is prohibited is adopting a biological child in all respects. Their crossing point is the provision of customary law in several regions in Indonesia, which is to exclude or decide on the position of adopting children with their biological parents. This

is the principle of the adoption agency because of the provisions that eliminate the rights of birth fathers and overhaul the provisions regarding inheritance. Islam encourages a Muslim to take care of other people's children who are not able, the poor, neglected, and others—but not allowed to break the relationship and rights with his biological parents.

According to formal Islamic law, adoption refers to the Compilation of Islamic Law (abbreviated as KHI). Article 171 h letter states: "Adopted children are children in terms of maintenance for daily life, education costs and so on shifting the responsibility of the original parents to adoptive parents based on a court decision." After the parent or examiner dies, the responsibility to the heirs.

The heirs' obligations under Article 175 of the KHI are:

a. The heirs' liabilities are: 1) Manage and complete until the burial is complete; 2) Complete the two debts in the form of medical care and treatment, including the obligations of heirs and collection of receivables; 3) Complete agreement heirs; 4) Divide the estate among the rightful heirs

b. The liability of the heirs of the heir to the debt or liability is limited to the amount or value of the inherited assets

Concerning inheritance, generally, when an heir dies, he leaves several heirs who then inherit the heir after deducting the maintenance costs required by the deceased heirs, debts, letters of intent, or gifts made. At the same time, still alive can be directly distributed to the heirs. It is better if the inheritance can be divided as soon as possible when everything is done for the deceased heirs.

There are several conditions in the distribution of inheritance, namely the first, the heir's death. Second, there are no barriers to destruction, slavery, murder, different religions, or because of other countries (Rahman, 1981). In the case of inheritance in general, if a person dies, the heirs are the husband or wife and their children. In other instances, the husband or wife and their children can inherit together with other members, i.e., mother and father. It could also happen that those who become the heirs are their siblings because there are no children and descendants.

If there are heirs and adopted children, the problem will also arise. Meanwhile, apart from an adopted child who inherits from his adoptive father, he still receives an inheritance from his biological father, twin inheritance rights for an adopted child are the same as a person who can receive "water from two water sources."

In the case of any inheritance, adoptive parents may not inherit from each other with their adopted daughter; based on that inheritance is based on a legal kinship relationship. Nevertheless, the right of adopted children remains a concern in Islam, where inheritance to adopted children can be done by borrowing (Article 209 KHI).

The position of an adopted child by KHI is determined as a legal child under a court decision not to sever ties with kinship or blood with his biological parents because the principle of adoption by KHI is a form of faith that is manifested in caring for other people's children as children in the form of caring for children taking care of all the necessities and necessities of life. Borrowed is that its implementation will not be affected or not depending on the middleman of those who died. This will is still carried out, whether spoken or desired or not by the person who died. So that its implementation will not require evidence that the intention is spoken, written, or expected, but its performance is based on a legal basis that justifies that the stretcher will be carried out.

In KHI, the provision for borrowing is stated in Article 209, paragraphs 1 and 2, which reads as follows: a) The inheritance of the adopted child is divided by Articles 176 to 193 above, while the adoptive parents who do not accept the loan as much as 1/ 3 adopted inheritance; b) For adopted children who receive a will, they are given a loan, as much as 1/3 of the inheritance.

Based on the provisions of the Western Civil Inheritance Law: As regulated in Staatblaad 1917 No.

129, the legal consequence of adopting a child is that the child legally gets the name of the adoptive father, becomes a child born from the marriage of the adoptive parents and becomes the heir of the adoptive parent. As a result of the appointment, all civil relations are cut off, which stems from offspring due to birth, namely between the biological parents and the child. Therefore, a child legally adopted through a court decision has the same position as a biological child. So that the person concerned has the right to inherit the inheritance of his parents.

3. **Inheritance Law Outside the Court**

Adopting a child without a court decision is to agree with the biological parents and the prospective adoptive parents to adopt and release the adopted child candidate to adulthood and can live independently so that the child can meet his needs and help his family's economy.

Regarding this matter, the child's adoption is one of the critical events that need to be recorded in the population registration. What is meant by Important Events according to Article 1 Number 17 of the Law of the Republic of Indonesia 23i of 2006 concerning population administration are events experienced by a person, including birth, death, stillbirth, divorce, child recognition, adoption of children, change of name, and change of citizenship status.

In addition, Article 1 subsection 7 explains that what is meant by an Implementing Institution is a city/district unit that is responsible and has authority in terms of Population Administration. According to Article 1 Point 15, the definition of Civil Registration is a record of important events experienced by a person in population registration by the work unit that manages population and civil registration.

The child's adoption record must be proven with a copy of the approval from the district court, namely the court's decision (for non-Moslem) and the decision of the Religious Court (for Muslims). This is the basis for making a side note in the adopted child's birth certificate citation. Therefore, the adopted child does not have two birth certificates but only has one added with a side note that is a note regarding the change in status in the event of an actual event in the form of a message that is included on the side of the certificate or in the certificate section if possible (on the page / on the page). cover or back of the certificate) by the Civil Registry Official (Kamil, Child Protection Law and Child Adoption in Indonesia, 2008).

The government is also responsible for protecting the rights of adopted children through child adoption records. Adoptive parents are expected to record the adoption of a child who has obtained a court decision, which is then in the civil dimension, making side notes in the Quotation of the Birth Certificate. A side note in the birth certificate is proof of the legal status of the adopted child's civil level. The government is expected to implement Government Regulation Number 23 of 2006 concerning Population Administration and Government Regulation of the Republic of Indonesia Number 54 of 2007 concerning Child Adoption through Draft Regional Regulations.

The legal consequences that can be lifted by adopting children without proper processes, which are mainly carried out by parents who do not want to be preoccupied with the bureaucracy in this country, are:

a. This can lead to misunderstandings between what is allowed and what is not. For example, the presence of an adopted child makes him a permitted person where he cannot marry a person who can be married, and he can also see parts of other people's bodies that should not be allowed;

b. Disruption of kinship relations and their rights. This allows interference with the rights and obligations of the family that has been defined in Islam. The legal consequences that cause legal ties between children and biological parents are entirely new and new legal relations with adoptive

parents, in the case that the guardian of the adopted child is a Muslim woman; if he is married, there is a possibility that the guardians are only his biological parents or siblings and the adoptive parents are not allowed to be the guardians of his marriage;

c. The presence of an adopted child in the adoptive parent's family can create conflict between one offspring in the family. For example, in the case of inheritance, the adopted child does not deserve to be theirs, but he owns it, which covers the portion that must be received by other heirs who deserve it. This legal consequence can occur because the prospective parents do not know about child adoption and unjustified motivation.

The consequence of this law that can occur if the adoption of a child is carried out without a court decision, according to the researcher, is that there is no legal relationship between the adoptive parents and the adopted child because there is no legal evidence that this child acidosis was carried out based on the applicable regulations. Another consequence that may occur is between the rights and obligations of each party, between adoptive parents and adopted children cannot be accused. This means that here the rights and obligations between children and parents become non-existent because there are no legal documents that regulate the rights and obligations of adoptive parents and children, so they cannot be accused in court if there is a case or a condition that satisfies all parties, in this case, adoptive parents and adopted children (Kamil & Fauzan, Child Protection Law and Child Adoption in Indonesia).

The factor that causes parents not to adopt a child through a court decision is the expensive and challenging procedure to conduct a trial in the child adoption process. Also, it can be burned by the adopted child's biological parents no longer exists because of the kinship relationship between the adoptive parents and the birth parents. The process is done more simply. This is only an agreement between biological parents and adoptive parents by usually agreeing in a written agreement and being seen assigned by several witnesses.

This effort is made by agreeing with the adoptive parents that they will grow their adopted child well—the legal consequences of adopting a child without a court decision. The legal developments during the adoption of a child do not contain any lawsuits. Therefore the adoption of a child is permitted to do. In addition, all the rights and obligations of the biological parents are transferred to the adoptive parents.

C. Conclusion

In terms of the inheritance of adopted children according to the Indonesian inheritance law are: Inheritance under Islamic law assumes children do not carry legal consequences in blood ties, guardianship, and inheritance relationships with adoptive parents; children continue to inherit the biological parents' diaries adopted children may not be recognized as the basis and cause of inheritance, because the basic principle in Islamic legal heritage is their blood relation / nasab / descent. Origin based on customary law determines the inheritance of adopted children depending on the law applicable in the area. Based on the provisions of the Western Civil Inheritance Law: As regulated in Staatblaad 1917 No. 129, the legal consequence of adopting a child is that the child legally gets the name of the adoptive father, becomes a child born from the marriage of the adoptive parents and becomes the heir of the adoptive parent. As a result of the appointment, all civil relations are cut off, which stems from offspring due to birth, namely between the biological parents and the child. Therefore, a child legally adopted through a court decision has the same position as a biological child. So that the person concerned has the right to inherit the inheritance of his parents.

References

Wignjodipoero, S. (1984). *Pengantar dan Asas-Asas Hukum adat.* Jakarta: PT.Gunung Agung.

Rahman, F. (1981). *IlmunWaris. Cet. 2*. Bandung: PT. Al Ma'arif.

Tambunan, F. H. (2013). Tinjauan Yuridis dalam Pengangkatan Anak WNI Oleh Warga Negara Asing (Intercountry Adoption). *Universitas Negeri Semarang*.

Kamil, A., & Fauzan. (2010). *Undang-Undang Tentang Perlindungan dan Pengangkatan Anak di Indonesia.* Jakarta: PT Raja Grafindo.

Pandika, R. (2012). *Undang-Undang Tentang Pengangkatan Anak.* Jakarta: Sinar Grafika.

Alam, A. S., & Fauzan. (2008). *Undang-Undang tentang Pengangkatan Anak dengan Perspektif Amic Isl*. Jakarta: Kencana.

Mustofa. (2008). *Pengangkatan Anak Otoritas Pengadilan Agama.* Jakarta: Kencana Prenada Media Group.

Hadikusuma, H. (2015). *Hukum Waris Adat.* Bandung: PT. Citra Aditya Bakti.

Budiarto. (1991). *Pengangkatan Anak Dalam Hal Hukum.* Akappress.

Djatikumoro, L. (2011). *Undang-Undang Pengangkatan Anak di Indonesia.* Bandung: PT. Citra Aditya Bakti.

Meliala, D. S. (1996). *Adopsi (Pengangkatan Anak) di Halaman Yurisprudensi.* Bandung.

Khisni, A. (2017). *Hukum Waris Islam, ed. Keenam.* Semarang: Unissula Pers.

Rihi, W. (2006). Kedudukan Anak Angkat Menurut Hukum Waris Adat Bali (Studi Kasus Di Kelurahan Sesetan, Kecamatan Denpasar Selatan, Kota Denpasar dan Pengadilan Negeri Denpasar).

Fadillah, W. N. (2017). Praktik dan sistem kewarisan adat sunda pada masyarakat Desa Andamui Kecamatan Ciwaru Kabupaten Kuningan. *Bachelor's thesis, Jakarta: Fakultas Syariah dan Hukum UIN Syarif Hidayatullah*.

Saifullah, A. (2007). Analisa perbandingan hukum kewarisan adat sunda dengan hukum kewarisan islam.

Esanra, T. (2008). Kedudukan Anak Angkat Pada Masyarakat Adat Lampung Pepadun Siwo Migo Buai Subing Studi Di Kecamatan Terbanggi Besar Kabupaten Lampung Tengah Provinsi Lampung. *Doctoral dissertation, Program Pasca Sarjana Universitas Diponegoro*.

Nugrahaeni, W. E. (2017). Hibah seluruh harta kepada anak angkat: studi kasus keluarga Djaelani di Dusun Dakawu Desa Lebak Kecamatan Grabag Kabupaten Magelang. *Doctoral dissertation, UIN Walisongo.*

Nugraheni. (2010). Pengaturan dan Implementasi dipinjam. *Hukum Mimbar Jilid 22, Nomor 2.*

Kambey, Y. P. (2013). peran Notaris dalam Proses Peradilan Pidana. *Jurnal Lex Et Societatis Volume I Nomor 2*.

Wignjodipuro, S. (1973). *Pengenalan dan Prinsip Hukum Adat.* Bandung: Alumni.

Meliala, D. S. (1982). *dopsi Anak di Indonesia.* Bandung.

Soimin, S. (2004). *Kompilasi Basis Hukum Adopsi Anak.* Jakarta: Sinar Grafika .

Kamil, A., & Fauzan. (n.d.). *Hukum Perlindungan Anak dan Adopsi Anakdi Indonesia.* Jakarta: PT Raja Grafindo Persada.

Kamil, A. (2008). *Hukum Perlindungan Anak dan Adopsi Anak di Indonesia.* Jakarta: Rajawali Pers.

PRE-TAX SUBSIDY AND INFLATIONARY GROWTH IN DEVELOPING COUNTRIES

Usman A. Usman
Ibrahim Badamasi Babangida University lapai, Niger State. Nigeria

ABSTRACT

The argument on subsidy reform in developing countries continued to generate contentious 8isues as to whether it fuels inflation or not in developing countries. Subsidy on energy has significant implication on pricing gap. Thus reform on subsidy taken cautiously or not can affect productive sector and spike inflationary pressure. This study seeks to investigate the effect of pre-tax subsidy on inflation employing panel data set of ten (10) developing countries spanned the period 2003 to 2019. Applying the panel auto regressive distributed lag model, the result of the study shows that pre-tax subsidy has a positive insignificant effect on inflation in the long run. GDP has negative insignificant effect on inflation in the long run and post-tax subsidy has negative and statistical significant effect on inflation in the long run. There is a uni directional causality running from gdp to inflation.

İNGİLİS İNTİBAH ƏDƏBİYYATINDA PLATONİK EŞQ MODELİ VƏ SİMVOLLARI: *"SİREN GÖZ YAŞLARI"*

Ətrabə Gül
Bakı Mühəndislik Universiteti, ORCİD İD 0000-0003-2982-6204

Xülasə

Təqdim olunan məqalədə intibah dövrü İngilis ədəbiyyatında, xüsusilə Uiliyam Şekspir yaradıcılığında platonik sevgi modeli və simvollarla ifadəsi məsələsi araşdırılır. İntibahı səciyyələndirən yenilik meyli yunan platonizmini özününküləşdirə bilirdi. Filip Sidniin, Edmund Spenserin platonik aşiqi ilə Şekspirin platonizmi arasındakı fərq isə intibahın dinamikliyindən qidalanırdı.

Qədim miflərdə sirenlərin müxtəlif formaların - qadın və quş bədənlərinin birləşməsinə bənzədiyinə inanılırdı. Erkən Yunan sənətində onlar iri qadın başlı, quş tükləri və pulcuqlu ayaqları olan quşlar kimi təmsil olunurdular. Ənənəvi platonik eşq modelində aşiq sevgilidə ideal gözəlliyin mükəmməl mənzərəsini əldə edə biləcəyi mühiti görür, Şekspir isə, ideal gözəlliyin tam aşkarlanması olan insan formasından başqa heç nə görmür. Şekspir sonetlərində platonik sevginin ifadə tərzinə və üsullarına diqqət yetirilir, xüsusilə "siren göz yaşları" ifadəsinin formalaşdırdığı semantik məzmunun açılışında təbiət simvollarının rolu aydınlaşdırılır.

Açar sözlər: intibah, ingilis ədəbiyyatı, Şekspir, platonik sevgi, siren, təbiət simvolu

PLATONIC LOVE MODEL AND ITS SYMBOLS IN ENGLISH RENAISSANCE LITERATURE: "SIREN TEARS"

ABSTRACT

The article explores the issue of Platonic love model and its symbols in Renaissance English literature, especially in William Shakespeare's works. The innovation trend that characterized the Renaissance could internalize Greek Platonism. The difference between Philip Sidney's, Edmund Spencer's platonic lover and Shakespeare's platonism was fueled by the dynamics of the renaissance. İn ancient myths, sirens were believed to resemble a combination of different shapes - the bodies of women and birds. In early Greek art, they were represented as birds with large female heads, feathers and scaly legs. In the traditional platonic model of love, the lover sees an environment in which the lover can obtain the perfect picture of ideal beauty, while Shakespeare sees nothing but the human form, which is the complete revelation of ideal beauty. Shakespeare's sonnets focus on the style and methods of expression of platonic love, especially on the role of the symbols of nature in the opening of the semantic content formed by the expression "siren tears".

Keywords: renaissance, English literature, Shakespeare, platonic love, siren, symbol of nature.

İngiltərə öz "*ədəbiyyatının qeyri-adi dərəcədə canlanmasından həzz aldığı*" intibah dönəmində məhz plastik söz sənətində dahilər yetişdirdi ki, bu sırada Şekspir, Spenser, Sidni, Lili, Marlo və başqalarının adlarını çəkə bilərik. İngilis intibahının kontekst və perspektivlərini Tüdor humanizmi, Uilyam Kekstonun mətbəəsi (1477), Latın ənənəsinin yerində yunan düşüncəsinə və fəlsəfəsinə hədsiz maraq, reformasiya hərəkatı kimi amillər müəyyənləşdirirdi (Hattaway, 2000: 14-25). İtalyan humanizminin Avropaya yayılan səs-sədası, kitab çapının sürətlənməsi ilə yazan və oxuyanların sayının artması, dində islahatlar və s. İntibahın modelini təyin edən əsas göstəricilər idir.

İntibah dövründə həm də universal simvolik ifadə tərzinə maraq artdı; Dönəmin həm sekulyar, həm də dini ədəbiyyatının, xüsusilə, onu digər çağlardan ayıran basqın və birləşdirici əlaməti *"simvol və alleqoriya sevgisi"* idi (Raybould, 2006: 3). Pifaqor təlimləri və platonizm, yunan mifologiyası, antik çağın ritorik və poetik irsi xristian simvolikası, okkultizm, yəhudi Kabbala inancı və s. bir-birinə qarışmış şəkildə İntibah sənətinin simvollarının bazasını təşkil edirdilər.

Platonizmin ingilis ədəbiyyatına təsirini bir çox mətnlərdə, o cümlədən dahi Uilyam Şekspirin bəzi mətnlərində özünü aşkar göstərirdi. Əksər hallarda ədəbi platonizm ingilis ədəbiyyatına italyan və fransız ədəbiyyatındakı digər ədəbi nümunələrin vasitəçiliyi ilə gəlirdi, xüsusilə Petrarka, Tasso, Du Bellay və Pleyada şairlərinin. İntibah dövrünün ədəbi platonizminin mərkəzi mövzusu isə ilahi gözəllik təlimi vasitəsilə dünyəvi sevginin ideallaşdırılması, "platonik eşq" adlandırılan məhfum idi. İtaliyada Marsilio Ficino tərəfindən XV əsrdə ilk dəfə istifadə olunan "platonik sevgi" terminini bir insanın xarici görünüşünə deyil, zəkasının və xarakterinin gözəlliyinə yönəlmiş sevgini təsvir etmək üçün nəzərdə tutulmuşdu (Hattaway, 2000: 50). İtaliya intibahının "diriltdiyi" platonizmin təsir gücü ingilis ədəbiyyatını, xüsusilə Yelizaveta dövrü şairlərinin yaradıcılığında dərin izlər qoymuşdu. Edmund Spenserin "Amoretti" sonetləri, Maykl Draytonun "İdeya"sı, Filip Sidninin "Astrofil və Stella"sı, Ben Consonun "Gözəllik maskı" (mask, masque dönəmin musiqili dram janrıdır- Ə.G.) və "Kalipolisdə eşqin zəfəri" kimi əsərlərində platonik eşq kodeksi öz əksini tapıb. E.Spenserin "*Fowre Hymnes*" (1596), "*Amoretti"*, "*Epithalamion*", (1595), "*Prothalamion*" (1596) eşq mövzusunun platonik məzmunu ilə seçilən əsərləridir.

Qərb və Şərq ədəbiyyatlarında adətən eşqin – psixoloji, bioloji və metafiziki olmaqla üç şəkli ilə rastlaşırıq. Metafizik ölçüdə eşq Platonun ideyalar sferasında nəzərdə tutduğudur, İslam mistisizmində mütləq varlığa və mütləq gözəlliyə çatma prosesində yaşanan haldır. Təsəvvüfdə "*müşəxxəsdən mütləqə*" çatma anlamında öz əkini tapıb.

Platon fəlsəfəsinin əsas kateqoriyaları - ədalət, təvazökarlıq, həqiqət və xeyir kimi ideyalar arasında əbədi gözəllik konsepsiyası xüsusi yer tutur. Xüsusilə, "Fedr" ("Phaedros") dialoqunda əsaslandırdığı bu konsepsiyaya görə bütün dəyərli nəsnələr arasında ən çox görünən və ən çox sevilən olmanın payını gözəllik almışdır, gözəllik isə insan duyğularına xitab edən bütün parıltıların içindədir. İşıqlarını günəşdən alan ulduzlar kimi, parıltılarda tapdığımız, bəziləri daha çox, bəziləri daha az parlayan ayrı-ayrı gözəl obyektlər və ya cisimlər, hamısı öz işığını gözəl olanın özünə borcludur. Platona görə, əbədi gözəlliyi görməyənlər, hər yerdə, hər zaman eyni

olan vahid gözəl məhfumunun varlığına inanmayanlar yanılırlar, çünki, ideyaların inikası olan nəsnələri gerçək sayırlar. Həqiqətlər isə müəyyən qədər ruha işlənmişdir, amma ruh yer üzünə enərkən onları unutmağa məhkum olmuşdur. Ruhun özarayışı isə İlahi ruhların ardınca səmanın yuxarı qatlarına doğru hərəkəti ilə ölçülür. Platonun gözəllik ideyası kimi konseptləri yerləşdirdiyi, "həqiqətlər" adlandırdığı yer rəngsiz, formasız, qeyri-maddi və həqiqi mövcud, yalnız ruhun özünə rəhbər tutmuş ağılla dərk oluna və ancaq həqiqətin mərifəti ilə bilinən yerdir. Həqiqətlər diyarında isə ruhlar bəzi gerçəklikləri görür, bəzilərini isə heç görməzlər, ruhların bir qismi isə həqiqəti görmədən geri dönürlər və öz fərziyyələri ilə yaşamağa davam edirlər (Platon, 2014: 250e-d, 479-a, 247d, 248 a-b). Platona görə, həqiqətlər diyarına çatmağın bir yolu da Eros (Erot) vasitəsilə gerçəkləşir. Eros ruhun gözələ qovuşmaq üçün çəkdiyi çilədir. Platonun şərhçisi D.A.Hylanda görə, Erot əslində üçlü fenomeni ehtiva edir: birincisi, Erot bizim natamamlığımızdır, yəni natamam varlıq halımızdır, bir addım irəlidə Erot öz çatışmazlıqlarımızı görməyimizdir və nəhayət, arzuladığımız bütövlüyə nail olmaq üçün bu çatışmazlıqları aradan qaldırmaq istəyimizdir (Hyland, 2008: 39). Erot gözəl ideyası üzərində düşünərək hərəkətə keçir, ruh ideal gözəlliyi Erotda xatırlayır. Platon "Simposium" və "Fedr" adlı dialoqlarında sevgi məsələsinə toxunub, bildirib ki, eşqin təsiri miqyasa gəlməz dərəcədə böyükdür, gözəlliyə və xeyrə olan sevgi hissi insan ruhunun ideyasıdır.

Beləliklə, Platonik sevgidə ilk impuls aşiqin öz daxil natamamlığının fərqinə varmasıdır və bu məmnuniyyətsizlik halı aşiqi zehni və ruhi tərəqqiyə doğru səyahətə tətikləyir (Ray, 1930:2). Narahat, hər şeydən narazı, özünü bədbəxt hiss edən platonik aşiq dərhal xoşbəxtliyə çatmağa can atır. Xoşbəxtliyi şan-şöhrət, sərvət, musiqi və ya fəlsəfə yollarında axtarır, həm bədən, həm də ruhən xoşbəxt olmağa çalışsa da, bu platonik eşq üçün yetərli deyil. Platonik aşiqin əbədi gözəlliyi dərk etməsi lazımdır.

İntibahı səciyyələndirən yenilik meyli yunan platonizmini özününküləşdirə bilirdi. Filip Sidniin, Edmund Spenserin platonik aşiqi ilə Şekspirin platonizmi arasındakı fərq isə intibahın dinamikliyindən qidalanırdı. Ənənəvi platonik eşq modelində aşiq sevgilidə ideal gözəlliyin mükəmməl mənzərəsini əldə edə biləcəyi mühiti görür, Şekspir isə, ideal gözəlliyin tam aşkarlanması olan insan formasından başqa heç nə görmür. Tədqiqatçıların fikrincə, Şekspir sonetlərinə ikili yanaşma var. *İdeallaşdırmaya, xüsusən də xristian Neoplatonizminə qarşı olan bir çox postmodern tənqidçilər sonetlərin cismani obrazlarını həddindən artıq vurğulayırlar, lakin renessans dini ənənəsi aspektindən yanaşanda oxucu bu şeirlərin daha simvolik və ya mənəvi səviyyəsini kəşf edir (*Gawlikowski, 1991*:30)*. S.C.H.Gavlivosk Şekspir sonetlərini neoplatonist və Petrarka ənənələri kontekstində təhlil edərək belə bir elmi qənaətə gəlir ki, sonetlərin hərfi mənada şərhində ortaya çıxan sevgi üçbucağı (Şair, Dark Lady və Gənc dost) yalnız anaqoji səviyyədə mənəvi mənasını açır. Şekspir öz poetik idealını (Gənc Dost) tərifləyir və onun tamamlayıcı əksinin (Dark Lady) cəlbediciliyindən tövbə edir. Şekspir orta əsrlərin "Qızılgül haqqında romans"ının şairi kimi alleqorik tərzdə danışır, hətta sonetlərin birində zərif gəncin ən gözəl təsvirlərindən birində o, "gül" kimi xatırlanır (Gawlikowski, 1991*:* 30-31). Petrarkanın Laurası, Dantenin Beatriçası neoplatonik eşq nərdivanını çıxmağa kömək edir, Şekspirdə isə bu missiyanı daşıyan təbiətin öz əli ilə çəkilmiş qadın üzünə, eləcə də qadının zərif

ürəyinə malik olan insaflı bir gəncdir. Əslində Gənc adam və Qara Leydi Şekspir tərəfindən dühanın iki üzü kimi canlandırılır. Gözəl gəncin saflığı, gözlərindəki işıq, zərafəti ilə müqayisədə sonetlərdəki qadının həm içi, həm çölü qaradır. Və bu qara qadın gözəl gəncin məsumluğuna müdaxilə edir, onu gənc şairin bir hissəsi kimi düşünsək, şairin özü, yəni qara rəngli qadınla simvolizə olunan tərəfi ilhamını korlayır:

"What potions have I drunk of siren tears,
Distilled from limbecks foul as hell within,
Applying fears to hopes, and hopes to fears,
Still losing when I saw myself to win!" (Sonnet 119)

Deməli "xəstə rəngli qadın" əslində Şekspirin dühasının neqativ tərəfidir, ona mane olan aspektidir, şair onu sirenlə simvolizə edir, "*Nə zəhərlər içdim siren göz yaşlarından, /Cəhənnəm kimi murdar pisliklərdən damıtdım*" deyir. Gül/gənc və Siren/Qara qadın qarşıdurması isə təbiət ünsürlərinin rəzmləşməsi vasitəsilə baş verir.

Qədim miflərdə sirenlərin müxtəlif formaların - qadın və quş bədənlərinin birləşməsinə bənzədiyinə inanılırdı. Erkən Yunan sənətində onlar iri qadın başlı, quş tükləri və pulcuqlu ayaqları olan quşlar kimi təmsil olunurdular. Sonralar quş ayaqlı, qanadlı və ya qanadsız, müxtəlif musiqi alətlərində, xüsusən arfa və lirada ifa edən qadın fiqurlara çevrildilər. VII əsrdə Anqlo-Latın kataloqu – "*Liber Monstrorum"da* sirenlər başlarından göbəklərinə qədər qadın, geridə qalanı isə balıq quyruğu şəklində təsəvvür olunur (Orchard, 2005). "Suda" adlı Bizans ensiklopediyasında isə sinələrindən yuxarı sirenlər sərçə şəklinə malikdir, aşağı hissə isə qadın formasında təsvir olunub, bəzən isə qadın üzlü sərçələr şəklində yer alır (Sirens, 2022). Sirenlər yunan mifologiyasının təhlükəli varlıqlarıdır, qayalıq sahillərdə oxuduqları nəğmələri ilə dənizçiləri şirnikləndirir, gəmi qəzasına səbəb olurdular. Sevilyalı İsidor məşhur "Etimologiya" əsərində yunan miflərində bəzən iki, üç, dörd, səkkiz və s. saylarda olduğu düşünülən sirenlərə belə şərh edir: "*Yunanlar qanadları və pəncələri olan yarı bakirə, yarı quş üç siren olduğunu təsəvvür edirlər. Onlardan biri mahnı oxuyur, biri fleyta, o biri isə lira çalırdı. Onlar mahnıya aldanmış dənizçiləri gəmiqəzasına cəlb edirdilər. Düzdür, onlar səyahətçiləri yoxluğa sürükləyən fahişələr idi və gəmini qəzaya uğratdıqları deyilirdi. Onların qanadları və pəncələri var idi, çünki sevgi uçur və yaralayır. Onların dalğaların üstündə yaşadıqları deyilir, çünki dalğa Veneranı yaratmışdı*" (Grant, 1999:30).

Bu müstəvidə yanaşıldıqda, siren nəğməsi təhrikedici gücü simvolizə edir, onun möhtəşəm nəğməsinə itaət etməmək çox çətindir, itaət edildiyi təqdirdə isə böyük fəlakətlərlə nəticələnir. Şekspirin "*siren göz yaşları*" ifadəsinin altındakı məna da ilahi olana qarşı dünyəvi olanı, eşqin şəhvət və ehtiras tərəflərindən qaynaqlanır. Mədəniyyətdə qadın və musiqi paralelində geniş tədqiqat aparmış J.Dunbarın maraqlı müşahidəsinə görə intibah dövründə cariyələr kimi tanınan qadın saray musiqiçiləri subay yoldaş rolunu oynayırdılar və subay qadınların musiqi ifaları əxlaqsızlıq kimi qiymətləndirilirdi. Kişinin düşüncəsini idarə edə bilən bir məxluq kimi görünən qadın müğənnilər təbiət və mədəniyyət arasındakı bir yerdə, adətən yarı insan, yarı heyvan şəklini alan siren mifoloji fiquru ilə əlaqələndirilirdilər (Dunbar, 2011: 70). İntibah və Şekspir çərçivəsindən baxanda eşqin bədənsəl tərəfinin təcəssümü kimi görünən "Dark Lady" öz

məzmununu məhz siren vasitəsilə açır.

Platonun məlum nəzəriyyəsində də məhəbbətin iki tipi vardı: birincisi, səmavi Afrodita və ya Uraniya ilə təmsil olunur, cinsi olsa da, fəzilətlidir, yüksəldir, əbədidir və yaradıcıdır; ikincisi – həm cinsi, lakin murdar, cismani və qısa ömürlüdür, yer üzündəki Afrodita və ya Pandemiyanın himayəsi altındadır (Kambaskovic, 2014: 26) Şekspir də sonetlərində özünəməxsus şəkildə sevginin ilahi və dünyəvi sərhədlərini müəyyənləşdirir.

35-ci sonetdə oxuyuruq:

Nədən yaranmısan, nədir cövhərin?
Sənə milyon gözəl bənzəyir, inan.
Bircə kölgəsi var hər bir bəşərin,
Sən isə hər cürə əks olunursan.
Adonis gözəlmiş deyirlər, hanı?
Solğun bir şəklinə oxşayır qismən.
Yelena mat qoymuş qədim dünyanı,
Sən onun bugünkü, yeni rəsmisən.
Hər xoşbəxt varlıqda olubsan təkrar,
Hər zinət əks edir hüsnünü yalnız.
Səndən gözəlliyi əxz edib bahar,
Səndən səxavəti öyrənib payız.
Bir qəşəng kölgəndir hər gözəl surət,
Öz sadiq qəlbinlə nadirsən fəqət". (Sonnet 35)

Göründüyü kimi, ədalətli gənc ilahi (mütləq) gözəlliyin özü ilə eyniləşdirilir. S.C.H.Gavlivoskla razılaşırıq ki, oxucu Platonun mağara haqqındakı mifini xatırlayır, o mağaranı ki, orada gerçəkliyin çoxlu kölgələrinin hamısı bir Həqiqəti əks etdirirdi. Şeirdə Dantenin mistik qızılgülü də yada düşür, Tanrı bütün yaradılışın ətrafında fırlandığı hərəkətsiz nöqtə kimi təcəssüm olunur. İlahi gözəlliyin – Mütləq olanın gül şəklində təcəssümü isə gülün simvolik hekayəsinin dünyamiqyaslı təcrübəsini yada salır.

Ədəbiyyat

Gawlıkowskı, Somer Chrıstıne Hodges. Petrarchan, Neo-Platonıc and Chrıstıan Love Conventıons in Shakespeares sonnets. A Thesıs In Englısh https://ttu-ir.tdl.org/bitstream/handle/2346/59798/31295006407521.pdf;sequence=1
Grant, Robert McQueen (1999). Early Christians and Animals. London: Routledge, 120.
Translation of Isidore, Etymologiae (c. 600–636 AD), Book 11, chap. 3 ("Portents"), 30.
Dunbar, Julie C. (2011). Women, Music, Culture. Routledge. p. 70.
Hattaway, Michael, ed., A Companion to English Renaissance Literature and Culture (Blackwell Companions to Literature and Culture), Oxford, Blackwell Publishers, 2000; cloth; pp. xix, 747; .s.14-25
Hyland, D. A. (2008). Plato and the Question of Beauty. Bloomington: Indiana University Press.

Kambaskovic, Danijela Sawers. Plato’s Loves and Shakespeare’s Women: Tamora and The Dark Lady'. Proceedings of the 'Love and Devotion' conference, State Library of Victoria and Bodleian Library, Oxford. La Trobe Journal (2014).
Orchard, Andy. "Etext: Liber monstrorum (fr the Beowulf Manuscript)". members.shaw.ca. Archived from the original on 2005-01-18.
Platon (2014). Phaidros ya da Güzellik Üzerine (çev. B. Akar). Ankara: Bilgesu Yayınları 2014:
Ray, Dorcas Douglass, "The platonic lover of Elizabethan poetry." (1930). Electronic Theses and Dissertations. Paper 1190. https://doi.org/10.18297/etd/1190
Raybould, Robin. An Introduction to the Symbolic Literature of the Renaissance. Trafford Publishing, 2006, 396 p.
Sirens. https://www.cs.uky.edu/~raphael/sol/sol-cgi-bin/search.cgi?search_method=QUERY&login=&enlogin=&searchstr=sigma,280&field=adlerhw_gr&db=REAL
Sonnet 35: No More Be Grieved At That Which Thou Hast Done
https://nosweatshakespeare.com/sonnets/35/
Sonnet 119: What Potions Have I Drunk Of Siren Tears
https://nosweatshakespeare.com/sonnets/119/

ABD'NİN KARADENİZ ÜLKESİ GÜRCİSTAN POLİTİKASI

Vahid Omarov Allahverdi oğlu
Azebaycan Milli İllimler Akademisi Kafkas Araştırmaları Enstetütü
Gürcistan araştırmaları Bölüm Başkanı
PhD of philosophy, docent
Azerbaijan, Baku

ÖZET

XX yüzyılın sonları SSCB ve sosyalist sistemin çöküşü, yeni devletlerin ortaya çıkması ile uluslararası ilişkiler alanında ciddi bir dönüşüm yaşandı. Bu dönümşüm sonucunda ABD dünya lideri oldu. XXl. yüzyılda, dünya çapında yeni bir jeopolitik etki çemberi bağlamında, ABD'nin küresel dönüşümlere ve demokratik süreçlere katılımı artmıştır. ABD'nin "Doğu'ya yeni jeostratejik yürüyüşler" politikasının yerini kısa süre sonra Karadeniz-Hazar havzası ülkelerinde demokrasinin oluşturulması politikası aldı. Bunun etkisiyle Sırbistan'da, Gürcistan'da, Ukrayna'da ve belli ölçüde Moldova ve Kırgizistan'da demokratik sürece adım atıldı. ABD dış politikasının temel görevi bölgesel olarak tüm dünyada, aynı zamanda Karadeniz ülkesi olan Gürcistan'da kendi konumunu daha da güçlendirmekti.

Karadeniz ülkesi olan Gürcistan'da ABD'nin bazı bölge devletleriyle, özellikle de Rusya ile jeopolitik çıkarları çatışmaktadır. Bununla beraber ABD iktidarındaki değişiklikler, yeni yönetimin dış politikasının önceliklerini incelemeyi ve irdelemeyi gerekli kılıyor. Gürcistan'ın çeşitli güçlü devletlerin jeopolitik çıkarlarının kesişme noktasında bulunması, Sovyetler sonrası çoğrafyada dayanak tabanı olması, jeopolitik, jeoekonomik önem arz etmesi, dünyaki petrol - gaz rezervleri bölgelerine yakın olması, askeri-stratejik planda Rusya, İran, Çin ile ekonomik ve jeopolitik rekabet ortamında olması ABD ve Batı için oldukça büyük önem arzetmekte, ciddi bilimsel ve siyasi çıkarlar doğurmaktadır. Bu da Batı'nın bölgesel güçlerini ve ABD'nin ilgisini çekmektedir. Gürcistan transit ülke gibi, ABD ve diğer bölgesel güçlerin, uluslararası siyasi kurumların ve diğer aktörlerin çıkarlarının yüksek potansiyele sahip olduğu modern bir devlettir. Bölgesel güçlerin ulusal güvenlik bölgesine dahil olan Gürcistan'da ABD'nin çıkarlarının öğrenilmesi özellikle önemlidir.

"Büyük satranç panosu" adlı eserinde ABD'nin Karadeniz-Hazar Denizi havzası ülkelerine yönelik politikasının ideolojik temellerini inceleyen Amerikalı siyaset bilimci Z.Bjezinski, uluslararası ilişkiler sisteminde ABD'nin küresel lider olarak Avrasya mekanı ve Avrasya Balkanları adlandırdığı Karadeniz-Hazar Denizi havzası ülkelerindeki rolünü, sözkonusu ülkelere ilişkin politikasının jeopolitik niteliklerini belirlemiştir. Diğer ABD siyaset bilimci C.Nay neoliberalizm çerçevesinde ABD`nin Karadeniz-Hazar Denizi havzası ülkelerine yönelik dış politikasının gerçekleşme mekanizmasını tespit etmiş, "Yumuşak güç" kavramını bilime dahil etmiştir. İngiliz bilim adamı E.Xertsiq "Yeni Kafkasya: Ermenistan, Azerbaycan, Gürcistan" adlı eserinde Karadeniz-Hazar Denizi havzası ülkelerinin dış ve iç gelişme kriterlerini yorumlamıştır. İsveç alimi S.Kornell Karadeniz-Hazar Denizi havzası ülkelerinde etnopolitik ilişkiler, ayrımcılığı araştırdı ve onlara büyük güçlerin tutumunu analiz etmiştir.

Azerbaycan araştırmacılardan R.Mehdiyev, Y.Rüstəmov, İ.Məmmədzadə vd., ABD'nin Karadeniz-Hazar havzası ülkelerine ilişkin politikasını araştırmışlardır.

- ABD'nin önemli dış politika konseptini liderlik doktrini, büyüme stratejisi, küresel çıkarlar aracılığıyla ulusal çıkarların gerçekleştirilmesi ve dünyanın büyük bölgeleri üzerinde denetimdir.

- ABD`nin Gürcistan da dahil olmak üzere Karadeniz-Hazar havzası ülkelerinde kısa vadede enerji güvenliğiyle, orta vadede askeri güdülerle uzun süreli küresel liderliği konumlanıyor.
- ABD'nin Gürcistan`a yönelik dış politikası ikili format anlaşmaları, doğrudan mali ve askeri yardımların yapılması, alternatif enerji transit güzergahların geliştirilmesi, STK'ların faaliyetlerine yardımcı olmak, NATO programları, bölgeler arası blok ve derneklerin oluşumuna yönelik genel ve mekanizmaları içermektedir. Özel mekanizmalar deyince, özel askeri birlikler dahil olmak üzere ikili askeri tatbikatlar yapılması, özel askeri kontraktorların ("Kelloq Braun and Rut") doğrudan katılımı yoluyla ekonomik projelerin gerçekleşmesi, ülkedeki çeşitli hedef gruplarla - avukatlar, hakimler ve siyasi partilerle çalışma mekanizmaları kastedilmektedir.
- ABD'nin Gürcistan`a yönelik dış politikası bölgesel ülkelerden olan Rusya tarafından kendisinin "müstesna çıkarları" bölgesi olarak tanımlanmaktadır. ABD'nin Gürcistan'da askeri altyapıların genişletilmesini, alternatif enerji projelerinin geliştirilmesini, "Vahid Kafkas" fikrinin savunmasını kendisinin ulusal güvenliğine tehdit olarak değerlendiriyor.

Anahtar Kelimeler: Gürcistan, ABD, Karadeniz, transit potansiyel, ekonomi ve güvenlik sistemi

.

FEMINISM AND BOMBS – A SHORT ANALYSIS OF THE MEDIA NARRATIVE REGARDING THE U.S. WITHDRAWAL FROM AFGHANISTAN

Cernat Maria
National School of Political Science and Public Administration,
ORCID https://orcid.org/0000-0003-4615-8535

ABSTRACT
This article aims to deconstruct the media narrative that the mainstream press presented with regards to the US withdrawal from Afghanistan. The purpose is to examine closely the idea that the two decades of war in Afghanistan were a major shift in Afghan women's lives and that feminism and emancipation were indeed brought by the NATO military presence in this country. The first section of the article will examine the image the media portrays with regards to the US troops departing from Afghanistan, the second will analyze the hypothesis that the military intervention was indeed positive in terms of the advancement of feminism, and the third will draw some conclusions related to the idea of feminism and war.

Keywords: war and education, feminism, media narrative, the political economy of the pro-war education.

1. Introduction

The current US withdrawal from Afghanistan has a longer history than one might expect from reading today's mainstream press. What we are seeing today is the result of a process that started in 2018. President Donald Trump initiated the negotiations with the Taliban, planning to even meet them at the Camp David presidential retreat in Maryland in 2019. He called off the meeting after an attack that killed 12 people in Kabul, including an American Soldier (Lemire, Reichman, 2019). In February 2020, the United States signed a deal with the Taliban in Doha promising to withdraw from Afghanistan. On that occasion, Mike Pompeo, secretary of state, took a picture with Mullah Abdul Ghani Baradar. The story of this Taliban leader is very interesting. Born in Uruzgan province in 1968, he was part of the movement against the secular communist regime and fought in the Afghan mujahideen (Cowley, 2021).

After 1989, during the civil war, he formed along with his brother-in-law Mohamad Omar the Taliban movement. Pakistan's Inter-Services Intelligence (ISI) agency held Abdul Ghani Baradar in their custody since 2010, when the CIA tracked him down and persuaded ISI to arrest him. In 2018 Donald Trump's Afghan envoy, Zalmay Khalilzad, asked the Pakistanis to release Baradar from prison (Borger, 2021). The idea of the US presidential administration was that he would probably agree to some sort of power-sharing in Afghanistan, a hypothesis that proved to be unsubstantiated, to say the least.

What is important to notice here is that the Afghan elected president Mohammad Ashraf Ghani was left outside of the negotiations and of the Doha agreement. Instead, Donald Trump decided to negotiate with an ex-prisoner and founder of the Taliban movement, Abdul Ghani Baradar, as the

BBC shows.

2. The media narrative

Once the crisis related to the US decision to withdraw from Afghanistan started, the mainstream media covered this event extensively. For the purpose of this analysis, I conducted a content analysis of the top pages of mainstream international media focusing on BBC, CNN, MSNBC, and Fox News. I added to this analysis the coverage done by an important Romanian TV station to prove that it is not only the mainstream international media that covers extensively the crisis, but also national media, such as the ones operating in Romania.

By analyzing the content of the main pages of these TV stations on August 24, I was able to get the following results.

On August 24, there are 85 articles on the main page of CNN. Six articles out of 85 are devoted to Afghanistan. And there is no other topic to receive such media coverage. The BBC has 45 titles on its main page on August 24 and 10 out of those are related to the Afghan crisis. There is also a short video devoted to the crisis on their main page. Out of the 10 articles on top of the MSNBC main page, 5 were devoted to the situation in Afghanistan.

Fox News featured on its front page 20 titles devoted to Afghanistan out of a total of 60 articles on August 24.

I was also interested to see how this crisis is reflected in the mainstream Romanian press. One of Romania's most important TV stations, DIGI 24, had on its main page 82 articles on August 24. Nine out of these 82 articles are related to the US withdrawal from Afghanistan. There is no other topic to receive this kind of attention.

This quantitative media analysis conducted on August 24 shows that Afghanistan is one of the top stories on CNN, MSNBC, BBC, FOX NEWS, and the Romanian news TV Digi 24, which proves beyond any doubt that the Afghan crisis got a lot of media coverage. It is interesting to see what were the main themes of the articles devoted to this topic. The most important element is that the TV station that devotes most of its attention to Afghanistan, Fox News, features no article on the drama of the Afghan women or on the horrors civilians have to face now that the Taliban took over. All of their 20 articles examine the failures of the Biden administration. The Fox News journalists and commentators question the idea that President Bided had only two options – to stick to the deal signed by his predecessor Donald Trump or to continue fighting. They label the decision to withdraw as defeat and try to suggest that this decision was a cowardly one, while also emphasizing the inability of the current US administration to guarantee safe passage and return home for its citizens. Interestingly enough, there are no stories related to the drama of Afghan women or on the ways desperate Afghan people try to flee a country that is now governed by the Taliban. All the articles question the current administration and emphasize its failures to manage the Afghan crisis.

The other media had an abundance of human-interest stories related to the drama of Afghan people trying to escape. There are mainly four categories of articles related to Afghanistan. The ones that discuss in a neutral way information related to the departure of military and civilian personnel. Articles devoted to fierce criticism of the Biden administration, articles related to military implications of the withdrawal, and human-interest stories related to the drama of the women in

Afghanistan and of NATO collaborators that want to escape potential retaliation.
The human-interest stories are particularly important because they do not tell in very neutral terms how the US withdrawal is unfolding. They convey a different type of message.
The BBC has three articles out of ten focusing on human interest stories related to Afghans that managed to flee the country, or on how ARBNB will host Afghan refugees. MSNBC has three articles out of a total of five devoted to human interest stories. CNN has three out of six and, as noted before, none of the 20 articles devoted to Afghanistan on Fox News are related to the suffering of Afghan women or civilians, in general, trying to escape the Taliban.
The story this type of article conveys is that the whole country is desperate now that the U.S. troops finally decided to leave and that a humanitarian disaster is unfolding as a result of that. It is as if the only thing holding the "Taliban roof" from collapsing over the Afghan people were the U.S. military personnel.
Since such simplistic representations are far from being able to capture the complexity of the situation, I'll try to offer some historical and economic context to the U.S. relation to the Taliban.
This sudden rise in interest regarding the Afghan war is only the result of the military withdrawal. Unfortunately, prior to this event, CBS, NBC and ABC, devoted, out of a combined 14.000 minutes of news only five minutes to Afghanistan, according to Andrew Tyndall. He is the author of a detailed media report which has monitored news since 1988. (Tyndall Report, 2019). This very narrow interest in an extremely complex geopolitical situation paves the way for simplistic narratives conveying truncated perspectives on historical reality. The pandemic made it even less likely for the Afghan war to make its way into the mainstream news: "Five minutes! Such were the demands on the news agenda of the looming coronavirus pandemic in the early spring of 2020. Coverage of all other developments was eclipsed by COVID. The networks had long since given up covering the war as a war. The pandemic meant that they barely paid attention to the prospect of peace." (Tyndall, 2021)

3. The Elites get to decide when history starts

The first question that the media narrative focused solely on human interest stories obscures is one related to a simple question: who are the Taliban and how were they able to become from a marginal group on the fringes of the political landscape in the '90s to the powerful military, economic and political force that we see today?
In a recent article Arab feminist Yasmine Mohammed published a text where she encourages us to "have the courage to name the real threat to Afghan Women: the Islamist Rule" (Mohammed, 2021). The human-interest articles in mainstream press managed to set the stage and mentally prepared the audiences for this simplistic perspective where this complex situation in the Middle East has only one solution, the ending of the Islamist rule, and only one culprit: the Islamist fundamentalists.
And this is of course very plausible in the media landscape where not even Fox News, who refrained from running stories on the dramas of Afghan women, questioned the role of the USA in creating the Taliban. That is because, for most mainstream media, history started a couple of weeks ago when, contrary to the estimations of the US intelligence community, the Taliban took the power

in Afghanistan in 11 days.

The media framing theory clearly states that the way media influences our perspectives on events is by focusing on certain events and aspects while ignoring others (McCombs and Ghanem, 2001). And this conceptual framework proves very useful in understanding how it is possible to shift the attention from more complex historical and political phenomena to a simplistic media narrative where we have „clear" solutions. The media often tends to focus excessively on providing a very simplistic perspective that completely obscures the structural causes of the events (Cernat, Hasdeu, 2021). As in many other cases, media feel compelled to quickly deliver a guilty villain to frustrated audiences (Cernat, Hasdeu, 2021).

When conducting a content analysis on the media we can easily see that what is left outside of the focus proves often to be very important. Having the power to structure the narrative, the mainstream media decided that history in Afghanistan started just when the Taliban came to power in August 2021. But a forgotten video surfaced lately, where Hilary Clinton clearly admits that the US intelligence and military community created the Taliban. According to her own saying: *to be fair, we have helped create the problem we are now fighting because when the Soviet Union invaded Afghanistan, we had this brilliant idea that we were going to come to Pakistan and create a force of Mujahideen, equip them with Stinger missiles and everything else to go after the Soviets in Afghanistan and we were successful. The Soviets left Afghanistan and then we said: „Great, goodbye!" Leaving these trained people who were fanatical in Afghanistan and Pakistan, leaving them well armed and creating a mess frankly that at the time we didn't really recognize, we were just so happy to see the Soviet Union fall, and we thought ok, fine, we're ok now, everything is going to be so much better. Now you look back. The people we are fighting today were supporting in the fight against the Soviets.* (Fox News, 2010)

So, seven years ago Hilary Clinton admitted that the USA helped create the Taliban in their fight against the Soviets. In 1978 the People's Democratic Party of Afghanistan came to power by a coup d'état against then-President Mohammed Daoud Khan. It was then that the Soviets decided to support the socialist secularist government and the United States, along with Saudi Arabia, Pakistan and China supported the Islamist rebels. They poured millions of dollars into their training and into their Stinger missiles and other military equipment.

Hilary Clinton is not the only high-ranking US official to admit the USA created the Mujahideen. Another famous personality to have recognized this is Zbigniew Brzezinski, President Carter's National Security Advisor. In an interview offered in 1998 for Le Nouvel Observateur, he says:

What was more important in the view of world history? The possible creation of an armed, radical Islamic movement, or the fall of the Soviet empire? A few stirred-up Muslims or the liberation of Central Europe and the end of the Cold War?

The declaration is of public record, there is no secret, no conspiracy. And yet, the mainstream media fail to discuss this event while focusing on the drama of the Afghan women and other human-interest stories that convey the same message: the protectors of Afghan women, the liberal spirits, and the forces of progress and civilization left Afghanistan, leaving behind a tortured nation!

4. Taking an active part in creating the Islamist extremism

One may still claim that the USA had nothing to do with Islamist fundamentalism as a religious and theoretical perspective. Yet there are important researches and articles showing that the US taxpayer paid to actually print and distribute textbooks encouraging radical extremism. In 2002 Joe Stephens and David B. Ottaway wrote a piece for Washington Post explaining that:

„*The United States has delivered 4 million radical Islamist textbooks. (...)Published in the dominant Afghan languages of Dari and Pashtu, the textbooks were developed in the early 1980s under an AID (Agency for International Development) grant to the University of Nebraska-Omaha and its Center for Afghanistan Studies. The agency spent $51 million on the university's education programs in Afghanistan from 1984 to 1994.*

During that time of Soviet occupation, regional military leaders in Afghanistan helped the U.S. smuggle books into the country. They demanded that the primers contain anti-Soviet passages. Children were taught to count with illustrations showing tanks, missiles and land mines, agency officials said. They acknowledged that at the time it also suited U.S. interests to stoke hatred of foreign invaders."

Another article was published by the Washington Post in 2014 by Ishaan Tarror explaining that the US took an active part in spreading incredibly violent textbooks for Afghan schoolchildren, containing images of missiles, guns and depicting the Soviets as non-believers. The article quotes Dana Burde who worked as a working consultant for the US-based non-governmental organization Save the World and was assigned in 2005 to assess the educational programs in Afghan refugee camps. She later wrote a book where she focuses on the role of education in the conflict in Afghanistan. She argues that the Taliban reprinted US-sponsored jihadist books. In the book devoted to the analysis of the education and its role in the conflict in Afghanistan she says:

When I learned of these books on my first trip to Pakistan, in 2005, I was shocked at the irony: the US today is one of the biggest promoters of counterterrorism and democratic state-building in the region, yet so few Americans (including me) were aware that our taxpayer's dollars had once been used to fund violent jihad and build a militant Islamist society. (Burde 2014, 55)

It is very interesting to note how now we see the US military as the sole defender of women's rights when as the articles above show there is a very complex love and hate relation between the US intelligence community and the Taliban.

And what is equally important to notice is the fact that the US supplied, unfortunately, „intellectual" material for the creation of Islamist extremists, it did not limit itself to providing weapons and military training. The Madrassas are religious schools that flourished when they were used against the Soviets.

Roozbeh Shirazi published a detailed analysis of the history of the US involvement in Afghanistan's educational system. It was one of the first attempts to provide a systematic analysis of the way the US involvement in Afghanistan was always aligned with its strategic interests. He identifies three different stages of the US involvement.

Beginning in the 1950's, American educational consultants – including Teachers College Columbia University (TCCU) and The University of Wyoming (UW) – helped design and implement a secular educational system in Afghanistan that emphasized the compatibility of Islam with "Western" philosophies and challenged the Soviet influence in the country. During the Soviet invasion of

Afghanistan, American consultants such as the University of Nebraska at Omaha (UNO) helped create educational materials to aid and encourage the mujahideen resistance by emphasizing the jihadist elements of Islam. The post-Taliban period of US involvement in Afghanistan has seen a policy of official indifference or a "see no evil" attitude towards Islamic education, but examination of a broader post-September 11th U.S. strategic goals reveals that the place of Islam in education is still a matter of great concern to U.S. policy makers, scholars, and developmental organizations" (Shirazi 2008, 214)

What this particular research is revealing is the fact that the U.S. involvement in Afghanistan's education is not something guided by principles but by pure strategic and pragmatic interests. Had it been that the Taliban would opt for women's equality and secular education, the U.S. would probably support Islamic education.

Another crucial element that is completely ignored while discussing education in areas such as Afghanistan is the use of this basic human right as a weapon in the confrontation. Sonia J. Grover wrote an extensive book – "*Schoolchildren as Propaganda Tools in the War on Terror. Violating the Rights of Afghani Children under International Law*" – on the way education of young students is used as a propaganda tool in itself. *The inadvertent complicity of the West and its allies, as well as the U.N. and its organs and certain national and international NGOs, in placing schoolchildren in harm's way arises in that these players in the 'war on terror' have too often: (a) contributed to or facilitated the building and maintenance of schools operating in hot combat zones notwithstanding the acknowledged woefully inadequate security situation both at the school as well as on the children's route to and from school, and (b) encouraged parents to send their children to school despite the grossly inadequate security situation (i.e., frequently by giving parents assurances about alleged'improved' security when in fact the security was still substandard and would be ineffective in preventing harm to the children and to school personnel)* (Grover 2011, Preface xi).

Besides this clear ideological involvement in the making of the Islamist extremists, there are important aspects related to the political economy of the Afghan war.

5. A War Fought to Win Money, not Honor – The Political Economy of the Afghan War

Another interesting fact revealed by the content analysis is that none of the "liberal" media such as CNN, MSNBC or the BBC have discussed the fact that from a strictly militaristic point of view the US intervention in Afghanistan was very hard to explain. Out of the 41 articles I analyzed on August 24, one of the days when the topic was still very hot, in the main pages of CNN, MSNBC, BBC and Fox News it is only Fox News that gives voice to army veterans discussing the situation in Afghanistan. None of the articles discusses the economic reasons that might better explain this war effort. Since 2001, more than 775,000 U.S. troops have deployed to Afghanistan, many repeatedly. Of those, 2,300 died there and 20,589 were wounded in action, according to Defence Department figures. A lot commited suicide and unfortunately they do not appear in the official statistics of lost lives.

In 2019, Craig Whitlock published an extensive article in the Washington Post where he explains

that the Post had managed to get access to official documents showing how the military was basically used in a game by politicians and greedy contractors.

The documents were generated by a federal project examining the root failures of the longest armed conflict in U.S. history. They include more than 2,000 pages of previously unpublished notes of interviews with people who played a direct role in the war, from generals and diplomats to aid workers and Afghan officials.

The U.S. government tried to shield the identities of the vast majority of those interviewed for the project and conceal nearly all of their remarks. The Post won release of the documents under the Freedom of Information Act after a three-year legal battle. (Whitlock 2019)

The papers published by the Washington Posts showed how the American public was constantly lied to by portraying a positive image on what was really happening in Afghanistan. A very insightful interview conducted by Aaron Maté with army veterans Dany Sjursen and Matthew Howe explain how rampant corruption, inconsistencies in terms of fighting the drug problem in Afghanistan made it almost impossible to justify the military intervention. They are also very reluctant in accepting the idea that Afghan women were doing exceptionally good under the US military occupation. The child brides continued to be a reality, and the majority of Afghan women in prison were there because of "moral reasons", meaning that they were raped, because in Afghanistan, if a woman is raped, she is the one who goes to prison. They also claim that the so-called secularist militarist forces were slightly better in terms of patriarchal mentality when compared to the Taliban. Except for urban centers, the vast majority of Afghan women were still prisoners of the extremely conservative Islamist mentality.

There is not enough research conducted in terms of the sex trade in Afghanistan and the number of sexually exploited women. All army interventions and especially the ones that are extended over long periods of time lead to a staggering increase in human trafficking and sexual exploitation.

There is definitely not enough space to discuss all the economic aspects related to the military intervention in Afghanistan, but it worth pointing out to reliable sources that analyze in detail this particular aspect. More than 144 billion dollars were devoted to the plans of reconstruction and, as a result, the US Congress created the Office of Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction (SIGAR) to provide oversight on the way the funds devoted for reconstruction were spent. Besides the usual audits and reports, this institution has also a section called Investigations Directorate that conducts criminal and civil investigations related to programs and operations supported with US taxpayer's money in Afghanistan.

A simple visit to their site will show dozens of reports regarding frauds, thefts of government equipment, and other schemes to basically steal public funds. This year SIGAR produced a number of 26 reports including general reports, lessons to be learned, audits and so on. Four out the total of 26 reports refer to clear and indisputable cases of theft, fraud and corruption.

These cases refer to "former employees of a government contractor for their role in a conspiracy to commit wire fraud in connection with a U.S. government contract to recruit and deploy qualified linguists to Afghanistan where they would provide language services in Dari and Pashto to the U.S. military, including interacting with Afghan civilians and military forces" (SIGAR 2021). Another report refers to conspiracy and theft from government property. The third report refers to a "vice

President Of Investment Firm Pleads Guilty To Running Multimillion-Dollar Ponzi Scheme" and the fourth one to "an American military contractor was sentenced today to 51 months in prison for her role in a theft ring on a military installation in Kandahar, Afghanistan".

Besides these clear cases of blatant corruption, fraud and theft from taxpayer's money there are dozens of reports condemning the way assessment and evaluation of reconstruction initiatives was conducted and a lot of other reports making a solid case against the idea that the funds invested by the US in Afghanistan actually benefited the civilians. And these are reports issued by a governmental US agency, not the news written by other nation-states usually associated in the U.S. mainstream press with propaganda and fake news.

Besides the analysis of the total costs of the reconstruction effort and of the military intervention there are also very problematic aspects regarding the departure of the US troops. Erik Prince, founder of Blackwater, a private security contractor, says he charges 6.500 dollars per seat in a chartered evacuation flight out of Kabul. The White House press secretary Jen Psaki argued that no human being "who has a heart and soul" would support "efforts to profit off of people's agony and pain" as they are "fearing for their lives", but, unfortunately, she did not provide any information as to what will the administration do about Erik Prince.

6. Feminism and Afghanistan: Progressive or Neocolonial Project?

The last weeks of August 2021 were dominated by news regarding the terrible faith that awaits the Afghan women once their saviors will leave Kabul. The media narrative was carefully controlled. No mention of the U.S. crimes and potential killings of civilians. No mention of the possible rise in sexual exploitation and human trafficking, no mention of the endemic corruption, no mention of the terrible sexism that Afghan women in rural parts of the country still faced. No mention of the fact that more than 60% of the Afghan population is under 30 years old. They were born when the U.S. soldiers entered their country. So how come more than 57% of the population is still illiterate? These are questions completely ignored. The powerful imagery of American soldiers holding babies in Kabul airport will dominate the public's imagination, leaving very little room for debate (Wold Bank, Macrotrends, 2021).

What is even more problematic is the very controversial use of feminism to advocate for military intervention in Muslim countries. As in many other situations, the Western media presents a deeply problematic perspective on the life of Muslim women, often opting out for some sort of pornography of violence in portraying these women as helpless victims with literally no agency and focusing on horrific murders by stoning. This of course is a common trait of the media narratives regarding the women victims of violence (Berns, 2004) And of course, the same kind of violence perpetrated against women in Saudi Arabia remains completely ignored, showing just how much feminism is used only as a reason to justify strategic intervention.

A seminal book on the way feminism has been used as a tool to justify the military intervention in the Middle East was written by Lila Abu-Lughod. The title is suggestive by itself: *Do Muslim Women Need Saving?* It is interesting to see what an anthropologist has to say about this moral crusade to save the Muslim women.

"*When defending the rights of Muslim women was offered as part of the justification for U.S.*

military intervention in Afghanistan in 2001, I had already spent twenty years writing about women's lives in various communities in Egypt. In the late 1970s, I lived for two years in a Bedouin community in Egypt's Western Desert." (Abu-Lughod 2013, 5)

Abu-Lughod's books and articles are a plea for listening to Muslim women, to spending time observing their lives and trying to do our best not to reduce their existence to the very schematic narrative the Western media is presenting.

Popular memoirs by Muslim women who exposed the plights of their benighted sisters in Iran, Afghanistan, and Saudi Arabia became best sellers in the West. Women's organizations headed off to Afghanistan alongside a battery of humanitarians and legal experts. Later, these groups set up shop in Iraq, a country in which, ironically, women had previously enjoyed the highest levels of education, labor force participation, and even political involvement in the Arab world (Abu-Lughod 2013, 7).

The moral crusade of Western feminist that feel compelled to go to the Middle East to help the oppressed sisters escape their culture would be very commendable if it would not be motivated by the strategic interests of the U.S.

I do not share entirely Abu-Lughod's point of view. By making everything about individual women we risk completely defanging the whole purpose of the feminist project that is to liberate all women. While completely agreeing that the faith of Muslim women should not be used as a tool to justify war and that it is vital to listen to these women before embarking on a moral crusade to save them from their culture, I do not believe that everything should be reduced to the lived experiences of individual women. In a very powerful discourse, Gail Dines explains why feminism makes sense only in terms of collective liberation. She invites us to think what would it mean to say that anti-racism is what every individual understands. And taking the idea of feminism and reducing it to individual experiences would very much go along the lines that Margaret Thatcher drew when she famously said that "there is no society, only individual men and women".

Reducing everything to the experiences of individual women will also lead us on the path of liberal feminism where empowerment is, in fact, surrender, since there is no class liberation only individual success (Azmanova 2016).

At the same time, I completely agree that using the faith of Afghan women to justify military intervention is cynical and extremely detrimental because it makes feminism a potential ally of repressive institutions such as the military and the security contractors.

The line between progressives and right-wingers has blurred in this shared concern for Muslim women. Some conservatives accuse American feminists of failing to protest "glaring injustices," including especially the "subjection of women in Muslim societies." They accuse feminist scholars of being so consumed by a toxic anti-Americanism or so obsessed with patriarchy that prevails everywhere (not to mention being wary of femininity, antifamily, and hostile to traditional religion) that they don't criticize "heinous practices beyond our shores." On the other side, observers of the U.S. feminist movement have argued that the revitalization of American feminism in the 1990s came with a shift from domestic to global issues. (Abu-Lughod 2013, 7)

The debate over the oppression of Muslim women was shaped by many influential feminists, one of them being Ayaan Hirsi Ali, the Somali émigré whose voice has been crucial in this debate. Her

perspective lacks any nuance and she defines Muslim women as "caged virgins". (Abu-Lughod 2013, 19). The problem with this perspective is that "Representations of the unfreedom of others that blame the chains of culture incite rescue missions by outsiders (Abu-Lughod 2013, 20)." And this is partly why it is very problematic to portray all women as victims lacking agency. It paves the way for entitlement and superiority as well as for the idea that oppression is something simple that could be dealt away in a heartbeat.

While acknowledging the fact that Muslim women are oppressed, we must be, as Abu-Lughod suggests, very careful in placing the blame on "the culture". She begins her book with a telling example of a Muslim woman that owns a shop and is being harassed and humiliated by representatives of the security apparatus – a secular institution – who refuse to pay and demand to be served first. She is therefore adamant in accepting that Islam is oppressing her when she has to face the daily harassment by the police!

In her vivid and warm written accounts of the lived experiences of Muslim women, Abu-Lughod explains how the political and international forces were far more important in determining the lives of Muslim women than "their culture".

"*From the abuse of power by security police in Egypt in 2011 to the injustices of colonial British support for Zionist expulsion of Palestinians from their land and homes in 1948, we see that the most basic conditions of these women's lives are set by political forces that are local in effect but national and even international in origin* (Abu-Lughod 2013, 24)."

It should not take an academic article to justify the fact that you cannot build anything, let alone a nation, with guns, tanks and bombs! And it is worth noticing that while there are detailed accounts on how Islam oppresses women, there is hardly a similar interest and documented cases on how the Western military forces and international political decisions impact their lives and the idea that the military has to invade their countries to save the women form their culture is naïve, to say the least.

7. Conclusion

The news in the mainstream US and local media created a powerful emotional narrative that completely obscured crucial questions regarding the two-decades-long military intervention in Afghanistan. While the media generally closer to the Democrats featured human interest stories related to the desperation of the Afghan civilians, Fox News criticized the Biden administration. It did not question the military intervention, the idea of having the U.S. troops present in Afghanistan for two decades. It focused only on how badly the Biden administration managed the withdrawal process. But the human-interest stories of Afghan civilians trying to escape the Taliban and the "poor Afghan women" captured much of the public's attention, leaving a lot of questions – from the problems related to corruption and economic failures to questions related to the potential violence of the U.S. troops – unanswered. The analysis of the media narrative, coupled with the economic and historical context of the Afghan war, suggests that feminism is important when it serves the strategic interests of the U.S. In this case, the strategic interest was to focus our attention on how desperate some Afghans were when their alleged saviors took off from Kabul. Any feminist should distance themselves from these attempts to cover very controversial aspects of the U.S. military intervention in Afghanistan under the veil of the "oppressed Muslim women". The picture of the

U.S. planes carrying civilians shows crowds of men and very few women. Should the U.S. had been wholeheartedly interested in the fate of Afghan women it should have prioritized them on their rescuing missions. For these reasons and for many more, part of which I tried to analyze in this article, feminists should not let themselves be used in this geopolitical game.

References

[1]. Burde, D.. (2014). *Schools for Conflict or for Peace in Afghanistan,* New York: Columbia University Press.

[2]. Brzezinski, Z. (1998). Interview with Le Nouvel Observateur January 15-21, 1998. www. globalresearch.ca/articles/BRZnoAhtml (accessed February 9, 2008).

[3]. Borger, J. (2021).Taliban's Abdul Ghani Baradar is the undisputed victor of a 20-year war, *The Guardian,* August 15.

[4]. Cowley, M. (2021). Trump's Deal With the Taliban Draws Fire From His Former Allies, *The New York Times*, August 19, updated August 23. https://www.nytimes.com/2021/08/19/us/politics/trump-biden-afghan-taliban.html

[5]. Grover, Sonja, C., (2011) *Schoolchildren as Propaganda Tools in the War on Terror*. *Violating the rights of Afghani Children under International Law*, Ontario, Springer.

[6]. Lemire, J & Riechmann, D. (2019). Trump calls off secret Camp David meeting with Taliban, Afghan leaders, The Associated Press, September 8.

[7]. https://www.militarytimes.com/author/deb-riechman/

[8]. Mohammed, J. (2021). Have the Courage to Name the Real Threat to Afghan Women: Islamist Rule, *Newsweek*, August 23.

[9]. https://www.newsweek.com/have-courage-name-real-threat-afghan-women-islamist-rule-opinion-1622285?

[10]. Berns, N. (2004). Framing the Victim, Domestic Violence, Media and Social Problems. New York: Routledge.

[11]. Quireshi, S.(2021). Taliban Didn't Win in Afghanistan, the Defense Contractors Did, *Newsweek*, August 20.

[12]. https://www.newsweek.com/taliban-didnt-win-afghanistan-defense-contractors-did-opinion-1621111

[13]. Shirazi, R. (2008). Islamic Education in Afghanistan: Revisiting the United States' Role , *The New Centennial Review*, Vol. 8, No. 1, *Cultures of Occupation (spring 2008)*, pp. 211-233 Published by: Michigan State University Press Stable URL: http://www.jstor.org/stable/41949587

[14]. Solender, A. (2021). White House Bashes Erik Prince's $6,500 Evacuation Flights: 'Efforts To Profit Off People's Agony And Pain'. *Forbes*, August 25.

[15]. https://www.forbes.com/sites/andrewsolender/2021/08/25/white-house-bashes-erik-princes-6500-evacuation-flights-efforts-to-profit-off-peoples-agony-and-pain/?sh=1673fc6b7f47

[16]. Stephens, J & Ottaway, D. B. (2002). The Abc's of Jihad in Afghanistan. Courtesy, USA. *Washington Post*, March 23, Posted April 3.

[17]. Tharoor, I. (2014). The Taliban indoctrinates kids with jihadist textbooks paid for by the U.S. *The Washington Post*, December 8.

[18]. Tyndall Report. (2019). http://tyndallreport.com/yearinreview2019/date/2021/7/1/
[19]. Tyndall, A.(2021). Afghanistan Has Not Been Covered As America's Longest War, http://tyndallreport.com/comment/20/5789/
[20]. Whitlock, C. (2019). The Afghan Papers. A Secret History of the War. At War With the Tuth. U.S. officials constantly said they were making progress. They were not, and they knew it, an exclusive Post investigation found. *The Washington Post*, December 9.
[21]. Van S. G. (2010). Interview with US Secretary of State Hillary Clinton dated July 18, Fox News.
[22]. https://2009-2017.state.gov/secretary/20092013clinton/rm/2010/07/144969.htm
[23]. U.S.A. Department Of Justice. SIGAR Report. (2021a). Six Language Recruiters Indicted for Recruiting Unqualified Linguists for Deployment with U.S. Armed Forces in Afghanistan. https://www.justice.gov/opa/pr/six-language-recruiters-indicted-recruiting-unqualified-linguists-deployment-us-armed-forces
[24]. U.S.A. Department Of Justice. SIGAR Report. (2021b). Former Ft. Bragg Employee Sentenced for Conspiracy and Theft of Government Property. https://www.justice.gov/usao-ednc/pr/former-ft-bragg-employee-sentenced-conspiracy-and-theft-government-property
[25]. U.S.A. Department Of Justice. SIGAR Report. (2021c). Vice President Of Investment Firm Pleads Guilty To Running Multimillion-Dollar Ponzi Scheme.
[26]. https://www.justice.gov/usao-sdny/pr/vice-president-investment-firm-pleads-guilty-running-multimillion-dollar-ponzi-scheme
[27]. U.S.A. Department Of Justice. SIGAR Report. (2021d). American Contractor Sentenced for Theft of Government Equipment on U.S. Military Base in Afghanistan.
[28]. https://www.justice.gov/opa/pr/american-contractor-sentenced-theft-government-equipment-us-military-base-afghanistan
[29]. World Bank, Macrotrends Report. (2021). Afghanistan Literacy Rate 1979 - 2021. www.macrotrends.net/countries/AFG/afghanistan/literacy-rate' Afghanistan Literacy Rate 1979-2021. www.macrotrends.net. Retrieved 2021-10-29.

CHANGING WORK PRACTICES DRIVING INNOVATION IN PERFORMANCE MANAGEMENT; STUDY OF IT INDUSTRY IN INDIA

S. Poorani
Research Scholar, VIT Business School, Chennai, India

L.R.K. Krishnan
Professor, VIT Business School, Chennai, India

ABSTRACT

The world revolves around technology and innovation, contributing to the new generation of PMS Practices and retaining a competitive edge. Managing the performance of the employee in the virtual world is challenging. Technologies Such as Artificial intelligence (AI), Virtual Dashboard (VD), Big Data, Mobile Management help managers to monitor and track employees' performance, generating an unbiased result and driving towards operational efficiencies. Adopting tech-based software allows the employees to provide a holistic view of employees' performance are of paramount concern. This Paper conceptually examines the changes in work practices impacting the performance of an individual in the new normal work environment. Various scholarly literature was referred to understand the innovative measures taken to examine individual performance. The secondary research methodology was used to understand the changes in emerging practices in the work trends. After checking the competency description such as communication, learning and development, optimization, process orientation standards, performance, potentials of employees, quality of work, HR Managers set a goal to employees. The findings indicate the organization follows the new model of performance matric based on qualitative assessment, Appraisee and Appraisal comments with custom- made development plan, digital check-in and check-out helps to streamline employee's performance while working remotely.

Keywords: Appraisal, Competency, Employee Retention, Goal setting, Performance Matrix, Technology

COVID-19 AŞISINDA TÜKETİCİYİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Doç. Dr. Aykut EKİYOR
Ankara Hacı Bayram Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü, Orcid: 0000-0002-7718-9329

Öğr. Gör. Dr. Gülhan GÖK
Amasya Üniversitesi, Sabuncuoğlu Şerefeddin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Orcid: 0000-0003-4462-2541

Mumine Elif BAĞCI
Ankara Hacı Bayram Veli Üniveristesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Hastane İşletmeciliği Programı, Orchid: 0000-0002-5153-0867

ÖZET
SARS-CoV-2 virüsünün neden olduğu Covid-19 hastalığı tüm dünyada korku, endişe ve paniğe neden olmuştur. Bununla birlikte toplumsal yaşamı ciddi anlamda olumsuz etkilemiştir. SARS-CoV-2 virüsünün yayılmasını önlemek için tüm dünya ortak bir çabaya girişmiştir. Aşı, bu çabalar arasında en etkili yöntem olarak kabul edilmektedir. Ancak Covid-19 aşılarının kısa sürede geliştirilmiş olması, halk arasındaki olumsuz fikirler, aşılara yönelik olumsuz inançlar gibi birçok faktör aşılanma oranlarının istenildiği seviyelere ulaşmasına engel olmaktadır. Toplumun aşılanma oranının artırılmasında bu engellerin ortadan kaldırılması son derece önemlidir. Diğer taraftan aşı olma üzerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesi de aşılanma oranlarının artırılmasında yol gösterici olacaktır.

Bu çalışma ile Covid-19 aşısı olmayı etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Belirlenen amaç doğrultusunda literatür taraması sonucu oluşturulan anket formu kartopu örnekleme yöntemiyle internet ortamında online dağıtılmıştır. Araştırmada gönüllülük esas alınmış olup 242 kişiden elde edilen veriler analiz edilmiştir. Aşı olmayı etkileyen faktörlerin belirlenmesinde t-testi ve Anova testlerinden yararlanılmıştır. Analizler sonucunda yaşın, eğitim düzeyinin, Covid-19 hastalığından endişelenme durumunun, aşının etkili olduğunu düşünmenin, Covid-19 hastalığına yakalanmama, aşının sağlığa zararlı olduğunu düşünmeme, pandeminin aşı ile biteceğini düşünme, aşı ile Covid-19 hastalığını daha kolay atlatacağını düşünme, varyantlara karşı koruyacağı konusundaki düşüncenin aşı olma durumu üzerinde etkili olan faktörler olduğu belirlenmiştir. Demografik değişkenlerle anket önermeleri arasında korelasyon incelenmiştir. Korelasyon analizi sonucunda ise yaş ile Covid-19 hastalığından endişelenme durumu arasında pozitif ve zayıf bir ilişki olduğu, yaş arttıkça aşı olma durumunun da arttığı görülmüştür. Eğitim düzeyi ile aşı olma arasında ise pozitif ve zayıf bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Aşı, Covid-19 Aşısı, Aşı Kabulü, Aşı Faktörleri, Tüketici, Türkiye.

DETERMINING THE FACTORS AFFECTING THE CONSUMER IN THE COVID-19 VACCINE

ABSTRACT
The Covid-19 disease caused by the SARS-CoV-2 virus has caused fear, anxiety and panic all over the world. In addition, it had a serious negative impact on social life. The whole world has made a

concerted effort to prevent the spread of the SARS-CoV-2 virus. Vaccination is recognized as the most effective method among these efforts. However, many factors such as the development of Covid-19 vaccines in a short time, negative opinions among the public, and negative beliefs about vaccines prevent the vaccination rates from reaching the desired levels. It is extremely important to remove these obstacles in increasing the vaccination rate of the society. On the other hand, determining the factors that affect vaccination will be a guide for increasing vaccination rates.
In this study, it was aimed to determine the factors affecting being vaccinated against Covid-19. In line with the determined purpose, the questionnaire form, which was created as a result of the literature review, was distributed online on the internet with the snowball sampling method. The study was based on volunteerism and the data obtained from 242 subjects were analyzed. T-test and Anova tests were used to determine the factors affecting vaccination. As a result of the analysis, age, education level, being worried about Covid-19 disease, thinking that the vaccine is effective, not getting Covid-19 disease, not thinking that the vaccine is harmful to health, thinking that the pandemic will end with the vaccine, thinking that the vaccine will overcome the Covid-19 disease more easily, the vaccine is protective against variants has been determined as the factors that affect the vaccination status. Correlation between demographic variables and questionnaire proposals was examined. As a result of the correlation analysis, it was seen that there was a positive and weak relationship between age and the state of being worried about the Covid-19 disease, and the status of being vaccinated increased as the age increased. It has been determined that there is a positive and weak relationship between education level and being vaccinated.

Keywords: Covid-19, Vaccine, Covid-19 Vaccine, Vaccine Acceptance, Vaccine Factors, Consumer, Turkey.

1.GİRİŞ ve KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bulaşıcı bir hastalık olan korona virüs hastalığı (Covid-19)'na, SARS-CoV-2 virüsü neden olmaktadır (WHO, 2022a). Şiddetli akut solunum yolu sendromu olarak da ifade edilen ve tek sarmallı bir RNA betakoronavirüsü olan SARS-CoV-2, ilk olarak 2019 yılının aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkmıştır. Beta grubunda yer alan üçüncü ölümcül virüs olan SARS-CoV-2, diğer iki virülan beta koronavirüs (Şiddetli Akut Solunum Sendromu Coronavirüsü (SARS-CoV) ve Orta Doğu Solunum Sendromu Coronavirüsü (MERS-CoV))'den daha ölümcül bir virüstür (Negahdaripour, 2020: 81). Daha ölümcül bir özelliğe sahip olmasıyla birlikte SARS-CoV-2, daha yüksek bir bulaşma hızına da sahiptir. Hızlı bulaşma özelliği nedeniyle diğer iki beta koronavirüse göre daha kısa sürede dünya çapında daha geniş yayılım göstermiştir (Baral, Yin ve James, 2021: 490; Both, Zoratto, Calegaro, Ramos-Lima, Negretto, Hauck ve Freitas, 2021: 85). SARS-CoV-2 ile enfekte olan hastalarda sıklıkla ateş, öksürük, nefes almada zorluk, yorgunluk ve baş ağrısı gibi semptomlar görülürken bazı hastalarda zatürre, akut solunum sıkıntısı sendromu, çoklu organ disfonksiyonu ve hatta ölüm gibi ciddi problemler ortaya çıkmaktadır. Hızlı yayılım göstermesi, ortaya çıkardığı etkiler ve öldürücülüğünün yüksek olması gibi nedenlerle Covid-19 hastalığı kısa sürede önemli bir halk sağlığı sorununa dönüşmüştür. Tüm bu olumsuz sonuçlarla birlikte şu anda Covid-19 hastalığına karşı kanıtlanmış etkili bir tedavi geliştirilememiş durumdadır (Visacri, Figueiredo ve Lima, 2021: 1799).
Covid-19 hastalığının etkin bir tedavisinin bulunmaması nedeniyle dünya çapında Covid-19 hastalığına karşı alınan önlemler daha çok bulaşmayı yavaşlatmaya ve önlemeye yöneliktir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) bu kapsamda başkalarından en az 1 metre uzakta durulmasını, uygun şekilde

maske takılmasını, ellerin sık sık yıkanmasını veya alkol bazlı dezenfektanlarla temizlenmesini ve aşı olunmasını önermektedir (WHO, 2022a). Bununla birlikte Dünya Sağlık Örgütü'nün 2021 COVID-19 Stratejik Hazırlık ve Müdahale Planı'nda COVID-19 pandemisiyle başarılı bir şekilde başa çıkmak için genel stratejinin bir parçası olarak teşhis ve aşıların güvenli, adil ve etkili bir şekilde sunulması yer almaktadır (WHO, 2022c). Bu plan doğrultusunda DSÖ, güvenli ve etkili aşılar geliştirmek, üretmek ve dağıtmak için ortaklarıyla yorulmadan çalışmaktadır (WHO, 2022b).

Bulaşıcı hastalıkların yayılmasının önlenmesinde önemli bir etken olarak kabul edilen aşılar sayesinde her yıl milyonlarca kişinin hastalanması, sakat kalması ve ölmesi engellenmektedir. Ancak aşı kararsızlığı ve aşı reddi, aşı ile engellenebilecek sağlık sorunlarının önlenmesinde önemli bir engel olarak hala varlığını devam ettirmektedir.

Covid-19 hastalığının da yayılmasının engellemesinde önemli bir etken olarak kabul edilen aşıların bireyler tarafından kabul edilmemesi veya aşı olma konusunda yaşanılan kararsızlıklar hastalığın sonlandırılmasında büyük bir engel oluşturmaktadır (Erkekoğlu, Köse, Balcı ve Yirün, 2020: 208; Mete, Doğan Mete, Kanat, Pehlivan ve Demirhindi, 2022: 74). Literatürde aşı kararsızlığı ve reddi ile ilgili birçok çalışmaya rastlamak mümkündür (Çıtak ve Aksoy, 2020; Özata ve Kapusuz, 2019; Sapçı ve Güngörmüş, 2021; Yakşi, 2020; Yalçın Balçık ve Demir, 2021). Ayrıca çocukluk dönemi aşılarının yaptırılmasında ve genel olarak aşı yaptırmada etkili olan faktörlerin belirlenmesine ilişkin çeşitli araştırmalarda yapılmıştır (Argüt, Yetim ve Gökçay, 2016; Koruk ve Şimşek, 2010; Üzüm, Eliaçık, Örsdemir ve Öncel, 2019; Yalman, 2021).

Aşılanma oranlarının yükseltilmesinde aşı karasızlığının ve reddinin nedenlerinin belirlenmesinin yanında aşı olmayı etkileyen faktörlerin de belirlenmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda bu araştırma ile Covid-19 aşısı olunmasında etkili olan faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma amacı doğrultusunda "Covid-19 aşısı olunmasında katılımcıların görüşlerine göre çeşitli değişkenler açısından anlamlı farklılık var mıdır?" problem cümlesine göre aşağıdaki alt problemlere ilişkin testler yapılmıştır:

1-Demografik değişkelere göre Covid-19 aşısı olma durumu arasında anlamlı bir farklılık var mı?

2-Covid-19 ve Covid-19 aşısına ilişkin görüşlere göre Covid-19 aşısı olma durumu arasında anlamlı bir farklılık var mı?

2. ARAŞTIRMA METADOLOJİSİ

2.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından SARS-CoV-2 virüs salgının Mart 2020 tarihinde pandemi olarak ilan edilmesinden bu yana hala etkili bir mücadele geliştirilememiştir. Covid-19 hastalığının yayılımının önlenmesinde ilk olarak maske takılması, sosyal mesafeye dikkat edilmesi, el hijyeninin sağlanması gibi temel kriterler belirlenmiştir. Daha sonra bu kriterlere Covid-19 aşılarının geliştirilmesiyle aşılanma kriteri eklenmiştir. Ancak diğer kriterlere dikkat edilmediği gibi aşı olmaya da karşı çıkan bireylerin varlığı pandemiyle mücadelede olumsuz bir etki oluşturmaktadır.

Literatürde aşı karasızlığı ve reddine ilişkin birçok çalışmaya rastlamak mümkündür. Aşı kararsızlığı ve reddine neden olan faktörlerin belirlenmesi son derece önemlidir. Bununla birlikte aşı olanların aşı olmalarında etkili olan faktörlerinde belirlenmesinin aşılanma oranlarının artırılmasında etkili olacağı düşünülebilir. Bu bağlamda bu araştırma ile Covid-19 aşısı olma üzerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2.2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma verileri nicel araştırma tekniklerinden anket yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Araştırma, Covid-19 ve Covid-19 aşısı ile ilgili durum tespitine yönelik tanımlayıcı bir araştırma modeline sahiptir. Veri toplama aracı olarak kullanılan anket 2 bölümden ve 20 sorudan oluşmaktadır. Birinci bölümde cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve medeni durumu belirlemeye yönelik tanımlayıcı değişkenlere ilişkin sorulara yer almaktadır. Anket formunun ikinci bölümünde Covid-19 ve Covid-19 aşıyla ilgili katılımcı görüşlerini belirlemeye yönelik 15 ifade bulunmaktadır. Araştırma internet üzerinden kartopu örnekleme yöntemi kullanılarak Türküye genelinde farklı şehirlerde ikamet eden kişilere gerçekleştirilmiştir. Araştırmada toplamda 242 kişiye ulaşılmıştır. Araştırmaya katılımda gönüllülük esas alınmıştır. Araştırma sadece 18 yaşından küçükler dâhil edilmeyecek şekilde sınırlandırılmıştır.

Araştırma kapsamında toplanılan veriler SPSS programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırmada hangi analiz türünün kullanılacağına karar vermek amacıyla öncelikle veri setinin normal dağılıma uygunluğu test edilmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerinin ±3 aralığında olması durumunda veri setinin normal dağıldığı kabul edilir (Arslan ve Özçelik, 2020: 23; Uymaz, 2020: 49). Araştırmaya ait veri setinin çarpıklık ve basıklık değerleri ise +2,5 ile -2,5 aralığında yer aldığı için veri setinin normal dağıldığı kabul edilmiştir. Bu nedenle değişkenler arası anlamlı bir farklılığın olup olmadığının değerlendirilmesinde parametrik testlerden yararlanılmış olup katılımcıların aşı olmalarını etkileyen durumların belirlenmesinde iki gruptan oluşan değişkenlerde t-testi, ikiden fazla gruptan oluşan değişkenlerde Anova Testi yapılmıştır. Ayrıca anket formunda yer alan ifadelerle demografik değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Korelasyon katsayısı "r" harfi ile temsil edilmektedir. Korelasyon katsayısı yorumlanırken $0<r\leq0,3$ düşük düzeyde ilişki, $0,3<r\leq0,7$ orta düzeyde ilişki ve $0,7<r\leq1$ yüksek düzeyde ilişkinin varlığı olarak değerlendirilir. Katsayının pozitif olması değişkenlerin aynı yönde arttığını veya azaldığını, negatif olması ise değişkenlerden biri artarken diğerinin azaldığını gösterir (Gürbüz, 2017: 260).

3. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde araştırmaya katılan 242 katılımcıya uygulanan anket verileriyle gerçekleştirilen tanımlayıcı istatistiklere yer verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Katılımcıların Demografik Dağılımları

Tanımlayıcı Değişkenler			
Değişkenler	**Demografik Özellikler**	**n**	**%**
Cinsiyet	Kadın	118	48,8
	Erkek	124	51,2
	Toplam	242	100,0
Medeni Durum	Evli	83	34,3
	Bekar	159	65,7
	Toplam	242	100,0
Yaş	18-30 yaş	78	32,2
	31-40 yaş	68	28,1
	41-50 yaş	49	20,2
	51-60 yaş	36	14,9

	61 ve üzeri yaş	11	4,5
	Toplam	242	100,0
Eğitim Düzeyi	İlköğretim	15	6,2
	Lise	26	10,7
	Ön Lisans	46	19,0
	Lisans	99	40,9
	Yüksek Lisans	39	16,1
	Doktora	17	7,0
	Toplam	242	100,0

Araştırmaya katılım sağlayan bireylerin cinsiyet değişkeni bakımından birbirine yakın oranlara sahip oldukları görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu bekârdır (%65,7). En fazla katılım sağlayan yaş grubunu 18-30 yaş aralığındaki bireyler oluştururken en az katılım sağlayan yaş grubunu ise 61 ve üzeri yaşa sahip bireyler oluşturmaktadır. Eğitim düzeyi değişkenine göre katılımcıların yarısına yakınını (%40) lisans mezunu bireyler oluşturmaktadır.

Tablo 2: Aşı Olmayı Etkileyen Durumlara İlişkin Anova Testi Sonuçları

Değişkenler		**Demografik Özellikler**	**n**	**%**	**x**	**S.S.**	**F**	**p**
Aşı Olma Durumu	Yaş	18-30 yaş	78	32,2	2,217	0,816	6,507	0,000
		31-40 yaş	68	28,1	2,279	1,019		
		41-50 yaş	49	20,2	2,816	1,073		
		51-60 yaş	36	14,9	2,916	1,155		
		61 ve üzeri yaş	11	4,5	3,181	1,078		
	Eğitim Düzeyi	İlköğretim	15	6,2	2,533	0,990	2,660	0,023
		Lise	26	10,7	2,153	1,286		
		Ön Lisans	46	19,0	2,173	0,824		
		Lisans	99	40,9	2,575	1,088		
		Yüksek Lisans	39	16,1	2,769	0,985		
		Doktora	17	7,0	2,882	0,696		
	Aşının Etkili Olduğunu Düşünme Durumu	Etkili Olduğunu Düşünen	79	32,6	2,810	1,075	7,665	0,001
		Etkili Olduğunu Düşünmeyen	50	20,7	2,100	0,909		
		Kısmen Etkili Olduğunu Düşünen	113	46,7	2,469	1,009		
	Covid-19'dan Endişelenme Durumu	Hiç Endişelenmiyorum	28	11,6	2,071	1,184	3,443	0,009
		Endişelenmiyorum	54	22,3	2,444	1,075		
		Kararsızım	25	10,3	2,200	1,080		
		Endişeleniyorum	109	45,0	2,961	0,933		
		Çok Endişeleniyorum	26	10,7	2,504	0,999		

x:Ortalama S.S.: Standart Sapma

Katılımcıların Covid-19 aşısı olması üzerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesi amacıyla Anova testi yapılmıştır. Analiz sonucunda aşı olma ile yaş, eğitim düzeyi, aşının etkili olduğunu düşünme ve Covid-19 hastalığından endişelenme durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Bu sonuçlara göre değişkenlerin ortalamalarına bakıldığında yaş arttıkça aşı olma durumunun arttığı ifade edilebilir. Eğitim düzeyi açısından da benzer bir durumun söz konusu olduğu söylenilebilir. Katılımcılardan lise ve ön lisans düzeyinde eğitim alanlar hariç eğitim düzeyi arttıkça aşı olma durumunun da arttığı anlaşılmaktadır. Aşının etkili olduğunu düşünen katılımcıların da diğer gruplara göre aşı olma durumunun daha yüksek olduğu görülmektedir. Covid-19 hastalığından endişelenen bireylerin aşı olma durumları daha yüksektir. Ayrıca katılımcıların önemli bir kısmı (%46,7) aşının kısmen etkili olduğunu düşünmektedir. Katılımcıların yarısından fazlası (%55,7) ise Covid-19 hastalığından endişe duymaktadır.

Tablo3: Aşı Olmayı Etkileyen Durumlara İlişkin T-Testi Sonuçları

Değişkenler		**n**	**%**	**x**	**S.S.**	**t**	**p**
Cinsiyet	Kadın	118	48,8	2,525	1,027	0,310	0,757
	Erkek	124	51,2	2,484	1,055		
Medeni Durum	Evli	83	34,3	2,313	0,923	-2,078	0,039
	Bekar	159	65,7	2,603	1,085		
Kronik Hastalığı Olma Durumu	Olan	84	34,7	0,476	0,502	-1,387	0,167
	Olmayan	158	65,3	0,569	0,496		
Covid-19'a Yakalanma Durumu	Yakalanan	129	53,3	2,356	0,966	-2,382	0,018
	Yakalanmayan	113	46,7	2,672	1,097		
Covid-19 Aşısı Hakkında Bilgi Sahibi Olduğunu Düşünme Durumu	Düşünen	131	54,1	2,610	1,027	1,739	0,083
	Düşünmeyen	111	45,9	2,378	1,044		
Aşının Sağlığa Zararlı Olduğunu Düşünme Durumu	Düşünen	135	55,8	2,385	0,999	-2,012	0,045
	Düşünmeyen	107	44,2	2,654	1,073		
Pandemiyi Aşının Bitireceğini Düşünme Durumu	Düşünen	135	55,8	2,718	1,110	3,799	0,000
	Düşünmeyen	107	44,2	2,233	0,875		
Aşı ile Covid-19'un daha Kolay Atlatılacağını Düşünme	Düşünen	158	65,3	2,753	1,038	5,401	0,000
	Düşünmeyen	84	34,7	2,035	0,870		
Covid-19 Varyantlarına Karşı Covid-19 Aşısının Koruyacağını Düşünme	Düşünen	138	57,0	2,630	1,018	2,185	0,029
	Düşünmeyen	104	43,0	2,336	1,048		
Covid-19'un Biyolojik Silah Olduğunu Düşünme	Düşünen	132	54,5	2,522	1,029	0,304	0,762
	Düşünmeyen	100	45,5	2,481	1,055		
Covid-19 Aşısının Zorunlu Olmasını Düşünme	Düşünen	112	46,3	2,928	0,835	6,359	0,000
	Düşünmeyen	130	53,7	2,138	1,062		
Covid-19 Temaslı Olma Durumu	Olan	151	62,4	2,576	1,009	1,391	0,166
	Olmayan	91	37,6	2,384	1,082		
Covid-19 Aşıları ile İlgili Endişe Durumu	Endişelenen	148	61,2	2,520	1,060	0,302	0,763
	Endişelenmeyen	94	38,8	2,479	1,013		

x:Ortalama S.S.: Standart Sapma

Tablo 3'te yer alan analiz sonuçlarına göre katılımcıların %65,3'ü kronik bir hastalığa sahip değildir. Katılımcıların %53,3'ü Covid-19 hastalığına yakalanmışken %62,4'ü ise temaslı olmuştur. Katılımcıların yarısından fazlası (%54,1) Covid-19 aşısı ile ilgili bilgi sahibi olduğunu belirtmiştir. Araştırmaya katılım sağlayan bireylerin büyük bir kısmı (%55,8) aşının zararlı olduğunu, %55,8'i Covid-19 pandemisinin aşılanma ile biteceğini, %65,3'ü aşı olunması durumunda Covid-19 hastalığının daha kolay atlatılacağını, %54,5'i bu hastalığın bir biyolojik silah olduğunu ve %61,2'si Covid-19 aşılarına yönelik endişelerinin bulunduğunu ifade etmiştir. Ayrıca katılımcıların %46,3'ü yani yarısına yakını Covid-19 aşısının zorunlu olması gerektiğini belirtmiştir.

Araştırmaya katılım sağlayan bireylerin Covid-19 aşısı olma durumları çeşitli değişkenler bakımından t-testi yapılarak değerlendirilmiştir. Analiz sonuçlarına göre aşı olma durumu ile medeni durum, Covid-19'a yakalanma durumu, aşının sağlığa zararlı olduğunu düşünme durumu, pandemiyi aşının bitireceğini düşünme durumu, aşı ile Covid-19'un daha kolay atlatılacağını düşünme, Covid-19 varyantlarına karşı Covid-19 aşısının koruyacağını düşünme ve Covid-19 aşısının zorunlu olmasını düşünme durumu arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir ($p>0,05$). Bu sonuçlar doğrultusunda değişkenlere ait ortalamalara bakıldığında bekar olanların evli olanlara göre aşı olma durumu daha yüksektir. Aynı şekilde Covid-19'a yakalanmayanların, Covid-19 aşısının sağlığa zararlı olmadığını düşünenlerin, pandemiyi aşının bitireceğini düşünenlerin, aşı ile Covid-19 hastalığını daha kolay atlatacağını düşünenlerin, aşının Covid-19 varyantlarına karşı koruyacağını düşünenlerin ve aşının zorunlu olması gerektiğini düşünenlerin aşı olma durumu diğer grup değişkenlerine göre daha yüksek bulunmuştur. Cinsiyet, kronik hastalık sahibi olma, Covid-19 aşıları hakkında bilgi sahibi olduğunu düşünme, Covid-19'un biyolojik silah olduğunu düşünme, Covid-19 temaslısı olma ve Covid-19 aşılarına karşı endişe durumuna ilişkin gruplar arasında ise anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p<0,05$).

Tablo 4: Yaş Değişkenine İlişkin Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	**n**	**x**	**S. S.**	**r**	**p**
Covid-19'dan Endişelenme Durumu	242	2,2100	1,236	0,213	0,001
Aşı Olma Durumu	242	2,5041	1,039	0,299	0,000
Aşının Etkili Olduğunu Düşünme Durumu	242	1,1405	0,881	-0,164	0,011
Pandemiyi Aşının Bitireceğini Düşünme Durumu	242	0,4421	0,497	-0,157	0,014
Aşı ile Covid-19'un daha Kolay Atlatılacağını Düşünme	242	0,3471	0,477	-0,170	0,008

x:Ortalama S.S.: Standart Sapma r:Korelasyon Katsayısı

Araştırma kapsamında demografik değişkenlerden yaş ile Covid-19 ve Covid-19 aşılarına ilişkin görüşler arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. Bu bağlamda gerçekleştirilen korelasyon analizi sonucunda yaş ile ilişkili olan değişkenlere ait korelasyon değerleri tablo 4'te verilmiştir. Korelasyon analizi sonuçlarına göre yaş ile Covid-19 hastalığından endişelenme durumu arasında pozitif yönlü ve zayıf bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç doğrultusunda yaş arttıkça Covid-19 hastalığına ilişkin endişenin de arttığı söylenilebilir. Aynı şekilde yaş arttıkça aşı olma durumunun da arttığı anlaşılmaktadır. Diğer taraftan yaş değişkeni ile aşının etkili olduğunu düşünme, pandeminin aşılanma ile biteceğini düşünme durumu ve aşı ile Covid-19 hastalığının

kolay atlatılacağını düşünme arasında negatif yönlü ve zayıf bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Bu sonuca göre yaş arttıkça aşının etkili olduğuna, pandeminin aşılanma ile biteceğine ve aşı olmakla Covid-19 hastalığının daha kolay atlatılacağına dair inancın azaldığı söylenilebilir.

Tablo 5: Eğitim Düzeyi Değişkenine İlişkin Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	**n**	**x**	**S. S.**	**r**	**p**
Aşı Olma Durumu	242	2,7107	1,241	0,178	0,006
Covid-19 Aşıları ile İlgili Endişe Durumu	242	0,388	0,488	-0,190	0,003
Aşı ile Covid-19'un daha Kolay Atlatılacağını Düşünme	242	0,3471	0,477	-0,208	0,001

x:Ortalama S.S.: Standart Sapma r:Korelasyon Katsayısı

Araştırmada eğitim düzeyi değişkenine göre katılımcıların Covid-19 ve Covid-19 aşılarına ilişkin görüşleri arasındaki ilişki belirlenmiştir. Yapılan analiz sonucunda aralarında ilişki bulunan değişkenlere ilişkin bulgular tablo 5'teki gibidir. Tablo 5'te yer alan sonuçlara göre eğitim düzeyi ile aşı olma arasında pozitif yönlü ve zayıf bir ilişkinin varlığı ve Covid-19 aşılarından endişelenme durumu, Covid-19 aşısı olunmasıyla hastalığın daha kolay atlatılacağını düşünme arasında negatif yönlü ve zayıf bir ilişkinin varlığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda eğitim düzeyi arttıkça aşı olma durumunun arttığı, Covid-19 aşılarına ilişkin endişelerin ve aşı olunmasıyla hastalığın kolay atlatılacağına ilişkin düşüncenin azaldığı söylenilebilir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Covid-19 döneminde hastalığın bilinmeyen yönlerinin çok oluşu, virüsün yayıldığı dönemde yanlış bilgilerin oluşmasına ve yayılmasına sebep olmuştur. Aşılar hakkında da yayılan yanlış bilgiler hızla artmıştır. Bu bilgilerin yayılması sonucu aşı hakkında toplumda da karşıtlık ve kararsızlık durumu gelişmiştir. Bu çalışmada Covid-19 sürecinde Türkiye'de şekillenen Covid-19 hastalığı ve Covid-19 aşılarına ilişkin katılımcıların görüşleri ve Covid-19 aşısı olmayı etkileyen faktörler belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma amacı doğrultusunda gerçekleştirilen analizler sonucunda katılımcıların %53,3'ünün Covid-19 hastalığına yakalandığı ve %62,4'ünün ise temaslı olma durumunu yaşadığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılım sağlayan bireylerin önemli bir kısmının (%46,7) Covid-19 hastalığına karşı aşıların kısmen etkili olduğunu düşündükleri, yarısından fazlasının Covid-19 hastalığından endişelendiği (%55,7) ve Covid-19 aşısı ile ilgili bilgi sahibi olduğunu belirttiği (%54,1) tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcı bireylerin büyük bir kısmı (%55,8) aşının zararlı olduğunu, %54,5'i bu hastalığın bir biyolojik silah olduğunu ve %61,2'si Covid-19 aşılarına yönelik endişelerinin bulunduğunu ifade etmişlerdir. Covid-19 hastalığına ve Covid-19 aşılarına ilişkin literatürde yer alan diğer çalışmalara bakıldığında da benzer sonuçların elde edildiği görülür. Küçükali ve Çınar (2020) tarafından yürütülen çalışmada katılımcıların Covid-19 salgınının bir biyolojik saldırı olabileceği yönünde görüşlerinin bulunduğu belirlenmiştir. Gök ve Güzel Baydoğan (2022: 238)'ın yürütmüş olduğu çalışmada ise katılımcıların yaklaşık %62'sinin Covid-19 aşılarının koruyucu olduğuna inanmadıkları tespit edilmiştir. Yakşi (2020: 143) tarafından genel olarak aşılarla ilgili aile sağlığı çalışanlarına yönelik yürütülen çalışmada katılımcıların aşının içeriğine güven duymadığı (%84), aşılarla ilgili bilgilerinin yetersiz olduğu (%79) ve aşının zarar

vereceği düşüncesinin (%71) yaygın olduğu belirtilmiştir. Tunçer ve Karkaç (2021: 15-17)'ın diş hekimlerinin Covid-19 aşısına ilişkin görüşlerini değerlendirdikleri araştırmanın sonucunda ise katılımcıların %69,1'inin faz 3 çalışmaları tamamlanmaması nedeniyle aşılara güvenmedikleri için aşı olmak istemedikleri, %75,3'ünün aşı olsalar bile kendilerini güvende hissetmeyecekleri, %47'si Covid-19 aşısının zorunlu olması gerektiği yönünde görüş belirttikleri saptanmıştır. Bununla birlikte bu araştırmaya katılan katılımcıların %55,8'inin Covid-19 pandemisinin aşılanma ile biteceğini, %65,3'ünün aşı olunması durumunda Covid-19 hastalığının daha kolay atlatılacağını ve %46,3'ünün Covid-19 aşısının zorunlu olması gerektiğini belirttiği sonucuna ulaşılmıştır. Elmaoğlu ve diğerleri (2021: 343) tarafından yürütülen çalışmada ise katılımcıların %27,5'i Covid-19'un aşı ile biteceğini düşünürken %33,7'si toplumun kurallara uymasıyla biteceğini düşündükleri bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda katılımcıların her ne kadar aşıların güvenirliğinden şüpheleri olsa da Covid-19 hastalığının sonlanmasında aşıları önemli bir etken olarak kabul ettikleri söylenilebilir. Dünya Sağlık Örgütü (2022b) tarafından da pandeminin aşılanma ile durdurulabileceği belirtilmiştir.

Katılımcıların Covid-19 aşısı olması üzerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesi amacıyla Anova ve t-testi yapılmıştır. Analizler sonucunda demografik değişkenlerden yaş ve eğitim düzeyi arttıkça aşı olma durumunun da arttığı belirlenmiştir. Demografik değişkenler ile Covid-19 ve Covid-19 aşılarına ilişkin görüşler arasındaki ilişkinin değerlendirildiği çalışmada yaş ile Covid-19 hastalığından endişelenme durumu arasında pozitif yönlü ve zayıf bir ilişki olduğu, yaş arttıkça Covid-19 hastalığına ilişkin endişenin de arttığı tespit edilmiştir. Ayrıca yaş arttıkça aşı olma durumunun da arttığı anlaşılmıştır. Diğer taraftan yaş değişkeni ile aşının etkili olduğu, pandeminin aşılanma ile biteceği ve aşı ile Covid-19 hastalığının kolay atlatılacağına ilişkin düşünme durumları arasında negatif yönlü ve zayıf bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda yaş arttıkça aşının etkili olduğuna, pandeminin aşılanma ile biteceğine ve aşı olmakla Covid-19 hastalığının daha kolay atlatılacağına dair inancın azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda yaşlı bireylerin genellikle kronik hastalığının bulunması ve daha ciddi risk altında olmalarından dolayı aşı olma oranlarının daha yüksek olduğu söylenilebilir. DSÖ (2022a)'nün açıklamasına göre de yaşlı insanlar ve kardiyovasküler hastalık, diyabet, kronik solunum hastalığı veya kanser gibi altta yatan tıbbi durumları olanlarda Covid-19'un ciddi hastalık geliştirme olasılığının daha yüksek olduğu açıklanmıştır. Bu ve bunun gibi açıklamaların yaşlı bireylerin aşı olmalarında önemli bir unsur olduğu ifade edilebilir. Eğitim düzeyi değişkenine göre yapılan korelasyon analizi sonucunda ise eğitim düzeyi arttıkça aşı olma durumunun arttığı, Covid-19 aşılarına ilişkin endişelerin ve aşı olunmasıyla hastalığın kolay atlatılacağına ilişkin düşüncenin azaldığı belirlenmiştir. Bu sonuç üzerinde eğitim düzeyi yüksek kişilerin aşı bilincinin ve farkındalığının artmasının etkili olduğu söylenilebilir. Ancak aşılanmanın hastalığın kolay atlatılacağına ilişkin düşünceye sahip olmadıkları görülmektedir. Bu duruma Covid-19 hastalığına neden olan virüsün mutasyonlara uğruyor olmasının etkili olabileceği, aşının varyantlara karşı koruyucu olmadığı yönünde düşüncelerin bulunmasının, katılımcıların aşıya olan güveninin düşük olmasının ve aşının sağlığa zararlı olduğunu düşünmelerinin etkili olmuş olabileceği söylenilebilir. Literatürde yer alan çalışmalardan Mete ve diğerlerinin (2022) aşı kararsızlığına ilişkin yapmış oldukları çalışmada aşı olmayan kişilerden kadınlarda, lise altı eğitim düzeyine sahip olanlarda ve 65 yaş altı bireylerde aşı kararsızlığının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu araştırmanın bir diğer bulgusuna göre bekar olanların evli olanlara göre aşı olma durumunun daha yüksek olduğu ve cinsiyet değişkeni ile aşı olma durumu arasında ise anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. El-Elimat ve diğerleri (2021: 5) Covid-19 aşısının kabulüne ilişkin yapmış oldukları çalışmada daha büyük yaş gruplarının (>35

yaş) genç yaş gruplarına kıyasla Covid-19, aşılarını kabul etme olasılığının daha düşük olduğunu bulmuşlardır. Covid-19 pandemisinin bir komplo olduğuna inananların aşı olma oranlarının düşük olduğu, aşıyı güvenilir bulanların ise daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yılmaz ve diğerleri (2021: 588) tarafından yapılan çalışmada erkeklerin kadınlara oranla aşıya yaklaşımlarının daha olumlu olduğu, Covid-19 aşısına olan tutum ve yaş arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı saptanmıştır. Ayrıca katılımcıların medeni halleri ile Covid-19 aşısını yaptırma isteklilikleri arasında da anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

Araştırma kapsamında anket formunda yer alan diğer ifadelere göre katılımcıların aşı olma durumları incelenmiştir ve aşının etkili olduğunu düşünen, Covid-19 hastalığından endişelenen bireylerin, Covid-19'a yakalanmayanların, Covid-19 aşısının sağlığa zararlı olmadığını, pandemiyi aşının bitireceğini, aşı ile Covid-19 hastalığını daha kolay atlatacağını, aşının Covid-19 varyantlarına karşı koruyacağını ve aşının zorunlu olması gerektiğini düşünenlerin aşı olma durumunun diğer grup değişkenlerine göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Cinsiyet, kronik hastalık sahibi olma, Covid-19 aşıları hakkında bilgi sahibi olduğunu düşünme, Covid-19'un biyolojik silah olduğunu düşünme, Covid-19 temaslısı olma ve Covid-19 aşılarına karşı endişe durumuna ilişkin gruplar arasında ise anlamlı bir fark bulunmamıştır. Uslu, Yılmaz ve Altun (2021: 393)'un sağlık yönetimi ve insan kaynakları yönetimi öğrencilerinin Covid-19 aşısına yönelik tutumlarını belirlemek üzere gerçekleştirmiş oldukları çalışmanın sonucunda katılımcıların Covid-19 aşılarına yönelik tutumlarının çevrelerinde Covid-19 hastası olmasına göre farklılık göstermediği bulunmuştur. Çiftci ve diğerlerinin (2017:311) enflüanza aşısıyla ilgili yürüttükleri çalışmanın sonucunda ise aşılanma hakkında bilgi sahibi olunmamasının aşılanmayı olumsuz etkilediği, aşının faydalı olmadığını düşünme oranlarının aşı olan ve olmayan grupta benzer olduğu bulunmuştur.

Covid-19 hastalığı ve Covid-19 aşısı yaptırmayı etkilen faktörlerin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmanın sonucunda yaşın, eğitim düzeyinin, Covid-19 hastalığından endişelenme durumunun, aşının etkili olduğunu düşünmenin, Covid-19 hastalığına yakalanmama, aşının sağlığa zararlı olduğunu düşünmeme, pandeminin aşı ile biteceğini düşünme, aşı ile Covid-19 hastalığını daha kolay atlatacağını düşünme, varyantlara karşı koruyacağı konusundaki düşüncenin aşı olma durumu üzerinde etkili olan faktörler olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda toplumun aşı olma oranlarının arttırılması Covid-19 aşısına ilişkin olumsuz algılarının ortadan kaldırılması yönünde çalışmalar yürütülmesi gerektiği ifade edilebilir. Bu bağlamda toplumun Covid-19 aşılarının güvenirliğine ilişkin daha kanıtlayıcı bilgilere ihtiyaçları olduğu görülmektedir. Bu bağlamda Covid-19 hastalığının olumsuz etkilerinin ve aşılanmanın olumlu sonuçlarının bireylere daha somutlaştırılarak gösterilmesi gerektiği söylenilebilir. Özellikle toplumun genç kesiminin aşılanma oranlarının düşük olmasında hastalığın yaş grubu yüksek kişilerde daha ölümcül etkiler oluşturmasının etkili olduğu anlaşılmaktadır. Ancak genç kişilerin çevrelerindeki yaşlı kişilerin sağlığını tehdit edebilecekleri konusundaki bilinçlerinin arttırılması sağlanmalıdır. Kısa sürede toplumun eğitim düzeyi yükseltilemese de Covid-19 hastalığı ve Covid-19 aşıları ile ilgili bilgi düzeyleri arttırılabilir. Bunun için gerekli tedbirler alınarak yüz yüze eğitimler düzenlenebilir ve kişilerin aklına takılan, olumsuz fikir geliştirmelerine neden olan sorulara açıklık getirilebilir.

KAYNAKÇA

Argüt, N., Yetim, A., Gökçay, G. (2016). Aşı Kabulünü Etkileyen Faktörler. Çocuk Dergisi, 16(1), 16-24.

Arslan, H., Özçelik, A. D. Ö. (2020). 3-5 Yaş Arası Çocukların Anne Tutumlarının Incelenmesi. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(38): 18-30.
Baral, P.K., Yin, J., James, M.N.G. (2021). Treatment and Prevention Strategies for the COVID 19 Pandemic: A Review of Immunotherapeutic Approaches for Neutralizing SARS-Cov-2. International Journal of Biological Macromolecules, 1(186): 490-500. doi: 10.1016/j.ijbiomac.2021.07.013.
Both, L.M., Zoratto, G., Calegaro, V.C., Ramos-Lima, L.F., Negretto, B.L., Hauck, S., Freitas, L.H.M. (2021). COVID-19 Pandemic and Social Distancing: Economic, Psychological, Family, and Technological Effects. Trends Psychiatry Psychother, 43(2): 85-91. doi: 10.47626/2237-6089-2020-0085.
Çıtak, G., Aksoy, Ö. D. (2021). Aşılamada Önemli Bir Engel: Aşı Reddi. ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 7(2): 15-20.
Çiftci, F., Şen, E., Demi, N., Kayacan, O. (2017). Hastaların Enflüanza Aşısına Karşı Düşünce Ve Tutumlarını Hangi Faktörler Etkiler. Tuberk Toraks, 65(4): 308-316.
El- Elimat, T., AbuAlSamen, M., Almomani, B. A., Al-Sawalha, N. A., Alali, F. Q. (2021). Acceptance and Attitudes toward COVID-19 Vaccines: A Cross-Sectional Study from Jordan. PLoS ONE, 16(4): e0250555. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0250555.
Elmaoğlu, E., Sungur, M., Yavaş Çelik, M., Öztürk Çopur, E. (2021). Bireylerde Covid-19 Kontrolü Algısı ile Covid-19 Aşısına Karşı Tutum Arasındaki İlişki. Toplum ve Sosyal Hizmet, Covid-19 Özel Sayı(1): 337-353. DOI: 10.33417/tsh.978616.
Erkekoğlu, P., Köse, S. B.E., Balcı, A., Yirün, A. (2020). Aşı Kararsızlığı ve COVID-19'un Etkileri. Journal of Literature Pharmacy Sciences, 9(2): 208-220. doi:10.5336/pharmsci.2020-76102.
Gök, G., Güzel Baydoğan, Ü. (2022). Covid-19 Aşısı Olma Durumu ve Covid-19'dan Korunmanın Sağlık İnanç Modeli Bağlamında Değerlendirilmesi. IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, (12): 231-248.
Gül Ünlü, D., Kesgin, Y. (2021). Dijital Ebeveynlik, Aşı Kararsızlığı ve Covıd-19: Dijital Ebeveynlerin Covıd-19 Aşısı Karşıtlığına İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, (56): 165-184.
Gürbüz, S., Şahin, F. (2017). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
Koruk, İ., Şimşek, Z. (2010). Göçebe Mevsimlik Tarım İşçisi Olan ve Olmayan Kadınlarda Tetanoz Aşılama Durumu ve İlişkili Diğer Faktörler. Turkish Journal of Public Health, 8(3): 165-175.
Küçükali, A., Çınar, O. (2020). Akademisyenlerin Kovid-19 Algısı. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24(4): 1633-1654.
Mete, B., Doğan Mete, E., Kanat, C., Pehlivan, E., Demirhindi, H. (2022). COVID-19'a İlişkin Aşı Kararsızlığına Etki Eden Faktörler: Türkiye'den Bir Online Anket Çalışması. ESTUDAM Public Health Journal, 7(1): 73-82.
Negahdaripour, M. (2020). The Battle Against COVID-19: Where Do We Stand Now? Iran J Med Sci, 45(2): 81-82. doi: 10.30476/ijms.2020.46357.
Özata, F.Z., Kapusuz, S. (2019). Aşı Kararsızlığı Ve Aşı Reddi Konusuna Sosyal Pazarlama Bakış Açısından Çözüm Önerileri. Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20(1), 65-83.
Sapçı, E., Güngörmüş, Z. (2021). Çığ Gibi Büyüyen Evrensel Sorun: Aşı Karşıtlığı-Aşı Reddi ve Hemşirelerin Sorumlukları. Journal of Education and Research in Nursing, 18(3), 352-355.

Tunçer, J., Karkaç, A. (2021). Diş Hekimlerinin COVID-19 Pandemisi ve Aşısına Karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi. Van Dentistry Journal, 2(2): 11-23.
Uslu, Y. D., Yılmaz, E., Altun, U. (2021). Sağlık Yönetimi ve İnsan Kaynakları Yönetimi Öğrencilerinin Covid-19'un Kontrolüne ve Aşısına Yönelik Algı ve Tutumlarının Değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 10(3): 383-397.
Uymaz, A. O. (2020). Beklenen Güven Ölçeği Türkçe Uyarlaması: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. Alanya Akademik Bakış, 5(1): 45-58.
Üzüm, Ö., Eliaçık, K., Örsdemir, H. H., Öncel, E.K. (2019). Ebeveynlerin Aşı Yaklaşımlarını Etkileyen Faktörler: Bir Eğitim Araştırma Hastanesine İlişkin Değerlendirme. Çocuk Enfeksiyon Dergisi, 13(3): 144-149.
Visacri, M. B., Figueiredo, I.V., Lima, T. M. (2021). Role of Pharmacist During the COVID-19 Pandemic: A Scoping Review. Res Social Adm Pharm. 17(1): 1799-1806. doi: 10.1016/j.sapharm.2020.07.003.
World Health Organization. (WHO) (2022a). Coronavirus Disease (COVID-19). https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1. Erişim Tarihi: 18.02.2022.
World Health Organization. (WHO) (2022b). COVID-19 Vaccines. https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/covid-19-vaccines. Erişim tarihi: 18.02.2022.
World Health Organization. (WHO) (2022c). Strategy and Planning. https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/strategies-and-plans. Erişim tarihi: 18.02.2022.
Yalçın Balçık, P., Demir, H. (2021). Aşı Karşıtlığı ve Ekonomisi. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 24(2): 375-398.
Yalman, F. (2021). Aşı Kabulünü Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 9(2): 706-719. DOI: 10.33715/inonusaglik.827895.
Yakşi, N. (2020). Aile Sağlığı Merkezi Çalışanlarının Aşı Reddi Konusundaki Düşünceleri ve Davranışlarının Değerlendirilmesi. Turkish Journal of Public Health, 18(3): 143-154. DOI: 10.20518/tjph.692226
Yılmaz, H. İ., Turğut, B., Çıtlak, G., Mert, O., Paralı, B., Engin, M., Alimoğlu, O. (2021). Türkiye'de İnsanların COVID-19 Aşısına Bakışı. Dicle Medical Journal/Dicle Tip Dergisi, 48(3): 583-594.

ÜNİVERSİTE DÜZEYİNDE EĞİTİM ALMIŞ KİŞİLERİN TELETIP HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

Doç. Dr. Aykut EKİYOR
Ankara Hacı Bayram Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü, Orcid: 0000-0002-7718-9329

Öğr. Gör. Dr. Gülhan GÖK
Amasya Üniversitesi, Sabuncuoğlu Şerefeddin Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Orcid: 0000-0003-4462-2541

Mumine Elif BAĞCI
Ankara Hacı Bayram Veli Üniveristesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Hastane İşletmeciliği Programı, Orchid: 0000-0002-5153-0867

ÖZET
Günümüzde teknolojinin hayatımıza dâhil olduğu alanlar her geçen gün artmaktadır. Bu durum sağlık hizmetleri için de geçerlidir. Toplumun sağlık hizmetlerini kullanımını kolaylaştırmak ve sağlık statülerini iyileştirmek amacıyla teknolojinin sağlık hizmetlerindeki kullanım alanları sürekli olarak genişlemektedir. Teknolojinin sağlık hizmetlerinde kullanımının yaygınlaştırılmaya çalışıldığı alanlarından birisi de teletıptır. Teletıp uygulamaları sayesinde sağlık alanında pek çok olumlu adım atılacağına inanılmaktadır. Özellikle hastalıkların tanı ve tedavi süreçlerinin hızlandırılacağı düşünülmektedir. Bir teknolojinin kullanımının arttırılarak bu teknolojinin kullanımından elde edilmesi amaçlanan faydaların elde edilebilmesi için kullanıcılar tarafından bu teknolojiye ilişkin olumlu görüş geliştirilmesi önemli bir unsurdur.
Bu araştırma kapsamında üniversite düzeyinde eğitim almış kişilerin teletıp hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca katılımcıların teletıp hakkındaki görüşleri arasında bir ilişkinin olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada 143 katılımcıya ait veriler analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda katılımcıların büyük çoğunluğunun bir sağlık sorunu yaşadığında farklı oranlarda da olsa internet üzerinden bilgi arama girişiminde bulunduğu, teletıp kullanımı ile sağlık hizmetlerinin sağlanabileceği, erken teşhise imkân sağlayacağı, sağlık profesyonellerine ve acil durumlarda hekimlere daha kolay ulaşılabileceği, sağlık hizmetlerinin kullanımında zaman tasarrufu sağlayacağı ve salgın hastalıkların kontrolünü kolaylaştıracağı konusunda olumlu görüşe sahip oldukları belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların demografik özellikleri ile teletıp hakkındaki görüşleri arasında anlamlı ilişkilerin varlığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Teletıp, Tele-Sağlık, Sağlıkta Dijitalleşme, Üniversite, Türkiye

DETERMINING THE OPINIONS OF PEOPLE WITH UNIVERSITY EDUCATION ON TELE-MEDICINE

ABSTRACT
Today, the areas where technology is included in our lives are increasing day by day. This also applies to health services. In order to facilitate the use of health services by the society and to improve their health status, the usage areas of technology in health services are constantly

expanding. Tele-medicine is one of the fields where the use of technology in health services is tried to be widespread. It is believed that many positive steps will be taken in the field of health thanks to tele-medicine applications. It is thought that especially the diagnosis and treatment processes of diseases will be accelerated. In order to increase the use of a technology and to obtain the intended benefits from the use of this technology, it is an important element to develop a positive view to this technology by the users.
Within the scope of this research, it is aimed to determine the opinions of people who have received education at university level about tele-medicine. In addition, it was tried to determine whether there was a relationship between the views of the participants about tele-medicine. The data of 143 participants were analyzed in the study. As a result of the analysis, the majority of the participants attempt to search for information on the internet, albeit at different rates, when they had a health problem, and it has been determined that they have a positive opinion that health services can be provided with the use of tele-medicine, it will enable early diagnosis, health professionals and physicians can be reached more easily in case of emergency, and time savings in the use of health services. In addition, it was determined that there were significant relationships between the demographic characteristics of the participants and their views on tele-medicine.

Keywords: Telemedicine, Tele-Health, Digitalization in Health, University, Turkey.

1. GİRİŞ ve KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Sağlık hizmetlerinin sürdürülebilirliği ve herkesin erişebileceği uygun maliyetli sağlık hizmeti sunumu, ülkeler için ciddi zorluklar taşımaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre 1970'lerde gündeme gelen teletıp, bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak özellikle gelişmekte olan ülkelerde, sağlık hizmetlerine erişim sorunlarının yaşandığı kırsal ve uzak bölgelerde ve sağlık hizmeti seçeneklerinin sınırlı olarak sunulduğu kentsel bölgelerde yaşayan bireylerin sağlık ihtiyaçlarının karşılanması için iyi bir seçenek olarak görülür. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2010 yılında yayınladığı raporda da bu duruma dikkat çekilerek teletıp ile coğrafi engellerin aşılarak hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerdeki bireylerin erişilebileceği yüksek kaliteli ve uygun maliyetli sağlık hizmetlerinin sunulmasında karşılaşılan bazı zorlukların üstesinden gelinebileceği belirtilmiştir (WHO, 2010: 6; Lupton ve Maslen, 2017: 1557; Paksoy, 2017: 13; Zanaboni ve Wootton, 2012: 1).

Teletıp; doktorlar, diğer sağlık profesyonelleri ve hastalar ile uzaktan görüşmeleri kolaylaştıran bir dizi teknolojiyi kapsar. Teletıp uygulamaları ile hastalar ve sağlık hizmeti sunucuları veya sağlık hizmeti sunucuları arasındaki iletişim yüz yüze etkileşimler yerine iletişim teknolojileri kullanılarak gerçekleşir. Bu itibarla teletıp, geleneksel sağlık hizmeti sunma, teşhis koyma ve hizmet sağlayıcı-hasta ilişkilerinde köklü dönüşümler gerçekleştirir (Lupton ve Maslen, 2017: 1557). Sağlık hizmetlerinde teletıp teknolojisinin kullanımı, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanıldığı hem hasta merkezli bir uygulamadır hem de hastaları, hekimleri ve diğer sağlık profesyonellerini koruyan bir yirmi birinci yüzyıl yaklaşımıdır (Monaghesh ve Hajizadeh, 2020: 2). Teletıp tek bir teknoloji olmaktan ziyade daha geniş bir sürecin veya bakım zincirinin bir parçasıdır. Teletıpın bu zinciri iyileştirebileceği ve böylece sağlık hizmetlerinin kalitesini ve verimliliğini artırabileceği kabul edilmektedir (Roine, Ohinmaa ve Hailey, 2011: 765). Teletıp uygulamaları ile hastaneye gereksiz yatışların ve sağlık bakım hizmeti maliyetlerinin azalacağı belirtilmektedir. Ayrıca teletıbbın kronik hastalıkların yönetimini ve sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştırdığı, sağlık hizmetlerine erişimde zaman tasarrufu sağladığı, hastalara ve aile üyelerine süregen destek

sağlanmasını desteklediği, sağlık personeline erişimi artırdığı, randevular için bekleme süresini azalttığı, hastane ortamında ve bekleme alanlarında maruz kalınan infeksiyon benzeri sorunları önlediği, sağlık personelinin iş yükünü azalttığı yönünde görüşler bulunmaktadır (Bryan, Burke ve Hall, 2015: e295; Ekeland, Bowes ve Flottorp, 2010: 741; Monaghesh ve Hajizadeh, 2020: 2; Tekin, 2020: 37). Bu görüşler doğrultusunda bu araştırma ile teletıp hizmetini kullancak kişilerin teletıp uygulamasını nasıl değerlendirdiğinin ve teletıp uygulaması ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Sağlık hizmetlerinin sunulmasında kullanılan teknolojilere ciddi yatırımlar yapılmaktadır ve yapılan yatırımların büyüklüğü bu teknolojilerin kullanımının arttırılmasını son derece önemli hale getirmektedir. Sağlık hizmetlerinin sunumunda bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanılmasını ifade eden teletıp hizmetlerin kullanılabilirliğinin artırılması da bu bağlamda ayrıca önem kazanmaktadır. Araştırma, toplumun belirli bir kısmının teletıp hakkındaki olumlu ve olumsuz görüşlerinin ortaya konulması bakımından önemlidir.

2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

2.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Günümüzde teknolojinin kullanımı hayatımızın her alanına girmiş durumdadır. Sağlık hizmetleri, teknolojinin yaygın olarak kullanıldığı ve bu kullanım sayesinde sağlığımızın daha iyi olmasını sağlayan ve sağlık hizmetlerinin kullanımı bağlamında hayatımızı kolaylaştıran alanlardan biridir. Bununla birlikte teknolojinin sağlık hizmetlerinde kullanımı her geçen gün daha da artmaktadır. Günümüzde sağlık hizmetlerinde teknolojinin yaygın kullanımıyla sağlık hizmetlerinin dijitalleştirilmesi kapsamında kullanılan hizmetlerden birisi de teletıp hizmetleridir. Özellikle pandemi döneminde bu hizmetin kullanımı son derece yaygınlaşmıştır. Bu araştırma ile toplumun teletıp hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Teletıp hizmetlerinin kullanımının arttırılabilmesi için toplumun bu konudaki görüşlerinin belirlenmesi oldukça önemlidir. Bu görüşler doğrultusunda sistemin geliştirilmesi süreçlerinde gerekli düzenlemeler yapılarak bu teknolojilere yapılan yatırımların boşa gitmemesi ve bu teknolojilerin kullanımıyla elde edinilmek istenilen faydaların daha kolay elde edilmesini sağlayabilir.

2.2. Araştırmanın Yöntemi

Türkiye'de yaygınlaştırılmaya çalışılan teletıp hizmetlerine ilişkin toplumun görüşlerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada, araştırma verileri anket yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak kullanılan anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik nitelikleri belirlemeye yönelik dört adet soru, ikinci bölümde katılımcıların internet kullanımı ve sağlık sorunlarını araştırmada kullandıkları yöntemlerle ilgili dört adet soru ve üçüncü bölümde katılımcıların teletıpa ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik 11 adet soruya yer verilmiştir. Bu bağlamda anket formu toplam 18 adet sorudan oluşmaktadır. Araştırma evrenini Türkiye'deki kişiler oluşturmaktatır. Araştırma kapsamında örnekleme yapılmamıştır. Araştırmaya katılmakta gönüllü olan kişilere internet üzerinden oluşturulmuş olan anket formu gönderilmiştir. Şubat-Mart 2021 aylarında sosyal platformlarda anket formu paylaşılmıştır. 143 kişiden geri dönüt alınmıştır ve araştırmada bu veriler analiz edilmiştir. Bu bağlamda araştırma sonucunda elde edilen veriler Türkiye için genellenemez. Gönüllülük esasına dayalı olarak elde edilen veriler SPSS 25 programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırma verileri dijital ortamda toplanmış olup kayıp veri bulunmamaktadır. Araştırma amacı doğrultusunda katılımcıların internet kullanım durumlarına ve teletıp hakkındaki görüşlerinin dağılımına yer verilmiştir.

Araştırma kapsamında oluşturulan hipotezler şu şekildedir:

H_1: Demografik değişkenler ile katılımcıların teletıp hakkındaki görüşleri arasında anlamlı ilişkiler vardır.

H_2: İnternet kullanım süresi ile katılımcıların teletıp hakkındaki görüşleri arasında anlamlı ilişkiler vardır.

H_3: Online hizmet alma ile katılımcıların teletıp hakkındaki görüşleri arasında anlamlı ilişkiler vardır.

H_4: Katılımcıların teletıp hakkındaki görüşleri arasında anlamlı ilişkiler vardır.

Belirlenen hipotezlerde ktılımcıların teletıp hakkındaki görüşleri arasında bir ilişkinin olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Katılımcıların görüşleri arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Pearson korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Korelasyon analizi sonuçlarının değerlendirilmesinde korelasyon katsayısı dikkate alınmıştır. İki değişken arasındaki ilikinin ortaya konulmasında kullanılan korelasyon katsayısı "r" harfi ile temsil edilir. Katsayı değerinin pozitif olması değişkenlerin aynı yönde artış ya da azalış gösterdiği şeklinde yorumlanırken negatif olması değişkenlerden birinin artarken diğerinin azaldığı yönünde yorumlanır. Korelasyon katsayısının aldığı sayısal değere göre ise ilişkinin kuvveti belirlenir. Buna göre katsayı değerinin $0<r\leq0,3$ aralığında olması düşük düzeyde; $0,3<r\leq0,7$ aralığında olması orta düzeyde ve $0,7<r\leq1$ aralığında olması değişkenler arasında yüksek düzeyde ilişki olduğu şeklinde yorumlanır (Gürbüz, 2017: 260).

3. BULGULAR

Bu bölümde katılımcıların demografik özelliklerinin, sağlık hizmetlerine ilişkin internet kullanım durumlarının, teletıp hakkındaki görüşlerinin dağılımına ve teletıp hakkındaki görüşleri arasındaki ilişkinin değerlendirildiği korelasyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Katılımcıların Demografik Dağılımları

Tanımlayıcı Değişkenler			
Değişkenler	**Gruplar**	**n**	**%**
Cinsiyet	Kadın	73	51,0
	Erkek	70	49,0
	Toplam	143	100,0
Medeni Durum	Evli	71	49,7
	Bekar	72	50,3
	Toplam	143	100,0
Yaş	20-28 yaş	43	30,1
	29-37 yaş	37	25,9
	38-46 yaş	29	20,3
	47-55 yaş	20	14,0
	56 ve üzeri yaş	14	9,8
	Toplam	143	100,0
Eğitim Düzeyi	Ön Lisans	22	15,4
	Lisans	74	51,7
	Yüksek Lisans	36	25,2
	Doktora	11	7,7
	Toplam	143	100,0

Tablo 1'de yer alan demografik değişkenlere ilişkin katlımcıların dağılımlarına bakıldığında cinsiyet ve medeni durum değişkenlerine göre katılımcı sayılarının birbirine yakın oranlarda olduğu görülmektedir. Yaş gruplarına göre en fazla katılımcı oranını 20-28 yaş grubundaki kişiler (%30,1), en az katılımcı oranını ise 56 ve üzeri yaş grubundaki kişiler (%9,8) oluşturmaktadır. Katılımcıların yarısından fazlası (%51,7) ise lisans mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Sağlık Hizmetlerine İlişkin İnternet Kullanım Durumunun Değerlendirilmesi

İfadeler	**Özellikler**	**n**	**%**
Sağlık Sorunları İle İlgili İnternet Kullanım Sıklığı	Hiçbir Zaman	7	4,9
	Nadiren	38	26,5
	Ara Sıra	49	34,3
	Genellikle	39	27,3
	Her Zaman	10	7
Kullanılan Bilgi Kaynakları	Sağlık Bakanlığı online bilgi kaynakları	35	24,5
	Hastane web sayfaları	51	35,7
	Sağlık portalları (doktor sitesi.com, uzman.tv vb.)	73	51
	Hastalığınız ile ilgili doktorların web sayfaları	48	33,6
	Sağlıkla ilgili literatür kaynakları (Online tıp dergileri, tıp dergileri, tıp veritabanları, Google Akademik vb.)	58	40,6
	Sosyal medya	32	22,4
	Mobil uygulamalar	8	5,6
	Yabancı ülkelerdeki sağlık kuruluşlarının web sayfaları	12	8,4
Online Hizmet Alma Durumu	Evet	33	23,1
	Hayır	110	76,9
	Toplam	143	100
Online Hizmet Alan Kişilerin Memnuniyet Durumu	Memnun Olan	31	93,9
	Memnun Olmayan	2	6,1
	Toplam	33	100,0

Tablo 2'de araştırmaya katılan kişilerin internet aracılığıyla sağlık hizmetlerini kullanma durumlarına ilişkin dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların %95,1'i bir sağlık sorunu yaşadığında farklı oranlarda da olsa internet üzerinden bilgi arama girişiminde bulunmaktadır. Kullanılan bilgi kaynaklarına bakıldığında en fazla doktolar sistesi uzman tv gibi sağlık portallarının kullanıldığı (%51) anlaşılmaktadır. Bunu %40,6 kullanım oranıyla literatür kaynakları takip etmektedir. Katılımcılar tarafından en az kullanılan bilgi kaynağı ise mobil uygulamalardır (%5,6). Katılımcıların online sağlık hizmeti alma durumuna bakıldığında az bir kısmının (%23,1) hizmet aldığı, hizmet alan kişilerin ise %93,9'unun bu hizmetten memnun olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3: Katılımcıların Teletıp ile İlgili Görüşlerinin Dağılımı

İfadeler	Özellikler	n	%
Teletıp Hakkında Yeterli Bilgi Sahibi Olduğunu Düşünme Durumu	Düşünen	22	15,4
	Düşünmeyen	121	84,6
Sağlık Hizmetlerinin Teletıp ile Sağlanılabileceğine İlişkin Düşünce	Sağlanabileceğini Düşünen	83	58,0
	Sağlanamayacağını Düşünen	60	42,0
Sağlık Hizmetlerinin Teletıp ile Sağlanamayacağını Düşünenelerin Gerekçeleri	Güvenilir olmadığını düşünen	19	13,3
	Tedavi hakkında yanlış yönlendirilebileceğini düşünen	37	25,9
	Bilgilerin yanlış yorumlanabileceğini düşünen	38	26,6
	Sağlığında olumsuz sonuçlar ortaya çıkacağını düşünen	17	11,9
	Mahremiyet açısından olumsuz olacağını düşünen	13	9,1
Hastalığının Erken Teşhisini Kolaylaştırdığını Düşünme Durumu	Kolaylaştırdığını Düşünen	96	67,1
	Kolaylaştırdığını Düşünmeyen	47	32,9
Sağlık Profesyonellerine Daha Kolay Ulaşabileceğini Düşünme Durumu	Düşünen	103	72,0
	Düşünmeyen	40	28,0
Acil Durumlarda Hekimlere Daha Kolay Ulaşabileceğini Düşünme Durumu	Düşünen	97	67,8
	Düşünmeyen	46	32,2
Sağlık Kayıtlarına Erişim Sağlanabileceğini Düşünme Durumu	Düşünen	113	79,0
	Düşünmeyen	30	21,0
Teletıp Uygulamaları için Belirli Bir Ödeme Yapmaya İstekli Olma Durumu	İstekli Olan	48	33,6
	İstekli Olmayan	95	66,4
Teletıp Uygulamaları Sayesinde Zamandan Tasarruf Edileceğini Düşünme Durumu	Düşünen	121	84,6
	Düşünmeyen	22	15,4
Teletıp Uygulamalarına Erişimin Kolay Olduğunu Düşünme Durumu	Düşünen	113	79,0
	Düşünmeyen	30	21,0
Tele-Tıbbın Salgınların Kontrolünde Etkili Olduğunu Düşünme Durumu	Düşünen	93	65,0
	Düşünmeyen	50	35,0

Araştırmaya katılım sağlayan kişilerin teletıp hakkındaki görüşleri tablo 3'te verilmiştir. Bu tabloda yer alan bulgulara göre katılımcıların büyük çoğunluğu (%84,6) teletıp hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadığını düşünmektedir. Katılımcıların yarısından fazlasının (%58) sağlık

hizmetlerinin teletıp ile sağlanabileceğine ilişkin düşünceye sahip olduğu belirlenmiştir. Sağlık hizmetlerinin teletıp ile sağlanamayacağını düşünen katılımcıların bu görüşlerinin nedenlerine bakıldığında en fazla "bilgilerin yanlış yorumlanabileceği (%26,6)" ve "tedavi hakkında yanlış yönlendirilebileceği (%25,9)"ne ilişkin bir düşünceye sahip oldukları belirlenmiştir. Hasta mahremiyeti açısından olumsuz olacağı düşüncesinin ise en az katılınan olumsuz düşünce olduğu saptanmıştır (%9,1). Bununla birlikte katılımcıların %67,1'i tele-tıbbın erken teşhisi kolaylaştırdığı, %72,0'sinin sağlık profesyonellerine, %67,8'inin acil durumlarda hekimlere daha kolay ulaşabilme imkanı sağladığını ve %79'unun sağlık kayıtlarına erişim sağlanabileceğine ilişkin olumlu görüş geliştirdikleri anlaşılmıştır. Ayrıca katılımcıların teletıp uygulamaları sayesinde zamandan tasarruf edileceği (%84,6), teletıp uygulamalarına erişimin kolay olduğu (%79) ve tele-tıbbın salgınların kontrolünde etkili olduğu (%65) yönündeki görüşlerinin ağırlıkta olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan katılımcıların teletıp hizmetleri için herhangi bir ödeme yapmaya istekli olma durumları değerlendirildğinde ise önemli bir kısmının (%66,4) buna istekli olmadığı anlaşılmıştır.

Tablo 4: Demografik Özelliklere Göre Katılımcıların Görüşleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Değişkenler		**n**	**x**	**S. S.**	**r**	**p**
Yaş	Kronik hastalığın bulunması	143	0,217	0,414	0,418	0,000
	İnternet kullanım süresi	143	2,713	1,282	-0,340	0,000
	Teletıp uygulamasının sağlık personeline kolay ulaşılmasını sağlayacağını düşünme	143	0,720	0,450	-0,190	0,023
Eğitim Düzeyi	İnternet kullanım süresi	143	2,713	1,282	0,244	0,003

x:Ortalama S.S.:Standart Sapma r:Korelasyon Katsayısı

Katılımcıların demografik özelliklerine göre görüşleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirirlen korelasyon analizi sonucunda yaş değişkeni ile kronik hastalığa sahip olma arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Diğer taraftan yaş değişkeni ile internet kullanım süresi arasında orta düzeyde ve teletıp kullanımıyla sağlık personeline kolay erişebilme düşüncesi arasında zayıf düzeyde negatif yönlü bir ilişkinin bulunduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Diğer demografik değişkenlerle anket formunda yer alan değişkenler arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır. Bu sonuçlara göre katılımcıların yaşı arttıkça kronik hastalığın bulunma durumu da artmakta iken internet kullanım süresi ve teletıp kullanımıyla sağlık personeline erişimin kolaylaşacağını düşünme durumu azalmaktadır. Eğitim düzeyi ile internet kullanım süresi arasında ise pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki bulunmaktadır. Bu bağlamda katılımcıların eğitim düzeyi arttıkça internet kullanım süresinin de arttığı ifade edilebilir.

Tablo 5: İnternet Kullanım Süresi ile Katılımcıların Görüşleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Değişkenler	**n**	**x**	**S. S.**	**r**	**p**
Teletıp uygulamalarına kolay ulaşabileceğini düşünme	143	0,790	0,409	0,180	0,031
Teletıp uygulamaları için ödeme yapmaya istekli olma	143	0,336	0,474	0,206	0,014

x:Ortalama S.S.:Standart Sapma r:Korelasyon Katsayısı

Araştırma kapsamında katılımcıların internet kullanım süresi ile diğer değişkenler arasında herhangi bir ilişkinin var olup olmadığını belirlemek amacıyla korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Yapılan korelasyon analizi sonucunda internet kullanım süresi ile teletıp uygulamalarına kolay erişim sağlandığı ve katılımcıların teletıp için ödeme yapmaya istekli olma durumları arasında pozitif yönlü ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda katılımcıların internet kullanım süresi arttıkça teletıp uygulamalarına kolay erişim sağlanabildiğine ilişkin düşüncelerinde ve kullandıkları hizmet için ödeme yapmayı isteme durumlarında da bir artma söz konusudur.

Tablo 6: Online Hizmet Alma Durumu ile Katılımcıların Görüşleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Değişkenler	n	x	S. S.	r	p
Teletıp hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünme	143	0,154	0,362	0,272	0,001
Teletıp uygulamaları için ödeme yapmaya istekli olma	143	0,336	0,474	0,243	0,003
Teletıp uygulamasıyla zaman tasarrufu sağlanılacağını düşünme	143	0,846	0,362	0,188	0,025

x:Ortalama S.S.:Standart Sapma r:Korelasyon Katsayısı

Online hizmet alma ile katılımcıların teletıp hakkındaki görüşleri arasında bir ilişkinin bulunup bulunmadığı değerlendirilmiştir. Tablo 6'da ise araştırmaya katılan kişilerin online hizmet alma durumları ile teletıp hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunu düşünme, ödeme yapmaya istekli olma ve teletıp uygulamalarının sağlık hizmetlerinin kullanımında zaman tasarrufu sağladığına ilişkin düşünceleri arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin varlığını gösteren korelasyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Bu sonuçlara göre katılımcıların online hizmet kullanım durumu arttıkça teletıp hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarına ve bu hizmetlerin sağlık hizmetlerinin kullanımında zaman tasarrufu sağladığına ilişkin düşüncelerinde de bir artış olacağı söylenilebilir. Ayrıca katılımcıların online hizmet alma durumu arttıkça teletıp hizmetleri için ödeme yapmaya da isteklilikleri de artmaktadır.

Tablo 7: Sağlık Hizmetlerinin Karşılanabilirliği ile Katılımcıların Görüşleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Değişkenler	n	x	S. S.	r	p
Teletıp uygulamasının erken teşhis sağlayacağını düşünme	143	0,671	0,471	0,582	0,000
Teletıp uygulamasının sağlık personeline kolay ulaşılmasını sağlayacağını düşünme	143	0,720	0,450	0,417	0,000
Teletıp uygulamasının acil durumlarda hekime kolay ulaşılmasını sağlayacağını düşünme	143	0,678	0,469	0,325	0,000
Teletıp uygulamasının sağlık verilerine ulaşılmasını sağlayacağını düşünme	143	0,790	0,409	0,293	0,000
Teletıp uygulamalarına kolay ulaşabileceğini düşünme	143	0,790	0,409	0,258	0,002

Teletıp uygulamaları için ödeme yapmaya istekli olma	143	0,336	0,474	0,244	0,003
Teletıp uygulamasıyla zaman tasarrufu sağlanılacağını düşünme	143	0,846	0,362	0,227	0,007
Teletıp uygulamasıyla salgınların daha kolay kontrol altına alınabileceğini düşünme	143	0,650	0,479	0,357	0,000

x:Ortalama S.S.:Standart Sapma r:Korelasyon Katsayısı

Teletıp ile sağlık hizmetlerinin karşılanabilirliği ve tele-tıbba ilişkin katılımcıların görüşleri arasındaki ilişkinin analiz sonuçları tablo 7'deki gibidir. Tabloda teletıp hizmetleriyle sağlık hizmetlerinin karşılanabilirliği ve diğer değişkenler arasındaki ilişkilerin anlamlılığı ve bu ilişkilerin düzeyleri verilmiştir. Teletıp kullanımıyla sağlık hizmetlerinin karşılanabilirliği ile erken teşhis sağlanabileceği, sağlık personeline ulaşımın kolaylaşacağı, acil durumlarda hekime kolay erişilebileceği ve teletıp ile salgın hastalıkların daha kolay kontrol altına alınabileceği arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda katılımcıların teletıp hizmetleriyle sağlık hizmetlerinin karşılanabilirliğine ilişkin düşünceleri arttıkça erken teşhis sağlanabileceği, sağlık personeline ulaşımın kolaylaşacağı, acil durumlarda hekime daha kolay erişilebileceği ve teletıp ile salgın hastalıkların daha kolay kontrol altına alınabileceği düşüncesi de artmaktadır. Ayrıca sağlık hizmetlerinin karşılanabilirliği ile tabloda yer alan diğer değişkenler arasında da pozitif yönlü ve düşük düzeyde bir ilişkinin bulunduğu yapılan korelasyon analiziyle anlaşılmıştır. Bu bulgulara göre ise katılımcıların teletıp hizmetleriyle sağlık hizmetlerinin karşılanabilirliğine ilişkin düşünceleri arttıkça sağlık verilerine ulaşılabilme, teletıp uygulamalarına kolay erişilebilme, teletıp hizmetleriyle zaman tasarrufu sağlanılabilme durumuna ilişkin düşüncelerinin de arttığı ifade edilebilir.

Tablo 8: Erken Teşhis Konulacağını Düşünme ile Katılımcıların Görüşleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Değişkenler	**n**	**x**	**S. S.**	**r**	**p**
Teletıp uygulamasının sağlık personeline kolay ulaşılmasını sağlayacağını düşünme	143	0,720	0,450	0,559	0,000
Teletıp uygulamasının acil durumlarda hekime kolay ulaşılmasını sağlayacağını düşünme	143	0,678	0,469	0,442	0,000
Teletıp uygulamasının sağlık verilerine ulaşılmasını sağlayacağını düşünme	143	0,790	0,409	0,298	0,000
Teletıp uygulamalarına kolay ulaşabileceğini düşünme	143	0,790	0,409	0,261	0,002
Teletıp uygulamaları için ödeme yapmaya istekli olma	143	0,336	0,474	0,277	0,001
Teletıp uygulamasıyla zaman tasarrufu sağlanılacağını düşünme	143	0,846	0,362	0,362	0,000
Teletıp uygulamasıyla salgınların daha kolay kontrol altına alınabileceğini düşünme	143	0,650	0,479	0,392	0,000

x:Ortalama S.S.:Standart Sapma r:Korelasyon Katsayısı

Araştırma kapsamında katılımcıların teletıp ile hastalıkların erken teşhis edileceğine ilişkin

düşünceleri ve tele-tıbba ilişkin diğer düşünceleri arasında bir ilişkinin bulunup bulunmadığı belirlenmek istenmiştir. Belirlenmek istenilen ilişkilerin var olup olmadığını ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen korelasyon analizinde hastalıkların erken teşhis edileceğine ilişkin katılımcı görüşleri ile dört değişken (sağlık personeline kolay erişim, acil durumlarda hekime kolay erişim, zaman tasarrufu sağlama, salgın hastalıklarda kontrol sağlama) arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişkinin bulunduğu, üç değişken (sağlık verilerine ulaşılabilirlik, teletıp uygulamalarına kolay erişim, ödeme yapmaya isteklilik) ile ise pozitif yönlü ve zayıf düzeyde bir ilişkinin bulunduğu saptanmıştır. Elde edilen bu sonuçlara göre katılımcıların teletıp uygulaması sayesinde hastalıkların erken teşhis edileceğine ilişkin düşünceleri arttıkça sağlık personeline ulaşımın kolaylaşacağı, acil durumlarda hekime daha kolay erişilebileceği, teletıp hizmetleriyle zaman tasarrufu sağlanılabileceği, salgın hastalıkların daha kolay kontrol altına alınabileceği sağlık verilerine ulaşılabileceği ve teletıp uygulamalarına kolay erişilebileceğine ilişkin düşüncelerinin de arttığı ifade edilebilir. Ayrıca teletıp uygulamaları ile erken teşhis yapılabileceğini düşünenlerin teletıp uygulamaları için ödeme yapmaya da isteklilikleri artmaktadır.

Tablo 9: Sağlık Personeline Kolay Erişim ile Katılımcıların Görüşleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Değişkenler	**n**	**x**	**S. S.**	**r**	**p**
Teletıp uygulamasının acil durumlarda hekime kolay ulaşılmasını sağlayacağını düşünme	143	0,678	0,469	0,638	0,000
Teletıp uygulamasının sağlık verilerine ulaşılmasını sağlayacağını düşünme	143	0,79	0,409	0,406	0,000
Teletıp uygulamalarına kolay ulaşabileceğini düşünme	143	0,79	0,409	0,406	0,000
Teletıp uygulamaları için ödeme yapmaya istekli olma	143	0,336	0,474	0,311	0,000
Teletıp uygulamasıyla zaman tasarrufu sağlanılacağını düşünme	143	0,846	0,362	0,468	0,000
Teletıp uygulamasıyla salgınların daha kolay kontrol altına alınabileceğini düşünme	143	0,65	0,479	0,36	0,000

x:Ortalama S.S.:Standart Sapma r:Korelasyon Katsayısı

Teletıp uygulamalarıyla sağlık personeline kolay erişilebilme durumu ile katılımcıların teletıp uygulamalarına ilişkin diğer düşünceleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonucunda sağlık personeline kolay erişilebilme durumu ile acil durumlarda hekime kolay erişebilme, sağlık verilerine ulaşılabilme, teletıp uygulamalarına kolay erişim, zaman tasarrufu sağlama, salgın hastalıklarda kontrol sağlama ve ödeme yapmaya istekli olma durumu arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda katılımcıların teletıp uygulaması sayesinde sağlık personeline kolay erişilebildiğine ilişkin düşünceleri arttıkça acil durumlarda hekime kolay erişebilme, sağlık verilerine ulaşılabilme, teletıp uygulamalarına kolay erişim, zaman tasarrufu sağlama, salgın hastalıkların daha kolay kontrol edilebilmesine ilişkin düşünceleri de artmaktadır. Ayrıca teletıp uygulaması sayesinde sağlık personeline kolay erişilebildiğini düşünenlerin teletıp uygulamaları için ödeme yapma yönündeki isteklilikleri de artmaktadır.

Tablo 10: Acil Durumda Hekime Erişim ile Katılımcıların Görüşleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Değişkenler	n	x	S. S.	r	p
Teletıp uygulamasının sağlık verilerine ulaşılmasını sağlayacağını düşünme	143	0,790	0,409	0,381	0,000
Teletıp uygulamalarına kolay ulaşabileceğini düşünme	143	0,790	0,409	0,417	0,000
Teletıp uygulamaları için ödeme yapmaya istekli olma	143	0,336	0,474	0,204	0,014
Teletıp uygulamasıyla zaman tasarrufu sağlanılacağını düşünme	143	0,846	0,362	0,412	0,000
Teletıp uygulamasıyla salgınların daha kolay kontrol altına alınabileceğini düşünme	143	0,650	0,479	0,311	0,000

x:Ortalama S.S.:Standart Sapma r:Korelasyon Katsayısı

Teletıp uygulamalarıyla acil durumlarda hekime kolay erişilebilme durumu ile katılımcıların teletıp uygulamalarına ilişkin diğer düşünceleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen korelasyon analizi 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Analiz sonucunda acil durumlarda hekime kolay erişilebilme durumu ile ödeme yapmaya istekli olma durumu arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü, tablo 10'da yer alan diğer değişkenlerle ise orta düzeyde pozitif yönlü ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda katılımcıların teletıp uygulamaları sayesinde acil durumlarda hekime kolay erişilebildiğine ilişkin düşünceleri arttıkça sağlık verilerine ulaşılabilme, teletıp uygulamalarına kolay erişim, zaman tasarrufu sağlama, salgın hastalıkların daha kolay kontrol edilebilmesi ve teletıp uygulamaları için ödeme yapma yönündeki isteklilikleri de artmaktadır.

Tablo 11: Sağlık Verilerine Erişim ile Katılımcıların Görüşleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Değişkenler	n	Ort.	S. S.	r	p
Teletıp uygulamalarına kolay ulaşabileceğini düşünme	143	0,790	0,409	0,409	0,000
Teletıp uygulamasıyla zaman tasarrufu sağlanılacağını düşünme	143	0,846	0,362	0,399	0,000
Teletıp uygulamasıyla salgınların daha kolay kontrol altına alınabileceğini düşünme	143	0,650	0,479	0,307	0,000

x:Ortalama S.S.:Standart Sapma r:Korelasyon Katsayısı

Araştırma kapsamında katılımcıların sağlık verilerine erişim sağlanması durumu ile teletıp uygulamalarına kolay erişim sağlama, teletıp uygulamalarının sağlık hizmetlerinin kullanımında zaman tasarrufu sağlaması ve salgın hastalıkların kontrol altına alınmasını kolaylaştırması ile ilgili düşünceleri arasındaki ilişkinin yönü ve düzeyi değerlendirilmiştir. Yapılan Korelasyon analizi 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Tablo 11'de yer alan bulgulara göre katılımcıların sağlık verilerine kolay erişim sağlanması ile ilgili düşünceleri arttıkça teletıp uygulamalarına kolay erişim sağlama, sağlık hizmeylerinin kullanımıonda teletıp uygulamaların zaman tasarrufu sağlaması ve bu uygulamalar ile salgın hastalıkların daha kontrol edilebilmesiyle ilgili düşüncelerinin de arttığı söylenebilir.

Tablo 12: Teletıp Uygulamalarına Erişim ile Katılımcıların Görüşleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Değişkenler	n	x	S. S.	r	p
Teletıp uygulamaları için ödeme yapmaya istekli olma	143	0,336	0,474	0,294	0,000
Teletıp uygulamasıyla zaman tasarrufu sağlanacağını düşünme	143	0,846	0,362	0,590	0,000
Teletıp uygulamasıyla salgınların daha kolay kontrol altına alınabileceğini düşünme	143	0,650	0,479	0,451	0,000

x:Ortalama S.S.:Standart Sapma r:Korelasyon Katsayısı

Teletıp hakkında toplumun belirli bir kısmının görüşlerini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen araştırmada katılımcıların teletıp uygulamalarına erişim sağlayabilme durumu ile diğer ifadelere ilişkin görüşleri arasındaki ilişki korelasyon analizi yapılarak değerlendirilmiştir. Yapılan korelasyon analizinde katılımcıların teletıp uygulamalarına kolay erişim sağlama durumu ile teletıp uygulamalarının sağlık hizmetlerinin kullanımında zaman tasarrufu sağlaması ve salgın hastalıkların kontrol altına alınmasını kolaylaştırması yönündeki düşünceleri arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişkinin bulunduğu belirlenmiştir. Bu bulgulara göre katılımcıların teletıp uygulamalarına kolay erişim sağlama ile ilgili düşünceleri arttıkça sağlık hizmetlerinin kullanımında teletıp uygulamalarının zaman tasarrufu sağlaması ve bu uygulamalar ile salgın hastalıkların daha kolay kontrol edilebilmesiyle ilgili düşüncelerinin de arttığı ifade edilebilir. Ayrıca teletıp uygulamalarına kolay erişim sağlanabildiğini düşünen kişilerin teletıp uygulamaları için ödeme yapma yönündeki isteklilikleri de artmaktadır.

Tablo 13: Ödeme Yapmaya İsteklilik ile Katılımcıların Görüşleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Değişkenler	n	x	S. S.	r	p
Teletıp uygulaması ile zaman tasarrufu sağlanacağını düşünme	143	0,846	0,362	0,262	0,002
Teletıp uygulamasıyla salgınların daha kolay kontrol altına alınabileceğini düşünme	143	0,650	0,479	0,459	0,000

x:Ortalama S.S.:Standart Sapma r:Korelasyon Katsayısı

Araştırmada katılımcıların teletıp hizmetleri için ödeme yapmaya istekli olma durumları ile teletıp uygulamaları ile sağlık hizmetleri kullanımınında zaman tasarrufu sağlanması ve salgın hastalıkların daha kolay kontrol altına alınabileceğine ilişkin görüşleri arasındaki ilişkiler değerlendirilmiştir. Analiz sonucunda ödeme yapmaya istekli olma ile zaman tasarrufu sağlanması arasında düşük düzeyde ve salgın hastalıklarda kontrol sağlanması ile orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişkinin bulunduğu 0,05 anlamlılık düzeyinde saptanmıştır. Buna göre katılımcıların teletıp hizmetleri için ödeme yapmaya istekli olma durumları arttıkça sağlık hizmetlerinin kullanımında teletıp uygulamalarının zaman tasarrufu sağladığı ve bu uygulamalar ile salgın hastalıkların daha kolay kontrol edilebileceği ile ilgili düşüncelerinin de arttığı ifade edilebilir.

Tablo 14: Zaman Tasarrufu ile Katılımcıların Görüşleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Değişkenler	n	x	S. S.	r	p
Teletıp uygulamasıyla salgınların daha kolay kontrol altına alınabileceğini düşünme	143	0,650	0,479	0,419	0,000

x:Ortalama S.S.:Standart Sapma r:Korelasyon Katsayısı

Araştırma kapsamında teletıp hizmetleriyle aralarında bir ilişkinin bulunup bulunmadığının değerlendirildirildiği bir diğer değişken, kullanılan uygulamaların sağlık hizmetlerinin kullanımında zaman tasarrufu sağladığına ilişkin düşünceleridir. Bu bağlamda gerçekleştirilen korelasyon analizi sonucunda zaman tasarrufu sağlanması ve salgın hastalıkların daha kolay kontrol edilebilmesi arasında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişkinin bulunduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre katılımcıların teletıp hizmetleriyle sağlık hizmetlerinin kullanımında zaman tasarrufu sağlandığı yönündeki düşünceleri arttıkça teletıp uygulamalarıyla salgın hastalıkların kontrol altına alınmasının kolaylaştığı yönündeki düşünceleri de artmaktadır.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Günümüzde küreselleşme ile birlikte teknoloji de hızlı bir şekilde gelişmektedir. Diğer taraftan küreselleşme ve teknolojik gelişmelerle toplumların alışkanlıklarında da değişimler görülmektedir. Toplumun alışkanlıklarındaki bu değişimler sağlık sektöründeki hizmet sunum şekillerine de yansımaktadır.. Sağlıkta temel politika, herkes için erişilebilir sağlık hizmetidir ve sağlık teknolojileri de bunu hedef almaktadır. Bu hedefler doğrultusunda hükümetler ve sağlık profesyonelleri erişilebilir, güvenli, verimli ve etkili bir hizmeti ön planda tutmayı amaçlar. Teletıp uygulamaları da bu hedeflere ulaşmada bazı sorunların çözümüne olanak sağladığı kabul edilen, bilgi ve iletişim teknolojilerinin sağlık hizmetlerinin sunumunda kullanıldığı alanlardan biridir. Ancak bu teknolojilerin belirlenen hedeflere ulaşılmasında başarılı olabilmesi için kullanıcılar tarafından bu teknolojilere karşı olumlu görüş geliştirilmiş olması gerekir. Bu nedenle kullanılan ya da kullanılacak olan bir teknoloji hakkında kullanıcıların görüşlerinin belirlenmesi bu teknolojilerden beklenen faydanın elde edilebilmesi açısından önemlidir. Bu çalışmada da toplumun belirli bir kesiminin, en başta sağlık hizmetlerine erişimdeki eşitsizlikleri ortadan kaldırması beklenilen, teletıp hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma sonucunda teletıp uygulamalarının katılımcıların büyük çoğunlu (%84,6) tarafından yeterince bilinmediği belirlenmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan katılımcıların %95,1'inin bir sağlık sorunu yaşadığında farklı oranlarda da olsa internet üzerinden bilgi arama girişiminde bulunduğu bilgi kaynakları olarak en fazla doktorlar sitesi, uzman tv gibi sağlık portallarının kullanıldığı (%51) en az kullanılan bilgi kaynağının ise mobil uygulamalar (%5,6) olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların online sağlık hizmeti alma durumuna bakıldığında az bir kısmının (%23,1) hizmet aldığı bununla birlikte hizmet alan kişilerin %93,9'unun bu hizmetten memnun kaldığı belirlenmiştir. Teletıp kullanımına ilişkin literatürde yer alan çalışmalardan Xu ve diğerlerinin (2018) çalışmasında da benzer bir sonuç elde edildiği görülmektedir. Bu araştırmanın sonucuna göre tele-sağlık hizmetinden yararlanan kişilerin memnuniyet durumunun değerlendirildiği ankete katılan hastaların tamamının telesağlık kullanımını tavsiye edecekleri belirlenmiştir. Holtz (2021) tarafından yürütülen çalışmada ise sosyal medya ve e-posta liste servisleri kullanılarak bir anket çalışması yürütülmüştür. Çalışmada teletıp memnuniyeti değerlendirilmiş olup araştırma sonucunda tüm katılımcıların teletıp deneyimlerinden genel olarak memnun oldukları belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında katılımcıların teletıp hakkındaki görüşlerinin dağılımı incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre katılımcıların büyük çoğunluğunun (%84,6) teletıp hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadığını belirttiği, katılımcıların yarısından fazlasının (%58) sağlık hizmetlerinin teletıp ile sağlanabileceği, %42'sinin ise sağlık hizmetlerinin teletıp ile sağlanamayacağına ilişkin düşünceye sahip olduğu saptanmıştır. Bu konuda olumsuz yönde görüş belirten katılımcıların bu görüşlerinin nedenlerine bakıldığında ise en fazla "bilgilerin yanlış yorumlanabileceği (%26,6)" ve "tedavi hakkında yanlış yönlendirilebileceği (%25,9)"ne ilişkin bir düşünceye sahip oldukları tespit

edilmiştir. Hasta mahremiyeti açısından olumsuz olacağı düşüncesinin ise en az katılınan olumsuz düşünce olduğu saptanmıştır (%9,1). Literatürde yer alan araştırmalarda ise kullanıcıların bu görüşlerinden farklı sonuçlar elde edildiği görülmektedir. Bu araştırmalardan Schwamm ve diğerlerinin (2004) acil servislerde inme tanısının konulmasında teletıp kullanımının incelendiği çalışmanın sonucunda vakaların %95'inde bakımı iyileştirdiği belirtilmiştir. Rendina (1998) tarafından gerçekleştirilen araştırmada teletıbbın düşük doğum ağırlıklı bebeklerin yenidoğan yoğun bakımlarında kalış oranını %15 azalttığı tespit edilmiştir.. Teletıbba ilişkin literatürde yer alan olumsuz yargılara bakıldığında ise daha çok yasal ve etik sorunlara değinildiği görülmektedir. Bu konular içerisinde hasta mahremiyetinin sağlanması ile ilgili sorunlara da değinilmektedir (Clark, Capuzzi ve Harrison, 2010; Gil Membrado ve diğerleri, 2021). Bununla birlikte bazı çalışmalarda ise fiziksel muayene gerektiren durumlarda kullanımının uygun olmadığı belirtilmiştir (Ekiyor ve Gök, 2021). Literatürde yer alan araştırmaların sonuçları ve çalışma kapsamında elde edilen sonuçlar doğrultusunda katılımcıların teletıp hakkında bilgi yetersizliklerinin bulunduklarına ilişkin görüşlerinin gerçek durumla ilişkili olduğu ifade edilebilir. Teletıbbın sağlık hizmetlerinde kaliteyi ve tedavi şansını artırdığı ancak fiziksel muayene gerektiren durumlar için uygun olmadığı yorumunda bulunulabilir. Katılımcıların da bu bağlamda bilgilendirilmesinin teletıbbın kullanımının artırılması açısından uygun olacağı ifade edilebilir. Katılımcıların teletıp hakkındaki diğer görüşlerinini dağılımı incelendiğinde ise katılımcıların %67,1'inin teletıbbın erken teşhisi kolaylaştırdığı, %72,0'sinin sağlık profesyonellerine, %67,8'inin acil durumlarda hekimlere daha kolay ulaşabilme imkanı sağladığı ve %79'unun sağlık kayıtlarına erişim sağlanabileceği, teletıp uygulamaları sayesinde zamandan tasarruf edileceği (%84,6), teletıp uygulamalarına erişimin kolay olduğu (%79) ve teletıbbın salgınların kontrolünde etkili olduğu (%65) yönündeki görüşlerinin ağırlıkta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Arora ve diğerleri (2011) tarafından yapılan çalışmada teletıp teknolojisi kullanımının yetersiz hizmet alan topluluklardaki Hepatit C'li hastaları tedavi etmenin etkili bir yolu olduğu belirlenmiştir. Silva Mattos ve diğerleri (2015) tarafından 2012'den 2014'e kadar 73 751 bebeğin kalp kusurları açısından tarandığı bir araştırma sonucunda 857 anormallik tespit edilmiştir. Bu araştırma sonucuna göre teletıp kullanımı ile konjenital kalp hastalıklarının tespiti 1000 canlı doğumda 4.09'dan 11.62'ye yükselmiştir. 6000'den fazla konsültasyon ve ekokardiyogram internet üzerinden incelenmiş ve tanı konulana kadar geçen sürede, nakillerde ve hastanede kalış sürelerinde büyük ölçüde azalma olduğu belirlenmiştir. Xu ve diğerlerinin (2018) çalışmasında tip 1 diyabetli 32 hastaya telesağlık hizmeti verilmiştir ve hastaların seyahat süresinden ve hasta ziyareti başına ulaşım giderinden 72,94 $ tasarruf edildiği bulunmuştur (Xu ve diğerleri, 2018: 1). Schmidt ve diğerleri (2020) ise Covid-19 sırasında kanser hastalarının sağlık hizmetlerine erişim durumunu değerlendirmişlerdir. 3 aylık pandemi döneminde 960 hastada (%40,6) tüm sağlık hizmeti talebinde azalma, 1,219 hastada (%51,6) yüz yüze başvuru oranında azalma ve 760 hastada (%32,2) telesağlık kullanımında artış olduğu saptanmıştır. Ekiyor ve Gök (2021) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da küresel Covid-19 salgınının kontrolünde dünya genelinde teletıp hizmetlerinin kullanımının yaygınlaştığına dikkat çekilmiştir. Chunara ve diğerleri (2021) tarafından New York'ta yapılan bir çalışmada ise siyah hastalar ile beyaz hastalar arasında teletıp yoluyla bakıma erişimde eşitsizlikler olduğu ve teletıbbın sağlık hizmetlerine erişimdeki eşitsizliklerin ortadan kaldırılmasında etkili olmadığı saptanmıştır. Diğer tarafttan Lyerly ve diğerleri (2016)'nin Teksas eyaletindeki ırksal ve etnik azınlıklar için akut inme tedavisine erişimde teletıpın etkisi belirlenmeye çalıştığı araştırmada etnik kökene göre teletıpa erişimde bir farklılığın olmadığı bulunmuştur ve teletıpın 1,5 milyon Teksaslı için akut inme tedavisine erişimi artırdığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda araştırma kapsamında belirlenen katılımcı görüşleri ile

literatürde yer alan araştırmaların sonuçlarının benzer olduğu ifade edilebilir.

Araştırma sonucunda oluşturulan hipotezlerin tamamı kabul edilmiştir. Bu bağlamda katılımcıların yaş değişkeni ile kronik hastalığa sahip olma durumu arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan yaş değişkeni ile internet kullanım süresi arasında orta düzeyde ve teletıp kullanımıyla sağlık personeline kolay erişebilme düşüncesi arasında zayıf düzeyde negatif yönlü bir ilişkinin bulunduğu tespit edilmiştir. Diğer demografik değişkenlerle anket formunda yer alan değişkenler arasında herhangi bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre katılımcıların yaşı arttıkça kronik hastalığın bulunma durumunun arttığı, internet kullanım süresi ve teletıp kullanımıyla sağlık personeline erişimin kolaylaşacağını düşünme durumunun ise azaldığı saptanmıştır. Literatürdeki yaş ile kronik hastalık görülmesi arasındaki farklılığın değerlendirildiği çalışmalara bakıldığında Ünsal ve diğerleri (2011) tarafından huzurevinde kalan 65 yaş üstü yaşlılarda yaş değişkenine göre kronik hastalığa sahip olma durumu arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı tespit edilememiştir. Kılıç ve Çetinkaya (2011) tarafından sağlık çalışanlarına yönelik yürütülen araştırmada yaş arttıkça hastalık ve sağlık sorunlarının da arttığı tespit edilmiştir. Aslan ve Hocaoğlu (2017) tarafından yapılan çalışmada yaş arttıkça kronik hastalık görülme sıklığının arttığı ifade edilmiştir. Bu bağlamda araştırma sonuçları ile literatürde yer alan araştırmalara ait sonuçların benzerlik gösterdiği ifade edilebilir. Ünsal ve diğerlerine ait çalışmada yaş ile kronik hastalık durumunun artmasına ilişkin bir farklılığın bulunmamasının, araştırmanın yaşlı profiline sahip kişilerle gerçekleştirilmiş olmasından kaynaklandığı söylenilebilir. İnternet kullanım durumu ile ilgili çalışmalara bakıldığında ise Açar (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışmada sağlık çalışanlarının internet bağımlılığına ilişkin bir değerlendirme yapılmıştır ve katılımcıların yaşı arttıkça internet bağımlılığı düzeyinin de arttığı saptanmıştır. Semerci ve Kostak (2019) tarafından hemşirelik öğrencilerinin akıllı telefon kullanım özelliklerinin belirlendiği çalışmada araştırmaya katılan öğrencilerin yaşları arttıkça günlük internet kullanım sürelerinin azaldığı tespit edilmiştir. Diğer taraftan eğitim düzeyi ile internet kullanım süresi arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişkinin bulunduğu ve eğitim düzeyi arttıkça internet kullanım süresinin de arttığı belirlenmiştir. Katılımcıların internet kullanım süresi arttıkça teletıp uygulamalarına kolay erişim sağlanabildiğine ilişkin düşüncelerinde ve kullandıkları hizmet için ödeme yapmayı isteme durumlarında da bir artma olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan kişilerin online hizmet kullanım durumu arttıkça teletıp hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarına ve bu hizmetlerin sağlık hizmetlerinin kullanımında zaman tasarrufu sağladığına ilişkin düşüncelerinde de bir artış görüldüğü belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda internet kullanan, teknolojiye daha yakın, teknoloji ve online hizmet kullanımında deneyimli kişilerin teletıpa ilişkin görüşlerinin de olumlu yönde etkilendiği ifade edilebilir.

Araştırma sonucunda katılımcıların teletıp hakkındaki görüşlerine ait değişkenlerin biribiri ile düşük ve orta düzeyde ilişki içerisinde bulunduğu belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların teletıp hizmetleri için ödeme yapmaya istekli olma durumları değerlendirilmiştir ve katılımcıların %66,4'ünün herhangi bir ödeme yapmaya istekli olmadığı belirlenmiştir. Diğer taraftan katılımcıların online hizmet alma durumu ve teletıp uygulamaları ile erken teşhis yapılabileceğine, acil durumlarda hekime kolay erişebileceğine, teletıp uygulamalarına kolay erişim sağlanabileceğine ilişkin görüşleri arttıkça teletıp uygulamaları için ödeme yapma yönündeki istekliliklerinin de arttığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte katılımcıların teletıp hizmetleri için ödeme yapmaya istekli olma durumları arttıkça sağlık hizmetlerinin kullanımında teletıp uygulamalarının zaman tasarrufu sağladığı ve bu uygulamalar ile salgın hastalıkların daha kolay kontrol edilebileceği ile ilgili düşüncelerinin de arttığı saptanmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda katılımcıların teletıp hakkında

olumlu görüş geliştirmelerinin ödeme yapmaya istekli olmalarını sağladığı ve ödeme yapmaya istekli olanların teletıp ile ilgili olumlu görüş geliştirdikleri söylenilebilir.

Sonuç olarak araştırmaya katılan kişilerin çoğunluğunun teletıp hakkında bilgi yetersizliğinin bulunduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda teletıp uygulamasının toplum tarafından kullanımının artırılması için toplumun bu konudaki bilgi ihtiyacının karşılanması gerekir. Ayrıca katılımcıların teletıpa ilişkin görüşlerinin birbirleriyle ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu nedenle toplumun teletıp hakkında olumlu görüş geliştirmesinin sağlanmasının yine kullanım üzerinde olumlu bir etki oluşturacağı söylenilebilir. Araştırmaya katılan kişilerin teletıp ile ilgili olumlu görüşlerinin ödeme yapmaya isteli olmalarını sağladığı tespit edilmiştir. Buna göre teletıp hizmetlerinin kullanımı için bir bedel talep edilse dahi katılımcıların bu bedeli ödemeye istekli oldukları anlaşılmaktadır. Tüm bu etkenler doğrultusunda toplumun teletıp hakkında bilgilendirilmesinin son derece önemli olduğu ve bu yönde çalışmalar yapılması gerektiği ifade edilebilir.

KAYNAKÇA

Açar, V. (2018). Sağlık Çalışanlarında Sigara ve İnternet Kullanımı İle Sosyal Kaytarma Algısının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Kırklareli: Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Arora, S., Thornton, K., Murata, G., Deming, P., Kalishman, S., Dion, D., Qualls, C. (2011). Outcomes of Treatment for Hepatitis C Virus İnfection By Primary Care Providers. The New England Journal of Medicine, 364(23): 2199-2207. doi: 10.1056/NEJMoa1009370.

Aslan, M., Hocaoğlu, Ç. (2017). Yaşlanma ve Yaşlanma Dönemiyle İlişkili Psikiyatrik Sorunlar. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 7(1): 53-62.

Brayn, L., Burke, B.L., Hall, R. W. (2015). Section on Telehealth Care. Telemedicine. Pediatric Applications. Pediatrics. 136(1): e293-308. doi: 10.1542/peds.2015-1517.

Chunara, R., Zhao, Y., Chen, J., Lawrence, K., Testa, P.A., Nov, O., Mann, D.M. (2021). Telemedicine and Healthcare Disparities: A Cohort Study in A Large Healthcare System in New York City During COVID-19. Journal of the American Medical Informatics Association, 28(1): 33-41. doi: 10.1093/jamia/ocaa217.

Clark, P.A., Capuzzi, K., Harrison, J. (2010). Telemedicine: Medical, Legal and Ethical Perspectives. Medical Science Monitor, 16(12): RA261-72.

Da Silva Mattos, S., Hazin, S.M.V., Regis, C.T., De Araújo, J.S.S., De Lira Albuquerque, F. C., Moser, L.R.D.N., De Lima Filho. (2015). A Telemedicine Network for Remote Pediatric Cardiology Services in North-East Brazil. Bulletin of the World Health Organization, 93(12): 881-887.

Ekeland, A.G., Bowes, A., Flottorp, S. (2010). Effectiveness of Telemedicine: A Systematic Review of Reviews. International Journal of Medical Informatics, 79(11): 736–771. doi:10.1016/j.ijmedinf.2010.08.0.

Ekiyor, A., Gök, G. (2021). Teletıp Covid-19'a Meydan Okur Mu. Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences,7(39): 727-736.

Gil Membrado, C., Barrios, V., Cosín-Sales, J., Gámez, J. M. (2021). Telemedicine, Ethics, and Law in Times of COVID-19. A Look Towards The Future. Revista Clínica Española, 221(7): 408-410. doi: 10.1016/j.rceng.2021.03.002.

Gürbüz, S., Şahin, F. (2017). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Holtz, B.E. (2021). Patients Perceptions of Telemedicine Visits Before and After the Coronavirus Disease 2019 Pandemic. Telemedicine and e-Health, 27(1): 107-112. doi: 10.1089/tmj.2020.0168.

Lupton, D., Maslen, S. (2017). Telemedicine and The Senses: A Review. Sociology of Health & Illness, 39(8):1557-1571. doi: 10.1111/1467-9566.12617.
Lyerly, M.J., Wu, T.C., Mullen, M. T., Albright, K. C., Wolff, C., Boehme, A. K., Carr, B. G. (2016). The Effects of Telemedicine on Racial and Ethnic Disparities in Access to Acute Stroke Care. Journal of Telemedicine and Telecare, 22(2): 114-120. doi: 10.1177/1357633X15589534.
Monaghesh, E., Hajizadeh, A. (2020). The Role of Telehealth During COVID-19 Outbreak: A Systematic Review Based on Current Evidence. BMC Public Health, 20: 1193. https://doi.org/10.1186/s12889-020-09301-4.
Paksoy, V.M. (2017). Sağlık Ekonomisi Perspektifinden Teletıp Uygulamaları. Sağlık Akademisyenleri Dergisi, 4(1): 9-16.
Rendina, M.C. (1998). The Effect of Telemedicine on Neonatal Intensive Care Unit Length of Stay in Very Low Birthweight İnfants. Proc AMIA Symp. 111-115.
Roine, R., Ohinmaa, A., Hailey, D. (2001). Assessing Telemedicine: A Systematic Review of The Literature. Canadian Medical Association Journal, 165(6): 765-71.
Schmidt, A.L., Bakouny, Z., Bhalla, S., Steinharter, J.A., Tremblay, D.A., Awad, M.M., Doroshow, D.B. (2020). Cancer Care Disparities during the COVID-19 Pandemic: COVID-19 and Cancer Outcomes Study. Cancer Cell, 38(6): 769-770. doi: 10.1016/j.ccell.2020.10.023.
Schwamm, L.H., Rosenthal, E.S., Hirshberg, A., Schaefer, P.W., Little, E.A., Kvedar, J.C., Levine, S.R. (2004). Virtual Telestroke Support for The Emergency Department Evaluation of Acute Stroke. Academic Emergency Medicine, 211(11): 1193-1197. doi: 10.1197/j.aem.2004.08.014.
Semerci, R., Kostak, M.A. (2019). Hemşirelik Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Özelliklerinin Belirlenmesi. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi, 6(1): 8-16.
Tekin, H.C. (2020). Kronik Hastaların Uzaktan İzlemine Yönelik Teletıp Platformu. Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Fen ve Mühendislik Dergisi, 22(64): 37-46.
Ünsal, A., Demir, G., Özkan, A.Ç., Arslan, G. G. (2011). Huzurevindeki Yaşlılarda Kronik Hastalık Sıklığı ve İlaç Kullanımları. Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 12(3): 5-10.
World Health Organization (WHO) (2010). Telemedicine Opportunities and Developments in Member States. https://www.who.int/goe/publications/goe_telemedicine_2010.pdf. (Erişim Tarihi: 01.03.2022).
Xu, T., Pujara, S., Sutton, S., Rhee, M. (2018). Telemedicine in the Management of Type 1 Diabetes. Preventing Chronic Disease 15:E13: 1-9. doi: 10.5888/pcd15.170168.
Zanaboni, P., Wootton, R. (2012). Adoption of Telemedicine: from Pilot Stage to Routine Delivery. BMC Medical Informatics and Decision Making, 12: 1. http://www.biomedcentral.com/1472-6947/12/1.

TÜRK UŞAĞI
TURKISH FOLKS

Adem KARA
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, ORCID:0000-0002-2042-4199

ÖZET
Türk Uşağı, Anadolu'yu yabancı fetihlere karşı savunmaya hevesli, yiğit ve cesur Türk gençler için kullanılan özel bir isimdir. Milletin gönüllü askerleri oldukları için kendilerine "Türk Uşakları" deniyordu.
Özellikle 18 ve 19. Yüzyılda Devletin hem iç sorunlar hem de ayrılıkçı hareketler sonrası artan sorunlar karşısında özellikle Ortadoğu, Mısır ve Mora gibi bölgelerde mücadele eden kuvvetlerin ihtiyacı olan asker ihtiyacı için "Türk Uşağı" temini özellikle belgelere yansımaktadır.
Çalışmamızda, halk ağzında da kullanılan bu kavramın hem edebi çalışmalarda hem de tarihi belgelerde geçmesi nedeniyle belgelere yansıyan şekli ile ifade edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk, Türk Uşağı, Osmanlı Devleti

Turkish folks Concept

Turkish people is a notion that should be discussed with its dimension expressed in literary works and historical records, despite the fact that it is a word that we all know and is still locally imprinted in our language.

Many noteworthy works from the period of the National Struggle may be found in our literature. At the expense of their lives, our War of Independence has defended a battle that will persist for years by those who live in this geography and consider it their country. Following independence, it is necessary to discuss how much the subsequent generations were conscious of the situation and felt the pain in their bones.

A particular parenthesis should be formed in the national battle for our southern provinces. The local people's resistance to the occupation is legendary. Antep is one of the most essential of these defenses. Many poets and bards have written verses on Antep defense. In a literary perspective, The Story of the Black Snake is one of the most important works that emphasizes the Turkish servant. The phrase in "Karaylan" is as follows: [1]

He's on his horse, gripping the bridle.
On the front you reach, you will never be vanquished.
In gangs, my Snake is horny.
The Antep people are honoring the day.
I drive, I drive, I don't go, Turkish servant, it's a day of honor.
The man is not worth the French bullet.
Give my mum the bad news.
(at the crossroads)
The Antep conflict has been going on for eleven months now.
Our blood has dried up, and our faces have faded.
Mothers and sisters, your hair has been pulled.
It's a day of honor, Turkish servant

[1] Mehmet Bayrak, Eşkıyalık ve Eşkıya Türküleri, Ankara, 1985, s. 183, 187.

(Mothers also gave birth to such offspring)

We sought to write phrases regarding the notion of Turkish servant when we came across records in the Ottoman Archive where the term was discussed. On October 2, 1730, Ahmet I was ousted and replaced by Mahmut I, bringing the 1730 Rebellion to a close. Because of their considerable employment in the baths, Albanians who assisted the insurrection's commander, Patrona Halil, established a control mechanism over the bath employees, which was one of Sultan Mahmut I's most notable practices following the uprising. A few years after the revolution, an edict was delivered to the Kadi of Istanbul ordering that all the callaks and natirs of the baths functioning in Istanbul be registered with their "names and photographs," with the Albanian ones being inscribed in red ink as "Albanian." Furthermore, when fresh personnel for the baths were needed, it was ordered that Turkish slaves from Anatolia or dhimmis from Istanbul be hired instead of Albanians, and that Albanians who returned to their hometowns should not be employed in the baths.[2]

"The same sex grew in the army of Arabia" in the 19th century, according to legend. In other words, the number of Arabs grew: "willpower, sending Turkish servants from Anatolia." This implies that in the army of the 19th century, there was never a command language other than Turkish, and great attention was made to guarantee that Turkish was the dominating element. This is a crucial point, and he considers this kingdom to be the most aggressive of all Islamic empires. [3]

The time saw the commencement of the Ottoman state's modernisation programs, which were led by Selim III. Of course, the development of an alternative army to the janissary corps, which was seen as an issue in the state's degeneration, was one of the most important reform measures during this time. It was hoped that the Nizam-Cedit army, which was developed with the help of international specialists, would have a trustworthy, well-trained, and well-equipped core force of 12.000 troops. First and foremost, the new recruits to the new organization will be drawn from Central Anatolia's Turkish-Muslim populace and, to a lesser extent, Istanbul's jobless young, afterwards dubbed "Turkish Uşak" (Turkish Men).

The Levend Farm, which was created for the Nizam-Cedid warriors, would offer training for these men. The artillery, in addition to the infantry, will be restructured as a result of this. In the early 1780s, a French military delegation of over 300 officers and engineers would carry out the entire procedure. The fighting cadres of the new corps would be made up of Turkish-speaking Anatolian Muslim peasants from the interior of Anatolia, the Empire's lowest class, and they would be dubbed "Turkish Servant" afterwards.

The central authority's difficulties in recruiting soldiers from the region that makes up today's Syria and Lebanon are the most serious issue in this regard. In actuality, due to difficulty in recruiting soldiers, the governor of Damascus requested that the center send soldiers of "Turkish servant" ancestry. Yes, at this time, the army could not be effectively organized from many sections of the empire, like the Arabian Peninsula, Jerusalem, Syria, and Lebanon, Eastern and Southeastern Anatolia, Rumelia, and Albanians. The peasants known as "Turkish servants" from Anatolia's interior and Turks supplied from Rumelia, where the central authority was created, were able to solve these difficulties.

As can be seen, the obligation of serving in the Ottoman army was disproportionately put on the shoulders of the Muslim-Turkish populace, known as "Turkish servants," under the new system. At

[2] Sakaoğlu, s.553. Ahmet Yaşar, İstanbul Hamamları: 1731-1766, Osmanlı İstanbulu, II : II. Uluslararası Osmanlı İstanbulu Sempozyumu bildirileri, 27-29 Mayıs 2014, İstanbul / editörler Feridun M. Emecen, Ali Akyıldız, Emrah Safa Gürkan, s.508-509.

[3] Halil İnalcık, (2017), Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi İş Bankası Kültür Yayınları.

this period, the Ottoman Empire's impoverished and peasant classes appear to be in a tough condition as a result of the state's policies. After protracted fights, the state also attempted to incorporate the Kurdish and Albanian minorities in the new system.

Of course, Rumelia is one of the most important sources of military resources for the army. The Turkish presence in Rumelia started with the Turkish groups who migrated here from Anatolia for various reasons, for the Turkification of the region, after the land acquisitions that started in this geography. Although, before the Ottoman Turks came to Rumelia, here; Although there were Turks such as Kuman, Pechenek, Uz, Alan, Tatar and even Sarı Saltik Turkmen, many Turkmen groups living in Anatolia were settled in the region with the conquests, and an important process was realized.

Those who were settled in the “d-ı Fatihân” geography, and their descendants, lived on the farms and mansions granted to them, and participated in the expeditions by creating "flags" during the expedition times. They conveyed the army's weights during the campaign, gave over the flocks and animals they held on behalf of the army to the state, and, if required, armed themselves to join the expedition. Except during the conquests, the Turks who arrived in Rumelia and were assigned to cities, villages, towns, timars, and zeamets based on their position were also grouped individually under the designation "Turkish Servant." Agriculture and livestock husbandry were their major occupations. These were the Kalenderi, Hurufi, and even Melami groups, who were suppressed by the ascetic rulers because of their beliefs, who fled disasters such as drought and famine in Anatolia, who revolted under the influence of Iran or various pressures, and were transferred to Rumelia to avoid these effects. Military service was the most essential duty of the Turks, who were organized as "Evlâd- Fatihan" and "Rumeli Nomads," as well as "Turkish slaves." They were in charge of the whole military order and the army's core in Rumelia, as well as castle guard and zaptiye tasks. Furthermore, these military sites were used to recruit both the guards of the castles in the Peloponnese and the Mediterranean Islands, as well as the troops of the major provinces of Arabia, Yemen, and Egypt. Rumelian Turks were required to serve in the military for a duration of five years. This term would be extended if the expeditionary situation remained stable or if they expressed a desire to do so. [4]

The governor of Morea, Ahmed Pasha, is ordered to disperse the troops in his entourage as Turkish slaves to the coastal castles and dispatch men to enroll as many soldiers as required, according to the command. The pasha's entourage consists of 2,677 soldiers who serve as Turkish slaves. It is proposed that they be split into coastal strongholds, with ten thousand gurus set aside for the troops to be transferred to Aleppo's side, i.e. soldiers. Military duty appears as one of the grounds for preference for "Turkish employees" who do not have a livelihood during this era, when unemployment becomes apparent as a problem in the process of enrichment of individuals returning from military service. Turkish servants were in compulsory military service in the castles of the cities they were in, in the castles and barracks in the Mediterranean Islands and the Peloponnese, as they participated in the wars against the Austrians and Russians in Rumeli. They maintained security and were against all kinds of impropriety on behalf of the state in the castles of the cities they were in, in the castles and barracks in the Mediterranean Islands and the Peloponnese. [5] Again, it was ordered in the tahrirat sent by Governor Ebubekir Pasha for the protection of the Peloponnese region that, upon the request of the people of the region, about 600 soldiers be enlisted, all of whom

[4] Aydın Ayhan. (2013). Rumeli ve Akdeniz Adalarında Türk Varlığı, İstanbul: Doğu Kütüphanesi.
[5] C.AS.1180/52611 – 2 Şaban 1202. (8 Mayıs 1788)

were Turkish servants, and that the salaries and expenses of these guards be met from the mîrî. [6]
We see Turkish servants applying to the Akkirman Castle for positions as cebeci, artillery, coachman agavat, and neferat in a process where unemployment increased in the 18th century, as in Akkirman, by expressing that they were from the people of the region, since they did not have a dirge, and after this application, they were assigned to the relevant castle. [7]
Mountaineer revolts were another issue that the state faced in the 18th century. Karaman Governor, irmen Governor, Niche Guard Seyyid Ali Pasha was assigned to exterminate the Mountain Bandits in the Dimetoka and Hasköy areas. An order was made to enroll a Turkish servant from Tikveş, Radomir, and ştib townships, as well as a thousand troops as Evlad- Fatihan, Chief Evlad- Fatihan eri Chief Kantor Süleyman, in their company. Because serving in the military was a prestigious and profitable employment for the Turkish and Islamic nationalities in Rumelia, Albanians, particularly a nation of gunslingers, were recruited within the Turkish servants' corps. [8]
The residents of Mora did not want Albanian soldiers, according to a record from 1800. The residents of the region were constantly complaining about them, and their desires to be removed from the area and replaced with Turkish slaves were revealed. In his communication to the Rumeli Governorate, Mora Governor Ahmed Pasha ordered the Albanians among the Peloponnese troops to be removed and replaced with a young, muscular, and brave Turkish servant of all soldiers. [9]
Three hundred Turkish servants from Siroz, Demirhisar, and other townships will be organized as infantry men in the retinue of Sirozlu smail Bey for the security of Peloponnese and its surrounds. [10]
Despite the fact that the Mora Governor Mustafa Pasha's directive concerning their civil service was made, it is asked that these three hundred troops be allocated to the bandits from the townships who were not public servants. According to another document, the local monitor declared that fifty troops from the atalca region would be dispatched as Turkish servants in the retinue of Vizier Mustafa Pasha, the Governor of Mora. We can see that the Turks in Rumelia were in the military and were summoned to complete their responsibilities in a timely manner. They were tasked with putting an end to the banditry that had emerged in their areas. In answer to the request, it was stated that fifty troops would be dispatched as a Turkish servant from the town of atalca, under the authority of a prominent chieftain, to accompany the Vizier Mustafa Pasha, the Governor of Mora. [11] The salary of the fifty troops who would be formed as Turkish slaves from the atalca regions to defend the Mora and its surrounds will also be paid from the mîrî treasury, it has been announced. [12]
Those who acted with bandits or refused to join military duty had their dirliks confiscated by the state and deported to remote locations during the Dal revolts. According to the information in our document, the Turkish servants who were exiled to this region against the Egyptian beys who rebelled in 1803 performed important duties, and as a result, the Turkish and Albanian servants were forgiven and allowed to return to their old regions as a reward, with the names of majors mentioned among them. [13]
People are delighted with Mustafa Bey, Küçük Yusuf Bey, Müstakimzade smail Aa, Bazerganbaşzade Halil Aa, and erabi son-in-law Mustafa Aa from Yenişehir-i Fener, who came to

[6] C.AS.599/25247 – 29 Rebiülevvel 1204. (17 Aralık 1789)
[7] C.AS. 192/8286 – 25 Muharrem 1208. (2 Eylül 1793)
[8] C. AS. 549/23036 – 29 Ramazan 1208. (30 Nisan 1794)
[9] C.DH. 6/281 – 16 Şaban 1214. (13 Ocak 1800)
[10] C.AS.271/11254-9 Ramazan 1218. (23 Aralık 1803)
[11] C.AS.127/5680-3 Şevval 1218. (16 Ocak 1804)
[12] C.AS. 135/6003-29 Safer 1219 (9 Haziran 1804)
[13] C.DH. 184/9185 – 29 Zilhicce 1218 (10 Nisan 1804)

the island with Turkish servant troops to guard the Peloponnese, according to Trepolice Naibi Mehmet Efendi. [14]

Turkish servants from Rumelia also served as soldiers in Egypt and Arabia. The cadi of Trepolice compiled a diary detailing the locations and numbers of the efraid, who were not Albanian but Turkish employees, assigned to Mora's security. A total of 1,472 Turkish servants are included in the notebook, along with their locations. [15] Following the rebels' siege of Trepolice, it was asked that ten thousand troops, including Turkish servants, be formed for the winter with Mora Governor Mehmed Pasha, who aided the region's Islamic components. [16]

Five thousand men were entrusted to the Turkish servant in Egypt, together with a qualified person, to take the Yenbu dock and deliver the supplies to the inhabitants of Medina-i Münevvere. Turkish servants who were Rumelian soldiers made up the army of the later independent Mora Governor Kavalal Mehmed Ali Pasha. [17]

When the Russians entrenched around Vidin and began war preparations in 1828, the Vidin Guard Brahim Pasha defended himself against the Russian fortifications. It is reported that there are grievances at this time since they did not show up and were not handed their pocket money. [18]

Mustafa Pasha, who arrived at Abuhor with the Navy during the era when the Egyptian crisis was on the agenda, is said to have conquered the castle, and in response, he put a ship to the Nile's mouth to prevent help from Egypt. The attack was arranged with with the Turkish servant in Alexandria, according to the report. [19]

It has been reported that the order not to release the Albanian and Turkish servants who came to Üsküb[20] Köprülü township[21], Serez sanjak, [22] Menlik township, and Dubniçe, who came to Dubniçe in spite of the turmoil in the lands of Rumelia, after the period of turmoil in Rumelia, would be meticulously implemented. [23]

The fact that they had three or four months' wages accrued must have contributed to the disarray of the groupings, which are represented by Turkish and Albanian employees in the Ordu-y Hümayun's retinue, and an order was given to level them. [24] It was determined that the duty he performed was not understandable and predictable without getting involved, that it was difficult, that the Tuscan Albanians did not show any religious effort and wanted to spend time and thus fill their time, and that there was a need for soldiers from Turkish servants, according to another document from the following years. highlighted. [25]

We can see from the writ delivered by the kadi that the structure and attitudes of the Albanian troops in the army triggered a reaction from the locals, and that certain measures were made to address this. For example, because the Karaferye district had not been included in the derbend for a long time, the chief of the division and four hundred sekban were appointed from the local Turkish servants for its preservation, the removal of the Albanian vermin who used to be in charge here, the removal of the Albanian pests from the district, and Mehmed Bey, who was appointed at the

[14] AE.SABH.I. 243/16254. 07-10-1202. (18 Kasım 1788)
[15] C.AS.1066/46942 – 29 Zilhicce 1300 (31 Ekim 1883)
[16] HAT.863/38485 – 07 Zilkade 1236 (6 Ağustos 1821)
[17] C.AS.. 798/33826 – 29 Cemazeyilevvel – 1219(5 Eylül 1804)
[18] HAT. 1064/43672-B - 07 Şaban 1244. (12 Şubat 1829)
[19] TS.MA.e.731/55. 8.3.1214. (20 Mart 1800)
[20] AE.SMHD.II. 26/1576. 03-02-1223. (15 Şubat 1809)
[21] AE.SMHD.II. 26/1577. 29-01-1228. (10 Şubat 1814)
[22] AE.SMHD.II. 26/1579. 07-02-1228. (19 Şubat 1814)
[23] AE.SMHD.II. 26/1578. 09-02-1228. (21 Şubat 1814)
[24] AE.SSLM.III. 32/1808. 29-12-1216.(10 Ocak 1803)
[25] HAT. 906/39723. 02-01-1240. (14 Ocak 1826)

people's request, gained the people's satisfaction and that nothing could be demanded from the people. [26]

Other armies were urged to contribute Turkish servants to the Arabian Army due to a drop in the number of Turkish slaves serving in the army. [27]

It is apparent that the Turkish servant rose to prominence in the nineteenth century, when the state was in disarray and grappling with several issues. Since the Berat bandit wanted to create a problem by appointing Abbas Bey, a relative of the deceased Süleyman Pasha, to control the situation before it became a war by taking the necessary precautions, and if this was not possible, to investigate the reasons and find a solution, the departure of a Turkish servant from the Halid Pasha liana would indicate insecurity to Hamdi Pasha. This issue will be resolved in the upcoming response. [28]

Due to the Greek insurrection, an order will be made to stop the cavalry from the Tatar tribes and Turkish servants on the Danube coastlines, as well as the Pontal Cossacks in the Babada, Maçin, and Silistra regions, every four months in Silistra. [29] Turkish servants and Potkal Cossacks of the Tatar tribes in the vicinity were again instructed to collect 13 hundred cavalry men with their leaders in a subsequent order delivered with the support of Silistra Governor Ahmed Pasha. [30]

The 300 soldiers assigned to the castle by the Admiral Admiral to be given to the command of the Chief of the Navy and the Alexandria Castle Guard, the Eminent Captain in Alexandria, should be returned to Istanbul, and new ones should be appointed and their rank assignments given from there, from Turkish servants. [31]

Warriors of the "Turkish servants," one of the Rumelian Army's primary auxiliary troops, such as Evlad-i Fatihan and Rumelian Yörüks, were the state's paid, disciplined, and self-sacrificing soldiers. Nüzhet Sabit's initial objective, according to Hilmi Ziya Ülken, was to preserve Anatolia. Nüzhet Sabit states in her unpublished drama named Türk Uşak, "You are the living blooms of the white moon, take root in Anatolia, find strength in Anatolian soil," that when she mentions motherland, she means Anatolia under persecution. [32]

Conclusion

You should analyze the notion described in the Ottoman archives as "Turkish Servant" in a manner that is not based on speculation. 18. Having to deal with the obstacles you will face in order to solve the problems you are having. As a result, we might consider management to be transforming into essence, with manifestation in the shape of a new structure.

Turkish butlers regarding persons who are considered in the army for continued conflicts in places like cities made up of Egyptians who acted with the rebels during the Dal revolts and avoided escaping from the people who went through the soldiers' heads.

We can observe that the choices of bold and fearless Turkish young are favoured when it comes to ethnic and religious identity in these locations. This is another aim that those who are considering traveling to achieve their large goals will accomplish, which include people living in a chaotic environment, in economic vulnerability, and relying on a source of income other than their own.

[26] C.DH.17/811. 13-02-1219. (25 Şubat1806)
[27] İ..DH. 259/16001. 21-12-1268. (2 Ocak 1853)
[28] HAT. 1307/50997. 29-12-1249. (10 Ocak 1835)
[29] C.AS. 172/7501. 29-09-1242. (11 Ekim 1827)
[30] HAT. 296/17641. 29-12-1244. (10 Ocak 1830)
[31] C.BH.198/9284. 29-02-1221. (12 Mart 1807)
[32] Hilmi Ziya Ülken, Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi, İstanbul, Ülken Yayınları, 1992, s.342-343.

References

Arşiv

AE.SABH.I.243-16254.
AE.SMHD.II._26-1576/26-1577/26-1578/26-1579
AE.SSLM.III 32-1808
C.AS.127-5680/135-6003/172-7501/271-11254/549-23036/599-25247/798-33826/1066-46942/1180-52611.
C.BH.198-9284
C.DH._6-281/17-811/184-9185.
HAT. 863/38485- 1064/43672-B- 153/6461- 296/17641- 906/39723- 1307/50997.
I.DH.259-16001
TS.MA.e 731-55

Diğer Yayınlar

Ayhan, Aydın. (2013). Rumeli ve Akdeniz Adalarında Türk Varlığı, İstanbul: Doğu Kütüphanesi.
Bayrak, Mehmet. (1985). Eşkıyalık ve Eşkıya Türküleri, Ankara, s. 183, 187.
https://dspace.marmara.edu.tr/server/api/core/bitstreams/6e31a4b1-9f10-4036-a8d0-a620f38e31e6/content
Ülken, Hilmi Ziya. (1992). Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi, İstanbul, Ülken Yayınları, s.342-343.
Yaşar, Ahmet.(2014). İstanbul Hamamları: 1731-1766, Osmanlı İstanbulu, II : II. Uluslararası Osmanlı İstanbulu Sempozyumu bildirileri, 27-29 Mayıs 2014, İstanbul / Ed: Feridun M. Emecen, Ali Akyıldız, Emrah Safa Gürkan, ss.553-585.
Halil İnalcık, (2017), Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi İş Bankası Kültür Yayınları.

Sample Documentation

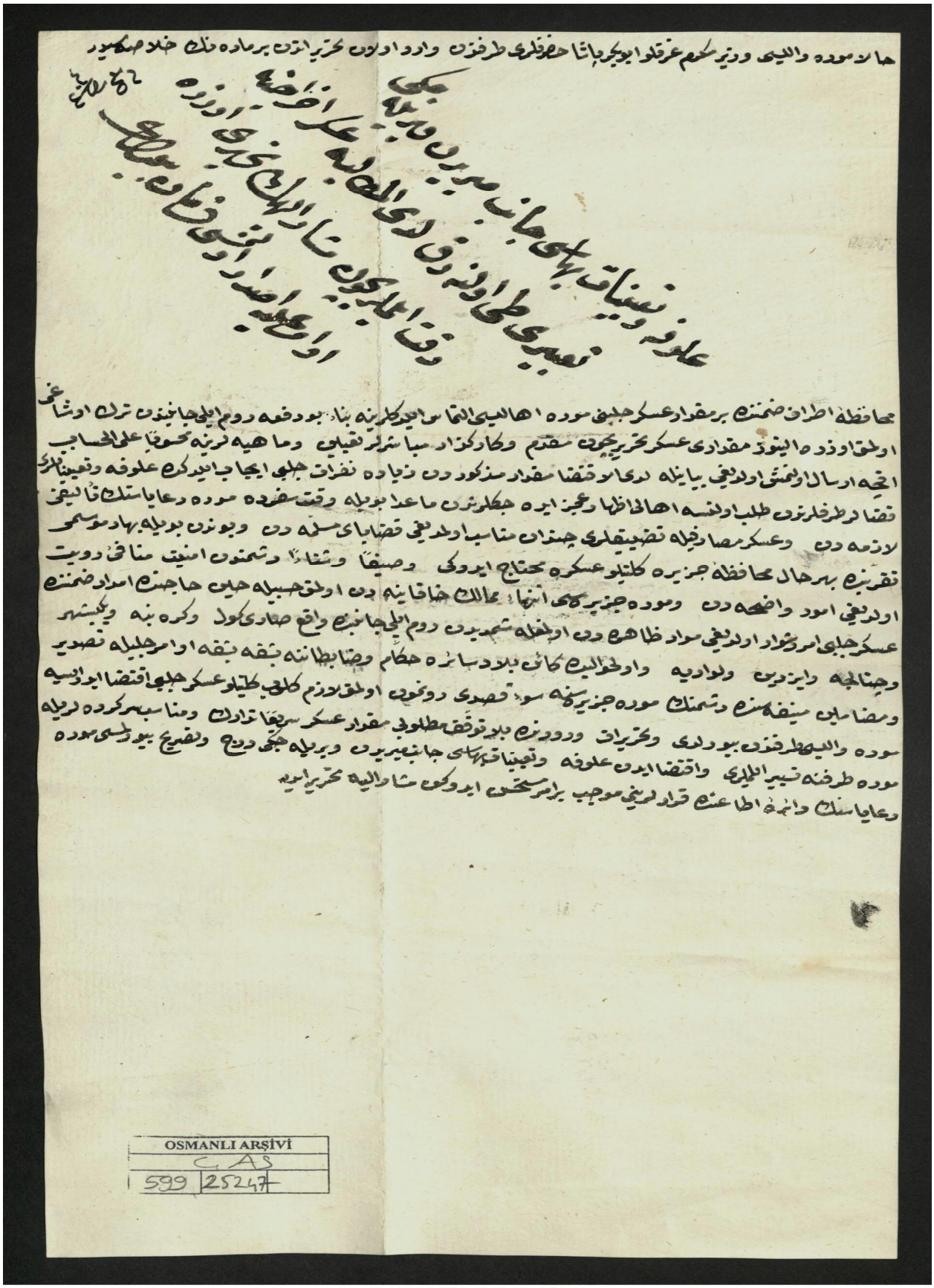

OSMANLI ARŞİVİ
C.AS
599 25247

C.AS.00599.25247.001

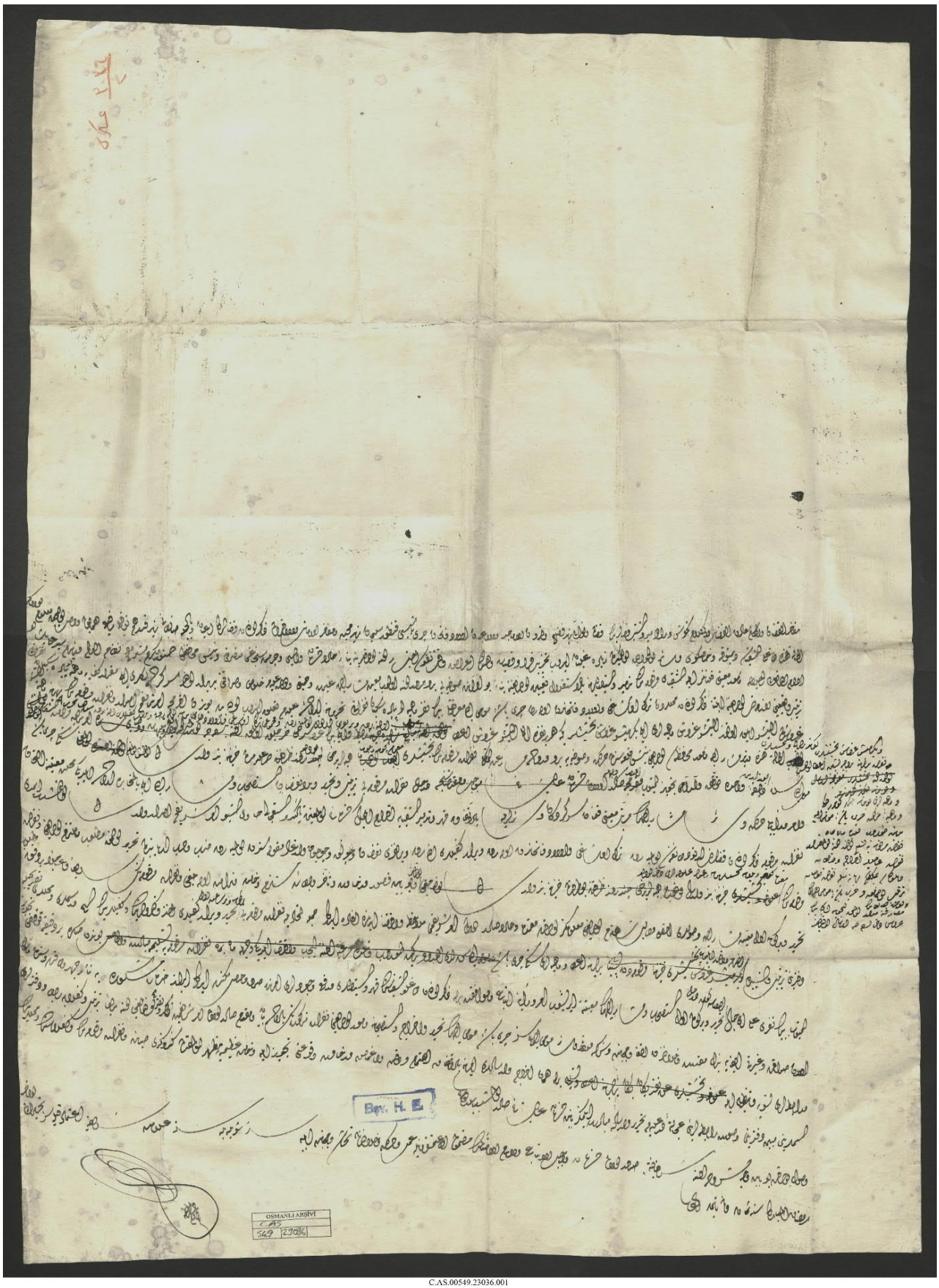

C.AS.00549.23036.001

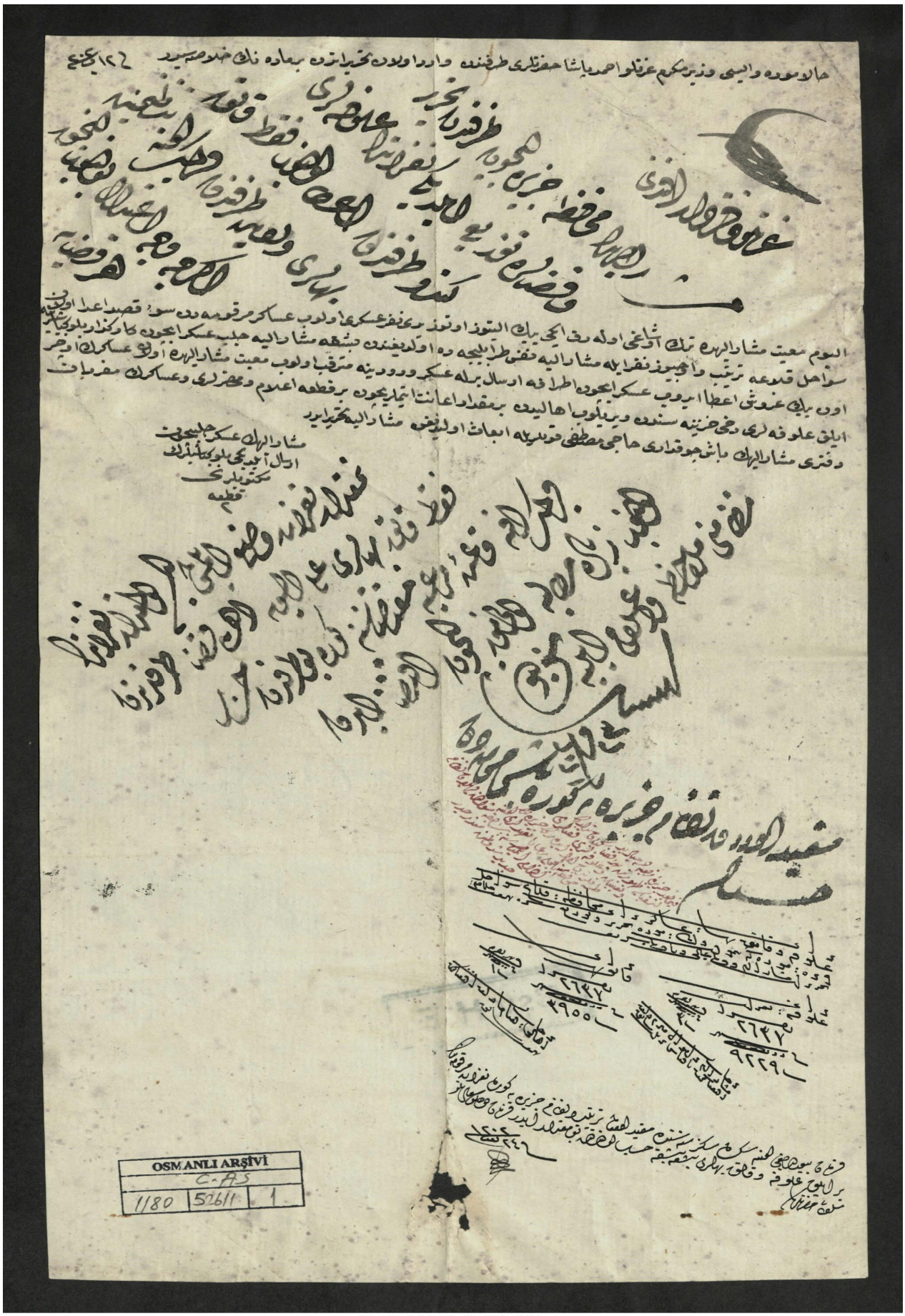

OSMANLI ARŞİVİ
C.AS
1180 | 52611 | 1

C.AS.01180.52611.001

OSMANLI DEVLETİNDE YAŞANAN TERS GÖÇLER
CONTRARY MIGRATIONS IN THE OTTOMAN STATE

Adem KARA
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-2042-4199

ABSTRACT

Immigration is an important phenomenon in Turkish history. In the first wave of migration of the historical process, Turks migrated from Central Asia to the West. In this process, they established states known by different names. This fact certainly explains their cultural changes. It is possible to trace these migrations back to the 17th century. Since the 18th century, Turks living in the areas that were no longer under Turkish sovereignty began to migrate to the lands of the Ottoman Empire. The number of these migrations increased in the 19th and 20th centuries.

Although the migrations from the Caucasus and the Balkans to the Ottoman territories in the 19th century are well known, at the beginning of the 20th century, unlike the previous ones, we are dealing with an event that is new for us, a very intense movement towards America.

Even though the migration from the Balkans and the Caucasus to Anatolia has already been studied, this is a new topic that has not been sufficiently researched. In this process, in which immigration and flight from the Ottoman lands began with different feelings, there were intense migrations to the geography that extended from South Africa to the Americas, especially to the South American continent. Apart from the migrations known so far, the concept of reverse migration has been encountered and attempts have been made to eliminate the pain and difficulties caused by this situation.

Our trade relations with the American continent, especially with Argentina and other South American countries, began to take shape with these migrations. Carpets and Ottoman tobacco were the most sought-after goods in these markets.

The article will try to provide information about these migrations and the lifestyle and professions of the Ottomans who emigrated to the region. It will also try to mention the trade relations between the countries of America and the Ottoman Empire at the beginning of the century.

A significant phenomena in Turkey is the circular journey. The system's initial targets in the historical wave are on the route to the West, in the area where the Turks are moving from Central Asia to Europe. They created states with different names in this case. Of course, this may be explained and applied to real-life situations. These migrations may be traced back to the 17th century. 18. We have witnessed in the fields that aspire to migrate towards the regions of the Turks about the truth in the events coming from Turkey since the Ottoman time. These migrations continued throughout the 19th and 20th centuries.

Although migrations from the Caucasus and the Balkans to the Ottoman Empire were known in the nineteenth century, with the turn of the twentieth century, we are confronted with a new occurrence for us, a massive migration to the Americas.

Although migrations from the Balkans and Caucasus to Anatolia have been explored, this is a novel topic that has received little attention. There were tremendous migrations to the geography ranging from South Africa to the Americas, particularly to the Continent of South America, throughout this phase, in which immigration and escape from the Ottoman country began with diverse attitudes. Apart from the previously known migrations, the notion of reverse migration has been experienced, and the aches and problems caused by this circumstance have been attempted to be eradicated.

Our business contacts with the American continent, particularly Argentina and other South

American nations, began to take shape as a result of these migrations. The most sought-after items at these markets were carpets, rugs, and Ottoman tobacco.

The settling of the Ottoman Empire's newly captured lands was carried out in a methodical manner. The Ottoman conquests were allowing the Anatolian people to expand their gas and habitation regions, which had grown overcrowded in the extreme region. The Ottoman conquests were achieved not just by the sword, but also through a conciliatory strategy known as "Istimâlet."

The current ethnic condition, which arose from the forced migration of hundreds of thousands of Turkish villages and city dwellers to Anatolia in the nineteenth century, should not deceive us. The Balkans saw significant economic and social transformations as a result of these migrations. Migrations to Anatolia began here after Russia's definitive acquisition of Crimea in 1784. They began to move in large groups to Rumelia and Anatolia around 1793. Following the migrations in Northern Rumelia and Dobruca in 1828/29, a second exodus from Crimea occurred in 1856. This is a movement of Muslims, largely from the military, who wish to get rid of the Russian landlords who are using Crimeans as semi-slaves. The Caucasian migration followed the Crimean migration. The Russians, who successfully ended Sheikh Shamil's resistance in 1859, ordered the Dagestanis and Circassians who joined them to become Christians, leave their homelands and reside in other areas, and serve in the Russian army. Some Muslims who refused to accept this were slaughtered, while others sought sanctuary in the Ottoman Empire. The migrations of Caucasians began in 1862 and lasted until the First World War.

Except for a few publications and studies, the Ottoman and Turkish immigrants who initially arrived to America have never been mentioned. In a 1995 publication on the issue, Kemal H. Karpat mentioned the shortage in this area and stated that his research was a first in its field. Until recently, no one has looked at the immigration of Muslim Turks to the United States. Non-Muslims of Ottoman or Turkish nationality who immigrated to America were not treated in the same way, and their cases were thoroughly investigated.

The Ottoman inhabitants who went to the New World had distinct goals. While some Muslims who moved as a consequence of the migrations we attempted to depict intended to return after earning money, the vast majority did not intend to return and create a future there.

A large number of the early immigrants will succeed. Thus, they will demonstrate how the Turkish people, whom Western visitors dismiss as sleepy, lazy, or tricksters, or as a frightening Turk with a machete, twisted moustache, and fez, can cope with adversity and successfully escape from an adventure with an unclear outcome. Many names would become renowned across the world among the first-generation immigrants who landed in America. Moris Şinasi from Manisa, who became a millionaire by making a fortune from the cigarettes he produced and had a children's hospital built in Manisa, the famous film director Elia Kazan from Germir, the famous story writer William Saroyan, whose parents immigrated from Harput, and the famous people whose grandparents immigrated from Istanbul pop singer Neil Sedaka, famous singer Eydie Goyme, whose family immigrated from Çanakkale, are just a few of the children of immigrants or immigrant families who have become famous for their strength, talents and brilliant minds.

Of sure, studies that have so far been framed only in terms of our connections with America in our nation should be transferred farther south to Latin American countries. Another flaw in the study is that the Ottoman Empire's links with these nations were not acknowledged, aside from business contacts. Our investigation into the Ottoman archives has revealed that the Ottoman population is migrating to South America, particularly Argentina and Brazil, and that the Ottoman Empire's links

with these nations are not to be overlooked.
People who came to the New World with high hopes were disappointed by a variety of factors, including a lack of familiarity with the place they established in, as well as a foreign culture and language. Many of our newly arrived residents went to these locations with no intention of settling there; instead, they planned to return to their hometown after earning money. However, there were some who died in agony in addition to those who made all of these goals come true. These folks, who had no money to return to, were forced to labor in extremely demanding and harmful professions, such as living in unsanitary surroundings or working with leather.
In order to maintain the growing ties, the Ottoman Empire attempted to address the difficulties of its inhabitants by establishing consulates and embassies in the settlements. The reports that these consuls generated and submitted have not been thoroughly vetted and presented for use. However, these migrations, which occurred primarily at the turn of the twentieth century, had a variety of positive and negative consequences.
The most prominent motive for huge transnational migrations in Turkish society since the beginning of the twentieth century has been economic, with transnational Turkish immigrants going to the United States and South America to earn money and improve their families' welfare. The Turkish work force travelling in both demographic waves, however, is primarily rural and unskilled. Despite the fact that the characteristics of huge transnational population migrations must be examined independently for each period and for each nation, and solutions designed appropriately, they have some common traits. When we look at Turkish immigrants, we can observe how much they differ from European immigrants who arrived in the United States at the same period in terms of language, religion, living situations, social, and cultural traits. Examining the first Turkish migration to the United States in conjunction with current analyses of international migration patterns as well as certain results particular to Turkish migration will offer a better knowledge of the topic. The first Turkish migration to the United States is for the purpose of finding work. As a result, the feature should not be overlooked.
The first Muslim Turkish immigrants to the United States arrived in the late 1800s. This tendency peaked during the Balkan Wars, but by the end of the First World War, the number had significantly fallen. Finally, some Turks who had fled following the republic's proclamation returned, and the number of those who returned grew as a result of the world's severe economic crisis. One of the most distinguishing characteristics of Turkish immigrants is that they are mostly unskilled workers, almost all of whom are men, who primarily work in industrial cities in the United States such as Detroit, Lynn, Peabody, Salem, New York, and Chicago, with the goal of making a definite profit after saving some money.
The most prominent motive for huge transnational migrations in Turkish society since the beginning of the twentieth century has been economic, with transnational Turkish immigrants going to the United States and South America to earn money and improve their families' welfare. The Turkish work force travelling in both demographic waves, however, is primarily rural and unskilled. Despite the fact that the characteristics of huge transnational population migrations must be examined independently for each period and for each nation, and solutions designed appropriately, they have some common traits. When we examine Turkish immigrants, we can observe how far they differ from European immigrants who arrived in the United States at the same period in terms of language, religion, living circumstances, social, and cultural features. ¬ Examining the first Turkish migration to the United States in conjunction with current analyses of international

migration patterns as well as certain results particular to Turkish migration will offer a better knowledge of the topic. The first Turkish migration to the United States is for the purpose of finding work. As a result, the feature should not be overlooked.

The first Muslim Turkish immigrants to the United States arrived in the late 1800s. This tendency peaked during the Balkan Wars, but by the end of the First World War, the number had significantly fallen. Finally, some Turks who had fled following the republic's proclamation returned, and the number of those who returned grew as a result of the world's severe economic crisis. One of the most distinguishing characteristics of Turkish immigrants is that they are mostly unskilled workers, almost all of whom are men, who primarily work in industrial cities in the United States such as Detroit, Lynn, Peabody, Salem, New York, and Chicago, with the goal of making a definite profit after saving some money.

The worsening in the Ottoman state's social and economic conditions from 1860 should be stressed as the key "repulsive" element in the migrations that occurred. This decline impacted all segments of the community, whether Muslim or Christian. Muslims migrated for a variety of reasons, including turmoil in some regions of Syria, compulsory military duty for Muslims, and occasionally prejudice while completing their army responsibilities. Despite the higher number of Christian immigrants, the migration of Syrians was not only a Christian phenomenon. In the migrant movement, there were "pull" reasons that were very powerful and arguably more essential than the "push" factors indicated above. North and South American immigrants were attracted by job possibilities and relatively high incomes. Manpower was required in North American industries and on the fields in Argentina and Brazil; craftsmen and industrial workers were also needed in these nations' quickly rising cities.

Migration from Ottoman areas, particularly Syria, to the Americas began in the 1860s and has continued unabated since then. The number of ships sailing to America in the early years was fairly limited. However, in 1878 and 1879, the rate of emigration began to rise. It was also the first time that a movement was aimed at South America and the Caribbean. After Spain decided to prohibit Ottoman immigration to Cuba (and the Philippines) in 1891, the flow of emigration shifted to North America, where it peaked in 1896-1897, when the Ottoman government relaxed the immigration embargo. Despite fresh limits imposed where it began, the pace of immigration began to rise again around the turn of the century, peaking for the last time between 1908 and 1914. The Union and Progress administration created a climate of relative freedom during this time, and then the Balkan War in 1912, which produced unrest, reignited migration. The Balkan War sparked migration to the Americas and Russia from all Ottoman provinces, particularly the Balkans and Anatolia.

Those immigrated Ottoman nationals who returned to their homelands had little trouble reentering the Ottoman state, and they were frequently provided financial assistance. The government's main objective was to offer unrestricted freedom to all Ottoman citizens, living or dead, regardless of race or religion. The government's all-expenses-paid re-naturalization program applied to Greek and Armenian subjects returning from Russia, as well as Syrians and other Ottoman subjects returning from the United States, Australia, and Africa. Foreign immigration was forbidden for many years, not only because the Ottoman state did not want to lose its population and tax money, but also because impoverished immigrants may harm the Ottoman reputation abroad. Many emigrants belonged to the "proletarian classes" and were considering begging in the Americas, according to the prevalent perception in Ottoman official circles in 1888. The ambassador in Barcelona, Türkhan Bey, who had an unusually aristocratic way of view and was a lover of prestige, voiced this position

explicitly. The Ottoman administration's response mirrored the hostile attitude regarding immigrants expressed in some American newspapers.
When we consider the causes for migration that are unique to us, we must state the following. The issues were mostly economic and political in nature. The first reason was that in the United States, pay for unskilled employees were five to 10 times greater than in Turkey. Working for ten, fifteen, twenty, or even twenty-five years for high earnings in the United States and keeping the same modest lifestyle as he was used to in Turkey allowed a Turkish worker to save a few thousand dollars. Savings acquired over time by a worker amounted to a substantial sum that would enable him to live well in Turkey when he returned. As a result, "immigrating to America" would not only not cost Turkish immigrants anything, but may also benefit them greatly. The second factor was political in nature, and it was unique to Turkey. Bribery and nepotism, which were rampant throughout the Ottoman Empire's tyrannical rule, mostly harmed minorities. The proclamation of the Second Constitutional Monarchy and efforts to instill the spirit of "Ottomanism" in various ethnic elements living in Ottoman society initially gave hope to the minorities, but nationalist and separatist movements that emerged in the same ethnic elements extinguished these hopes after a while. The decision to foster a "Ottomanist" mentality also laid the groundwork for the conscription of minorities who had previously been excluded from military service at a cost. Non-Muslims who refused to be recruited began fleeing to America. The mobilization declared as a result of the Balkan Wars, the rise in taxes, and the future being pregnant with even worse conditions would all promote migration. Many Ottoman archival records regarding the exodus and the actions taken have been used in our research.

Keywords: Ottoman Empire, South America, migration, Caucasus

Giriş

Osmanlı Devleti'nde yeni ele geçirilen bölgelerde yapılacak yerleşme, sistemli şekilde yürütülmüştür. Osmanlı fetihleri, uc bölgesinde, kesafet peyda etmiş olan Anadolu halkı için yeni gaza ve yerleşme sahaları açmakta idi. Osmanlı fetihleri, yalnız kılıçla değil, belki daha çok "*istimâlet"* denilen uzlaştırıcı bir politika neticesinde gerçekleşmekteydi.

Rumeli'de Osmanlı yayılışı ve yerleşmesini açıklayan tarihî gerçeklerden biri de, bunun Anadolu'da ekonomik ve demografik bir baskı netîcesi olduğu ve Rumeli'ye geniş bir Türk göç ve yerleşme hareketi ile birlikte yürüdüğüdür. Anadolu'dan yalnız yörükler değil, köylüler de geçerek köyler ve çiftlikler kurmuşlardır. Anadolu'dan gelen fakir köylüler, ırgatlar, zaviye etrafında ekseriya derviş adı altında toprağı işlemekte ve bir Türk köyünün doğmasına yol açmakta idiler. Bu şartlar büyük ölçüde topraksız kitlenin Anadolu'dan Rumeli'ye göçünü te'min ediyordu. Bizans kaynakları yanında 15. asır Osmanlı *Tahrir defterleri* de bu kuvvetli göç ve yerleşme hareketini kesinlikle tespit etmektedir. Göç hareketi, 15. asır ortalarına kadar kuvvetle devam ederek, Şarkî ve Garbî Trakya, Makedonya, Meriç ve Tunca vadileri, Varna, Dobruca ile Deliorman'ın kesif şekilde Türkleşmesini ve bir Türk yurdu hâline gelmesini te'min etmiştir.

19. asırda yüz binlerce Türk köylüsünün ve şehir halkının Anadolu'ya göç etmeğe zorlanması neticesinde hâsıl olan bugünkü etnik durum bizi yanıltmamalıdır. Bu göçmenler Balkanlarda mühim iktisadî ve içtimaî değişikliklere yol açtılar. 1784'te Kırım'ın Rusya tarafından kesin olarak ilhak edilmesinden sonra, buradan Anadolu'ya doğru göçler başlamıştır. 1793'den sonra kitleler halinde Rumeli ve Anadoluya göçe başlamışlardır. 1828/29 da Kuzey Rumeli ve Dobrucada meydana gelen

göçleri 1856'da yeni bir Kırım göçü takip etmiştir. Bu göç, Kırımda çoğu asker asıllı olup, Rus toprak sahiplerinin yarı köle olarak çalışmaktan kurtulmak isteyen müslümanların göçüdür. Kırım göçünü Kafkas göçleri takip etmiştir. Şeyh Şamil direnişini, 1859'da güçlükle sona erdiren Ruslar, Dağıstanlılara ve onlara katılan Çerkeslere Hristiyan olmaya, yerlerini terk ederek başka bölgelere yerleşmeye ve Rus ordusuna hizmet etmeye zorlamışlardır. Bunu kabul etmeyen müslümanların bir kısmı öldürülmüş, bir kısmıda Osmanlı devletine sığınmışlardır. 1862'de başlayan bu Kafkas göçleri I. Dünya savaşına kadar devam etmiştir.

Aynı tarihlerde Rumeli, Bulgaristan, Bosna-Hersek ve Arnavutluk'tan 2 milyon insan göç etmiştir. Makedonyanın yitirilmesiyle (1912/15) bu göçler hızlanmış günümüze kadar devam etmiştir.

Amerika'ya ilk göç eden Osmanlı ve Türk uyruklu göçmenlerin öyküleri, yakın tarihe kadar birkaç makale ve bildiri dışında hiç ele alınmamıştır. Kemal H. Karpat, 1995 yılında konuyla ilgili yayınladığı makalesinde bu alandaki eksikliğe değinmekte ve araştırmasının alanında bir ilk olduğuna işaret etmekteydi. Yakın tarihe kadar Müslüman Türklerin ABD'ye göç etmeleri hiçbir incelemeye konu olmamıştır. Osmanlı veya Türk uyruklu gayri Müslimlerin Amerika'ya göçleri benzer bir ihmale uğramamış ve ayrıntılı incelemelere konu olmuştur [1].

Yeni Dünya'ya göç eden Osmanlı vatandaşlarının arzuları daha farklıdır. Nedenlerini ifade etmeye çalıştığımız göçler neticesinde göç eden müslümanlar para kazandıktan sonra dönmeyi tasarlarken büyük çoğunluğu bir daha geri dönmeyecek ve geleceklerini orada kuracaklardır.

İlk giden göçmenlerin birçoğu başarılı olacaktır. Böylece Batılı seyyahların *uyuşuk, tembel, düzenbaz* sıfatlarıyla andıkları veya *eli palalı, burma bıyıklı, fesli korkunç Türk* olarak resmettikleri Türk insanının güçlüklerle nasıl baş edebileceğini ve sonu belirsiz bir maceradan nasıl başarıyla sıyrılabileceğini ispat edeceklerdir. Amerika'ya yerleşen ilk kuşak göçmenler arasında birçok isim dünya çapında üne kavuşacaktı. İmal ettiği sigaralardan servet kazanarak milyoner olup Manisa'da adını taşıyan bir çocuk hastanesi yaptıran Manisalı Moris Şinasi, ünlü film yönetmeni Germirli Elia Kazan, anne ve babası Harput'tan göç eden ünlü öykü yazarı William Saroyan, büyükanne ve büyükbabası İstanbul'dan göç eden ünlü pop şarkıcısı Neil Sedaka, ailesi Çanakkale'den göç eden ünlü şarkıcı Eydie Goyme, bileklerinin gücü, yetenekleri ve parlak zekâlarıyla ünlü olmuş göçmenler veya göçmen aileleri çocuklarından sadece birkaçıdır[2].

Amerikan ticaret gemilerinin Osmanlı limanlarını ziyareti, XVII. yüzyılda İngiliz bandıralı Amerikan ticaret gemileri ile başlar. Osmanlı rıhtımına yanaşan Amerikan bandıralı ilk gemi, Salem'de 1782'de denize indirilen Grand Türk oldu[3]. Grand Türk, 1790'lı yıllarda halı, reçine, kuru üzüm, incir, deri, afyon vb. Levant'ın geleneksel ihraç ürünlerinden oluşan hamulesini New England limanlarına taşıdı. Bazı kayıtlara göre, Amerikan ticaret gemileri, 1786 yılında İstanbul'u, 1797 yılında İzmir'i, 1800 yılında ise İskenderiye'yi ilk kez ziyaret etti[4]. Bunu devam eden süreçte, ilk kez 1803 yılında Amerikan Maliye Bakanlığı'nın ithalat-ihracat istatistiklerinde Türkiye için

---

[1][1] Bugüne değin pek çok gazete ve televizyon bu yaşam öykülerini konu alan çalışmaları nakletmişlerdir. Amerika kıtasına yapılmış olan bu göçlere ilişkin Bkz. Adem Kara, (2007), **Yeni Kıtaya Osmanlı Göçleri ve Neticeleri**, İstanbul: IQ Yay.; Rifat N. Bali, (2004), **Anadolu'dan Yeni Dünya'ya Amerika'ya İlk Göç Eden Türklerin Yaşam Öyküleri**, İstanbul: İletişim Yay.

[2] Rifat N. Bali, (2004), **Anadolu'dan Yeni Dünya'ya Amerika'ya İlk Göç Eden Türklerin Yaşam Öyküleri**, İstanbul: İletişim Yay., s.21.

[3] Joseph L. Grabill, (1971), **Protestant Diplomacy and the Near East: Missionary Influence on American Policy 1810-1927**, Minneapolis, University of Minnesota Press, s.36.

[4] Orhan F. Köprülü, (1987), "*Tarihte Türk-Amerikan Münasebetleri*", **Belleten** (200) Ağustos:1987:927-947.

ayrı bir sütun açıldı[5].

Osmanlı Devleti nezdinde, Amerikalılara kapitüler haklardan yararlanma olanağı veren ve bu ülkeyi "*en ziyade müsaadeye mazhar memleket*" statüsüne geçiren ticaret sözleşmesi 1830'da imzalandı. Bu tarihten on yıl önce ilk Amerikalı misyonerler İzmir'e ayak basmışlardır. 1830 sözleşmesini 1862 yılında imzalanan bir başka "*ticaret ve seyr-ü sefain*" sözleşmesi ve beraberinde doğal olarak, iki ülke arasındaki ticaretin artışı ve çeşitlenişi izledi[6]. Örneğin ABD, Osmanlı Devleti'ne artık yalnızca rom ve pamuklu satmakla kalmıyor, silah da satıyordu. O kadar ki, ABD'nin Osmanlı İmparatorluğu ile yaptığı ticaret içinde silah ve cephanenin payı 1869 yılında % 79'u, 1877'de ise % 97'yi bulmuştu[7].

Yaşanan gelişmeler göstermektedir ki, Türk-Amerikan ilişkileri sürekli artarak gelişmektedir yani bir diğer ifadeyle Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Amerikan varlığı giderek pekişmektedir. İngiltere, Fransa, Almanya ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu gibi büyük devletlerle yapılan ticaretle karşılaştırıldığında çok küçük kalan Türk-ABD ticaretinin Birinci Dünya Savaşı'nın başladığı yıl ulaştığı merhale şu şekildeydi[8]: Amerika'nın yıllık ihracatı içinde Osmanlı İmparatorluğu'nun payı binde 17, Osmanlı Devleti'nin ihracatı içinde ABD'ye yapılan ihracatın payı yüzde 23'tür. Aynı yıl, American Tobacco Co., Standart Oil Co. (Socony), Singer Sevring Machine Co. ve Western Electric Co. gibi tanınmış Amerikan firmaları Osmanlı İmparatorluğu'nda ticari faaliyet göstermektedir. Sadece Singer Dikiş Makineleri Şirketi'nin imparatorluğun çeşitli bölgelerinde 200 bayii ya da mağazası vardı.

Tabii ki şu ana kadar ülkemizde yapılan çalışmalarda sadece Amerika ile ilişkilerimiz noktasında şekillenen çalışmaların, daha güneye Latin Amerika ülkelerine kaydırılması gerekmektedir. Yapılan çalışmalarda görülen bir diğer eksiklik ise Osmanlı Devleti'nin bu ülkelerle ticari ilişkileri dışındaki bağlantılarına değinilmemiş olmasıdır. Osmanlı arşivinde yapılan araştırmalarımız göstermektedir ki Arjantin, Brezilya başta olmak üzere Güney Amerika'ya göç eden Osmanlı nüfusu ve buna paralel Osmanlı Devleti'nin bu ülkelerle ilişkileri azımsanamayacak boyuttadır.

Yeni Dünyaya hayalleriyle göç eden insanlar, yeni yerleştikleri bölgeyi tanımama, farklı bir kültür ve dil gibi birçok olumsuzluk karşında hayal kırıklığına da uğramışlardır. Göç etmiş vatandaşlarımızın pek çoğu yerleşme kaygısı taşımadan buralara gitmişler, para kazandıktan sonra tekrar vatanlarına dönebilmeyi hesap etmişlerdir. Ama tüm bu düşlerini gerçekleştirenlerin yanında sefalet içinde ölenleri de olmuştur. Dönecek parası dahi kalmayan bu insanlar uygun olmayan koşullarda yaşamış olmanın ya da dericilik gibi çok zor ve sıhhatlerini bozan işlerde çalışmak zorunda kalmışlardır.

Artan ilişkilerin devamında Osmanlı Devleti halkının yerleşmiş olduğu yerlerde konsolosluk ve büyük elçilikler oluşturarak vatandaşlarının sıkıntıları ile ilgilenmeye çalışmıştır. Bu konsolosların hazırlayarak sunmuş oldukları raporlar ise yeterince incelenerek istifade edilmek üzere sunulmamıştır. Oysa özellikle 20. yüzyılın başında gerçekleşmiş olan bu göçlerin yarattığı pek çok olumlu ve olumsuz etki olmuştur.

Amerika Kıtasına Yapılan Göçlerin Sebepleri

Kimliklerimizin karmaşık ve yapılanmış doğasının farkında olmak, bize başka olanakların kapısını

[5] Köprülü, **a.g.m**., s.113.

[6] Leland James Gordon, (1932), **American Relations With Turkey 1830-1930**, Philadelphia, University of Pennsylvania Pres. s.345.

[7] Uygur Kocabaşoğlu, (2000), **Anadolu'daki Amerika**, Ankara: İmge Yay., s.10.

[8] Grabill, **a.g.e**, s.38.

açan bir anahtar sunar: Bu, hikâyemizdeki öteki hikâyeleri görmek, modern bireyin görünür tamamlanmışlığındaki tutarsızlığı, yabancılaşmayı, yabancı tarafından açılan ve onu tahrip ederek içimizdeki yabancı sorununu tanımaya zorlayan gediği keşfetmektir[9].

Avrupa'nın yüzyıllar önceki yayılmacılığı, dünyadaki çok etnikli çoğu topluluğun temelini atan büyük ölçekli nüfus hareketlerini başlatmıştır. Küresel göçün bu öncü dalgalarına karşın, insan toplulukları çok sayıda ülkenin etnik görünümünü temelden etkileyecek biçimde karşılıklı etkileşimi ve kaynaşması devamlı sürmüştür[10]. Dünyadaki göçmen nüfusun devamlı artacağı kabul edilmekle birlikte, bunun 20 milyondan fazlasının mültecilerden oluşacağı tahmin edilmektedir[11].

Yeni gidilen coğrafyalar bu bölgeye gelenlerin gözüne yaşam standardının daha yüksek olduğu yerlerdir. Bu nedenledir ki bazı göçmenler zülüm korkusundan farklı olarak daha iyi bir yaşam için bu yola gerek duymaktadırlar.

Osmanlı devletinde incelediğimiz konu bağlamında göçler Amerika'nın yanı sıra, Güney Amerika'nın Arjantin başta olmak üzere Şili, Uruguay gibi ülkelerde dedeleri Osmanlı tebaası olan büyük bir Seferad ve Ermeni topluluğu yaşamaktadır. XX. yüzyılın başlarında buralara göç etmiş atalarından kalan ananelerini devam ettiren bu nesil bunlara sahip çıkma hususunda da olukça özverilidirler.

Türk toplumunda, 20. yüzyılın başlarından beri meydana gelen kitlesel ulus-ötesi göçlerin en önemli nedeni ekonomik olup, ulus-ötesi Türk göçmenler Amerika Birleşik Devletleri ve Güney Amerika'ya para kazanmak, kendinin ve ailesinin refah düzeyini yükseltmek amacıyla gitmişlerdir. Bununla birlikte, her iki nüfus hareketinde de göç eden Türk işgücü, ağırlıklı olarak kırsal kökenli ve vasıfsızdır. Kitlesel ulus-ötesi nüfus hareketlerinin özelliklerinin her dönem ve her millet için ayrı ayrı incelenmesi ve buna göre stratejiler geliştirilmesi gerekse de, bunlar bazı genel özellikler açısından birbirleriyle benzerlikler gösterirler. Türk göçmenlere baktığımızda onların ABD'ye aynı dönemlerde gelen Avrupalı göçmenlerle aralarında dil, din, yaşam koşulları, sosyal ve kültürel özellikler açısından ne denli büyük farklar olduğunu görmekteyiz. Bundan dolayı, ABD'ye ilk Türk göçünü hem uluslararası göç hareketlerinin çağdaş çözümlemeleriyle, hem de Türk göçüne özgü birtakım bulgularla incelemek, bu konunun daha iyi kavranmasını sağlayacaktır. Amerika Birleşik Devletleri'ne ilk Türk göçü bir işgücü göçü niteliği taşmaktadır. Bu nedenle karakteristiğin göz ardı edilmemesi gerekmektedir[12].

Osmanlı ülkesinin Suriye olarak nitelendirilen bölgesi ve Anadolu'nun kıyı kesimlerinde yaşayan halklar binlerce yıl boyunca, uzak diyarlara yerleşerek, ticaret yapmak üzere deniz yolundan batıya göç etme eğiliminde olmuşlardır. Ulaşımı kolay ve güvenli hinterlandlardan yoksun olan bu eski halklar, yaşamlarını sürdürebilmek için denize güveniyorlardı ve bu nedenle son derece devingenlerdi. Denizcilik ve uzak yerlerle yapılan ticaret nedeniyle göç bir gelenek halini almış ve göç etme usulleri oluşmuştu; koşullar gerektirdiğinde bunlara uyuluyordu. XIX. yüzyılın ikinci yarısında, Osmanlı toplumunun ekonomik ve etno-kültürel yapısındaki değişiklikler, Kuzey Amerika'daki sanayileşmeyle ve Güney Amerika'da büyük tarım işletmelerinin çoğalmasıyla birleştiğinde -yani, Osmanlı İmparatorluğu'ndaki "itici" etkenlerin ortaya çıkmasına, Amerika kıtasındaki "çekici" etkenler eklendiğinde -uykuda olan dış göç geleneği canlanmış ve Suriye halklarıyla Anadolu'nun bazı kesimlerinde yaşayan insanlar, bir kez daha yüzlerini Batı'ya

[9] Iain Chambrs, (2005), **Göç-Kültür-Kimlik**, Çev. İsmail Türkmen-Mehmet Beşikçi, İstanbul: Ayrıntı Yay., s.41.
[10] Anthony Giddens, (2005), **Sosyoloji**, Haz. Cemal Güzel, Ankara:Ayraç Yay., s.257.
[11] Giddens, age, s. 258.
[12] Işıl Acehan, (2005), "*Eski Dünya'dan Yeni Dünya'ya: Anadolu'dan ABD'ye İlk Müslüman Türk Göçü Üzerine*", **Doğu-Batı** (32) Mayıs-Haziran-Temmuz: 2005, s. 221-238.

çevirmişlerdi[13].

Osmanlı devletinde bu dönemde köklü yapısal değişiklikler oldu. Geleneksel ekonomi, neredeyse tümüyle tarıma dayanan ilkel bir bağımlı kapitalizm biçimine doğru kayıyordu. Bu geçiş, salgın hastalıkların, savaşların, ekonomik durgunluğun ve demografik düşüşün Osmanlı dünyasında öne çıktığı uzun bir dönemden (1792-1853) sonra gerçekleşti. Nüfus, özellikle de Anadolu'nun ve Rumeli'nin nüfusu o denli azalmıştı ki, Osmanlı idaresi Avrupa'dan göçmen çekmek için vergi muafiyeti gibi teşviklere başvurma yoluna gitmişti. 1857 yılında göçmenleri davet eden ilanlar çeşitli Avrupa başkentlerinin gazetelerinde çıkmış ve olası yerleşimcilerin merakını uyandırmıştı. Ancak, 1862 yılından sonra Kırım'dan, Balkanlar'dan ve Kafkaslardan milyonlarca Müslüman mülteci Osmanlı topraklarına akmaya başladığında Avrupalı göçmenlere yönelik liberal politikadan vazgeçildi. Osmanlı İmparatorluğu'nun geriye kalan toprakları, büyük sayıda mülteci akınıyla birlikte ağırlıklı olarak Müslümanların yaşadığı bir bölgeye dönüştü. Bu nedenle Suriyelilerin göçünün hemen öncesinde, Osmanlı devletinin hem dini ve kültürel yapısı hem de ekonomik koşulları, halklarının pek çoğunu derinden etkileyen ciddi bir dönüşüm geçirmekteydi[14].

ABD'ye ilk Müslüman Türk göçü 19. yüzyılın sonlarında başlamıştır. Bu eğilim Balkan Savaşları sırasında doruk noktaya ulaşmış, fakat I. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru bu sayı oldukça azalmıştır. Nihayet, cumhuriyetin ilanı sonrasında giden Türkler'in bir bölümü geri dönmüş, daha sonra da dünyada yaşanan büyük ekonomik buhranın etkisiyle de geri dönenlerin sayısı fazlalaşmıştır. Türk göçmenlerin en önemli özelliklerinden biri, neredeyse tamamını erkeklerin oluşturduğu vasıfsız işçiler olmaları, daha çok ABD'nin Detroit, Lynn, Peabody, Salem, New York, Chicago gibi endüstriyel şehirlerinde bulunmaları ve amaçlarının biraz para biriktirdikten sonra kesin dönüş yapmak olmasıdır[15].

Türk toplumunda, XX. yüzyılın başlarından beri meydana gelen kitlesel ulus-ötesi göçlerin en önemli nedeni ekonomik olup, ulus-ötesi Türk göçmenler Amerika Birleşik Devletleri ve Güney Amerika'ya para kazanmak, kendinin ve ailesinin refah düzeyini yükseltmek amacıyla gitmişlerdir. Bununla birlikte, her iki nüfus hareketinde de göç eden Türk işgücü, ağırlıklı olarak kırsal kökenli ve vasıfsızdır. Kitlesel ulus-ötesi nüfus hareketlerinin özelliklerinin her dönem ve her millet için ayrı ayrı incelenmesi ve buna göre stratejiler geliştirilmesi gerekse de, bunlar bazı genel özellikler açısından birbirleriyle benzerlikler gösterir. Türk göçmenlere baktığımızda onların ABD'ye aynı dönemlerde gelen Avrupalı göçmenlerle aralarında dil, din, yaşam koşulları, sosyal ve kültürel özellikler açısından ne denli büyük farklar olduğunu görmekteyiz. Bundan dolayı, ABD'ye ilk Türk göçünü hem uluslararası göç hareketlerinin çağdaş çözümlemeleriyle, hem de Türk göçüne özgü birtakım bulgularla incelemek, bu konunun daha iyi kavranmasını sağlayacaktır. Amerika Birleşik Devletleri'ne ilk Türk göçü bir işgücü göçü niteliği taşmaktadır. Bu nedenle karakteristiğin göz ardı edilmemesi gerekmektedir[16].

Yaşanmış olan göçlerdeki başlıca "itici" etkenin, 1860 yılından itibaren Osmanlı devletinin toplumsal ve ekonomik koşullarındaki bozulma olduğu vurgulanmalıdır. İster Müslüman ister Hıristiyan olsun, nüfusun bütün unsurları bu bozulmadan etkilenmekteydi. Suriye'nin bazı bölgelerindeki huzursuzluk kadar Müslümanlara zorunlu askerlik uygulamasının getirilmesi ve ordu görevleri yerine getirilirken kimi zaman ayrımcılık yapılması da Müslümanları özellikle göçe

[13] Kemal H. Karpat, **Osmanlı Nüfusu (1830-1914) Demografik ve Sosyal Özellikleri**, Çev: Bahar Tırnakcı, Tarih Vakfı yay., İstanbul 2003,s. 278.
[14] Karpat, **a.g.e**,, s. 279.
[15] Acehan **a.g.e**,, s.221-238.
[16] Acehan **a.g.e**,, s.221.

yönelten nedenler arasındaydı. Bu nedenle, Suriyelilerin göçü, Hıristiyan göçmenlerin sayısının daha çok olmasına karşın tümüyle Hıristiyanlara özgü bir olgu değildi. Amerika kıtasında çok güçlü ve belki de göç hareketinde yukarda değinilen "itici" etkenlerden daha önemli olan "çekici" etkenler vardı. Kuzey ve Güney Amerika'daki iş imkânları ve görece yüksek ücretler, göçmenleri çeken güçlü unsurlardı. Kuzey Amerika'daki fabrikalarda, Arjantin'de ve Brezilya'daki tarlalarda insan gücüne gerek duyuluyordu; bu ülkelerin hızla büyümekte olan kentlerinde, zanaatkarlar ve sanayi işçileri için de fırsatlar vardı.

Osmanlı Harciye Nezareti'ne hitaben yazılmış göçmen talepleri değerlendirildiğinde, bu bölgelerde insan gücüne had safhada ihtiyaç duyulduğu anlaşılıyordu. Örneğin, Brezilya Sao Paulo'da bir toprak sahibi olan Paulo Duval, topraklarında çalışacak çok sayıda göçmen getirtmek için izin istemişti. "*Doğulu işçilerin kolaylıkla uyum sağlamalarından, aklı başında ve çalışkan olmalarından*" özellikle etkilendiğini yazıyordu. Ayrıca "*Bana kalırsa bunlar arasında Ermenilerin tarım işi için gerekli niteliklere sahip oldukları belli oluyor*." diyordu[17].

Başarılı olan göçmenlerin Amerika kıtasından ülkelerine döndüklerinde toprak satın alacak ve büyük evler yaptıracak kadar para sahibi olmaları ve kırsal kesimde üst sınıfı temsil etmeleri, Osmanlı yurttaşlarının gözünde onların gözü pek girişimcilikleri ve çalışkanlıkları lehine güçlü bir sav oluşturmaktaydı. Dönenlerin Amerika kıtasındaki bolluk hakkında anlattıkları, durumu hiç de fena olmayanlarda bile zenginleşme arzusu uyandırmıştı ve sonradan göç edenler daha çok, belli bir varlık düzeyinde oldukları halde zenginliklerine zenginlik katma umuduyla Yeni Dünya'nın çekimine kapılmış olanlardı.

Deniz aşırı ülkelerdeki göçmen kolonileri, yerlerini sağlamlaştırdıktan ve zenginleştikten sonra kendileri de birer "çekici" etken haline geldiler ve belki de daha az maceracı olan ya da kendi yurdundaki durumu çok da umarsız olmayan kişileri de cezbettiler. Kendi yurttaşlarından oluşan toplulukların yabancı Batı'da daha önceden yerleşmiş olması, bu kişiler için terazinin göç yanının ağır basmasının bir koşuluydu. ABD Göç Komisyonu'nun verileri, 1911 yılında ülkeye giriş yapan Suriyeli göçmenlerin diğer işçilere göre çok daha fazla beceri sahibi olduklarını göstermektedir; %22,7'si ustalık gerektiren mesleklere sahipti, % 20.3'ü ticaretle uğraşıyordu. Diğer göçmeler için bu oranlar sırasıyla %20,2 ve %19,1 idi. Suriyeli göçmenlerin yarısından biraz fazlası vasıfsız tarım ve fabrika işçisi (%50,8) iken, diğer tüm göçmenlerin (%59,2) yaklaşık %60'ı bu tip işlerde çalışıyordu[18].

Amerika kıtasına, Afrika'ya ve Avustralya'ya giden Osmanlı göçmenlerinin büyük çoğunluğu kentlere yerleşti. Pek çoğu zanaatla uğraştı ya da seyyar satıcılık yaptı. Birçoğu sonunda küçük iş sahibi oldu. Aslında bir kısmı ülkelerinden gelirken New York'un ya da diğer kentlerin sokaklarında satmak üzere halı veya diğer el sanatı ürünleri de getirmişti. Böylelikle yeni ülkelerinin halklarına pek çok Şark ürününü tanıtmış oldular.

Göçü hızlandıran nedenlerden biri İkinci Meşrutiyetin ilanına kadar bedel ödeyerek askerlikten muaf tutulan gayri Müslim tebaa için İkinci Meşrutiyet'in ilanından sonra askerlik hizmetinin zorunlu hale gelmesiydi. 18 Şubat 1856'da ilan edilen Islahat Fermanı, yüzyıllar boyunca askere gitmeyen, böyle bir zorunlulukla karşılaşmayan gayri Müslimlerin askerlik hizmeti yapmalarını zorunlu kılıyor ancak aynı zamanda bedel-i askeriyeyi ödeyerek muaf olabilmelerine de imkân tanıyordu. Bedel ödeme gücüne sahip olanlar muaf olurken, bedel ödeyecek parası olmayanlar için askere

[17] Karpat, **a.g.e**,, s. 280.
[18] Karpat, **a.g.e**,, s. 281.

gitmekten başka çareleri yoktu[19]. Dindar olan veya olmadığı halde askere gitmek istemeyen Yahudi gençler için tek çare, diğer yaşıtları gibi, gizlice yurt dışına kaçmaktı. Gidilen ülkelerin başında da Amerika gelmekteydi[20].

Özellikle askerlik hizmetini zorunlu hale getiren 113 sayılı kanunun kabul edilmesinden hemen sonra 1909 yılının Ağustos ve Eylül aylarında yoğun bir pasaport başvurusu görülecektir. Pasaport talebinde bulunanlar pasaportlarını kolaylıkla elde ediyorlardı. Bazı Amerikan Konsolosluğu görevlileriyle birtakım simsarlar bu konuda gayrimüslimlere yardımcı olmaktan geri durmuyorlardı[21].

Göçün hızlanmasına yol açan önemli bir neden 19. yüzyılda meydana gelen iki teknolojik yenilikti. Bunlardan ilki buharlı gemilerin yelkenli gemilerin yerini almasıydı. Böylece yelkenli gemilerle bir ayın üzerinde bir zamanda ulaşılan Amerika, buharlı gemilerle bir veya en fazla iki haftada ulaşılabilir hale gelmişti. 19. yüzyılın başlarında buharlı geminin icadıyla hızlanan gemi trafiği ve daha sonra insan taşımacılığının Avrupa gemi kumpanyaları için oldukça kazançlı ve çekişmeli bir sektör hâline gelmesi, göçmen trafiğinin de artmasına neden olmuştur[22]. Dahası yelkenli gemiler ticari kargo buldukları zaman hareket ediyor, buharlı gemiler ise hareket günleri belli düzenli tarifelerle çalışıyorlardı. İkinci teknolojik yenilik ise telgraftı. 1866 yılından itibaren Avrupa haber ajansları transatlantik telgraf hizmeti sayesinde Amerikan ekonomisindeki en son gelişmeleri takip edebiliyor ve kamuoyuna anında aksettirebiliyorlardı. Bütün bu nedenlerden ötürü 1820 ile 1860 yılları arasında beş milyon, 1860 ile kitlesel göçe son veren kota sisteminin kabul edildiği 1924 yılları arasında da otuz bir milyon göçmen Amerika'ya gelecekti[23].

Osmanlı Devleti'nin Yaşanan Sürece Tepkisi

Osmanlı'da 1862'den itibaren Kırım, Kafkaslar ve Balkanlardan milyonlarca Müslüman sığınmacının Osmanlı İmparatorluğuna akın etmeleriyle değişen ekonomik durum kimilerine yararken, kimilerinin de yeni düzende işsiz kalmalarına neden olmuştur[24]. Osmanlı İmparatorluğu'nun XIX. yüzyılda bozulan ekonomisi, tarımsal ürünlere Avrupa'dan gelen talepler ve bunun sonucunda geçime dayalı tarımın yerini nakit karşılığında üretilen mahsullere bırakmasıyla yeni metotları benimseyemeyen Anadolu'daki birçok çiftçinin işsiz kalması ve ABD'de meydana gelen endüstriyel atılımlarla işgücü piyasasının ağır işlerde çalışacak vasıfsız işçi arayışları, Osmanlı'dan buraya doğru çoğunluğu tarımla uğraşan kişilerin vasıfsız işçi adı altında göç etmelerine yol açmıştır. İmparatorluğun son dönemlerinde gittikçe kötüleşen Osmanlı

---

[19] Ancak İkinci Meşrutiyet'in ilanından sonra 7 Ağustos 1909 tarihinde kabul edilen ve 11 Ağustos 1909 tarihinde Takvim-i Vekayi'de yayınlanan bedel-i askeriyeyi lağveden ve tüm gayri Müslim tebaa için askerlik hizmetini zorunlu kılan 113 sayılı "Ahz-ı asker Lâyıha-i Kanuniyesi Kanuniyeti Iktisâb Edinceye Kadar Mer'i Olmak Üzere Anâsır-ı Gayr-ı Müslime'nin Kur'aları Hakkındaki 27 Safer 1304 Tarihli Ahz-ı Asker Kanunu'nun Mevadd-i Müteallikesini Muadil Kanun" karşısında askerlik hizmetini yapmak istemeyen Yahudi gençler çaresiz durumdaydılar.

[20] Sinan Kuneralp, (1999), "*İkinci Meşrutiyet Döneminde Gayrimüslimlerin Askerlik Meselesi (1908-1912)*", **Toplumsal Tarih**, sa:72, Aralık 1999, s.11-15.

[21] Ufuk Gülsoy, (2000), **Osmanlı Gayr-i Müslimlerinin Askerlik Serüveni**, İstanbul:Simurg Yay.,s. 146-147.

[22] Robert Mirak, (1983), **Torn Between Teo Lands: Armenians in America 1890 to World War I**, Cambridge: Harvard University Pres.,s.37.

[23] Bali, **a.g.e,** s.24.

[24] Daha ayrıntılı bilgi için bkz. Kemal H. Karpat, "*The Ottoman Emigration to America*", **İnternational Journal of Middle East Studies**, 1985, sa: 2. Amerikan Board misyonerlerinin Protestan mezhebini yaymak dışındaki en önemli fonksiyonu Amerikan ideolojisini empoze etmek ol muştur. Misyonerlerin bu özelliği üzerinde fazla durulmasa da aslında bu, onların çok önemli bir yanıdır. 1898 İspanya-Amerika savaşıyla temelleri atılan Amerikan emperyalizmi ve kendinden aşağı "ırk"ları eğitme, onlara demokrasi, özgürlük, eşitlik götürme görevinin "Tanrı tarafından" Amerikalılara verilmiş olması (manifest destiny) misyonerlerin de bu doğrultuda bir eğitim vermelerine neden olmuştur. Bundan dolayı, misyonerler tarafından eğitilerek 1830'ların ortalarından başlayarak ABD'ye giden ilk Ermenilerin burada kendi soydaşlarıyla yeni bir yaşam kurma ve eğitim amaçlı gittiğini söylenebilir.

ekonomisi tüm milletler için göçün en önemli "*itici*" faktörü olmuştur. Belirtilenlerden başka, Osmanlı İmparatorluğuna Avrupa'dan gelen milliyetçilik akımları ve misyonerlerin faaliyetleri en önemli üç "*çekici*" faktör olarak karşımıza çıkmaktadır[25].

Osmanlı topraklarından özellikle de Suriye'den Amerika kıtasına göç, 1860'lı yıllarda başladı ve kesintisiz olarak azar azar sürdü. İlk yıllarda Amerika'ya kalkan gemilerin sayısı hayli azdır. Bununla birlikte, dış göç oranı 1878-1879 tarihinden itibaren artmaya başladı. Ayrıca ilk kez Güney Amerika ve Karayipler'e yönelen bir hareket oldu. 1891 yılından sonra İspanya'nın, Osmanlıların Küba'ya (ve Filipinler'e) göçünü yasaklama kararı üzerine göç seli Kuzey Amerika'ya yöneldi ve hacmi artarak 1896-1897'de, Osmanlı hükümetinin göç yasağını kaldırmasından sonra, doruk noktasına ulaştı. Göç oranı, kaynaklandığı yerde yeni kısıtlamalar getirilmiş olmasına karşın yüz-yılın başından itibaren tekrar arttı ve 1908-1914 yılları arasında son kez doruk noktasına çıktı. Bu dönemde öncelikle İttihat ve Terakki hükümetinin ilk iş olarak görece bir özgürlük ortamı getirmesi ve ardından 1912 yılında Balkan Savaşı'nın bir alt üst oluşa neden olması göçü canlandırmıştı. Balkan Savaşı, başta Balkanlar ve Anadolu olmak üzere bütün Osmanlı vilayetlerinden Amerika kıtasına ve aynı zamanda Rusya'ya olan göçü tetikledi.

Göç etmiş Osmanlı vatandaşlarından ülkelerine geri dönenler, Osmanlı devletine yeniden giriş yaparken hiçbir sorun yaşamamışlar, hatta çoğu zaman kendilerine parasal yardım da yapılmıştı. Hükümetin temel politikası, ırk ya da din ayrımı gözetmeksizin, mevcut durumdaki ya da eski bütün Osmanlı tebaasına geri dönmekte sınırsız bir özgürlük tanımaktı. Hükümetin tüm giderleri üstlenerek yeniden vatandaşlığa alma politikası, Rusya'dan geri dönmek isteyen Rum ve Ermeni tebaası ve Amerika, Avustralya ve Afrika'dan geri dönmek isteyen Suriyeliler ve diğer Osmanlı tebaası için de geçerliydi. Yıllar boyu dış göç, Osmanlı idaresi sırf nüfusunu ve vergi gelirini kaybetmek istemediği için değil, aynı zamanda yoksul göçmenlerin Osmanlı saygınlığına ülke dışında zarar vermelerinden çekinildiği için de yasaklanmıştı. 1888 yılında Osmanlı resmi çevrelerinde egemen olan görüşe göre pek çok göçmen "proleter sınıflara" aitti ve Amerika kıtasında dilencilik yapmayı düşünüyordu. Bu görüş, bilhassa seçkinci bir bakış açısı ve saygınlık düşkünü olan Barselona'daki elçi Türkhan Bey tarafından da kesin olarak dile getirilmişti. Osmanlı idaresinin bu yaklaşımı, göçmenlere karşı bazı Amerikan basın organlarındaki olumsuz tutumu da yansıtmaktaydı. Örneğin, Mail and Expraî'te, Kıbrıs'tan gemiye binmiş olan Maruniler şu sözlerle anlatılmaktaydı:

Vahşi ve kavgacı bir insan topluluğu olmanın yanı sıra koyu cahiller ve yıllarca Müslümanlara karşı sürdürdükleri savaş nedeniyle insanlıktan çıkmışlar. Güya Hıristiyanlar... Amerika Birleşik Devletleri'ne nakledilmeleri girişimi, Roma Katolik Kilisesi'nin desteği ve teyidi altındadır. Doğaları, eğitimleri, kalıtsal içgüdüleri gereği bu yırtıcı, yarı vahşi dağlılar Amerikan vatandaşı olmak için gerekli niteliklerden tümüyle yoksunlar... Zaten bize bir dert olan kökü dışarıdaki bu cehaletin ölümcül yükü, bunların aramıza katılmasıyla birlikte daha da artacaktır… Çok sayıda Ermeni Amerika Birleşik Devletleri'ne göç etme hazırlığı içindedir... Ama bunların hiçbiri Amerikan vatandaşı olmaya uygun değildir[26].

Diğer taraftan Osmanlı hükümetinin tutarlı bir göç politikası benimsememesi, Osmanlı ülkesinden ABD'ye doğru nüfus hareketinin devam etmesine sebebiyet vermiştir. Çünkü incelediğimiz ve yeri geldikçe örneklendirdiğimiz belgelerde ortaya çıkan en önemli gerçek eyalet ve kazalardan merkeze yapılan göçlerle alakalı yazışmaların merkez tarafından gerektiği şekilde değerlendirilmediği ve dolayısıyla da göç etmek isteyenlerin bunun için uygun ortam buldukları görülmektedir.

[25] Gülnihal Bozkurt, **Gayrimüslim Osmanlı Vatandaşlarının Hukukî Durumu**, Ankara: Türk Tarih Kurumu 1996.
[26] Karpat, **a.g.e**, s. 285-286.

Yapılan göçlerde karşımıza çıkan bize özgü nedenlere bakacak olursak şunları ifade etmemiz gerekecektir. Bunlar esas itibariyle iktisadi ve siyasi idi. İlk neden Amerika'da vasıfsız işçilere ödenen ücretlerin Türkiye'ye kıyasla beş ila on misli yüksek olmasıydı. Yüksek ücretlerle on, on beş, yirmi hatta yirmi beş yıl boyunca Amerika'da çalışan ve Türkiye'de yaşarken alıştığı mütevazı hayat tarzını aynen sürdüren Türk işçisinin birkaç bin dolar tasarruf yapması pekâla mümkündü. Bir işçinin yıllar boyunca biriktirdiği tasarrufları Türkiye'ye geri döndüğü zaman rahat bir hayat sürmesine imkân verecek bir servet oluşturuyordu. Bu nedenle "*Amerika'ya göç etmek*" Türk göçmenlerine hiçbir şey kaybettirmeyeceği gibi tam aksine çok şey kazandırabilirdi. Türkiye'ye özgü ikinci neden siyasiydi. Osmanlı Devleti'ndeki istibdat rejimi ile yaygınlaşan rüşvet ve adam kayırmacılık en çok azınlıkların aleyhine işliyordu. II. Meşrutiyet'in ilanı ve Osmanlı toplumunda yaşayan değişik etnik unsurlara "*Osmanlılık*" ruhunu yerleştirme çabaları azınlıkları önce umutlandırmışsa da bir süre sonra aynı etnik unsurlarda beliren milliyetçi ve ayrılıkçı hareketler bu umutları söndürmüştü. "*Osmanlılık*" ruhunu yerleştirme kararı o ana kadar bedel ödeyerek askerlikten muaf olan azınlıkların silâhaltına alınmalarına da temel oluşturdu. Askere alınmak istemeyen gayri Müslimler Amerika'ya kaçmaya başladılar. Balkan Savaşları nedeniyle ilan edilen seferberlik, vergilerin artırılması ve geleceğin daha da kötü koşullara gebe olması gibi nedenlerden ötürü göç daha da hızlanacaktı[27].

Bütün bu sebeplerin yanı sıra, azami kâr etmeyi amaçlayan buharlı gemi kumpanyaları ile tefeci ve işçi simsarlarının Amerika'ya göçü teşvik etmek için sarf ettikleri gayretler de göçmen sayısını artıran diğer etkenlerdi. Amerika'ya sefer yapan gemi kumpanyalarının biletlerini satan bayiler, yüksek faizle borç para veren tefeciler, ucuz işgücü elde etmek isteyen işçi simsarları, tek kelimeyle göçmenleri istismar etmek isteyen herkes göçü artırmak amacıyla Amerika'nın sunduğu "*fırsatlar manzumesi*"ni abartarak anlatmaktaydı. Bu renkli ve abartılı "*fırsatlar ülkesi*" tasvirine kanan Osmanlı vatandaşları Amerika'ya yolcu taşıyan gemilere binmek üzere Liverpool'a gidiyor, buradaki Amerikan Konsolosluğu'na başvurarak vize talebinde bulunuyor, ancak bu istekleri genellikle reddediliyordu. Başvuruları reddedilen Osmanlı uyruklularının içinde bulundukları biçare durumdan ötürü Liverpool'daki Osmanlı Konsolosluğu Hariciye Nezareti'ni ikaz etmek zorunda kalmıştı. Benzeri vakalara başka limanlarda da rastlanıyordu[28].

Massachusetts eyaletinde bulunan Peabody şehri ABD'ye ilk Türk göçünde oldukça önemli bir yere sahiptir. 1868'de Peabody adını almış olan şehrin 1890'larda ekonomisinin neredeyse tamamı deri endüstrisine dayalı bir hâle gelmiş ve nihayet 1919'da bu şehir dünyanın en büyük deri üreticisi olarak kabul edilmiştir. Bu fabrikaların vasıfsız işgücü gereksinimlerinin büyük bir bölümü buraya XIX. yüzyılın sonlarında gelmeye başlayan özellikle Türk, Rum ve Yunanlı göçmen işçilerle karşılanmıştır. 1906'da tabakhanelerde çalışan işçilerden 700'ünü Yunanlı ve Rum, 400'ünü Türklerin oluşturduğu söylenmektedir[29].

Ermenilerin, Amerikan Board misyonerleri vasıtasıyla ABD'ye 1830'ların ortalarında başlayan eğitim ve ticaret amaçlı göçleri, daha sonra giden ailesine bir mektup yazarak onları da buraya getirme isteğini belirtmesi, "*Yeni Dünya*"daki yaşam, seyahat yolları ve bunu sağlayan gemi kumpanyaları hakkında verdikleri bilgi neticesinde ilişkiler ağı kurulmuştur. Ermenilere, ABD'ye giden akrabalarından gelen mektuplarda anlatılanlar bölgede bulunan diğer milletlere de yayılmakta gecikmemiş, böylelikle, daha önce de belirtildiği gibi, Ermenilerle birlikte Yeni Dünya'ya doğru

[27] Bali, **a.g.e,** s.25.
[28] Bali, **a.g.e,** s.26.
[29] John A. Wells, **The Peabody Slory: Events in Peabodys History 1626-1972**, Salem: Essex Institute, 1972.

diğer Osmanlı milletlerinin de göç halkaları oluşturmalarına neden olmuştur[30].

Bu ilişkiler ağının nasıl oluşturulduğunu konusunda bir örnek vermek gerekirse, 1909'da Harput'tan, Peabody'ye doğru yola çıkan Mahmut Hasan'ın S.S. Chicago gemisiyle yolculuk masrafını, Peabody'de bulunan babası Hacı Hüseyin'in ödediğini ve buraya gelmesini sağladığını görülmektedir. Oraya giden pek çok Türk göçmenin yolculuk masraflarını kendisi veya bir akrabası karşılamıştır. Peabody'de bulunan akrabalara veyahut arkadaşlarına gidilmekte, bu sayede de yolculuk esnasında ve daha sonra meydana gelebilecek olan risk faktörlerini önemli bir ölçüde azaltmaktadır[31].

Bu göçler devam ederken devletin yazışmalarında öne çıkan konu hep askerlik olarak görülmektedir. Devlet askerlik yaşına gelmiş olanların yurdu bu şekilde terk etmelerini önlemek istemektedir. Bunun için çeşitli önlemler alınmaya çalışılmakta Mamuret'ül-aziz, Trabzon, Canik, Halep ve başka bölgelerden merkeze durumun bildirildiğini ve devletin birtakım önlemler alma gayreti içinde olduğu görülmektedir.

Örneğin; Piyade dairesinden 25 Zilkade 1328 / 14 Teşrinisani 1326 (27 Kasım 1910) tarihli Harbiye Nazırı adına Müsteşar tarafından Dahiliye Nezaretine gönderilen yazıda memleketten göç edenlerin içinde askerlik çağına gelmiş olanların sayısının yok denecek kadar az olduğu belirtilmekle beraber, III. Ordu'dan gönderilen telgrafta yer alan hususlar uyarınca gerekli görülen tedbirlerin alınması konusuna dikkat çekilmektedir. 17 Teşrinisani 1326 (30 Kasım 1910) tarihli bir başka evrakta, göç etmek isteyenlerin mutlaka güvence vermek zorunda oldukları, pasaportsuz olarak asla göçlerine izin verilmemesi ve haklarında gerekli yasal işlemin yapılmasının gerekliliği vurgulanmaktadır.

Mamuret'ül-aziz vilayetinden Vali Mehmet Ali imzasıyla 11 Aralık 1909 tarihli telgrafta, yurdu terk ederek kaçanların sadece redif olmadıkları halktanda büyük bir göçün yaşandığı belirtilmektedir. Hatta vali telgrafın yazıldığı hafta bölgesinden gidenlerin sayısının birkaç yüzü geçtiğini ifade etmektedir. Bu yüzden cemaatlere tezkire gönderildiği gibi beyannamelerinde yayınlandığı belirtilmektedir. Fakat yinede alınan tedbirler yeterli görülmemektedir[32].

9 Kanunuevvel 1326 (22 Aralık 1910) tarih ve 724 numaralı valilik tezkiresinin ve Polis Müdüriyetinin 28 Kanunuevvel 1326 (10 Ocak 1911) tarihli ve 264 numaralı müzekkeresinin cevabında şu hususlar belirtilmektedir.

1- Bu ana kadar Amerika'ya yapılan göçün hayli yekûn oluşturacağı nüfus idareleri kayıtlarıyla ve askerlik yükümlülerinin hemen hemen üçte ikisi Amerika'da bulunduğu gerçeği her redif taburu dairesinde yapılacak genel bir yoklama ve kayıtların incelenmesiyle ortaya çıkacağı,

2- Amerika'ya işçi sevki için Osmanlı topraklarında kurulan acenteler birçok merkeze dağılmış ve her bir şubenin özel adamları olup halkı ve özellikle köylüleri teşvik etmek ve kandırmak için kaza kaza köy köy dolaşarak topladıkları halkı kafilelerle denizden Yunanistan, karadan da Sırbistan ve Avusturya taraflarından Amerika'ya sevk ettikleri,

3- Göçün sebepleri ise senelerce önce Amerika'ya gidenlerin bir iki sene içinde üçer-beşer yüz lira kadar hatta daha fazla para biriktirerek memleketlerinde arazi ve emlak edinmeleri ve mal mülk sahibi olmaları sebebiyle bu durumu gören ve işiten herkes Amerika'ya gitmek arzusunda bulunmaktadır. Ayrıca Müslüman olmayan halka da askerlik yükümlülüğünün getirilmesinden sonra gerçekleşen göçün büyük kısmını askerlikten kurtulmak isteyen ve bir daha dönmemek üzere göç eden gayrimüslim halk oluşturmaktadır.

---

[30] Acehan, **"a.g.m."**, s.227.

[31] Acehan, **"a.g.m."**, s.228.

[32] BOA, DH. THR. 28 evasıt 1327 (11 Aralık 1909)

4- Göçün nasıl gerçekleştirildiği konusuna gelince, önce Amerika'ya gidecek olan her ferdin elinde sekiz Napolyon kadar bir para bulunması Amerika hükümetince kesinlikle kararlaştırılmıştır. Fakat, göç edenlerin hemen hiçbirinin Amerika tarafından istenen sekiz Napolyonu bulacak ayrıca Amerika'ya kadar yol masraflarını karşılayacak ekonomik güçleri olmadığından bağ, bahçe, tarla, ev ve çift aletleri gibi şeylerini satmaksızın sanki borcu varmış gibi ve borç alırmışçasına ellerindeki arazi ve mülkleri belirli bir vade altında teminat gösterdikten sonra Amerikan Göç acentelerine sevk olunmakta ve bu sevkiyat pek yüksek ücretle yapılmaktadır. Mesela Selanik'ten Amerika'ya kadar bir kişinin vapur ücreti azami on iki Napolyon olup acente kişi başına otuz küsur Napolyona kadar ve en fazla bir senelik çek alarak sözleşme imzalamaktadır.
5- Amerika'ya göç edenlerin büyük bir kısmı çiftçilerden ve bir iki sene içinde askerlik çağına girecek şahıslardan olup yıllar geçtikçe göç hayli rakam oluşturacağına göre birinci derecede devletin gücünü oluşturan askeri sınıfın gün geçtikçe zayıflamasına ikinci derecede de memlekette ziraatın gelişmesinin engellenmesine yol açacaktır.
6- Amerika'ya göç edenlerin yarısını askerlik çağına gelenler teşkil etmektedir. Bu yüzden bunların sahte isimle Amerika'ya kaçmalarını önlemek için önce Amerika'ya ve başka taraflara gidecek olan herkesin bulunduğu kaza yönetimlerine müracaat ederek "mürur evrakı" almaları sonra da pasaportsuz ve pasaport kontrolüne mahsus bölgelerin dışından gemilere adam kaçıranlar hakkında ceza kanununda bir madde olmadığı için kaçakçıların hiçbir vakit önünün alınamayacağı tabii olduğundan, kaçakçıların ağır bir ceza ile cezalandırılmaları için ceza kanununa bir madde eklenecek olursa bu işe teşebbüs edenlerin şu durumdaki serbestlikleri engellenmiş ve dolayısıyla kaçak olarak göçün yüzde doksan derecede ortadan kalkması sağlanmış olacaktır.
Göçü önlemek üzere olası göçmenlere pasaport verilmemesi yöntemi uygulamaya konduysa da, bu politika düpedüz komisyoncular, göçmenlerin naklini üstlenen şirketler ve yasağı kırmaya yarayacak hileler geliştirebilenler için son derece kârlı bir iş imkânının büyümesinde kışkırtıcı olmuştu. Beyrut'ta, (az da olsa) İzmir'de ve İskenderiye'de göçmen kaydı yaparak ve onların yolculuklarını düzenleyerek zenginleşen pek çok acente vardı. Göçmenlerin Osmanlı nüfuz alanı dışına nakil için ödedikleri standart ücret başlangıçta 60 franktı ama 1914 yılına gelindiğinde bu rakam 190 franka fırlamıştı. Marsilya, Napoli ve Cenova'daki denizcilik şirketlerine çalışan Beyrut acenteleri, göçmenleri kaydediyor ve bazı aktarma noktalarına giden gemilere sıradan yolcu olarak bindiriyorlardı. Göç yasağı daha katı uygulanmaya başladığında, göçmen nakli yaptığından kuşku duyulan gemilerin Beyrut limanına yanaşmalarına izin verilmedi. Bu gemiler Osmanlı karasuları açığında demir atarak çeşitli küçük kıyı teknelerinden yolcu almaya başladılar ve bu sayede gemicilik şirketleriyle aracılar bu işten daha çok kâr elde ettiler[33].
Devlet, incelediğimiz belgelerde ticaret serbestliği ve gemilerin serbest dolaşımından büyük yararlar kazandığını ifade etmektedir. Ancak, firarilerin yasalara uygun olmadan özellikle Fransız gemilerince vapurlara limanların dışında pratika almadan veya hareketlerinden sonra açıkta binmiş olduklarını tespit etmiştir.
Göçün engellenmesi meselesi hakkında pek çok yazışma yapılmış olup bir örnek teşkil etmesi açısından Avlonya, Loşna, Askrapar kazalarından alınan mütalanameler bunlara güzel bir örnek teşkil eder. Mütalaaları göçün sebeplerine aittir. Bölgenin durumu noktasından doğru olmasının yanı sıra merkez kazasınca da göç aynı sebeplerden kaynaklanmaktadır. Şu ana kadar yapılan değerlendirmelerin hiç birisi göçü engelleyecek yollardan bahsetmemiş olduklarından mutasarrıf bu konudaki görüşlerini ilave etme lüzumu görmüştür. Mutasarrıf şunları belirtmektedir:

[33] Karpat, **a.g.e**, s. 286.

“Göç edenlerin büyük çoğunluğunu belki tamamını amele sınıfı oluşturduğundan bunun engellenmesi için görüşler sunmadan önce vilayetin bağlı sancak ve kazalarından senede kaç kişinin Amerika'ya gittiğini ve bunların tahminen ne kadar para ile memleketlerine döndüklerini sordum. Aldığım cevapları aciz görüşlerimin zemini yapıyorum. Malumdur ki Dünya'da hiçbir fert zorunlu sebepler olmadıkça çoluk çocuğunu uzun müddet terk edip her türlü tehlikeyi göze alarak Amerika gibi uzak bir ülkeye gitmez. Bu gibi yolculuk zorluklarını göze almaya yegane sebep olacak bir şey ancak geçim derdi olabilir. Ülkemizde gittikçe sayısı çoğalan göçün amele takımından olduğu ve bunların büyük bir servetle dönemeyecekleri ve o kadar bir servetle dönemeyeceklerini kendilerinin de pekala bilmiş olmaları ihtimal dahilinde bulunduğu halde ancak memleketinde çift ve çubuğunun noksanını tamamlamak, ağaların, çiftlik sahiplerinin ve paşaların hizmetkarlığından ve onlara Avlonya kaymakamının dediği gibi canlı bir makine gibi çalışıp durmaktan kurtularak başlı başına bir geçim sağlayabilmek ve ufak bir sermaye edinebilmek maksadıyla ömürlerinin memleketlerine faydalı olabilecek en mühim bir kısmını uzak ülkelerde çoluk çocuklarından ayrı bir şekilde geçirmeye mecbur olmaları bir taraftan umumi serveti diğer taraftan nüfusu yalnız düşündürecek değil aynı zamanda ağlatacak durumlardandır. Amerika hasta ve sakat olanları ve yaşlı olanları doğal olarak kabul etmiyor. Canlı bir makine gibi çalıştıracağı insanlarda, yüksek ücretlerle istihdam edeceği kimselerde zindelik arayacakları ve fabrikalarında işten kaçmaz, usanmaz, yorulmaz kimseler seçecekleri doğaldır. Acaba bu gibi zinde ve genç adamlarımızın göçlerinin oranı gittikçe artarsa bizde kalacak ihtiyarlar ile nüfusumuzu çoğaltmaya, gelişmemizi sağlamaya ülkemizi imar etmeye nasıl çalışacağız? Bu cihetler güneş gibi aşikâr bir gerçek ve iş başında olan yöneticilerimizin bildiği şeylerden olmakla göçün kademe kademe engellenmesine ve ilk senelerde üçte birden başlayarak halkın güvenini sağladıkça üçte iki nispetinde azaltmaya vesile olacak görüşlerimin uygulanabilmesine bir çare var ise o da halkımızın Amerika'dan getirecekleri parayı burada kazanabilmeleridir. Gerçekte ülkenin öğrenim durumu ilerledikçe darphanenin tedahüle çıkarttığı kırk elli milyon Osmanlı lirasını saklayan kasaların kapakları açılarak sahiplerinin çocuklarına da hizmet eyleyecekleri ve geçim sıkıntısından kurtulacağı açıktır. Haddi zatında bir değiş tokuş aracı olan parayı zenginlerimizin ellerinde tutarak piyasada kullanılmadığı müddetçe para sıkıntısının devam edeceği açıktır. Maarifin yaygınlaşmasıyla bu durum ortadan kalkacaktır. Bu durumun ortadan kalkmasına kadar halkımızın geçimini sağlayacak bazı önlemlerin hükümetçe alınması gereklidir. Binaenaleyh şu maksadı da görüşlerime temel aldım gerekli önlemleri arz etmeden önce dikkatleri limanlarımızın çevresinde olan ailemiz ile bütün vilayetler ahalilerine atfederek bir mukayese yürüteceğim. İzmir, Beyrut ve Selanik gibi önemli iskeleler bir yana Yafa, İskenderun, Mersin vs. gibi ikinci ve üçüncü derecede bulunan iskeleler civarında bile ahalimiz iş bulabilmesi münasebetiyle Amerika'yı seçen hemen hiçbir ferde tesadüf edilemeyeceğini biliyorum ve yine vukufum hasebiyle arz edebilirim ki bugün Amerika'ya göç edenlerin Cebel-i Lübnan müstesna olmak üzere yüzde doksanı bağlı sancakların ahalisindendir. %10 nisbetinde bulunan merkez sancakları ahalisinin yarısı vilayet merkezine bağlı kaza ahalisinden ve geri kalan yarısının da üçte biri vilayet merkezlerine isabet ederse üçte ikisi yine merkeze bağlı uzak köylerde yaşamaktadırlar. Bunun sebebi ise pek açıktır: Her vilayetin gelişmişlikten ne derece hissedar olageldiği mukayese edilirse göçün sebepleri kendiliğinden ortaya çıkar. Nispeten gelişmişliği fazla olan Osmanlı kıyı bölgelerini hesaba dahil etmeyerek doğrudan doğruya vilayetleri birbirleriyle, sancakları da vilayet merkezleriyle mukayese edebilmek için aynı zamanda cümlesini görebilmek üzere yüksekten kuş bakışı olarak Osmanlı ülkesine bakmak lazımdır. Şimdiye kadar uygulanan gelişme vasıtalarının hemen hemen tamamı vilayetin merkez

sancaklarında, özellikle de merkez kazasında görülür. Bağlı sancakların merkezleri ve kazalarında görülecek gelişmeler nispeten hiç derecesinde kalır. Yol aranılırsa, okul istenilirse, sanayi, ticaret bolluğu ve ziraat araç gereçleri merkez sancağında, kısaca bütün medeniyet ve gelişme merkez sancağında görülür. Tabiidir ki şu hale karşı bir soru sorulacaktır. Niçin merkez sancağı vilayete bağlı diğer sancaklara oranla daha gelişmiş ve her merkez sancağında toplanmıştır. Bunun cevabı pek açıktır: Mesele Nafia Nezareti (Bayındırlık Bakanlığı) bir vilayetin neresine yol yapılması gerektiğini öncelikle o vilayetin valisinden ve Nafia başmühendisinden sorar. Maarif Nezareti de vilayet için lüzumlu mekteplerin adedini ve maarifin yaygınlaştırılması hususundaki şeyleri yine validen sorar. Orman ve Meadin Nezareti nezarete ait hususları ve bunların uygulamasını… kısaca bütün bakanlıklar valiye sorar. Hangi vali kendi sancağının ihtiyaçlarını vilayete bağlı diğer sancakların ihtiyaçlarından sonraya bırakır. Elbette en önce merkez sancağının ihtiyaçlarını tamamlar. Azda olsa diğer bağlı sancaklara tohum saçar gibi fırlatırlar. Vilayetlerin aynası valilerin en önce merkez-i vilayeti olan sancağın ihtiyaçlarını vermek pek basit bir maharet gerektirir. Her türlü imar ve gelişmenin sağlanması da büyük miktarda para harcamayı gerektirmeyeceği güneşten daha aydınlık bir gerçek olduğundan bu meblağı harcayan merkez sancağının iş bulmakta güçlük çekmeyen ameleleri niçin Amerika gibi uzak bir ülkeyi seçsinler. Uzak diyarlara göçü vilayetlerin merkezden uzak sancaklarında yaşayan halk seçmek zorundadır. Vilayet merkezleri ile merkezden uzak kalan sancak ve kazalar arasında görülen ticaret hacmi farkına memurların maaşlarını da dahil etmek lazımdır. Bir memur aldığı maaşın hemen hemen tamamını yine görev yaptığı yerde harcamaktadır. Harcadığı bu para ise elbette bölge ticaretinin gelişmesine yardım etmiş olacağından vilayet ve sancak merkezleri ahalisi de bundan nasiplerini alıyorlar.

Şimdi Amerika'ya göçün önünü almanın yollarına sıra geldi. En önce alınacak çare Nafia ve Maarif Nezaretlerinin bakış açılarının başka yönlere çevrilmesidir. Nafia Nezareti her sancağın yollarını yerli amele kullanarak yavaş yavaş yapmalıdır. Maarif Nezareti bir vilayete ayırdığı tahsisatı vilayetin kazalarına adil bir şekilde dağıtır ise bir dereceye kadar göçün önü alınabilir.

Mesela: Berat sancağının amele gelirleri altı yüz elli bin kuruş kadar olduğu halde evvelce de bildirdiğim gibi Hz. Adem (a.s.)'in yaradılışından beri ilkelliğini muhafaza ede gelmiş olan Berat Sancağında yolsuzluktan kış mevsiminde çamur deryasıyla kuşatılan kasaba ile ahalinin köylerle münasebeti tamamen kesilmesine ve bu vesile ile de göçün çoğalmasına başka bir sebep olmaktadır. Berattan göç eden amelenin Amerika'dan getirdikleri paranın miktarı tahminen senede otuz beşer lira kadar bir yekûna bâliğ olabilir. Özellikle yolları olmadığından naşi ödemekten kaçındıkları "Amele-i Mükellefe" vergisinin kendi sancaklarına sarfına müsaade edilecek olursa bu vergiden elde edilecek gelirler halkın Amerika'dan getirdikleri paradan daha fazla olacaktır. Dolayısıyla ahaliden göç fikri silinecektir. Yıllar geçtikçe yollar tamamlanacak ve ticaret ve ziraat hususundaki gelişme az bir zamanda zirveye çıkacaktır. Adana ve Suriye gibi uzak bölgelerden Marsilya ve Triyeste'ye sevk edilen buğdayın okkasına bölge ahalisi en son kırk para aldıkları halde sahip oldukları arazinin ekim gücünün aynı olmasının yanı sıra birlikte Marsilya'ya daha yakın ve Triyeste'nin koltuğunda bulunan Adriyatik sahilleri şu yol sıkıntısından dolayı Suriye ahalisinin istifadesi kadar istifade edemiyor. Nasıl edebilsin ki, bir beygir yükü iki denk için Avlonya iskelesinden Berat'a kadar yani altmış kilometrelik bir mesafeye verilecek nakliye ücreti, bu denkleri Amerika'dan Avlonya iskelesine kadar nakl için verilecek ücretin iki mislidir. Bu durum içinde yuvarlanan ahali Amerika'ya göç etmez de ne yapar? Sözün kısası, buna benzer her taraftan gelecek maruzat ilgili makamca dikkate alınarak aciz arzlarım gereği her sancağın genel bütçeden

"amele-i mükellefe" gelirlerinin ait olduğu sancağa harcanmasına izin verilir ise ve Maarif Nezareti'nin çalışmalarından istifade edilinceye kadar göç meselesi doğal olarak ortadan kalkar."
Berat mutasarrıflı konuya ilişkin olarak hazırlamış olduğu rapor yaşananları, kaygıları, devletin alması gereken hususları açık bir surette ortaya koymaktadır. Ergiri Mutasarrıflığının 4 T. Sani 1326 tarihli ve 759 numaralı tahriratında yine önemli tespitler bulunmaktadır.
Osmanlı tebaasından Amerika'ya gidenler, ticaret yaparak dönmek üzere gidenler yada bir daha dönmemek üzere göç edenler olmak üzere iki kısımdır. Abdülaziz Han devrinden beri halı ticareti maksadıyla Ermeni daha sonra da Rum unsurundan üç beş kişi gidip az bir sermaye ile gidenler beş on sene zarfında harikulade denecek derecede servet kazanınca Ermeni ve Rumlardan bazı girişimcilerin gözlerini açmış ve Almanya'dan yıllık elli bine yakın nüfusun Amerika'ya göç etmekte olduklarına dair gazetelerde okunan haberler dahi gitme fikrine cüret vermiş olmakla yine o iki unsura Ermeniler ve Rumlar mensup epeyce insan ticaret amacıyla Amerika'ya gitmişler ve bazıları da Amerikalı kadınlarla evlenerek yerli haline gelmişlerdir.
Devlet göçün önlenmesi için birtakım tedbirler almıştır. Beyrut Vilayeti tahrirat kaleminden çıkan 18 Şevval 1328 / 9 Teşrin-i Evvel 1326 (21 Ekim 1910) tarihli belge bunu özetler niteliktedir. Sahildeki şehir ve kasabalarda yaşayan halkın azimet ve seyahatleri de öyle köylüler gibi toplu halde değil tek başına gerçekleştiğinden bunlar arasında yalnız askerlik çağında bulunanların "*redif dairelerinden ilişiklerini kestiklerine dair resmi belge alma mecburiyeti*" usulünün konulması tercih edilen önlemler arasında olmalıdır. Göçün asıl sebebini inceden inceye araştırmaya gerek yoktur: Çünkü bir ülke halkının vatanlarını ve ailelerini terk ederek dilini ve durumlarını bilmedikleri, tanımadıkları uzak ülkelere gitmek külfet ve meşakkatini tercih etmeleri zorunluluk ve geçim yollarını aramaktan başka bir maksat taşımamaktadır. Ülkede yavaş yavaş geçim yollarının artması ve iş güvenliğinin istikrar kazanması şu göç belasının kalkmasına tek çare olacağından şüphe yoktur. Arazinin hakkıyla ve tamamıyla işletilmesi, yeni madenler ve fabrikalar açılarak halkın kabiliyeti ve ülkenin ihtiyacına uygun ve yeterli iş alanlarının ortaya çıkmasına çalışılmalıdır. Ayrıca mevcut ziraat teknolojisini ve çeşitli iş kollarını teşvik etmeye ve çoğaltmaya çalışılmalıdır.
Halkı göç girişiminden vazgeçirmek ve bir takım teşvik edicilerin etkilerine kapılmamalarını sağlamak üzere mülki memurlara uygun beyannameler yayınlanmasında fayda görüldüğü belirtilmektedir. Bu konuda hazırlanan bazı tavsiyeler ve telkinleri içeren beyannameler köy köy, mahalle mahalle bütün halka okutularak ve ihtiyaç durumunda Müslüman ve Hristiyan din adamları aracılığıyla cami ve kiliselerde vaaz şeklinde insanlara anlatılmıştır.

Bir Örnek: Arjantin'de Osmanlı Nüfusu[34]

Arjantin Baş Konsolsu Emin Arslan'ın hazırlamış olduğu 9 numaralı ticaret raporunda bölgede bulunan göçmenlere de değinilmiştir. Rapora göre; Arjantin'e gelen göçmenlerin büyük bir kısmı, Suriye bölgesinden gelmektedirler. Bu göçmenler, Arjantin'de her türlü sefalete dolandırıcılığa ve hilekârlığa maruz kalmaktadırlar. Yan kesicilerin fenalıklarına kalmamaları için konsolos bizzat Türkçe, Arapça ve Fransızca olarak üç lisanda broşürler hazırlayarak bu ilanların vapurlara ve acentelere asılmasını sağlamıştır.
Arjantin hükümetinin, ülkesine gelen göçmenlerle ilgili olarak yaptığı uygulama şu şekildedir. Öncelikle 2. ve 3. sınıf yolculuk yapan tüm göçmenleri Arjantin'e getiren vapurlar, göçmen müfettişi ve hekim tarafından sıkı bir denetimden geçirilmekteydiler. Bu muayene neticesinde bazılarının durumu ve sıhhati uygun görülmekle birlikte bazıların durumu ise uygun görülmemekte

[34] Bu bölümdeki bilgiler, BOA, **Ticaret Layihaları**, Numara:9, Matbaa-i Amire, sene 1330, s.1-12.

idi. Sarılık gibi hastalıkları olanlara mutlaka dikkat edilirdi. Bazı yolcular göç kanunundan muaf olmakta ve evraklarının üzerine alelade yolcu tabiri eklenerek gümrüğe gönderilir ve oradan da istediği yere gidebilirdi.

Göçmen kanunun yararlanmak isteyenler ise hususi memur marifetiyle kendilerine tahsis olunan misafirhaneye sevk edilirlerdi. Bu göçmenlerin isimleri defterlere kaydedilmekte idi. Deftere kayıt işlemleri bittikten sonra ellerine 5 günlük ikamet bileti verilir ve sadece hastalık gibi bir mazeret ortaya çıktığında biletleri yenilenirdi.

Osmanlı konsolosunun isteği üzerine, Buenos Aires Limanına ulaşan Osmanlı göçmenlerinin toplam sayısı hakkındaki tablolar Genel Göçmen İdaresi'nin göndermiş olduğu bilgiler ışığında rapora eklenmiştir. 1904-1914 seneleri arasında Arjantin'e gelmiş olan göçmenler tablo olarak şu şekilde verilebilir.

1914 senesinde Arjantin'e ulaşan göçmenlere ait istatistikler

Ocak	1354
Şubat	955
Mart	1426
Nisan	1098
Mayıs	1532
Haziran	1108
Temmuz	1205
Ağustos	896
Eylül	1291
Ekim	2194
Kasım	3767
Aralık	3565
yekun	20391

1904 tarihinden 1914 tarihine kadar Buenos Aires şehrine göç eden Osmanlılara ait istatistik

1904	Senesinde dahil olanlar	3226
1905	Senesinde dahil olanlar	7085
1906	Senesinde dahil olanlar	7177
1907	Senesinde dahil olanlar	7436
1908	Senesinde dahil olanlar	111
1909	Senesinde dahil olanlar	11765
1910	Senesinde dahil olanlar	15478
1911	Senesinde dahil olanlar	13605
1912	Senesinde dahil olanlar	19792
1913	Senesinde dahil olanlar	20391
yekun		115066

1911 senesinde göç eden Osmanlıların istatistiki

Familya itibariyle	**Mezheb itibariyle**
Erkek: 10722	Müslim: 5290
Çocuk: 942	Katolik: 5514
Kadın: 1457	Protestan: 510
Kız: 484	Mezheb-i saire: 2291
Yekun: 13605	Yekun: 13605

Başkonsolosun bizzat yaptığı tahkikata göre Osmanlı göçmenlerinin uğraştıkları işler ve sayıları tahmini olarak şu şekilde ifade edilmiştir.

Sahib-i san'at- amele	5.000
Seyyar satıcı	15.000
Rencber	35.000
Tacir	10.000
İhtiyar ve Sucu	15.000
Kadın	5.000
Toplam	85.000

Bu insanların yaptıkları işlerdeki kazançları da kendi geçimlerini sağlayacak boyuttadır. Tabloda görüldüğü gibi 10.000 tacir bulunmaktadır. Bunların da her birinin ortalama kazancı 10.000 pezo kadardır. (1 Pezo 2 Frank 20 santim kıymetindedir.) Böyle bir hesaplamadan yola çıkarak bu bölgeye yerleşmiş olan ve ticaretle uğraşan tüccarların serveti 10.000x10.000=100.000.000 pezoyu bulduğunu ifade edebiliriz. Toplam sayısı 35.000 dolaylarında bulunan ve rencberlikle uğraşanların günlük 2 pezo yevmiye ile çalışmakta olduklarını tespit ediyoruz. Fakat bu rakam, buğday ve mısır hasatı yapıldığı zamanlarında günlük 4,5 pezoya kadar yükselmektedir.

Bölgede var olan nüfus yapısı sosyal hayatta da bir dizi değişimi beraberinde getirmiştir. Buenos Aires şehri Arapça olarak çıkarılan gazetelerin en fazla neşredildiği yerdir. Burada iki tane günlük, 5-6 tane haftalık ve bir tanede 15 günlük gazete çıkarılmaktadır. Bu haliyle çıkarılan gazeteler oldukça fazla bile görülmektedir. Hâlbuki burada yaşayan Fransızların %92'si okuma-yazma bildiği halde günlük sadece bir gazete ile yetinmektedirler.

%30 okuyup yazabilen bir cemaat için yedi sekiz gazetenin çıkıyor olması ciddi bir hadisedir. Bu nedenle bunların hiçbirisi masrafını koruyamamakta ve ekserisi ecnebilerin verdiği ilanlar olmasa yalnızca aboneleriyle hayatlarını devam ettirmeleri mümkün görülmemektedir. Bu gazetelerin Avrupa gazeteleri gibi abone ücretlerini peşin almadan gazete göndermemek gibi bir lüksleri de bulunmamaktadır. Buna karşın yayın hayatlarını devam ettirebilmeleri için yeni abone kaydına ihtiyaçları vardır. Zamanlarının bir kısmını bu abonelik bedellerinin tahsili için sarf etmektedirler. Bunu beceremedikleri zaman bazen ücretlerini ödemeyen aboneleri gazetede ilan etmektedirler. Fakat bu olayın insanların gazete çıkarma hayallerine ters düştüğü kesindir.

Bu sorundan başka abonelerin mizacına hizmet mecburiyetiyle gazeteler, lüzumlu-lüzumsuz mektuplar veya vesikalar neşretmektedirler. Bu durumda gazetelerin manevi kıymetini düşürmektedir. Gazeteler genelde sermayesiz işe başladıkları gibi ilana para vermek gibi bir gerçek daha yaygın olmadığı için bu yayınların içeriği oldukça güçsüzdür. Bu sermayesizlik genellikle gazetenin imtiyaz sahibini idareye yönelik yazılarla meşgul olmak mecburiyetinde bırakmıştır. Esasen yazı sanatı gibi nazik ve özenli bir meslek için yetişmiş olanların azlığına ilave olarak

meşguliyetin çokluğu ile yazılan makalelerin dikkatsizce ve araştırılmadan kaleme alındıkları görülmektedir.
Bu gazetelerin bir başka göz ardı edilmemesi gereken özellikleri de menfaatleri için her türlü yola başvuruyor olmalarıdır. Konsolosun, buraya ulaşan adamlarından birisi bir gazetenin kendisine yaptığı şantaja maruz kalmıştır. Bu şekilde halleri olan gazetenin, çok geçmeden satışı azalmış ve kapatılmak zorunda kalmıştır. Sahibi de devamında çekip gitmek zorunda kalmıştır.
Netice olarak, Osmanlı ülkesinin her tarafından gelerek yeni kıtaya yerleşen insanlar buralarda kendi yaşam şartlarını oluşturmaya çalışmışlardır. Her yönüyle sosyal hayatlarını kendi gerçekleri ile yerleştikleri yeni coğrafyanın gerçekleriyle birleştirebilmeyi becerebilmişlerdir.

20. Yüzyılın Başında Arjantin– Osmanlı Devleti İlişkileri

Arjantin, Osmanlı devleti gibi tamamen bir ziraat ülkesidir. Bu yüzden iki memleket arasındaki ilişkiler, ticaret ve sanayi ile alışılmış olan devletlerin ilişkileri gibi olduğundan, ithalat ve ihracatımız onlarınki gibi önemli oranda gelişme göstermemiştir. İki ülke arasındaki mesafenin fazla oluşu bu sorunun en önemli sebeplerden birisi olup, Arjantin Başkonsolosu Emir Arslan'ın hazırlamış olduğu raporun sonunda verilen tablolarda bunu destekler niteliktedir. Arjantin kendisine yakın olan ülkelerden ihtiyaçlarının önemli kısmını karşılamaktadır. En önemli güçlüklerden birisi olan malların vapurdan aktarılması konusunu, gösterdikleri gayret ve fedakârlık ile aşmış oldukları anlaşılmaktadır.
Ticari ilişkilerimizin geliştirilmesi açısından Arjantin ile ilgili olarak raporda tespit edilen ilk gerçek, Rumi takvimlere göre, eylül ile teşrinler bahar, kanunlarla şubat yaz, mart, nisan, mayıs sonbahar haziran, temmuz, ağustos kış mevsimine denk düştüğüdür. Konsolos'a göre mevsimlerin bu şekilde sıralanışından istifade ederek, yemiş ve benzeri ürünlerimizi Arjantin'de yetiştirilmedikleri bir mevsimde bölgeye sevk etmenin Osmanlı tüccarları için çok iyi bir teşebbüs olacağı belirtilmektedir[35].
Arjantin'in Buenos Aires şehrinde bulunan başkonsolosumuz Emin Arslan, hazırlamış olduğu raporda, Arjantin'in zirai durumu, iktisadi, sanayisi ile ticaret kaynakları ve Osmanlı Devleti ile Arjantin Cumhuriyeti arasındaki ithalat ve ihracata dair bilgiler sunmuştur[36]. Raporda yer alan bilgiler ışığında şunları ifade edebiliriz.
Arjantin ile Osmanlı Devleti arasındaki ilişkilerin, 20. yüzyılın başında fazla gelişememiş olmasının bir diğer nedeni de ulaşım vasıtalarının yetersizliğidir. Tüm bu sıkıntılara rağmen bazı Osmanlı mamulleri Arjantin pazarında yer bulabilmiştir. Türk halısı ve tütünü Arjantin pazarlarında yerini almıştır. Ayrıca Suriye'den de bölgeye birkaç ürün gönderilmektedir. Her iki devlet arsında ticari ilişki birkaç kalemden ibarettir.
Halı ticareti burada genellikle büyük ve zengin mefruşat mağazaları tarafından yapılmaktadır. Müşterilere uzun vadede veresiye satış yaygın olarak uygulanmaktadır. *"Şark Halı Şirket"*inin de burada bir memur, halı çeşitlerinin bulunduğu bir deposu bulunmaktadır. Her ne kadar fiyatlar yüksek olsa da pazarlıksız alışveriş yapılmadığı için fiyatlar oldukça fazla değişebilmektedir. Öyle ki satıcının istediği fiyatın 4/1'ine malların satışı gerçekleşmektedir. Tüm bunlara rağmen yine de Arjantin'de yerleşmiş bir kanı olarak aldatılma duygusu insanları tedirgin etmektedir.
Türk Tütünlerinin Arjantin'de sarfiyatı sınırlı olsa da Arjantin halkının ilgisi hızla artmaktadır. Bu tütünlerin bir kısmı Mısır'dan, İngiliz ticarethanelerinden gönderilmekte ve çokta pahalıya

[35] Bu bölümdeki bilgiler, BOA, **Ticaret Layihaları**, Numara: 7, Necim İstikbal Matbaası, 1328, s. 111-122.
[36] Bu bölümdeki bilgiler, BOA, **Ticaret Layihaları**, Numara:9, Matbaa-i Amire, sene 1330, s.1-12.

satılmaktadır. Tütün ticareti Arjantin'de gittikçe artmakta ise de talebi karşılayamadığı için, talebin yarısına yakın bir kısmı Brezilya, Paraguay, Havana ve Osmanlı Devletinden karşılanmaktadır. Tütün fiyatlara baktığımızda ise, Arjantin piyasasında, yaprak halindeki Osmanlı tütünlerimizin her kilosu birinci çeşit 4,50, ikinci çeşit 3,50, üçüncü çeşit 2,50 dolardır. Her kilo (bir pezo) yaklaşık iki frank yirmi santim gümrük resmine ve 2,50 frank vergiye tabidir.

Arjantin'de fazlaca gelişen ve ihraç edilen bir diğer mamulde dondurulmuş et ticaretidir. Bu dönemde Avrupa'da bu tür ticarete ilgi günden güne artmaktadır. Fakat bu tür ticaretinde kendine göre zorlukları bulunmaktadır. İngiltere bu tür ticarete verdiği önem sayesinde halkına en kaliteli malı çok ucuza sunma imkânına erişmiştir. Osmanlı devleti bu ticaretin önemini kavrayarak öncelikle İstanbul, İzmir ve Beyrut'ta üç soğuk hava deposu kurmuştur. Buna ilave olarak da et nakline mahsus vapurları temin edilmeye çalışılmıştır. Burada siparişleri karşılayacak her türlü kumpanya mevcuttur. Yükünü boşaltan tüm gemiler Osmanlı Devleti'nin ürünü olan kuru üzüm, İzmir inciri gibi güney Amerika'da çok aranan ürünleri buraya getirmeye vasıta olmuşlardır.

Arjantin arazisi, taksimi ve zayıf tabiatıyla Osmanlı Devleti'nin arazisine büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. Arjantin'de bu senelerde kaba yonca ziraatı iki nedenden dolayı yapılmaktadır. Birinci neden, kuruyunca ot olarak ihraç edilir ya da hayvanlara saman olarak çayır halinde yedirilirdi. Konsolos aynı şekilde Osmanlı ülkesinde de bu şekilde bir üretime gidilebileceğini tavsiye etmektedir. Konsolos araştırdığı bu konuda Osmanlı topraklarının bu ziraata uygun olduğunu savunmaktadır. Yalnız arazinin ovalık ve yonca ziraatına uygun olması gerekmektedir. Kayalık arazi ile birinci tabakadan sonra sert ve tamamıyla susuz araziler yonca ziraatına uygun olarak görülmemektedir. Yoncalıkların tesisi için tohumların atıldığı ve filiz çıkarmaya başladığı zamanlarda toprağın çok fazla sulanması gerekmektedir. Senede 3-4 defa kesilebilen yoncanın hektarından 12 ila 15 ton yonca alındığını belirtilmektedir. Kaba yonca bir çayır olup soğuk ve dondan etkilenmemektedir. Dolayısıyla, Yonca ziraatının karlı bir üretim olacağının altı çizilmektedir. Raporda, Arjantin hükümetinin kaba yonca sayesinde hayvan yetiştirme sanatını ileri götürerek dünyanın her tarafına donmuş et sevk etmektedir. Osmanlı devletinin benzer iklim özellikleri görülen Arjantin örneğindeki gibi tedbirler almak suretiyle önemli atılımlar yapabileceği bildirilmektedir.

Sonuç

Osmanlı Devleti'nin 19. yüzyılda içine düştüğü buhranı aşamayan, bunalan insanların umutlarına ışık tutan, yeni bir dünya idi Amerika Kıtası. Ellerinde ne var ne yoksa satan insanların umut tacirlerinin elinde düştükleri görüntü idi yaşadıkları aslında. Misyonerlerin Osmanlı topraklarında yaptıkları ve devamında başlanan o çok zor yolculuk ardından insanca yaşamın çok ötesinde para kazanmak için girişilen mücadele.

ABD'ye giden Türk işçilerin tek amaçları para biriktirmek ve sonrada anavatana geri dönmektir. Türk göçmeni, biriktirdiği parayla kendi memleketinde saygı görecek ve saygınlık kazanacaktır. Bu nedenle, ABD'ye gelen Türk işçiler mesleki hiyerarşide yükselmek gibi bir kaygı taşımamıştır. Onlar, mesleki hiyerarşinin en alt kademesinde bulundurularak, örneğin daha önce iki kez grev yaşamış olan Peabody deri fabrikalarında olduğu gibi, yerli ve yabancı işgücü dengesini korumaları sağlanmıştır.

En kötü koşullarda yaşayarak ve sadece temel ihtiyaçlarını karşılayarak süren bir hayatın ardından biriktirebildikleri paralarla göçmen Türk işçileri hem anayurttaki ailelerine paralarının bir kısmını göndererek onların geçimlerini sağlamış diğer taraftan da anayurdun ekonomisine önemli bir

katkıda bulunmuşlardır. Örneğin Osmanlı hükümeti, Lübnan'dan Amerika'ya göç yasağını, göç edenlerin gönderdikleri paraların bölge ekonomisindeki öneminin kavranmasıyla 1896/97'de kaldırmıştır[37].

Göçler sadece Amerika ile sınırlı kalmamıştır. Özellikle güney Amerika bu noktada öne çıkmaktadır. Resmi rakamlara göre Arjantin'deki Yahudi varlığı 250–260 bin civarındadır ki resmi rakamlara göre bunların yüzde 30'u Seferad Yahudi'sidir. Şili'de ise rakam 2–4 bin civarında bulunmaktadır. Buradan hareketle Güney Amerika ülkelerinde yaşayan Seferadilerin yüzde 50'sinin Arjantin'de bulunduğu anlaşılmaktadır.

Osmanlı idaresinin göçle ilgili genel politikasının ilk önce insanların bir bölgeden diğerine hareketiyle ilgili geleneksel Osmanlı anlayışına uygun olarak geliştirilmiş ama sonunda ideolojik olduğu kadar somut ekonomik ve siyasal etkenler tarafından da biçimlenmişti. Bunun sonucunda Osmanlı idaresi, dış göçe getirdiği ılımlı bir yasaklamadan, 1896-1897'de koşullu bir serbestleştirme politikasına ve son olarak da 1902-1903'te ülkeye dönen yabancı pasaportlu göçmenlerin, yabancı devletlerin vatandaşı olarak özel ayrıcalıklar ve dokunulmazlıklar talep etmek üzere yeni konumlarından yararlanmalarından sonra oldukça sert tedbirler almaya yönelmişti.

Kapitülasyonlar, Osmanlı idaresinin ülkeden dışarıya yapılan göçe ve anayurtlarında yaşamak üzere yabancı pasaportlarıyla geri dönen eski tebaasına yönelik politikalarını oluşturma çabasında köstekleyici oldu. Osmanlı idaresi, resmen bağımsız ve özerk olduğu halde kendi yasalarını yabancılar üzerinde uygulamakta her zaman alıkonulmuş, engellenmiştir. Osmanlı topraklarına doğru ve Osmanlı topraklarından yapılan göçün, Osmanlı devletinin ekonomik, toplumsal ve etnik yapısının değişmesine, bu suretle geleneksel imparatorluk yapısının çöküşünün hızlanmasına ve Ortadoğu'da ulusal karakterli devletlerin süratle ortaya çıkmasına neden olan başlıca etkenlerden olduğunu söyleyebiliriz.

Kaynakça

BOA, DH. THR. 28 Evasıt 1327 (11 Aralık 1909)

BOA, Ticaret Layihaları, Numara:9, Matbaa-i Amire, sene 1330, s.1-12.

BOA, Ticaret Layihaları, Numara: 7, Necim İstikbal Matbaası, 1328, s. 111-122.

BOA, Ticaret Layihaları, Numara:9, Matbaa-i Amire, sene 1330, s.1-12.

Acehan, Işıl, (2005), "*Eski Dünya'dan Yeni Dünya'ya: Anadolu'dan ABD'ye İlk Müslüman Türk Göçü Üzerine*", **Doğu-Batı**, sa:32, Mayıs-Haziran-Temmuz: 2005, s. 221-238.

Bali, Rifat N. (2004), **Anadolu'dan Yeni Dünya'ya Amerika'ya İlk Göç Eden Türklerin Yaşam Öyküleri**, İstanbul: İletişim Yay.

Bozkurt, Gülnihal, (1996), **Gayrimüslim Osmanlı Vatandaşlarının Hukukî Durumu**, Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Chambrs, Iain, (2005), **Göç-Kültür-Kimlik**, Çev. İsmail Türkmen-Mehmet Beşikçi, İstanbul: Ayrıntı Yay.

Giddens, Anthony, (2005), **Sosyoloji**, Haz. Cemal Güzel, Ankara:Ayraç Yay.

Grabill, Joseph L. (1971), **Protestant Diplomacy and the Near East: Missionary Influence on American Policy 1810-1927**, Minneapolis, University of Minnesota Press.

Gülsoy, Ufuk, (2000), **Osmanlı Gayr-i Müslimlerinin Askerlik Serüveni**, İstanbul:Simurg Yay.,s. 146-147.

Kara, Adem, (2007), **Yeni Kıtaya Osmanlı Göçleri ve Neticeleri**, İstanbul: IQ Yay.

[37] Karpat, **a.g.e**, s.287.

Karpat, Kemal H. (2003), **Osmanlı Nüfusu (1830-1914) Demografik ve Sosyal Özellikleri**, çev: Bahar Tırnakcı, Tarih Vakfı yay., İstanbul.
Kemal H. Karpat, (1985), "*The Ottoman Emigration to America*", **İnternational Journal of Middle East Studies**, sa: 2.
Kocabaşoğlu, Uygur, (2000) **Anadolu'daki Amerika**, Ankara: İmge Yay.
Köprülü, Orhan F. (1987), "*Tarihte Türk-Amerikan Münasebetleri*", **Belleten**, sa:200, Ağustos:1987, s.927-947.
Kuneralp, Sinan, (1999), "*İkinci Meşrutiyet Döneminde Gayrimüslimlerin Askerlik Meselesi (1908-1912*)", **Toplumsal Tarih**, sa:72, Aralık 1999, s.11-15.
Mirak, Robert ,(1983), **Torn Between Teo Lands: Armenians in America 1890 to World War I**, Cambridge: Harvard University Pres.
Wells, John A. (1972), **The Peabody Slory: Events in Peabodys History 1626-1972**, Salem: Essex Institute, 1972.

ARMENIANS ARE DESTROYING HISTORICAL MONUMENTS BELONGING TO AZERBAIJAN

Kamal Salayev
Institute of Caucasus Studies of ANAS
Chief Specialist of the Department of Armenian Studies

ABSTRACT

Looking at history, it is clear that Armenia has occupied Azerbaijani lands, committed unprecedented crimes against the Azerbaijani people, destroyed human settlements, monuments, and everything of material and spiritual value. 870 settlements and 10 districts were destroyed by Armenians. Occupying Armenia seized 43,666 administrative points, 1,145 schools, 1,831 cinemas, 982 libraries, 862 houses of culture, 695 schools, 22 museums, 7,000 industrial and construction facilities, and 9,000 square meters of living space.

Armenian vandals destroyed historical monuments in the occupied territories. Of the 67 Muslim mosques officially operating in Nagorno-Karabakh and surrounding areas (13 in Shusha, 5 in Agdam, 16 in Fizuli, 12 in Zangilan, 5 in Jabrayil, 8 in Gubadli, 8 in Lachin), 63 were completely destroyed and 4 were partially destroyed. Demonstrating extreme immorality against our monuments, Armenians kept pets and pigs inside the Aghdam Juma Mosque and demonstrated their hatred for Azerbaijanis. Armenian vandals destroyed the Upper and Lower Govhar Aga mosques (Shusha), the Saatli mosque in Shusha, and the Juma mosque in Aghdam, located in the occupied Nagorno-Karabakh region of Azerbaijan and 7 surrounding districts. In addition, the Agoghlan temple in Lachin district, Khudavang temple in Kalbajar district, Ganjasar temple in Agdara district and other monuments were Armenianized and appropriated by Armenians.

All the slanders addressed to Azerbaijan by Armenian politicians are misinformation. Today, Armenians, who pretend to be “conservatives of monuments”, everywhere, portraying themselves as “oppressed”, succeed in making false decisions around the world. In this regard, the adoption of a defamatory resolution by the European Parliament on March 10, 2022 on the “destruction of historical and cultural monuments belonging to Armenians” in the liberated territories of Azerbaijan. This provocative resolution is the result of the insidious intentions and activities of the Armenian Diaspora, lobby and organizations in Europe.

It should be noted that in Azerbaijan, the religious beliefs of all members of other religions, regardless of race, gender or language, are respected. In this regard, it should be noted that the President of the Republic of Azerbaijan Ilham Aliyev declared 2016 the “Year of Multiculturalism” in Azerbaijan. Traditions of tolerance are also promoted at a high level around the world by First Vice President Mehriban Aliyeva. In this regard, the conference on “Religious Tolerance: The Culture of Coexistence in Azerbaijan” held in Paris with the participation of First Vice President Mehriban Aliyeva can be cited as an example.

Keywords: Azerbaijan, Armenia, churches, monuments, Heydar Aliyev Foundation, multiculturalism, France, Paris

ERMƏNİLƏR AZƏRBAYCANA MƏXSUS TARİXİ ABİDƏLƏRİ MƏHV EDİRLƏR

Kamal Salayev
AMEA-nın Qafqazşünaslıq İnstitutunun
Ermənişünaslıq şöbəsinin Baş Mütəxəssisi

ÖZET

Tarixə nəzər saldıqda aydın şəkildə məlum olur ki, Ermənistan Azərbaycana məxsus torpaqları işğal edərək, Azərbaycan xalqına qarşı misli görünməmiş cinayətlər törətmiş, insanlara məxsus yaşayış məntəqələrini, abidələri, maddi-mənəvi dəyəri olan hər şeyi darmadağın etmişlər. 870 yaşayış məntəqəsi və 10 rayon ermənilər tərəfindən yerlə yeksan olunmuşdur. İşğalçı Ermənistan tərəfindən 43666 inzibati məntəqə, 1145 məktəb, 1831 kinoteatr, 982 kitabaxana, 862 mədəniyyət evi, 695 məktəb, 22 muzey, 7 min sənayə və tikinti obyekti, 9 min kv.m yaşayış əraziləri ələ keçirilmişdir.

Erməni vandalları işğal etdikləri torpaqlardakı tarixi abidələri darmadağın etmişlər. Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonların ərazilərində rəsmi fəaliyyət göstərmiş 67 müsəlman məscidinin (Şuşada 13, Ağdamda 5, Füzulidə 16, Zəngilanda 12, Cəbrayılda 5, Qubadlıda 8, Laçında 8) 63-ü tamamilə dağıdılmış, 4-ü isə qismən dağıdılaraq yararsız hala salınmışdır. Ermənilər abidələrimizə qarşı son dərəcə əxlaqsızlıq nümayiş etdirərək Ağdam Cümə məscidinin içərisində ev heyvanları, donuz saxlamış, azərbaycanlılara qarşı öz nifrətlərini bu şəkildə nümayiş etdirmişlər. Erməni vandalları Azərbaycanın işğal olunmuş Dağlıq Qarabağ bölgəsi və onun ətrafındakı 7 rayonun ərazisində yerləşən Yuxarı və Aşağı Gövhər Ağa məscidlərini (Şuşa), Şuşadakı Saatlı məscidini və Ağdamdakı Cümə məscidini darmadağın etmişlər. Bundan əlavə, Ermənilər Laçın rayonundakı Ağoğlan məbədini, Kəlbəcər rayonundakı Xudavəng məbədini, Ağdərə rayonundakı Gəncəsər məbədini və s. abidələri erməniləşdirərək mənimsəmişlər.

Erməni siyasətçilərinin Azərbaycana ünvanladığı böhtanların hamısı dezinformasiyadır. Bu gün özlərini guya “abidələrin mühafizəkarları” kimi qələmə verən ermənilər hər yerdə özlərini “məzlum” kimi qələmə verərək, dünya miqyasında saxta qərarların qəbul olunmasına nail olurlar. Bu baxımdan, Avropa Parlamenti tərəfindən 2022-ci ilin martın 10-da Azərbaycanın işğaldan azad etdiyi ərazilərində “ermənilərə məxsus tarixi-mədəni abidələrin dağıdılması” ilə bağlı böhtan xarakterli qətnamənin qəbul olunmasını göstərmək olar. Bu təxribat xarakterli qətnamə Avropadakı erməni diasporunun, lobbisinin və təşilatlarının məkrli niyyətlərinin və fəaliyyətlərinin nəticəsidir.

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanda irqindən, cinsindən və dilindən asılı olamayaraq digər dinlərə məxsus bütün nümayəndələrin dini etiqadlarına hörmətlə yanaşılır. Bu baxımdan, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən 2016-cı ilin Azərbaycanda “Multikulturalizm ili” elan olunmasını qeyd etmək olar. Tolerantlıq ənənələri dünya miqyasında Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva tərəfindən də yüksək səviyyədə təbliğ olunur. Bu baxımdan, misal olaraq Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə Parisdə “Dini tolerantlıq: Azərbaycanda birgə yaşamaq mədəniyyəti” mövzusunda keçirilən konfransı sübut olaraq göstərmək olar.

Açar sözlər: Azərbaycan, Ermənistan, kilsələr, abidələr, Heydər Əliyev Fondu, multikulturalizm, Fransa, Paris

АРМЯНЕ РАЗРУШАЮТ ИСТОРИЧЕСКИЕ ПАМЯТНИКИ АЗЕРБАЙДЖАНА

Глядя на историю, становится ясно, что Армения оккупировала азербайджанские земли, совершила беспрецедентные преступления против азербайджанского народа, разрушила населенные пункты, памятники и все, что имело материальную и духовную ценность. 870 населенных пунктов и 10 районов были разрушены армянами. Оккупация Армении захватила 43666 административных пунктов, 1145 школ, 1831 кинотеатр, 982 библиотеки, 862 дома культуры, 695 школ, 22 музея, 7000 промышленных и строительных объектов, 9000 квадратных метров жилой площади.

Армянские вандалы уничтожали исторические памятники на оккупированных территориях. Из 67 мусульманских мечетей, официально действующих в Нагорном Карабахе и прилегающих районах (13 в Шуше, 5 в Агдаме, 16 в Физули, 12 в Зангилане, 5 в Джебраиле, 8 в Губадлы, 8 в Лачине), 63 полностью разрушены и 4 были частично разрушены. Демонстрируя крайнюю безнравственность по отношению к нашим памятникам, армяне держали домашних животных и свиней в Агдамской Джума-мечети и демонстрировали свою ненависть к азербайджанцам. Армянские вандалы разрушили Верхнюю и Нижнюю мечети Говхар Ага (Шуша), мечеть Саатлы в Шуше и мечеть Джума в Агдаме, расположенные в оккупированном Нагорно-Карабахском регионе Азербайджана и 7 прилегающих районах. Кроме того, арменизированы и присвоены армянами храм Агоглан в Лачинском районе, храм Худаванг в Кельбаджарском районе, храм Гянджасар в Агдеринском районе и другие памятники.

Вся клевета в адрес Азербайджана со стороны армянских политиков является дезинформацией. Сегодня армянам, которые изображают из себя “консерваторов памятников”, везде изображая себя “угнетенными”, удается принимать ложные решения в глобальном масштабе. В связи с этим принятие Европарламентом 10 марта 2022 года порочащей резолюции об “уничтожении памятников истории и культуры, принадлежащих армянам” на освобожденных территориях Азербайджана. Эта провокационная резолюция является результатом коварных намерений и действий армянской диаспоры, лобби и организаций в Европе.

Следует отметить, что в Азербайджане с уважением относятся к религиозным убеждениям всех представителей других религий, независимо от расы, пола или языка. В этой связи следует отметить, что Президент Азербайджанской Республики Ильхам Алиев объявил 2016 год “Годом мультикультурализма” в Азербайджане. Традиции толерантности пропагандирует на высоком уровне во всем мире и Первый вице-президент Мехрибан Алиева. В этой связи в качестве примера можно привести конференцию “Религиозная толерантность: культура сосуществования в Азербайджане”, состоявшуюся в Париже с участием Первого вице-президента Мехрибан Алиевой.

Ключевые слова: Азербайджан, Армения, церкви, памятники, Фонд Гейдара Алиева, мультикультурализм, Франция, Париж

HISTORICAL AND CULTURAL TOURISM IN KOSOVO

Nora Vizdik Thaqi
Faculty of Tourism and Hospitality State University St.Kliment Ohridski-Bitolla,Republic of North Macedonia

Agim Thaqi
Professor University of Applied Sciences in Ferizaj, Kosovo

ABSTRACT
Tourism is one of the most successful industries anywhere in the world, it has already become a major form of economic development in many countries around the world. Nature with different forms and cultural heritage with its mosaic are generators of tourism. Through the experience and pleasure that comes from contact with the nature, art, culture and cultural heritage (material and spiritual) of the host countries, tourism becomes a natural generating mechanism for the exchange of cultures and relationships between people of all ages, religions and races. . Much more attractive than the mechanical forms of global trade and those of economic development. Tourism markets are becoming increasingly competitive with the implementation of various types and forms of movement in tourism. Already its traditional forms are being replaced by new ones, giving worldwide reach and the abolition of the tourist monopoly of the warm coastal regions and economically developed countries.

Keywords: Tourism, tourist turnover. cultural tourism, tourism potential, tourism product, tourism strategy, destination, globalization.

Introduction
Tourism is one of the most complex activities of today's modern society. In developed countries, but also in some countries in transition, it is an important export product and a source of employment. It involves a wide intertwining of phenomena and relationships that arise during the tourist trip, while in the realization it penetrates deeply not only in the economic aspect, but also in the ecological, social and cultural aspect of life.

Even in Kosovo, tourism is an important economic branch. The tourism industry in Kosovo realizes 8-10% of the local social product, depending on the year in question and whether all direct factors (hotel industry, gastronomy) or indirect factors (agriculture, construction, etc.) are taken into account.

Nature with different forms and cultural heritage with its mosaic are generators of tourism. Through the experience and pleasure that comes from contact with the nature, art, culture and cultural heritage (material and spiritual) of the host countries, tourism becomes a natural generating mechanism for the exchange of cultures and relationships between people of all ages, religions and races. . Much more attractive than the mechanical forms of global trade and those of economic development. Tourism markets are becoming increasingly competitive with the implementation of various types and forms of movement in tourism. Already its traditional forms are being replaced by new forms, giving it world-wide reach and the abolition of the tourism monopoly of economically developed countries.

Motivation

Tourism is an economic activity aimed at the use of tourism potentials. With the difficulties that have passed in different phases in the Republic of Kosovo, it has reached the development of this activity together with the economic development of the country. Although the Republic of Kosovo has sufficient tourism potential, it still does not treat this activity in the right place for the country's economic development. Its development will affect the increase of the country's gross product. In this way, it will be ranked on the deserved place in the strategy for economic development of the country. Tourism in our country is no longer developed, but it is less identified and less developed and there is a great need to provide national, state marketing and to be organized by a state commission in order to develop and is identified as an ideal tourism to visit and attract local and foreign visitors.

The ruined economy can not be developed only with tourism, but tourism is one of the main priorities of economic development, because through tourism we can attract more foreign investment, and attract more foreign investors, how can this attraction when tourists during various visits see the wealth and natural beauty, cheap labor, as well as legal and managerial security, as well as appropriate economic edu Purpose of the paper

The purpose of this topic is to give an overview of the tourist potentials of the Republic of Kosovo. Through analysis and theoretical aspects it is shown how the region can apply tourism as another form of economic development. Tourism in the Republic of Kosovo can be developed with bilateral benefits. Tourists on the one hand gain pleasant experiences in all their activities, while on the other hand, tourism in the region brings revenue growth. In this paper we will show the current state of development of the tourism sector, the shortcomings that hinder its development and the opportunities that can be used in the future. The state of the natural environment and cultural goods in the region, as well as the identification of the less visible is another aspect that is being addressed.

The paper also discusses the ways that would help strengthen the image of the Republic of Kosovo as a tourist destination. Cultural heritage (material and spiritual), natural potential and the improvement of the tourist infrastructure are the elements that will attract the attention of foreigners and the local population. visit the country |cation in the Republic of Kosovo.

Research methodology

The methodology for conducting this paper is based on the use of methods such as research, research method, analysis, comparative methods, etc. Information and data are provided by various sources of information, such as publications in the field of tourism, Office of Tourist Information of the Republic of Kosovo. Data taken from previous studies were used as a secondary source. In particular, we will study the specifics of some of the largest cities in Kosovo. As provided by the working methodology as the basic hypothesis, we have presented:

• In order to achieve development and positive economic effects of tourism in Kosovo, it is necessary to present a development strategy at the national level. Special questions are the cultural-historical monuments and how well their cultural values were managed, having in mind that they show in a transparent way the past of this environment. In this aspect, the main responsibility falls on the local government, but also on the republic, because they are not seriously committed to presenting the existing values to the general public, especially the tourist clientele. In the modern world where tourism is the primary economic activity, the relevant topics in the annual agenda of the organization pay special attention to culture by allocating significant funds, because it is culture

that offers value to the tourism clientele. Therefore, in this game are engaged specialized individuals who as a focus of their activity have the management of cultural values that are special offers of each tourist environment. It is from this activity was born the term Cultural Tourism which in recent decades has become synonymous with modern tourism attraction for all tourist areas

Kosovo is known for its culture and history, as well as for its excellent nature and appropriate climate. Cultural and historical goods have aroused the interest of tourists who visit this place. The following recommendations should be considered for the improvement, expansion and development of historical and cultural tourism:

- Promoting books on travel guides in history and culture, making information available on travel websites, opening bookstores and travel agencies.
- Providing tour guides and tour signals that are, at least, translated into English, but also into other languages.
- Promoting cultural activities such as tourist trips, folklore performances, traditional music and dancing, as well as leaflets and the Internet.
- Organizing cultural, historical and festival activities at regular intervals, especially aimed at prominent people from the region.
- Promotion of the tour guide service.
- Organizing courses and trainings for increasing the capacity of the tourist companions, possibly their certification.
- Directing special markets through associations - cultural, historical, craft, folklore, dance, music, etc ... - and special websites.

After improving tourism products, invite tour operators and journalists to see the opportunities available to the region.

Intangible cultural heritage

Kosovo's intangible cultural heritage, with its rich origins, is going through difficult times. This is partly due to the influences of pervasive global culture and also due to a lack of recognition or acceptance of

local cultures at the local level. Insufficient knowledge of traditional values, including rituals, dances, folk songs as basic elements of today's society, leads to further departure to the younger generations, where the paradigm changes, and thus this has an impact on attitudes towards cultural heritage. While society remains indifferent to the destruction of tangible heritage, the elements of intangible heritage suffer further due to a lack of awareness and education of the general public.

Lack of this awareness requires a practical way of bringing these values to mind and promoting them in communities, especially among the younger generations, who are key elements in determining access to Kosovo's cultural heritage. Oral traditions and folklore are present throughout the history of Kosovo and these two elements have played a key role in communicating important information, history and events between communities and generations. The low level of education and the dynamics of lifestyle in rural areas have limited the ability to document important developments in writing. Consequently, communities passed on important national events and shared memories of new generations through oral traditions. including legends, songs, proverbs and stories. Kosovo is known for its culture and history, as well as for its excellent nature and appropriate climate. Cultural and historical goods have aroused the interest of tourists who visit this place. The following recommendations should be considered for the improvement, expansion and development of historical and cultural tourism:

- Promoting books on travel guides in history and culture, making information available on travel websites, opening bookstores and travel agencies.
- Providing tour guides and tour signals that are, at least, translated into English, but also into other languages.
- Promoting cultural activities such as tourist trips, folklore performances, traditional music and dancing, as well as leaflets and the Internet.
- Organizing cultural, historical and festival activities at regular intervals, especially aimed at prominent people from the region.
- Promotion of the tour guide service.
- Organizing courses and trainings for increasing the capacity of the tourist companions, possibly their certification.
- Directing special markets through associations - cultural, historical, craft, folklore, dance, music, etc ... - and special websites.

After improving tourism products, invite tour operators and journalists to see the opportunities available to the region.

Intangible cultural heritage

Kosovo's intangible cultural heritage, with its rich origins, is going through difficult times. This is partly due to the influences of pervasive global culture and also due to a lack of recognition or acceptance of

local cultures at the local level. Insufficient knowledge of traditional values, including rituals, dances, folk songs as basic elements of today's society, leads to further departure to the younger generations, where the paradigm changes, and thus this has an impact on attitudes towards cultural heritage. While society remains indifferent to the destruction of tangible heritage, the elements of intangible heritage suffer further due to a lack of awareness and education of the general public.

Lack of this awareness requires a practical way of bringing these values to mind and promoting them in communities, especially among the younger generations, who are key elements in determining access to Kosovo's cultural heritage. Oral traditions and folklore are present throughout the history of Kosovo and these two elements have played a key role in communicating important information, history and events between communities and generations. The low level of education and the dynamics of lifestyle in rural areas have limited the ability to document important developments in writing. Consequently, communities passed on important national events and shared memories of new generations through oral traditions. including legends, songs, proverbs and stories. Oral traditions also served as tools for transmitting cultural values to future generations, as well as lessons learned from shared memories and experiences, and served as a bridge between generations. Oral traditions have had a very positive effect throughout centuries and also imposed social and legal rules, such as the old Besa and Kanun around five centuries, which were created and maintained by a traditional institution called ode.

The concept of a "chamber", if considered as a gathering in space or a traditional institution, is a rooted value of Kosovo's intangible cultural heritage. The chamber is, figuratively speaking, a separate and separate space of a house, which is dedicated only to the elderly to discuss important family, common or national issues. In addition, the chamber symbolizes the court where men gather to discuss and resolve property issues. . , blood feuds, etc. This space was also an important square for social and cultural life and entertainment for men. Today, after many centuries of existence, the "room" is still alive and well in certain communities in Kosovo.

Cultural values have always been part of our heritage, identity and collective memory Treating heritage as a collective responsibility has not been the same throughout history, however, in recent decades in Kosovo, attitudes towards preserving a common heritage have not changed significantly. Recently, as people become more aware of their surroundings and communities, communities are seeing the demolition of buildings that have cultural significance and are part of our collective memory. The destruction of heritage buildings by some, regardless of their significance, age and what they represent for our history, is often covered with minimal or no care to prevent their destruction. Fortunately, there are still small groups of dedicated citizens and organizations trying to protect Kosovo's existing cultural heritage and opposing inconsistent policies that affect urban identity monuments.

In terms of tourism and cultural heritage, the two were usually inextricably linked. People visit places for buildings, stories they offer because of their cultural value and heritage. Therefore, the need to promote cultural heritage that would subsequently help in the development of cultural tourism is

essentially. Together with heritage buildings, cultural tourism enables locals to promote their local traditions, cultural products, rituals and dignified lifestyles, restoring the pride of the people of the country and their traditions.

In the context of Kosovo, cultural heritage is valued on the basis of its aesthetic values and collective memory. cultural is not seen as a top priority for the majority of the population.

Heritage and tourism

Little has been done in Kosovo to promote cultural heritage for tourism development. Some institutional and independent initiatives have proved ineffective, uncreative and as such these initiatives have failed to attract significant local tourism and even less international tourism in cultural attractions. On the other hand, international organizations in Kosovo have made significant efforts to create a platform for the development of cultural heritage policy. Through various projects and initiatives, international organizations have succeeded in encouraging the production of local crafts and their distribution and sale through pigs. regionally. This, in turn, encouraged appreciation for local traditional crafts and raised people's awareness of their traditions and to some extent of their cultural heritage.

Other countries in the region have done little to implement tourism and cultural heritage strategies; some have resulted in specific heritage and tourist attractions such as the development of Popova Kula.

Culture and tourism - growing potential

An appropriate and sustainable solution relies on the development and promotion of local tourism, based on local resources, with local people involved in the decision-making process and who benefit directly from the results / profits. "Ideally, this is achieved with the idea of global thinking and local action, as local traditions and cultural identity are essential to communities in Kosovo.

Festivals and cultural events- Many cultural events are organized in different cities of Kosovo. These activities are mainly organized by civil society organizations and cultural operators and attract local and foreign tourists.

One of the most influential events organized every year is the Dokufest Documentary Film Festival in Prizren. According to festival statistics, about 10,000 people participated in the 2013 edition of the festival, where 23% of the total number of guests were foreign visitors. 40 A survey conducted

by the GAP Institute during the tenth edition of this festival (2011) shows that Dokufest's economic impact on GDP is € 3.1 million, while this figure is expected to be € 21.9 million over the next four years. The direct beneficiaries of this festival in the city were businesses, such as bars, hotels, restaurants, as well as travel agencies, banks and telecommunications companies.

Similar cultural events are organized in other cities in Kosovo. These include Green Fest in Mitrovica, Festival "In the Park" in Peja, Tour de Kosovo in different cities, Anibar in Peja, NGOM Fest in Prizren, Skena UP in Pristina and so on.

Green Fest, a music festival, is an attractive event for Balkan audiences, especially young people. Being organized in Mitrovica, it offers a particularly attractive element to the international audience, given the political specifics of the city. It is one of the few cultural activities offered to foreign visitors in northern Kosovo, but it has proven to be a successful festival. The park is a festival that aims to promote art, nature and tourism in the Pec region, so organizers have set a date for the festival each year during the summer season, while the park is used as a performance field. In addition, they offer bicycle tours and other activities for visitors in cooperation with tour operators in the region.

Tour de Kosovo is another tourist attraction that uses cycling to promote Kosovo's cultural and natural heritage. The number of local and foreign participants in this event is constantly increasing (100 in 2008 and over 900 in 2013) .44 On the other hand, Anibar (animated film festival) in 2013 held its fourth edition, expecting over 4,000 visitors. The number of applications has increased by 200% and most of them come from foreign manufacturers. Anibar also offers special programs for touring cultural and natural heritage sites in the Pec region.

NGOM Festival is a Prizren-based music festival that brings together dozens of music groups and DJs from around the world each year. It attracts thousands of visitors from Kosovo, the region and beyond (it is reported that the 2013 edition received over 6,000 visitors), and was also awarded by the local government as the most massive cultural event of the year. In addition, Pristina hosts numerous cultural events throughout the year. One of the most successful events in terms of attracting tourists is the film and theater festival Skena UP, which in 11 years of successful organization has managed to bring tho Ethnography - traditional clothing of Kosovo, a national treasure

Albanian ethnography has so far recognized about 140 different forms of folk costume. Costumes from that time now continue to live as a tradition. Much has been written about Albanian national costumes in ethnic areas, especially those in Kosovo, especially by Mark Krasniqi, Drita Statovci, Uka heema, Shpresa Sicheet. , Iqbal Bihiku, Max Velo and many others have also contributed to this ethnocultural field. popular, which characterize different times, which from the influences of modern times, and especially from the influences of population movements to Western countries, significantly reduced the interest in making Albanian folk costumes. Such behavior will surely impoverish the already small fund of folk costumes. more than 5000 species and variants, which are grouped by gender in different ethnographic areas.

The costume design or dress of the people has always been treated as a major element of the spiritual and material culture of an ethnicity. Also, the clothing of the people is the result of a process of development, transformation, evolution and perfection through the centuries. It follows that the Albanian ethnographic science has achieved significant results, especially when we look at folk costumes in structural, morphological, artistic, functional, typological and historical aspects, which means that costumes from different eras continue to live in us as a tradition. true and national culture.

Folk costume, each costume with its parts, types and variants or their parts is done medically and creatively. A sense of beauty is expressed during their work. The motives are chosen and created primarily based on the level of economic development, but also social. Thus, even the motifs created in Albanian clothing change place over time. Among the motifs of the Albanian clothes, the sun in the spiral shape prevailed the most, followed by the double-headed eagle, the snake as the protector of the house, the snake as the enemy, the dragon, the back of the fish and others. with figurative-geometric, zoomorphic and much less anthropomorphic. On the other hand, there were transformations in the chromatic aspect. This is especially noticeable in different historical periods when strong colors dominated or were sometimes replaced by lighter colors. In fact, the deeper we go into antiquity, the more evenly balanced the colors, especially when using natural dyes.usands of tourists from around the world to Pristina.

Traditional food- Tourism in all countries, whether developed or underdeveloped, is a state priority, and is also supported by local businesses, but when we stop from the comparative, research, analytical aspect, we notice a lot of diversity and differences between countries in terms of support. development of local tourism, we say that in order for the support to work not only in theory but also in practice, a separate budget must be allocated for the drafting of standardized and harmonized laws with the EU member states, as well as for sharing lips to develop business activities to create cooperation agreements between domestic and foreign businesses, and then to create state capacities for transportation of cheap goods across border lines for the good of the country.

Based on these findings, it is necessary to conduct intensive research on innovation and development of tourism markets. This should be a broad, well-run activity in shaping, preserving and developing historical and cultural heritage, based on information obtained from interdisciplinary analysis and cross-sectoral collaboration.

The well-thought-out project will show the way to the development of tourism in the geographical regions and at the national level in Kosovo. As an impact of this project may arise other projects that will be a source of other social and business activities that are directly or indirectly related to the development of tourism, but also in general with the economic and cultural development of the regions, but also Kosovo.

Conclusion

Culture and heritage, through values, beliefs, art, monuments, buildings and other elements, represent the national identity and integrity of the people. This allows nations to understand their past history and personal identity (7th questions about diversity, preservation of culture and heritage through generations).

Heritage is an important element of tourism. The cultural heritage of a country can attract more tourists from all over the world and can become a catalyst for the development of tourism in the country.

Kosovo, with its cultural heritage values, is very attractive for tourism development. Kosovo's cultural and material heritage was created between ancient civilizations and the new era. Kosovo inherits a rich cultural heritage and is part of the world cultural heritage.

Although a small country, Kosovo's cultural heritage is quite rich. This influenced the visits to the cultural and historical monuments not to be missed, because different groups of the population organize visits to these monuments in different parts of the country for different purposes.

Given that this paper focused in more detail on the cultural heritage of the city of Prizren, we found that its historical values not only contribute to its development as a city, but also to the development

of Kosovo as a whole. Numerous remains from the past suggest that this area has been inhabited since ancient times

Let me remind you once again, the most visited buildings were the Fountain with 57%, the Castle with 33.8%, the League of Prizren with 7.9%, the Archaeological Museum with 0.9% and the Sinan Pasha Mosque with 0.4%.

The most important thing to do in relation to tourism and cultural heritage in Kosovo is to further promote tourist destinations in various ways and protect cultural heritage from state mechanisms that are responsible for not valuing cultural and historical monuments and remain valid. for a long time, thus showing the identity of Kosovo as a country with history.

References

1. Hobson Kim, Stephen Essex (2001): Sustainable Tourism: A view from accommodation businesses, The Service Industry Journal.

2. Dr. Fatos Ukaj, "Cultural and historical heritage as a potential for tourism development focusing on the regions of Kosovo" Peja

3. Gnoth, J. (1997): Motivation and Expectation Formation, Annals of Tourism Research, 24 (2), pp. 283-304.

4. Gorica, K., (2001): Tourism policies. Aspects of planning, Emal, Tirana.

5. Tahiri, A. & Kovaci, I. (2017). Tourism Management, Theoretical Managerial Approach, Research Center, Peja.

6. European Commission (2003): Structure, performance and competitiveness of European tourism and its enterprises. Brussels.

7. Derek Hall., (Editor), Greg Richard., (Editor) (2002): Tourism and Sustainable Community Development.

8. Ceku, B., Koja V. (2001) Promotion for tourism development and determination of financial means for it. "Business & Economy" No.2 (6).

9. Kotler, Philip., Bowen, John., Makens, James., (1999): Marketing for Hospitality and Tourism, Second Edition, Prentice Hall International Inc.

10. Mason, Peter. (2004): Tourism Impacts, Planning and Management.

BETWEEN ALTAR AND TOWN HALL: CHARLES VILLIERS STANFORD AND THE CHANGING FUNCTIONS OF ORGANISTS

Robert James STOVE, PhD (Sydney)

ABSTRACT

During the youth of the Irish-born, German-trained, mostly English-domiciled Sir Charles Villiers Stanford (1852-1924), the role of the organist underwent more dramatic changes than it had done in the preceding half-millennium. These changes particularly affected organists in Britain and France, and were connected to novel developments in organ manufacturing over the same period: more especially, the rise of the quasi-orchestral organ, which Aristide Cavaillé-Coll pioneered. But the alterations were not merely technological; from this time dates the rise of the virtuoso *concert* organist (William Thomas Best, Edwin H. Lemare, Alexandre Guilmant), with few or no ecclesiastical connections. The present paper endeavours to show the impact which such occurrences had on Stanford himself, and how he looked to Europe at least as much as to his native and adopted lands for inspiration in his own organ music.

ABOUT THE PRESENTER

Robert James Stove obtained, in December 2021, his PhD from the University of Sydney, his dissertation having analysed Stanford's organ output. He served as a part-time tutor in music history at the same university during 2021. His book *César Franck: His Life and Times* (Lanham, Maryland, United States: Scarecrow Press) appeared in 2012. A regular organist in Melbourne, he has released three CDs, with a fourth currently in preparation; the second of these CDs, *Pax Britannica* (Ars Organi AOR002), includes music by Stanford. Further information is available at www.arsorgani.com.

RESUMEN

Durante la juventud de Sir Charles Villiers Stanford (1852-1924), nacido en Irlanda, educado en Alemania, y domiciliado principalmente en Inglaterra, el papel del organista experimentó cambios más dramáticos que en el medio milenio anterior. Estos cambios afectaron particularmente a los organistas en Gran Bretaña y Francia, y estuvieron conectados con desarrollos novedosos en la fabricación de órganos durante el mismo período: más especialmente, el surgimiento del órgano cuasi-orquestal, del cual Aristide Cavaillé-Coll fue pionero. Pero las alteraciones no fueron meramente tecnológicas; de esta época data el ascenso del virtuoso concertista (William Thomas Best, Edwin H. Lemare, Alexandre Guilmant), con escasas o nulas conexiones eclesiásticas. Esta presentación se esfuerza por mostrar el impacto que tales sucesos tuvieron en el propio Stanford, y cómo miró a Europa, al menos tanto como a sus tierras natales y adoptivas, en busca de inspiración para su propia música de órgano.

SOBRE EL PRESENTADOR

Robert James Stove obtuvo, en diciembre de 2021, su doctorado de la Universidad de Sydney, su disertación analizó la producción de órganos de Stanford. Se desempeñó como tutor a tiempo parcial en historia de la música en la misma universidad durante 2021. Su libro **César Franck: His Life and Times** (Lanham, Maryland, Estados Unidos: Scarecrow Press) apareció en 2012.

Organista habitual en Melbourne, ha lanzó tres CD, con un cuarto actualmente en preparación; el segundo de estos CD**, Pax Britannica** (Ars Organi AOR002), incluye música de Stanford. Más información está disponible en www.arsorgani.com.

Sir Charles Villiers Stanford

Robert James Stove

EXPLORING THE CREATIVITY IN MODERN MUSICAL FORMS IN NIGERIAN ART MUSIC: A STUDY OF TOTAL THEATRE, MEKI NZEWI OPERA

David Bolaji, Ph.D.
Department of Music, University of Port Harcourt,
Rivers State, Nigeria

ABSTRACT

The use of art forms in addressing the illicit acts that are widespread in African society is effective in the hands of modern African creative practitioners. The expression of their corrective calls is seen in modern African literature, modern African classic dramas, modern African art music, etc. In line with this, the creative output of the prolific ethnomusicologist and composer, Meki Nzewi, has made a great impact on this subject matter. To justify the above view, this study gives a analysis of *The Saviour Cometh*: *A Total theatre*, one of Nzewi's operatic compositions. Findings reveal that Nzewi employs satiric pattern to unravel the evils perpetuated in Nigerian society. Furthermore, he classifies these ills into four different groups, which include the family group, religious group, economic group, and social group. Additionally, Nzewi adopts the character and personality of the protuberant prophet "John the Baptist" from the Bible, as the main character with the sounding voice of redirecting and correcting the societal part-ways to repentance in the study. Finally, this study remains a classic model for African art composers in using art forms to address societal disorders. Also, its stands as an instructional material that can be used in the educational system.

Keywords: Societal ills, Meki Nzewi, Correcting tool, Art Forms, and Nigeria Society.

Introduction

Music, from time immemorial has served as a channel through which communication is expressed at different levels of information dissemination. (Sharma 2013:1, and Abdrafikova 2016: 1) In the same vein, Sharma (2013) maintains that the use of art forms generally, is based on the individual capacity, personal experience and creative strength, which stand as outstanding tools for expressing non-verbal expressions. Thus, beyond the use of music as a communicative medium, it is also used as corrective tools/weapons by artistic practitioners. It is not a mere assertion that art forms, in which music is a branch, prove to be a medium of advocating and rebuking the rod that spares nobody when it comes to correcting illicit acts in society. Though Dunphy (2015) proclaims that not until the correct interpretation of a message through art forms to the society or an institution is being interpreted rightly, the message cannot be claimed to be understood. Nevertheless, the singular act of using art forms as corrective tools has been acknowledge within the fringe of academia by the creative art researchers and the popular musicians within the African society. Generally, the purposive aim of using art forms as correcting instruments most especially in Africa, makes it possible to address aspects of institutions that seem to run contrary to the African value system. Some of the institutions include African leadership system of governance, religion institutions, educational sectors, socio-cultural system, etc. These issues have been demonstrated in the works of modern African literary writers, modern African dramatists, modern African art musicians, modern African fine arts, just to mention but a few. To this

effect, one could say that music plays more than communicative rolls yet poses as an effective mechanism that advocates and brings the desire changes in society. Additionally using art forms as corrective measures by both African popular artists and art scholars, also enhances freedom of expression, constructive criticism and a call for accountability without any infiltration on the message of the music or the content of the artistic works. In line with the aforementioned, this study examines the artistic work of a giant of African art music, Meki Nzewi, while unveiling the systemic techniques employed in his creative operatic work "The Saviour Cometh", in his attempt to correct the societal ills in Nigeria and the world at large. Most importantly, the application of Nzewi's creative musical ideas in projecting the modern African art tradition that is infused with the Western elements also forms part of this study. Worthy of note also is the fact that Nzewi's work is predominately dominated by the use of African unique identity.

The Abstractive Insight of the Use of Opera

In "The Saviour Cometh", Meki Nzewi addresses the ills and bad attitudes that are prevalent in human societies, most especially Nigeria. Nzewi deploys his artistic intellectualism in an operatic musical composition to capture different smaller institutions of society that practice unacceptable norms. Though there could be no better musical form to use than the operatic form. Nzewi chooses this operatic form because it seems to have a wide spectrum horizon of multi-media capacity to showcase the enrichment of African culture within a single musical performance. Similarly, on the choice of the art forms in addressing the societal ills, Sone (2018) asserts that art forms generally are used in correcting the societal abnormality because of their strong link with the cultural values that dominate the society. This implies that the approach adopted by Nzewi in his choice of the operatic genre stands as the purposive means to which music and theatre share potent relationship with each other. Also, often now and then, because both art forms appeal to the conscience and inner being of every human, and the inclusiveness of their relativity part and their essentiality in African communities, make it more relevant in context.

The formative and systemic pattern deployed Nzewi in the presentation of the dialogues in the entire work is of a goal-directed act which suggests some conducts that will influence and bring social change. Banham (2000) opines that the use of theatre as a creative form proves to be an addictive weapon for social change. In "The Savior Cometh", it follows therefore that Nzewi's intention is aimed at rebuilding each primary sector used in his work, that constitutes to the dominance of the society. Thus, Nzewi's concern about illicit acts reveals that a misplacement of priority has become the major problem in the societal norms in Nigeria, and Africa at large. The primary aim of this study therefore is to cross examine the artistic approach, techniques and creative impetus that Nzewi portrays in his attempt to expose and to propound solutions to the identified illicit acts in each classified group in "The Saviour Cometh". The attestation of Nzewi's findings affirms that corruption also serves as the root of all practices widespread in Africa, most especially Nigeria.

Theoretical Framework

This study employs the theory of art and social change as applied by Aijmer (2020) on Qu Yuan in 278 B. C. in a poetic exertion to establish an organizational reformation that checkmates the act of corruption within the administrative functionality of the Chinese governance. The purposive act and

application of this theory in a satirical form as a tool for social behavioural change serves as a channel of semantics analysis approach that is relevant and essential in the reapplication of the theory in the context of this study. Likewise, Camic (2007) buttresses the theory of art and change within the perimeter of health care, as a vital tool that forces people in redirecting their thinking each time this act or remain passive in their daily life. Thus, within the context of this study, art is taken and viewed as a corrective medium that points attention to the wrong behaviour which has assumed a destructive scale in the human society.

In line with the above, the theory of art and change plinth as a systemic procedure that affirms the reason why a change of behaviour in socio-cultural acts of people and institutions should be redirected in line with the acceptable cultural norms of the society. Funnell & Rogers, (2011) opine that the diverse factors that lead to the recall of the behavioural change of attitude of people keeps the smooth coexisting relationship in the community. Speaking about the art forms and behavioural change, the undertone that calls for this perspective is the ability to present and represent the truth and fact(s) in any art forms. It is of importance to mention at this juncture that the effuse of truth in any art form is usually presented with a logical semantic approach. This does not abase the fact that truth will be identified as truth with the aim to revealing the contextual content of the messages that are expressed within the framework of a creative art form. Besides, Nouwen (2011) asserts that there must be an affirmation of the specific truth that is narrated through the creative art form within the context of the work used in addressing the societal issues. Therefore, the theory of art and change does not negate the fact that in an attempt to call for a behavioural change via art works, the addressed truth in the work(s) must reveal the rootedness of the indigenous philosophical logic of the said society. To this end, the theory of art and change is applicable to this study as it reflects the purposive aim of Nzewi on the composition of the total theatre "The Savior Cometh" a theatre that suggests the necessary areas in which behavioural change are needed in the Nigerian society.

The Data

The data used in this study is an excerpt from a musical theatrical work entitled "The Savior Cometh" by a renowned Professor of African Music (theory and practice), Meki Nzewi. Though on the periphery and in some segments, the operatic work seems to have some strong elements of farcical comedy, the holistic message of each scene carries more serious and accurate points, facts and truths that the work is geared towards correction of illicit acts in society. Basically, considering the issues raised by Nzewi in this work, one could conclude that it is not a mere fiction in substance as it used to be in any other theatrical creative work; rather, an eye-opener to the reality of the present world view. In addition, in relation to some of the happenings in Nigerian society and in conjunction with Nzewi's work, Daniel's (2008) narratives capture the obscure and abnormal marital practices resulting from the unfaithfulness among Nigerian men, as enacted in Ola Rotimi's *Our Husband Has Gone Mad*. Likewise, Bolaji (2017) exemplifies the holistic life style and major atrocities going on within the tertiary institutions in Nigeria via his creative satirical work, "Campus Life: A Musical" The proportionate base of his effort on the affirmative notion that the cultural, value system of the University education in Nigeria has been eroded. In view of this, one could state that the value system that governs a society/community serves as the guiding principles that best describe and present their ethos.

General Overview of "The Savior Cometh"

"The Savior Cometh" is a theatrical work that comprises humorous and serious dialogues. The thrust of the opera hinges on the wrong happenings in the Nigerian societies, as seen in its various institutions. These include religious body (Churches), business institutions and government agencies in Nigeria. Meki Nzewi identifies and places the above-mentioned institutions into four different cardinal groups. Specifically, he used the nomenclature of the family group, social group, economic group and the religious group as agents that bread the canker worms destroying the social fabrics. Its value system and existential habitat of Nigerian society. In fact, Nzewi captures the illicit acts in the Nigerian society by unveiling the obscure behavioral pattern that dominate the institutional groups, as mentioned above. It is highly important to note that Nzewi uses the performative act to present the dialectical view of the Nigerian society. Ross (19984) lends credence to the foregoing view when he rightly affirms that an artistic performative act can be a platform on which a proper and sensitive conversational presentation through dialogue and action could be viewed. Basically, the idiosyncrasy of each identified group as used by Nzewi was considered in viewing the roles of such groups in the entire Nigerian society.

The first section of the creative work of "The Savior Cometh" by Nzewi starts with the introduction and the performative acts of four indigenous membrane instruments that present what could be termed as chaotic overture. Basically, one can say that this style of introducing an opera comes as a result of the imitative pattern of the Western style in having an overture at the very beginning. Similarly, the opening glee used in the Yoruba folk opera by its early practitioners like Hubert Okunade and Duro Ladipo, was a replica and affirmative act of promoting African identity. Furthermore, the repetitive act of the chaotic dance displacement movement on the stage between the instrumentalists and the characters via the indigenous membrane emphasizes the primary objective that the unrest and chaos that characterize the society. Also, the short poetic recitative unison by all the characters on stage suggests the selfishness that is typical of displaced and imperfect people in the Nigerian society. Significantly, Nzewi uses the activities between the indigenous overture displacement and the chaotic rhythmical dance movement as an interactive dialogue on the stage. Additionally, the formative presentation of the disorder family group comes as a result of extension of chaotic scenario from the beginning. Beyond the chaotic activities in the family scene is the displacement of selfish individual and a conflict of interest between the husband and wife in the family group. Moreover, the conflicts disorder flows down to the relationship between the children. More so, speaking of the illicit acts in society Meki Nzewi projects the unlawful activities of the society in the social group. The destructive states of the behavioural acts that dominate different institutions in society as portray by Nzewi are seen in the failure of the law enforcement agent, students, judicial system and the activities of the bandits in society. Moreover, the economic states of the society are not left out in the contention of the illicit acts. It is of great importance to mention that Nzewi identifies the religious institution that ought to be the protective of the society, and very unfortunately, then institution perpetuates more atrocities. Nevertheless, the crying call of a major character in the opera, is known as John the Baptist. The John the Baptist's recalling voice interjects and proclaims the message of repentance that clamours for a societal change. Giving the performative stance of the opera a unique ending, Nzewi uses the idiomatic expression of the second coming of Jesus Christ from the Christian religion to emphasize that repentance is of necessity. Though he emphasizes that the situation of things in Nigerian society and the reactions of its inhabitants are indications that there is no hope for Nigeria and its people.

Discussion and Analysis of the Libretto

The libretto of "The Savior Cometh" is not epic poem in totality, but could be identified as a theatrical work that has some basic features of an epic form. Additionally, the features of farcical comedy are used by Nzewi in the crudities form. Through his creative abilities, he readdresses the abnormalities that characterize the various institutions in the Nigerian society. Emphatically, the thrust of the libretto does not centre on a particular individual but on the parochial groups that have and promote their individual selfish interest to the detriments of society. The operatic work serves as a poetic writing that identifies four different sessions/groups. The groups are the medium to which the composer uses in revealing the illicit acts exhibited in the Nigeria society and in most African countries as well. Furthermore, these groups are used to depict the ongoing extreme self-centeredness and anarchic ruling dominating the African society, most especially Nigeria. It is important to mention that the use of indigenous musical materials and the harden vocalism of African music in all ramifications of arts music stands as potent school of thought of Meki Nzewi. The reflective and the advocative calls of this act aim at the need to position African music as a phenomenon that needs not to be seen as inferior to another type of music, globally.

The prelude session of "The Savior Cometh" showcases the uniqueness of Nzewi in the pursuit of cultural distinctiveness and African music identity in the presentation of his artistic and scholarly writing. The reflectiveness of this could be seen in the use of the indigenous membrane musical instruments for the overture, which portrays the advocative vocalism of Africanism in his creative work. Through this medium, Nzewi demonstrates and calls for the repositioning of paradigm shift in mental approaches of African composers from the Eurocentric promotion of the Western musical idioms to that of Africa. In line with the promotion of African identity is the of viewing its essentialities through the cultural values, norms and ethos that govern the social existence of a people. In the same vein, Idang (2015) opines that the preclude traits of cultural nuances of a people serve as an attempt to unravel their identity beyond the sphere of their locale. Furthermore, he affirms that some of the identified phenomena that could be viewed within their existentiality circle are their religion, language, dressing, art, music, dance etc. At the same time, speaking about the use of art form as a descriptive medium in promoting African identity, Ojaide (1992) opines that after the modern imperialism definitive context, the use of language cannot be the only channel through which African literature and Africanism could be described, but, through other art forms. This implies that the African art music serves as an artistic form for proclaiming the Africanism. In relation to this, and just as mentioned earlier, Nzewi establishes a dialectic conversation by using the indigenous materials and the performative rhythmic dance movement to introduce a ruckus and suspense atmospheric scene at the beginning of the theatrical work. Also, he uses his creative ability to justify that there is no art for art's sake only within the African culture. But each art work representation goes beyond the literary work, which gives the social function(s) to each identified creative work as used within "The Savior Cometh".

The family group, as presented by Nzewi in his operatic work, unravels the failure in the responsibilities of parents in giving good parenting part ways to their children. Ceka1 and Murati, (2016) state that the family/home stands as the first and foundational, educative institution where the formative and developmental being of a child should be formed. Also, in relation to this, diverse views of scholars agree that a family setting stand as a locale where which children receive their first

educational impartation, though diverse approaches and methods of learning for children depend on their individual cognitive level of intellectualism. Nevertheless, there is a displacement of the family failure as accentuated by Nzewi via a chaotic scene in a disjoint family scene with a display of negatives, disfunctional marriage and bad relationship between parents and the children. Through this artistic presentation, he was able to highlight and state categorically that most families in the Nigerian society are experiencing similar chaotic family relationship. The existence of chaotic family in most Nigerian homes is responsible for the wrong doings of teenagers and young adults in society. Based on this standpoint, it is well established that the primary roles of a parent in the lives of the children are being neglected. However, the implication of this is that the fundamental issues and problems that have degenerated into the illicit act among the youths in the Nigerian society emanate from the wrong attitudinal perspective that were conceived from the primordial states of a child, from the parents and via wrong principle in the family. Furthermore, Nzewi shows that the possible displacement of values in most homes in this 21st century is contrary to what it used to be, and that it ought to be based on the practicing norms of African cultures. Moreover, he affirms that the distinction of parental values and responsibility has been replaced by individual and personal selfish ambition of the parents. The implication of this erroneous erosion of values has become a wrong model that most children follow in different families in Nigeria. Basically, the holistic viewpoint of the scene in the creative work centres on the displacement of the fundamental values that ought to be learnt from the family, since the family is the smallest unit of any society. Nonetheless, via the operatic work, Nzewi establishes that the degeneracy of the family distinctiveness and values has created abnormality in the Nigeria system. In the family group scene, Nzewi also advocates women liberation, using the wife. While the marginalization of women and the maltreatment of the housewives are presented in a normative form of art by a typified African man in the opera, the neglects of the children's need by the parents are captured by the composer. Additionally, in this scene, Nzewi points out that the appropriation of parental attention that each child ought to be given is diverted into the emotional backup of the parents to gain memento to fight and destroy each other. Essentially, because of the parents' fault in the family, the children are left with the idea of survival of the fittest as the only option. Nonetheless, it is important to say that the adaptable character and role of John the Baptist in the Bible is used by Nzewi as a clarion call on parents for proper parental responsibilities. The composer portrayal of John the Baptist is not just as a call for repentance, but as an assurance that the society can still restore its lost glory through the family. Though the end extremity of John the Baptist character gives the assurance of the second coming of "the Savior. (Jesus Christ). The above description of his character and roles in the entire operatic work creates certain dominant structures. This could be termed as the applicative construct of the leitmotif in anticipating of the character of John the Baptist that introduces contract. This creative expression was of implicative in Wagner work; where he applied diverse musical sequencies to eloquent dramatics conflicts and the rhetorical use of music, as interjectory medium to interrupt the flow of the dramatic expression. In view of this, the thematic expression and reoccurrence of John the Baptist in interrupting the established scene serves as a reinforcement of the composer's artistic ingenuity that leads the end point of the family scene to the apex.

Examines closely, the objectives of Nzewi's operatic work, one notices a series of events such as unlawful acts in the Nigerian society, forming the themes that link each scene in his work. Meki Nzewi presents, through idealism the predominate the social life in the Nigeria society. Through this scene, he

demonstrates that the failure of one institution in the society is the destruction of another and the society at large. Looking at the construct of the social group in Act One Scene III, we see that the failure of parental responsibility from the family group gives birth to the deceptive lives and criminality of the youths. Additionally, the illegal act of the law enforcing agent (Police in present-day Nigerian society is well captured in a satirical form alongside the narrative lines in an emphatical demonstrative act. Similarly, the role of the legal institution that is saddled with the responsibility of the interpretation of the law is not lost sight of by the composer. Though, the "replicative noise of the magistrate" the scene captures the semantic tones of wrong political attributes that the legal institution does exhibit towards any unlawful act in Nigeria. Still, there is power conflict between the three arms of government in Nigeria, most especially where the force ignores the verdict of the legal institution for selfish interest. While the political dictatorship at the detriment of the coexisting living and sabotaging the oneness of the law of the land, is of high practices Nigeria. In view of this, the unconventional acts of the police force in contributing to the falling standards of living is Nigeria portrayed in the social group by Nzewi. The reflective selfish ambition and notion of the Nigerian police force against what ought to be the functional law of the land is replicated by an imitative character of the dramatic police officer. Also, the notion of survival of the fittest was exhibited between the apprehended criminals, victimized good Samaritan, police officer, magistrate and the societal noble. Basically, the thematic leitmotif of John the Baptist character is also seen in the last scene of the social group by away of replicating and brining the redress mission that will refocus the society in a habitable manner.

The affirmative of Nzewi on categorizing the Christians religion as an institution that promotes illicit acts in society is considered in the opera. The activities of some religious leaders in Nigeria, the influence of their ungodly behaviour and the unbiblical justification of all their dirty atrocities under the umbrella of religiosity are seen in Act One Scene IV. It is important to state that it is not all religious leaders in Nigeria who are involved in immoral acts. Meki Nzewi uses his creativity to demonstrate that the majority of Christian leaders in different denominations under the Christians body in Nigeria perpetuate unethical acts under the pretext of religiosity. This act is not peculiar to Nigerian pastors and its society alone, many other African religious leaders are culprits. Specifically, Nzewi reveals the submission of the so-called Christian leaders to the god of mammon. The exhibition of selfish interest in twisting the minds of members to give money in place of spiritual coverage, salvation, Church building is demonstrated via different dramatic performances by various denomination leaders, as used in the theatrical work. In addition, the issues of segregation, superiority and discrimination of the denominations among the religious leaders are all regarded as atrocities captured by Nzewi in his operatic work. Really, all of the above-mentioned acts contribute to the collapse of societal values and the loss of trust and faith in the so-called Christian leaders in the Nigerian society. Also, the normative and semantic character of John the Baptist in the interruption of textual expression and the dramatic context of the religious group scene bring the group scene to it climax. In completion of the various institutions identified in the operatic work by Nzewi are the economic states and the questionable acts of the business tycoon in Nigeria. As portrayed by Nzewi, the affluent and oppressive lifestyle of the noble and the crime of the society have become the norms in transacting business. In the context of the economic group in Act One Scene V, Nzewi exposes the "human degradation, economic deprivation and social apartheid" that are perpetuated with impunity that negates the idea of equality before the law in Nigeria. Also, via the attitudinal acts displayed by the

economic group, the outcome of their expressive acts shows that the acclaimed societal businessmen and woman are above the law in Nigeria. The authenticity of this assertion can be seen in the economic group scene. Furthermore, Meki Nzewi exposes the anarchic and dictatorial rules ruling of corruptible business lords in Nigerian society. The indulgent of these "economy war lords" as stated by Nzewi, reveals that over-prowling of the law at the expense of societal norms and values stands as the prerogative of the "so-called" economy group.

The starkly act is established by Nzewi in introducing the lamentations of love of a mother that displays displeasure on all the distinctives and disunity acts of various groups in the operatic production. Taking this character in the context of this study, we observe that the lamentation comes as a result of the conclusive proof that the Nigerian society has missed the fundamental and unique elements that make Africans an exclusive people. The undertone thrust of the character of the mother hinges on the fact that the place of communal living, mutual respect, and the act of being humane that used to be the bedrock of the collective efforts for Africa identity, are being neglected. uncertainty and social disorder in the present Nigerian society seem to be the advocative cry that is being suggested. Furthermore, as part of the displacement and the dramatic functions exploited by Nzewi, the inherent contracts between the poetic lines of John the Baptist and Racheal are rated. This expressive dialogue affirms the dramatic significant of a dialectic form/style that gives a blend of sonorities to the two characters in the operatic work. Racheal's lamentation of figuratively used to represent the disapproval of unlawful acts that are pervasive in Nigeria. Though this an adaptation of the gospel according to the book of Jeremiah, which was used to address the wrong deeds of the Israelites against God. Beyond the religious sense of the act is the acknowledgement of the functional dimension of African theatrical perspective. Similarly, Desai (1990) states that the perspective and accepting of the proportional practical dimensions of the construct is part of African theatre. This stands as an avenue that can be used to reveal its aesthetics via the performative process. Furthermore, he maintains that the evocative perspective of the social scopes could be asserted within the nexus of African theatrical content, its indigenous elements and belief system. Nevertheless, just as the interjectory act of John the Baptist proves to be a recurrent decimal with the same message of repentance at the end of each scene, this constitutes the reaffirmation of the thrust of the message given by John the Baptist. It is necessary to state that the adaptive focus of Nzewi on the historical perspective of the Bible does not necessarily entail the promotion of religious art work. Rather, he exploits the Bible in relation to the problems that plague present-day Nigerian society.

The high point of the operatic work is the appearance of the Saviour, Jesus Christ within the framework of "The Saviour Cometh", the birth of Jesus Christ gives the assenting assignment of the first runner "John the Baptist". In the light of the assignment, the coming of the Saviour stands as final of restoration. Ironically, Meki Nzewi uses the world to represent the illicit acts that characterize the Nigerian societies while the strict caution and warning from the Saviour buttresses the call all the groups identified and used by Nzewi. Additionally, a potent criticism is given to all the groups by Jesus through a sectionalization each group dialectic conversation. All of this forms serves as a resounding warning to all the groups to turn over a new leaf. In a short form, the adherent caution of each group aims at reshaping the thinking process of the entire people in order to ensure a better society.

Conclusion

This study has examined, in practical and theoretical terms, Meki Nzewi's advocative and passionate efforts in promoting African identity, using locale materials. Using the art form in a satirical form, Nzewi addresses the illicit acts that destroy the value system in Nigerian society. The study identifies some major institutions as a channel through which atrocities are perpetuated in the Nigerian society. In the context of his creative line of thought, these institutions ought not to allow the flourishing of the illicit acts, because the institutions ought to stand as the pivot on which the society norms and value system revolve, be sustained and promoted. Also, Nzewi's creativity within the context of this study reveals the bridging border of political dimension, and a purposive focus on the accentuation of the use of indigenous musical materials in the academic environmental and beyond the African landscape. Discourse on African musical identity, most times within the realm of academia, is carried out via the lens of Western music. But Nzewi, through his intellectual cognitive ability and knowledge of music displays a dominant use of purely indigenous materials to address the peculiar challenges and in human society.

Nevertheless, this study unravels the systemic pattern to which Nzewi adopts the use of religion concept from the Christian belief system, to represent the present Nigerian situation. Additionally, the main thrust of the study is the formative possibility of using art form, specifically music, in addressing the abnormalities and contradictions that constitute existential threat to human society.

References

Aijmer, G. (2020), The Story of Qu Yuan Revisited. Source: Journal of the Royal Asiatic Society Hong Kong Branch, Vol. 60 pp. 138-159: URL: https://www. Jstor.org/stable/10.2307/26937468 Retrived on 10/04/

Akhmadullina, R., A.R. Abdrafikova and Vanyukhina N. (2016) The use of music as way of formation of communicative skills of students in teaching English language https://www.researchgate.net/publicationon306226008 May 2016 DOI: 10.12973/ijese2016.400a

Banham, M., Gibbs, J., Osofisan, F., (2000) eds. African Theatre in Development. Oxford: James Currey, 1999. 182 pp. ISBN 978-0-85255-594-1.

Ceka, A. Murati, R. (2016), "The Role of Parents in the Education of Children". Journal of Education and Practice ISSN 2222-1735 (Paper) ISSN 2222-288X (Online) Vol.7, No.5, 2016 www.iiste.org

Desai, G. (1990), African Studies Review, Volume 33, Number 1, April 1990, pp. 65-92.

Daniel, I. O. (2008). The Linguistic and Pictorial Representation of Nigerian Women's Assertiveness in Selected Nigerian Newspapers. PhD Thesis, Department of English. Ibadan: University of Ibadan

Desai, V. (1990) Recent Technology Imports into India: Results of a Survey. International Institute on Social Studies October 1990 https://doi.org/10.1111/j.1467-7660.1990.tb00396.x

Dunphy, K. (2018). Theorizing arts participation as a social change mechanism. In B. Bartleet & L. Higgins (Eds.). The Oxford Handbook of Community Music, London: Oxford Press. pp. 301-321. ISBN: 9780190219505

Funnell, C and Rogers, J. 2011. Purposeful program theory: Effective use of theories of change and logic models. Vol. 31. John Wiley & Sons https://www.researchgate.net/publication/259999058

Idang G. E., (2015), African Culture and Values Phronimon Volume 16 | Number 2 | 2015 pp. 97–111, Print ISSN 1561-4018 © Unisa Pres Retrieved on 3rd of April, 2022 http://www.scielo.org.za/pdf/phronimon/v16n2/06.pdf

Martin, B. (2000). Playwright Who Put Nigeria's Dramas on the Stage. The Guardian. Tuesday, 17 October

Nouwen, Rick. (2011). Foundations of Semantics I: Truth-conditions, entailment and logic. Retrieved on 3 November, 2015 from http://www.gist.ugent.be/file/216

Ojaide, Tanure, (1992), Modern African Literature and Cultural Identity, African Studies Review, Volume 35, Number 3 pp. 43-57

Rose, K. (1984), Theatre for Development: Diam of Zimbabwe Workshop New Theatre Quarterly, 1 (2). https://www.sciencegate.app/document/10.1017/s0266464x0000155x DOI 10.1017/s0266464x0000155x Dimensions ID pub.1054888062

Sharma, P. (2013), Music: A Tool of Nonverbal Communication (with special Reference to Indian Music). International Journal of Communication and Media Studies (IJCMS) ISSN 2250-0014 Vol. 3, Issue 4.

Sone, E. M. (2018), African Oral Literature and the Humanities: Challenges and Prospects, Humanities 2018, 7, 30; doi: 10.3390/h7020030

Unpublish Work(s)

Bolaji, S. B. (2017) A Creative Approach to the use of African and Western Idioms in Campus Life: A Musical Satire, Ph. D Thesis, Delta State University, Abraka, 2017

EMULATION OF THE ULTRA GROUPS THAT SUPPORT THE MAIN CLUBS OF OPORTO CITY

Prof. Dr. Daniel SEABRA
Fernando Pessoa University/Interdisciplinary Social Sciences Centre (CICS/NOVA)
ORCID. 0000-0002-8621-5357

ABSTRACT

The city of Porto is the second city of Portugal and its main football clubs are *Futebol Cludo do Porto, Boavista Football Clube* e *Sport Comércio e Salgueiros.* These clubs are supported by Ultra groups. These are composed of members who regularly position themselves in the same area of the stadium to support football clubs. To do so, they use banners, flags, drums, bands, chantings and choreographies.

Futebol Clube do Porto is supported by the Ultra group *Super Dragões* and *Colectivo Ultras 95*. *Boavista Futebol Clube* is encouraged by the Ultra group *Panteras Negras* and *Sport Comércio e Salgueiros* is supported by the Ultra Group *Alma Salgueirista*.

On the basis of research into these groups that was done using a long process of participant-observation, semi-directive interviews with 90 people, the collection of self-biographical narratives and the administration of 220 surveys, this text will present the contours of the rivalry between these groups. This text will also demonstrate that despite this rivalry, the Ultra groups of Oporto city have a strong feeling of belonging to the city and seek, in the football stadiums, to emulate Oporto as an essential element of their identity. This publication will also show that associated to the exaltation and celebration of the city of Porto is also a discourse of victimisation and depreciation of Lisbon, Portugal's capital.

Keywords: Ultra Groups; Emulation; Football.

ENTRANCE

Oporto is the second city of Portugal and its most representative football clubs are Futebol Clube do Porto, Boavista Futebol Clube and Sport Comércio e Salgueiros. These clubs are supported by groups of young people who gather in the same area of the football stadiums and who aim to support these clubs, using chants, large flags, banners, drums and other materials that compose choreographies. These groups are known as Ultra groups. (Pereira, 2002, 41)

Futebol Clube do Porto is supported by the Ultra groups Super Dragões and Colectivo Ultras 95. Boavista Futebol Clube receives encouragement from the Black Panthers and Sport Comércio e Salgueiros is supported by Alma Salgueirista.

This text results from an investigation of 4 groups and seeks to demonstrate that despite the rivalries that exist between them, all emulate the city of Porto as a central element of the their identity. These groups are even capable of uniting in defence of the honour of the city when they understand that this is questioned by the Ultra groups that support the two main clubs of Lisbon: Sport Lisboa e Benfica and Sporting Clube de Portugal.

This text will also make known the discourse of victimisation and depreciation of Lisbon which is followed by the several members of the investigated groups.

METHODS

This research was carried out using a long period of participant-observation within these 4 groups. We also conducted 90 semi-directive interviews and collected 20 self-biographical narratives. 220 surveys were also administered.

RIVALRY BETWEEN ULTRA GROUPS IN THE CITY OF PORTO

Among these groups there are rivalries that are important to consider. The first occurs between the Black Panthers and the Ultra groups that support Futebol Clube do Porto. There were various situations in which this could be verified, not only in the stadiums, but also outside of them.

Besides some clashes in the streets surrounding the Boavista Futebol Clube stadium that could be observed, the episode of the painted Panther became very well known. In the early hours of the day that Boavista Futebol Clube received Futebol Clube do Porto in their stadium, some members of the groups that support Futebol Clube do Porto painted blue (the colour of their club) the large sculpture of a panther that is considered emblematic of Boavista. This caused great indignation among the Black Panthers and the atmosphere during the game was extremely tense.

In another game played in the same stadium, the groups presented choreographies that communicated and rivalled each other. The Super Dragões presented a choreography that displayed the colours of the club and a banner that read "For more than a century bosses of Oporto." This reference stems from the fact that Futebol Clube do Porto considers the year of its foundation to be 1893. The Black Panthers, in turn, respected them with choreography that showed the colours of the club and with a banner that denied the date of foundation of the opponent club and the Dragon as its symbol, underlining instead its pejorative designation. This one stated: "Your symbol and foundation year are both pure illusion" and "Dragons? Yesterday, today and always the <Andrades>".

A long history of rivalry between the Black Panthers and Alma Salgueirista was also noted. Besides the recorded reports of confrontations between members of these groups, it was possible to observe how some members of the Panteras Negras prepared a confrontation with Alma Salgueirista. As a consequence of the celebrations of this group when their club scored a goal in the Boavista stadium, some elements of Black Panthers waited in the streets surrounding the stadium for the exit of Alma Salgueirista. With this wait, they intended to get involved in confrontations with elements of Alma Salgueirista, but they were prevented by the police that always protected the members of the Alma Salgueirista.

It was surprising to note that the groups that fought amongst themselves united shortly afterwards to fight, in the name of defending the honour of the city of Oporto, against the Ultra groups that support the two main Lisbon clubs already mentioned in this text.

THE EMULATION OF THE CITY OF OPORTO

In fact, and in spite of the rivalries between the investigated groups, all of them have as a regular practice to emulate the city of Oporto, this being a central element for the identity of each one.

As O'Neill highlights, emulate takes on two senses. The first "essentially means to resemble, to take as a model, to modulate upon, to pair up or compete to match" (O'Neill, 1995, 25). A second sense of the word "points to a spirit of prestige, or a process of favouring someone or something

through encouragement, incitement or even simple brio. (...) To emulate, in this sense, would be to honour or admire; such prestige may incorporate (...) elements and components of simulation" (O'Neill, 1995, 25).

These senses merge when the 4 investigated groups iconically represent, in football stadiums, the city of Oporto, thus seeking to honour it. For that, choreographies are elaborated with big cloths in which the Oporto's emblematic horizon line of is visible. Some of the banners used also express the pride of these groups in belonging to the city of Oporto.

The chants also exalt the city of Oporto. Some of them are mentioned as examples. The Alma Salgueirista sings part of the club's anthem to say "The red T-shirt of my old Salgueiros it has the traditionin the heart of Oporto's people. For its part, the Colectivo Ultras 95 sings "History says that no one has conquered the very noble and ever loyal is the pride of Portugal: Oporto". All the groups investigated also claim, through their songs, to be "the pride of the city".

Listening to the discourses about the city by the members of the groups, one can understand why Porto assumes a fundamental role in the Ultra groups. There are many statements that exalt the love for the city. The following are just some of the many that have been recorded: "I love this city. I can't explain it."; "Every time I arrive in the city and see it in the distance I almost cry! Pride in the city's history".

HOSTILITY AND DEPRECIATION OF LISBON

Associated to the exaltation of Oporto are also discourses of victimisation and depreciation towards Lisbon. The interviewees consider that, Oporto being the city of work, "works for Lisbon", so that they can "enjoy life". Portugal is thus considered "a centralist country. They lack nothing and everything goes to Lisbon". It is not surprising, therefore, that a choreography of the Super Dragons featured a banner with the following sentence addressed to Lisbon: "Since the founding date of such a glorious homeland, an inferior race has mixed with us trying to acquire our knowledge and other benefits. Such scum must be eliminated and delivered into the hands of the Super Dragões".

CONCLUSION

The research allowed us to conclude that despite the rivalries between them, the Ultra groups that support the main clubs of Oporto unite to emulate this city, this being a fundamental element of their identity, to which is joined, through difference, a discourse of victimisation and depreciation of the capital of Portugal.

REFERENCES

Pereira, M. (2002). *Dicionário do Futebol. Manual do Adepto.* Lisboa: Booktree.

O'Neill, B. (1995). Emular de Longe: o Povo Português de Malaca. *Revista Lusitana*, (nova série), 13-14,

THE EFFECT OF PERSONALITY TRAITS AND LIFE SKILLS OF SPORTS EDUCATION STUDENTS ON PRE-PROFESSIONAL TEACHER IDENTITY

Uğur İNCE
Harran University School of Physical Education and Sports /Şanliurfa
ORCID: 0000-0002-0997-902X

Zeki COSKUNER
Fırat University Faculty of Sports Sciences / Elaziğ ORCID: 0000-0002-3955-8525

ABSTRACT

The purpose of this research; the aim of this study is to investigate the effects of personality traits and life skills of physical education students on the formation of teacher identity.

The universe of the research consists of students who receive sports education in Physical Education and Sports Schools and Sports Sciences Faculties in Turkey. The sample group consists of a total of 622 people from seven regions of Turkey who received sports training from a university from each region and participated in the study by random sampling method. As data collection tools, Bolat and Balaman (2017) “Life Skills Scale”, “Pre-Vocational Teacher Identity Scale” adapted to Turkish by Arpacı and Bardakçı (2015), “Five Factor Personality Scale” developed in John 1991 and personal information form were used. The data were made in SPSS 22.0 program. The level of significance was taken as ($p<.05$) for all tests. “Independent Sample t-Test” for dependent groups and “One-Way Analysis of Variance (ANOVA)” were used in order to reveal whether the research group differed according to the variables, and “LSD” and “TUKEY” tests were used to reveal where the difference originated. has been used. Correlation test was used to examine the relationship between the sub-dimensions of the scales used in the research.

When the result of the study is evaluated in general terms, there are positive significant relationships between "Five Factor Trait Scale", "Pre-Vocational Teacher Identity Scale" and "Life Skills Scale". In other words, it has been concluded that as the life skills of the participants increase, their pre-professional identity and personality traits will also increase positively.

Keywords: Sports, Physical Education, Life Skills, Personality, Teacher Identity

*This paper was made within the scope of doctoral thesis.

SPOR EĞITIMI ALAN ÖĞRENCILERIN KIŞILIK ÖZELLIKLERI VE YAŞAM BECERILERININ MESLEK ÖNCESI ÖĞRETMEN KIMLIĞINE ETKISI*

Uğur İNCE
Harran University School of Physical Education and Sports /Şanliurfa
ORCID: 0000-0002-0997-902X

Zeki COSKUNER
Fırat University Faculty of Sports Sciences / Elaziğ ORCID: 0000-0002-3955-8525

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; beden eğitimi bölümü öğrencilerinin kişilik özellikleri ve yaşam becerilerinin öğretmen kimliği oluşumuna etkisini araştırmaktır.

Araştırmanın evrenini Türkiye'de ki Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullularında ve Spor Bilimleri Fakültelerinde spor eğitimi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise Türkiye'nin yedi bölgesinden her bölgeden bir üniversiteden spor eğitimi alan ve çalışmaya rastgele örnekleme yöntemi ile katılmış toplam 622 kişi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, Bolat ve Balaman (2017) "Yaşam Becerileri Ölçeği", Arpacı ve Bardakçı (2015) tarafından Türkçeye uyarlanan "Meslek Öncesi Öğretmen Kimliği Ölçeği", John 1991 yılında geliştirilen "Beş Faktör Kişilik Ölçeği" ile kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Veriler SPSS 22.0 programında yapılmıştır. Tüm testler için anlamlılık düzeyi ($p<.05$) olarak alınmıştır. Araştırma grubunun, değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla bağımlı guruplar için "Independent Sample t-Testi" ve guruplar arası çoklu farklılıklarda "Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)" kullanılmış ayrıca farklılığın nereden kaynaklandığını ortaya koymak için "LSD" ve "TUKEY" testlerinden yararlanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklerin alt boyutları arasındaki ilişkiyi incelemek adına korelasyon testinden yararlanılmıştır.

Çalışmanın sonucu genel anlamda değerlendirildiğinde ise, "Beş Faktör Kişilik Ölçeği", "Meslek Öncesi Öğretmen Kimliği Ölçeği" ve "Yaşam Becerileri Ölçeği" arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler vardır. Yani katılımcıların yaşam becerileri arttıkça meslek öncesi kimlik ve kişilik özellikleri de olum yönde artacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Beden Eğitimi, Yaşam Becerisi, Kişilik, Öğretmen Kimliği

*Bu bildiri doktora tezi kapsamında yapılmıştır.

AMATÖR VE PROFESYONEL SPORCULARIN SPORA BAĞLILIK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Seda Sabah
Dr. Öğr. Üyesi, Amasya Üniversitesi, 0000-0002-7386-0314

Soner Çankaya
Prof. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi 0000-0001-8056-1892

ABSTRACT
The aim of this study is to examine the level of commitment to sports of individuals engaged in amateur and professional sports. The descriptive survey model was used in the study. The sample of the research is within the scope of 259 the athletes engaged in amateur and professional sports. Sports Engagement Scale (SES) adapted to Turkish culture by Sirganci et al. (2020) were used as data collection tools. In the study, it was determined that there was no significant relationship between the age and sports age of the participants and the total scores of the SES and the sub-dimensions (except for vigor). No significant difference were found among the total scores of SES and the sub-dimensions according to gender, sports branch, education and income levels of the participants. The athlete's willingness to continue his training programs, to comply with the plan and to do this job willingly will greatly affect his success. However, while doing this, he should do it within the framework of certain measures and in a way that does not risk his own health. If the athlete involuntarily wants to be active all the time and cannot control himself, he should get support from experts if necessary, within the knowledge of his trainers. In addition to all these, it is observed that the studies on the subject of the study are limited in the literature. For these reason, it is important to carry out both qualitative and quantitative studies in order to obtain more detailed information on this subject and scope.

Keywords: Amateur Sport, Commitment, Professional Sport

1. Giriş
Özellikle yirminci yüzyılın ikinci yarısında kitle iletişim araçlarının etkisi, performans artışı, para kazanma ve propaganda aracı olmasıyla toplumsal bir nitelik kazanmıştır. Son yıllarda para kazanma ve propaganda aracı olarak karşımıza çıkan spor; ekonomik, politik bir kurum ve ticari bir sektör haline gelmiştir. Diğer yandan spor; başkaları tarafından kabul görme, etkileşim halinde olma, arkadaşlık ilişkileri vb. konularda kişiye katkı sağlamaktadır [1].
Bağımlılık; bir kişiye, bir düşünceye kuruma veya kişinin kendisinden daha büyük gördüğü bir şeye karşı gösterdiği bağlılığı ve yükümlülüğü yerine getirmek zorunda olduğu, genel anlamda en yüksek derecede görülen bir duygu olarak adlandırılmaktadır [2]. Diğer yandan sporda bağlılık inanç, çaba, zevk gibi kavramları kapsamakla birlikte deneyimlerin sürekli ve tutarlı olması anlamını taşımaktadır [3].
Bağlılık üç boyutta detaylandırılmıştır:

✓ Zindelik; üst düzeyde performans sergileme ve zorluklar rağmen elinden gelenin en iyisini yapabilme.
✓ Adanmışlık; coşku, ve ilham duyma, spora ilişkin gurur ve anlam yükleme.
✓ İçselleştirme; yapılan sporu özümseme, kendini kaptırma ve yoğunlaşma [4] şeklinde açıklanmaktadır.

Sporcuların sahip oldukları branşları benimsemesi, özümsemesi, odaklanması ve bu süreçte yaptıkları işten zevk alması başarılı olmalarında da oldukça etkili bir faktördür. Nitekim sporcular bağlı oldukları spor branşına yönelik antrenman programlarını sistemli bir şekilde yürütecek, karşılaştıkları sorunlara ilişkin stratejiler geliştirecek ve yaptıkları işlerin anlamlı olduğunu düşünerek daha istekli bir şekilde hareket edeceklerdir. Dolayısıyla bu çalışmada hem amatör hem de profesyonel sporla uğraşan bireylerin spora bağlılık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

2. Yöntem

Araştırma betimsel araştırma deseninin bir çeşidi olan tarama araştırma modelindedir. Çalışmanın evrenini amatör ve profesyonel sporcular oluşturmakta olup, örneklem grubu 259 sporcu kapsamındadır.

Çalışmada veri toplama aracı olarak Gullien ve Alvarado (2014) tarafından geliştirilen Türkçeye Sırgancı ve ark., (2019) tarafından uyarlanan Spora Bağlılık Ölçeği kullanılmıştır. İlgili ölçek 5'li likert (Hemen hemen hiç-1; Nadiren-2; Ara sıra-3; Sık sık-4; Hemen hemen her zaman-5) tipinde olup 15 maddeden oluşmaktadır. Ayrıca ölçekte ters madde bulunmamakta olup, 3 alt boyut (Zinde olma, 1-2-6-7-8; Adanma; 3-4-5-9-12; İçselleştirme, 10-11-13-14-15) kapsamındadır.

İstatistiksel Analiz

Araştırmada, profesyonel sporcuların, Spora Bağlılık Ölçek maddelerine verdiği cevapların iç tutarlılığını kontrol etmek amacı ile güvenirlilik katsayıları (cronbach alpha) hesaplanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların ölçek maddelerine verdikleri cevaplara ait iç tutarlılık katsayıları

Ölçek	İç Tutarlılık Katsayısı	Değerlendirme
Spora Bağlılık	0,958	Yüksek Düzeyde Güvenilir
Zinde olma	0,878	Yüksek Düzeyde Güvenilir
Adanma	0,896	Yüksek Düzeyde Güvenilir
İçselleştirme	0,904	Yüksek Düzeyde Güvenilir

Verilerin istatistiksel değerlendirilmesinde ilk olarak normallik varsayımı Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testi ile incelenmiştir (P>0,05). Çalışmada, ölçek toplam puanların ve alt boyut toplam puanlarının cinsiyet, spor yapma şekli (amatör-profesyonel), spor branşı (bireysel, takım)

değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediği Student testi ile, eğitim düzeyi, gelir düzeyi değişkeni göre farklılık gösterip göstermediği ise Tek Yönlü Varyans Aalizi (One-way ANOVA) ve Tukey çoklu karşılaştırma testi ile belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların yaşı ve spor yaşı ile ölçek toplam puanları ve alt boyut toplam puanları arası ilişki Pearson korelasyon katsayısı ile belirlenmiştir. Araştırma bulgularının, ortalama ve standart sapma değeri gösterilmiş olup, sonuçlar $p<0,05$ önem seviyesinde anlamlı kabul edilmiştir. Tüm istatistiksel hesaplamalar SPSS 22.0 V istatistik paket programda yapılmıştır.

3. Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde verilerin analiz sonuçlarına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Cinsiyet	n	%
Kadın	95	36,7
Erkek	164	63,3
Toplam	259	100,0

Spor Yapma Şekli	n	%
Amatör	179	69,1
Profesyonel	80	30,9
Toplam	259	100,0

Spora Yönlendirilme Şekli	n	%
Kendi Tercihi	85	32,8
Aile	83	32,0
Akraba	10	3,9
Öğretmen	39	15,1
Arkadaş	20	7,7
Antrenör	22	8,5
Toplam	259	100,0

Gelir Düzeyi	n	%
Düşük(Gelir<Gider)	87	33,6
Orta (Gelir=Gider)	156	60,2
Yüksek (Gelir>Gider)	16	6,2
Toplam	259	100,0

Branş	n	%
Takım	141	54,4
Bireysel	118	45,6
Toplam	259	100,0

Eğitim Durumu	n	%
Lise	14	5,4
Lisans	231	89,2
Lisansüstü	14	5,4
Toplam	259	100,0

Araştırmaya gönüllü olarak katılan sporcuların % 36,7'si kadın, %63,3'ü erkek sporcular kapsamındadır. Katılımcıların çoğunluğunun, % 69,1'i amatör, % 54,4'ü takım spor branşı, % 60,2'si orta gelir durumuna sahip olduğu belirlenmiştir. İlaveten katılımcılarının çoğunluğunun %89,2 oranla lisans mezunu olduğu ve spora kendi tercihleri doğrultusunda yöneldikleri tespit edilmiştir (Tablo 2).

Tablo 3. Katılımcıların yaşı ve spor yaşı ile spora bağlılık düzeyi arası ilişkiler

Ölçek ve alt boyutlar		Yaş	Spor Yaşı
Spora Bağlılık	r-değeri	0,027	0,094
	p-değeri	0,664	0,131
Zinde olma	r-değeri	0,018	0,131
	p-değeri	0,775	0,035
Adanma	r-değeri	0,054	0,085
	p-değeri	0,387	0,172
İçselleştirme	r-değeri	0,006	0,053
	p-değeri	0,921	0,400

Araştırmada, katılımcıların yaşı ve spor yaşı ile Spora Bağlılık Ölçek toplam puanları ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir (P>0,05; Tablo 3). Yalnızca katılımcıların spor yaşı ile zinde olma alt boyut toplam puanları arasında pozitif ancak zayıf anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır (r=0,131; P=0,035; Tablo 3).

Tablo 4. Katılımcıların cinsiyet durumuna göre spora bağlılık düzeyi

Ölçek ve alt boyutlar	Cinsiyetn		Ortalama	SS	P-değeri
Spora Bağlılık	Kadın	95	59,19	13,68	0,839
	Erkek	164	59,51	11,50	
Zinde olma	Kadın	95	19,24	4,44	0,815
	Erkek	164	19,37	4,24	
Adanma	Kadın	95	20,05	4,80	0,671
	Erkek	164	20,29	3,92	
İçselleştirme	Kadın	95	19,89	4,98	0,942
	Erkek	164	19,85	4,04	

Yapılan araştırmada kadın ve erkek katılımcıların Spora Bağlılık Ölçek toplam puanları ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir (P>0,05; Tablo 4).

Tablo 5. Katılımcıların spor branşına göre spora bağlılık düzeyi

Ölçek ve alt boyutlar	Branş	n	Ortalama	SS	P-değeri
Spora Bağlılık	Bireysel	141	59,82	11,75	0,548
	Takım	118	58,89	12,99	
Zinde olma	Bireysel	141	19,46	4,12	0,577
	Takım	118	19,16	4,53	
Adanma	Bireysel	141	20,36	4,12	0,507
	Takım	118	20,01	4,42	
İçselleştirme	Bireysel	141	19,99	4,10	0,621

	Takım	118	19,72	4,75	

Yapılan araştırmada bireysel ve takım sporu ile ilgilenen katılımcıların Spora Bağlılık Ölçek toplam puanları ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir (P>0,05; Tablo 5).

Tablo 6. Katılımcıların sporla ilgilenme durumuna göre spora bağlılık düzeyi

Ölçek ve alt boyutlar	Sporla İlgilenme Durumu	n	Ortalama	SS	P-değeri
Spora Bağlılık	Amatör	179	58,02	12,69	0,007
	Profesyonel	80	62,46	10,89	
Zinde olma	Amatör	179	18,84	4,36	0,006
	Profesyonel	80	20,41	3,98	
Adanma	Amatör	179	19,76	4,37	0,012
	Profesyonel	80	21,19	3,84	
İçselleştirme	Amatör	179	19,42	4,59	0,015
	Profesyonel	80	20,86	3,79	

Yapılan araştırmada amatör veya profesyonel olarak sporla ilgilenen katılımcıların Spora Bağlılık Ölçek toplam puanları ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (P<0,05). Çalışmada, profesyonel olarak sporla ilgilenen katılımcıların Spora Bağlılık düzeyi, amatör olarak sporla ilgilenen katılımcılara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (P=0,007; Tablo 6).

Tablo 7. Katılımcıların spora yönlendirilme durumuna göre spora bağlılık düzeyi

Ölçek ve alt boyutlar	Spora Yönlendirilme Şekli	n	Ortalama	SS	P-değeri
Spora Bağlılık	Kendi Tercihi	85	56,67 b	14,94	0,046
	Aile	83	59,86 ab	10,66	
	Akraba	10	63,80 ab	7,05	
	Öğretmen	39	60,56 ab	11,36	
	Arkadaş	20	58,35 ab	11,10	
	Antrenör	22	65,05 a	9,12	
Zinde olma	Kendi Tercihi	85	18,53 b	5,10	0,019
	Aile	83	19,25ab	3,92	
	Akraba	10	21,70 a	2,54	
	Öğretmen	39	19,72 ab	3,68	

	Arkadaş	20	18,50 b	4,07	
	Antrenör	22	21,64 a	3,08	
Adanma	Kendi Tercihi	85	19,29	5,18	0,089
	Aile	83	20,43	3,69	
	Akraba	10	20,70	3,37	
	Öğretmen	39	20,33	4,05	
	Arkadaş	20	20,30	3,40	
	Antrenör	22	22,27	2,96	
İçselleştirme	Kendi Tercihi	85	18,85	5,18	0,110
	Aile	83	20,17	3,93	
	Akraba	10	21,40	2,32	
	Öğretmen	39	20,51	4,05	
	Arkadaş	20	19,55	4,31	
	Antrenör	22	21,14	3,68	

Yapılan araştırmada katılımcıların spora yönlendirilme durumuna göre Spora Bağlılık Ölçek toplam puanları (P=0,046) ile zinde olma (P=0,019) alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (Tablo 7). Çalışmada kendi tercihi ve arkadaş faktörü ile spora yönelen katılımcıların spora bağlılık düzeyi en düşük iken, antrenör ve akraba tarafından spora yönelen katılımcıların spora bağlılık düzeyinin yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların eğitim durumuna göre spora bağlılık düzeyi

Ölçek ve alt boyutlar	Eğitim Durumuna	n	Ortalama	SS	P-değeri
Spora Bağlılık	Lise	14	60,79	9,42	0,897
	Lisans	231	59,28	12,67	
	Lisansüstü	14	59,86	8,91	
Zinde olma	Lise	14	20,43	3,72	0,535
	Lisans	231	19,23	4,39	
	Lisansüstü	14	19,86	3,30	
Adanma	Lise	14	20,07	3,54	0,920
	Lisans	231	20,18	4,36	
	Lisansüstü	14	20,64	3,27	
İçselleştirme	Lise	14	20,29	3,15	0,855
	Lisans	231	19,87	4,53	
	Lisansüstü	14	19,36	3,25	

Yapılan araştırmada katılımcıların eğitim durumuna göre Spora Bağlılık Ölçek toplam puanları ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir (P>0,05; Tablo 8).

Tablo 9. Katılımcıların gelir düzeyine göre spora bağlılık düzeyi

Ölçek ve alt boyutlar	Gelir Durumu	n	Ortalama	SS	P-değeri
Spora Bağlılık	Düşük (Gelir<Gider)	87	58,98	13,11	0,880
	Orta (Gelir=Gider)	156	59,51	11,86	
	Yüksek (Gelir>Gider)	16	60,56	12,93	
Zinde olma	Düşük (Gelir<Gider)	87	19,32	4,73	0,918
	Orta (Gelir=Gider)	156	19,28	4,07	
	Yüksek (Gelir>Gider)	16	19,75	4,34	
Adanma	Düşük (Gelir<Gider)	87	20,13	4,31	0,889
	Orta (Gelir=Gider)	156	20,19	4,22	
	Yüksek (Gelir>Gider)	16	20,69	4,59	
İçselleştirme	Düşük (Gelir<Gider)	87	19,53	4,64	0,676
	Orta (Gelir=Gider)	156	20,03	4,28	
	Yüksek (Gelir>Gider)	16	20,13	4,38	

Yapılan araştırmada katılımcıların gelir düzeylerine göre Spora Bağlılık Ölçek toplam puanları ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir (P>0,05; Tablo 9).

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmada, katılımcıların yaşı ve spor yaşı ile spora bağlılık ölçek toplam puanları ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Buna ek olarak katılımcıların spor yaşı ile zinde olma alt boyut toplam puanları arasında pozitif ancak zayıf anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunlara ilaveten çalışmada cinsiyet, spor branşı, eğitim ve gelir düzeyi değişkenine göre katılımcıların spora bağlılık ölçek toplam puanları ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Çalışmada amatör veya profesyonel olarak sporla ilgilenen katılımcıların spora bağlılık ölçek toplam puanları ve alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Profesyonel olarak sporla ilgilenen katılımcıların spora bağlılık düzeyi, amatör olarak sporla ilgilenen katılımcılara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum profesyonel sporcuların sporu meslek edinmesi ve sistemli çalışmak zorunda olmalarından kaynaklanabilir. Çünkü bu süreçte özellikle profesyonel sporcular uyku, beslenme, dinlenme, teknik, taktik vb. hususları daha çok önemseyerek antrenman programını amatör sporculara oranla daha fazla özümsemek durumundadırlar. Bunların yanı sıra çalışmada katılımcıların spora yönlendirilme durumu değişkenine göre spora bağlılık ölçek toplam puanları ile zinde olma alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla kendi tercihi ve arkadaş faktörü ile spora yönelen katılımcıların spora bağlılık düzeyi en düşük iken, antrenör ve akraba tarafından spora yönelen katılımcıların spora bağlılık düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan adanma ve içselleştirme alt boyut toplam puanları açısından ise katılımcıları spora yönlendiren bireyler arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Bu durum sporcunun kendi tercihinin dışında, dış faktörlerin etkisinde kalarak spora bağlılık durumunu arttırabilir. Başka bir ifadeyle özellikle akraba ve antrenör tarafından spora yönlendirilen bireylerin diğerlerine göre sorumluluk hissetmesi ve bu sorumluluğun getirdiği başarılı olmak zorundayım düşüncesi, spora bağlılık durumunu tetikleyebilir. Diğer taraftan kişi kendisini baskı altında hissedebilir. Çünkü hem antrenör hem de kişinin ailesi kendisinden beklenti içerisindedir. Dolayısıyla kişinin bu beklentiyi karşılaması gerektiği hissiyatı, spora bağlılık düzeyini arttırabilir. Literatürde bu konuya ilişkin diğer çalışmalar incelendiğinde; antrenmanların sistemli bir şekilde uygulanmasının sporcu performansını katkı sağladığı [7], antrenman eksikliğinin sporcu başarısını olumsuz etkilediği [8], sporcu ve takımın başarısının düzenli antrenman, yeterli güdülenme, severek çalışmanın önemli olduğu [1], sportif etkinliklere katılımın psikolojik ve fizyolojik anlamda olum yönde katkı sağladığı [9], psikolog, antrenör ve sporcu ilişkisinin başarıyı etkileyen en önemli faktörler arasında yer aldığı [10], sportif başarının sağlanması amacıyla sporcunun uzun ve yoğun antrenman koşullarına katlanması fizyolojik ve psikolojik olarak koşullara hazır olması gerektiği [11] şeklinde sonuçlara ulaşılmaktadır.

Kişilerin sporu önemsemesi, belli plan ve program dahilinde sistemli bir şekilde çalışması, kurallar çerçevesinde hareket etmesi oldukça önemli bir husustur. Eğer bu durum sağlıklı bir şekilde sürdürülüyorsa başarı kaçınılmazdır. Ancak bu durumun dozunda gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Kişiler bu bağlılık durumunu kendilerine zarar verecek düzeyde hissediyorsa süreç içerisinde olumsuz durumlar yaşanabilir.

Kişinin antrenman yaparken kendini kaptırması, antrenman için sabırsızlanması, bunu yaparken hiçbir şeyin farkında olmaması, dinlenmesine imkan tanımaması tükenmesine hatta sakatlanarak spor hayatının bitmesine sebebiyet verebilir. Bu süreçte her şeyin ölçülü yapılması gerekmektedir. Sporcunun antrenman programlarını isteyerek sürdürmesi, planlamaya uyması ve bu işi severek yapması başarısını oldukça etkileyecektir. Ancak bunu yaparken belli ölçüler çerçevesinde ve kendi sağlığını riske atmayacak şekilde gerçekleştirmelidir. Eğer sporcu istem dışı bir şekilde sürekli aktif olmak istiyor ve kendini kontrol edemiyorsa antrenörlerinde bilgisi dahilinde gerekirse uzmanlar tarafından destek almalıdır. Tüm bunlara ilaveten alanyazında çalışma konusuna ilişkin araştırmaların kısıtlı olduğu gözlemlenmektedir. Bu konu ve kapsamda daha ayrıntılı bilgiler edinebilmek amacıyla hem nitel hem de nicel çalışmaların yürütülmesi önem arz etmektedir.

REFERENCES

[1]. Doğan, O. (2015). *Spor psikolojisi*. 3. Baskı. Ankara: Detay Yayıncılık.

[2]. Mercan, M. (2006). Öğretmenlerde örgütsel bağlılık örgütsel yabancılaşma ve örgütsel vatandaşlık. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

[3]. Lonsdale, C., Hodge, K., & Jackson, S.A. (2007). athlete engagement: II. development and initial validation of the athlete engagement questionnaire. *International Journal of Sport Psychology*. 38, 471-492.

[4]. Peke, K. (2020). Oryantiring katılımcılarının spora bağlılıkları ve zihinsel dayanıklılıklarının incelenmesi (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

[5]. Gullien, F., Alvarado, J.R.M. (2012). The sport engagement scale: An adaptation of the utrecht work engagement scale (uwes) for the sports environment. *Universitas Psychologica, 13(2),* 15-24. http://dx.doi.org/10.11144/Javeriana.UPSY13

[6]. Sirganci, G., Ilgar A. E. ve Cihan, B. (2019). Spora Bağlılık Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Gençlik Araştırmaları Dergisi, 7*(17), 171-182

[7]. Karaca, R, Gündüz, N . (2021). Oryantiring sporcularında zihinsel antrenman ve performans ilişkisinin incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(1), 99-115. DOI: 10.33689/spormetre.719991

[8]. Kaynar, Ö, Seyhan, S, Bilici, M. (2018). Güreşçilerde sportif başarıyı olumsuz etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20 (1), 54-59. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunibesyo/issue/36466/413359

[9]. Tsaur, SH., Yen, CH. and Hsiao, SL. (2013). Transcendent experience, flow and happiness for mountain climbers. *International Journal Of Tourism Research*, 15(4): 360-374.

[10]. Yücel, G.M. (2010). Antrenör-sporcu ilişkisini etkileyen faktörler (Güreş örneği). Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı.

[11]. Şirin, E, Çağlayan, H, Çetin, M, İnce, A. (2008). Spor yapan lise öğrencilerinin spora katılım motivasyonlarına etki eden faktörlerin belirlenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 98-110. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/bsd/issue/53622/715193

SAĞLIKTA DÖNÜŞÜM

Özgür DEMİRTAŞ
Kayseri Üniversitesi
ORCID: 0000-0001-6609-3201

Rabia KIRTEKE
ORCID: 0000-0003-4956-2357

Şerife ZOBU
ORCID:0000-0002-6315-2007

ÖZET

Dünya Sağlık Örgüt (DSÖ), sağlığı "sağlık sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, bedence, ruhça ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir" şeklinde tanımlamıştır. Bütün dünya ülkeleri de sağlıkta yapılacak her türlü değişim ve dönüşümde bu tanıma uygun değişiklikler yapmıştır. Dünya Sağlık Örgütü 21. yüzyıl "herkes için sağlık" sloganıyla verimli, ulaşılabilir ve sürdürülebilir bir sağlık sistemi oluşturmak için çalışmaya başlamıştır. Sağlık sektörünün odağında insan vardır. Odağına insanı alan bir sistem onun ihtiyaç ve beklentilerine göre şekillenmektedir. Sağlıkta verilecek hizmetler öncelikle kişiyi koruyucu, ikinci aşamada tedavi edici ve son aşama olarak da rehabilite edici hizmetleri ayakta veya yataklı şekilde sağlık kuruluşlarında veren bütüncül bir anlayışı ortaya koymaktadır. Bu açıdan sağlık hizmeti kişiyi hastalıklardan koruyucu, tedavi edici ve rehabilite edici basamaklar şeklinde verilmektedir. Sağlıkta yaşanacak her gelişme ve ilerleme bu sıralama takip edilerek sistemli bir şekilde verilmeye çalışılmaktadır. Sağlıkla ilgili hizmeti veren kurumlardan hizmeti sunanlara, hizmet alıcılardan kaynak sağlayan üçüncü kişilere, sağlığın ekonomik boyutundan psikolojik boyutuna kadar her alanda çalışmalar yapılmaktadır. Sağlığın bileşenleri olarak görülen bu noktalar sağlıkta yaşanan gelişme ve ilerlemeleri ortaya koymaktadır. Ayrıca, bu gelişme ve ilerlemelerin sağlık sektörü açısından nasıl görüldüğü, konu hakkındaki sağlık personelinin ve ilgililerin bilgileri ve dönüşümün etkilerini içermektedir. Sağlıkta yapılacak bu dönüşümün ana ilkeleri adil, kaliteli, rekabet odaklı, herkese ulaşan ve sürdürülebilir nitelikte olmasıdır. Bu dönüşümle ulaşılmak istenen amaç; halkın sağlığının devlet eliyle sağlanarak sağlıklı toplumlar oluşturmaktır. Sağlıkta Dönüşüm Programı yalnızca sağlık kurumları açısından değil dijital olarak da bir dönüşümü vurgulamaktadır. Sağlık Bakanlığı tarafından sunulan Ulusal Sağlık Bilgi Sistemi, hastalara ait bütün bilgilerin yer aldığı her an ulaşılabilecek kapsamlı ve donanımlı bir sistemdir. Toplanan bilgiler ışığında sağlık sisteminde geliştirmeler yapılmaktadır. Bu kapsamda mevcut çalışmayla, Sağlıkta Dönüşümle ile ilgili alınyazında araştırmalar yapılmıştır. "Sağlıkta dönüşüm" kavramının geçmişe dönük incelemesi yapılmış ve belirli kategorilere göre sınıflandırılmıştır. Çalışmada sadece Türkiye'de yapılmış çalışmalar yer almaktadır. Ayrıca endeks olarak da TR Dizin ve YÖK Tez merkezlerinden alınmıştır. Bu çalışmada yapılan araştırmalar (makale, lisansüstü ve doktora tezleri) incelenerek hangi çalışmalara konu olduğu, bu çalışmaların yılı, bağlı olduğu üniversite, yayımlandığı kurum, bulunduğu şehir, yazıldığı dil, çalışmanın konu alanı, anabilim dalı, sayfa sayısı gibi değişkenler çerçevesinde incelenmiştir. Bu bağlamda bu konuyla ilgili yapılacak diğer çalışmalarda bu sınırlılıklar gözetilerek daha kapsamlı bir çalışmanın ortaya konulabileceği düşünülmektedir. Sağlıkta Dönüşüm her yönüyle ele alınması gereken

kapsamlı bir programdır. Bu sistemle sağlıkta yaşanan olumsuz durumlar ve eksiklikler giderilerek daha bütüncül, erişimi kolay ve sürdürülebilir bir hizmetin temelleri atılmıştır. Altyapısı sağlam olan bir sistemin her türlü engel ve riskli durumlara karşı hazırlığı ve planları vardır. Sağlığın etkilediği ve etkilendiği alanlar başta olmak üzere sağlık bir toplumu oluşturan bütün insanları ilgilendiren bir konudur. Bu açıdan bu dönüşümden etkilenecek bireyler ile hizmeti verenler arasında uyumun sağlanması gereklidir. Bu denli önemli bir konu üzerine yapılacak çalışmaların artması konuyla ilgili birçok farklı noktayı aydınlatacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Sağlıkta Dönüşüm, Temel Sağlık Hizmeti

TRANSFORMATION IN HEALTH

ABSTRACT

The World Health Organization (WHO) has defined health as “health is not merely the absence of disease or infirmity, but a state of complete physical, mental and social well-being”. All the countries of the world have made changes in accordance with this definition in all kinds of changes and transformations in health. World Health Organization 21. the 20th century has started to create an efficient, accessible and sustainable health system with the slogan "health for all. The focus of the healthcare industry is human. A system that focuses on human is shaped according to their needs and expectations. The services to be provided in health first show a holistic understanding of health organizations that provide protection, treatment at the second stage, and rehabilitation services as a final stage, standing or bedding. In this respect, health services are provided in the form of protective, therapeutic and rehabilitative steps. Every improvement and progress in health is systematically undertaken by following this sequence. In the literatue, there are many studies being done in all areas from the economic dimension to the psychological dimension of health, from the institutions providing health services to the service providers, from service recipients to third parties providing resources. These points, which are seen as components of health, reveal the developments and advances in health care industry. The main principles of this transformation in health are that it is fair, quality, competitive, reaching and sustainable. In addition, it includes how these developments and progresses are seen in terms of the health sector, the information of health personnel and relevant people about the subject and the effects of the transformation. The Health Transformation Program emphasizes a transformation not only for healthcare, but also digitally. The National Health Information System, provided by the Ministry of Health, is a comprehensive and well-equipped system that can be accessed at any time, with all patient information. In light of the information collected, health care system improvements are being made. In this context, in this study we aimed to investigate the studies that were done on Health Transformation concept. A retrospective examination of the concept of "transformation in health" was carried out and classified according to certain categories. Only studies examined in Turkey are included in this study. In addition, as an index, we obtained data from from TR Index and YÖK Thesis centers. The researches (articles, postgraduate and doctoral thesis) carried out in this study were examined within the framework of variables such as which studies are subject to, the year of these studies, the university to which they are affiliated, the institution to which they are published, the city in which they are located, the language in which they are written, the subject area of the study, the department, the number of pages. In this context, it is thought that a more comprehensive study can be put forward by considering these limitations in other studies to be conducted on this subject.

Health Transformation is a comprehensive program that needs to be addressed in all aspects. With this system, negative situations and deficiencies in health were eliminated and the foundations of a more holistic, accessible and sustainable service were examined. A system with a solid infrastructure has preparations and plans for all kinds of obstacles and risky situations. Health is an issue that concerns all people who make up a society, especially the areas that health affects and is affected by. In this respect, it is necessary to ensure harmony between the individuals who will be affected by this transformation and the service providers. Increasing studies on such an important subject will illuminate many different points.

Keywords: Health, Health Transformation, Primary Health Care

GİRİŞ

Sağlıkta dönüşüm kavramı geçmişten beri hayatımızda olan ve halen varlığını sürdüren bir kavramdır. Bu çalışmada "sağlıkta dönüşüm" kavramının geçmişe dönük incelemesi yapılmış ve belirli kategorilere göre sınıflandırılmıştır. Bu kapsamda gelecekte yapılacak sağlıkta dönüşüm çalışmalarına da ışık tutabilmek amacıyla yapılan araştırmalar (makale, lisansüstü ve doktora tezleri) incelenerek hangi çalışmalara konu olduğu, bu çalışmaların yılı, bağlı olduğu üniversite, yayımlandığı kurum, bulunduğu şehir, yazıldığı dil, çalışmanın konu alanı, anabilim dalı, sayfa sayısı gibi değişkenler çerçevesinde incelenmiştir. Sağlıkta dönüşüm alan yazınına dair daha önce yapılmış araştırmalara ilişkin genel bir bakış ortaya koyan bu değerlendirmemizin yaptığımız araştırmalara göre daha önce yapılmamış olması çalışmanın literatüre olan özgün bir katkısını ortaya koymaktadır. Bu kapsamda sağlık alanında ve sağlığı ilgilendiren yan alanların bilgi birikimine katkıda bulunmayı ve yapılacak olan çalışmalara yol gösterici olmayı hedefleyen değerlendirmelerin hem uygulayıcı hem de akademisyenlere yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Dünya Sağlık Örgüt (DSÖ), sağlığı "sağlık sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, bedence, ruhça ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir" şeklinde tanımlamıştır. Bütün dünya ülkeleri de sağlıkta yapılacak her türlü değişim ve dönüşümde bu tanıma uygun değişiklikler yapmıştır. Sağlıkta verilecek hizmetler öncelikle kişiyi koruyucu, ikinci aşamada tedavi edici ve son aşama olarak da rehabilite edici hizmetleri ayakta veya yataklı şekilde sağlık kuruluşlarında veren bütüncül bir anlayışı ortaya koymaktadır. Sağlıkta yaşanacak her gelişme ve ilerleme bu kapsamda verilmeye çalışılmaktadır.

Sağlık alanında iyi bir hizmet sunumunun odağında insan vardır. Hastanede yeterli fiziksel koşulların varlığı, ergonomik çalışma koşulları, yeterli bir ücret ve araç gereçlerin varlığı hizmet sunanlar açısından çok önemlidir. SDP' nin birçok olumlu katkısı yanında Bostan ve Çiftçi (2016), ise yaptıkları çalışmada SDP ile sağlık çalışanlarını etkileyen; yapılacak dönüşümlerde sağlık çalışanlarının fikrinin alınmaması, sözleşmeli personel ve taşeron işçi olarak alınacak kişilerin iş güvenliğinin olmayacağı ve birçok haktan mahrum kalacağı yönünde çeşitli olumsuz faktörlerden söz etmiştir.

Çelikay ve Gümüş (2011), tarafından sağlıkta dönüşümle ilgili bir alan araştırması yapılmıştır. Bu çalışma göstermiştir ki sağlık alanında yapılan farklı sigorta kuruluşlarının Genel Sağlık Sigortası adı altında toplanması, aile hekimliği uygulamalarının geliştirilmesi ve hastane yoğunluğunu azaltan bir sevk zinciri kurulması gibi iyileştirmeler kişiler açışından olumlu ancak yetersiz ve

geliştirilebilir olarak görülmüştür. SDP kapsamında belirlenen her ilke tam anlamıyla gerçekleştirilememiştir. Çilhoroz ve Arslan (2018), sağlık yöneticilerine yönelik yaptıkları çalışmada koruyucu sağlık hizmetleri kapsamında verilen aile hekimliği uygulamalarının ve sevk idaresinin tam anlamıyla yerine getirilmesinde sorunlar olduğunu belirtmişlerdir.
SDP yalnızca sağlık kurumları açısından değil dijital olarak da bir dönüşümü vurgulamaktadır. Sağlık Bakanlığı tarafından sunulan Ulusal Sağlık Bilgi Sistemi, hastalara ait bütün bilgilerin yer aldığı her an ulaşılabilecek kapsamlı ve donanımlı bir sistemdir. Toplanan bilgiler ışığında sağlık sisteminde geliştirmeler yapılmaktadır. Bu veriler e-nabız gibi dijital diğer uygulamalara aktarılmakta; hastayla ilgili tahlil, geçmiş hastalıklar, kullandığı ilaçlar, röntgen sonuçları ve birçok hasta özgeçmişine ait bilgilere kolaylıkla ulaşılabilmektedir. Ayrıca hastanelerdeki yoğunluğu azaltmak sistemi daha basit ve ulaşılabilir kılmak adına yine bakanlık tarafından Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS) oluşturulmuş vatandaşlar için istedikleri zaman ve mekânda kolayca randevularını alabilmeleri sağlanmıştır.

DEĞERLENDİRME

İlgili alan yazında Sağlıkta Dönüşümle ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde sağlığın sosyal, ekonomik ve psikolojik yönüne vurgu yapan birçok çalışmaya ulaşılmıştır. Hamzaoğlu (2013), sağlık reformundan ve Türkiye'de sağlık reformundan bahsetmiştir. Fedai (2019)' da yaptığı çalışmada Türkiye'deki sağlık hizmetlerinin tarihsel gelişimi, sağlık hakkı ve sağlık hizmeti kavramlarını açıklamıştır. Aksu vd. (2007), yaptıkları çalışmada sağlıkta dönüşümle ilgili hizmeti veren kesim olan hekim ve hemşirelerin düşüncelerine yer verdiği bir çalışma sunmuşlardır. Yapılan çalışmalar sağlıkta dönüşümün birçok yönüne ışık tutmuştur. Halkın yapılan dönüşüme tepkisi, beklenilen talep, dönüşümün avantajları ve dezavantajları, dönüşümden etkilenenler, sağlık hizmetleri sunumunun işleyişi ve sağlığın geliştirilmesi ve sürdürülebilir kılınması adına öneriler yer almıştır.

Sağlıkta Dönüşüm her yönüyle ele alınması gereken kapsamlı bir programdır. Bu sistemle sağlıkta yaşanan olumsuz durumlar ve eksiklikler giderilerek daha bütüncül, erişimi kolay ve sürdürülebilir bir hizmetin temelleri atılmıştır. Altyapısı sağlam olan bir sistemin her türlü engel ve riskli durumlara karşı hazırlığı ve planları vardır. Sağlığın etkilediği ve etkilendiği alanlar başta olmak üzere sağlık bir toplumu oluşturan bütün insanları ilgilendiren bir konudur. Bu açıdan bu dönüşümden etkilenecek bireyler ile hizmeti verenler arasında uyumun sağlanması gereklidir. Bu denli önemli bir konu üzerine yapılacak çalışmaların artması konuyla ilgili birçok farklı noktayı aydınlatacaktır.

KAYNAKÇA

Aksu, H., Atay, E., Karaöz, B., Körükcü, Ö., & Özmerı, G. (2007). Bir gurup ve hemşirenin sağlıkta projesi ile ilgili bilgi ve inceleme kapsamında. *STED/Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, *16* (4), 57-60.

Bostan, S., & Ünal, A. (2016). Sağlıkta Dönüşüm Programı Hakkında Yönetici ve Çalışan Görüşlerinin Karşılaştırılması Üzerinden Değişime Direncin Ölçülmesi. *Verimlilik Dergisi*, (3), 55-74.

Çelikay, F., & Gümüş, E. (2011).Sağlıkta Dönüşümün Ampirik Analizi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *66*(03), 55-92.

Çilhoroz, Y., & Arslan, İ. (2018). Yalın Yönetim Yaklaşımı ve Sağlık Hizmetlerinde Uygulamaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *1*(32), 156-185.

Fedai, R. (2019). Sağlıkta Dönüşüm Programının Öncesi: Türkiye'de Sağlık Hizmetlerinin Gelişimi: 1923-2003. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *8* (2), 2010-2032.

Hamzaoğlu, O. (2013). Dünya’ da Sağlık Reformu Türkiye’ de Sağlıkta: Gerçekler ve Belgeleri.

NEUROTICISM, REASONS FOR RELAPSE AND MENTAL HEALTH PROBLEMS IN MALE DRUG ADDICTS

Ayesha Jabeen
University of Management and Technology, Lahore, Pakistan

Hira Farhan
University of Management and Technology, Lahore, Pakistan

Zahid Mahmood
University of Management and Technology, Lahore, Pakistan

ABSTRACT

The purpose of the study was to investigate the relationship between personality traits, reasons for relapse and psychological distress in male drug addicts. Sample size was 107 male drug addicts with the age range of 19 to 41 years (*M*=29.00, *SD*= 7.23) belonging to a private sector were taken. Indigenous reason for Relapse scale (Shahbaz and Jabeen, 2019) ,Big Five Inventory (John & Srivastava, 1999) to find out the personality traits of the participants, and Depression Anxiety Stress Scale (DASS) (Lovibond & Lovibond, 1995) was used to measure psychological distress in drug addicts. Pearson Product Correlation results showed that Extraversion and Neuroticism personality traits were positively correlated with reasons for relapse and Conscientiousness personality trait was found to be negatively correlated with Reason for Relapse. Regression analysis revealed that low education of participants and Neuroticism personality trait were positive predictor of Psychological distress. The results are also discussed in terms of group differences of the variables.

Keywords: Reasons of relapse, personality, stress, anxiety

THE EFFECT OF TRAUMATIC EXPERIENCES ON THE CONSTRUCTION OF MOTHERHOOD

Fatma Zehra Fidan
Manisa Celal Bayar University

ABSTRACT
This study aimed to understand how the trauma of witnessing a suicide and the trauma of abandonment affect women's maternal orientation. In-depth interviews were conducted with two mothers who were abandoned by their parents and three mothers who witnessed a suicide. The data obtained from the interviews were analyzed using discourse analysis. The results from this analysis showed that the trauma deeply affected the women's maternal orientation, and that they developed a counter-reaction to the people and events responsible for them experiencing the trauma and tended to protect their children against these kinds of situations. In addition, the social actors who played a healing role in their trauma served as role models for the women. It was also observed that generally the women adopted the socially-constructed ideal form of motherhood.

Keywords: construction of motherhood, trauma, suicide, abandonment, discourse analysis.

ABSTRACT
This study aimed to understand how the trauma of witnessing a suicide and the trauma of abandonment affect women's maternal orientation. In-depth interviews were conducted with two mothers who were abandoned by their parents and three mothers who witnessed a suicide. The data obtained from the interviews were analyzed using discourse analysis. The results from this analysis showed that the trauma deeply affected the women's maternal orientation, and that they developed a counter-reaction to the people and events responsible for them experiencing the trauma and tended to protect their children against these kinds of situations. In addition, the social actors who played a healing role in their trauma served as role models for the women. It was also observed that generally the women adopted the socially-constructed ideal form of motherhood.

Keywords: construction of motherhood, trauma, suicide, abandonment, discourse analysis.

The Effect of Traumatic Experiences on the Construction of Motherhood

The concept of motherhood has held importance for the social sciences in terms of both its socio-cultural construction and its effects on the reconstruction of society. In this study, we focus on how traumatic experiences affect women's maternal behavior.

While motherhood is practically synonymous with the development of human history, it was not until the modern period that it attracted the attention of the social sciences, a field that has conducted significant research on the subject and conceptualized it (Giddens, 2014). With the expansion of liberties provided in the modern period, women have tended to pursue a course of independence for themselves, opposing the traditional role-sharing paradigm based on gender perception (Beauvoir, 2010) and attempting to facilitate a reconstruction of gender roles. One of the most important parameters of this reconstruction is motherhood. The removal of motherhood from its physiological context as part of the socio-cultural construction of motherhood has led to the unquestioning acceptance of women's subordination in social life. The empowering of the

underlying grounds of the subject through the use of sacred social metaphors (Fidan, 2019) has influenced the acceptance of this subordination even by women, with little to no objections. While the ideal mother type defined by the masculine paradigm has also been largely adopted by women and constitutes the mortar of motherhood, those who oppose this definition are marked as "non-ideal and bad" and are excluded from society. (Oakly, 2018; Fidan, 2016, and 2019; Meeussen, & Laar (2018); Miller, 2010; Badinter, 2011; Ford, 2009; Mokobocho-Mohlakoana, 2008; Simkin, 1996; Johnson, 1988). Anxiety over fulfilling the role of an ideal mother type that does not reflect the reality of daily life in the experience of motherhood can negatively affect mothers' health due the impact it can have on the already excessive burden they have to undertake in this period (Ross, 2016; Ambrosini & Stanghellini, 2012). On the other hand, in families with equal gender role sharing, a healthy living space is formed for all members of the family (Cowdery & Knudson-Martin, 2005).

Motherhood is a unique experience for every woman, one that is fed by both the socio-cultural construction of motherhood and the physiological changes experienced by the woman (Kawash, 2011). Therefore, it is not possible to reach definitive conclusions and come up with fixed definitions on the subject. Trauma, a sudden and unpredictable occurrence of human life that can cause permanent damage to individuals who are subject to it, is in one sense like motherhood, in terms of the various psychological and social effects it can have on individuals' emotional states and personal characteristics (Uğurluoğlu & Erdem, 2019; Yöyen, 2017). In this study, the focus is on understanding how traumatic life experiences affect women's construction of motherhood by attempting to trace the subjectivity in question.

Some events that occur suddenly and at unexpected moments can cause traumatic shock to individuals (Duggan, 2018), deeply affecting their psychological well-being and playing a permanent and transformative role in their identity construction (Uğurluoğlu & Erdem, 2019; Yöyen, 2017)[1].

Durkheim (2002) argues that suicide, an act that is generally prompted by trauma, and that has a traumatic effect on victim's family, friends and relatives (Rajalin, Hirvikoski, and Jokinen, 2013), is primarily a social problem. Of course, some suicides have their basis in psychopathological disorders (Harris & Molock, 2000; Brent & Mann, 2005; Greening & Stoppelbein, 2002). Recent studies have shown that suicide cases based on psychopathological effects are not independent of familial effects (Kim, Seguin, Therrien et al., 2005). Suicide is both a result and a cause in terms of the social problems responsible for precipitating the decision and its negative impact on social construction. Furthermore, suicide, which is known to be contagious in families, inner circles, and even social life (Pouliot, Mishara, and Labelle, 2011; Kim, Park, Nam et al., 2013; Belinda, 2014), has lasting effects on the lives of the individuals left behind (Gibbs, J. T., 1997; Stack &Wasserman, 1995; Kaslow & Aronson, 2004; Xing, Tao, Wan et al., 2010; Frey, Hans, & Cerel, 2015 and 2016).

[1] Trauma is defined as an event (such as death of a relative, accident, terminal disease) experienced or witnessed by a person where death or threat of death is present and serious injury or a threat to physical integrity occurs (Duggan, 2018; Uğurluoğlu & Erdem, 2019). A variety of events, such as exposure to physical and psychological violence, sexual assault, rape, being taken hostage, loss of a nuclear family member, loss of life and property as a result of natural disasters (e.g., earthquakes, fires, floods), diagnosis of a family member, friend, or relative with a terminal disease, deception, fraud, unhealthy divorce, abandonment, dismissal, and witnessing a relative's suicide, can have traumatic effects (Uğurluoğlu & Erdem, 2019). It has been reported that children who have been exposed to any type of trauma at a young age have low self-esteem, low sense of self-worth, and self-confidence problems in their later years. It has been observed that these children are less able to develop their abilities and are more unsuccessful in their social lives compared to that of individuals who have not experienced trauma (Yöyen, 2017).

Like suicide, abandonment by parents is another phenomenon that can have a traumatic effect on individuals. Abandonment of children by their families for different reasons, the false identities created by those abandoned, and the changes this generates in their life stories are at the center of oral traditions all around the world (O'Donovan, 2002). Child abandonment has a long history and continues today, but there is a lack of information about its conditions and effects (Mueller & Sherr, 2009). There is nonetheless definitive evidence showing that abandoned children experience significant problems in developing self-esteem, adapting to new environments, and establishing healthy social relations (Garcia-Torres & Guerrero, 2000; Yurdakul, A., 2016). Studies have reported that cases of abandonment have increased in Turkish society over the last decades due to increasing social change, social mobility, and economic hardship, and that the relevant measures of these cases are insufficient (Tuncer & Erdoğan, 2018; Yurdakul, A. 2016).

In this study, we focus on the effects that the trauma experienced by mothers who have a person close to them who committed suicide and by mothers who were abandoned by their parents have on their maternal behavior and maternal orientation. In-depth interviews were conducted with five mothers, one of whom was abandoned by her mother and raised by her father[2], one who was abandoned by her parents and raised by her grandmother, and three mothers whose relatives committed suicide. The interviews lasted an average of forty minutes, and audio recordings of the interviews were transcribed.

The data obtained from the interviews were analyzed using discourse analysis. Daily life transpires within a social area where discourses, even those of an ordinary nature, contain deep meanings. Discourse involves the communication of meaning that undergoes reconstruction in daily life and is thereby responsible for building daily life (Johnstone, 2018; Gill, 2000). Discourse analysis serves to identify the deeper meaning behind responses given to questions, and as such, is multimodal, seeking to understand the answers to questions in the context of this feature. One of these modes, *practices*, is concerned with the content included in a person's speech and writing, focusing on how adaptations in their speech and texts are constructed, while the other, *explanatory repertoires*, deals with the types of linguistic/discursive resources people use in these practices (Fidan, 2019).

Personal information of the interviewees

Interviewee	Age (year)	Occupation	Number of Children	Marital Status	Trauma
HL	36	Worker	2	Married	Her cousin committed suicide
SB	41	Teacher	1	Married	Her cousin committed suicide
DR	51	Public servant	4	Married	Her mother committed suicide
NR	31	Public servant	2	Divorced	She was abandoned in childhood
ŞN	47	Shopkeeper	2	Married	She was abandoned in childhood

Explanatory Repertoires

[2] An unrecorded interview was held with the participant's father about how she overcame this process. The data obtained from this interview are only presented as a footnote and are not included in the discourse analysis.

1- Emotions and action orientations after the traumatic event

a) Fear of witnessing the same event again

As a common feature, all the women who participated in the study have undergone emotional changes and transformations due to the effects of the trauma they experienced.

HL describes the change to her emotional state after the sudden suicide of her cousin, with whom she spent her childhood and adolescence.

“When my children were little, I was always afraid that they would do the same… Because of how bad it is… However, by thinking about it, we may have invoked the devil, I mean, if we always think or speak about it, we may have brought the evil (bad things) upon ourselves. I always think about it, so I’m always afraid of it... I mean, I'm afraid that it may happen to us when I think about it, because it happened right in front of my eyes. Yeah, that's why I don't want to think and talk about such things." (HL)

The feeling of fear that HL expressed during the interview was apparent in her facial expressions, voice, and gestures. A new fear (invoking the event) caused by this feeling of fear transferred her to contradictory routes. The fact that it was her male cousin that had committed suicide caused HL to have a growing fear for her teenage son. The negative expressions of her fifteen-year-old son, who in her words seems to be depressed about his family and life because of his father's oppressive and authoritarian approach, feeds this fear in HL.

“Because my son also says, ‘We live on the eighth floor, if I didn't believe in God, I would throw myself out of here.’ He's so fed up with this. Lately, my husband says 'He (son) wants to scare us.' But he doesn't scare us; he is crying when he says these things... My son got so depressed that it became a constant struggle with him. For example, we went to a psychologist, but he always says to me, ‘There can be no better psychologist for me than you.’ He couldn't talk to the psychologist.” (HL)

The suicide of a family member affected HL’s feelings and thoughts towards suicide and strengthened her awareness of the threatening existence of suicide in daily life. The fact that her son stated that he did not commit suicide because of his religious feelings and thoughts affected the participant in two ways: First, while the mother fears that her son will commit suicide due to the depression he experiences, her son's religious feelings diminish to a certain extent the fear she experiences. Second, to keep her son away from suicidal thoughts, HL takes actions to strengthen religiousness in the family (not committing haram) and encourages family members to seek psychological satisfaction through religiosity.

The father, who is the secondary source of the mother’s fear due to his violent actions towards their son, does not seem to be as affected by the suicide as the mother. The fact that the father, who the mother accuses of violent attitudes and behaviors, does not find his son's attitude towards suicide credible can be coded as an escape behavior. It is also possible that the father thinks his own behaviors are not violent.

b) Raising children who are prepared and strong enough to deal with similar emotional states

DR, whose mother committed suicide when she was only thirteen and whose struggles with life started when she experienced loneliness after her father remarried, sought to strengthen her children to be able to face similar events and situations of loneliness.

“Like every mother, I love my children very much. But I've never been a protective mother like my friends are. I am aware that I am not going to live to a grand old age, therefore I believe that my children should be able to stand on their own feet.” (DR)

From this statement it can be seen that the mother, in some measure, internalizes the ideal mother type accepted in the social world but distinguishes herself from other mothers in terms of the responsibilities associated with motherhood. In DR's statements, all mothers are cast in the subject position of "women who love their children very much", and the possibility for mothers not to love their children is not mentioned. Her critical attitude towards the motherhood of those in her immediate environment has caused her to construct herself in the subject position of a "mother who raises individuals who bear her own responsibilities" or a "protective mother who inadequately prepares her children for life".

DR, who keeps a critical distance from the attitudes of protective mother, bases this attitude on the possibility of dying at any moment and leaving her children alone, just like her mother did to her. Far from suicidal thoughts and orientation, her attitude instead stands out as a rational approach to the reality of life

c) The feeling of anger and development of objections to oppression

SB[3], who went through a difficult period following the suicide of her cousin, of whom she had memories from her early youth, expressed her feelings as follows:

"I had a lot of anger at the time. I was so angry at everyone and everything, because I realized that the cause of this event was oppression. And I was very angry with anything that put pressure on me… Also, we lived in a country where we experienced great pressure. (This feeling) made me a very rebellious girl, and this rebellion attended my growth into a woman… My brother did this (he committed suicide) because of the pressure on him. This is something I will not discuss anymore, I know that." (SB)

In the case of SB, the anger observed in the relatives of the person who committed suicide was directed at the source of the oppression that prompted the person to commit suicide. Anger has been transformative in the life of SB. She used it in her placement of the parents of the suicide victim in the subject position of 'oppressive and intolerant parents', coding the current pressure as the reason for her cousin's suicide. This situation led her to develop a counter reaction to the situations and attitudes in which she felt pressure, instead of remaining silent and unresponsive.

d) The love conferred by children on a mother who could not receive motherly love is problematic.

NR, who was abandoned by her parents when she was only three-years-old, was raised by her grandmother and had to take responsibility for her two younger siblings, could not escape the trauma of her childhood[4]. She expressed her feelings and thoughts as follows:

"(She pauses, stammering) Unfortunately, I guess I have to admit that now I don't know whether to love or to be loved, or what exactly love is. For example, it is always said that when mothers love their children so much, they are flooded with love for them and become exuberant. (She stammers) I mean, of course I love my children, I feel their love, but I guess I have this feeling less than most mothers. So, I can't explain this very much. But when I think about it now, I feel like a stranger to

[3] SB said that it was the first time in 20 years since her cousin's suicide that she had talked about the subject. She was constantly crying during the interview, as the interview had brought back all the memories of the trauma she had experienced years ago.

[4] The participant stated that she received psychological support from time to time, and that her need for psychological support continues. Brezendine (2008) claims that motherhood creates an irreversible change in women's brains, whereby their love for their children changes them in various ways. Although this claim is confirmed by the way many women experience motherhood, this is not necessarily the case for a significant number of women who abandoned their children.

my children." (NR)

The lack of parental love in her later years has made NR[5] feel a sense of inadequacy about the love she has for her children, making it difficult for her to talk about the subject. The fact that she was deprived of the love she needed during her childhood has led her to feel *deficient* in motherhood, as well as in many other areas of life (Güneş, 2016). By constructing herself in the subject position of a 'woman who does not know how to love or be loved', NR distinguishes herself from other mothers when she talks about mothers' feelings of exuberant compassion. In describing the emotional distance between her and her children with the concept of "alienness", she is expressing the deep sense of guilt she has because of these feelings.

A stranger is not an "unknown and feared" person, as conventionally understood, but rather, a person who is known and kept apart from the social group because of their characteristics (Bauman, 2021). Although the 'alienness' felt by NR seems to be the manifestation of personal feelings, it is actually a reflection of the divergence between the roles of motherhood defined by society and her own motherhood. She is a mother who avoids describing her feelings for her children as a 'lack of love', but instead, deviates because she cannot love her children as a 'normal' mother does. Alienness is to a certain degree inherent to liberation from being a person kept at a distance from the familiar and well-known. However, the prominent sense of alienness experienced by NR is inherent to the distance that cannot be closed, despite the desire to do so, and to not being able to form a close relationship with her children. Rather than liberating her, this limits NR to feeling inadequate and maybe even serves to subjugate her.

e) Orientation towards completing the incomplete self and assuming the role of mother

When ŞN was four years old, she, along with her two-year-old and ten-month-old brothers, were abandoned by her mother[6]. In her experience, the role-sharing that occurred between her and her siblings while under the care and love of only her father developed in a natural way.

"I used to cry all the time, but who was I crying for? A child cries for her mother and asks things from the mother... That's why I never knew how to ask for something for myself when I was a child... Everything was always being asked of me... I was never able to ask anything from anyone in my life, and this is still the case. I have two brothers, and besides meeting my own needs, I have had to be like a sister and a mother to them. I would get very upset when my father was upset, and I would try so hard not to let him get upset. I only had half a personality. In my adolescence, I was drawn to learning about psychology; how can I complete myself… how can I conceal my lack of self-confidence?" ŞN

In the emotional and intellectual state of ŞN, the mother is coded as the only authority to whom one cries for and makes demands of. Despite being a child in need of care, ŞN, who was constructed in the position of a subject being asked to fulfill domestic responsibilities, had to, being without a

[5] According to NR, her mother remarried after her divorce from her father, and after getting accustomed to her new life, NR and her siblings visited her at her home once a week. During these occasions, however, she would leave her children at home and visit her neighbors. NR also intimated that once she became a high school student, she began to realize that she had her mother's smell and reported feeling disgusted with the smell of dirty sweat she inherited from her mother.

[6] The father left his two older children in an orphanage and his ten-month-old son with his own mother due to the trauma he experienced after his wife left home. After a five-month recovery period, the father took back his children. The father, who has tried to be both mother and father to his children for six years, has benefited from government-run nursery services for his children, as he is a civil servant. The father married for a second time six years later but remained committed to the care and upbringing of his children, stating: "I was inspired by women. If they can do it, I can do it too." (Interview dated August 22, 2021.)

mother, take on domestic roles that did not belong to her. By feeling responsible for caring for and meeting the psychological needs of her two siblings, ŞN assumed the role of being a mother to them. This orientation, which we also observed in the experiences of NR, who was abandoned by her parents, shows that older sisters take on the role of mother in a natural way. In having to take on the emotional burden of her father, meet her own needs, and care for her siblings, ŞN is aware of the split this caused to her personality while coming of age.

Understanding that children who are abandoned by their parents tend to have a lack of self-confidence, ŞN sought to benefit from the healthy influence of her father and her social environment, despite the existing negative conditions. The idea of completion expressed by ŞN implies her recognition of deficiency. Here, the deficiency that needs to be completed corresponds to the emptiness created in her personality by growing up deprived of maternal love and care and the insecurity that arises due to this emptiness.

"When I was a kid, I used to go to my father's workplace, that is, to the hospital. He had very good friends there; they took care of me. They got me into reading books… Maybe I made up for my mother's absence with books. I said that I had to improve myself. Otherwise, it doesn't happen; it doesn't happen when there is no maternal feeling, I mean, that emptiness is not filled. It is not filled by reading either, but at least I feed myself in a different way, benefiting my children." ŞN

The contribution of ŞN's social environment to her development is clear. Although she read psychological books to make up for the absence of her mother and to improve herself, she eventually accepted that the absence of a mother in her life was not able to be compensated for by other factors. Concepts such as 'emptiness, filling, completion, satiation', which were repetitively used by her throughout the interview, point to the sense of inadequacy she felt in terms of 'maternal love and care'. This sense of inadequacy led to her developing a counter reaction, where concepts like 'raising, feeding, integrating' come to play a prominent role in her construction of ideal motherhood.

2- Attitudes and Behaviors Related to the Subject of the Traumatic Event

Our participants developed different attitudes and behaviors towards the actors of the events responsible for producing the traumatic effects on them and their orientations.

a) Adopting a different lifestyle

HL attributes her cousin's suicide to his non-religious life (he used to drink a lot and steal money) and accuses the suicide victim's mother (the participant's aunt) of insensitivity.

"(…) For example, my aunt does not pay attention to her children; she turns a blind eye to their faults… I try to live honestly and prayerfully. I think it's good to have faith in God. I hope that if I feed my children halal food, something like this [suicide] won't happen to my children." (HL)

The details HL uses to describe the daily life of her cousin who committed suicide steers clear of directly basing the suicide on his non-religious life and directly blaming the suicide victim's family and inner circle. However, HL's indirect expressions are centered on the idea that the risk of suicide is the product of a non-religious life. By emphasizing her son's 'strong religious beliefs' throughout the interview, HL signals the sense of trust that religiousness gives to people and places her aunt and cousin in the position of subjects who have suffered bad things because of 'their non-religious lives'. HL separates herself from the suicide victim and his family by constructing a position for herself as a subject who keeps out of harm's way (i.e., avoids bad events) by remaining committed to a religious life.

The fact that HL does not openly blame the suicide victim and his family for their non-religious lives may rest on a different fear, one based on her belief that 'one does not die without living what they condemn'.

b) Developing a counter-reaction

SB, who witnessed the suicide of her cousin when she was a twenty-year-old university student, attributes the suicide to parental pressure and develops a counter-reaction to the pressure mechanisms present in all aspects of social life.

"As women, we experience more oppression in our lives. I had a personality at odds with the rest of society, but society can nonetheless tolerate 'you' because of this personality by simply acknowledging and accepting the idea that 'she's crazy as a loon. Never mind her'. I have never been a normal person in anyone's eyes, that is, I have always been an outlier since my childhood. So, by using this 'madness', I was able to easily dodge the family and social pressures placed on me." (SB)

In her statements emphasizing gender discrimination, SB was observed to switch from first person singular (me) language to first- and second-person plural (we/you) language, conveying the holistic nature of the problem by shifting the social pressure to which she was personally exposed to a plural plane. The 'normal' that SB refers to in her personal experiences is the female figure who adapts to traditional social rules. By constructing herself in the subject position of a 'woman who does not obey social rules and does not submit to pressures', she has succeeded in normalizing the orientations in her personal life that are not considered normal in the social world.

The fact that those who were responsible for the unexpected suicide of her cousin were the suicide victim's parents was a breaking point in the revolt and emancipation orientation in the personal history of SB. An unfair attitude (pressure) resulting in the end of a human life seems to have minimized SB's sensitivity to social control mechanisms and directed her to take actions.

c) The mother learning to love

NR was abandoned by her parents and fell into an emotional void unable to be filled (Güneş, 2016). This has caused NR to develop a counter reaction in her experience of motherhood.

"Preventing them [her children] from being hungry and homeless, you know... I have this sense of responsibility, I feel this responsibility inside me. You know, they are entrusted to me… When I say this, I get really angry, I get sad, I feel ashamed, but I struggle to get over it. I have to get over this. That's why I want to talk about it. So, I say this frankly 'I need to learn to love. I need to learn to love truly, beautifully'. Actually, I can't say I don't love them either. Sometimes when looking at a bird or a tree, that is enough to make me emotional, or seeing a loving person. But there are also times when I suddenly suffer an emotional breakdown. I mean, these are serious emotional states." NR

NR, who does not feel a sense of inadequacy or guilt as a mother in meeting the physiological needs of her children and who uses religion to strengthen the sense of responsibility attending motherhood (they are entrusted to me), experiences confusion due to the lack of her ability to love, and she tends to turn to the awareness of her own emotional deficiency as a way to heal herself. The first step in healing herself is to acknowledge and admit her deficiency; this attitude she has adopted stood out throughout the interview. Furthermore, in referring to nature's creatures to demonstrate that she is not completely deprived of the feeling of love, she is in fact encoding the sudden changes in her emotional state as a 'problem' ("these are serious emotional states").

The difficulty NR experiences in expressing her feelings and thoughts on the subject is an indication that she has failed to reach the socially constructed ideal mother type. Her sense of failure in this regard must therefore be based on her observations of the current socio-cultural discourse on mother-woman behaviors.

d) Developing empathy

DR, who attributes her mother's suicide to external factors and is angry at the source of those factors[7], develops empathy for her mother by comparing her own possibilities with her mother's impossibilities.

"I never thought I was a strong woman. Of course, my mother had weaknesses; she was a weak woman. There were, I would say, places where my mother was weakened (emphasis). Unlike my mother, I was able to benefit from self-help books, but my mother did not have such opportunities. My mother was 34-years-old when she committed suicide. It is necessary to consider her phases of aging. I look at marriage durations and divorce rates from time to time. My mother committed suicide in the fifteenth year of her marriage. This means that my mother was weak in terms of the things she was trying to establish up to that point. I also have weaknesses, but I can support myself by reading self-help books." (DR)

According to DR's statements, suicide is a tendency peculiar to weak people. DR's emphasis on not being strong is important in terms of showing that she has not developed a critical approach to her mother's weakness. Furthermore, during the interview, she did not say anything negative about her mother's decision to commit suicide, instead, attributing the weakening of her mother to the point of suicide to the negative effects of her social environment.

DR legitimizes the fact that the suicide victim (her mother) was a weak woman by pointing to the lack of resources/opportunities and the periodic breakdowns she suffered as a result during the period of time her mother lived and sought to understand rather than judge her mother who was responsible for causing this trauma that so completely changed the course of her life. The presence of the intense external factors that drove her mother to suicide and the fact that her mother was a positive role model influenced the attitude adopted by DR towards her mother's suicide.

e) Irreparable loss of emotion towards the subject who committed the abandonment

This study has revealed that women who grew up apart from their mothers during childhood experience a loss of emotion about their mothers that seems impossible to recover.

"My mother and I never talked about her abandoning us. She never blamed herself. She was pitying herself for what my father had done to her, she was comforting herself, so she thought she would convince us too. She can never convince us though. The hatred held by my brother, whom she left when he was ten months old, still continues. He never sees my mother; he does not say 'I have a mother' to anyone. He says, "As she deleted me from her life, I too deleted her out of my life"… After I had a child of my own, I tried to understand my mother. She helped a lot, especially in the first period of my marriage, and I am grateful for her. But I have no love for her, no feelings of her being my mother, only gratitude for her. She's not like a mother, and that feeling doesn't come later either. I can't hug and kiss her. I don't know the feeling of having a mother at all, how to love a

[7] DR stated that her mother was excessively restricted by her father and left emotionally unsatisfied. Accordingly, the suicide victim was unhappy in her marriage, and her efforts to divorce were not supported by her family. The suicide victim, who was a teacher, found the emotional satisfaction that she could not get from her husband in a janitor working at her school, but she could neither get a divorce nor have a love affair with the person she loved due to traditional cultural norms.

mother...” ŞN[8]

In the statements made by ŞN, there is no doubt or confusion over the emotions she has towards her mother. ŞN, who does not find her mother’s legitimization of the abandonment of her children convincing, constructs her mother in the subject position of a "mother who abandoned her children for groundless reasons, purified herself, and felt pity for herself", while she constructs both herself and her siblings in the subject position of 'children who are not convinced by the groundless reasons given by their mother for abandoning them'. With this transference of the feelings experienced by her siblings, she strengthens her emotional legitimacy.

In trying to understand her mother again after becoming a mother, ŞN could not empathize with her mother’s act of 'abandoning her children'. When she talked about her father, she expressed an divine-like love for him (I almost adore my father), whereas when she described the emotions she had towards her mother, it was not in the context of maternal love, but rather, on the grounds of gratitude. By mentioning the emotional alienation she feels towards her mother at every turn, ŞN was emphasizing her mother’s alienation towards her children.[9]

There was no doubt or confusion about the 'maternal lovelessness' the women who were abandoned by their mothers experienced. If it is not experienced as a child, maternal love does not emerge in later ages, and thus motherhood remains an unrecognized feeling. Another remarkable issue here is the lack of love felt for their children in mothers who abandoned their children. Both of our participants stated that they experienced this lack of feeling at every stage of their lives. In this context, the asserted positive change and transformation that motherhood produces in the female brain (Brizendine, 2008) cannot be generalized to all mothers.

3- The Effort to Be a Good Mother

All the participants in this study strived to be good mothers by taking responsive actions to the traumatic life experiences. These efforts appear in the form of modeling and developing counter-responses.

a) Modelling

DR, whose mother committed suicide, models her mother's method of interaction in communicating with her children.[10] During her adolescence period, she shared with her mother the emotional states she was experiencing and received affection and attention from her. DR adopted the same attitude and behaviors in her interaction with own children.

---

[8] ŞN described her meeting with her mother after she had abandoned them: “We were playing in the schoolyard on October 29. I was a fifth grader, and my siblings were third and second graders. My brothers came to me and said, “A woman wants to see you at the entrance door, she is my father's friend, come.”. I went, I was shocked! I didn’t remember my mother, but I had seen a black and white photo of her in my father’s wallet. Oh, this was my mother… I never wanted to look her in the face. My father had been married for a year at that time, and my brother had just been born. My mother asked, “Do you remember me?”. Without thinking, I responded, “Yes, I remember, you are our mother.” The woman looked elegant, well-dressed, with make-up, very beautiful… My siblings and I were in complete shock! We were in shock! (emphasis) My brothers asked, “Is she our mother?” We all stood unresponsive, as if standing next to a stranger. She took my two brothers on her knees and said to me, "Come if you want!" Of course, I didn't go to her lap.

[9] ŞN, who lived with her mother for a while after her first marriage, which lasted two months, said that she was repeatedly kicked out of their house by her mother during this period. “Here's an opportunity, use it... Wouldn't you take your child under your wing? No, my mother never knew how to love, she has no love.” ŞN

[10] DR’s mother was also her teacher. In this teacher-mother role, DR’s mother distanced herself from her daughter at school for fear of being misunderstood by other students and acted harshly towards her, and this attitude upset the participant. Her mother tried to repair her daughter's feelings once or twice, but she did not change her behaviors. The participant does not blame her mother for this attitude and prefers not to talk much about the subject.

“I believe it's important that they [children] talk to me about everything. Because my mother… When I was in middle school, a boy told me he loved me. He wrote it in my book. I told my mother about it, saying, 'Mom, he loves me'. My mother said, 'Daughter, what do you think about him, how do you feel about him? You can write to him about how you feel but let me know what you say or write'. I said 'Ok'. So, this response from her was like a door that opened up a great amount of insight for me.” (DR)

Her mother's approach to the subject played an important role in the emotional development of DR. The fact that her feelings for this boy who showed interest in her at the age of twelve were nurtured by her mother fed DR’s self-esteem, so much so that the control mechanism established by her mother regarding the relationship with the opposite sex was not coded as 'oppression' by her. DR refers to the effect of this orientation of her mother on her life as "a door that provided her with great insight ". The door here functions as a symbolic critical point that provides a transition between two environments; if the door had been closed, it would not have been possible to enter this new, unfamiliar area. In DR’s childhood social environment, the relationship between opposite sexes was taboo. These types of relationships, which are inherent in human nature but not considered legitimate in the culture she was born into, became an area able to be penetrated by entering through the door opened by her mother, and in this sense, it served to liberate DR to a certain extent. By taking this positive orientation of her mother as a model, DR treats her three sons and daughters, who are in the adolescence period, in the same way, establishing mutual satisfaction through the communication she has with her children.

“I have three sons and one daughter (the youngest), and I told them all about this. I said, 'Share your feelings with me, son, without forgetting that a woman is a human being, and that she is your friend'. ‘Something could go wrong, but if something goes wrong without my knowledge, I cannot help you. But if I know, I will be with you, even if it is wrong; I will support you if you are truthful with me.' Our relationship has been like this. The dialogue I have with my children is very good. I can say that none of them has ever hurt me. (Laughs)” (DR)

It is clear that DR also models the mechanism of control her mother used in her communication with her children. DR’s statement saying that she would try to correct the 'wrong' experiences of her children by approaching them with tolerance, suggests that she assumes she is on the same plane with her children in terms of value judgments. The implicit codes of effective communication clearly demonstrate the effect of the limits set by DR, from which it is understood that the possibility of the children being endowed with a sense of self-perception that is independent of existing value judgments does not enter the mental processes of DR.

b) Developing a stance of objection to the source of violence

HL, who had never offered much of a response to her husband's harsh and strict attitudes during their seventeen-year marriage, has now changed her attitudes and behaviors towards her husband out of the fear she has of the possibility of her son committing suicide.

“I told my husband, 'I love you very much, but do not touch my children… My children are entrusted to me. That's why I can't live like this with you, I can't do this to my children, this is not the life I wish to live. I will take my children with me. I hope we can establish another life in my own country, without you, without fights. Maybe we will go hungry, maybe we won’t be able to eat meat, but we can survive without bread and sit and play with a laugh'. I think he had to change himself a little bit after I said, 'I don't want to live with you like this'." (HL)

HL is a woman who left her home country for her marriage and who loves her husband. However,

when it comes to the future of her children, she preferred to put her children at the center of her life, forcing her husband to make a choice. The fact that she took into account the economic difficulties she would face after the divorce reveals her belief that violence at the hands of a father feeds the phenomenon of suicide.

c) The feelings of guilt and repair-oriented response

NR, who was abandoned by her parents and reported that she has never felt the love of her parents at any time in her life, states that she cannot love her children very much because she does not know this kind of love and therefore blames herself.

“I blamed myself a lot. I searched for myself a lot, blamed myself a lot. I attributed much of this to not being able to live as a human being… how can I explain it… because I became a mother without being myself… because I don't think I am a self-actualized person. I didn't think I was. I still think about similar things from time to time. I find that my children are very hurt, I feel very sorry for them because they have such a (emphasis) mother. You know, children are like diamonds who deserve to be loved more. I mean, they are children who deserve to be appreciated more, but I feel that I am not enough for them because I'm not complete, something is missing inside me... I don't know what's missing, there is something like… I feel like I can't give them what they deserve; I feel I can't satisfy them. And motherly love, yes, I don't know it.” NR[11]

NR questions herself to achieve self-consciousness. Ideas like 'searching for oneself, being a mother without oneself, and realizing oneself' are extensions of such an orientation. By positioning herself outside the act of mothering as a result of not being able to come to a conclusion about herself, NR bases her determination of "not being an ideal mother" and her sense of guilt on the essential value children hold. The emptiness created inside her by her dissatisfaction with parental love corresponds to her sense of anonymity. Being expected to satisfy her children with a feeling she has not experienced before, NR constructs herself in the subject position of "a mother who meets her children’s physical needs but cannot love them enough". The placement of herself in the subject position of a 'mother who does not know maternal love' is the basis of the previous construction. Furthermore, in constructing her children, who are exposed to the care and guidance of an incompetent mother, as "valuable beings who deserve to be loved but cannot have what they deserve", NR is specifying herself distant from the concept of the ideal mother by using bumpy expressions.

At this point, the following questions about the idea of motherhood as a socio-cultural construction emerge: Would NR describe herself as an inadequate mother if she lived in a society where motherhood is not defined by the role of being an unlimited source of love and self-sacrificing for her children?

Is it an internal and emotional decision for NR to conclude that she cannot love her children enough, or is it the result of what she has learned from the mother models around her? Is there a scientific measure of a mother's love for her child?

[11] NR describes an experience she had with her child: My son entered puberty, he learned some things and talked to me about them. You know, he talks but he's shy, you know, he feels embarrassed, wondering if he is saying something wrong. He is afraid about whether it’s proper to talk about these things with his mother. When I acted like these things were natural to discuss and gave information to him, he hugged me and sobbed, crying out “my mother, my mother, my mother”... it was like he was having a seizure. Poor baby, mommy... what a cry, I can't explain. I mean, this is how I saw my son for the first time; I cried, I felt bad... but again, this place doesn't ache... (she takes her hand to her heart); and when I said that it didn't ache, I realized this: what does it feel like to love a mother like that? I could not understand my son. (…) I don't know what it's like to love a mother so much, the child [her son] comes to me with such a big thing, and I accuse myself of not being able to respond to him, that is, of not being able to respond to that love.

Different answers can be given to these questions. However, considering that motherhood is a learned and modeled role, it can be argued that the source of guilt felt by NR stems from socio-cultural factors.

d) Orientation towards the construction of a life free from oppression

Suicide cases that are the outcome of oppressive domestic behavior patterns tend to lead those who witness this type of suicide to build a daily life far removed from mechanisms of oppression, as seen in the following statement.

"…And now… I try to be a person who encourages her son as much as possible… allows her children and students to express themselves freely without putting any pressure on them… and be a person who will bring out their creative personalities." SB

SB, a teacher and a mother of one child, grounds the construction of a daily life free from oppression with emphatic expressions. According to her, violence is embedded in many areas of social life, threatening individuals' life and personal development.

"I realize that I have it too... authoritarianism can be confused for oppression in a classroom or in motherhood or at home... for example, now I can understand how much my looks of anger at children hurt them. Or how much I was suppressing my son when I would say 'don't cry!' to him... instead of saying 'heal it, empty it out'... For example, I read personal development books, I talk to a pedagogue about my son, I constantly get help with being a conscious mother. I am now learning to apply to my students what I apply to my child. They are children of almost the same age as my son. For example, I am reading a book now (with students)." SB

From SB's statements, it is understood that she internalized the idea of being a figure of authority in her role as a mother at home and as a teacher in school. Accordingly, it is the duty of the authority – in this case, SB's role as mother and as teacher – to maintain order. While it appears she adopted her authoritarian role in a social environment where she is dealing with primary school children, she is nonetheless sensitive to behavioral patterns that may negatively affect her students. The suicide that she witnessed earlier in her life influenced this sensitivity shown by the participant.

Her cousin was unable to find the opportunity to express himself in the family environment and therefore, it appeared that he committed suicide without any apparent reason. In the mind of SB, the right of individuals to live independently of all mechanisms of oppression and to realize themselves freely emerged as a necessity of life. The same fear that HL had about the possibility of her son committing suicide is also observed in SB. The latter's construction of herself in the subject position of "a mother sensitive to the personal development of her child", corresponds to the subject position of "a mother who feels inadequate and wants to be a conscious mother".

e) Modeling the maternal orientation seen in the father: Educating her children by educating herself[12]

This study found that the participants developed different reactions to the behaviors of those responsible for causing their trauma and modelled the attitudes and behaviors of those who played a

[12] ŞN's father is a cook in a public hospital. He received a strict religious education as a child and led a religious life in his early youth. The friendships he has had with (leftist) people from his work who have different worldviews have had a permanent influence on him. After his wife left the house, he discussed this situation with his friends and benefited from their ideas. His friends said, "The revolution starts inside of oneself. Start with yourself first, then change your children. Revolution is not shouting slogans in streets; a real revolution is to educate oneself.". By adopting their words as his principles, the father went through this process by reading a lot of books and consulting relevant experts for almost every problem he encountered. (Interview dated August 22, 2021.)

role in healing their trauma. ŞN, who frequently expressed her love and admiration for her father during the interview, modeled his parenting methods.

“I adopted that self-sacrifice I saw in my father and the learning habits he established by educating himself. What I saw from my father, I applied to my children. I always consulted with psychologists, read books, got advice from my educated neighbors, thus I always learned and improved myself.” ŞN

The 'incomplete' childhood she lived with her siblings left a deep impression on ŞN, leading her to put her children at the center of her life[13]. The positive effects of the father's social environment on him seem to have played an important role in the repair of the family, nurturing and supporting the positive attitude he developed towards learning and self-development. ŞN modeled her father's 'motherhood' role by constructing herself in the subject position of a 'mother raising her children by raising herself'. This approach of ŞN, who reported that she thinks of her father every Mother’s Day and remembers him with divine love, is clear evidence that motherhood is a cultural construction. Here, in the case of ŞN, motherhood is detached from both its physiological and spiritual contexts and finds itself in a father figure.

ŞN's emotional orientation towards her children is different from NR's. Being abandoned by both her parents, NR grew up completely devoid of parental love. Her grandmother's love seems to have failed to persuade her to 'love and be loved'. NR's statement, “No one who is not loved by their parents can love. Or we cannot perceive love.”, points to the emotional breakdown abandoned children experience. ŞN, on the other hand, bases her belief on love and being loved on her father's love and sacrifice and states that she does not experience a lack of love for her children.

CONCLUSION

The nature and basis of women's objections to the sharing of gender roles and the actions they take differ when it comes to motherhood. The effect of motherhood on women's world of emotions and meaning, and thereby, on the construction of their daily lives, is significant. As a universal definition of motherhood is not possible due to the multipolarity of socio-cultural factors in its construction, the subject of motherhood continues to exist as an open-ended issue.

One of the factors influential in the construction of motherhood is the effects of traumatic experiences on the emotions and thoughts of mothers. This study, where we focused on how traumatic events affect women's experiences of motherhood, examined the effects associated with the trauma of witnessing suicide and of being abandoned on the construction of motherhood.

The following summarizes the results obtained from the study:

Traumatic experiences were shown to have a direct effect on the women's mothering. It was also revealed that in their construction of motherhood, the mothers tended to protect their children from the intense effects of the trauma they experienced earlier in their lives. Each of the mothers developed different attitudes and behavior patterns towards the attitudes and behaviors of the actors responsible for the traumatic events they experienced. Generally, those who witnessed the suicide of their relatives built a daily life that was far removed from the oppressive attitudes and behaviors that were believed by the mothers to have caused the suicide and developed a holistic counter-reaction to oppression in general. On the other hand, those who were abandoned by their parents tended to build their daily lives on the basis of their children's happiness. One of the mothers who was abandoned by her parents had a sense of guilt about inadequately loving her children, while

[13] ŞN ended her first marriage, which lasted two months, by saying “No children should be raised by this man; I am missing something, he is missing something… How can we and our children be a whole?”.

another mother, who was abandoned by her mother and raised by her father, did not have such a sense of guilt towards her children. In addition, the mother who was abandoned by her parents, as compared to the mother who was abandoned by her mother but derived emotional satisfaction from her father, experienced more emotional confusion and problems. From these examples, it can be argued that growing up without the love and attention of both parents has more traumatic consequences than that of growing up away from only one of the parents.

Rather than directing their anger towards the victims of the suicide who were responsible for producing the traumatic effects on them, the mothers who lost a loved one to suicide felt anger towards the actors and social situations that led the persons to commit suicide. The relatives of the persons who committed suicide openly expressed their anger towards the lifestyles and social actors believed to have led them to commit suicide, and they placed themselves in positions directly opposite of these sources of anger. This response had a major effect on the mothers' lives, insofar as it led them to adopt religious values in the construction of daily life and to seek liberation by defying social norms.

All the mothers who were close relatives of the persons who committed suicide placed responsibility on the suicide victims' family/inner circle or on wrong lifestyle for producing the suicidal ideations that ultimately led to the death of their close relative. While they had an intense feeling of anger towards the suicide victim's social environment, which they considered to be the cause of the suicide, they also had feelings of pity and compassion towards the victim of the suicide. The mothers adopted an empathetic approach to the person who committed suicide in terms of their harsh living conditions and even modelled their positive behaviors.

Regardless of the trauma they experienced, all the participants aimed to achieve the ideal mother type and oriented their actions to this end. The mothers tended to focus on improving their living and social conditions to prevent their children from being exposed to similar trauma, and they all faced many challenges to achieve their goals. When it came to protecting their children from experiencing trauma, it was observed that the mothers were less concerned about preserving their current familial order and more focused on directing their emotional and intellectual efforts towards achieving the goal of creating a healthy and happy environment for raising their children. It was further revealed that the mothers took behavioral measures to be strong for their children should their children encounter a situation similar to the trauma they had experienced.

In the final analysis, it can be stated that women who have experienced traumatic events cannot construct their motherhood independently from this experience, and that the effects of trauma play a central role in the construction of motherhood.

REFERENCES

Badinter, E. (2011). *Kadınlık mı Annelik mi*. Çev. Ayşen Ekmekçi. İstanbul: İletişim.

Bauman, Z. (2021). *Sosyolojik Düşünmek*. Çev. Akın Emre Pilgir. İstanbul: Ayrıntı

Belinda, J. (2014). *Goethe's Werther and its effects*. http://dx.doi.org/10.1016/ S2215-0366(14)70229-9.

Beouvoir, S. (2010). *Kadın/ İkinci Cins/Evlilik Çağı*. 8. Basım. Çev. Bertan Onaran. İstanbul: Payel.

Brent, D. A. And Mann, J. J. (2005). Family Genetic Studies, Suicide, and Suicidal Behavior. *American Journal of Medical Genetics Part C.* (Semin. Med. Genet.) 133C:13–24.

Brizendine, L. (2008). *Kadın Beyni*. 8. Baskı. Çev. Zeynep Heyzen Ateş. İstanbul: Say.

Cowdery, R.S. & Knudson-Martin, C. (2005). The Construction of Motherhood: Tasks, Relational Connection, and Gender Equality. *Family Relations*. 54, pp. 335–345.

Duggan, P. (2018). Trauma tragedy. *Symptoms of contemprary performance*. DOI: https://doi.org/10.7765/9781526129925. Online Publication Date: 28 Feb 2018.
Durkheim, E. (2002). *İntihar*. (Çev. Özer Ozankaya). İstanbul: Cem Yayınları.
Fidan, F. Z. (2014). Modern Kadın Yaşamında Geleneksel Arka Plan: Modern Dindar Kadının Geleneksel Ev Kadınlığı. *Akademik Bakış Dergisi*. Sayı: 42. ss: 62-76.
Fidan, F. Z. (2015). Gündelik Yaşamın İnşasında Ailevi Tezahürler: Kadın Yaşamında Anne Etkisi. *UHBAB Journal*. *4*(11).
Fidan, F. Z. (2016). Complex Manifestations of Motherhood in Social Life: Motherhood and Career. *Current Topics in Social Sciences.* pp: 567-577. Editors: Hülya Yaldır, Recep Efe, Elzbieta Zuzanska-Zysko, Mehmet Arslan. St. Kliment Ohridski University Press, Sofia.
Fidan, F. Z. (2019). Practical Reflections from the Semantic World of Women: Socio-Cultural Factors in the Construction of Motherhood. *New Studies And Research In Multidisiplinary Fields.*
Frey, L. M., Hans, J. D. And Cerel, J. (2015). Suicide Disclosure in Suicide Attempt Survivors: Does Family Reaction Moderate or Mediate Disclosure's Effect on Depression? *Suicide and Life-Threatening Behavior* 46 (1). The American Association of Suicidology.
Frey, L. M., Hans, J. D. And Cerel, J. (2016). An Interpretive Phenomenological Inquiry Of Family And Friend Reactions To Suicide Disclosure. *Journal of Marital and Family Therapy* 43(1): 159–172.
Ford, H. T. (2009). Mary Wollstonecraft and the Motherhood of Feminism. *Women's Studies Quarterly*. Vol. 37. No. ¾. pp. 189-205.
Garcia-Torres, B. and Guerrero, P.G.C. (2000). Working Models About Mother-Chıld Relationships In Abandoned Children. *Child Abuse & Neglect*. Vol. 24, No. 9, pp. 1227–1239.
Gibbs, J. T. (1997). African-American Suicide: A Cultural Paradox. *Suicide and Life Threatening Behavior*. Vol. 27(1).
Giddens, A. (2014). *Mahremiyetin Dönüşümü*. 3. Baskı. Çev. İdris Şahin. İstanbul: Ayrıntı.
Gill, R.(2000). Discourse Analaysis. *Qualitative Researching with Text, Image and Sound: A Practical Handbook for Social Research*. (Editors: Bauer, M., Gaskell, G.). SAGE.

Greening, L. & Stoppelbein, L. (2002). Religiosity, Attributional Style, and Social Support as Psychosocial Buffers for African American and White Adolescents' Perceived Risk for Suicide. *Suicide and Life-Threatening Behavio*r. 32(4).
Güneş, A. (2016). *Güvenli Bağlanma*. 11. Baskı. İstanbul: Timaş.
Harris, T. L. And Molock, S. D. (2000). Cultural Orientation, Family Cohesion, and Family Support in Suicide Ideation and Depression among African American College Students. *Suicide and Life-Threatening Behavior*. 30:(4).
Johnson, M. M. (1988). *Strong mothers, Weak Wives*. University of California Press.
Johnstone, B. (2018). *Discourse Analysis*. The third edition. Wiley Blackwell.
Kawash, S. (2011). New Directions in Motherhood Studies. ***Journal of Women in Culture and Society***.**Volume 36. Number 4**.

Kaslow, N. J.; Aronson, S. G. (2004). Recommendations for Family Interventions Following a Suicide. *Professional Psychology: Research and Practice*. Vol. 35, No. 3. pp: 240–247.
Kim, D.C.; Seguin, M.; Therrien, N. et.al. (2005). Familial Aggregation of Suicidal Behavior: A Family Study of Male Suicide Completers From the General Population. *J Psychiatry*. 162:1017–1019.

Kim, J-H; Park, E-C; Nam, J-M; Park, S; Cho, J. et al. (2013). *The Werther Effect of Two Celebrity Suicides: an Entertainer and a Politician*. PLoS ONE 8(12): e84876. Doi:10.1371/journal.
Meeussen, L. & Laar, C.V. (2018). Feeling Pressure to Be a Perfect Mother Relates to Parental Burnout and Career Ambitions. *Frontier of Psychology*.
Miller, T. (2010). *Annelik Duygusu*. Çev. Gül Tunçer. İstanbul: İletişim.
Mokobocho-Mohlakoana, K. (2008). Motherhood and sexuality. *Agenda*. 22(76): 57-64.
Mueller, J. and Sherr, L. (2009). Abandoned babies and absent policies. *Health Policy*. No.93. pp. 157–164.
Oakly, A. (2018). *From Here To Maternity: Becoming a Mother*. Policy Press University of Bristol.
O'Donovan, K. (2002). "Real" Mothers for Abandoned. *Law & Society Review*. Vol. 36, No. 2. Special Issue on Nonbiological Parenting. pp. 347-378.
Pouliot, L. ; Mishara, B. L. ; Labelle, R. (2011). The Werther effect reconsidered in light of psychological vulnerabilities: Results of a pilot study. *Journal of Affective Disorders*. Volume 134. Issues. 1–3. pp. 488-496.
Rajalin, M.; Hirvikoski, T. and Jokinen, J. (2013). Family history of suicide and exposure to interpersonal violence in childhood predict suicide in male suicide attempters. *Journal of Affective Disorders*. Volume 148. Issue 1. pp: 92-97.
Ross, C. B. (2016). *The Changing Face of Motherhood in Spain*. Bucknell University Press.

Simkin, P. (1996). The Experience of Maternity in a Woman's Life. *JOGNN Journal of Obstetric, Gynocologic& Neonatal Nursing*. Volume 25. Issue 3.
Stack, S. and Wasserman, I. (1995). The Effect of Marriage, Family, and Religious Ties on African American Suicide Ideology. *Journal of Marriage and the Family*. 57: 215-2.
Tuncer, B., Erdoğan, T. (2018). Korunmaya Muhtaç Çocuklar Ve Korunmaya Muhtaç Çocuklara Sağlanan Bakım Yöntemleri. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*. Cilt: 3. Sayı: 2. ss: 515-527.
Uğurluoğlu, D.; Erdem, R. (2019). Travma Geçiren Bireylerin Spiritüel İyi Oluşlarının Travma Sonrası Büyümeleri Üzerine Etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Cilt: 21. Sayı: 3. ss: 833-858.
Yöyen, E. G. (2017). Çocukluk çağı travması ve benlik saygısı. *International Journal of Social Sciences and Education Research*. Volume: 3(1).
Yurdakul, A. (2016). Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına Bağlı Kurum Bakımında Kalan Çocuklarla Koruyucu Aile Yanında Kalan Çocukların Benlik Saygısı ve Psikososyal Gelişimleri Arasındaki Farklılıkların İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Xing, XY; Tao, FB, Wan, YH. et.al. (2010). Family Factors Associated With Suicide Attempts Among Chinese Adolescent Students: A National Cross-Sectional Survey. *Journal of Adolescent Health*. No. 46: pp. 592–599.

THE ROLE OF FROILANO DE MELLO AS A PIONEER MICROBIOLOGIST IN ASIA AND RELEVANCE OF HIS WORK FOR TROPICAL COUNTRIES IN VIEW OF THE BIOETHICAL ISSUES CREATED BY CURRENT COVID19 PANDEMIC MANAGEMENT

Nandkumar Kamat, Sanjyot Pai Vernekar and Savita Kerkar*

PhD research Scholar, Professor, Department of Philosophy and Professor *Dept of Biotechnology, Goa University, Taleigao, Goa, India, 0000-0003-1070-0492, 0000-0002-3475-4105, 0000-0003-3924-8604

ABSTRACT

This paper in bioethical dimension of tropical disease management, attempts to present the importance of understanding the origin, prevalence, morbidity, and mortality of various tropical Zoonotic diseases in former Portuguese colony of Goa, India. Methodology involved extensive information from available publications from Goa and Portugal on basis of which this paper reviews especially the relatively unrecognised pioneer role played by the Goan microbiologist Froilano De Mello in the first half of the 20 th century in promoting systematic research and pathological and epidemiological investigations for effective control and ethical management of certain tropical zoonotic diseases. Microbiologist De Mello migrated to Brazil in the 1950s and worked in the laboratory of the celebrated Brazilian parasitologist Samuel Pessoa at the University of Sao Paulo. But his work done till then in Goa under the Portuguese rule in understanding tropical zoonotic diseases and their ethical management remains useful in management of modern pandemics like the current SARS COV2 pandemic based on certain well established epidemiological principles identified by De Mello in first half of the 20 th century. The paper would try to focus on De Mello's work to fill an important knowledge gap in understanding the history of tropical Zoonotic disease outbreaks, epidemics, and pandemics in the tropics with special reference to the relevance of his work to tropical countries. These results would be presented.

Keywords: bioethical, diseases, epidemic, Goa, Portuguese, tropical

Introduction

The past has a connection to the present and the future especially learning from the management of epidemics and pandemics. The concept of bioethics was not developed till 1970. But we find some examples of management of diseases in first half of 20 th century with concern for ethical principles [1]. The current SARS COV 2 pandemic has raised many bioethical issues which need to be addressed by international and national organizations. This paper was prompted by the work of the Goan Microbiologist Froilano De Mello [2] who handled many challenging situations a century ago and left behind publications [2,3] useful to deal with tropical diseases in a systematic and ethical manner. The novel coronavirus SARS-CoV-2 emerged in Wuhan, China, in December 2019 and has swept through nearly every country in the world, with more than 498 million confirmed cases and 6.2 million attributable deaths, as of April 9 2022 [4]. For past 12000 years humans have faced pandemics due to Cholera, bubonic plague, smallpox, and influenza. And outbreaks of these diseases across international borders, are properly defined as pandemic, especially smallpox, which throughout history, has killed between 300-500 million people. UNESCO's General Conference on 19 October 2005 adopted In October 2005, the United Nations Educational, Scientific and Cultural

Organization (UNESCO) adopted the *Universal Declaration on Bioethics and Human Rights [5]*. The preamble states: "It is necessary and timely for the international community to state universal principles that will provide a foundation for humanity's response to the ever-increasing dilemmas and controversies that science and technology present for humankind and the environment". Berlinger and Moses from The Hastings centre, had prepared a bioethics backgrounder in 2007 [6] in anticipation of a future pandemic. They had identified - few plans contain concrete guidance on how officials and first responders can make ethical decisions—fair decisions—under immense pressure. An expert group in 2006 had identified how pandemic plans- handle ethics. Such plans may include priority lists without justifying why certain individuals or groups are given priority access to scarce resources. Plans may fail to acknowledge the existing disparities of income, resources, health, and access to health care, or may fail to describe efforts to avoid worsening these disparities. Plans may fail to explain how public health ethics, with its emphasis on fair distribution of limited resources, differs from everyday clinical ethics, with its emphasis on protecting the rights of individual patients. Duarte et al [7] have pointed out the deficiencies in bioethical standards. Xafis et al [8] have highlighted the great diversity of ethical issues raised by COVID-19 by addressing six disparate areas: Health Inequity, Triage/Resource Allocation, Research Ethics, Data Privacy and Tracing Apps, Exit Strategies, and COVID-19 and the Environment. They mention that -these issues need to be contextualised for each society, debated, and acted upon as each society passes through the different phases of the pandemic and its aftermath. They observed that –"the vast range and complexity of these ethical issues have contributed to the increased uncertainty we are facing in every aspect of our lives globally". We were exploring the question- How tropical diseases and epidemics were managed in Portuguese colonies in India?. The Portuguese introduced the European style of medicine in Goa from 16 the century and imparted western system of medical education from middle of 19 th century. It was a different system in the rest of India under the British rule till 1947 therefore the Portuguese became the pioneers in several things including issuing detail regulations on health, hygiene, and public sanitation and in educating the local communities on several tropical zoonotic diseases. By working closely with the local communities, they managed to reduce the disease burden and large-scale mortality. The Portuguese believed in ethical treatment of the patients. We tried to identify some of the simple principles which we could discern after going through the work of Froilano De Mello.

Materials and Methods

Basically primary sources included the available publications of Froilano De Mello [2,3] and secondary sources included research done in Goa (1,2) and Portugal [3] on his life and work. Standard references [5-8] on bioethical concerns associated with Covid-19 pandemic management were accessed through various online literature databases. We attempted to discover disease management practices used by Froilano De Mello during his work in Portuguese Goa from the above sources and identified ethically valuable elements useful to deal with management of tropical zoonotic diseases, epidemics, and pandemics.

Results and Discussion

We found that Dr. Froilano De Mello imbibed many western values throughout his early education which served him later in management of the tropical zoonotic diseases. He was born on 17th June 1887, in Benaulim, Salsete, Goa. In 1945 he migrated to Brazil and died in Brazil on 19th January 1955. He completed his medical studies in Escola Medico-Cirurgica de Nova-Goa in 1908 and

continued his studies at the Medical School of Oporto, where he graduated in 1910 with the dissertation Introdução ao estudo dasfebres de Goa – uma página da patologia colonial (Introduction to the study of Goa's fevers – a page on colonial pathology).This was followed by a course in Tropical Medicine at the University of Lisbon. He specialized in parasitology under Prof. Laveran and in mycology under Prof. Sabourand. He specialized under Prof. Max Hartman at Wilheim Institute fur Biologie de (Potsdam) Berlin. At 23 years he was appointed a faculty member in the Cadre of Health Services of Portuguese India and lecturer of Escola Medico-Cirurgica de Nova-Goa, his alma mater. He introduced and developed microbiology and tropical pathology. Froilano's work as Director of Health Services in Portuguese Goa , to control diseases like malaria, tuberculosis and leprosy involved drafting of several rules and regulations. These included - Administrative Committee for Sanitary and Urban Improvements of Nova-Goa (Comissao Adminitrativa dos Melhoramentos Sanitarios e Urbanos de Nova-Goa); Administrative Committee of Leprosaria, Central; Traffic and use of spurious drugs; compulsory anti- cholera vaccination in case of epidemics; practice of pharmaceutical profession in Portuguese India and on the functioning of pharmacies and ambulances, drugstores, and similar establishments; internal functioning of Leprosaria Central; sanitary Maritime Station of Mormugao; Establishment of Institute of Radiology; Creation of a Sanitary Permanent Police; Establishment of a Branch of Leprosaria Central of Macasana in Pragana, for the isolation and treatment of lepers from Daman; preventive treatment of rabies in Daman Hospital; prophylactic measures against Heine Medin disease; transfusion of human blood to patients admitted in Government Hospitals. When we consider management of tropical zoonotic diseases in 21 st century we could see the vision of Dr. De Mello. Dr. Froilano managed dozens of tropical diseases but we have restricted to the major ones.

Controlling Typhoid fevers

The mortality due to Typhoid fevers in the early 20 th century Goa was 4000 deaths per million population per year. In 1910, Dr. Froilano presented his thesis on "Contribution to the study of fevers in Goa" for his Doctorate and proved bacteriologically that these fevers were caused by Bacillus of Eberth and they were of typhoid origin, rarely of paratyphoid-A and very rarely of paratyphoid-B nature. He worked closely with the patients and found that the fevers were contagious.

Controlling Cholera

From 1912-1918 Froilano studied the nature of Cholera and identified the bacteria as Vibrio and thus solved a major public health issue. Dr. Froilano proved that treatment of dreaded diseases like TB, Leprosy needs a different , studious, community based and compassionate and caring approach. In 1911, he worked on the committee formed for the reform of public health in the colony and was also the interim director of the vaccine institute. He helped to control the bubonic plague epidemic in the harbour of Mormugão. In 1914 he presented his research both at the sanitary conference of Lucknow and at the first sanitary conference ever organized in Goa where he presented his research on malaria, smallpox vaccines, immunity, ancylostomiases, cholera and public health.

Ethical treatment of Leprosy patients

Rodrigues ( ) has stressed the importance on research work on Leprosy by Dr. De Mello and his team. We need to understand that leprosy patients were treated very badly in Portuguese Goa and this was not appreciated by Dr. De Mello. His work on diagnosis and treatment of leprosy was

noticed by international experts and he was considered foremost leprologist in the world in the first half of the last century. We found that he was far ahead of his time in understanding the needs of Leprosy patients and establishing a Leprosarium for them , first in Asia at Macasana, Curtorim equipped with all the necessary facilities [9]. The ethical and humane treatment of leprosy patients in this facility makes it clear that Dr. De Mello had a different approach in disease management.

Control of Malaria

Dr. Froilano and others conducted various studies on Malaria. But for its eradication he educated and involved the local people. When we examined his publications on Malaria we found that he had won the confidence of the patients by treating them with quinine. Portuguese Goa became first place in India to launch a community-based campaign, a people's campaign to eradicate Malaria. Unlike the coercive actions the world had witnessed during the Covid19 pandemic during 2020-21in Portuguese the dreaded epidemic of Malaria was brought under control through public education and involvement. In 1920' s Dr. Froilano de Mello and Luis Bras de Sa discovered and closed 18,000 unused wells in Old Goa, which were mosquito breeding grounds [1]. Research carried out by Dr. Froilano and others on various aspects of Malaria like anti-malarial campaigns; therapy, prophylaxis and various other aspects of Malaria was published in well-known scientific journals from India and Europe. As President of VIII th Provincial Congress Dr. Froilano also presented a paper where he demonstrated how the Malaria caused problems in hilly and interior regions of Goa. This resulted in better sanitation measures in those areas.

Conferences attended by Dr. De Mello

Current pandemic has shown the need for consistent pathological investigations and prompt actions. Dr. De Mello quickly show cased his investigative results by attending professional conferences [2,3]. These included the First Sanitary Conference in Goa in 1914, Provincial conferences of cholera epidemics in 1917, Typhoid Endemic in 1923, Leprosy in 1925, Tuberculosis in 1934. He was the President of VIII Provincial Congress of Portuguese India, held in Nova-Goa, in 1930. He also organized, the first congress of Tropical Medicine in Luanda in 1923. He represented Portuguese India in various conferences held in British India, such as All India Sanitary Conference in Lucknow, in 1914; Third and Fourth entomological meetings held in Pusa ,India in 1910 and 1921; Second and third Mycological Conferences held in Pusa in 1919 and 1921.He was only Goan delegate at the Indian Science Congress, V, VIII, XVII, XVIII, XIX, XXI, sessions, held in Lahore, 1918, Calcutta, 1921, Allahabad, 1930, Nagpur, 1931, Bangalore, 1932, Bombay, 1934.At the International level, he participated in Luso-Spanish Congress held in Porto and Orense (Spain) in 1921 and 1935 respectively; Terceiro Congresso Colonial Nacional, held in Lisbon in 1930., International Conference of Far Eastern Association of Tropical Medicine, held in Calcutta in 1927;Third International Congress of Paludism held in Amsterdam in 1935; Deuxieme Semaine Medicale Internationale (II International Medical Week) held in Montreux, in 1936;Douzieme Congress International de Zoologie, (XII International Congress of Zoology) held in Lisbon in 1935.He was the delegate of Portugal in places as diverse as Lahore in 1918, Coimbra in 1925, Calcutta in 1927, Cairo in 1928, Allahabad in 1930, Algiers in 1930, Padua in 1930, Oporto in 1931, Jujuy in1931, Bangalore in 1932, Bucharest in 1932, Lisbon in 1935,Amsterdam in 1935 and in 1938, Orense in 1935, Budapest in1935, Lausanne in 1935, Paris in 1937, Lourenço Marques in1938, Johannesburg in 1938, and Havana 1949. In 1949 he headed the Portuguese delegation to the World Leprosy Conference held in La Havana. In 1950, he participated in the Fifth International

Congress of Microbiology held in Petropolis, as an invitee of Brazilian Government. Brazilian Government made an exceptional decision to extend invitation to Dr. Froilano, when they came to know non-cooperation from Portugal due to political reasons. At University of São Paulo (USP) he had been working at the laboratory of the celebrated Brazilian parasitologist Samuel Pessoa. From his intense professional interactions, we found that he used new ideas in prevention, diagnosis, and treatment of various tropical zoonotic diseases in Portuguese Goa. He systematically founded a system with the patients at the centre and thus fulfilled many of the current expectations of bioethicists for fair and ethical treatment. We found that Dr. Froilano's work was consistent with responsibilities and bioethical concerns highlighted much later by Berlinger and Moses, 2007 [6]. This includes -1. Surveillance –Dr. Froilano did this continuously by engaging people.2. Epidemiological investigation –Dr. Froilano was expert in this area.3. Development of lab tests:- He did this very effectively. 4.Vaccine development, testing, evaluation, deployment, safety evaluation; deployment of antiviral agents- Dr. Froilano used vaccination drives effectively. 5. Enacting travel or other quarantines –Dr. Froilano prepared meticulous but community friendly regulations 6. Facilitating medical and public health communications-Dr. Froilano's work to establish Asia's first Leprosarium and TB Sanitarium with public involvement and support shows that he was ahead of his time.

Conclusions

In conclusion, when we reviewed the work of Dr. Froilano De Mello on tropical zoonotic disease management in the age without any concerns for bioethics we found that it offers a model for tropical countries managing Covid-19 pandemic based on the following principles identified from his approach. 1. trust and work very closely with the people and the local communities 2. use knowledge and investigation-based approach and disseminate the same to the patients 3. adopt full transparency in diagnosis and treatment, don't hide anything 4. trust the patients, respect their human rights, and involve them in measures to prevent the diseases 5. Don't discriminate patients on basis of race, colour, language, religion or political views for prevention and treatment of diseases 6. no diseases are to be feared or dreaded and all could be studied and treated if people cooperate willingly 7. building systematic community confidence and motivation is the key to end epidemics. These lessons are important to manage the current SARS COV 2 pandemic.

Acknowledgments

We appreciate the assistance from Professor Christina Bastos, Senior Research Fellow, Institute Of Social Sciences, University Of Lisbon in making available her research work and detail bibliography on Dr. De Mello.

References

[1]. da Silva Gracias, Fatima. Health and Hygiene in Colonial Goa, 1510-1961. No. 4. Concept Publishing Company, 1994.

[2]. Rodrigues Menezes, M. P. Scientific Research In Goa:Contribution of Coronel Medico Idalancio Froilano De Melo, Govapuri, Institute Menezes Braganza, Volume VII:1, April-June, 2013, pp 115-126.

[3]. Bastos, Cristiana. "From India to Brazil, with a microscope and a seat in Parliament: the life and work of Dr. Indalêncio Froilano de Melo." Journal of History of Science and Technology 2 (2008): 139-189.

[4]. https://www.worldometers.info/coronavirus/ accessed on April 10, 2022
[5]. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000146180.locale=en accessed on April 10, 2022
[6]. Berlinger, Nancy, and Jacob Moses. "The five people you meet in a pandemic—and what they need from you today." Hastings Center Report (2007).
[7]. González-Duarte, Alejandra, Martha Kaufer-Horwitz, and Carlos A. Aguilar-Salinas. "Bioethics in the COVID-19 Pandemic Research: Challenges and Strategies." Revista de investigación clínica 72.5 (2020): 265-270.
[8]Xafis, V., Schaefer, G. O., Labude, M. K., Zhu, Y., & Hsu, L. Y. (2020). The perfect moral storm: Diverse ethical considerations in the COVID-19 pandemic. Asian Bioethics Review, 12(2), 65-83.
[9]. https://hpip.org/en/heritage/details/1544 accessed on April 10, 2022

EATING DISORDERS IN A HISTORICAL PERSPECTIVE

DSc. Beata Hoffmann
Institute of Applied Social Sciences
University of Warsaw
Poland

ABSTRACT

For several years, in many countries of the world, including Poland, there has been an increase in the number of patients diagnosed with eating disorder entities. Although most often the term eating disorders refers to anorexia and bulimia, in recent years there has been a prevalence of such dysfunctions as diabulimia, alcoholrexia or pregorexia.

Eating disorders are a multi-aspect issue, affecting ways of acquiring nutrition, its quality and quantity, as well as experiences, emotions and behaviors related to eating. While eating disorders have been discussed for many years, those phenomena continue to pose many questions, referring mostly to difficulties in definition and diagnosis. The historical perspective assumed in this article is meant not only to show the change of attitudes towards eating disorders across the ages, but also the increase in their prevalence in recent history. The article also poses the question if today's psychological anorexia nervosa is a particular continuation of historical *anorexia mirabilis*, or if it constitutes its own separate category.

ASSESSMENT OF THE EFFECT OF LOCKDOWN ON E-LEARNING AMONG STUDENTS OF THE HIGHER INSTITUTE OF HEALTH SCIENCES, UNIVERSITY HASSAN FIRST IN SETTAT MOROCCO

PhD Student Ibtissam ATIF
Hassan First University

PhD Student Nabila ELAMRI
Hassan First University, ORCID.0000-0002-4233-504X

Prof. Dr. Abdellah GANTARE
Hassan First University, ORCID. 0000-0003-1376-7027

ABSTRACT

The year 2020 has seen the spread of the COVID-19 pandemic. The whole world was concerned and all sectors of activity (economy, industry, transport, etc.) were affected. Teaching also has experienced several disruptions. This work presents the results of a study on the effect of lockdown, which began in Morocco in March 2020, on e-learning among the institute students.

The study was split into two main parts, the first was interested to the courses and the different educational activities, and a second dedicated to the assessment that followed (Exams, Defenses, etc.).

The results of the study showed the strong demand for remote education software. Circumstances have also pushed students to use other teaching methods (streaming, sites, etc.), as well as the use of e-resources (online libraries, databases, etc.).

In terms of assessment, students say that despite the efforts made to pass the different forms of assessment (remote exams, interviews, projects, etc.), the difficulties were considerable, especially in terms of the use of remote assessment platforms. End-of-studies projects have also undergone a change, the majority of students have chosen to carry out literature reviews or meta-analysis. The students underlined the problem of access to statistical data, references, etc.

Finally, we note that the transition of learning from face-to-face to e-learning has experienced many difficulties both in terms of teaching and assessment. Nevertheless, the students were able to adapt to this new mode, and consider it a valid alternative in the emergency cases.

Keywords : Assessment, Lockdown, E-learning

ALTERNATIVE MECHANISMS FOR CONFLICT RESOLUTION IN HEALTH

Ma. Gabriela G. Galindo
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México

ABSTRACT

The objective of this article is to analyze the Alternative Mechanisms for Conflict Resolution in Health, these are alternatives to jurisdictional processes; because they allow, first, to change the paradigm of “litigation-lawsuit” that controversy of justice, in addition, they favor an active participation of the people involved. At the same time, they allow depressurizing those long and attenuated workloads of public and private social security institutions. With the application of the MASC, in the performance of the professional medical task in the clinical file; allows negotiation, conciliation and arbitration; when complaints, reports or lawsuits are filed with the competent and jurisdictional authorities. The Federal Constitution in article 17, fourth paragraph, guaranteeing access to previously established courts, recognizes, as a human right, in addition to the possibility that conflicts can also be resolved through alternative dispute resolution mechanisms, if are provided for by law. In Mexican territory, the Supreme Court of Justice of the Nation has ruled in this regard, pointing out that alternative media "are a guarantee for the population to access prompt and expeditious justice..., which will allow, in the first place, to change the paradigm of restorative justice, will encourage a more active participation of the population to find other ways of relating to each other, where personal responsibility, respect for the other and the use of negotiation and communication for collective development are privileged.

Keywords: Arbitration clinical file**,** conciliation, negotiation.

.

EL AUTOCONOCIMIENTO, LA BASE DE TODA MEDIACIÓN Y UNA JUSTICIA EFECTIVA

Mtra. Claudia Ivette Gómez Esquivel
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco. División Académica de Ciencias Sociales y Humanidades

RESUMEN
Si no nos conocemos a nosotros mismos, no podremos conocer a los demás. Dentro de los Mecanismos Alternativos de Solución de Conflictos (MASC); la mediación permite la comunicación y fomenta el acuerdo entre las partes. El fracaso o el éxito de toda mediación dependen en gran medida de las habilidades del mediador. En este trabajo exploramos la importancia del mediador y establecemos las características esenciales que le permiten desarrollar empatía entre las partes en conflicto. Los conflictos en sociedad han existido desde el inicio de la humanidad. Hoy en día son resueltos en tribunales a través de procesos y procedimientos jurisdiccionales largos y emocionalmente desgastantes. Esto contradice al Artículo 17 constitucional que establece que la justicia debe ser pronta, completa e imparcial. Por este motivo, se reformó dicho artículo el 18 de junio de 2008, introduciendo mecanismos alternativos de resolución de conflictos como un derecho humano. Es decir, resolviendo controversias en forma voluntaria por las partes – no adversarial– donde la mediación es la clave. En la mediación, interviene un tercero llamado mediador, una figura neutral e imparcial en el proceso. El mediador aplica técnicas y herramientas de comunicación asertiva y sanadora para llegar a acuerdos entre las partes. Entre las principales técnicas se encuentra el autoconocimiento, tanto del mediador y como de las partes. En esta técnica se identifican las personalidades de cada parte en conflicto (límites, creencias, fortalezas, y debilidades) y se predice como responderán ante determinadas situaciones (emociones). Aquí la habilidad del mediador es crucial para lograr una intervención empática, que tenga como resultado una negociación benéfica para las partes en conflicto. El resultado será un acuerdo ganar- ganar, en el cuál, al no declarar una parte ganadora y otra perdedora se fomentará la paz y la armonía como un estilo de negociación.

Palabras clave: relaciones humanas, técnicas de comunicación, estilos de negociación, acuerdos felices

LA VIOLENCIA FAMILIAR COMO UNA MEDIDA DE IMPARTICIÓN DE DISCIPLINA EN EL HOGAR

Mtro. Juan Carlos Zurita Gutiérrez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
La UNICEF en su informe del año 2017[1], presentó cifras relacionadas con la inseguridad y la violencia tanto de México como el resto del mundo, en donde, cerca de 300 millones de niños de 2 a 4 años de edad en el mundo están expuestos a violencia doméstica y disciplinas violentas, es decir, que 3 de cada 4 niños son víctimas de algún tipo de disciplina violenta por parte de sus cuidadores, de ellos, 6 de cada 10 son castigados por medios físicos (golpes suministrados por la mano o con algún objeto, jalones de partes del cuerpo como las orejas o el cabello, entre otros); y en el mundo 1 de cada 4 niños menores de 5 años viven con una madre que es víctima de violencia de pareja.
A razón de lo anterior, es qué el presente trabajo de investigación tiene como propósito esencial brindar un panorama general de los actos cometidos hacia los menores de edad (Niñas, Niños y Adolescentes), los cuales son víctimas de violaciones a sus derechos humanos así como, víctimas de violencia en sus hogares en sus distintas manifestaciones: física, psicológica, verbal, emocional, sexual por parte de algún miembro perteneciente al núcleo familiar o cualquier persona que tenga bajo su cuidado al menor. Para visibilizar la perspectiva sociológica de este comportamiento adultocentrista se realizó un sondeo a la población del municipio de Centro, Tabasco, México, con la finalidad de estudiar la perspectiva de las personas en la impartición de disciplina como una modalidad de la violencia intrafamiliar. Cabe resaltar que como resultado de esta encuesta se encontró que las personas confunden el respeto con el miedo.

Palabras Clave: Violencia familiar, Disciplina, menores.

[1] Fondo de las Naciones Unidas para la Infancia, Una situación habitual: La violencia en las vidas de niños y adolescentes, UNICEF, Nueva York, 2017.

LA PRISIÓN PREVENTIVA Y LOS DERECHOS HUMANOS EN EL SISTEMA JURÍDICO MEXICANO

Edson Armando Torres Hernández
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
La prisión preventiva oficiosa, es decir, aquella que se decreta de manera automática sin tomar en cuenta las circunstancias específicas y concretas del caso es profundamente violatoria de los derechos humanos, ya que se puede interpretar que es prisión sin juicio, cuando aún no se desahogan las pruebas correspondientes y menos aún con una sentencia impuesta. Se viola la presunción de inocencia del individuo, se interpreta la presunción de culpa ya que solo basta con que el Ministerio Público te acuse por alguno de esos delitos para que ese día te sea dictada la medida cautelar y pases el resto del proceso privado de la libertad. El juez analiza los hechos concretos, se analizan los términos de la acusación y en base a eso se dicta la medida cautelar.
Esta medida ha sido muy cuestionada desde sus inicios e implementación, sin embargo ha tomado más relevancia a raíz de diversos casos conocidos en los cuales se han evidenciado el mal uso que se la hadado con el nuevo sistema de justicia penal, además de entrar en conflicto si es o no respetuosa de los derechos humanos de las personas.
La prisión preventiva es una medida cautelar, la cual se encuentra plasmada en el Código Nacional de Procedimientos Penales, en el artículo 155 fracción XIV, en la cual el juzgador impondrá de manera oficiosa la medida cautelar cuando se cometan los delitos que encontramos en el artículo 19 de nuestra Constitución, es decir que si alguna persona es vinculada por algún delito que ahí esté plasmado, su proceso lo será llevado recluido en un centro penitenciario en un tiempo máximo de dos años, según nuestra legislación.

Palabras claves: Prisión, Derechos, Fiscal, Constitución.

LAS POLÍTICAS PÚBLICAS EN MÉXICO COMO UN FACTOR AMBIENTAL PARA EL EMPRENDIMIENTO DE LAS MIPYMES

Mtra. Perla Guadalupe Alejandro López
Estudiante del Doctorado en Estudios Económico Administrativos (PNPC) en la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, Maestra en Administración de Negocios en finanzas por el TecMilenio, Ingeniera Industrial por el Instituto Tecnológico de Villahermosa

RESUMEN
La presente ponencia trata sobre la relación que existe entre las políticas públicas nacionales como un factor ambiental que influye en el emprendimiento en las micro, pequeñas y medianas empresas (Mipymes). En México las políticas públicas encaminadas al fomento económico son escasas y, en su mayoría contienen un input ideológico que en muchas ocasiones no impactan directamente a la problemática que impide a las Mypimes emprender. Adicionalmente, el carácter federal con el cual se dividen las entidades de la República Mexicana permite observar distinciones notables en el grado de incidencia para el emprendimiento. Esto es, en la Región Norte del país se nota una tendencia hacia el emprendimiento mientras que en el Sureste una tendencia hacia el paternalismo estatal. Por su parte, el Plan Nacional de Desarrollo no contiene directrices claras con respecto al destino de las políticas públicas en materia de emprendimiento lo que genera estrategias poco claras para el diseño de instrumentos que permitan un ambiente propicio para la creación y desarrollo de nuevas Mipymes. La falta de objetivos claros en el diseño de las políticas públicas, así como de los resultados esperados en el nivel de incidencia, genera que los indicadores sean difíciles de medir generando confusión en la evaluación de las políticas públicas implementadas. Se requiere mejorar el diseño de las políticas públicas a efecto de optimizar los recursos estatales para generar un ambiente propicio para el emprendimiento de las Mipymes en las diversas regiones del país.

Palabras clave: políticas públicas, emprendimiento, Mypimes.

DE DONDE PROVIENE EL ARTE

Allison Paulina Ramírez García
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN

Como punto de partida ¿qué es el arte? El arte es la expresión de cualquier carácter creativo que posea un ser humano con una finalidad comunicacional o estética. Es la capacidad de una persona para expresar sus sentimientos, emociones y percepciones sobre sus experiencias y su entorno, donde se plasma una idea que tiene el artista sobre algún objeto o escenario, real o imaginario. Se han hallado expresiones artísticas que datan de muchísimos años atrás, como esculturas, pinturas, murales, obras arquitectónicas que hoy en día son consideradas patrimonio histórico de la humanidad.

El estudio histórico de las artes se ocupa de la identificación, clasificación, descripción, evaluación, interpretación y entendimiento de los productos artísticos y el desarrollo histórico de los campos de la pintura, escultura, arquitectura, artes decorativas, dibujo, grabados, fotografía, diseño de interiores, etc.

La historia del arte se constituye como una subcategoría de las ciencias sociales que se enfoca en estudiar la evolución la evolución y transformación de las artes a través de la historia. Así como existen distintas expresiones artísticas, la historia del arte se puede subcategorizar de acuerdo a la manifestación o representación especifica, a saber: historia de la música, historia de la literatura, historia de la pintura, entre otras.

En cuanto al nacimiento del arte, el arte nació como una expresión estética del pasatiempo humano, expresado en forma bella desde la perspectiva de la realidad o el sentimiento, y creado con la materia, la imagen o el sonido como soporte.

Para entender cómo se creó el arte, basta viajar a la prehistoria, donde los humanos ya pintaban cuevas y decoraban objetos con naturalismo. Este puede ser un escenario que plantee preguntas sobre dónde se originó el arte, cómo se originó el arte o cuándo surgió el arte, lo cual es común para aquellos que saben muy poco sobre estos orígenes.

Sin embargo, es difícil datar cuál fue la primera obra de arte, puesto que nunca se dejan de encontrar restos arqueológicos que determinan nuevas vías de investigación en los campos científico y artístico, el origen del arte tiene diversas fuentes de expresión, consolidándose desde sus inicios, a través del Paleolítico Superior, Mesolítico y Neolítico, en la Edad de Piedra, hasta consolidarse en la Edad de los Metales.

A lo largo de la historia, cada etapa ha sido representada, tanto localmente como a nivel mundial, a través de diversas pinturas, esculturas y obras musicales, entre otras expresiones artísticas posteriores, tales como la literatura, la cinematografía y la fotografía.

Conforme han pasado los años, disciplinas como la moda, la gastronomía, las artes gráficas y las artes visuales también se han ido integrando a las formas de expresión artística, dando lugar a nuevas formas de expresión a través de la publicidad, la animación o los videojuegos, y otros medios de comunicación.

Por todo ello, la historia del arte se considera una ciencia multidisciplinar que comenzó a estudiarse intensamente durante el Renacimiento y continúa hasta nuestros días.

Palabras clave: arte, historia, patrimonio.

EL DERECHO A LA VERDAD Y LOS ARCHIVOS HISTÓRICOS

Dra. Patricia Ordoñez León
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco. División Académica de Ciencias Sociales y Humanidades

Mtra. Lugarda Del Carmen Uribe Rodríguez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco. División Académica de Ciencias Sociales y Humanidades

RESUMEN
La Ley General de Archivos y los acuerdos relativos a la apertura y puesta a disposición del público de documentos relacionados con violaciones graves de derechos humanos trae nuevamente a debate el tema del derecho a la verdad de las llamadas víctimas del pasado, refiriéndonos a aquellas del período conocido como "guerra sucia" que abarca desde finales de la década de los sesenta y hasta principios de los ochenta y en particular de la necesidad de abrir la información relativa a estos casos con la finalidad de continuar con las investigaciones y así proveer de la verdad a los familiares y a las propias víctimas, en el caso de que continúen con vida, de las circunstancias, modo y lugar en que fueron perpetradas dichas violaciones, así como la subsecuente reparación integral y otras medidas como el reconocimiento de su calidad de víctima, de la colusión de agentes estatales y las disculpas públicas a que haya lugar ofrecidas por representantes del propio Estado.
El derecho a la verdad ha surgido como respuesta frente a la falta de esclarecimiento, investigación, juzgamiento y sanción de los casos de graves violaciones de derechos humanos e infracciones al DIH [Derecho Internacional Humanitario] por parte de los Estados. Ello no sólo ha sido analizado por la CIDH [Comisión Interamericana de Derechos Humanos] y la Corte Interamericana de Derechos Humanos […], sino también por diversos órganos de otros sistemas internacionales de protección de derechos humanos.
Existe una vinculación entre los archivos históricos y el derecho a la verdad, derivado de que este era el medio de comunicación más usado en el pasado.

Palabras clave: Derecho a la verdad, Archivos.

RECURSO HÍDRICO. PERSPECTIVA TRANSVERSAL

Dra. Francisca Silva Hernández
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
https://orcid.org/0000-0003-3533-0002

Dr. Germán Martínez Prats
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
https://orcid.org/0000-0001-6371-448X

RESUMEN

El agua como recurso natural ha retomado un valor sustantivo a nivel mundial, este recurso natural dejó de ser visto como tal pasando a ser catalogado con un sin fin de conceptos que consideran su importancia a tal grado de suponerlo de seguridad nacional y mundial, derivado de conflictos latentes pasando a manifestarse de forma emergente. Por ello, se considera importante describir y analizar los diversos conceptos o dimensiones del agua que han sido determinantes en el surgimiento, permanencia e incremento de conflictos socio ambientales motivados por el dominio, gestión o distribución del recurso hídrico; teniendo como resultado nuevas formas de vida mediante la energía alternativa, la sustentabilidad, el estrés hídrico o en su caso posicionando a nuevos fenómenos sociales como migración ambiental, desplazamiento forzado interno, entre otros. La manifestación de la conducta irracional de la persona teniendo el mínimo vital o nulo acceso al agua, ha retomado de forma intransigente la necesidad de reconstruir de acuerdo a sus necesidades e intereses el término del recurso hídrico, contemplando esencialmente el aspecto económico, político y a menor escala el aspecto social y ambiental.

Resulta una paradoja humana poder concretar el significado del agua, ya que la realidad no siempre concuerda con lo estimado en la teoría, existe una gran brecha de incongruencia manifestada por el propio ser humano en el que resulta difícil crear y mantenerse en una autonomía individual y colectiva que garantice y satisfaga el cumplimiento o gestión del uso respecto al agua o simplemente tener en principio “acceso” y por consecuencia que ese acceso sea “mínimo” el cual todavía queda vulnerable para que se considere el derecho a una vida digna y de bienestar de acuerdo a lo contemplado por los derechos humanos.

En ese sentido la transversalidad es multidisciplinaria, interdisciplinaria sociohidrológico, que permita comprender el enfoque sistemático del agua como recurso natural, bien vital, bien común, derecho humano, de interés de seguridad mundial y nacional, a partir de los entornos y contextos en que se encuentre además de considerar el valor agregado determinado por los intereses y necesidades de las estructuras y grupos sociales.

Palabras clave: Política pública, enfoque sistemático, agua.

ABSTRACT

Water as a natural resource has regained a substantive value worldwide, this natural resource ceased to be seen as such and was cataloged with an endless number of concepts that consider its importance to such a degree of assuming it of national and global security, derived from latent conflicts and manifesting itself in an emerging way. Therefore, it is considered important to describe and analyze the various concepts or dimensions of water that have been determinants in the emergence, permanence and increase of socio-environmental conflicts motivated by the domain, management or distribution of water resources; resulting in new ways of life through alternative energy, sustainability, water stress or, where appropriate, positioning new social phenomena such as environmental migration, forced internal displacement, among others. The manifestation of the irrational behavior of the person having the minimum vital or no access to water, has intransigently resumed the need to reconstruct according to their needs and interests the term of the water resource, essentially contemplating the economic, political aspect and on a smaller scale the social and environmental aspect.

It is a human paradox to be able to specify the meaning of water, since reality does not always agree with what is estimated in theory, there is a great gap of incongruity manifested by the human being himself in which it is difficult to create and maintain an individual and collective autonomy that guarantees and satisfies the fulfillment or management of the use with respect to water or simply have in principle "access" and consequently that this access is " minimum" which is still vulnerable to be considered the right to a dignified life and well-being in accordance with human rights.

In this sense, transversality is multidisciplinary, interdisciplinary socio-hydrological, which allows us to understand the systematic approach to water as a natural resource, vital good, common good, human right, of global and national security interest, from the environments and contexts in which it is located, in addition to considering the added value determined by the interests and needs of social structures and groups.

Keywords: Public policy, systematic approach, water.

MUJERES TRANS Y DERECHO AL TRABAJO: BINOMIO DE MARGINACIÓN Y DISCRIMINACIÓN

José Rogelio Naranjo García
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México, 0000-0001-6955-0332

María Esther Baeza Flores
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México, 0000-0002-8724-4037,

Carlos Arturo Olarte Ramos
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México, 0000-0002-9534-5153

ABSTRACT
Una de las problemáticas a las que las personas trans se enfrentan con frecuencia, es la falta de oportunidades para desempeñarse en un trabajo legalmente establecido, situación que demerita sus aspiraciones a una vida digna, más cuando se trata de mujeres trans, porque sufren de discriminación debido a que su identidad sexual y de género no corresponde a lo que socialmente está establecido para varones y mujeres, además de que al reconocerse como mujeres se colocan en una condición de alta vulnerabilidad. Esta realidad deja entrever el limitado pensamiento que la sociedad tiene al respecto, porque a las mujeres trans se les trata con obscenidades, mofas y burlas, provocándoles malestares físicos, emocionales y sociales. En este texto se presenta una reflexión sobre las condiciones laborales que deben superar las mujeres trans para acceder al trabajo, considerando el marco normativo nacional e internacional, así como el estado de vulnerabilidad en el que se encuentran. Se identifica la necesidad de realizar intervenciones psicosociales con las mujeres trans para generar redes de apoyo entre ellas e impulsar el emprendimiento comunitario.

Palabras clave: precariedad laboral, derechos humanos, mujeres trans

DERECHOS HUMANOS INDIVIDUALES Y COLECTIVOS DE PUEBLOS INDÍGENAS

Dra. Isi Verónica Lara Andrade
Profesora Investigadora de la División Académica de Ciencias Sociales y Humanidades de la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
Los derechos humanos son inherentes a todos los seres humanos, sin distinción alguna de raza, sexo, nacionalidad, origen étnico, lengua, religión o cualquier otra condición. Como atributos de toda persona humana, generan obligaciones a los Estados de respeto y garantía. Cualquier definición de derechos humanos debe contener alguna alusión a la dignidad humana como valor, intimamente relacionada con la libertad e igualdad. Al principio los derechos humanos buscaban satisfacer la necesidad para organizar la comunidad (derechos políticos); después para orden y disciplina a la convivencia humana (derechos civiles); posterior a ello buscaron la igualdad y evitar la discriminación (derechos económicos, sociales y culturales); y por último para la búsqueda de la paz, el desarrollo, libre determinación de los pueblos, ambiente sano y demás derechos transpersonales o difusos (derechos de solidaridad). Estos derechos tanto individuales como colectivos no son antagónicos sino complementarios, ya que, para defender intereses de la comunidad, tienen que ser planteados en un sentido individual. El reconocimiento de los derechos colectivos de pueblos indígenas u originarios no significa que estos no ejerzan los demás derechos fundamentales. Si bien los derechos colectivos son derechos esenciales para dichos pueblos, sus miembros también son titulares de derechos fundamentales a título individual. Algunos los consideran derechos contrapuestos, es decir, que plantean una confrontación entre derechos colectivos e individuales, obligando a optar por unos u otros en determinadas situaciones; otros consideran a los derechos colectivos antepuestos a los derechos individuales, es decir, de aplicación preferente a éstos; surgen otras voces que plantean su complementariedad a partir de un objetivo, el bienestar de cada individuo en el marco de la colectividad en que vive. Estos derechos colectivos son aquellos que, no siendo estrictamente individuales, pertenecen a un grupo determinado de personas integrantes de una colectividad determinada y organizada.

Palabras claves: derechos humanos individuales, derechos humanos colectivos, colectividad étnica y pueblos indígenas.

EJERCICIOS DE LA ENSEÑANZA DE LOS DERECHOS HUMANOS Y LA CULTURA DE PAZ EN LA LIC EN DERECHO

Dra. Dalila Vera Hernández
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
División Académica de Ciencias Sociales y Humanidades

Dr. Juan Carlos de León Pérez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
División Académica de Ciencias Sociales y Humanidades

RESUMEN
La educación representa el progreso y simboliza el avance de frente a la globalización de una nación, hace posible la tarea de lo científico y de lo tecnológico, por lo que gestionar, producir y difundir el conocimiento genera una competencia esencial del sistema educativo, en ese sentido, educar para los derechos humanos y la cultura de la paz, en las instituciones educativos adquieren preponderancia para formar una cultura de responsabilidad, protección y defensa de la dignidad humana en los estudiantes, por lo que fomentar una educación en los derechos humanos y la cultura de la paz permitirá contribuir en la promoción de los derechos de los demás.
La educación superior, en especial la Licenciatura en derecho centra una formación de profesionales para implementar recursos para la vida preparándolos en el dominio, asegurando la calidad, pero sobre todo activando la iniciativa participativa del conocimiento en la protección de los derechos de los demás.
La educación superior, por lo tanto, deberá garantizar una enseñanza de los derechos humanos y la cultura de la paz como el compromiso de acceder al derecho de una educación coherente y equitativa.

Palabras clave: Enseñanza, Derechos Humanos, Cultura de paz

EL PRINCIPIO PRO PERSONA Y EL SISTEMA NACIONAL DE LOS DERECHOS HUMANOS

Mtro. Juan Antonio Petriz Robles

Maestro en Derecho Empresarial y Fiscal por la Universidad Iberoamericana, estudiante del Doctorado en Estudios Jurídicos de la División Académica de Ciencias Sociales y Humanidades de la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, reconocido por el Programa Nacional de Posgrados de Calidad (PNPC) del Consejo Nacional de Ciencia y Tecnología (CONACYT).

RESUMEN

En el tema de los derechos humanos la protección, promoción y garantía del respeto a los mismos se traduce en una de las obligaciones principales de las autoridades en los estados constitucionales, como lo es México. La reforma constitucional del 10 de junio de 2011 en materia de derechos humanos representa un gran avance con el reconocimiento de los derechos establecidos en los tratados internacionales de los que el Estado Mexicano es parte, resultando obligatorio para todas las autoridades de todos los niveles.

Así, en materia de los principios que regulan esta nueva etapa de los derechos humanos en México, sobresale el principio pro persona como método de interpretación más amplio a favor de los ciudadanos.

En este sentido, resulta evidente que con la reforma se redefine la actuación de los órganos no jurisdiccionales que tienen como misión la protección, promoción y defensa de los ciudadanos y sus derechos.

Ante el panorama actual, surgen algunas interrogantes: ¿cómo puede la Comisión Nacional de los Derechos Humanos (CNDH) y los órganos estatales de la materia, ejercer con plena jurisdicción sus actividades?; o, ¿qué requiere la CNDH para establecer su clara autonomía de los otros Poderes del Estado? y, por último, ¿cómo puede influir la CNDH en las políticas públicas?

Desde esta perspectiva, se expondrá la necesaria evolución de un sistema no-jurisdiccional de derechos humanos, a un sistema nacional de los derechos humanos que influya en las políticas públicas del estado mexicano, con un enfoque central en el principio pro persona como método de interpretación más favorable al ciudadano bajo el nuevo paradigma de la interpretación constitucional en su sentido amplio de protección, defensa y respeto de los derechos humanos.

Palabras Clave: principio pro persona, sistema nacional de derechos humanos.

EL TREN MAYA: LAS POLÉMICAS SOCIALES EN EL SURESTE MEXICANO

Orlando Miguel Arias Cruz
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
El Tren Maya es uno de los proyectos más prometedores que ha tenido algún gobierno mexicano en lo que va transcurrido el siglo XXI, se erige como una de las obras más representativas que el mandatario mexicano Andrés Manuel López Obrador dejará al finalizar su gestión pública y se espera que el impacto que genere en la región sureste de México sea positivo en materia social, económica, turística y ambiental. Pretende tener una extensión aproximada de 1,500 km de vías férreas que comunicarán a los estados de Tabasco, Chiapas, Campeche, Quintana Roo y Yucatán, impulsando el desarrollo de la región sureste que históricamente había sido marginada por la mayoría de los gobiernos federales, destinando la mayoría de los recursos al crecimiento de las zonas centro y norte del país y dejando al sur en un segundo plano.
Es importante conocer y analizar las primeras impresiones de los ciudadanos con respecto al tema, sus reacciones a partir del inicio de la obra y las controversias sociales, económicas y ambientales que quedaron manifestadas en discursos a favor o en contra del Tren Maya, principalmente a través de la prensa.
La polémica constante respecto al Tren Maya ha causado que diversos medios de comunicación sean los elementos centrales de las polémicas y controversias que se han originado desde 2018, pero que en específico se han intensificado con el paso del tiempo. Incluso antes de que AMLO tomara posesión presidencial, se hablaba del proyecto en el sureste mexicano.
Por una parte los documentos publicados por las diferentes dependencias y secretarías del gobierno, así como diversos medios y declaraciones del presidente o titulares de instituciones y funcionarios involucrados con la obra, los cuales postulan al Tren Maya como una de las principales mega-obras que el gobierno federal de la cuarta transformación está llevando a cabo en el sureste de México y que junto con la Refinería de Dos Bocas y el aeropuerto de Santa Lucía pretenden ser los estandartes de la administración en materia de Energía, Bienestar, economía y socio-cultural.
Por otro lado, la oposición a través de diversos medios de comunicación y en redes sociales manifiestan su rechazo al proyecto tomando como principales argumentos el daño colateral de los ecosistemas y su impacto en la flora y fauna de estos estados y el descontento social de los pueblos indígenas a quienes aparentemente se les están despojando de sus tierras y se les está violando sus derechos como pueblos originarios. En ese contexto el tren maya ha generado una serie de discusiones a nivel nacional sobre si el Tren Maya es realmente un proyecto sustentable y viable para la nación, tomando en cuenta que AMLO decidió cancelar el Aeropuerto Internacional de la Ciudad de México que tendría ubicación en Texcoco y que el dinero que se ahorraría, sería destinado a obras como las del Tren Maya.

Palabras clave: mega-proyectos, gobierno, México.

CAÍDAS EN EL ADULTO MAYOR, DESDE EL ASPECTO DE LA SALUD, EMOCIONAL Y SOCIAL

Dra. Flor del Pilar González Javier
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN

Síndrome de caídas. En gerontología, las caídas constituyen un problema muy importante que amerita una valoración multidimensional detallada. Siempre deben identificarse sus antecedentes y sobre todo conocer de manera precisa las circunstancias de cada caída, con la finalidad de no omitir detalles importantes para precisar el origen del problema

Definición. - La OMS define a las caídas como "la consecuencia de cualquier acontecimiento que precipite a la persona al piso contra su voluntad". Las caídas son uno de los síndromes geriátricos más frecuentes: constituyen la primera causa de lesiones (10% como causa consulta de emergencia y 6% como causa de hospitalización), una patología terrible por sus consecuencias y a veces poco comprendida e investigada por los médicos que la atienden.

Sucede en tres fases:

1. En la primera, se desplaza el centro de gravedad del cuerpo
2. En la segunda, el organismo no es capaz de restablecer el equilibrio
3. En la tercera, se produce el impacto del cuerpo sobre una determinada superficie.

El síndrome de caídas es una manifestación de vulnerabilidad y concurrencia de problemas que se retroalimentan y puede provocar fracturas, abatimiento funcional e incluso la muerte. Son varias las causas que se incluyen dentro del síndrome de inestabilidad propio del envejecimiento. El individuo, con el paso de los años, va perdiendo progresivamente la facultad de mantener el equilibrio, estado controlado por varios factores:

a) Vías ópticas (Visión).
b) Vías vestibulolaberínticas (Función vestibular).
c) Sensibilidad profunda (Somatosensación).

El equilibrio la relación estable que se produce entre el centro de gravedad o centro de masa de un objeto y su base de sustentación. Se sabe que los ancianos no caen porque tropiecen, sino que lo hacen porque no son capaces de recuperar el equilibrio. Además, la marcha del anciano presenta una serie de características que la hacen más inestable, lenta, de pasos cortos y pies pegados al suelo. La inestabilidad sin caídas es un problema grave; la finalidad en el cuidado de estos pacientes es mejorar la función y prevenir el daño a través de una valoración sistemática de las causas de la inestabilidad. En realidad, dado que la causa de la inestabilidad y las caídas en el anciano es, en muchos casos, efecto de la interacción de múltiples factores, la atención debe ser multifactorial. Las tres medidas clave en el tratamiento de estos pacientes consisten en identificar las causas reversibles, tratar las alteraciones modificables y adaptarse a las incapacidades no modificables o fijas. El riesgo de daño por una caída depende de la susceptibilidad del individuo y la intensidad de la fuerza del impacto, que es potencialmente mayor en las personas más activas.

Factores de riesgo

FACTORES INTRÍNSECOS

— Edad: en las personas de 75 a 85 años que normalmente requieren ayuda para realizar sus

actividades cotidianas, la probabilidad de caerse es 14 veces mayor que en las que tienen menos limitaciones.

— Déficit sensoriales: se refieren principalmente a la disminución de la visión, aunque también el deterioro sensorial de las extremidades inferiores y la reducción de la fuerza de prensión se han relacionado con una mayor predisposición a caerse. — Afectación musculoesquelética: con afectación de los reflejos posturales o la fuerza de las estructuras musculares implicadas en la marcha.

— Alteraciones de la marcha: anomalías que supongan una disminución de la velocidad para andar, un deterioro del equilibrio dinámico.

— Alteraciones cognitivas: cuando impliquen una disminución de la capacidad cognitiva. — Medicamentos: generalmente aquellos que actúan sobre el SNC, como los tranquilizantes o hipnóticos, aunque también los diuréticos, que pueden producir hipotensión arterial.

— Enfermedades crónicas: artritis, demencia, cataratas, incontinencia urinaria o enfermedad de Parkinson.

FACTORES EXTRÍNSECOS

Está claro que las personas aparentemente sanas también se caen; esto confirma la existencia de factores de carácter extrínseco en la génesis de las caídas. Serían, por tanto, peligros ambientales unas escaleras mal diseñadas y en mal estado, una iluminación insuficiente, el desorden, suelos deslizantes, alfombras y felpudos mal fijados, falta de superficies antideslizantes en las bañeras, uso inadecuado de auxiliares de la marcha, etc.

Complicaciones de las caídas

- Lesiones de tejidos blandos: se producen en piel, tejido celular subcutáneo y músculos; éstas pueden ser equimosis, excoriaciones, que tardan un poco más de tiempo en sanar y pueden dejar pequeñas cicatrices, heridas que requieran sutura y en algunos casos antibioticoterapia profiláctica.
- Fracturas: Son lesiones caracterizadas por la solución de continuidad de un hueso, los sitios de localización en orden de frecuencia son sin considerar a las fracturas vertebrales: 1. Muñeca. 2. Cadera. 3. Fémur. 4. Húmero. 5. Arcos costales.
- Traumatismo craneoencefálico: siempre se debe considerar la posibilidad de un hematoma subdural secundario, dificulta el diagnóstico la aparición tardía de los síntomas (hasta de 14 días) posterior a la caída.
- Caídas por tiempo prolongado: se refiere a los pacientes que se encontraban solos o no pudieron recibir ayuda al momento de la caída y permanecen por largo tiempo inmóviles en el área donde cayeron y por la imposibilidad de cambiar de posición
- Incapacidad: la incapacidad se desarrolla a dos niveles, el primero es funcional por limitación de los arcos de movilidad o disminución de la fuerza de la extremidad lesionada.
- Institucionalización: de 20 a 50% de los pacientes que han sufrido caídas con lesiones secundarias graves, como fractura de cadera que requirieron hospitalización
- Muerte: Los pacientes que han sufrido una caída que requirió manejo intrahospitalario por fractura tienen un rango de mortalidad de 20 a 30% dentro del primer año posterior a la fractura, pero en los primeros días su mortalidad se eleva si sufrió una “caída de largo tiempo” o es un paciente institucionalizado.

Bibliografía

Penny, E. (2012). Geriatría y gerontología para el médico internista. Bolivia: Grupo Editorial La Hoguera

Abellan, K. (2006). tratado de geriatría para residentes. Madrid: International Marketing & Communication, S.A. (IM&C)

García, N. (2007). práctica de la geriatría. México: Javier de León Fraga

APUNTES EN TORNO A LA RESILIENCIA SOCIAL-COMUNITARIA Y VULNERABILIDADES EN TABASCO: APROXIMACIONES TEÓRICO-CONCEPTUALES

Dr. Guillermo Ramírez Armas
División Académica de Ciencias Sociales y Humanidades, Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
En los últimos treinta años, México ha enfrentado una serie de ajustes y reformas en lo político, lo económico y lo social que han impactado la calidad de vida de gran parte de los mexicanos, quienes han perdido su empleo, descendido en la escala social, con los problemas asociados en materia de acceso a servicios y para garantizar un techo mínimo de confort y bienestar. La crisis económica y social ha colocado a distintos actores sociales en condiciones de vulnerabilidad y riesgo, resultado negativo de políticas públicas impulsadas por las autoridades gubernamentales. En ese escenario, resulta de interés conocer las diferentes estrategias con que estos actores, desde su posición y posibilidades, enfrentan la realidad social, adaptándose a sus circunstancias para hacer frente a sus problemas cotidianos, encontrando alternativas para subsistir, en los contextos urbanos locales. En particular, este proyecto busca identificar las estrategias de los distintos actores locales en Tabasco (resiliencia social comunitaria) ante los problemas y situaciones de vulnerabilidad cotidiana en espacios urbanos y relacionadas con situaciones socialmente problemáticas (desempleo, movilidad, acceso a servicios, inseguridad, violencias, etc.) a fin de conocer dichas estrategias y su eficiencia en tanto alternativas o soluciones. En este marco, esta propuesta de ponencia supone un primer acercamiento y una respuesta teórica-conceptual a la pregunta de investigación: ¿Cuáles son las estrategias de resiliencia social de los distintos actores en Tabasco para hacer frente a las vulnerabilidades urbanas cotidianas? ¿Cuál es la eficacia de estas estrategias de resiliencia social en relación con el desarrollo y bienestar de los actores locales? Lo anterior como punto de partida para el análisis empírico por realizar.

Palabras clave: vulnerabilidades cotidianas; actores locales; estrategias colectivas; resiliencia social.

LOS MEDIOS ALTERNATIVOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS COMO ETAPA PREVIA EN LA APLICACIÓN DE LA TEORÍA DE LA IMPREVISIÓN EN LOS CONTRATOS DE TRACTO SUCESIVO EN MÉXICO

Mtra. Janett Carrillo Cerino
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

Dra. Enma Estela Hernández Domínguez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN

Debido a la paralización forzosa de las actividades económicas consideradas no esenciales en el país, el confinamiento de la población a causa de los decretos aprobados por el Consejo General de Salubridad en México, que han ocasionado en la mayor parte de los contratos onerosos, bilaterales y de tracto sucesivo, como el caso del contrato de arrendamiento en que su cumplimiento se establece en un periodo de tiempo, quedando expuesto a posibles situaciones extraordinarias e imprevisibles provocando un desequilibrio entre las prestaciones, por ello el objetivo de este artículo consiste en analizar la importancia de los medios alternativos de solución de conflictos como etapa previa para la procedencia de la cláusula rebus sic stantibus o teoría de la imprevisión.

La propuesta consiste en no perder de vista que la actual pandemia ha venido a recordar que las relaciones contractuales son susceptibles de encontrarse inmersas en cualquier momento en un área de incertidumbre en el futuro, situación que hace menester flexibilizar el principio pacta sunt servanda, a partir de la investigación básica y aplicada que permitan formular políticas públicas para generar nuevas prácticas en la creación y renegociación de contratos de manera que sea posible repensar las formas de garantizar la equivalencia de las contraprestaciones ante la alteración de circunstancias que afecten la finalidad económica de un contrato.

Palabras claves: teoría de la imprevisión, renegociación contractual, arrendamiento.

ABSTRACT

Due to the forced stoppage of economic activities considered non-essential in the country, the confinement of the population due to the decrees approved by the General Health Council in Mexico, which have caused most of the onerous, bilateral and of successive tract, as the case of the lease in which its fulfillment is established in a period of time, being exposed to possible extraordinary and unpredictable situations causing an imbalance between benefits, for this reason the objective of this article is to analyze the importance of the alternative means of conflict resolution as a preliminary stage for the origin of the rebus sic stantibus clause or theory of lack of foresight.

The proposal consists of not losing sight of the fact that the current pandemic has come to remind us that contractual relations are likely to find themselves immersed at any time in an area of uncertainty in the future, a situation that makes it necessary to make the pacta sunt servanda principle more flexible, from of basic and applied research that allow the formulation of public policies to generate new practices in the creation and renegotiation of contracts in such a way that it

is possible to rethink the ways of guaranteeing the equivalence of the considerations in the face of the alteration of circumstances that affect the economic purpose of a contract .

Keywords: theory of unforeseeability, contractual renegotiation, lease.

LA ACTIVIDAD NOTARIAL COMO DERECHO HUMANO: UN NUEVO PARADIGMA CONSTITUCIONAL EN MÉXICO

Notarial Activity as a Human Right: A New Constitutional Paradigm in México

Dra. Enma Estela Hernández Domínguez
Profesora Investigadora de tiempo completo en la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, pertenece al Cuerpo Académico "Estudios de Derecho Civil"

RESUMEN
El objetivo principal de la actividad notarial es brindar a los ciudadanos certeza y seguridad jurídica en cada uno de los hechos y actos que se otorgan ante la fe del notario público, pues su deber es velar por la protección de los intereses personales, familiares y patrimoniales de las personas que soliciten el servicio. Con las reformas de 2011 a la Constitución Política de nuestro país se han rediseñado variadas instituciones jurídicas en nuestro derecho con la finalidad de dar una mayor protección a la persona, lo que influyó en la inclusión del acceso a la actividad notarial como derecho humano en la Constitución Política de los Estados Unidos Mexicanos, con base en el principio de seguridad y certeza jurídica, representando un nuevo paradigma social y jurídico y constituyendo el primer antecedente en defensa y promoción de un servicio notarial de forma accesible, asequible, de calidad y que contribuya a una mejor calidad de vida de la población. Reconocer con rango constitucional este derecho humano en nuestro país reafirmaría de un modo claro y terminante la función notarial. En aras de hacer más eficaz la prestación de la actividad de los fedatarios públicos.

Palabras clave: Constitución, Notario, Servicio.

Abstract
The main objective of the notarial activity is to provide citizens with legal certainty and security in each of the facts and acts that are granted before the faith of the notary public, since his duty is to ensure the protection of personal, family and property interests of persons requesting the service. With the 2011 reforms to the Political Constitution of our country, several legal institutions have been redesigned in our law in order to provide greater protection to the person, which influenced the inclusion of access to notarial activity as a human right in the Political Constitution of the United Mexican States, based on the principle of legal certainty and security, representing a new social and legal paradigm and constituting the first precedent in defense and promotion of a notarial service in an accessible, affordable, quality and contributing to a better quality of life of the population. The constitutional recognition of this human right in our country would clearly and definitively reaffirm the notarial function. In the interest of making the activity of notaries public more efficient.

Keywords: Incorporation, Notary, Service.

LA BIOÉTICA EN EL DISCURSO DE ACCESO A LA SALUD DIGNA A TRAVÉS DE PRODUCTOS FARMACOLÓGICOS DERIVADOS DEL CANNABIS

Lic. Jesús Tonatiuh Cruz Suárez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

Dra. Enma Esthela Hernández Dominguez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
Una de las tareas principales que tiene todo Estado democrático es el bienestar de sus gobernados, esto a través de ejercicio público que para tal efecto lleve a cabo tal Entidad Pública. Dentro del ámbito nacional uno de los acontecimientos más recientes que ha tenido como objetivo el privilegiar la dignidad del ser humano, la protección de los derechos fundamentales y sobre todo al cuidado y ordenamiento de la vida gregaria, ha sido la publicación del Reglamento de la Ley General de Salud en Materia de Control Sanitario para la Producción, Investigación, y Uso Medicinal de la Cannabis y sus Derivados Farmacológicos,(Diario Oficial el 12 de enero del 2021) el cual de forma implícita encuentra su sustento en los diversos trabajos que se tienen del concepto de bioética, la cual en la rama de la salud ha encontrado su mayor campo de expansión. De acuerdo con Jennifer Hincapié Sánchez y María de Jesús Medina Arrellano la bioética sirve como puente entre dos postulados: el primero se trata, de un lado, de las ciencias de la salud, que han puesto su mirada en los avances que puedan mejorar la calidad y durabilidad de la vida; y de otro lado, las ciencias humanas, que muestran su disposición para analizar los valores que permiten al ser humano generar mejores condiciones para vivir en sociedad.

Palabras clave: bioética, salud, cannabis.

Note: Hincapié Sánchez, Jennifer y Medina Arellano, María de Jesus, *bioética: teorías y principios. Enseñanza trasversal de bioética y bioderecho"*, México, UNAM, Instituto de Investigaciones Jurídicas, 2019, p. 5

BIOETHICS IN THE DISCOURSE OF ACCESS TO DECENT HEALTH THROUGH PHARMACOLOGICAL PRODUCTS DERIVED FROM CANNABIS

ABSTRACT.
One of the main tasks of any democratic State is the welfare for the citizens, through the public exercise carried out for such purpose by Public Entity. In the national life, one of the most recent events that has had as an objective to privilege the dignity of the human being, the protection of the fundamental rights the protection of fundamental and, most importantly, the care and organization of gregarious life has been the publication of the Regulation of the General Law of Health in the Matter of Sanitary Control for the Production, Research, and Medicinal Use of Cannabis and its Pharmacological Derivatives, (Official Gazette on January 12, 2021) which implicitly finds the support in the diverse works about the concept of bioethics, which in the field of health has found

its greatest field of expansion. According to Jennifer Hincapié Sánchez and María de Jesús Medina Arrellano, bioethics serves as a bridge between two postulates: the first is the health sciences, which have set their sights on advances that can improve the quality and durability of life; and on the other side, the human sciences, which show their willingness to analyze the values that allow human beings to generate better conditions for living in society.

Keywords: bioethics, health, cannabis.

JUSTICIERAS ANTE EL ACOSO Y HOSTIGAMIENTO: TENDEDEROS VIRTUALES CONVOCADOS POR FEMINISTAS EN MÉXICO

Carlos Mario Estrada Álvarez
Licenciado en Psicología
Maestrante en Ciencias en Intervención Psicosocial PNCP CONACYT Universidad Juárez Autónoma de Tabasco Villahermosa, Tabasco

Sarilin Ronzón Alamilla
Licenciada en Psicología
Maestrante en Ciencias en Intervención Psicosocial PNCP CONACYT Universidad Juárez Autónoma de Tabasco Villahermosa, Tabasco, México

Viviana Castellanos Suárez
Doctora en Métodos Alternos de Solución de Conflictos y Derechos Humanos. Maestra en Psicología Jurídica y Criminología.
Profesor Investigador de la Facultad de Psicología
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco. Sistema Nacional de Investigadores CONACYT nivel C
Villahermosa, Tabasco, México

RESUMEN
Partiendo de que el tendedero es un artefacto para apoyarse en secar o airear la ropa, se traslada este dispositivo para poder develar el acoso y hostigamiento, con ello tener la posibilidad de extender y desplegar la emocionalidad dominante ante el hartazgo de estas conductas, es decir, generar el espacio para secar o airear las emociones y estados afectivos que provoca este tipo de conductas, asi el objetivo radica en realizar una revisión sistemática que es producida por lo general desde los varones hacia las mujeres, por lo que en muchas ocasiones no esta sujeta a evaluaciones ni a validaciones de terceras personas debido al sistema patriarcal al que la sociedad esta sometida. Siendo México un país donde diez mujeres son asesinadas al día (INEGI, 2021) aquellas féminas que se atreven a romper el silencio por medio de denuncias en las instituciones correspondientes, suelen ser revictimizadas, es por esto que en el presente trabajo se analiza el papel de las diferentes colectivas feministas a lo largo de la republica en las redes sociales al hacer públicas las denuncias y cómo logran hacer visibles los diferentes casos que llegan a sus perfiles y de la manera en que incitan a las demás mujeres que atraviesan experiencias similares a no quedarse calladas y cómo juntas llegan a un cambio, ya sea removiendo de sus puestos a los agresores, hasta alcanzar sentencias legales acorde a sus delitos.

Palabras Clave: Redes sociales, Colectivas feministas, Tendederos virtuales, Hostigamiento, Acoso sexual.

LA IMPORTANCIA DE LA TEORÍA POLÍTICA DE PLATÓN Y ARISTÓTELES SOBRE LA CIUDAD-ESTADO GRIEGA Y SU RELEVANCIA EN LA ACTUALIDAD

Ricardo Antonio Álvarez Carrera
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN

La mayor parte de los ideales políticos modernos – como, por ejemplo, la justicia, la libertad, el régimen constitucional y el respeto al derecho- o, al menos, sus definiciones comenzaron con la reflexión de los pensadores griegos sobre las instituciones de la ciudad-estado. Las obras principales de Platón sobre la política en Grecia son: La república, el político y las leyes; donde abarca diversos temas dentro de los que destaca el ideal del Filósofo-rey y sobre un estado ideal. Aristóteles abarco de manera más profunda estos temas en su obra la política: el indica que la finalidad del Estado es el bien común y pensaba que el problema la ciudad no estaba en las formas de gobierno sino en los hombres. Aristóteles reconoce que existen tres tipos de gobierno y que cada uno cuando se corrompe degenera en otra forma de gobierno:

1. Monarquía, degenera en tiranía
2. Aristocracia, degenera en oligarquía
3. Democracia, da lugar a la demagogia

A pesar de este pensamiento sobre la ciudad - estado griega ésta se enfrentó desde fecha muy temprana de su historia a un dilema político que nunca pudo superar. No pudo alcanzar la autarquía en su economía ni en su política sin adoptar una política de aislamiento y no podía aislarse sin sufrir el estancamiento en la misma cultura y civilización que Aristóteles consideraba como su corona de gloria.

Aunque de manera muy “primitiva” este cumulo de reflexiones sentaron las bases para buscar progresos en el estudio de la política a lo largo de la historia, ya que sirvieron como fuente de inspiración de futuros pensadores que lograron aterrizar de manera más concreta su pensamiento, todo esto gracias a las reflexiones de estos filósofos y de los avances de la civilización en el tiempo, ya que actualmente o en las diversas épocas no se asemejan en nada a los tiempos de los griegos, los principios que lograron establecer fueron demasiado precisos, tanto que lograron quedar para la posteridad.

Palabras clave: teoría política, gobierno.

LA MORAL PÚBLICA COMO LIMITANTE DE LA LIBERTAD DE EXPRESIÓN: ARTÍCULO 6 CONSTITUCIONAL

Juan Alberto García García
Doctorando en Métodos de Solución de Conflictos y Derechos Humanos, Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

Resumen
El artículo 7º de la Constitución Política de los Estados Unidos Mexicanos establece la inviolabilidad del ejercicio de la libertad de expresión, sin embargo, esta defensa a ultranza en el ejercicio de este derecho tiene sus propios límites en el texto constitucional. En efecto, en el párrafo primero, del artículo 6º de la carta magna, establece que "la manifestación de las ideas" no deberá traer aparejadas inquisiciones de ningún tipo, excepto en casos específicos entre los que señala el "ataque a la moral".
Lograr una conceptualización de moral es de por sí debatible, incluso algunos autores sostienen que la moral y la ética son un mismo concepto, pero con diferentes dimensiones, y en este mismo sentido este trabajo pretende acercarse al concepto de moral, a que se refiere el texto constitucional, ¿Quién decide qué es moral y qué no lo es? ¿Qué dice el derecho sobre este concepto?
Para arribar a las respuestas que se pretenden se usará el análisis documental de las diferentes opiniones respecto al tema que nos ocupa y mediante el método inductivo se partirá del análisis del concepto específico de la moral y como este tiene repercusiones jurídicas.
La moral, como la mayoría de los fenómenos sociales, es cambiante y se adapta al contexto social, un concepto determinante en su definición, es el de los valores y en este sentido es un bien público que debe ser tutelado por el Estado, su importancia es tal que ha permitido su arribo al texto constitucional.

Palabras clave: Libertad de expresión, límites, moral, sociedad, valores.

LA NECESIDAD DE OTORGAR COMPETENCIA A LOS JUECES DEL FUERO COMÚN EN LAS ACCIONES COLECTIVAS EN MATERIA. AMBIENTAL

Dr. Carlos Rafael Guajardo Gómez
Profesor investigador adscrito a la División Académica de Ciencias Sociales y Humanidades de la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
La reforma Constitucional que incluyó en nuestro sistema judicial las acciones colectivas, así como la creación y adición del libro quinto del Código Federal de Procedimientos Civiles que siguiendo la disposición constitucional determino las materias en las que se dichas acciones se podrían promover, otorgaron a los jueces federales la exclusividad en el conocimiento de estas acciones.
Lo anterior resulta un contrasentido porque la materia de medio ambiente que es uno de los temas en los que se puede ejercer dichas acciones es de carácter concurrente y por esa razón entre otras es necesario que también los jueces del fuero común puedan conocer de las acciones colectivas.
De lo anterior se obtiene que sea necesario subsanar tal deficiencia y hacer extensivo a los jueces del fuero común el conocimiento de las acciones colectivas en la materia ambiental.

Palabras Claves: Acciones Colectivas, Competencia, Conocimiento, Jueces Federales, Medioambiente.

ABSTRACT
The Constitutional reform that included in our judicial system the collective actions, as well as the creation and addition of the fifth book of the Federal Code of Civil Procedures that following the constitutional disposition determined the matters in which said actions could be promoted, granted to the Federal Judges exclusiveness in the knowledge of these actions. The above is a contradiction PROFESOR INVESTIGADOR because the subject of the environment which is one of the subjects on which such actions can be exercised is of a concurrent nature and for that reason, among others, it is also necessary that the judges of the common jurisdiction may be aware of the collective actions.
From the above it is obtained that it is necessary to correct this deficiency and to extend to the judges of the common jurisdiction the knowledge of the collective actions in the environmental matter.

Keywords: Collective Actions, Competence, Knowledge, Federal Judges, Environment.

LA NIÑEZ YOUTUBER Y EL RIESGO EN LAS PLATAFORMAS DE ENTRETENIMIENTO DIGITAL

María Antonia Hernández-Hernández
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
http://orcid.org/0000-0003-0531-3164

Cynthia Del Carmen Gómez Gallardo
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, México.
https://orcid.org/0000-0002-1141-8440

RESUMEN
Los niños y niñas en la actualidad comparten el gusto por los distintos medios tecnológicos a su alcance, el fin es uno: visualizar entretenimiento caricaturesco y de la vida real relacionado a su entorno social: videos desde reseñas de juguetes, videojuegos, hasta momentos en la vida cotidiana de otros niños y niñas mejor conocidos como youtubers infantiles. Estos creadores de contenido muestran parte de sus vidas privadas, así como lugares que frecuentan desde su escuela, el parque, supermercado, plazas comerciales, museos, hasta la intimidad de su hogar. Exponiendo así su privacidad a cambio de seguidores, lo cual se traduce en un interés de popularidad y económico. La niñez se encuentra trabajando desde espacios digitales, volviéndose cada día más popular; muchas veces acompañados de sus padres, logran alcanzar un número alto de fanáticos que desean ser como ellos, sin embargo, esta situación no ha sido evidenciada como un problema que puede poner en riesgo la integridad de los menores de edad. Espacios digitales tienen un alcance infinito y un número ilimitado de mayores riesgos.

Palabras clave: Explotación Infantil, Redes Digitales, Trabajo Infantil, Youtubers.

ABSTRACT
Children today share a taste for the different technological media available to them, the purpose is one: to visualize cartoon entertainment and real life related to their social environment: videos from toy reviews, video games, to moments in the daily lives of other children better known as children's youtubers. These content creators show part of their private lives, as well as places they frequent from their school, the park, supermarket, shopping malls, museums, to the intimacy of their home. Thus exposing their privacy in exchange for followers, which translates into popularity and economic interest. Children are working from digital spaces, becoming more popular every day; often accompanied by their parents, they manage to reach a high number of fans who want to be like them, however, this situation has not been highlighted as a problem that can put at risk the integrity of minors. Digital spaces have an infinite reach and an unlimited number of major risks.

Keywords: Child Exploitation, Digital Networks, Child Labor, Youtubers.

LA RESPONSABILIDAD CIVIL AMBIENTAL COMO RAMA AUTÓNOMA DE LA RESPONSABILIDAD CIVIL

Dr. Carlos Rafael Guajardo Gómez
Profesor investigador adscrito a la División Académica de Ciencias Sociales y Humanidades de la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
La responsabilidad ambiental en lo general resulta una nueva clasificación del concepto responsabilidad.
Y, lo es porque la responsabilidad ambiental incluye aspectos no contemplados en la teoría de la responsabilidad civil general, ya que puede haber responsabilidad civil ambiental cuando el daño ocasionado al patrimonio provenga del hecho ilícito o del actuar riesgoso que ocasiones el daño ambiental.
Quedando establecida la existencia de la responsabilidad ambiental en lo general no sólo por el mandato expreso de la constitución y de la LGEEPA sino por diversas consideraciones teóricas, resulta útil realizar esta clasificación independiente dentro del capítulo de las responsabilidades en general y de la responsabilidad civil en particular y de esta forma incrementar el interés de la ciencia del derecho y su filosofía en el deber jurídico que toda autoridad y todo ciudadano tienen de evitar la ocurrencia de los hechos que provoquen daños ambientales y la consecuente responsabilidad de repararlos aplicando los diferentes principios ambientales de prevención, precaución, cooperación internacional, y el de participación ciudadana para evitar aplicar el principio de quien contamina paga.

Palabras Clave: Responsabilidad Ambiental, Responsabilidad Civil, Daños Ambientales

ABSTRACT
Environmental responsibility in general is a new classification of the concept of responsibility.
And, it is because environmental liability includes aspects not contemplated in the theory of general civil liability, since there may be environmental civil liability when the damage caused to heritage comes from an illegal act or risky action that causes environmental damage.
Since the existence of environmental liability in general is established not only by the express mandate of the constitution and the LGEEPA but also by various theoretical considerations, it is useful to carry out this independent classification within the chapter on responsibilities in general and civil liability in general. particular and in this way increase the interest of the science of law and its philosophy in the legal duty that all authorities and all citizens have to prevent the occurrence of events that cause environmental damage and the consequent responsibility to repair them by applying the different environmental principles of prevention, precaution, international cooperation, and citizen participation to avoid applying the polluter pays principle.

Keywords: Environmental Liability, Civil Liability, Environmental Damage

LA RESPOSNSABILIDAD SOCIAL UNA VISIÓN DESDE LAS UNIVERSIDADES

Dra. Martha Isabel Moreno Gaspar
Profesoras Investigadoras de la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco DACSYH

Dra. Gloria Castillo Osorio
Profesoras Investigadoras de la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco DACSYH

Dra. Areanna Hernández Jiménez
Profesoras Investigadoras de la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco DACSYH

RESUMEN
Hablar de responsabilidad ambiental se ha convertido en un tema actual desde varios puntos de vista, aunque sabemos que no es nuevo, se ha hecho presente en los últimos años, sobre todo desde el punto de vista académico a raíz de los principios de la Agenda 2030.
Partiremos de la Responsabilidad Social Empresarial (SER) la cual ha tenido un gran impacto en la cúpula empresarial, pero también ha volteado la mirada a las Universidades donde surge la necesidad concientizar, buscar e implementar programas o proyectos sociales responsables en las universidades, que busquen soluciones a los problemas globales partiendo de una profunda reflexión sobre la importancia de la responsabilidad social con una visión ambiental.
Para Cárdenas Silva, la Responsabilidad Ambiental Universitaria (RAU) podemos "definirla como la acción de la universidad -puesta en práctica de principios y valores- de contribuir a la formación de profesionales y ciudadanos con conciencia, compromiso y participación proactiva en la solución de los problemas ambientales, mediante el ejercicio de sus funciones sustantivas de formación, investigación, extensión y gestión".

"La Responsabilidad Social Universitaria es una política de calidad ética del desempeño de la comunidad universitaria a través de la gestión responsable de los impactos cognitivos, laborales y ambientales que la Universidad genera, en un diálogo participativo con la sociedad para promover el Desarrollo Sostenible (Vallaeys citado en Pedroza, 2011:53).
Se debe decir que la Responsabilidad Social Universitaria (RSU) contiene diversas concepciones que tienen que ver con el medio ambiente y las necesidades sociales. En palabras de Conde, González & Mendieta (2006), existe la necesidad de que las Instituciones de Educación Superior se involucren de manera responsable en los problemas que afectan la viabilidad del planeta como un sistema de soporte de vida de los seres humanos y de todas las especies vivas.
En un sentido amplio, "su participación no debería estar restringida a la formación de los recursos técnicos y profesionales requeridos para este fin, sino que sería necesario que participen activamente como organizaciones sociales que predican con el ejemplo" (Conde, González & Mendieta, s/f: 15).
Por lo que no debe entenderse que con tan solo implementar cursos de educación ambiental en los planes de estudio de las universidades se resolverá la problemática ambiental, se hace necesario la transformación y reflexión sobre las funciones que debe cumplir las universidades, en su relación con la naturaleza y el ser humano.
La Universidad es una organización primordial en la sociedad en la medida que formará a los

futuros profesionales que se desempeñaran en diversos ámbitos o sectores de la sociedad, los mismos que impactaran a través de sus prácticas en la mente y vida de muchas personas.

Palabras claves: Responsabilidad, social, empresarial, universitaria

CAUSAS DE LA REVOLUCIÓN RUSA SIGLO XX

Angel Omar Camacho Hernández
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
La Rusia de comienzos del siglo XX era un país prácticamente anclado en un sistema feudal. La nobleza, la iglesia ortodoxa y el zar eran los estamentos dominantes en una sociedad rusa donde las libertades brillaban por su ausencia. Mientras tanto, la débil burguesía defendía la necesidad de una mayor representación política de la sociedad rusa, al tiempo que los campesinos estaban indignados por unas tierras insuficientes. Si bien Rusia había aumentado el número de fábricas, su industria continuaba siendo reducida, pues se trataba de una sociedad eminentemente rural. El deterioro de la situación política provocó un estallido social en 1905 en lo que se conoció como el domingo sangriento. Aquel 22 de enero, cuando el pueblo reclamaba cambios políticos ante el Palacio de Invierno, fue reprimido con brutalidad. Incluso algunas unidades militares se levantaron, como ocurrió con el amotinamiento del acorazado Potemkin. Las huelgas, protestas y levantamientos erosionaron la figura del zar Nicolás II, que se vio obligado a hacer concesiones. Por su parte, la revolución de 1905 erigió a los movimientos obreros como protagonistas de la revolución, al tiempo que pasaban a organizarse en una especie de células denominadas soviets.
Las reformas que el zar había prometido en 1905 se vieron frustradas y la hambruna comenzó a hacer mella en la población. El régimen hacía oídos sordos a las demandas del pueblo, con las decisiones quedando concentradas en manos del zar, la emperatriz y Rasputín.
Para mayor desgracia, Rusia se embarcó en la Primera Guerra Mundial con nefastas consecuencias. Los campesinos fueron llamados a filas para combatir en el frente, lo que dejó el campo sin mano de obra. La falta de alimentos no tardó en hacerse sentir. Mientras Rusia sufría dolorosas derrotas en los campos de batalla, su economía había quedado aislada de los mercados europeos y la moral decaía entre una población hambrienta. La revolución rusa se dividió en 4 etapas:

- La revolución de febrero de 1917.
- Gobierno provisional de Aleksándr Kerenski.
- Octubre rojo o revolución de octubre de 1917.
- Instauración del gobierno bolchevique.

Palabras clave: conflicto de interés, gobierno, poder.

LOS MEDIOS DE COMUNICACIÓN COMO ACTORES POLÍTICOS DENTRO LOS PROCESOS ELECTORALES. ESTUDIO DE CASO SOBRE LAS ELECCIONES PRESIDENCIALES DE 2006 Y 2018 EN MÉXICO.

Mtro. Juan Carlos León Olán
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

Mtro. Hugo Angulo Fuentes
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN

Dentro de todo proceso electoral confluyen actores que juegan un papel determinado en el funcionamiento de la democracia. En este sentido, los medios de comunicación detentan el rol de transmitir los mensajes de los actores políticos a la ciudadanía para que ésta tenga conocimiento del contenido programático de los partidos políticos y sus candidatos. Este mismo rol desarrollado por los mass media, ha sido una constante preocupación en el ámbito internacional que se ha expresado por diversas instancias internacionales que defienden la libertad de expresión en los procesos democráticos, pero también advierten sobre la responsabilidad de los medios de comunicación en dichos procesos. Con el objetivo de estudiar el comportamiento mediático y su papel en la orientación de la opinión pública en los procesos electorales de México, se realizó una investigación de tipo documental y cualitativa utilizando el método descriptivo bajo el cual se analizó el monitoreo de medios realizado por el Instituto Federal Electoral, a través de la empresa IBOPE para la elección presidencial de 2006; mientras que, para estudiar este mismo fenómeno en la elección presidencial de 2018, se analizó el monitoreo de medios realizado por el Instituto Nacional Electoral. Los hallazgos de esta investigación revelan que en ambos momentos electorales hubieron tendencias hacia la presentación negativa de una propuesta política particular y la presentación positiva de otras opciones políticas, respondiendo así a los intereses propios del establecimiento de una agenda político-mediática.

Palabras clave: medios de comunicación, Agenda Setting, procesos electorales, democracia.

MANDATOS DE GÉNERO MASCULINO Y CONFIGURACIÓN DE MASCULINIDAD DE JÓVENES NORMALISTAS

Dra. Lily Lara Romero
Consejo de Ciencia y Tecnología Del Estado de Tabasco
https//orcid.org/0000-0001-8027-0702

Dra. Viviana Castellano Suárez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
http://orcid.org/0000-0003-2506-8207

RESUMEN

La configuración de la masculinidad en los jóvenes varones ha ido cambiando a partir de las acciones a favor de la igualdad de género en el estado mexicano, sin embargo, aún se perciben algunas expresiones relacionadas con las dimensiones de proveeduría, paternidad, heterosexualidad, racionalidad, fuerza física, caballerosidad y asunción de riesgos consideradas dentro del concepto de mandato de género. El objetivo del estudio es determinar entre los jóvenes normalistas de la Escuela Normal Rosario María Gutiérrez Eskildsen cuáles mandatos de género aún se encuentran vigentes y siguen siendo configurados en su masculinidad. El tipo de diseño es instrumental ya que se emplea el cuestionario elaborado por Mardones Leyva y Vizcarra Larrañaga (2017) adicionando 14 ítems para el contexto mexicano. La metodología es cuantitativa basada en una muestra de bola de nieve. Entre las características de la muestra es que sean estudiantes varones inscritos en la normal primaria del estado de Tabasco. Los resultados muestran como las dimensiones de mandato de género han configurado la masculinidad de acuerdo al contexto histórico-cultural y a su vez determinan la dilución de dimensiones relacionadas con la racionalidad y la caballerosidad.

Palabras clave: Configuración de masculinidad, mandatos de género masculino, educación normal, deconstrucción de mandatos.

MECANISMOS ALTERNATIVOS DE SOLUCIÓN DE CONTROVERSIAS

Dra. Francisca Silva Hernández
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
https://orcid.org/0000-0003-3533-0002

Dr. Germán Martínez Prats
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
https://orcid.org/0000-0001-6371-448X

RESUMEN

La justicia alternativa en el Estado mexicano configura un derecho humano de acceso a la justicia mediante la vía autocompositiva de los mecanismos alternativos de solución de controversias como la negociación, mediación, conciliación y arbitraje; mismos que están contemplados en leyes estatales para fortalecer el sistema de justicia en México, además de que brinda la pauta a la sociedad para la construcción de una cultura de paz. Toda vez que en la justicia alternativa las personas pueden gestionar y solucionar los conflictos desde la legitimidad y empoderamiento de ellos mismos, ya que en estos mecanismos la persona es quien toma resuelve el conflicto y el facilitador guía el proceso de forma neutral e imparcial.

El papel del facilitador es importante ya que bajo los principios de neutralidad e imparcialidad además de los previstos en la norma es un profesional capacitado para guiar el proceso. En ese sentido, la profesionalización de los facilitadores ha representado una tarea importante por parte del sistema de justicia y las Instituciones de Educación Superior, en este último en el Estado mexicano existen Universidades que han integrado a sus planes y programas de estudio la asignatura de mecanismos alternativos de solución de controversias, así como la creación de posgrados.

Finalmente, la justicia alternativa favorece a un estado de bienestar en el que las personas puedan emplear estás vías de gestión y solución de conflictos más allá del sistema de justicia, ya que sus principios consideran acciones y estrategias de políticas públicas en prevención y atención, tal como el sector educativo, comunitarios, apertura un espacio de diálogo y participación inclusiva entre las partes en conflicto, sobre todo transforma la categorización del conflicto de algo negativo a algo propositivo y transformativo.

Palabras clave: justicia alternativa, sociedad, conflicto.

ABSTRACT
Alternative justice in the Mexican State constitutes a human right of access to justice through the self-compositional route of alternative dispute resolution mechanisms such as negotiation, mediation, conciliation and arbitration; These are contemplated in state laws to strengthen the justice system in Mexico, in addition to providing the guideline to society for the construction of a culture of peace. Since in alternative justice people can manage and solve conflicts from the legitimacy and empowerment of themselves, since in these mechanisms the person is the one who takes resolves the conflict and the facilitator guides the process in a neutral and impartial way.
The role of the facilitator is important since under the principles of neutrality and impartiality in addition to those provided for in the standard is a professional trained to guide the process. In this sense, the professionalization of facilitators has represented an important task on the part of the justice system and Higher Education Institutions, in the latter in the Mexican State there are Universities that have integrated into their plans and study programs the subject of alternative dispute resolution mechanisms, as well as the creation of postgraduate degrees.
Finally, alternative justice favors a welfare state in which people can use these ways of managing and resolving conflicts beyond the justice system, since its principles consider actions and strategies of public policies in prevention and care, such as the educational sector, community, opening a space for dialogue and inclusive participation between the parties to conflict, above all, it transforms the categorization of conflict from something negative to something propositional and transformative.

Keywords: alternative justice, society, conflict.

MERCADO LABORAL PARA PERSONAS CON DISCAPACIDAD

Claudia Edith Gamas Castellanos
Licenciada en Ciencias de la Educación
Maestrante en Ciencias en Intervención Psicosocial
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
ORCID: 0000/0002/5157/3568

Yasmín Isolda Alvarez García
Doctora en Estudios Jurídicos
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
ORCID: 0000/0002/0587/0406

RESUMEN
En el presente trabajo se atiende la problemática que enfrentan las personas débiles visuales, auditivas, con Síndrome de Down, Asperger o con alguna otra discapacidad, para encontrar trabajo y poder ser productivas en la sociedad. Según la Organización Mundial de la Salud (OMS) al 2020, más de 1,000 millones de personas viven en todo el mundo con algún tipo de discapacidad, aproximadamente el 15% de la población mundial; de ellas, casi 190 millones tienen dificultades en su funcionamiento y requieren con frecuencia servicios de asistencia. De acuerdo con el Censo de Población y Vivienda 2020, en México hay 6,179,890 personas con algún tipo de discapacidad, lo que representa 4.9 % de la población total del país. De ellas 53 % son mujeres y 47 % son hombres (INEGI, 2021) Con estas cifras se puede notar que una parte considerable de nuestra población necesita trabajo y ser productivos para poder desarrollarse en la sociedad y no ser una carga para sus familias. Afortunadamente existen empresas que reclutan a personas discapacitadas que cubran ciertos requisitos en sus plantillas contribuyendo con un granito de arena para tener una sociedad con equidad e inclusiva. Para que este grupo vulnerable puedan ser contratado, debe de cubrir los aspectos formativos, técnicos y psicológicos que requieren las empresas; la potencial de auto superación, entusiasmo, actitud proactiva; la certeza de que, con los apoyos necesarios, el postulante con discapacidad podrá responder a las exigencias laborales al mismo nivel que cualquier otro empleado.
Un individuo con discapacidad desarrolla varias habilidades que compensan su discapacidad que sumados a los recursos tecnológicos provocan una diversidad de “maneras de hacer las cosas” que conviene tener una actitud abierta, escuchar, observar y preguntar, sin prejuzgar qué tarea podría o no efectivamente realizar (Incluyeme.com,2021).

Palabras clave: Discapacidad, equidad, inclusión, empresas.

ABSTRACT
In the present work, the problems faced by visually impaired, hearing impaired people, with Down Syndrome, Asperger's or with some other disability, to find work and be able to be productive in society are addressed. According to the World Health Organization (WHO) by 2020, more than 1,000 million people live worldwide with some type of disability, approximately 15% of the world population; Of these, almost 190 million have difficulties in their operation and frequently require assistance services. According to the 2020 Population and Housing Census, in Mexico there are

6,179,890 people with some type of disability, which represents 4.9% of the country's total population. Of these, 53% are women and 47% are men (INEGI, 2021). With these figures, it can be seen that a considerable part of our population needs work and to be productive in order to develop in society and not be a burden to their families. Fortunately, there are companies that recruit disabled people who meet certain requirements in their templates, contributing a grain of sand to have a fair and inclusive society. For this vulnerable group to be hired, it must cover the training, technical and psychological aspects that companies require; the potential for self-improvement, enthusiasm, proactive attitude; the certainty that, with the necessary supports, the applicant with a disability will be able to respond to job demands at the same level as any other employee.

An individual with a disability develops several skills that compensate for his or her disability that, added to technological resources, provoke a diversity of "ways of doing things" that should have an open attitude, listen, observe and ask, without prejudging what task could or could not be effectively carried out (Include me.com, 2021).

Keywords: Disability, equity, inclusion, companies.

MIGRACIÓN ESTUDIANTIL, OPORTUNIDAD PARA LA INTERNACIONALIZACIÓN DE LA EDUCACIÓN SUPERIOR

Dr. Román Jiménez Vera
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

Dra. Ana Laura Luna Jiménez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
La migración es una oportunidad de cooperación entre países para fortalecer las capacidades humanas en un sistema que tiende a la regionalización y la globalización. En este trabajo se expone la migración de estudiantes de algunas regiones de América, Europa y Asia a México, con la finalidad de continuar con su formación académica de licenciatura y posgrado en la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco (UJAT). El análisis se enfoca principalmente en Centroamérica, debido a la migración reciente de estudiantes procedentes de países de esta región. Esta investigación se realizó mediante un trabajo documental y de campo, estableciendo una relación directa con los estudiantes, profesores y personal administrativo. La vinculación de la UJAT con instituciones gubernamentales y educativas ha permitido fomentar el flujo migratorio de estudiantes de pregrado y posgrado a México, lo que representa no solo una oportunidad para los estudiantes extranjeros de integrarse a la cultura mexicana, sino que también ha permitido a la UJAT avanzar hacia su internacionalización y nutrir la diversidad cultural de sus estudiantes desde casa.

Palabras Clave: educación, movilidad, UJAT.

MIGRANTES: DESIGUALDADES EN EL MERCADO LABORAL; CASOS EN TENOSIQUE, TABASCO

Lic. Héctor Manuel Lázaro Hernández
Licenciado en Psicología
Maestrante en Ciencias en Intervención Psicosocial PNCP CONACYT
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
Villahermosa, Tabasco, México
ORCID: 000-0002-5891-18490

Dr. Rolando Castillo Santiago
Doctor en Estudios Jurídicos
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
Villahermosa, Tabasco, México
ORCID: 0000-0001-8764-9168

RESUMEN

La migración es un fenómeno complejo que ha estado presente desde el inicio de la historia. El desplazamiento se ha dado por buscar mejores condiciones de vida, regularmente provocado por factores económicos, políticos o ambientales. Los migrantes provenientes del triángulo norte de Centroamérica, es decir, Guatemala, Honduras y El Salvador, antes de llegar a los Estados Unidos cruzan un tercer país, en este caso se sitúa como su primer acercamiento el Estado de Tabasco, en este trayecto deben cubrir sus necesidades básicas, como alimentación, vestido y techo, para ello, recurren a trabajos temporales que son mal remunerados, sin garantías y prestaciones laborales, resultando en la vulneración de múltiples derechos fundamentales.

En este artículo de enfoque cualitativo se analiza la experiencia que viven algunos migrantes que están "de paso" por la ciudad de Tenosique, Tabasco, ya que su situación irregular hace que encontrar un empleo digno sea una tarea muy difícil. Obteniendo los datos a través de los métodos de observación participativa y análisis de casos, por lo que se relatan tres casos donde se pueden palpar las desigualdades que se presentan al tener una condición distinta al resto de la población local y que puede ser un indicativo de lo que sucede en otras regiones en contextos similares.

Palabras clave: Migración, mercados laborales, desigualdad, Derechos humanos.

MIGRANTS: INEQUALITIES IN THE LABOR MARKET; CASES IN TENOSIQUE, TABASCO

ABSTRACT

Migration is a complex phenomenon that has been present since the beginning of history. Displacement has occurred in search of better living conditions, regularly caused by economic, political or environmental factors. Migrants from the northern triangle of Central America, that is, Guatemala, Honduras and El Salvador, before reaching the United States cross a third country, in this case the State of Tabasco is their first approach, on this journey they must cover their basic needs, such as food, clothing and shelter, for this, they resort to temporary jobs that are poorly paid, without guarantees and labor benefits, resulting in the violation of multiple fundamental rights.

This qualitative article analyzes the experience of some migrants who are "in transit" through the city of Tenosique, Tabasco, since their irregular situation makes finding a decent job a very difficult task. Obtaining the data through the methods of participatory observation and case analysis, for which three cases are reported where the inequalities that occur when having a different condition from the rest of the local population can be palpated and that can be an indication of what happens in other regions in similar contexts.

Keywords: Migration, labor markets, inequality, Human Rights.

PANORAMA JURÍDICO DEL RECONOCIMIENTO DE LA IDENTIDAD DE GÉNERO EN EL MÉXICO DEL 2021

Mtro. Manuel Lezcano Morales
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
Actualmente existe un acalorado debate en torno a la identidad de género y su relación con el derecho al libre desarrollo de la personalidad, el cual está consagrado en tratados internacionales y en la Constitución Política de los Estados Mexicanos. En México, ante la ausencia de una ley federal que garantice el reconocimiento de la identidad de género por la vía administrativa, se puede apreciar a lo largo del país existen estados donde se puede solicitar este reconocimiento por dicha vía y en otros donde el trámite está limitado exclusivamente a la vía judicial, para las personas trans.
El presente trabajo tiene como propósito analizar el panorama jurídico de las personas trans y el ejercicio de sus derechos humanos en el México del 2021, con el fin de que el Derecho Mexicano visibilice las áreas de oportunidad que pueden construirse a partir del reconocimiento de la identidad de género por parte de entidades federativas que aún no han legislado sobre este tema. Para ello se realizó la recopilación de datos a partir de las solicitudes de información que fueron dirigidas a los 32 estados que conforman a la República Mexicana, con la intención de recabar datos en torno a la atención que dichas Entidades Federativas han proporcionado a las solicitudes de reconocimiento de identidad de género que han recibido, según los lineamientos establecidos en sus respectivas legislaciones.

Palabras Claves: Género, identidad, realidad social.

ABSTRACT
There is currently a heated debate about gender identity and its relationship with the right to free personality development, which is enshrined in international treaties and in the Political Constitution of the Mexican States. In Mexico, in the absence of a federal law that guarantees the recognition of gender identity by administrative means, it can be seen throughout the country there are states where this recognition can be requested by said means and in others where the procedure is limited exclusively to the judicial route, for trans people.
The purpose of this paper is to analyze the legal landscape of trans people and the exercise of their human rights in Mexico in 2021, so that Mexican Law makes visible the areas of opportunity that can be built from the recognition of identity. of gender by federal entities that have not yet legislated on this issue. For this, data was collected from the requests for information that were addressed to the 32 states that make up the Mexican Republic, with the intention of collecting data regarding the attention that said States have provided to the requests for information. recognition of the gender identity they have received, according to the guidelines established in their respective legislation.

Keywords: Gender, identity, social reality.

PERFILES CRIMINALES DEL ASESINO SERIAL EN MÉXICO Y SU MODUS OPERANDI

Dr. Juan Carlos de León Pérez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

Dra. Dalila Vera Hernández
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
El presente trabajo documental trata de mostrar una panorámica general de los diferentes perfiles criminales de asesinos seriales “históricos”en México, conocer su modus operandi y asi mismo, explorar el método criminológico como herramienta de la Criminología al servicio del nuevo Sistema Penal Adversarial, orientado a facilitar la primera etapa del sistema, la etapa de investigación, así como las técnicas de investigación comprendidas dentro del sistema y claro está, esclarecer el crimen y la captura del culpable.
Se evita dentro de lo posible el señalamiento de tecnicismos, dado que busca agradar por igual a los profesionales y al público interesado en estos temas. Los estudiantes y profesionales de la sicología, Ciencias Penales y forenses hallarán conceptos, teorías y análisis de casos que pueden robustecer su formación. Mientras que el público en general puede sumergirse en uno de los campos más apasionantes de la Criminología Forense, aquella que elabora perfiles de los asesinos desconocidos, al tiempo que se familiariza con la conducta criminal y la mentalidad de diversos tipos de delincuentes que hicieron en su oportunidad estragos en la República Mexicana.

Palabras Clave: Criminología, Psicología criminal, Método, Escena del Crimen, Asesino seriales, peligrosidad, modus operandi.

LAS POLÍTICAS PÚBLICAS DEL SEXENIO 2018-2024 EN MÉXICO COMO MODELO DE UN ESTADO DE BIENESTAR

Dr. Ángel Morales Velueta
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

Dr. Williams Alejandro Abdo Arias
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

Dr. Rodolfo Campos Montejo
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

Dra. Adriana Esmeralda del Carmen Acosta Toraya
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN

El trabajo de investigación tiene como finalidad establecer las características económicas del Estado de bienestar analizando el contraste de las políticas públicas de nuestro país para verificar si existe una aproximación a este modelo económico. El neo liberalismo impuesto por los gobiernos del periodo de 1982 a 2018 no hizo reaccionar la economía mexicana; los procesos llevados a cabo principalmente a partir del sexenio de Miguel de la Madrid, y que continuaron hasta Enrique Peña Nieto, como fueron: la liberalización de la economía, la apertura al comercio internacional, la desregulación económica, disminución del estado en las actividades económicas, reducción de la inversión pública, implementación de políticas de topes salariales, etc., son una muestra representativa que caracteriza al Estado neo liberal en nuestro país, podemos decir que el incremento de salarios por debajo de los niveles de inflación y la incapacidad del modelo económico para la creación oferta de empleos, para satisfacer la demanda de la fuerza laboral -tanto la desempleada, como la que se incorpora continuamente- propicia- ron una mayor concentración del ingreso; lo que ocasionó, por una parte, crecientes niveles de marginación y pobreza, y por otro, mayor concentración de riqueza en algunos estratos sociales:

Por lo anterior con el gobierno de Andrés Manuel López Obrador ha habido una serie de programas que obedecen a un asistencialismo social en los distintos sectores algunos de ellos vulnerables protegidos por los tratados internacionales.

Queremos rescatar si esto obedece mas a un modelo de un Estado de bienestar o simplemente es acatar las recomendaciones de organismo internacionales de las que nuestro país ha ratificado como derecho interno, o bien seguimos con un neoliberalismo y que estos programas solo están resolviendo problemáticas superficiales mas no de fondo que nos conllevarían a resultados no favorables para la economía de nuestro país.

Palabras clave: bienestar, México, economía.

ESCASEZ DE AGUA POTABLE EN UNO DE LOS ESTADOS CON MAYOR CAPACIDAD HÍDRICA; LA PARADOJA DE CENTRO, TABASCO.

Ana Ruth Citlaly Batris de la Cruz
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
División Académica de Ciencias Sociales y Humanidades

RESUMEN
El agua es uno de los recursos más importantes para la sobrevivencia del ser humano, a pesar de ser un recurso natural que era considerado inagotable, con el proceso de la globalización se puso en riesgo la preservación del recurso, por lo que resulta necesario que exista un manejo adecuado que contribuya a la correcta distribución y preservación de este. En razón a lo antes mencionado Tabasco cuenta con un gran porcentaje de agua, sin embargo, a pesar de tener una capacidad abundante se sufre de stress hídrico, ya que las fuentes de potabilización se encuentran contaminadas y no existe un acceso asequible al agua y saneamiento que brindé seguridad al particular. Este un recurso que se encuentra protegido por el Estado como sujeto activo, quien es el encargado de garantizar el cumplimiento de este derecho a través de la subministración de manera equitativa no permitiendo el interés económico sobre el valor de persona. Para un mejor análisis se trae a la mesa algunas sentencias que ha dictado la Corte IDH que resultan primordial en el desarrollo.

Palabras Claves: Agua, Derecho humano, Regiones, sociedad, economía.

LOS TRABAJADORES INFORMALES Y EL ACCESO A LA VIVIENDA

Mtro. Ángel Sebastián Rodríguez Tosca
Universidad Autónoma de Yucatán

RESUMEN
El presente trabajo tuvo como objetivo general comprender como los trabajadores informales acceden a una vivienda. Señalando como sujetos específicos a los trabajadores de los mercados, para lograr este objetivo se hizo una investigación de corte cualitativo, utilizando el método etnográfico, así como las técnicas de las entrevistas semiestructurada y a profundidad para poder lograr el mencionado objetivo.
Partiendo de los sujetos de investigación, se enmarcan dentro de la economía informal que en México representa el 56% de la fuerza laboral, por lo cual se tiene que los antes mencionados se encuentran al margen de la economía formal y por ende a todas las prestaciones y derechos que gozan los trabajadores formales. Dentro de las diversas prestaciones que por ley se les otorgan a los trabajadores formales se tiene el acceso a la vivienda. Se eligen a los trabajadores de los mercados como sujetos que representan a la actividad primaria y que de acuerdo al trabajo realizado tienen diversos impedimentos para acceder a una vivienda, desde la exclusión de sus derechos de seguridad social hasta la inaccesibilidad a los programas de vivienda por parte del Estado. Por lo cual se presenta un estudio sobre las políticas públicas a las cuales pudieran acceder estos trabajadores pero que tanto por el desconocimiento como por los requisitos que no pueden cumplir, les resulta complicado acceder a ellas.

Palabras claves: Derechos humanos, vivienda adecuada, economía informal.

PROBLEMÁTICA QUE ENFRENTA LA AUTORIDAD FISCAL PARA DETERMINAR SIMULACIÓN DE ACTOS SIN LACERAR DERECHOS DE LOS CONTRIBUYENTES

Luis Javier Torres Ponce
Universidad Autónoma Juárez de Tabasco

RESUMEN

El esquema de facturación en México ha evolucionado en los últimos años a pasos agigantados, desarrollándose diversos controles jurídicos y tecnológicos, que permiten al Servicio de Administración Tributaria un mayor control sobre las operaciones comerciales que se realicen en el país, además de pretender evitar que se utilicen para realizar prácticas indebidas, sin embargo, los esquemas de venta de facturas, hoy llamadas Comprobantes Fiscales Digitales por Internet CFDI´s, se han ido ajustando a dichos avances, creando ficciones corporativas que tienen como única actividad el emitir comprobantes fiscales sin contar con sustancia real que ampare la veracidad de los servicios o productos que se comercializan, logrando con ello, erosionar la base gravable de los contribuyentes y por ende permitir el no pagar impuestos o pagar mucho menos de los que realmente tendrían que pagar, o bien, soliciten devoluciones o compensaciones de impuestos que nunca pagaron.

Una de las más importantes acciones legales emprendidas por el estado mexicano para erradicar dicha actividad, fue la de adicionar en el año 2014 al Código Fiscal de la Federación el artículo 69-b, en el cual, se dota por primera vez en la historia moderna de nuestro país a la autoridad hacendaria, la facultad de presumir la simulación e inexistencia de actos jurídicos en materia fiscal, sin embargo, su aplicación tiene un grado de complejidad, pues para poder determinar de manera presuntiva o definitiva la simulación o inexistencia de operaciones que amparan los comprobantes fiscales, tiene el irrestricto deber de respetar las garantías de seguridad y legalidad jurídica, siendo que de suyo el procedimiento establecido en el numeral comentado, pone en tela de juicio el su respeto, pudiendo lacerar los derechos fundamentales de los contribuyentes cumplidos.

Palabras Calve: Simulación e Inexistencia Fiscal, Comprobantes Fiscales Simulados, derechos de los contribuyentes

PROBLEMS FACED BY THE TAX AUTHORITY TO DETERMINE SIMULATION OF ACTS WITHOUT LACERATING THE RIGHTS OF TAXPAYERS

Luis Javier Torres Ponce

One of the most important legal actions undertaken by the Mexican state to eradicate this activity was to add article 69-b to the Federal Tax Code in 2014, in which, for the first time in modern history, of our country to the treasury authority, the power to presume the simulation and non-existence of legal acts in fiscal matters, however, its application has a degree of complexity, since in order to be able to presumptively or definitively determine the simulation or non-existence of operations that tax receipts, has the unrestricted duty to respect the guarantees of legal security and legality, being that the procedure established in the commented numeral calls into question their respect, being able to lacerate the fundamental rights of tax payers.

Keywords: Simulation and Fiscal Inexistence, Simulated Fiscal Receipts, taxpayers' rights.

ABSTRACT

The billing model in México has evolved by leaps and bounds in recent years, developing various legal and technological controls, which allow the Tax Administration Service SAT greater control over commercial transactions carried out in the country, in addition to trying to prevent used to carry out improper tax practices, however, the schemes for the sale of invoices, today called Digital Tax Receipts by Internet CFDI's, have been adjusting to these advances, creating corporate fictions whose activity is the unique receipts without having substance real that protects the veracity of the services or products that are marketed, thus achieving, erode the tax base of the taxpayers and therefore allow them not to pay taxes or pay much less than what they really have to pay, or request refunds or tax offsets they never paid.

PSICOPATOLOGÍA DE LA COTIDIANIDAD

Dr. Francisco Mejía López
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, División Académica de Ciencias de la Salud

RESUMEN
La conducta humana en el contexto de convivencia requiere de ser aceptada socialmente. Se sabe que en la naturaleza aparecen tanto conductas prosociales como antisociales. Es bien sabido que hay distintas teorías acerca de la naturaleza humana, pensemos por ejemplos en los contrastes que nos presentan Rousseau, Locke, Hobbes y Maquiavelo y cómo estas aproximaciones en el día a día se pueden observar en los ciudadanos comunes, donde el espectro abarca tanto conductas racionales, nobles, solidarias y respetuosas, como aquellas que representan exactamente lo contrario, que para este trabajo, son de interés primordial.
Al observar la conducta cotidiana en la calle se aprecia como las personas de todas las condiciones económicas, sociales y educativas faltan a esos artículos especificados en alguna ley o reglamento: se pasan un alto en los semáforos, ocupan con sus vehículos lugares para personas discapacitadas, se roban la señal de cable, ocupan la calle para poner un negocio, dan “mordida” a los agentes de tránsito, etc.

¿Qué argumentos puede ayudarnos a entender estas conductas especificas? Partiendo de distintas observaciones, se pretende hacer una propuesta acerca de la dinámica psicológica de este tipo particular de comportamiento. Palabras clave: psicopatología, conducta, cotidianidad. Se pretenden señalar aquellas conductas específicas que rompen ese contrato social y que incluso están al margen de la ley pero que en el escenario cotidiano se repiten de manera usual sin que sean consideradas por los sujetos delitos o problemas sociales.

RELIGIÓN, IDENTIDAD Y RITUALES: LAS DIFERENTES CONFIGURACIONES DE LAS JUVENTUDES MAYAS

Lillian Ivonne Hernández Zeind
Estudiante Del Doctorado en Ciencias Sociales en la Universidad Autónoma de Yucatán.
Universidad Autónoma de Yucatán
ORCID: 0000-0002-8202-2400

RESUMEN

Este artículo parte del estudio de la religiosidad popular de jóvenes católicos, originarios de una localidad maya situada al noroeste de Mérida y, de la evidente dificultad de analizar en las juventudes, el vínculo con los rituales, la práctica de la religión y la conformación de identidad de estos sujetos. Los estudios sobre las juventudes conllevan, en principio, determinar desde que perspectiva se aborda; es decir, entender las juventudes como un constructo social creado por cada sector poblacional o, apegarse a la asociación con determinado rango de edad.

Existe una amplia discusión sobre la religión, la identidad y los rituales, por lo que se consideró viable entenderlos como elementos fundamentales de un sistema en el que interactúan de manera constante. Para profundizar el análisis se tomó como punto de partida, los acontecimientos realizados en devoción a la virgen de Tetiz, de forma particular, los viajes y retornos a su Santuario.

Cabe señalar que el artículo se enfoca en el estudio del fenómeno religioso en un contexto rural indígena. De forma concomitante, resulta indispensable destacar también que, no se considera a la religiosidad popular como algo siempre contrario a la religión de la jerarquía eclesiástica, sino que se estima como un espacio respetuoso de los cánones de la iglesia y al mismo tiempo, fuertemente apegado a las tradiciones.

Palabras clave: religiosidad popular, jóvenes, identidad.

RELIGION, IDENTITY, AND RITUALS: THE DIFFERENT CONFIGURATIONS OF MAYAN YOUTH

Abstract

This article is based on the study of the popular religiosity of young Catholics, originally from a Mayan town located northwest of Mérida, and the evident difficulty of analyzing in youths, the link with rituals, the practice of religion and the conformation of identity of these subjects. Studies on youth entail, in principle, determining from which perspective it is approached; that is, understand youth as a social construct created by each population sector or stick to the association with a certain age range.

There is a wide discussion about religion, identity, and rituals, so it was considered feasible to understand them as fundamental elements of a system in which they constantly interact. To deepen the analysis, the events carried out in devotion to the Virgin of Tetiz were taken as a starting point the trips and returns to her Sanctuary.

It should be noted that the article focuses on the study of the religious phenomenon in a rural indigenous context. Concomitantly, it is also essential to highlight that popular religiosity is not considered as something always contrary to the religion of the ecclesiastical hierarchy, but rather it is considered as a respectful space of the canons of the church and at the same time, strongly attached to traditions.

PROTECCIÓN DE MENORES, ¿GARANTIZAMOS EL CUMPLIMIENTO DE TODOS SUS DERECHOS?

Angel De Jesus Murillo Campos
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

PhD. En Derecho Rolando Castillo Santiago
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
La intención de proyectar este tema surge de la necesidad de los menores y los medios en los que a los menores se les garantice el acceso a los alimentos.
El obligado alimentista deberá de garantizar que cada uno de los sectores de desarrollo del menor se cumpla, sin embargo, hoy en día nos encontramos al margen de la voluntad y el deseo de uno de los padres a ejercer o no acción legal en contra del otro.
El cansancio mental y físico, inclusive económico, se ve reflejado por el padre custodio y no garantiza el cumplimiento de una obligación impuesta por un juez.
Pero no sólo obligar al padre a su cumplimiento, sino diseñar líneas en las que el estado de límite y defina como exigirá la obligatoriedad y cumplimiento.
De esto se puede ver las Obligaciones de los Estados parte de la convención sobre los derechos del Niño, del cual México forma parte, en ese sentido el estado mexicano deberá suprimir las reservas establecidas en sus leyes.
El derecho a que los menores posee suele ser vulnerado, puesto que depende de un tercero para que este los invoque ante alguna autoridad, en materia de alimentos, los menores no nacen con una carta petitoria o un manual integrado en el que indique como debe ser cuidado y a los padres se les olvida que la vida de un menor depende en su totalidad de ellos como garantes y preservadores de la vida, salud, educación y demás.
Por ello la infancia es la etapa que debe cobrar mayor protección, pues como lo establecen las Obligaciones antes mencionadas los derechos reconocidos son desde derechos económicos, políticos, sociales, culturales y demás, mismos que se ha visto en muchas ocasiones alteradas y el menor no puede ejercer, ¿Podremos como Estado diseñar medios que garanticen cada uno de sus derechos? ¿Qué medios implementaremos para salvaguardar la vida? ¿Y cómo garantizamos que los alimentos puedan ser otorgados sin estos estar condicionados?

Palabras clave: derechos, menores.

LA IMPORTANCIA DE FORTALECER EL SISTEMA DE EDUCACIÓN DE LA UJAT A TRAVÉS DE LA CREACIÓN DE UN CAMPUS VIRTUAL INSTITUCIONALIZADO PARA TODOS

Dr. José Alberto del Rivero del Rivero
División Académica de Ciencias Sociales y Humanidades de la UJAT.
https://orcid.org/0000-0002-2077-6709

RESUMEN
La presente ponencia tiene el objetivo de abordar las experiencias vividas en primera persona como profesor de grado y posgrado ante la virtualización de la docencia en la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco (UJAT); así mismo, exponer cuáles son las áreas que pueden fortalecerse en el sistema educativo de nuestra Casa de Estudios a través del uso de plataformas y aplicaciones institucionalizadas.

En el mismo sentido, se argumenta la importancia de fortalecer el sistema de educación de la UJAT a través de la creación de un Campus Virtual institucionalizado para todas las modalidades de estudio, sean presenciales o a distancia, independientemente de que haya o no un contexto pandémico.

Palabras claves: Campus virtual; educación, herramientas, sistema.

INTERNATIONALIZATION OF THE CURRICULUM THROUGH CASE STUDIES

María Cruz Cuevas Álvarez and Marcos Pérez Mendoza
Professors & Researchers at DACEA-UJAT

ABSTRACT

Students should be prepared in HEIs for the challenges of the new laboral market derived from globalization and glocalization. The preparation should lead to the development of Intercultural Competence considering that speaking a second language is not the only element involved in a communication process, especially when dealing with people from different cultures. This interaction may proceed smoothly when prepared, but when certain aspects are unknown for the interlocutor, the receiver of the message may understand something different that might even be offensive, and therefore create an intercultural shock or difference. The aim of this ethnographic study is to describe the techniques and activities implemented for the development of this Intercultural Competence in university students in a HEI located in the southeast of Mexico. The study was carried out with the participant observation technique with the moderated level of observation. The universe of the division considered for the study hosts around 4000 students, and a 40-member group was considered by convenience selection. The group was formed by 23 male and 17 female informants. The findings showed that reflective brief questionnaires, short videos, verification activities, and case studies, the students developed the first elements of the Intercultural Competence: empathy, openness, tolerance, and respect in a four-week period of lessons. Curiosity and motivation are other elements that are present. One relevant finding is that the case studies presented had a major impact on these informants, as they understood the relevance of this competence in the decision-making in their career.

Keywords: Internationalization, Internationalization of the curriculum, Intercultural Competence

AMBIENTE LABORAL SANO COMO DERECHO HUMANO: UNA PROPUESTA DE COMBATE A LA VIOLENCIA LABORAL

Dr. Lenin Méndez Paz
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

Mtra. Virginia Pérez de la Cruz
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN

En el año 2011 como sabemos la reforma constitucional detona el auge de los derechos humanos en el Estado Mexicano, mismos que se han defendido en batallas constitucionales y poco a poco las autoridades han procurado su respeto y cumplimiento, no obstante que hay sendas áreas de oportunidad.

Uno de los temas que se estudia es la violencia en general, sea física o moral y aplicable en el derecho no sólo a situaciones de derecho familiar, civil, penal y hasta administrativo. Violencia que marca negativamente muchas historias de vida y que su impacto en diversas áreas de nuestro país se deja notar cotidianamente.

Esta violencia muchas de las veces han sido institucionalizada, producida por los mismos procedimientos legales y por las acciones de diversos operadores jurídicos, que ante los diversos plazos y términos produce un alto nivel de presión laboral en el ser humano.

Cerca de una tercera parte de nuestra vida la pasamos en áreas laborales, donde las mayorías de las veces se realizan en espacios que contribuyen al desequilibrio emocional como trabajadores.

Existen espacios laborales tanto públicos y privados, donde la violencia ya sea vertical u horizontal se hacen patentes, llegando al extremo incluso de formar parte de los requisitos de ingreso laboral, se traduce como capacidad de laborar con altos niveles de estrés, capacidad de laborar bajo presión. Se transforma en una competencia laboral cuando en realidad se violenta el derecho humano a un ambiente laboral sano.

Por ello la importancia de estudiar este tema y defenderlo conforme al artículo 123 Constitucional en relación al artículo 1 y 133 del mismo ordenamiento, que una forma de combatir esa opresión pública y privada realizada en los trabajadores de diversos rangos, justifica la presente investigación.

Palabras claves: violencia laboral, derecho humano.

Derechos de las personas con Discapacidad. El Modelo social como un nuevo paradigma

Lizbeth del Carmen Atilano Martínez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

Enma Estela Hernández Domínguez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

La discapacidad por sí sola
no atenúa ni desaparece la capacidad jurídica.

RESUMEN
Habitamos en una sociedad en la cual exigimos sean respetados nuestros Derechos, especialmente los grupos vulnerables, los cuales son diversos, pero en la presente hablaremos de las personas con discapacidad, precisar cuáles son sus derechos y cómo tristemente son perjudicados por el Juicio de Interdicción en nuestro País. Existen Organizaciones Internacionales que se han pronunciado para procurar que se atenúen las violaciones a sus derechos emitiendo convenciones como la de los Derechos sobre las Personas con Discapacidad y asignando al Estado Mexicano la responsabilidad de dar cumplimiento a ello, pero la escasa o nula aplicabilidad de los ajustes razonables a las que hace mención la Convención, impiden que se pueda aplicar un modelo social y ayudar a eliminar las barreras sociales que también limitan la plena inclusión de las personas con discapacidad y así poder lograr estar en presencia de un nuevo paradigma social.
El numeral 12 de la CDPD establece la igualdad de las personas con discapacidad ante la sociedad, lo cual se ve vulnerado con el Juicio de interdicción que se encuentra previsto en la legislación mexicana, y aunque ésta no la define, en la doctrina encontramos la siguiente definición: *"la declaración de incapacidad, por una perturbación mental existente en una persona adulta, declarada a través de una resolución dictada por un órgano jurisdiccional***".** En contraste con este sistema de tutela el modelo social ofrece la oportunidad de asistir a las personas con discapacidad para que puedan ejercer su expresión de su voluntad y que no se soslayen sus derechos, ofreciendo modificar legislaciones internas y aplicar ajustes razonables para garantizar su igualdad ante la sociedad. Así es como se llega a la conclusión de hablar de una adopción de decisiones asistidas, o sea medidas que respeten la autonomía, la voluntad y las preferencias de las personas.

Palabras clave: Interdicción, inclusión, modelo social, tutela.

PROTECCIÓN JURÍDICA A LA EXPRESIÓN CULTURAL INDÍGENA

Lic. Victor Manuel Priego Méndez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

Dra. Yazmin Isolda Álvarez García
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN

Las comunidades indígenas manifiestan su cultura a través de las expresiones de arte, música, folclore, tradiciones, textiles, entre muchos otros. Para el país la protección jurídica a los pueblos herederos de esta cultura, así como garantías para la explotación de estos recursos que permita a las comunidades indígenas conservar y apropiarse de su propia cultura, son fundamentos constitucionales que buscan la protección de un grupo que estructuralmente se encuentra en desamparo jurídico por la falta de interés del propio país en su desarrollo.

Por su parte la comunidad internacional ha atendido tales necesidades en épocas recientes, buscando la protección de estos grupos marginados a través de tratados y convenios internacionales. Bajo estas circunstancias, México no cuenta con un marco jurídico consolidado y congruente que represente la necesidad jurídica para la protección de estas exigencias sociales. La ya mencionada discrepancia entre las necesidades y la protección efectiva en el derecho radica en la diferencia en cuanto a la aproximación de los mecanismos jurídicos establecidos por la legislación mexicana en materia de protección a la propiedad intelectual; específicamente la ley federal del derecho de autor que a partir de su artículo 157 reconoce a la expresiones culturales de grupos indígenas como objeto de protección por la ley, sin embargo esta legislación falla en considerar aquello establecido por la propia constitución y derecho internacional en cuanto a las necesidades especiales de protección y autonomía de los grupos indígenas así como las características materialmente intangibles de su patrimonio; limitándose a considerar estos derechos desde un punto de vista comercial.

Dichas necesidades son reconocidas por el derecho internacional a través de las Naciones Unidas por conducto de la UNESCO, el OMPI, la Convención Interamericana de Derechos Humanos y en mecanismos internacionales reconocidos por México como el T-MEC y la Convención 169 de la OIT

Palabras Clave: Derecho Indígena, Propiedad Intelectual, Tratados Internacionales, Derecho Comparado>

EL DERECHO AL OLVIDO, PERSPECTIVA DESDE EL DERECHO MEXICANO

Lcda. Maricarmen Pérez Sandoval
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

Dra. Enma Estela Hernández Domínguez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN

La interacción de los seres humanos con el mundo digital ha propiciado la generación de nuevos conceptos jurídicos que procuran proteger a la persona en su esfera más íntima de derechos,

Con el paso del tiempo, la realidad social ha propiciado que las nociones conocidas del derecho muten a fin de adaptarse a las nuevas necesidades, un claro ejemplo es el derecho a la protección de datos personales, específicamente el derecho al olvido.

El derecho a la protección de datos personales se encuentra previsto en el segundo párrafo del artículo 16 de la Constitución Política de los Estados Unidos Mexicanos, donde específicamente se menciona que toda persona tiene derecho al acceso, rectificación, cancelación y oposición de sus datos, en ese sentido, el derecho al olvido puede contemplarse dentro del derecho de cancelación de datos personales pero acotado a los medios digitales, donde los particulares pueden promover la eliminación de sus datos personales en el internet.

La presente ponencia tiene por objetivo mostrar las características, ventajas y, a su vez, desventajas del derecho al olvido, en el cual, si bien no se encuentra previsto en la legislación mexicana, han existido casos prácticos conocidos inclusive por la Suprema Corte de Justicia de la Nación, formando así precedentes.

Palabras clave: derecho, olvido, datos personales.

REVISIÓN SISTEMÁTICA DEL APOYO DIRECTIVO Y SU RELACIÓN CON EL INTERÉS DE LAS ESTUDIANTES DE BACHILLERATO EN LA ELECCIÓN DE CARRERAS STEM

Mtra. Sonia Landero Olán
Estudiante del Doctorado de Administración Educativa

Dra. Deneb Elí Magaña Medina
Docente del Doctorado de Administración Educativa

Dra. Norma Aguilar Morales
Coordinadora del Doctorado en Administración Educativa
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN

Las carreras de Ciencias, Tecnología, Ingeniería y Matemáticas (STEM) son vistas como el futuro de la economía de los países, ya que, el avance de la ciencia, la tecnología, la necesidad de profesionales en el área de ingeniería y la preminencia de las matemáticas dentro de estas disciplinas, han permitido que exista un fuerte interés en motivar a estudiantes para elegirlas en su formación universitaria, considerando primordialmente al grupo de estudiantes mujeres, dada la brecha de genero que existe en las disciplinas STEM.

Aunque, se considera que la motivación en carreras STEM debe comenzar durante la educación inicial, lo cierto es que la toma de decisiones ocurre durante los estudios de bachillerato, por lo que las acciones motivadoras deben concentrarse en este espacio educativo.

Para lograr esta motivación en estudiantes es primordial el "Apoyo Directivo", este es un concepto que nace en el área educativa y que se relaciona con la gestión de acciones dirigidas a promover el aprendizaje de los y las estudiantes y el interés en el caso de STEM, creando así un clima educativo que permita la identificación con estas áreas de desempeño laboral y por consecuencia la inserción a carreras universitarias relacionadas con STEM.

Este artículo se integra mediante el método de revisión sistemática de los estudios publicados entre 2010 y 2020 en las bases de datos Science Direct, Elsevier, Google Academic, World Wide Science, Scielo, Dialnet, así como textos básicos, en relación al concepto de Apoyo Directivo y su relación con el interés de las estudiantes de bachillerato en la elección de carreras STEM.

La OCDE (2009), MacKinsey (2008) y el National College of School Leadership en 2006, consideran que independientemente de la cultura de cada país, el liderazgo que ejercen los directores de las instituciones educativas es el segundo factor intra-escolar, después de la efectividad de los docentes en el aula, relacionado con la calidad de los aprendizajes; que contribuye al cambio y a la innovación.

En el caso del fomento del interés por Carreras STEM, el apoyo directivo se transforma en acciones que motivan al estudiante, tales como: formación de docentes en áreas STEM, organización escolar efectiva, metas en el aprendizaje escolar, monitoreo, seguimiento y retroalimentación del proceso de enseñanza-aprendizaje, promoción de un clima escolar STEM en el que se incluyen ferias de ciencia, conferencias, identificación de las mujeres con las áreas STEM mediante la presencia de mujeres lideres que se desarrollan en estas áreas, reproduciendo este impacto escolar en los padres de familia.

Entonces, el apoyo directivo es un liderazgo que transforma la escuela, mejora los procesos y reestructura la institución promoviendo nuevos propósitos, personas, nuevas estructuras y una nueva cultura (Bolívar, 2010).
Por lo tanto, la creación de un ambiente escolar científico, donde se enseña matemáticas con estrategias innovadoras, apoya el desarrollo de las habilidades de las estudiantes, permite la identificación de estas, con las carreras STEM y el interés por la elección de estos estudios universitarios.

Palabras claves: STEM, Apoyo Directivo, Bachillerato

Referencias

Bolívar A. (2010). El liderazgo Educativo y su papel en la mejora: una revisión actual de sus posibilidades y limitaciones, *Psicoperspectivas. Individuo y Sociedad, 9*(2), https://doi.org/10.21895/incres.2020.v11n4.04
Limongi, V., Ramón, F., De la Cruz, J. (2020). Liderazgo directivo para la mejora del desempeño en docentes de las unidades educativas, 2016-202, *Revista In Crescendo, 11*(4): 463-485, https://doi.org/10.21895/incres.2020.v11n4.04
Maureira, O., Moforte, C., González, G., (2014). Más liderazgo distribuido y menos liderazgo directivo, *Perfiles Educativos 25*(146), 134-153, https://doi.org/10.22201/iisue.24486167e.2014.146.46033
McKinsey & Company (2008). Cómo hicieron los sistemas educativos con mejor desempeño del mundo para alcanzar sus objetivos, https://www.mckinsey.com
OCDE (2009). Mejorar el liderazgo escolar, Volumen 1, Política y Práctica, www.sourceoecd.org /educación /9789264044678
Reyes, V., Trejo, M.C., Topete, C., (2017). El liderazgo directivo y la gestión en el nivel medio superior del Instituto Politécnico Nacional de México: una mirada desde los estudiantes. *Revista Iberoamericana para la Investigación y el Desarrollo Educativo, 8* (15), 2017, 81-115, https://doi.org/10.23913/ride.v8i15.292.
Rodríguez, L. J., & Díaz, P. (2015). Estrategias de las universidades españolas para mejorar el rendimiento en matemáticas del alumnado de nuevo ingreso. *Aula Abierta, 43*(2), 69–76. doi: 10.1016/j.aula.2015.01.002
The National College For School Leadership (2006). A successful English innovation? *Phi Delta Kappan 87*(7), 508-511. doi: 10.1177/003172170608700708

EXCEPCIONES PROCESALES EN EL DERECHO DE FAMILIA; CASOS PRÁCTICOS SOBRE EL INTERÉS SUPERIOR DEL MENOR

Andrés Ramírez Silvan
División Académica de Ciencias Sociales y Humanidades

RESUMEN

Dentro del sistema jurídico mexicano, encontramos una serie de disposiciones regulatorias del derecho de familia, pero muy en especial, de aquellos juicios donde intervienen menores de edad, en donde se hacen evidentes un serie de exclusiones procesales en atención al interés superior del menor, que rompen con diversas reglas del procedimiento, pero que sin duda son relevantes para atender las desventajas jurídicas que enfrentan los menores, hablamos de las excepciones procesales, por mencionar algunas de ellas se encuentran; 1) la no aplicación del principio preclusivo siempre que signifique un obstáculo para la verdad, 2) la inaplicación de la cosa juzgada cuando una situación sufra cambios en el tiempo y 3) la ejecución de sentencias de forma provisional cuando se trate de juicios de alimentos, cuestiones que son ignoradas por los abogados y por los representantes de los menores.

La excepción en el derecho procesal es una figura jurídica que la doctrina ha visto desde dos ángulos diferentes: a) El primero de ellos es en sentido abstracto, en el que la excepción es el poder que tiene el demandado de oponer, frente a la pretensión del actor, cuestiones que obstaculizan un pronunciamiento de fondo que el juzgador debe de hacer respecto de la pretensión, o bien, que el pronunciamiento traiga como resultado la absolución del demandado, que fue la persona que hizo valer en su favor la excepción[1].

Palabras clave: interés, superior, menor, excepciones, procesales.

[1] Ovalle Favela, José; Derecho Procesal Civil; 7ª. edición; Harla; México; 1995; pp. 70, 71.

LAS NUEVAS PERSPECTIVAS DEL DERECHO FAMILIAR EN SU CONTEXTO CONSTITUCIONAL

Héctor Jesús Cantón Solís
Universidad Autónoma de Guadalajara, Campus Tabasco

RESUMEN

Desde tiempos históricos, la familia ha sido un pilar de la humanidad, no sólo su conservación es necesaria para la posteridad de la especie humana, sino que también le da sentido a la organización que tiene la sociedad. Al ser la primera forma de organización, la familia resulta históricamente el parámetro para entender los fenómenos sociales, si bien, resultan algo rígidas las concepciones de familia de forma general, lo cierto es que en el transcurso de los últimos 30 años esto ha cambiado mucho. Nos enfrentamos ante nuevos paradigmas históricos donde se debate a fondo sobre la concepción de la familia al mismo tiempo que su devenir en la actualidad.

Desde la implementación de la reforma en materia de derechos humanos en 2011 los tribunales mexicanos han sido participes de diferentes controversias en donde ya no se puede responder ante lo que nos establecen los códigos o las doctrinas clásicas del Derecho Familiar. Incluso resulta complicado atenerse únicamente de esta rama para entender los nuevos fenómenos sociales que se suscitan en los tribunales, refiriéndonos entonces a un Derecho Familiar constitucionalizado. Sólo a través del Derecho Constitucional y los Derechos Humanos se pueden comprender los nuevos fenómenos que aquejan a la conformación de la familia en el siglo XXI.

Esta investigación documental pretende, a través del análisis de diversas doctrinas y jurisprudencia, entender las nuevas perspectivas que puede tener el derecho familiar, enfocándose principalmente en México y la respuesta del estado en cuanto a temas como la adopción, a la que le dedicaremos un análisis desde la interpretación doctrinal y las sentencias emitidas por la Suprema Corte de Justicia de la Nación.

LOS MASC COMO SOLUCIÓN A LAS CONTROVERSIAS EN MATERIA DE PROPIEDAD INTELECTUAL

Yazmín Isolda Álvarez García
Doctora en Estudios Jurídicos
Maestra en Derecho Constitucional, Amparo y Derechos Humanos
Profesor Investigador de la División Académica de Ciencias de la Salud
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
Sistema Nacional de Investigadores CONACYT nivel C.
Villahermosa, Tabasco, México.
ORCID: 0000/0002/0587/0406

Cinthia Odet López Hernández
Maestra en Ciencias de Gestión del Desarrollo Regional
Estudiante del Doctorado en Métodos de Solución de
Conflictos y Derechos Humanos de la División
Académica de Ciencias Sociales y Humanidades
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
Villahermosa, Tabasco, México.

RESUMEN
El presente trabajo es derivado del proyecto de investigación para la obtención del grado de Doctor en Métodos de Solución de Conflictos y Derechos Humano, este estudio se desarrolla bajo la doctrina analítica y sociología jurídica. El objetivo de esta investigación es analizar el uso de los Mecanismos Alternos de Solución de Controversias (MASC) en materia de propiedad intelectual (PI) como una solución eficaz y eficiente para logra la justicia y protección de los Derechos de Propiedad Intelectual de manera equitativa para las partes. Brindar seguridad jurídica a los gobernados es imperativo para los Estados, sin embargo, la materia de propiedad intelectual resulta ser una materia desigual para las partes, ya que los trámites para la impartición de justicia son costosos. Contar con el acceso a la administración de justicia es un derecho de todos los ciudadanos, la Comisión Interamericana de Derechos Humanos (CIDH) señala que la desigualdad económica y social comúnmente culmina en una desigual posibilidad de defensa en juicio, el artículo 17 Constitucional establece que el Estado debe observar que las resoluciones sean rápidas, confiables, completas e imparciales a fin de cumplir con la impartición de justicia plena y respetuosa de los postulados constitucionales, para lograr este objetivo es necesario que se apoye en los MASC. Lo anterior para la obtención de una sana convivencia social, y para garantizar un entorno de seguridad y certeza jurídica a la actividad económica de México.

Palabras clave: MASC, propiedad intelectual, justicia plena.

ABSTRACT
The present work is derived from the research project to obtain the degree of Doctor in Conflict

Resolution Methods and Human Rights, this study is developed under the analytical doctrine and legal sociology. The objective of this research is to analyze the use of Alternative Dispute Resolution Mechanisms in matters of intellectual property (IP) as an effective and efficient solution to achieve justice and protection of Intellectual Property Rights in an equitable manner for the parts. Providing legal security to the governed is imperative for the States, however, the matter of intellectual property turns out to be an unequal matter for the parties, since the procedures for the administration of justice are costly. Having access to the administration of justice is a right of all citizens, the Inter-American Commission on Human Rights points out that economic and social inequality commonly culminates in an unequal possibility of defense in court, Article 17 of the Constitution establishes that The State must observe that the resolutions are fast, reliable, complete and impartial in order to comply with the administration of justice that is full and respectful of the constitutional postulates, to achieve this objective it is necessary to rely on the MASC. The foregoing to obtain a healthy social coexistence, and to guarantee an environment of security and legal certainty to the economic activity of Mexico.

Keywords: ADR, intellectual property, full justice.

1. INTRODUCCIÓN

En el ámbito del acceso a la justicia plena, se busca el goce de este derecho humano que involucra el respeto de los demás derechos fundamentales, es importante que además del goce de los derechos humanos se cuente con las herramientas, autoridades e instituciones que hagan valer, respetar, observar y vigilar estos derechos.

El derecho a un acceso efectivo a la justicia, es de primordial importancia entre los nuevos derechos individuales y sociales, ya que la existencia y goce de estos derechos sustantivos resulta carente de sentido sino existen los mecanismos para su aplicación efectiva.

El acceso efectivo a la justicia se puede considerar, entonces, como el requisito más básico en un sistema. El "acceso", por tanto, no es sólo un derecho social fundamental cada vez más reconocido, sino también necesariamente es un enfoque central en la investigación y la enseñanza procesal moderna. Su estudio presupone tanto una ampliación como una profundización de los objetivos y los métodos de la ciencia jurídica moderna. (Cappelletti & Garth , 1996)

La eficacia óptima en el contexto de una ley sustantiva puede expresarse como "una igualdad de armas", sin embargo, esta es utópica, ya que en la realidad existen diferencias entre las partes que nunca se pueden erradicar por completo.

El objetivo de esta investigación es analizar el uso de los Mecanismos Alternos de Solución de Controversias (MASC) en materia de propiedad intelectual (PI) como una solución eficaz y eficiente para logra la justicia y protección de los Derechos de Propiedad Intelectual de manera equitativa para las partes. Brindar seguridad jurídica a los gobernados es imperativo para los Estados, sin embargo, la materia de propiedad intelectual resulta ser una materia desigual para las partes, ya que los trámites para la impartición de justicia son costosos.

2. PROPIEDAD INTELECTUAL

Los derechos de Propiedad intelectual, en adelante PI, protegen los intereses de los innovadores y los creadores al ofrecerles prerrogativas en relación con sus creaciones (OMPI, 2016).

Rangel Medina (1998) define la PI como “el conjunto de normas que regulan las prerrogativas y beneficios que las leyes reconocen y establecen a favor de los autores y de sus causahabientes por la creación de obras artísticas, científicas, industriales y comerciales.

Todas las creaciones y autorías proceden de un trabajo intelectual, que no representa para la mayoría de los usuarios un reconocimiento, es común identificar ideas de otras personas como propias en trabajos escolares, invenciones que se utilizan sin la autorización del titular de los derechos, uso de material como música, películas, entre otros que son obtenidos de manera ilegal, a través de copias sin autorización. Todo esto representa una violación a los derechos de los autores, inventores y titulares de los derechos patrimoniales que se ve reflejado de manera económica.

Para la tratadista María Yolanda Álvarez la propiedad intelectual es: “Una propiedad especial, dado que no recae sobre la forma expresiva que se da a sino bienes inmateriales; se ejerce sobre la forma expresiva que se da a una idea, susceptible de ser divulgada o reproducida por cualquier medio, o de ser aprovechada en el comercio o la industria” (Álvarez, 1995).

Este aprovechamiento que hace mención Yolanda Álvarez debe ser autorizado por el titular de los derechos patrimoniales, en caso que el autor, inventor o titular no sea quien use estos bienes inmateriales, de lo contrario tiene todo el derecho de proceder legalmente en contra del infractor.

La propiedad intelectual se divide en dos ramas principalmente: la propiedad industrial y los derechos de autor (Ancona García-López, 2012).

2.1. Propiedad Industrial

En esta área se incluyen las invenciones y los signos distintivos que tienen desarrollo en el ámbito comercial e industrial.

Se parte del concepto invención como “toda creación humana que permite transformar la materia o la energía que existe en la naturaleza para su aprovechamiento por el hombre” (Congreso de la Unión, 2020). La protección otorgada por la Ley Federal de Protección a la Propiedad Industrial a los inventores es contra el uso de la invención sin autorización del titular, el poder autorizar licencias y transmisiones de derechos a terceros para las figuras de protección contempladas en la legislación como las patentes, modelos de utilidad, diseños industriales, marcas, marcas colectivas, marcas de certificación, marcas notoriamente conocidas y famosas, avisos comerciales, denominaciones de origen e indicaciones geográficas.

El Instituto Mexicano de la Propiedad Industrial, IMPI, es la autoridad administrativa en materia de propiedad industrial, es un organismo descentralizado con personalidad jurídica y patrimonio propio, el cual tiene entre sus funciones realizar las investigaciones de presuntas infracciones administrativas, oír en su defensa a los presuntos infractores, conciliar los intereses de las partes involucradas cuando se lo soliciten, formular las resoluciones, emitir las declaraciones e imponer las sanciones administrativas correspondientes. (Congrerso de la Unión, 2020)

Sin embargo, estos procedimientos ante el IMPI, son costosos. A continuación, se detalla una tabla de tarifas del IMPI emitidas el 4 de febrero de 2021, publicadas en el Diario Oficial de la Federación, todas estas tarifas no incluyen IVA.

Tabla 1. Tarifas del IMPI

Artículo	Concepto	Tarifa
15 d	Por el estudio de la oposición a una solicitud de declaración general de protección a una denominación de origen o a una indicación geográfica, así como por la oposición a una solicitud de modificación de una declaración general vigente	$3,733.72
15 e	Por la inscripción del reconocimiento a una denominación de origen o indicación geográfica protegida en el extranjero	$331.70
PROTECCION DE LOS DERECHOS DE PROPIEDAD INDUSTRIAL Y DE DERECHOS DE AUTOR EN MATERIA DE COMERCIO		
Conforme a los Títulos Sexto y Séptimo de la Ley y al Capítulo II, Título XII de la Ley Federal del Derecho de Autor		
16	Por el estudio y trámite de una solicitud de declaración administrativa de nulidad, caducidad, cancelación e infracción administrativa y por la emisión del dictamen técnico en materia de propiedad industrial, así como por el estudio y trámite de una solicitud de declaración administrativa de infracción de derechos de autor en materia de comercio, por cada solicitud	$1,348.51
16 bis	Nombramiento de perito tercero.	$5,026.77
16 ter	Por el estudio y trámite de una solicitud de conciliación.	$5,026.77
16 quáter	Incidente de daños y perjuicios.	$1,349.22
17	Por la visita de inspección que se practique por el personal autorizado, a petición de parte interesada, para comprobar el cumplimiento de las legislaciones en materia de propiedad industrial o de derechos de autor en materia de comercio, o hechos relacionados con la aplicación de dichas legislaciones, por cada establecimiento visitado. Si la inspección se practica fuera de la Ciudad de México, los gastos de traslado y viáticos serán por cuenta del solicitante.	$505.69
17 bis	Inspecciones oculares.	$510.45
18	Por cualquier inscripción en el Registro General de Poderes	$131.93

Fuente: Secretaria de Economía, 2021.

Aunado a las tarifas que se deben cubrir, para obtener un debido proceso por la autoridad encargada, se

debe pagar los gastos que generen en caso de llevar a cabo inspecciones y los gastos y costas generados por los honorarios de los abogados contratados para este fin. Es imperante, la contratación de un especialista, porque por tratarse de una materia administrativa, no se contempla la suplencia de la queja como en otras áreas jurídicas tales como laboral o familiar.

2.2. Derechos de Autor

El derecho de autor protege la expresión de las ideas, no las ideas mismas. Los autores pueden crear obras perceptibles a los sentidos y originales. La Ley Federal del Derecho de Autor, en adelante LFDA, protege a los autores del uso sin autorización de las obras literarias y artísticas, así como la copia de las mismas.

El derecho de autor es el reconocimiento que hace el Estado en favor de todo creador de obras literarias y artísticas previstas en el artículo 13 de la Ley Federal del Derecho de Autor, en adelante LFDA, en virtud del cual otorga su protección para que el autor goce de prerrogativas y privilegios exclusivos de carácter personal y patrimonial. Los primeros integran el llamado derecho moral y los segundos, el patrimonial. (Congreso de la Unión, 2020). Ver la tabla 2.

Tabla 2. Ramas de las obras contempladas en la LFDA.

Literaria	Musical, con letra o sin letra	Dramática	Danza
Pictórica o de dibujo	Escultórica y de carácter plástico	Caricatura e historieta	Arquitectónica
Cinematográfica y demás obras audiovisuales	Programas de radio y televisión	Programas de cómputo	Fotográfica
Obras de arte aplicado que incluyen el diseño gráfico o textil	De compilación, integrada por las colecciones de obras, tales como las enciclopedias, las antologías y de obras u otros elementos como las bases de datos, siempre que dichas colecciones, por su selección o la disposición de su contenido o material, constituyan una creación intelectual.		Las demás obras que por analogía puedan considerarse obras literarias o artísticas se incluirán en la rama que les sea más afín a su naturaleza.

Fuente: Elaboración propia en base a los datos obtenidos del artículo 13 de la LFDA.

La calidad de autor únicamente pertenece a las personas físicas, los cuales a raíz de sus creaciones dan origen a los derechos morales y los derechos patrimoniales, los primeros son exclusivos e inseparables de la figura del autor, sin embargo, la titularidad de los derechos patrimoniales puede ser transmitida a otra persona física o a una persona moral.

El Instituto Nacional de Derecho de Autor, INDAUTOR, es un órgano administrativo desconcentrado de la Secretaria de Cultura y es la autoridad administrativa en materia de derechos de autor y derechos conexos, entre sus funciones se encuentran realizar investigaciones respecto de presuntas infracciones administrativas (Congreso de la Unión, 1996).

3. MÉTODOS ALTERNOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS EN MATERIA DE PROPIEDAD INTELECTUAL.

El acceso a la justicia como derecho humano y elemento necesario para la seguridad dentro de los sistemas jurídicos, y en especial el mexicano, no solo consiste en establecer los medios de defensa, sino que conlleva la obligación de las autoridades de crear los mecanismos e instrumentos necesarios para garantizar la protección de los derechos de las personas de una manera fácil, eficiente y rápida (Torre Delgadillo & Solis Delgadillo, 2018).

Mediación y arbitraje para la solución de controversias en materia de propiedad intelectual es una alternativa para evitar procesos judiciales costosos cuando los acuerdos de licencias de patentes, marcas o derechos de autor no son cumplidos, o existe alguna violación a los derechos de propiedad intelectual (IMPI, 2019).

La Organización Mundial de la Propiedad Intelectual cuenta con el Centro de Arbitraje y Mediación, el cual colabora con las Oficinas nacionales de Propiedad Intelectual y tribunales judiciales de los Estados Miembros para promover las ventajas de los métodos alternativos de solución de controversias para prevenir y resolver controversias en materia de propiedad intelectual y tecnología. (OMPI, 2016)

La OMPI ofrece procedimientos para promover el uso de MASC

- **Mediación**: procedimiento no obligatorio en el que un intermediario neutral, el mediador, ayuda a las partes a lograr una solución concertada de la controversia, mutuamente satisfactoria.
- **Arbitraje**: Es un procedimiento neutral en el que se somete la controversia a uno o varios árbitros quienes adoptan una decisión obligatoria (un "laudo") sobre la controversia.
- **Arbitraje acelerado**: Es una forma de arbitraje en la que se realiza el procedimiento arbitral y se dicta el laudo en un plazo corto y a costo reducido.
- **Mediación seguida de arbitraje**, procedimiento que combina la mediación y, cuando no se soluciona la controversia mediante la mediación dentro de un plazo acordado por las partes, el arbitraje (OMPI, 2016).

Dentro de las ventajas que se brindan al usar los MASC en materia de propiedad intelectual, se encuentra la autonomía de las partes, el que sea un procedimiento único, la neutralidad jurisdiccional, conocimiento especializado independiente, la simplicidad y flexibilidad, el ahorro de tiempo, el ahorro de costos, la confidencialidad, la ausencia de recurso, la ejecutabilidad, las soluciones diversas y Ventajas específicas para las Oficinas de Propiedad Intelectual (Korean Intellectual Property Office & WIPO/ADR, 2018).

4. CONCLUSIÓN

La producción tecnológica ha aumentado de manera significativa en los últimos años, las herramientas digitales han jugado en contra de los inventores, autores y titulares de los derechos patrimoniales de los bienes intangibles en cuestión, por esta razón la vulneración de los derechos por parte de terceros se encuentra a la orden del día.

El procedimiento judicial ante el IMPI, en materia de Derechos de Autor en materia de comercio y de la Propiedad Industrial, resultan ser costosos, largos y tediosos.

Actualmente la impartición de justicia presenta la problemática de saturación del IMPI y los tribunales, por lo tanto, la dilación en la resolución de los conflictos, situación que ha provocado en la sociedad una apreciación de arbitrariedad e injusticia, de las autoridades.

La mediación y el arbitraje para la solución de controversias en materia de propiedad intelectual es una alternativa para evitar procesos judiciales costosos cuando se presenta alguna violación a los derechos de propiedad intelectual, estos MASC permiten un acceso a la justicia que admite entre sus ventajas la autonomía de las partes, el que sea un procedimiento único, la neutralidad jurisdiccional, conocimiento especializado independiente, la simplicidad y flexibilidad, el ahorro de tiempo, el ahorro de costos, la confidencialidad, la ausencia de recurso, la ejecutabilidad.

REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

[1]. Álvarez, M. Y. (1995). Facultad de Derecho y Ciencias Politícas. *Revista Estudios de Derecho*, 119-124.

[2]. Ancona García-López, A. (2012). *El derecho de autor en la obra audiovisual*. México: Porrua-Anahuac Norte.

[3].Cappelletti, M., & Garth , B. (1996). *El acceso a la justicia, la tendencia en el movimiento mundial para hacer efectivos los derechos*. México: Fondo de Cultura Económica.

[4]. Congrerso de la Unión. (2020). *Ley Federal de Protección a la Propiedad Industrial*. México: Gallardo Ediciones.

[5]. Congreso de la Unión. (5 de Febrero de 1917). Constitución Política de los Estados Unidos Mexicanos. *Diario Oficial de la Federación*.

[6]. Congreso de la Unión. (24 de diciembre de 1996). Ley Federal del Derecho de Autor. *Diario Oficial de la Federación*.

[7]. Congreso de la Unión. (1 de julio de 2020). Ley Federal del Derecho de Autor. *publicada en el Diario Oficial de la Federación el 24 de diciembre de 1996*. Ciudad de México, México: Diario Oficial de la Federación.

[8]. IMPI. (22 de febrero de 2019). *Instituto Mexicano de la Propiedad Industrial blog*. Obtenido de Mediación y arbitraje para la solución de controversias en materia de propiedad intelectual: https://www.gob.mx/impi/articulos/mediacion-y-arbitraje-para-la-solucion-de-controversias-en-materia-de-propiedad-intelectual?tab=

[9]. Korean Intellectual Property Office & WIPO/ADR. (2018). *wipo.int*. Obtenido de Guía de la OMPI sobre los métodos alternativos de solución de controversias para las Oficinas de Propiedad Intelectual y los tribunales judiciales: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/es/wipo_pub_guide_adr.pdf

[10]. OMPI. (2016). *OMPI*. Obtenido de Métodos alternativos de solución de controversias de la OMPI para Oficinas de Propiedad Intelectual y tribunales judiciales: https://www.wipo.int/amc/es/center/specific-sectors/ipoffices/

[11]. OMPI. (abril de 2016). *Revista de la OMPI*. Obtenido de Solución de controversias sobre propiedad intelectual a través de la mediación y el arbitraje: https://www.wipo.int/wipo_magazine/es/2006/02/article_0008.html

[12]. Organización de las Naciones Unidas. (10 de diciembre de 1948). La Declaración Universal de Derechos Humanos.

[13].Organización Mundial de la Propiedad Intelectual. (2016). *Principios básicos de la propiedad industrial*. Suiza: OMPI.

[14]. Rangel Medina, D. (1998). *Panorama del Derecho Mexicano*. México: McGraw-Hill.

[16]. Secretaría de Economía. (04 de febrero de 2021). *IMPI.* Obtenido de Acuerdo por el que se da a conocer la tarifa por los servicios que presta: https://www.gob.mx/cms/uploads/attachment/file/614091/Acuerdo.Tarifa_Actualizacio_n_04.02.21_PDF.pdf
[17]. Solorio Pérez , Ó. J. (2012). *Derecho a la propiedad intelectual*. México: Oxford.
[18]. Torre Delgadillo, V., & Solis Delgadillo, J. M. (2018). El arbitraje y la mediación, más que propuestas, una necesidad para el acceso a la justicia en materia de propiedad intelectual. *Justicia*, 340-357.

GESTIÓN DE LA IDENTIDAD EN LA PREVENCIÓN DE MEDIOS DE VIGILANCIA SOCIAL

Mtro. Daniel García Gallegos [2]
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
https://orcid.org/0000-0001-9042-8614

RESUMEN
En una realidad cada vez más informática, los datos personales juegan un papel relevante en el manejo de las masas e ideologías. Si bien, la implementación de mecanismos de reconocimiento por datos biométricos otorga grandes beneficios en seguridad, velocidad, legalidad de la información o de diversas actividades. La concentración e inadecuada manipulación de los datos pudieran forjar espacios para el espionaje personal y facilitar la represión social.

Por ello y a raíz de la constante recopilación de datos como elaboración de bases de datos en diversos sectores se deben efectuar diversas estrategias de intervención con la finalidad respetar la protección a la información de los ciudadanos.

Palabras Clave: Datos biométricos, Identidad, Seguridad, Gobierno.

ABSTRACT
In an increasingly computing reality, personal data plays an important role in managing the masses and ideologies. Although, the implementation of recognition mechanisms by biometric data provide great benefits in security, speed, legality of information or various activities. The concentration and inadequate manipulation of data could forge spaces for personal espionage and facilitate social repression.

For this reason and as a result of the constant collection of data as a development of databases in various sectors, various intervention strategies must be carried out in order to respect the protection of citizen's information.

Keywords: Biometrics, Identity, Security, Government**.**

[1] Abogado en derecho por Universidad de Guadalajara, Maestro en Estudios Jurídicos y estudiante del Doctorado en Estudios Jurídicos adscrito al Programa Nacional de Posgrados de Calidad del Consejo Nacional de Ciencias y Tecnologías (CONACYT) en la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco.

DESIGUALDAD EDUCATIVA EN COMUNIDADES RURALES: CASO TELESECUNDARIAS DEL MUNICIPIO DE TENOSIQUE, TABASCO

Lily Lara Romero
Consejo de Ciencia y Tecnología Del Estado de Tabasco
https//orcid.org/0000-0001-8027-0702

Silvia de la Cruz Oliva
Secretaría de Educación Del Estado de Tabasco
https//orcid.org/0000-0002-2868-7911

RESUMEN
Las comunidades rurales durante la pandemia de Covid-19 han padecido las consecuencias de la desigualdad social reflejada en su derecho a la educación; si bien éste derecho debiera ser una prioridad en las comunidades de aprendizaje de las zonas rurales e indígenas del estado de Tabasco, los resultados de las evaluaciones estandarizadas promovidas por la Comisión Nacional para la Mejora Continua de la Educación, MEJOREDU, demuestran el rezago educativo y la ampliación de la brecha digital, lo cual excluye a los estudiantes de su derecho de acceso a TIC's e Internet. El objetivo de la investigación es analizar los resultados de dos momentos de la prueba estandarizada implementada por MEJOREDU en 9 escuelas telesecundarias de Tenosique, Tabasco en contexto de pandemia de Covid-19. La muestra, 569 estudiantes de comunidades rurales e indígenas del municipio. El método de análisis compara los resultados de las dos evaluaciones: una al inicio del ciclo escolar 2021-2022 y la otra aplicada durante el mes de febrero de 2022 a los mismos estudiantes. El procedimiento de obtención de datos fue instrumental ya que la Secretaría de Educación a nivel federal generó la prueba en las asignaturas de Lengua Materna y Matemáticas. Los resultados muestran el rezago educativo debido a la poca atención del estado en el acceso de las tecnologías de la información, así como la problemática que enfrentaron los docentes para implementar la prueba donde no hay conexiones a redes de internet y a las condiciones aún presentes de la educación a distancia.

Palabras clave: Educación Rural, Derecho a la Educación, Derecho al acceso a TIcs e Internet, Telesecundaria

IMPACTO EN EL EMPLEO DE LAS GENERACIONES DE EGRESADOS 2019 Y 2020 DEL ITSC

Dr. Julio Cesar Cabrales de la Cruz
Instituto Tecnológico Superior de Comalcalco

RESUMEN
La pandemia de Covid-19 evidenció la crisis laboral de la juventud persistente en América Latina y el Caribe, este fenómeno generó afectaciones en el empleo de los egresados de las generaciones 2019 y 2020 de los programas educativos del Instituto Tecnológico Superior de Comalcalco. El planteamiento de la investigación fue identificar las barreras de inserción laboral de los egresados de las generaciones 2019 y 2020 de las diez carreras que se imparten en el Instituto Tecnológico Superior de Comalcalco. El propósito es determinar las causas de la inadecuada inserción laboral de los egresados de las generaciones 2019 y 2020 debido a la pandemia de Covid-19. El tipo de estudio es cuantitativo y el instrumento de obtención de datos es un cuestionario en línea. La muestra es de 181 egresados del ITSC. Los resultados reflejan que las medidas de distanciamiento han obligado a cerrar lugares de trabajo físico lo cual afecta a los ingenieros en industrias alimentarias, gastronomía, ingeniería en electrónica y mecatrónica. El procedimiento para la obtención de datos se utilizó la técnica de muestreo bola de nieve, lo cual permitió obtener muestras diferenciadas por carreras. El teletrabajo se considera un área de oportunidad para los egresados de las licenciaturas en contabilidad, gestión empresarial y sistemas computacionales. También evidencia la diferencia sistemática de ingresos entre egresados por la crisis laboral derivada de la pandemia de covid-19 lo que aumenta su vulnerabilidad económica.

Palabras clave: Empleo, Egresados del ITSC, Covid-19, Impacto económico

OBSERVANCIA DEL DERECHO A LA EDUCACIÓN BÁSICA A NIÑOS MIGRANTES IRREGULARES EN LA FRONTERA SUR

Dr. Jesús Antonio Ramos Ferrer
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

Dr. Ana Laura Luna Jiménez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

Derenisse Magdalena Cetina Romero
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

Hilda Guadalupe Alperte Rodríguez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
En este trabajo se exponen los resultados de una investigación realizada en una escuela ubicada en un municipio del Estado de Tabasco parte de la frontera sur mexicana en donde se puso énfasis en contrastar los derechos humanos que contemplan los instrumentos internacionales y la norma suprema mexicana. El objetivo fue indagar el cumplimiento al derecho a la educación básica a niños migrantes en tránsito en una escuela de Tenosique al concluir sus estudios. Se empleó el método deductivo, con abordaje cualitativo ya que se analizó bibliografía referente al tema, se realizaron entrevistas, encuestas y preguntas formuladas mediante formas a profesores y padres de familia de una escuela de educación básica con niños migrantes en tránsito. Este estudio permitió apreciar que no obstante existir legislación que contempla el acceso de todos los grupos vulnerables como los niños migrantes a la educación básica, surgen algunos obstáculos que no permiten que los migrantes irregulares que estudian dicho nivel puedan obtener un documento que acredite su aprendizaje. Los resultados evidencian que si bien los niños migrantes en tránsito por Tenosique son inscritos en escuelas de educación básica un porcentaje mínimo no puede hacerlo si llegan a mediados del año escolar por ende no recibe sus documentos que acrediten sus estudios. En concreto se puede arribar a que es necesario continuar indagando sobre cuáles son las trabas que enfrentan quienes al ser estudiantes de educación básica no pueden acreditar su aprendizaje en las escuelas mexicanas por su estancia irregular.

Palabras Clave: acceso, grupos vulnerables, ley.

JUSTICIA COMPLETA

Lic. Rolando Lacerie Hernández
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

Dr. José Alonso Rodríguez de la Cruz
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
La tutela jurisdiccional, implica no solo el acceso a la justicia impartida por las autoridades judiciales o administrativas, sino que además esta justicia debe ser completa, es decir, el derecho humano de acceso a la justicia no se agota con la sola presentación del escrito de demanda, sino que una vez instado el proceso jurisdiccional, cumplidas las normas que rigen el procedimiento y emitida la sentencia, la ejecución de la condena, no solo debe de ser expedita, sino eficaz, con el único objetivo de reparar los derechos que han sido conculcados.

En la práctica la eficacia de la ejecución de las sentencias se ve disminuida por las propias limitantes que la ley impone para su ejecución. Estas limitantes no son más que prohibiciones o deficiencias jurídicas existentes, sino en la misma ley, en las leyes que interactúan en el conflicto de intereses, esto obviando el enfoque de eficacia que se quiere en una sentencia.

En esa tesitura existen muchas limitantes legales a la ejecución de sentencias, de las cuales solo se abordará el principio de buena fe que reviste el actuar de toda autoridad y la falta de un procedimiento de ejecución eficaz que permita el cumplimiento de una sentencia.

Palabras clave: justicia, derecho humano, sentencia.

MUJERES: CIEN AÑOS MAS PARA ALCANZAR LA CÚSPIDE DE LA IGUALDAD

Margarita Rodriguez Falcon
Profesora de la División Académica de Ciencias Sociales y Humanidades de la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
Este siglo XXI ha sido denominado como el de las mujeres, pero esta designación más allá del privilegio y/o concesión implica una serie de retos y desafíos por conquistar la igualdad de hecho y no de derecho, porque ésta última en la teoría ya existe. Concurren en esta época una serie de cambios que nos invitan a repensar a la sociedad en sí misma, tanto como a sus actores sociales.

Concretamente hacemos alusión al colectivo de mujeres, que desde siglos atrás han enarbolado una serie de movimientos, luchas por ciertas conquistas que las mujeres del presente han capitalizado favorablemente, hablamos del sufragio, del acceso a la educación, a la salud, al trabajo remunerado, a decidir sobre su propio cuerpo e incluso han conquistado el derecho a decidir sobre su maternidad entre otros logros. Pero creemos que aún existe una agenda en agenda que falta por escalar: la igualdad. Es una palabra muy fácil de decir pero que conlleva un trabajo que esperemos no sea de cien años. La complejidad de la igualdad en este siglo XXI, está acompañada no sólo por el sistema patriarcal, el mandato cultural, sino que hoy tenemos que sumarle factores naturales como la migración ambiental, o la pobreza estructural que subyace en muchos países y del cual México no ha podido sustraerse.

En el desarrollo de este trabajo se privilegiará el análisis descriptivo a través de una perspectiva sociológica y a la luz de los estudios de género, donde devendrán una serie de discusiones a nivel teórico, pero sin perder de vista la realidad que hoy experimentan las mujeres, pese a las prebendas obtenidas, posterior a ello, se presentara con una conclusión y algunas propuestas que se dejaran a consideración de los interesados en el tema en cuestión.

Palabras clave: Género, Retos, Igualdad

ANÁLISIS TRANSDISCIPLINARIO DE LA DECADENCIA DEL MATRIMONIO COMO CONTRATO EN EL SIGLO XXI, CASO PUEBLA

Dr. Ángel venta Santos
Facultad de Derecho y Ciencias Sociales de la Benemérita Universidad Autónoma de Puebla

RESUMEN
El presente trabajo académico es resultado de la investigación doctoral del suscrito desarrollada durante el periodo 2016-2020, en la que se muestra un estudio sobre la institución milenaria del matrimonio, no solo desde la perspectiva jurídica, sino también desde el plano de la psicología, la sociología y la antropología, para sustentan en el plano de la indagación documental la propuesta de confirmación de la decadencia del matrimonio como contrato en el siglo XXI, en Puebla, lo que se robustece con exploración de campo, consistente en entrevistas y encuestas. Se trata así, en considerar pertinente presentar al Congreso Local del Estado la reforma que modifique y adicione al artículo que define legalmente hablando a la unión marital civil en Puebla, mismo que se encuentra en el diverso 294 de la ley sustantiva civil de Puebla, e incluir a las uniones de hecho como concubinato y sociedad de convivencia humana, para que, toda vez con lo investigado en los cuatro capítulos que comprenden la misma, tomando en consideración cuestiones jurídicas, psicológicas, sociológicas y antropológicas, toda vez que el matrimonio en la actualidad resulta ser una ser una institución obsoleta, arcaica, y que debe estar en transformación a la luz de las uniones de hecho, ya sea la sociedad de convivencia humana y el concubinato, en beneficio del reconocimiento del libre desarrollo de la personalidad. Bajo ese esquema es plausible comentar que necesita no solo del enfoque jurídico, sino de otras disciplinas como la psicología, la sociología y la antropología para contextualizar su naturaleza y demás características, en virtud de que el derecho en muchos de los casos representa un obstáculo al cambio social y por ende de paradigmas propios de la realidad humana, como lo representa el matrimonio.

Palabras Clave: Decadencia, matrimonio, transdisciplinariedad.

ADOLESCENTES EN CONFLICTO CON LA LEY

Fabiola Blancas Madrid
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
Un adolescente en conflicto con la ley, no es más que aquel chico entre los 12 y hasta antes de los 18 años de edad que enfrenta uno de los acontecimientos más duros que se podría experimentar a tan corta edad: perder su libertad; en la reforma al articulo 18 parrafo IV de la constitución política de los Estados Unidos Mexicanos de 2005 se establece un sistema integral de justicia para adolescentes, misma que entra en vigor en el año 2006, dejando atrás el tradicional sistema tutelarista. En este nuevo sistema se reconoce a los adolescentes como personas titulares de derechos, tomando en cuenta su condición en desarrollo y garantizando así, los derechos humanos establecidos en nuestra constitución, en los tratados internacionales y demás leyes aplicables con la finalidad de reinserción y de integración social y familiar, previendo además el desarrollo de su persona y sus capacidades, tomando el internamiento como una medida extrema, sin embargo, siendo aplicable por el periodo más breve posible. En México y específicamente en Tabasco los factores más recurrentes en los adolescentes que se encuentran en conflicto con la ley son: el factor psicosocial, económico, familiar y por supuesto educacional, dado que generalmente provienen de familias con carencias económicas, que además de insuficiencias en su sistema de valores, aspiraciones educativas, y desarrollo psicosocial, lo es también que existe un alto grado de "rapto emocional" por parte de los adultos organizados con fines delictivos y que sus mejores "followers" (seguidores) son los chicos necesitados de reconocimiento, atención, afecto, que aún están bajo el dominio de la impulsividad prometiéndoles metas económicas con facilidad alcanzables, y mayor aún, que pueden "pasarla bien" por medio de un alucinante "cocktail" para olvidar su tan desolada realidad. Este es el perfil de adolescentes con el que mayormente he trabajado a lo largo de más de quince años, un adolescente carente de la guía responsable adulta, del uso de su vulnerabilidad para propósitos delictivos. El adolescente que está sujeto al Sistema Integral de Justicia penal nunca llega solo, con él se descubre un tejido social en desigualdad de oportunidades, con un sistema de creencias inconscientes y colectivas que no les da una visión clara de la forma en que interpretan el mundo. Perder la libertad de un adolescente a veces supone su mejor opción para garantizar su desarrollo integral, y en miras del interés superior del niño que es uno de los principios en que se basa la ley penal para adolescentes, se busca el bienestar físico y emocional, es decir, el máximo desarrollo de sus capacidades, pero, ¿es estar sujeto a un sistema de justicia lo mejor que tenemos para reparar a nuestros adolescentes? Tal vez debiéramos comenzar por reparar al adulto que forma niños, las ideas que estructuran sociedades o los pensamientos que trascienden generaciones.

EL SENTIDO DE PERTENENCIA EN EL CONTEXTO ACTUAL: EL RETO DE APRENDER A CONVIVIR EN LA EDUCACIÓN SUPERIOR

Lethzayde María del Refugio Cerón Medina
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, https://orcid.org/0000-0003-3075-4375

ABSTRACT
La erradicación de la violencia en las escuelas ha tenido como centro el desarrollo de políticas educativas con medidas más correctivas que preventivas, las cuales en el mediano plazo no han sido duraderas. Para diseñar políticas educativas más eficaces, se propone profundizar en variables como la convivencia y el sentido de pertenencia.
Los estudios sobre sentido de pertenencia, aunque ya han sido ampliamente desarrollados, en los últimos años se han vuelto a posicionar por su probado efecto en el logro académico, éxito en la vida universitaria y egreso eficiente de los estudiantes, sin embargo, las aproximaciones con relación al impacto sobre la convivencia escolar se hacen necesarias. Esto, debido a que la convivencia y el sentido de pertenencia desde la mirada de la gestión escolar permiten procurar condiciones para lograr aprendizajes en los estudiantes en aras de prevenir la violencia, la intolerancia, la discriminación y la corrupción con lo cual se podría asegurar una educación de calidad.
La investigación se realiza en el marco de una tesis de posgrado cuyo objetivo consiste en explicar la influencia del sentido de pertenencia sobre las formas de convivencia escolar de una universidad pública de Tabasco, México, con el fin de aportar en el diseño de políticas favorables para elevar la calidad educativa. Este trabajo presenta un análisis de la revision de la literatura.. Dicha revisión sugiere que se ha dado una modificación del sentido de pertenecer y de convivir ante el contexto actual de pandemia.

Keywords: Convivencia Escolar, Educación Superior, Sentido de Pertenencia.

Introducción

A nivel mundial existen dos fenómenos que han determinado el futuro de la educación: la Globalización y la Sociedad del Conocimiento [1]. Como reacción a esto, surgen interrogantes sobre la manera en que las universidades deberán asumir los cambios que dichos fenómenos imponen en su ser y quehacer, pues se coloca en la disyuntiva de dejar lo que tradicionalmente le dio origen en el que los antiguos esquemas parecen no se ya suficientes para los cambios del entorno.
Aunado a lo anterior en el año 2020, con la aparición del virus SARS-COV2, la humanidad comenzó a experimentar cambios en su vida cotidiana al aplicar diversas restricciones y confinamiento obligado, la economía mundial se detuvo mientras los hospitales colapsaban por insuficiente capacidad de atención, además de ausencia de un tratamiento eficiente y una posible vacuna. En el ámbito educativo se suspendieron las actividades escolares y se recurrió a herramientas tecnológicas y virtuales para brindar los servicios educativos.

Tales hechos generaron situaciones tanto positivas como negativas en la población. Dentro de estas últimas, las personas debían estar en aislamiento, no tener aproximaciones físicas, no participar en actos grupales numerosos con otras personas, en otras palabras, las formas de hacer convivencia se modificó. En tanto, las diversas formas de violencia aún en pandemia continuaron haciéndose presentes en la vida de la personas.

En el caso de las Instituciones de Educación Superior, éstas no solo debían reaccionar con medidas de atención para facilitar el trabajo en casa a través de plataformas virtuales y de manera gradual para garantizar el proceso formativo de los alumnos; sino también resolver los retos impuestos por la Globalización y la Sociedad de Conocimiento, los desafíos de convivir de una nueva manera o bien resolver los casos de violencia que afectaron la salud mental.

Al respecto, la Educación Encierra un Tesoro, de Jaques Delors [2], plantea la importancia de que la educación pudiera responder a través de una educación permanente y para toda la vida, las herramientas para "aprender a aprender", pues la educación debe asegurar los cuatro pilares: saber ser, saber hacer, saber convivir. En este sentido, la educación para que sea de calidad debe proveer a los estudiantes no solo conocimientos, sino que puedan compartir puntos de vista, llegar a un diálogo a pesar de las diferencias y alcanzar la paz, el manejo de conflictos y resolver problemas communes a nivel global.

No obstante, para hacer esto realidad, las políticas públicas volcaron su atención en formas de atender la violencia, de tal modo que más que diseñar estrategias de largo impacto, las instancias educativas y el Sistema Educativo Mexicano diseñaron programas para contener la violencia en las escuelas, más que para generar espacios educativos preventivos que procuraran condiciones para el aprendizaje.

En este sentido, la calidad de la educación superior, se pretende garantizar una formación que brinde a los estudiantes herramientas para hacer frente a las necesidades sociales en el ejercicio de su profesión. De acuerdo con los señalamientos vistos sobre los retos de la educación en el nuevo siglo, está claro que no basta con brindarle al estudiante conocimientos, si no también desarrollar otras competencias que le sean útiles a lo largo de su vida. Esto es, "la necesidad de formar a ciudadanos como buenos profesionales en su área de competencia, con sentido de pertenencia a un mismo mundo de valores, pero abiertos a otros mundos" [3].

La educación superior constituye el ultimo nivel educativo al que puede aspirar la población, por ello comprender su relevancia en el papel que ocupa dentro de las economías es la clave para visualizar lo que se ha hecho para fomentar la convivencia en las escuelas de este nivel, pues de ello dependen los futuros profesionistas. En tanto, sobre el sentido de pertenencia, es una variable que ha sido ampliamente estudiada desde diversas disciplinas y su papel sobre aspectos de calidad de la educación.

En México, a través de la Ley General de Educación Superior [4], se impulsa la erradicación de la violencia, el fomento de la cultura de legalidad, así como garantizar el sentido de pertenencia en las escuelas de todos los niveles educativos. Ante ello, la investigación estaría en condiciones para conocer la situación en el ámbito de la educación superior.

La relevancia de este abordaje permitirá tener una reflexión sobre el sentido de pertenencia y la convivencia escolar, lo cual resulta una aportación al conocimiento, puesto que ambas variables han

sido estudiadas por separado y en diversas partes del mundo, sentido de pertenencia más en Norteamérica y convivencia en países latinoamericanos.
El objetivo de este documento es presentar un análisis de la literatura con respecto a las variables y con el fin de aportar en el conocimiento, ante todo porque son variables que explican una forma positiva y de largo alcance para erradicar la violencia en las escuelas y sobre todo garantizar una educación de calidad.

Materiales y métodos

El presente material es un avance de tesis de nivel doctorado. Se sustenta en una investigación cuantitativa, transversal de alcance explicativa-causal, sobre la convivencia escolar y el sentido de pertenencia de estudiantes de una Universidad del sureste de México. Lo que se presenta en este material ha sido el resultado de la revision de la literatura para la estructuración del marco teórico en la definición de las variables y sus respectivas dimensiones. Dicho proceso utilizó como base la matríz de congruencia, la matríz de definiciones así como el proceso definido por Kitchenham [5] de revisión sistemática de la literatura científica.
De igual forma se procesó el material recuperado a través de bases de datos de información, que a su vez fue clasificado y procesado mediante fichas de trabajo. La estructuración de los análisis concierne a las variables del estudio y las subdimensiones considerados dentro del mismo.

Resultados y Discusión

3.1 Datos sobre violencia y su abordaje en las escuelas mexicanas

En 2014, el Instituto Nacional de Estadística y Geografía (INEGI) de México levantó la Encuesta de Cohesión Social para la Prevención de la Violencia y la Delincuencia (ECOPRED) [6] con jefes de hogar y jóvenes de 12 a 29 años. ECOPRED tuvo entre sus resultados más destacados de las 47 ciudades de interés a nivel nacional, que la mitad de los hogares con jóvenes de 12 a 29 años, éstos identifican situaciones de conflicto o peleas entre miembros del hogar, que son entre sus hermanos y madres. Un dato alarmante es que en promedio para México 66.5% de los jóvenes entre 12 a 29 años sufrieron delito o actos de maltrato en su escuela. La encuesta también permitió identificar que en 42.6% de los casos los agresores fueron compañeros de escuela y 18.4% un conocido de vista.
Estos mismos resultados se reiteran en la Encuesta de la Juventud Mexicana [7], donde cuatro de cada 10 jóvenes han tenido la experiencia de maltrato físico o agresiones y que éstas ocurren entre pares con amigos en la escuela o lugar de trabajo. Destaca que el maltrato se ha dado a través de redes sociales o a través del celular con el ciberbullying y ciberacoso. Un 20% de los jóvenes justifica las acciones de violencia y discriminación en las escuelas.
En este contexto, las autoridades gubernamentales y educativas han diseñado programas e instrumentos para hacer frente a los diversos problemas, desde conflictos escolares hasta actos delictivos. Esto ha llevado a tratar la violencia desde dos frentes: a) Estrategias de carácter restringido, consideradas como ineficaces y contraproducentes por no contar con resultados duraderos; b) Estrategias de carácter amplio, que responden a un enfoque preventivo, donde la escuela entiende a la violencia como un problema estructural y que implica a todos los actors de la institución [8].

A partir de estas posturas, se entiende que las políticas públicas se han centrado en estrategias de carácter restringido, y en menor grado en las de carácter amplio, posiblemente porque estás últimas tomen mayor tiempo ya que require una comprensión desde la gestion sobre las decisiones en torno a diversas dimensiones de la escuela, por ejemplo: infraestructura, currículo, socialización, normativa, por mencionar algunos. Además, resulta vital la participación de los docentes y el personal que hace posible un adecuado clima escolar para los estudiantes. De este modo, se plantean dos posibles variables que podrían aportar al desarrollo de estrategias de carácter amplio en las escuelas. Estas son: sentido de pertenencia y convivencia escolar.

3.2 Aproximaciones al Sentido de Pertenencia

Las aproximaciones al término de sentido de pertenencia han sido con respecto a saber cómo sucede en los ámbitos que afectan las interacciones con las personas, desde las organizaciones sociales, productivas y educativas.

El sentido de pertenencia es un concepto ampliamente investigado por diversas disciplinas [9]. Por esta razón, tener una definición se torna multifactorial y compleja. La comprensión sobre el sentido de pertenencia, tiene su origen al responder a una necesidad humana universal, que ocupa un lugar en la jerarquía de necesidades según la teoría de Maslow. Por tal motivo, constituye una variable que relacionada con la organización y estructura escolar detona importantes medios para lograr la eficacia y la calidad.

Goodenow es de los autores con mayores aportaciones al crear en 1993 el Psychological Sense of School Membership Scale (PSSM), uno de los instrumentos más utilizados en varios estudios [10] [11][12][13][14][15].

Al respecto, destacan los estudios que relacionan el sentido de pertenencia con el logro académico de los estudiantes y la retención como variables principals [16][17][18] [19]. La mayoría de las investigaciones coinciden en que el sentido de pertenencia es un factor que tiene un impacto positivo para que los alumnos logren la eficacia escolar.

Por su parte, Chávez [20] indica que la aproximación de la convivencia puede tener tanto para prevenir la violencia como fomentar la calidad en la educación y el logro educativo. No se identificaron estudios que crucen las variables convivencia con sentido de pertenencia al menos en el ámbito educativo.

Algunos estudios como los de Babakhani[10], explican que la pertenencia incluyen componente como la percepción, al aceptación, el respeto, el apoyo y el sentirse amado o admitido por la escuela, lo cual se convierte en una predisposición para las decisiones particulares y constituye una autorregulación de sus actividades.

Autores como John y Huang [14] sugieren que sentido de pertenencia se usa de forma indistinta con términos como; sentido de la relación, compromiso estudiantil, compromiso académico, compromiso escolar, sentido de relación, compromiso estudiantil, compromiso escolar, apego escolar, conexión escolar, sentido de comunidad y vínculo escolar.

Con respecto a definiciones para este documento se retoma la siguiente:

"El sentido de pertenencia es la medida en que los estudiantes se sienten personalmente aceptados, respetados, incluidos y apoyados por otros en el entorno social escolar". Es "sentirse cerca de, una

parte de, y feliz en la escuela.” [14].

3.2.1 Las dimensiones del sentido de pertenencia

Mercedes-Brea [21] desarrolló como parte de su tesis doctoral una propuesta de las dimensiones que conforman el sentido de pertenencia. En este tenor, se retoma su aportación en la cual propone: a) la dimension psicológica social; b) la dimensión afectiva; c) dimensión física; y d) dimensión académica. La revision de literatura permitió confirmar tales dimensiones con respecto a las aportaciones de los estudios sobre sentido de pertenencia.

En torno a la dimensión psicológica [22] identificaron que el sentimiento de pertenecer a las universidades, se supedita a las características institucionales y propias de cada estudiante. Karaman y Cırak [23], por su parte señalan que problemáticas como ausentismo, violencia, el uso de drogas, la depression, el estrés, y la reducción de tasas de graduación corresponden a una necesidad de pertenecer que no fue satisfecha, por lo que recomiendan extender la pertenencia a través de servicios de orientación educativa y la asesoría psicológica.

En relación a la dimensión afectiva se habla de identificación, la construcción de lazos afectivos así como relaciones de cuidado y apoyo, lo cual propicia cohesion social. Para John y Huang [14], el resultado del sentido de pertenencia depende de la satisfacción de sus necesidades psicológicas básicas, si tales necesidades se logran entonces se visualizarán conductas y actos de bondad, así como trabajo voluntario.

Respecto a la dimensión física, se hace referencia a los aspectos identitarios de la vida escolar, como lo es el seguimiento de la habitabilidad y compatibilidad ambiental de los espacios.

Finalmente en la dimensión académica destaca el currículo, el clima organizacional y las estrategias de sneñanza- aprendizaje. Babakhani[10] sostiene que el sentido de pertenencia predispone las decisiones con el entorno de aprendizaje, ya que proporciona las base para su autorregulación, por tal motivo se ubica como un factor ambiental tanto de la escuela como del aula. Las percepciones positivas sobre este ambiente sobre las tareas, actividades que incluyen selectividad, desafío y alegría elevan el sentido de pertenencia, propician la autorregulación y por ende mayor éxito educativo.

3.3 Aproximaciones sobre Convivencia Escolar

Las investigaciones sobre convivencia escolar surgieron en la década de los 90´s a partir de estudios a gran escala sobre rezago educativo y sobre el papel de las dinámicas interpersonales, sin embargo, fue la Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura (UNESCO), quien en esos años inició la promoción de la convivencia escolar como tema de agenda en las políticas públicas y desarrolló estudios sobre la convivencia democrática [24].

Fierro-Evans y Carbajal-Padilla [25] y Chávez [20], señalan una preocupación en torno al término de convivencia escolar, pues reconocen una ambigüedad e incluso contradicciones en el abordaje teórico que genera una falta de claridad en su estudio, lo cual trae consigo consecuencias en las definiciones de las políticas públicas. Chávez [20] propone dos aproximaciones para la convivencia escolar: 1) Convivencia como prevención de la violencia y 2) Convivencia como parte de la calidad

de la educación.
Hay estudios que abordan la convivencia escolar como clima escolar y es el más frecuente en la literatura internacional. En esta línea, en particular, hay estudios que focalizan la relación entre la convivencia con los factores institucionales y el rendimiento académico; el liderazgo y la dirección en relación con la convivencia escolar; factores del clima escolar que inciden sobre la violencia; el liderazgo de directivos para atender la diversidad cultural; y diseño de un modelo de convivencia escolar orientado a políticas públicas [21].
Además, se encuentran las aproximaciones de la convivencia escolar relacionadas con la educación ciudadana y democráticala cual se destaca por ser escasa. También deben mencionarse los estudios basados en el desarrollo socioemocional y educación del carácter [21]. Otros estudios enfatizan la convivencia bajo el enfoque de la resolución de conflicto y educación para la paz.
Algunas definiciones pueden ser las siguientes:
“ La convivencia se entiende como un proceso constructivo continuo, a base de transacciones, negociación de significados, elaboración de soluciones, el cual va creando un referente común que genera un sentido de familiaridad, que llega a formar parte de la identidad del grupo y de quienes participan en él” [27]
“ La convivencia escolar es una vivencia compartida del encuentro con el otro, que puede ser vivida como positiva o negativa, que admite muy diversas adjetivaciones y puede ser descrita, narrada, por los sujetos según el repertorio de significados de que disponen y así constituirla como una experiencia.” [27]

3.3.1 Dimensiones de la convivencia escolar

La revision de la literatura también permitió identificar algunas variables que constituyen la convivencia escolar. Esto es: factor sociodemográfico; factor pedagógico-curricular; factor participación y manejo de conflictos; y factor organizativo- administrativo.
En tales dimensiones se reconoce que hay una mediación entre las practices docentes y directivos que son procuradas en los procesos de gestion de la escuela. En este tenor, se sugiere que las interacciones de convivencia suponen modelos y estilos propuestos por el personal educativo. Para Fierro [27] “los estilos y prácticas de gestión de los actores escolares son elementos que producen distintas formas de convivencia (p.106)

Conclusiones

El análisis anterior permitió concluir que la violencia constituye un efecto visible de una convivencia negativa, la cual podría estar supeditada a una necesidad no satisfecha de los sujetos por adherirse o sentirse aceptado o valorado a una institución, en este caso la escuela de la educación superior.
Los datos sobre violencia en México en jóvenes en edad de cursar educación superior sugieren que las medidas de contención propuestas por el gobierno no han permeado sobre este sector de la población y que las escuelas son espacios donde los jóvenes reciben mayor carga de violencia además de sus hogares.
El precisar que las medidas de amplio espectro que se sugiere en la atención de la violencia, llama a

poner especial atención sobre el estudio de la convivencia escolar, pues focalizar el énfasis de la política educativa en ello, significa valorar cómo sentirse apreciado por la comunidad institucional conlleva a la satisfacción de una necesidad que en el mediano o corto plazo tendrá efectos postivos en los estudiantes.

Hay implícito en estos análisis como el no cuidar tales necesidades como el sentirse parte de algo, puede procurar problemas de salud mental, pues estudios demuestran que hay una asociación negativa entre sentido de pertenencia a la escuela y la victimización por acoso escolar [14].

El estudio realizado por Mahama[28], donde en un contexto de la pandemia de COVID-19, se identificó que se eleva la individualidad en los trabajos académicos, con un bajo apego a la escuela, aunque se reconoce la presencia de trabajo cooperativo. Las recomendaciones radican en generar estrategias de contacto a través de los servicios psicológicos y la consejería escolar.

Los contextos de violencia que experimentan los jóvenes universitarios hoy en día, acoso escolar, maltrato físico, robo con o sin violencia, amenazas, extorsión, acoso por las características personales del joven y violencia sexual [29] merecen especial atención, toda vez que en la escuela es donde se están dando los casos más frecuentes, pero además donde se requiere el fomento del sentido de pertenencia, como una forma preventiva y positiva para los aprendizajes. Es preciso que la convivencia escolar gane terreno y que el sentido de pertenencia sea cada vez mayor con el fin de incidir en aspectos positivos tanto en la salud mental, el rendimiento académico y los aprendizajes para asegurar una educación de calidad.

Es necesario que los jóvenes se perciban valorados y respetados, en medio de su proceso de aprendizaje, pues solo así será posible que sean profesionales de bien para la sociedad, que es de las razones que dio origen a la Universidad, para hacer frente a las demandas del context actual.

Acknowledgment

Gracias a los profesores del Doctorado en Administración Educativa de la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco por sus aportaciones en mi aprendizaje.

References

[1]. Tünnermann Bernheim, C. (2011). La Educacion Superior Frente a los Desafios Contemporáneos. Lección Inaugural del Año Académico 2011. Universidad Centroamericana. Managua, Nicaragua. *https://www.unl.edu.ar/iberoextension/dvd/archivos/panelistas/ponencia_carlos_tunnermann_berheim.pdf*

[2]. Delors, J. (1994). Los cuatro pilares de la educación. La Educación Encierra un Tesoro. Informe a la UNESCO de la comisión internacional sobre la educación para el siglo XXI. https://www.uv.mx/dgdaie/files/2012/11/CPP-DC-Delors-Los-cuatro-pilares.pdf

[3]. Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura (2017). Internacionalización de la Educación Superior. Educación Superior y Sociedad. UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261634.locale=es

[4]. Ley General de Educación Superior (2021). http://www.diputados.gob.mx/LeyesBiblio/pdf/LGES_200421.pdf

[5]. Kitchenham, B. (2004). Procedures for Performing Systematic Reviews. Joint Technical Report Universidad de Keele. U.K. https://www.inf.ufsc.br/~aldo.vw/kitchenham.pdf
[6]. Instituto Nacional de Estadística y Geografía [INEGI]. (2015). Encuesta de Cohesión Social para la Prevención de la Violencia y la Delincuencia (ECOPRED). https://www.inegi.org.mx/contenidos/programas/ecopred/2014/doc/ecopred14_presentacion_ejecutiva.pdf
[7]. Lazangorta,T. (2019). Convivencia y Observancia de la Ley: percepción de la violencia y la ilegalidad en la juventud mexicana. En Observatorio de la Juventud en Iberoamérica (2019). Encuesta de Jóvenes en México. http://www.voluntarios.cij.gob.mx/src/recursos/publicaciones/Encuesta_de_j%C3%B3venes_en_M%C3%A9xico_2019.pdf
[8]. Fierro-Evans, C. (2012). Convivencia inclusiva y democrática. Una perspectiva para gestionar la seguridad escolar. Sinéctica. Revista Electrónica de Educación, 40. http://www.scielo.org.mx/pdf/sine/n40/n40a5.pdf
[9]. Albloushia, M., Ferguson, L., Stamlerc, L., Bassendowskib, S.,Hellstend, L. & Kent-Wilkinsonb, A.(2019). Saudi female nursing students experiences of sense of belonging in the clinical settings: A qualitative study. Nurse education and practice, 39, 69-74. https://doi.org/10.1016/j.nepr.2019.01.008
[10]. Babakhani, N. (2014). Perception of class and sense of school belonging and selfregulated learning: A causal model. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 116,* 1477 – 1482. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.420
[11]. Kane, S., Chalcraft, D. & Guglielmo, V.(2014). Notions of belonging: First year, first semester higher education students enrolled on business or economics degree programmes. The International Journal of Management Education, 12(2), 193-201. http://dx.doi.org/10.1016/j.ijme.2014.04.001
[12]. Norwalk, K.E., Hamm, J.V., Farmer, T.W. & Barnes, K. (2015). Improving the School Context of Early Adolescence Through Teacher Attunement to Victimization: Effects on School Belonging. *Journal of Early Adolescence, 84*,1–21. http://doi.org/10.1177/0272431615590230
[13]. Wagle, R., Dowdy, E., Yang, C., Palikara, O., Castro, S., Nylund-Gibson, K., & Furlong, M. J. (2018). Preliminary investigation of the psychological sense of school membership scale with primary school students in a cross-cultural context. School Psychology International, 39(6), 1-19. https://doi.org/10.1177/0143034318803670
[14]. John, C. & Huang, J. (2021). The relations between students' sense of school belonging, perceptions of school kindness and character strength of kindness. Journal of School Psychology, 84, 95-108. https://doi.org/10.1016/j.jsp.2020.12.001
[15]. Sulimani-Aidan, Y. & Tayri-Schwartz, T. (2021). The role of natural mentoring and sense of belonging in enhancing resilience among youth in care. *Children and Youth Services Review, 103, 105773*. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105773
[16]. Means, D.& Pyne, K. (2017). Finding My Way: Perceptions of Institutional Support and Belonging in Low-Income, First-Generation, First-Year College Students. *Journal of College Student Development, 58 (6),* 907-924. https://doi.org/10.1353/csd.2017.0071

[17]. Demiroz, S. (2020). The Relationship Between Secondary Schools Students' Perceptions of School Climate, Their School Belonging And Their Academic Achievement. Education Reform Journal, 5(2). http://dx.doi.org/10.22596/erj2020.05.02.60.77
[18]. Jackson, Z., Harvey, S.& Sherman, L. (2020). The Impact of Discrimination Beyond Sense of Belonging: Predicting College Students' Confidence in Their Ability to Graduate. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*, 0(0),1–15. https://doi.org/10.1177/1521025120957601
[19]. Mi, J. (2021). College students' perceptions on sense of belonging and inclusion at the academic library during COVID-19. *The Journal of Academic Librarianship, 47(6),*102460. https://doi.org/10.1016/j.acalib.2021.102460
[20]. Chávez-Romo, M. (2018). Enfoques analíticos y programas educativos para gestionar la convivencia escolar en México. Revista Posgrado y Sociedad. Sistema de Estudios de Posgrado. Universidad Estatal a Distancia. 16(2). 1-18.
[21]. Mercedes-Brea, L. (2014). Factores determinantes del sentido de pertenencia de los estudiantes de Arquitectura de la Pontificia Universidad Católica Madre y Maestra, Campus Santo Tomás de Aquino. Tesis Doctoral.
[22]. Gopalan, M. & Brady, S. (2019). College Students' Sense of Belonging: A National Perspective. Educational Researcher, 20(10), 1–4. https://doi.org/10.3102/0013189X19897622
[23]. Karaman, O. & Cırak, Y. (2017). The Belonging to the University Scale. *Acta Didáctica Napocensia, 10(2),* 1-20. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1156710.pdf
[24]. Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura [UNESCO]. (2008). *Convivencia democrática, inclusión y cultura de paz: lecciones desde la práctica educativa innovadora en América Latina*. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000162184?2=null&queryId=b41dbc39-5d3e-4818-9728-d70355f0eb7b
[25]. Fierro-Evans, M. & Carbajal-Padilla, P. (2019). Convivencia Escolar. Una revisión del concepto. Psicoperspectivas. Individuo y Sociedad, 18(1), 1-14. http://dx.doi.org/10.5027/psicoperspectivas-vol18-issue1-fulltext-1486
[26]. Fierro-Evans, M. C. & Carbajal-Padilla, P. (2021). Modelo de convivencia escolar. Un marco para políticas públicas, formación e investigación. Sinéctica, Revista Electrónica de Educación, (57). https://doi.org/10.31391/S2007-7033(2021)0057-011
[27]. Fierro-Evans, Tapia, G., Fotoul, B, Martínez-Parente, Z.,Macouzet, M. & Jiménez Muñoz-Ledo, M. (2013). Conversando sobre la convivencia en la escuela: Una Guía para el auto-diagnóstico de la convivencia escolar desde las perspectivas docentes. Revista Iberoamericana de Evaluación Educativa, 6(2), 103-124.
[28]. Mahama, I., Asante, L. F., Mensah, K. J., Kwaw, R., Amponsae, A. M., Nartey, P. & Opoku, B. E. (2021). Attached or not attached: Does different learning styles exist among students with or without sense of belonging amidst covid-19? Journal of Educational Technology & Online Learning, 4(2), 175-192. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1308507.pdf
[29]. Secretaría de Gobernación [SEGOB] (2015). SEGOB e INEGI presentan la Encuesta de Cohesión Social para la Prevención de la Violencia y la Delincuencia 2014. Boletín de prensa No.

477/15. https://www.gob.mx/segob/prensa/segob-e-inegi-presentan-la-encuesta-de-cohesion-social-para-la-prevencion-de-la-violencia-y-la-delincuencia-2014

CRISIS DE TRANSPARENCIA EN MÉXICO
TRANSPARENCY CRISIS IN MEXICO

José Alfredo Gil Alipi
Maestro en Amparo y Control Constitucional. Doctor en Administración y Alta Dirección. Cargo: Profesor Base de Ciencias Sociales y Humanidades. Departamento: Ciencias Sociales y Humanidades. Universidad Autónoma de Guadalajara, Campus Tabasco.

RESUMEN
El objetico de esta investigación es reconocer el panorama actual de la Transparencia en México.
Para abordar sobre el tema se da apertura con la procedencia etimológica de la palabra transparencia, el concepto, su origen en la Unión Europea, la llegada a México y evolución, así como las estadísticas nacionales e internacionales que le competen.
Se indagó un poco sobre el estatus que guarda la Transparencia en la república y a nivel exterior, lo que resultó en una eminente necesidad para el gobierno actual de nuestro país y del mundo.
A pesar de que la Transparencia está floreciendo en México, la falta de cultura sobre el tema y la normalización del uso de la discrecionalidad en la sociedad, son las dos bases principales que obstaculizan el correcto desarrollo de esta.
La Transparencia en nuestra nación tiene una aplicación limitada, a pesar de contar con diversas normas y reglas creadas para su supuesto desenvolvimiento.
Este artículo se fundamenta en los números publicados por Transparencia Internacional y la Organización para la Cooperación y el Desarrollo Económico, relatadas a lo largo del documento.
La Transparencia Gubernamental arribó a México para combatir la corrupción acrecentada en décadas de gobiernos hambrientos por dinero. Esta plaga ha afectado a los tres poderes del gobierno y a todos sus niveles.
Con este artículo se corroboró que la Transparencia es uno de los principales medios para combatir la corrupción que tiene a este país con estadísticas alarmantes sobre este concepto. Transparentar cada paso de los servidores públicos y las actuaciones con el erario público podrá ayudar resarcir el daño causado por los malos gobiernos.

Palabras claves: México, transparencia, gobierno, corrupción, estadística.

ABSTRACT
The objective of this research is to recognize the current panorama of Transparency in Mexico.
To address the issue, an opening is given with the etymological origin of the word transparency, the concept, its origin in the European Union, its arrival in Mexico and its evolution, as well as the national and international statistics that concern it.
A little research was done on the status of Transparency in the republic and abroad, which resulted in an eminent need for the current government of our country and the world.
Although Transparency in flourishing in Mexico, the lack of culture on the subject and the normalization of the use of discretions in society are the two main bases that hinder its correct development.

Transparency in our nation has a limited application, despite having many norms and rules created for its supposed development.
This article is based on the number published by Transparency International and the Organization for Economic Cooperation and Development, reported throughout the document.
Government Transparency arrived in Mexico to combat corruption that has increased in decades of governments hungry for money. This plague has affected the three branches of government and at all levels.
With this article it was confirmed that Transparency is one of the main means to combat corruption that has this country with alarming statistics on this concept. Making each step of public servants and actions with the public treasury transparent can help compensate for the damage caused by bad governments.

Keywords: Mexico, transparency, government, corruption, statistics.

LA ÉTICA DE TERCERA GENERACIÓN EN EL CONTEXTO DE POSCONFLICTO: NUEVOS RETOS PARA LAS FUERZAS MILITARES DE COLOMBIA

Jorge Orlando Contreras Sarmiento
Universidad Militar Nueva Granada, Colombia, ORCID 0000-0002-4791-2272,

Manuel Losada-Sierra
Universidad Militar Nueva Granada, Colombia, ORCID 0000-0002-3681-8475,

RESUMEN
Los acuerdos de paz entre el gobierno colombiano y las Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia (FARC-EP) plantearon a las Fuerzas Militares nuevos desafíos en relación con su rol como garantes de la paz y la integridad territorial del país. Desde mediados del siglo XX los militares se han dedicado a combatir a las guerrillas como único propósito de su actividad en el entendido de que estas buscan subvertir el orden y la estabilidad democrática de Colombia. Mediante el método teórico de análisis-síntesis, la presente presentación busca proponer nuevos desafíos para los militares teniendo en cuenta que la seguridad se relaciona directamente con el futuro del planeta. Estos desafíos se inscriben en lo que se ha llamado ética de tercera generación, es decir, los desafíos en relación con la sostenibilidad planetaria. La meta a alcanzar desde la ética de tercera generación es hacer sostenible y, por lo tanto, justa y buena, la residencia de los seres humanos en la tierra. Este trabajo se propone mostrar los desafíos que la ética de tercera generación tiene para el desempeño de los militares en los nuevos contextos de preocupación generalizada por el futuro de la especie humana frente al deterioro que está sufriendo el planeta. Ya no será entonces solamente la preocupación por el conflicto interno en términos de combate a los grupos guerrilleros sino la forma como la institución militar responderá al dilema ético de hacer más humano y seguro el ambiente en un contexto de posconflicto como el que vive Colombia.

Palabras clave: ética militar; Fuerzas Militares de Colombia; sostenibilidad planetaria; posconflicto

Introduction

En Colombia desde el pasado 24 de noviembre de 2016, se puso fin a un conflicto armado interno que desde el año de 1960 venia destrozando el tejido social, generando violencia, desestabilidad institucional y desprecio por la vida humana. Luego de las negociaciones de paz que llevaron a los acuerdos de la Habana en Cuba, entre el gobierno colombiano y las Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia se dio inicio a una nueva etapa de esperanza para los colombianos; es decir, se pasó de una época de conflicto por más de 60 años a una etapa de posconflicto, cuyo propósito es el de construir la anhelada paz con nuevos retos y desafíos tanto para el gobierno nacional como para sus Fuerza militares y de policía. Es aquí precisamente donde tanto el Gobierno colombiano como sus Fuerzas militares y de policía, se disponen a generar un proceso de transformación en camino hacia una nueva senda, que sea reparadora del tejido social y constructora de paz, con enfoques y propósitos nuevos. En este sentido, el objetivo de la siguiente ponencia, es el de ofrecer aportes, fruto de un proyecto de investigación, en especial a las Fuerzas

Militares y de policía colombianas desde la educación y la ética, para que sus miembros desde su formación y capacitación y en contexto de posconflicto, generen una transformación en su actuar, teniendo como punto de referencia la ética de tercera generación, cuya caracterización se fundamenta en la responsabilidad planetaria.

En este sentido, se abordará la temática partiendo de dos grandes interrogantes: el primero, ¿Cuál es el grado de responsabilidad de las Fuerzas Militares colombianas desde la ética de tercera Generación con respecto a la sostenibilidad planetaria? y el segundo, ¿Es posible educar para forjar un carácter sostenible en los miembros de las FF.MM y de policía colombianos desde la ética militar?

ABORDAJE DEL PROBLEMA DESDE LA ÉTICA MILITAR

El contexto de posconflicto en el que se encuentra Colombia debe marcar un llamado con tono de desafío y tarea a las Fuerzas Militares y de policía. Los actuales líderes militares, tanto los que conducen las operaciones y que guían a los hombres y mujeres en el camino de la seguridad, la defensa y el orden, como aquellos que responden por la formación integral y la capacitación del personal que forma parte de la familia militar, están llamados a considerar y analizar, ¿cuál debe ser el perfil ético del militar en contexto de posconflicto colombiano desde la responsabilidad planetaria?

Por lo anterior, la ética y en especial la ética militar, se debe dejar interpelar por su contexto, me refiero a las circunstancias que nos rodean, entre otras, como, la pandemia, el deterioro del planeta, los conflictos, la violencia en todas sus expresiones y el marco del posconflicto en el cual nos encontramos en Colombia, el cual, ha venido marcando mayores dificultades a quienes han optado por dar el paso de una situación de guerra o confrontación, al cese de las hostilidades en el camino hacia la paz. Como bien lo plantean Contreras y Barrios (2014) “la conservación de situaciones de hostilidades y conflicto, muchas veces se aprecian con menos dificultad que las apuestas por la búsqueda y el sostenimiento de situaciones estables de paz” [1], porque estas, exigen del militar todavía una mayor preparación integral para afrontar los nuevos y desconocidos retos que estos contextos demandan a cada instante de manera dinámica: “más que buenos líderes, el postconflicto necesita buenas instituciones, es decir, instituciones legítimas, representativas, estables y eficientes” [2].

En este sentido, la ética militar es el soporte fundamental tanto para el liderazgo militar en el aspecto individual, como para el fortalecimiento de la institución militar en su dimensión colectiva, mediante el cabal cumplimiento de su misión constitucional planteada desde la Carta Política de Colombia y plasmada en su art. 217 en donde afirma que el país tendrá para su defensa unas Fuerzas Militares permanentes constituidas por el Ejército, la Armada y la Fuerza Aérea. Las Fuerza Militares, tendrán como finalidad primordial la defensa de la soberanía, la independencia, la integridad del territorio nacional y del orden constitucional. El cuidado e integridad de la ética militar es garantía de la misión institucional. La claridad y el empoderamiento de la misión en un contexto de posconflicto, deben superar concepciones que pueden estar enquistadas en la conciencia del militar, de que la guerra o el conflicto son sinónimos de milicia.

En este contexto, es muy conveniente plantear propuestas que vayan encaminadas al fortalecimiento

de los procesos de formación integral de los miembros de las Fuerzas militares y de policía, en los cuales, la ética militar siga ocupando un lugar preponderante como fundamento esencial del liderazgo militar. La nueva realidad del posconflicto, se vuelve más exigente por la construcción y el sostenimiento de la paz, lo cual, demanda un perfil del militar y del policía, mucho más renovado, con enfoques medioambientales, acorde a las nuevas necesidades y retos que el mismo plantea.

RESPONSABILIDAD MEDIOAMBIENTAL DE LAS FF.MM DESDE LA ÉTICA GLOBAL O DE TERCERA GENERACIÓN

Por lo anteriormente planteado, la ética militar, no puede estar desligada del cuidado y sostenibilidad planetaria, en cuanto que este aspecto hace parte de su esencia. En este sentido, nos viene muy bien, el enfoque que hace el filósofo francés François Vallaeys, desde sus planeamientos de la ética de primera, segunda y tercera generación. La ética de primera generación es de carácter personal, es decir, una ética principialista, inspirada por la ética griega y la religión cristiana que aplica al grado de bondad o maldad del ser humano. La ética de segunda generación, o llamada social, corresponde a la época moderna, al Siglo de las Luces, en donde la atención está en el sujeto, la ciudadanía y los Derechos Humanos y en este sentido, a la perspectiva del bien y el mal de la primera generación de la ética, se agrega la de la justicia y la injusticia en el marco de las estructuras sociales del Estado Nación. En el caso de la ética de tercera generación, Vallaeys, dice que, "corresponde a la época de la aldea global y la necesidad de tomar en cuenta los problemas globales y locales del planeta tierra con todos sus integrantes humanos y no humanos. A ambas perspectivas del Bien y la Justicia se le agrega aquella de la Sostenibilidad planetaria, porque nuestras acciones provocan efectos en nuestro entorno, en las personas que nos rodean y en aquellas que viven a miles de kilómetros de distancia [3].

Pero desde esta visión de Vallaeys, es importante aclarar, que no se trata de un simple cuidado de la la flora y la fauna, porque lo manda u ordena un sistema normativo, sino de implementar relaciones laborales sustentables, con el propósito de integrar la diversidad cultural y social de manera sustentable. En definitiva, se trata de una ética de la sustentabilidad, es decir, una ética de la responsabilidad planetaria que debe generar un carácter, un comportamiento, una cultura en el militar para su aplicación. Y es aquí desde donde se plantea un comportamiento ético medioambiental del militar, en cuanto que la ética es transversal al ser humano, es decir, cobija todas las dimensiones de la persona, por lo tanto, su relación, sus hábitos y comportamientos con el medio ambiente no son cosas separadas, sino que son integrales.

Después de haber analizado los límites de la ética de primera generación (basada en la bondad de la relación interpersonal) y los de la ética de segunda generación (basada en la justicia de la estructura social gracias al reconocimiento de los derechos de todas las personas), y situado la raíz del problema de insostenibilidad de nuestra sociedad en la mala representación que el sujeto moderno se hace de sí mismo, como de un ser separado de su propio planeta, podemos ahora esbozar los grandes rasgos de una ética de tercera generación, tal como la necesitamos hoy en nuestra época de globalización.

La ética de tercera generación es más compleja que las anteriores, porque en este caso, tiene que

integrar la bondad (de la primera generación de la ética) y la justicia (de la segunda generación de la ética) dentro de la perspectiva de la sostenibilidad o ética de tercera generación. Porque en este caso, retomando nuevamente a Vallaeys, "No sirve ser solamente "buena gente" en forma personal y luchar por la igualdad de condición entre todos los miembros de la sociedad humana, si no se respeta las condiciones de habitabilidad del planeta, si no se considera la sostenibilidad global de las condiciones de vida que se promueve como buenas y justas" [4]. En este sentido, la ética de tercera generación es una ética del cuidado, pero basada en principios universales. Ensancha el campo del imperativo categórico de Immanuel Kant hasta las relaciones sistémicas globales que devienen de la residencia planetaria de los seres racionales. La meta, entonces, a alcanzar desde la tercera generación, en este sentido, es la de hacer sostenible la residencia de los seres humanos, y por lo tanto justa y buena (porque la injusticia y la maldad son insostenibles). Por eso, pretende enriquecer y complejizar las otras dos generaciones de ética, me refiero a la de primera y segunda generación, sin perder nada de lo que ellas aportan al mundo, porque ninguna de ellas viene superada entre sí, por el contrario, se complementa y fortalecen para dar respuesta a los dilemas éticos que el mundo actual propone, máxime desde el ejercicio de la profesión militar.

En este sentido las Fuerzas Militares y de policía colombianas, desde la ética de tercera generación, tienen un compromiso con la sustentabilidad planetaria y más allá de ser una obligación, emanada por una norma o una política, debe ser un deber ético y moral que forma parte de la vocación de servicio que contempla la profesión militar.

Las Fuerzas Militares y de Policía colombianas, juegan un papel importante en el derecho al medio ambiente colombiano, desde su misión, producto del amplio conocimiento que tienen del territorio nacional, lo que coadyuva a que conozca e identifique aquellas zonas que requieren una protección integral. A esto se suma que en estas regiones no existe mayor presencia del Estado que la brindada por el Ejército Nacional. Por ello, es fundamental apoyarse en los imperativos legales y constitucionales que les otorgan a los militares, la tarea de propender por la protección del medio ambiente.

ARTICULACIÓN DE LA ÉTICA DE TERCERA GENERACIÓN CON LA RESPONSABILIDAD MISIONAL AMBIENTAL DE LAS FUERZAS MILITARES DESDE LO NORMATIVO

Desde lo normativo, las Fuerzas Militares, en el derecho al medio ambiente encuentra su fundamento legal en el artículo 80 de la Carta política colombiana de 1991, el cual establece que se encuentra en cabeza del Estado la prevención y control ambiental, así como imponer las debidas sanciones legales y la respectiva reparación. Además, se encuentra el fundamento normativo en la Ley 99 de 1993 (Ley General Ambiental de Colombia) en el que el legislador es claro en subrayar que las Fuerzas Armadas deben brindar el debido apoyo a las autoridades encargadas de velar por la protección del medio ambiente.

Además, en la Ley 99 antes mencionada se señala la necesidad por parte de la Fuerza Pública de Colombia de apoyar las actividades de control y vigilancia en relación con la movilización, procesamiento, uso, aprovechamiento y comercialización de los recursos naturales renovables (Art. 64 y 65). De igual forma, en el Plan Estratégico del Sector Defensa y Seguridad 2016-2018, donde

se estableció dentro de las ocho áreas misionales, la protección de los recursos naturales y el ambiente. En este plan, se establece también que la Fuerza Pública tendrá la misión de apoyar la protección de los ecosistemas, la biodiversidad, la flora, la fauna y los efectos del cambio climático.

Es oportuno recordar que en el año 2018 el Ministerio de Defensa, expidió la Política Ambiental del Sector Defensa (PASD), en la cual se establecieron los lineamientos sectoriales para proteger la biodiversidad, los servicios ecosistémicos y el patrimonio natural de la Nación, como elemento integrante de la soberanía nacional, dentro del marco de respeto por los derechos humanos y con el fin de contribuir al desarrollo sostenible. En esta política, como tal, definió, entre otras acciones, que las Fuerzas Militares y de Policía darían apoyo al Sistema Nacional Ambiental (SINA); con lo cual se adelantarían procesos de investigación científica para generar conocimientos relacionados con la preservación del ambiente en escenarios marítimos, fluviales, terrestres y aéreos. De igual manera, se armonizarían los proyectos de infraestructura del sector defensa con los instrumentos de planificación de uso del territorio y con los planes de manejo ambiental, y apoyarían las acciones que buscan erradicar actividades ilícitas en los ecosistemas del país, logrando con ello una oportuna articulación con los Objetivos de Desarrollo Sostenible (ODS).

En este contexto, la estrategia que, hasta el momento, ha tenido mayor difusión es la Campaña Artemisa, iniciada en abril de 2019 como una apuesta, principalmente militar, para frenar la minería ilegal, el tráfico de especies y la deforestación. A la fecha, mientras esta operación está en la quinta fase de su ejecución, 22.000 integrantes de la Fuerza Pública se encuentran dedicados exclusivamente a la conservación ambiental y la protección de la biodiversidad. Para el desarrollo de Artemisa, las Fuerzas Militares y de Policía trabajan en articulación con otras autoridades como la Fiscalía, el Ministerio de Ambiente, las Corporaciones Autónomas Regionales y de Desarrollo Sostenible, el IDEAM, institutos de investigación científica (como el Instituto SINCHI) y organismos de control, entre otros.

Una primera fase de Artemisa tuvo lugar en los Parques Nacionales Naturales como la Serranía de Chiribiquete y Sierra de la Macarena, extendiéndose luego al Resguardo de los Llanos de Yarí, en el departamento del Caquetá, y al Parque Nacional Natural La Paya, en el Putumayo. Según fuentes del Ejército Nacional, la campaña Artemisa ha conseguido, hasta su quinta fase, los siguientes resultados: mitigación de fenómenos en 59 áreas protegidas, 130 actividades de apoyo al control de incendios forestales, incautación de 21.564 m3 de madera ilegalmente talada, recuperación de 13.355 unidades de fauna (aves, mamíferos, reptiles y peces), 913 actividades de acción integral, 566 actividades de difusión de medios, reforestación de 189.533 unidades. Además, decomiso de casi 1.400.000 galones de insumos líquidos, decomiso de algo más de 240.000 kilos de insumos sólidos y 224 capturas por delitos ambientales.

Además de Artemisa, las Fuerzas Militares también vienen desarrollando otras actividades en pro del ambiente: creación de 73 viveros forestales castrenses, que han permitido la siembra de 58.811 árboles de especies nativas; establecimiento de un “Bosque de Paz” en memoria de los militares caídos en combate en el departamento colombiano del Caquetá, el cual busca que cada uno de los árboles sea marcado con el nombre de una militar víctima a manera de “monumento vivo”. Además, la propagación y siembra de frailejones en el páramo, el desarrollo de un proyecto piloto de “bombardeo verde”, en Guaviare, para la reforestación de zonas críticas mediante el lanzamiento

de cápsulas de semillas nativas cubiertas de abono desde aviones o drones.

Además de las operaciones militares y actividades exclusivas del sector defensa, las Fuerzas Militares forman parte de las Burbujas Ambientales impulsadas, desde 2016, por el Ministerio de Ambiente como una estrategia de articulación departamental a través del cual se podrían atender con mayor inmediatez problemas asociados a la deforestación. En ella participan las autoridades que conforman el Sistema Nacional Ambiental (SINA), el sector privado, las comunidades étnicas y la ciudadanía en general. Las Burbujas Ambientales funcionan en diferentes niveles de responsabilidad. En el primer nivel están las autoridades ambientales (Corporaciones Autónomas Regionales y Parques Nacionales); en el segundo nivel, los entes territoriales (gobernaciones y alcaldías); en el tercero, los entes de apoyo técnico (como el IGAC o la ANT), los institutos de investigación científica como el IDEAM y Universidades; y en el último nivel está el sector defensa (Ejército, Armada y Policía).

Es evidente entonces el trabajo que las Fuerzas Militares y de policía colombianas están realizando en pro del medio ambiente en virtud de mandatos normativos. Sin embargo, creemos que se tienen que trascender los imperativos jurídicos para forjar un carácter, un actuar, un comportamiento propio del ser humano, una cultura de respeto al medio ambiente, la cual se puede dar desde la misma formación ética militar del militar [5].

EDUCAR DESDE LA ÉTICA MILITAR PARA FORJAR UN CARÁCTER SOSTENIBLE EN LOS MIEMBROS DE LAS FUERZAS MILITARES

Forjar un carácter sostenible en el comportamiento ético del militar es uno de los horizontes a los cuales debe llevar la formación ética desde las mismas escuelas de formación y capacitación de las fuerzas militares, no se trata solamente de cumplir la normatividad ecológica y actuar en virtud de su naturaleza coercitiva, sino de formar en el militar de nuestro tiempo el carácter, como bien lo planteaban los griegos, yendo más allá del lenguaje de los derechos humanos, y en este sentido, surge la pregunta ¿cómo lograr que las personas, en nuestro caso, el militar y el policía, tenga una disposición a ser ambientalmente correcto y responsable

El punto de partida de esta reflexión la podríamos obtener en dos ideas. Por un lado, la idea de que educar es una tarea que dignifica, que humaniza, que permite ser más humanos por más sociales, más racionales, y más competentes comunicativamente que seamos. De hecho, educar es la herramienta más humanizadora que conocemos, porque permite potenciar a los seres que son valiosos en sí mismos [6]. Y, por otro lado, la idea de que la ética se ocupa, desde la antigüedad de forjar el carácter, es decir, de formar un modo de ser.

Pues bien, una ética que toma en consideración el problema ambiental y reconoce que un medio ambiente sano es una condición indispensable para llevar una vida digna, también tiene que, en la actualidad, dar las claves para forjar un carácter sostenible, un modo de ser respetuoso con el medio ambiente. Desde este ser sostenible, es posible reconstruir el respeto ambiental. Porque ser responsable con el medio ambiente, no implica solamente preguntarse por el entorno natural y social que queremos, sino también el ser humano que queremos. Una vez delimitado el horizonte contrafáctico de un medio ambiente sano, es necesario promover en los seres humanos sentimientos, actitudes y virtudes para poner en práctica ese ideal.

Ser sostenible no es un bien a alcanzar, no es tampoco un valor que perseguir, sino que es la condición de saber elegir bienes, es decir, la disposición interior, como bien lo plantea Kant, para elegir entre prácticas y acciones responsables con el medio ambiente. En este sentido, educar para ser sostenible ambientalmente, significa tanto crear y difundir una conciencia ambiental porque constituye el soporte cognoscitivo necesario para generar acciones responsables, como desarrollar una actitud de respeto, fomentar una disposición de cuidado y generar compasión por los seres humanos y no humanos.

Pero el problema de la motivación de momento sólo se ha trasladado a otro terreno. Si la cuestión consistía en cómo motivar, ahora la cuestión es cómo motivar educando. Es decir, cómo educar al militar y al policía, para generar en él costumbres, hábitos y disposiciones ambientalmente responsables y, lo más importante, cómo lograr que las actuaciones sostenibles acaben siendo objeto de deseo. Enseñar a ser sostenible al militar y al policía no es fácil, porque se pide que, por un ideal de futuro y sin beneficio directo, se realicen comportamientos de reducción, de moderación e incluso de evitación.

Para contestar a esta nueva cuestión es conveniente tomar como referente al filósofo alemán Hans Jonas, muy conocido por su influyente obra El Principio de Responsabilidad, y que hoy retomamos desde su idea de heurística del temor. El punto de partida de este razonamiento es que, solo "la previsible desfiguración del hombre nos ayude a alcanzar aquel concepto de hombre que ha de ser preservado de tales peligros" [7]. En su opinión el miedo ante consecuencias, es el mejor sustituto de la auténtica virtud y sabiduría y, por eso, hay que dar más crédito a las profecías catastróficas que a las optimistas.

Mientras que el lado objetivo de la ética, es decir el ámbito de la validez, permite concluir en un principio de responsabilidad, como un principio legitimador de la exigencia de un deber vinculante; el lado subjetivo, se refiere al fundamento psicológico, a su capacidad de mover la voluntad. Y en este sentido es donde reconoce Jonás la importancia de considerar un sentimiento, sin el cual, el principio de responsabilidad no tendría ninguna fuerza motivadora. Si bien en el orden lógico, primero se procede a la validez de las obligaciones y, después, el sentimiento responsivo, en el orden real, ocurre, al contrario.

Desde muy antiguo, los filósofos han sido consientes que, a la razón, había que añadirle el sentimiento, para que el bien objetivo adquiriera poder sobre nuestra voluntad. Sin embargo, nos hace ver Jonás que nunca ha existido el sentimiento de responsabilidad, porque entonces los sentimientos eran inspirados por un objeto del más alto valor -summun bonum-, es decir, antes lo imperecedero invitaba a lo perecedero. Sin embargo, las circunstancias han cambiado y el autor propone que sea, al contrario, porque lo perecedero tiene hoy suficiente fuerza para mover por su propia existencia.

Al juicio de Jonás, además de la "responsabilidad formal y vacía de todo agente por su acto" es necesario un sentimiento de la responsabilidad, un sentimiento orientado al futuro, porque sólo del querer surge el deber. Un futuro que hoy incluye el futuro de la naturaleza, ya que reducir el deber para con el hombre desvinculándolo de su entorno natural posterior representa la disminución o la deshumanización del propio ser humano porque representa la atrofia de su esencia y contradice su supuesta meta, la dignidad de la esencia humana. Como se ha podido entender, el principio de

responsabilidad puesto por Jonas, no es un principio de esperanza, sino un principio de temor. Es este miedo el que aconseja, motiva y guía a la acción responsable. El temor fundado es, en su opinión, "el primer deber de la ética de la responsabilidad histórica" y es desde esta heurística del temor, de donde fundamenta el autor, una ética del medio ambiente.

El pensamiento de Jonás, una vez más, aporta ideas para una ética aplicada ecológica. Es cierto que para educar a ser sostenibles y para generar el sentimiento de responsabilidad que motive a las acciones respetuosas con el medio ambiente es necesario concienciar del peligro y del riesgo que tienen nuestras actuaciones presentes para el futuro de la naturaleza y el futuro de la humanidad. Sin embargo, a mi parecer, aunque necesario, no es suficiente esta heurística del temor. Y no es suficiente, porque el miedo al futuro no siempre mueve al actuar (ej. la pandemia del COVID-19). Mucho menos, un futuro tan cercano para la salud, como motiva a abandonar ciertos hábitos nocivos como el consumo del alcohol, del tabaco o de otras drogas.

Educar para ser sostenible, requiere educar en una serie de disposiciones necesarias, virtudes como cuidado, una actitud de respeto y un sentimiento de compasión. No es una idea nueva señalar que las virtudes y los sentimientos pueden ser enseñados, pero después es necesario practicar reiteradamente estas disposiciones en diversos contextos con la finalidad que terminen forjando un carácter sostenible, y que lo que se haya adquirido se convierta en algo querido por la voluntad. En definitiva, desde esta consideración de que es posible educar en virtudes, sentimientos y valores ecológicos, la tesis es que, si educar a ser persona es humanizar en el sentido más completo de la palabra. Hoy es necesario educar a ser sostenibles, tener una vida sostenible o educar a forjarse un carácter sostenible lo que implica, al menos, dos cuestiones.

En primer lugar, enseñar una serie de disposiciones referidas al campo de las acciones ambientales correctas. Por un proceso de aprendizaje es posible lograr disposiciones que fomente actuaciones que obliguen a las tres R del principio ecologista "Reducir, Reutilizar y Reciclar". Un principio que debe ser aplicado no solo en la gestión de los residuos, sino en todas aquellas acciones de consumo, con el fin de reducir impactos ambientales negativos. Y un principio que tiene que mover a actuar siguiendo el orden de exposición de las R, es decir, lo más importante es reducir después de reutilizar y, solo cuando las anteriores acciones ya no son posibles, reciclar. Esto requiere a la vez adquirir otro conjunto de disposiciones, como autocontrol, autoeliminación, moderación, cautela, prudencia, virtudes ambientales necesarias para poder tener actuaciones sostenibles.

Y, en segundo lugar, enseñar en una serie de disposiciones referidas al campo de la sensibilidad. Es decir, junto a un conjunto de virtudes ambientales, es necesario también educar al militar y al policía a percibir la importancia de determinados factores en una situación ambiental. Se trata de educar a una sensibilidad activa que descubra en la complejidad del mundo social y natural, determinados rasgos, reflexiones o comportamientos como esenciales para tomar después decisiones y para motivar las actuaciones ambientales respetuosas.

CONCLUSIONES

De acuerdo al planteamiento anterior, queda demostrado el grado de responsabilidad de las Fuerzas Militares y de policía colombianas que desde la ética de tercera generación con respecto a la sostenibilidad planetaria, vienen desarrollando, en un proceso de transformación desde la

capacitación y formación de sus miembros para el ejercicio de su misión y por el otro, si es posible educar para forjar un carácter sostenible en los miembros de las FF.MM y de policía colombianas desde la ética militar. De esta manera, es posible materializar el ideario de paz en uno de los aspectos más complejos y conflictivos como es la defensa de los recursos naturales y su protección frente a amenazas latentes como el terrorismo, narcotráfico y delincuencia común, para un escenario de posconflicto.

En definitiva, es necesario y posible ofrecer desde la ética militar una respuesta al problema ambiental de nuestros días. Una respuesta de ética ecológica que no es solo formal, sino que puede aplicarse en diferentes niveles y en diferentes ámbitos de la realidad humana y además generar fuerza motivadora para iniciar acciones sostenibles.

El éxito de las tareas de las Fuerzas Militares colombiana en el cuidado del medio ambiente en contexto de posconflicto y desde la visión de la ética de tercera generación, depende fundamentalmente de una formación ética medioambiental en cada uno de sus miembros y en la acción coordinada con los demás entes interinstitucionales e interagenciales del estado

RECONOCIMIENTO

Esta ponencia es producto del proyecto titulado “Implicaciones éticas y jurídicas del *Ius Post Bellum* para una transformación de las fuerzas armadas de Colombia" rubricado INV-DER3426, desarrollado al interior de las líneas “Derecho Internacional, Derechos Humanos, Derecho Internacional Humanitario” y "Filosofía política y responsabilidad social", correspondientes a los grupos “Derecho Público” y "Humanitas" del Centro de Investigaciones Jurídicas, Políticas y Sociales de la Facultad de Derecho de la Universidad Militar Nueva Granada. Proyecto financiado por la Vicerrectoría de Investigaciones de la Universidad Militar Nueva Granada – Vigencia 2021

BIOGRAFÍA

Jorge Orlando Contreras Sarmiento es profesor asociado e investigador de la Universidad Militar Nueva Granada en Colombia. Teólogo, filósofo y jurista. Doctor en derecho canónico de la Pontificia Universidad Lateranense de Roma-Italia.

Manuel Losada-Sierra es profesor titular de la Universidad Militar Nueva Granada. PhD en filosofía de Griffith University en Australia

REFERENCES

[30]. J. Contreras y H. Barrios, “Aportes para un perfil ético del militar en el contexto de posconflicto colombiano” en *Los retos éticos de las fuerzas militares,* Colombia: Ed. Esdegue, 2014. [En línea]. Disponible en https://issuu.com/edicionesdegue/docs/los_retos_eticos

[31]. A. Rettberg, *Preparar el futuro: conflicto y posconflicto en Colombia*, Colombia: Universidad de los Andes, 2002.

[32]. (2006) Blog Ética y RSU. [En línea]. Disponible en: http://blog.pucp.edu.pe/blog/eticarsu/2006/10/12/etica-de-tercera-generacion-primera-parte/

[33]. (2007) Blog Ética y RSU. [En línea]. Disponible en: http://blog.pucp.edu.pe/blog/eticarsu/2007/01/04/etica-de-tercera-generacion-parte-5/.

[34]. (2019) Recuperadas 1.558 hectáreas de Parques Naturales. [En línea]. Disponible en: https://www.cgfm.mil.co/es/blog/recuperadas-1558-hectareas-de-parques-naturales
[35]. A. Cortina, J. Escamez, y E. Perez-Delgado, *Un mundo de valores*, España: Generalitat Valenciana, 1996, p. 21.
[36]. H. Jonas, *El principio de responsabilidad*, España: Herder, 1996, p. 16

CONSTITUCIÓN Y DERECHOS HUMANOS A UNA DÉCADA DE LA REFORMA DE 2011

Dr. Jesús Antonio Piña Gutiérrez
División Académica de Ciencias Sociales y Humanidades de la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
Una de las formas en que una Constitución mantiene su vigencia a través del tiempo, es mediante el proceso de reforma constitucional. Pues es a partir de tal proceso que toda norma jurídica responde y se adecua a la dinámica del tiempo y a los retos que se nos presentan como Nación. Nuestra Constitución, que el pasado 5 de febrero cumplió 105 años de haber sido promulgada, ha sido modificada 763 veces mediante 251 Decretos de reforma. Esto nos habla de su importancia y del papel central que nuestra norma fundamental ha ocupado en los procesos sociales, políticos y democráticos, y, además, de que los actores políticos siguen viendo en ella a la norma jurídica que une y encausa los destinos de nuestra sociedad.
Por ello, el objetivo general de esta ponencia es analizar el desarrollo que han tenido los derechos humanos principalmente a través del trabajo jurisprudencial que ha realizado la Suprema Corte de Justicia a una década de las reformas constitucionales en materia de derechos humanos y juicio de amparo; pues, a partir de este cambio normativo, se generan nuevas herramientas hermenéuticas que permiten ampliar y darles contenido a los derechos constitucionales. Así, en la construcción de esta transformación garantista fundamental, el trabajo de nuestro Máximo Tribunal ha jugado un importante el papel como garante del orden normativo y como institución transformadora del orden social.

Palabras clave: Reforma constitucional, derechos humanos, Constitución.

ABSTRACT
One of the ways in which a Constitution remains in force over time is through the process of constitutional reform. For it is from such a process that every legal norm responds and adapts to the dynamics of time and the challenges that are presented to us as a Nation. Our Constitution, which on February 5 celebrated 105 years of being promulgated, has been modified 763 times by 251 Reform Decrees. This tells us about its importance and the central role that our fundamental norm has occupied in social, political and democratic processes, and, in addition, that political actors continue to see in it the legal norm that unites and causes the destinies of our society. Therefore, the general objective of this paper is to analyze the development of human rights mainly through the jurisprudential work carried out by the Supreme Court of Justice a decade after the constitutional reforms in the field of human rights and amparo trial; therefore, from this normative change, new hermeneutic tools are generated that allow to expand and give content to constitutional rights. Thus, in the construction of this fundamental guarantor transformation, the work of our Supreme Court has played an important role as guarantor of the normative order and as a transforming institution of the social order.

Keywords: Constitutional reform, human rights, Constitution.

LA OPINIÓN CONSULTIVA DE LA COMISIÓN INTERAMERICANA DE DERECHOS HUMANOS SOBRE LAS OBLIGACIONES DE LOS ESTADOS PARA CON EL MEDIO AMBIENTE

Leslie Hiran Silva de los Santos
Licenciado en derecho por parte de la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, Maestro en Métodos de Soluciones de Conflictos y Derechos Humanos, por el Programa Nacional de Posgrados de Calidad (PNPC), avalado por el Consejo Nacional de Ciencia y Tecnología, (CONACYT), egresado del Doctorado en Métodos de Soluciones de Conflictos y Derechos Humanos en el mismo programa PNPC. Docente Del Centro de Especialización Judicial Del Tribunal Superior de Justicia Del Estado de Tabasco

RESUMEN
La ponencia en comento, trata sobre la intención de la comunidad internacional, o parte de ella, que busca estar de acuerdo en el grado de obligatoriedad que han adquirido al formar parte del Sistema Interamericano con respecto al derecho humano del medio ambiente, el cual, *per se*, conlleva a la protección y preservación del medio ambiente, por lo que, en primera instancia se hablará de cómo se llevó a cabo dicha búsqueda de opiniones que homologarán las medidas y alcances de un Estado para con el ambiente, y, en un segundo momento, se estará comentando con respecto a dichas obligaciones concordadas, y sí estas se encuentran a la altura del reto de la justicia ambiental.

Palabras clave: Comisión Interamericana, Medio ambiente, Obligaciones.

EL ARBITRAJE DE INVERSIÓN EN EL RÉGIMEN DE HIDROCARBUROS EN MÉXICO

Dr. Julio Alberto Domínguez Vázquez
Doctor en Métodos de Solución de Conflictos y Derechos Humanos (PNPC) en la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, Maestro en Administración y Dirección de Empresas en el Instituto Tecnológico y de Estudios Superiores de Monterrey, Licenciado en Derecho en la Universidad Iberoamericana

RESUMEN
La presente ponencia trata sobre la posibilidad de resolver controversias en materia energética, especialmente las que se desarrollan en el ámbito de los hidrocarburos, utilizando las herramientas proporcionadas por el arbitraje de inversión. Cabe señalar que la reforma energética de 2013 y 2014, abrió la puerta a los métodos alternos de solución de conflictos para la resolución de controversias que anteriormente solo podían litigarse a través de los modelos judiciales. La reforma energética eliminó las barreras de entrada para la inversión extranjera directa, permitiendo la participación de operadoras privadas nacionales y extranjeras en la industria del petróleo y gas. Adicionalmente, la aprobación del Tratado entre México, Estados Unidos y Canadá (T-MEC) y del Convenio sobre Arreglo de Diferencias Relativas a Inversiones entre Estados Nacionales y de Otros Estados (CIADI), por parte del Estado Mexicano, correlacionados con la legislación secundaria que reglamenta la reforma energética, presuponen el andamiaje jurídico para la implementación del arbitraje de inversión, resulta ser el modelo especializado para arreglar las disputas originadas con motivo de los contratos de asignación que otorga la Comisión Nacional de Hidrocarburos a los particulares. El arbitraje de inversión, es el modelo idóneo para la solución de los conflictos en materia energética, al ser un mecanismo diseñado para mantener el equilibro entre partes que en otro tipo de foros resultarían desequilibrados, pues el peso del Estado suele mover la balanza a su favor frente a particulares extranjeros, que ponen en riesgo su inversión.

Palabras clave: Arbitraje de inversión, régimen de hidrocarburos, reforma energética, Petróleos Mexicanos.

PERSPECTIVAS SOBRE EL USO DE LOS MECANISMOS DE SOLUCIÓN DE CONFLICTOS EN EL ÁMBITO DE LA SEGURIDAD CIUDADANA

José Raúl Reyes Santiago
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco
Estudiante del Doctorado en Métodos de Solución de Conflictos y Derechos Humanos

RESUMEN

La seguridad continúa siendo uno de los temas de mayor preocupación de la sociedad mexicana, debido a los altos índices de delictivos y la creciente violencia que impide el disfrute de derechos y libertades. Frente a esta realidad, desde la década de los 90 el Estado mexicano ha promovido reformas constitucionales y legales, ha creado instituciones, desaparecido otras y al mismo promovido como un elemento esencial la prevención del delito y la participación ciudadana con la intención de ofrecer una respuesta a un problema que lacera a toda la sociedad.

Aún con ello, a consecuencia de la corrupción, los altos índices de impunidad, los rezagos en infraestructura, profesionalización y adiestramiento, bajos salarios, deficientes controles de acceso y permanencia de las corporaciones de seguridad; la ausencia de una cultura de la legalidad y un estado de derecho fuerte, en vez que se avance en esta materia y se consigan mejores condiciones de seguridad para la población, se ha caído en un estado de permanente crisis.

A partir de 2018, sin embargo, derivado de una nueva alternancia en el gobierno de la república, se definió y estableció una estrategia de seguridad pública que contempló atacar de raíz las causas que provocan la inseguridad y la violencia. Dentro de este plan, se han impulsado cambios orientados a establecer un modelo de seguridad ciudadana que desplace el antiguo paradigma de la seguridad pública.

Se ha diseñado un nuevo modelo de policía, que destaca porque contempla el uso de los mecanismos de solución de conflictos, principalmente la mediación policial, aplicar procesos restaurativos y el empleo de la justicia cívica, con las cuales se pretenden identificar, atender y resolver situaciones conflictivas en una etapa temprana, para evitar que escalen y se conviertan en delitos que generen un impacto grave en la sociedad.

Resulta relevante analizar los alcances y las perspectivas de estos modelos, a la luz de los resultados obtenidos a más de tres años que se aprobaran en el seno del Consejo Nacional de Seguridad Pública y de qué manera están satisfaciendo los retos y las exigencias de una sociedad que reclama no solo seguridad jurídica, sino que se garantice su derecho a vivir en paz.

Palabras Clave: Seguridad ciudadana, mediación policial, justicia restaurativa

LA MEDIACIÓN FAMILIAR EN LA RESOLUCIÓN DE CONFLICTOS EN MATERIA DE GUARDA Y CUSTODIA

Mtra. Yazmin Aimee Blasquez Hernández
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
La Mediación Familiar, como método alternativo de solución de conflictos familiares, puede ayudar a las personas inmersas en problemas de índole familiar a resolverlos por sí mismos con la presencia de una tercera persona neutral e imparcial que los guía y los dirige a lograr la solución de los mismos, logrando así llegar a un acuerdo entre las partes implicadas en este mecanismo alterno. Cabe destacar que la mediación ha de ser elegida y acordada voluntariamente por las partes en conflicto, por ello la voluntariedad es la esencia del contrato de mediación, puesto que su eficacia va a depender del convencimiento que cada una de las partes tenga sobre la conveniencia de contraer el compromiso y acudir a la mediación.
El Centro de Justicia Alternativa tiene por objeto: El desarrollo y la administración eficaz y, crea eficiente de los métodos alternos de solución de controversias, principalmente de la mediación, crea estrategias de intervención que tiene como fin conseguir una salida pacífica a los conflictos generados en la convivencia familiar específicamente aquellos en materia de guarda y custodia en los que se ven inmersos los menores, buscando siempre velar por el interés superior del menor.
Por la guarda y custodia se entiende vivir, cuidar y asistir a los hijos. Es independiente de la patria potestad. La guarda y custodia se puede atribuir a uno de los cónyuges, compartida entre ambos o a una tercera persona según sea el caso en concreto.
Para decidir sobre qué progenitor debe ostentarla rige el principio del beneficio del menor, en el caso en que no exista acuerdo entre los padres, además de oír al propio menor, se ponderarán las aptitudes de los cónyuges, relaciones con los hijos, condiciones y entorno de cada uno de los progenitores y todas aquellas circunstancias que ofrezcan la estabilidad y equilibrio en el desarrollo integral del menor.

Palabras clave: Mediación Familiar, guarda y custodia, Interés superior del menor.

PROTECCIÓN JURÍDICA DEL PASAJERO EN EL TRANSPORTE AÉREO ¿EVOLUCIÓN O INVOLUCIÓN?

Mtro. José Esteban Ramón Galicia Pérez
Centro de Especialización Judicial
Tribunal Superior de Justicia de Tabasco
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN

Rodolfo Luis Vigo señala que uno de los desafíos más grandes de la humanidad es definir cuánta protección e igualdad estamos dispuestos a brindar y a reconocer a los más débiles[3]. En México, la Primera Sala de la Suprema Corte de Justicia de la Nación ha reconocido que el contratante del servicio de transporte aéreo es una especial categoría de consumidor que en México se coloca en una situación de especial vulnerabilidad debido a los procesos de despersonalización en los procedimientos de información, compraventa, atención al cliente y eventual reclamación por la prestación defectuosa del servicio[4].

El estudio de caso permitió realizar una valoración del grado de la reparación del daño de un caso específico de una demanda de acción colectiva en contra de una compañía aérea por incumplimiento y cumplimiento defectuoso de las obligaciones contractuales del concesionario de transporte aéreo consistentes en demoras reiteradas, cambios en itinerario, asientos y horario de vuelos, mal manejo de equipaje entre otras, el diagnóstico de las condiciones actuales del servicio de transporte aéreo de personas en vuelos domésticos se realizó en apoyo a la técnica de investigación consistente en la formulación de solicitudes de información pública en la Plataforma Nacional de Transparencia y Acceso a la Información Pública a la Dirección General de Quejas y Conciliación de la Procuraduría Federal de Protección al Consumidor en México. Los resultados de esta investigación, explican esta realidad.

Palabras Clave: contrato de transporte aéreo, protección del consumidor, políticas de compensación, reparación integral del daño.

[3] Rodolfo Luis Vigo, "Iusnaturalismo vs Iuspositivismo", en Renato Rabbi-Baldi Cabanillas (Coord.), *Las razones del derecho natural. Perspectivas teóricas y metodológicas ante la crisis del positivismo jurídico*, 2da. ed., Buenos Aires, Álbaco de Rodolfo de Palma, 2008, pp. 221-239.

[4] Tesis: 1a. CIX/2019 (10a.) Décima Época, Primera Sala, Gaceta del Semanario Judicial de la Federación, Libro 73, 06 de diciembre de 2019, Tomo I, p. 319, bajo el rubro: CONSUMIDOR DEL SERVICIO DE TRANSPORTE AÉREO. CONCEPTO.

LOS MECANISMOS ALTERNATIVOS DE SOLUCIÓN DE CONTROVERSIAS COMO ACCESO A LA JUSTICIA

Mtro. Christian Miguel Tapia Chávez
Universidad Juárez Autónoma de Tabasco

RESUMEN
En junio de 2008 fueron publicadas en el Diario Oficial de la Federación varias reformas hechas a la Constitución Política de los Estados Unidos Mexicanos, dicha reforma representa el avance jurídico más importante que ha tenido México en los los últimos años, ya que mediante ésta, optimiza el goce y ejercicio de los derechos humanos. Derivado de esas reformas se enmendo el artículo 17, en la reforma a este artículo se estableció que *las leyes preverán mecanismos alternativos de solución de controversias;* derivado de esto se amplio el espectro jurídico a la luz de los derechos humanos, para la impartición y administración de justicia, ya que se maximizó la protección de los derechos humanos mediante la creación de figuras constitucionales.
Es aquí donde cobra mayor dinamismo y evolución el derecho humano del acceso a la justicia y tutela judicial efectiva ya que con el afan de liberar la carga jurisdiccional, garantizar una justicia pronta y expedita, permite que los mecanismos alternativos de solución de controversias, sean por excelencia la vía idónea para accesar a la justicia mediante la tutela judicial efectiva; modelo juridico que recobra importancia, ya que permite configurar el derecho de acceso a la justicia y brinda la oportunidad al Estado de cumplir con lo que jurídicamente y socialmente se encuentra obligado, es decir mediante los mecanismos alternativos de solución de conflictos, dispositivos jurisdiccionales que surgen para consolidar el acceso a la justicia de forma eficiente y cercana a las necesidades de los gobernados. Actualmente los mecanismos alternativos de solución de controversias han tomado relevancia en nuestro sistema juridico mexicano, por lo que deben dejar ser una opción y ser prioridad en busca de acceso a una justicia pronta y expedita.

Palabras clave: Derechos humanos, solución de controversias, acceso a la justicia.

PROPIEDAD PRIVADA. UN DERECHO HUMANO

Mtro. Petriz Robles, Juan Antonio
Maestro en Derecho Empresarial y Fiscal por la Universidad Iberoamericana, estudiante del Doctorado en Estudios Jurídicos de la División Académica de Ciencias Sociales y Humanidades de la Universidad Juárez Autónoma de Tabasco, reconocido por el Programa Nacional de Posgrados de Calidad (PNPC) del Consejo Nacional de Ciencia y Tecnología (CONACYT).

RESUMEN
En el presente capítulo realizo un análisis desde un enfoque de la sociología del derecho con el que pretendo mostrar un relevante aspecto de las relaciones sociales: la propiedad privada y el derecho humano a la propiedad. No tengo la intención de un enfoque político o económico, solo enfocado a uno de los derechos sociales reconocidos universalmente. El método utilizado para este artículo, se basó fundamentalmente en el método analítico, mediante la lectura libre de textos que se aproximan al objeto de estudio.
En el desarrollo de las sociedades, las personas han tenido conciencia de la propiedad privada, con diferentes enfoques y fines, cuestión que ha cumplido una función social y ha sido reconocido por el derecho en cada una de las épocas, conforme a sus características y cualidades que le ha brindado cada sociedad. Así el objeto de la función social es regular la propiedad privada para la satisfacción de una necesidad social que, en ocasiones, se ve afectada por la expropiación con base en un interés social.
Sin duda, hablar de la propiedad privada, nos lleva es tratar un derecho humano reconocido dentro del Pacto de los Derechos Económicos, Sociales y Culturales de los pueblos, que en todo momento debe ser respetado por el Estado Mexicano.
La finalidad de esta breve exposición es proponer una explicación de la función social de la propiedad privada, como institución social e institución jurídica, enmarcado en el contexto de un derecho humano como una libertad básica y universal, que cumple con la función social de satisfacción de una necesidad social.

Palabras claves: Sociología jurídica, derecho, propiedad privada

LA ALIENACIÓN PARENTAL, DE LA DISCUSIÓN CIENTÍFICA A LA REGULACIÓN NORMATIVA

Liliana Guadalupe Raymundo López
Universidad Autónoma de Guadalajara, Campus Tabasco
Instituto Universitario de Yucatán
https://orcid.org/0000-0001-9353-4981

RESUMEN

A mediados de los años 80 el psiquiatra estadounidense Richard Garden publicó por primera vez el termino de Síndrome de Alienación parental, el cual de acuerdo a su autor consiste en un trastorno caracterizado por un conjunto de síntomas resultantes de un proceso de transformación de la conciencia de un menor, propiciada por uno de los progenitores, con la intención de impedir, obstaculizar o destruir los vínculos paternofiliales entre el menor y el otro progenitor llamado progenitor alienado, Richard Garden se especializó en la psiquiatría forense, desarrollando sus estudios de manera principal con niños que formaban parte de procesos judiciales de divorcio o guarda y custodia en tribunales estadounidenses, si bien es cierto, gran parte de la vida del autor fue dedicada a establecer todos los elementos necesarios para el diagnóstico y tratamiento del SAP, hoy en día este concepto sigue siendo parte de debates en la comunidad científica, teniendo tanto detractores como partidarios de sus postulados, y no siendo reconocido como un trastorno mental por ninguno de los manuales de diagnóstico oficiales como el DSM.

Aun a pesar del debate que existe sobre el reconocimiento del trastorno de alienación parental dentro de la comunidad científica, en México se ha generado un intento de regulación normativa de este tipo de conductas, siendo incluso que la Suprema Corte de Justicia de la Nación se ha pronunciado sobre el reconocimiento normativo de este síndrome, siendo entonces trasladado el debate al ámbito del derecho, en donde los juristas discuten sobre si es posible reconocer normativamente una figura que no ha sido reconocida a cabalidad dentro del ámbito científico a la cual pertenece.

El objetivo que pretende alcanzar la presente investigación es responder a la interrogante sobre la pertinencia de la regulación normativa de un síndrome que no ha sido reconocido por la comunidad científica, analizando las consecuencias que puede generarse en los procesos judiciales ante la falta de un lineamiento científico para diagnosticar y tratar el síndrome, la técnica empleada en una fase inicial es la de la investigación jurídica dogmática, siendo completada mediante las técnicas de investigación en derecho comparado, la investigación se encuentra en desarrollo y los alcances logrados hasta el momento permiten identificar los elementos teóricos conceptuales que han sido considerados en el país para integrar el SAP dentro de nuestra legislación.

Palabras Claves: Síndrome de Alineación Parental, debate, comunidad científica, regulación normativa.

TOWARDS FIRST AND SECOND CLASS MEXICAN SNI RESEARCHERS: AN ARGUMENTATIVE AND SEMIOTIC READING

Griselda Zárate
Universidad de Monterrey, Department of Humanities

ABSTRACT

Drawing from Lotman's semiotic notions of semiosphere, text, border, and (un)predictability (Semiosfera I, 1996), as well as Toulmin's argumentation theory, this paper aims to analyze the current situation of about 1,967 (of a total of 33,165 as of 2020) Mexican SNI researchers affiliated to private universities with the federal National Council of Science and Technology (CONACYT) in Mexico. The corpus of study consists of specific texts issued by the Mexican federal organism, such as the new CONACYT regulation that discriminates against researchers working in private universities through the lens of argumentative discursive strategies such as *ad populum*, as well as silencing and invisibility pragmatic strategies. In some cases, the appointment certificates as SNI researchers are no longer available at CONACYT website, saying only "No disponible Inst. Privadas" ("Not available Private Institutions" translated to English), meaning researchers affiliated to private universities; thus, making an acute division between researchers at public and private universities. Also, a semiotic reading can provide interesting levels of analysis as the National System of Researchers (SNI, for its initials in Spanish) is a distinct semiotic sign system or semiosphere, including its own boundaries and borders.

ADDRESSING THE SO-CALLED "PERIOD POVERTY" IN BRAZIL: A DEBATE BETWEEN TWO PSYCHOLOGISTS AND A GROUP OF MEDICAL STUDENTS

Roberta Siqueira Mocaiber Dieguez
Psychologist and Public Health doctoral student, University of São Paulo

Gabriela Cabral Paletta
Master's degree in Sociology with emphasis in Anthropology, Federal University of Rio de Janeiro and graduated in Psychology

ABSTRACT

This work aims to introduce and discuss an increasing subject in political, virtual, feminist and academic debates: "period poverty". After receiving requests from medical students associated with Universidade Nove de Julho (UNINOVE) and International Federation of Medical Students Associations (IFSMA Brazil), we developed a lecture at an online symposium in the second half of 2021.

The "Period Poverty Symposium" aimed to discuss the so-called "period poverty" from a multiprofessional point-of-view – lawyers, physicians, basic education teachers and psychologists – and representatives of non-governmental organizations. Before the symposium, we were asked to talk about how "period poverty" could psychologically affect people living in this situation. Considering the lack of academic works about mental health and "period poverty" in "Portal CAPES", SciElo and Portal BVS databases, we have decided to ask the organizers to collect narratives from their colleagues regarding menarche and menstrual cycles. Our intention was to produce group work involving us (psychologists who supposedly know the "psychological effects of period poverty") and them (students who "know nothing about the subject") in order to produce some displacements in the understandings of "period poverty".

After analyzing the narratives, we have presented a brief discussion about the meanings of "period poverty" in the current scenario, observing class, race and age determinants, political decisions, and social media speeches regarding this subject. By this means, we have discussed Brazilian and international contexts that made "period poverty" relevant in public debates, despite the invisibility and taboos to which menstruation have been relegated, highlighting contributions of the feminist thought in resignifying menstruating bodies as well as their visibility.

Keywords: Period Poverty; Menstruation; Menstrual Hygiene.